

A. G. b. 1585
~~1032 K.~~ (gaza)
Neophytus

Philol. Grammat.

Bibl. Glott. univ.
L. III. Cp. I. Ling. Graec.
C. Grammat.
Pg. 863.

Ἐπὶ τῶν ὑπομνηματικῶν παρεκβολῶν
ᾧ Σοφολογιώλῳ ἐν Γεροδιακόνοις

ΝΕΟΦΥΤΟΥ

τῶν εἰς τὸ τέταρτον τῆς Γραμματικῆς

ΘΕΟΔΩΡΟΥ τῷ ΓΑΖΗ

ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΕΙΣ

ἐκτεθεῖσαι μὲν καὶ φιλοπονηθεῖσαι ὑπὸ τῷ

πανιερωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ

κυρίῳ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ᾧ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Γεροδιακόνου ἔτι ὄντος, καὶ σχολαρχήντος ἔντε Ἰωαν-
νίνοις, καὶ ἐν τῇ Ἀθωνιάδι Ἀκαδημίᾳ, καὶ ἐν Κωνσταν-
τινουπόλει, πρὸς ἀκρόασιν τῶν παρ' αὐτῷ μα-
θητιῶντων.

Τὰ νῦν δὲ τύποις ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τῆς φιλογενέας αἵται-
δελφότητος τῶν κυρίων

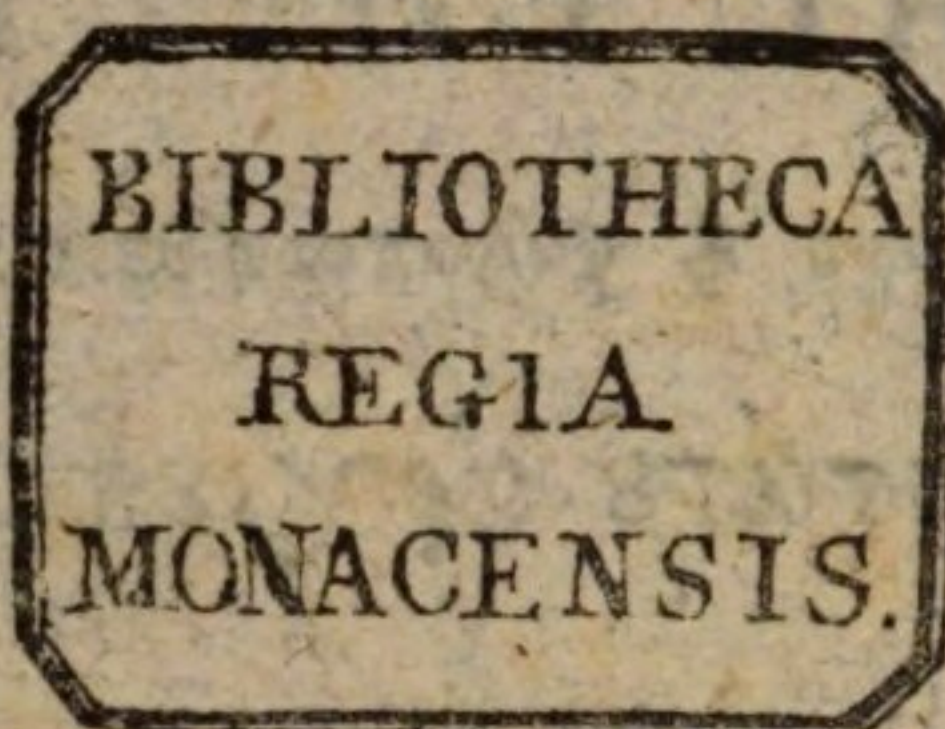
Ζ Ω Σ Ι Μ Α Δ Ω Ν

Α. καὶ Ν. καὶ Ζ. καὶ Μ.

Ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι δωρεὰν τοῖς φιλεπιστήμοσι τὰ
Ἑλλήνων Νεανίσκοις.

Ἐν Βιέννῃ 1806.

ΤΥΠΟΙΣ ΣΡΑΙΜΒΛΕΙΟΙΣ.

BIBLIOTHECA

REGIA

MONACENSIS.

Απερ ἄγε δὴ μάλιστ' κτ. Διεφθαρμένον εἶναί
μοι δοκεῖ καὶ ἀσυνάρτητον τὸ λεγόμενον. Ἀναγνω-
σέον ἔν. Ἀπερ ἄγε δὴ μάλιστ' ἐν πάσῃ σοφίᾳ
ὄντα, γήν τε γῶν πολλῶν ἔξιν ἓνα, ἀνάγκη κτ.
ἢ τί τοιοῦτο.

Ἡ χθέσθην μὲν ἔν κτ. Ἰσως Θεόδωρον
ὑπὸ τῶ ἀκρόων, ἢ ὀρῶν ἐγκεκλημένον.

Οἷς ἄξιός, ἔχι ὡς ἄξιον, ἢ περ ἔχει τὸ
τῆς διορθώσεως, ἀλλ' οἷς ἄξιον· τῶτο γάρ ἐστιν,
οἷς χρῆσθαι ἄξιον.

Καὶ ἔξεως. Περίττον τὸ τῆς συμπλοκῆς, μὴ
τῶ μεγαλείς τῆς ῥοπῆς κατηγορευμένε.

Εὐγενεΐω. Γράφε Εὐγενίω, ὅτι γὰρ διὰ γῶ
ως ὀνομαστικὰ διὰ γῶ ἰ γράφεται, πλὴν δ' Ἀ-
ρειος, Ἡράκλειος, Βασίλειος, καὶ βασιλείος
σοά (παρὰ Σαίδα). Οὐδεὶς δὲ ποιεῖν παραδείγματα ἀν-
τιθέτου κανόνος τὰ ὑπὸ τίνος κανόνος ἐξαιρέμενα.

Ἡ δὲ λόγος συντάξις. Οὐκ ὀρθόκωλον τὸ
ἔπος. Τέττε γὰρ τὸ πρῶτον κῶλον ἐν τρισὶ ποσὶν

ἐκπεραίνεται, δέον ἐνδυσθὶ σὺν ἡμίσει (ὄρα σαχυολ.
Γραμμ. Βησσαρίωνος).

1 *Ἡ Γαζεύς, ἢ Γαζαῖος. Τὰ ὀνόματα ἔθνη
καὶ ὄντα, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Συροφοινίκῃ πόλεως, ἢ
Γάζα καλεῖται, ἣς τε ὁ πολίτης Γαζαῖος (κατὰ
τὸν λεξικὸν Σαΐδαν), κατὰγει ἡμῖν τὸν Θεόδωρον,
ὃν τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν Θεσσαλονίκης ἐνεγκα-
μένης, Ρώμῃ μὲν ἢ δευτέρᾳ πρῶτον, ἢ δὲ πρώτη
δεύτερον ἀνεθρεψάτην· ἥ τε ἐν Ἰταλίᾳ μεγάλη κα-
λεμένη Εἰλὰς περὶ βίου δυσμᾶς παροικύσαντα
νεκρὸν ὑπεδέξατο (ὄρα τὸν Ἀγγλον Κρεῦγθώνιον
ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἰστορίας τῆς Φλωρεντινῆς Συλλόγῃς).
Quid Theodorum Gazam Commemorem,
qui Thessalonicae natus, etc. Ὅρα καὶ ἐν τῷ ἐπι-
γράμματι Ἀγγέλε τῆς Πολιτιανῆς.*

Κεῖτο μέγας ποτ' ἀγὼν Γαζῇ Θεοδώροιο ἀμφὶ
Μέσαις τ' Αὔσονίαις ἢ δ' Εἰλικωνιάσι.

Ταῖς μὲν γὰρ γενεῇν, ταῖς δ' αὖθρεπτήρι' ὀφείλεν.

Εἰλὰς γὰρ τέκε τὸν γ' Αὔσονίη δ' ἔτραφεν.

Ἰσον δ' ἀμφοτέρων σοφίῃ γλωττῇ τ' ἐκέκασο.

Τὸν δ' ἔτ' αὐτὸς ζῶν, ἔτ' ἄρ' ἐκρίνε θανών.

Ἀλλὰ καὶ Ἰταλίας μεγάλη ἐπὶ Εἰλάδι κεῖσθαι

Εἴλετο, ὅφρα κλέος ξυνὸν ἦ ἀμφοτέραις.

*Καπὶ γένος συμβαλεῖν ὁ πάνυτοι ῥάδιον.
Ἀλλὰ καὶ ῥᾶσον, εἰ περὶ τῆς χρόνου λόγος ἐνταῦθα, καθ'
ὃν ἐβίε Θεόδωρος. Ἐπὶ τριῶν γὰρ ἔτος τῶν ἐσχάτων*

Παλαιολόγων γενόμενος, καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων πατριαρχευσάντων, Ἀντωνίε τε, καὶ Καμίσε, καὶ Εὐθυμία, καὶ Ἰωσήφ, καὶ Γρηγορίε, ἢ εἴτις ἄλλος ὁ τὸν Ἰωσήφ ἐκεῖνον διαδεξάμενος τὸν Σοροδαίμονα, ἔτι καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν περιῆν, τῆς τῷ Ἑλληνικῷ πανολεθρίας ὑπολειφθεὶς διηγῆτωρ, ἣν φθάσας προεμαντεύσατο.

Τῶν ἐλλογίμων δ' ἐν κλ. Δηλέσι δὲ τέτο
κί κατ' αὐτῇ μαρτυρίαι, ἃς περ ἀμφιλαφεῖς, Ἑλλη- 3
νέστε καὶ Λατίνων σοφοὶ κατέθεντο (ὅρα Βησσαρί. Καρδινάλ. ἐν ἐπισ. πρὸς Μιχαῆλον, Κωνσταντ. Λάσκ. καρ. ἐν προοιμ. τῷ Γ' τῆς Γραμμ., Βεδδ. ἐν ὑπομν., Ἡλίαν Ἀνδρ. Βερδιγαλ. ἐν τῷ προλόγῳ τῆς εἰς τὸ Δ' ἐξηγ., καὶ τὸν Ἀγγλον Κρεῦγθώνιον, καὶ τὸν Πολιτιανὸν ἐνθα ἄνωτ.).

Κατὰ τὸ χίλιος ὀν κλ. Τέτο ἀπὸ τῷ ἐχάτε 4
Κεφ. τῆς περὶ μηνῶν εἵληπται πραγματείας, ἐν οἷς αὐτός φησιν ὁ Θεόδωρος, ὅτι κατ' ἐκεῖνο Ρωμαίους ὄντας, ἀγειν χίλιος ὀν τετρακοσσιος ὀν ἐβδόμη-
κος ὀν ἐκεῖνο διαριθμυμένους ἔτος, κατ' ὃ καὶ τὸ περὶ μηνῶν αὐτῷ συνετέτακτο. Ἀλλὰ γὰρ ἐκεῖνο τῷ ζῆν σχεδὸν γενέσθαι τέρμα ὑποληπτέον αὐτῷ, ἣν μὴ τῶν πάνυ μακροβίων ἕνα θένθαι καὶ τέτον δεήσει. Κατὰ γὰρ τὸ χίλιος ὀν τετρακοσσιος ὀν, Ἐμμανὴλ μὲν τῷ ἐκ τῶν Παλαιολόγων Β'. τὰ τῆς βασιλείας, Ἀντωνίε δὲ τὰ τῆς ἐκκλησίας σιῆπτρα διέποντος, εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν μετὰ καὶ ἄλλων λογίων ὁ Θεόδωρος μεταναστεῦσαι πισένεται (ὅρα χρονολ. Φρεέρ.).

ἐκπεραίνεται, δέον ἐνδυσθὶ σὺν ἡμίσει (ὄρα σαχυολ.
Γραμμ. Βησσαρίωνος).

1 *Ἡ Γαζεύς, ἢ Γαζαῖος. Τὰ ὀνόματα ἐθνικὰ ὄντα, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Συροφοινίκῃ πόλεως, ἣ Γάζα καλεῖται, ἣς τε ὁ πολίτης Γαζαῖος (κατὰ τὸν λεξικὸν Σκίδαν), κατὰγει ἡμῖν τὸν Θεόδωρον, ὃν τῆς κατὰ τὴν Μακεδονίαν Θεσσαλονίκης ἐνεγκαιμένης, Ρώμῃ μὲν ἢ δευτέρᾳ πρῶτον, ἢ δὲ πρώτῃ δεύτερον ἀνεθρεψάτην· ἥ τε ἐν Ἰταλίᾳ μεγάλη καλεμένη Εἰλὰς περὶ βίου δυσμᾶς παροικύσαντα νεκρὸν ὑπεδέξατο (ὄρα τὸν Ἀγγλον Κρεῦγθώνιον ἐν τῷ προλόγῳ τῆς ἱστορίας τῆς Φλωρεντινῆς Συλλόγου). Quid Theodorum Gazam Commemorem, qui Thessalonicae natus, etc. Ὅρα καὶ ἐν τῷ ἐπιγράμματι Ἀγγέλε τῆς Πολιτιανῆς.*

Κεῖτο μέγας ποτ' ἀγὼν Γαζῇ Θεοδώροιο ἀμφὶ
Μέσαις τ' Αὔσονίαις ἢ δ' Εἰλικωνιάσι.

Ταῖς μὲν γὰρ γενεῇν, ταῖς δ' αὖθρεπτήρι' ὀφείλεν.

Εἰλὰς γὰρ τέκε τὸν γ' Αὔσονίη δ' ἔτραφεν.

Ἴσον δ' ἀμφοτέρων σοφίῃ γλωττῇ τ' ἐκέκασο.

Τὸν δ' ἔτ' αὐτὸς ζῶν, ἔτ' ἄρ' ἔκρινε θανών.

Ἀλλὰ καὶ Ἰταλίας μεγάλη ἐπὶ Εἰλᾷδι κεῖσθαι

Εἴλετο, ὅφρα κλέος ξυνὸν ἢ ἀμφοτέραις.

*Καπὶ γένος συμβαλεῖν ὁ πάνυτοι ῥάδιον.
Ἀλλὰ καὶ ῥᾶσον, εἰ περὶ τῆς χρόνου λόγος ἐνταῦθα, κατ'
ὃν ἐβίβη Θεόδωρος. Ἐπὶ τριῶν γὰρ ἔτος τῶν ἐσχάτων*

Παλαιολόγων γενόμενος, καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων πατριαρχευσάντων, Ἀντωνίε τε, καὶ Καμίσε, καὶ Εὐθυμίε, καὶ Ἰωσήφ, καὶ Γρηγορίε, ἢ εἴτις ἄλλος ὁ τὸν Ἰωσήφ ἐκεῖνον διαδεξάμενός τὸν Σοροδαίμονα, ἔτι καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν περιῆν, τῆς τῷ Ἑλληνικῷ πανολεθρίας ὑπολειφθεὶς διηγῆτωρ, ἣν Φθάσας προεμαντεύσατο.

Τῶν ἐλλογίμων δ' ἔν κλ. Δηλέσι δὲ τέτο 3
καὶ κατ' αὐτῷ μαρτυρίαι, ὥς περ ἀμφιλαφεῖς, Ἑλληνέστε καὶ Λατίνων σοφοὶ κατέθεντο (ὄρα Βησσαρί. Καρδινάλ. ἐν ἐπισ. πρὸς Μιχαῆλον, Κωνσταντ. Λάσκαρ. ἐν προοιμ. τῷ Γ' τῆς Γραμμ., Βεδδ. ἐν ὑπομν., Ἡλίαν Ἀνδρ. Βερδιγαλ. ἐν τῷ προλόγῳ τῆς εἰς τὸ Δ' ἐξηγ., καὶ τὸν Ἀγγλον Κρεῦγθώνιον, καὶ τὸν Πολιτιανὸν ἐνθα ἄνωτ.).

Κατὰ τὸ χίλιοςόν κλ. Τέτο ἀπὸ τῷ ἐσχάτῃ 4
Κεφ. τῆς περὶ μηνῶν εἴληπται πραγματείας, ἐν οἷς αὐτός φησιν ὁ Θεόδωρος, ὅς κατ' ἐκεῖνο Ρωμαίους ὄντας, ἄγειν χίλιοςόν τετρακοσσιοςὸν ἐβδομηκοσὸν ἐκεῖνο διαριθμημένους ἔτος, κατ' ὃ καὶ τὸ περὶ μηνῶν αὐτῷ συνετέτακτο. Ἀλλὰ γὰρ ἐκεῖνο τῷ ζῆν σχεδὸν γενέσθαι τέρμα ὑποληπτέον αὐτῷ, ἣν μὴ τῶν πάνυ μακροβίων ἕνα θέσθαι καὶ τέτον δεῖσθαι. Κατὰ γὰρ τὸ χίλιοςόν τετρακοσσιοςὸν, Ἐμμανυὴλ μὲν τῷ ἐκ τῶν Παλαιολόγων Β'. τὰ τῆς βασιλείας, Ἀντωνίε δὲ τὰ τῆς ἐκκλησίας σκῆπτρα διέποντος, εἰς τὴν τῶν Ἰταλῶν μετὰ καὶ ἄλλων λογίων ὁ Θεόδωρος μεταναστεῦσαι πισένεται (ὄρα χρονολ. Φρεέρ.).

τριακοσὸν δὲ, τέλαχισον εἶπεῖν, κατ' ἐκεῖνο ἄγων
 τὸ ἔτος (οἷα εἰκὸς ἄνδρα εἰς τοσούτον ἤδη παιδείας ἐ-
 λάσαντα) ἐπίδηλον, ὥς ἑκατονταετῆς γεγονῶς,
 γράφειν τὸ περὶ μηνῶν ἀνεβάλετο. Εἰ μήτις ἄλλως
 ἀπονυσάζειν περὶ τὴν τῶν χρόνων συνάρτησιν, ἢ κά-
 ρον πάχειν τὸν Χρονολόγον ὑποτοπήσειεν, ὥς ἄρα
 ἐνιαυτῶν ὅλαις δεκάσι τὴν Φυγαδεῖαν τοῖς μετανα-
 σταις ἐκείνοις παρὰ τὸ δέον ἐπιταχύναντα. Ἀλλὰ
 τῷτ' ἂν εἴη δεικτέον ποθὲν, τὸ ἀσυνάρτητον τῷ χρό-
 νῳ ἐλέγξασι. Πρὶν ἢ δὲ τῷτο δειχθῇ, ἀντὶ τῷ γε-
 γονῶς (ὅπερ κατ' ἀρχὰς τῷ ζῆν, ἐπὶ τῷ καθεστη-
 κότος ἔτι τὴν ἡλικίαν, ὀρθῶς ἂν λέγοιτο), γραπ-
 τέον κατὰ τὸ χιλιεσὸν πεντακοσιοσὸν τρια-
 κοντά που δεόντων ἀπὸ Θεογονίας ἔτι περιῶν
 ἐν τῷ βίῳ, ἢ τι παραπλήσιον. Καὶ τὸ πρὸ δὲ
 περιττὸν κείσθαι δοκεῖ, ὥς ἐπὶ ἀριθμῷ ὠρισμένῳ.

- 5 Τῶν γὰρ βιβλίων τὰ ἐκπεποιημένα οἷον.
 Καὶ μὲν ἦτε Νικολάου τῷ Ε'. πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν
 Αὐτοκράτορα περιφερομένη ἐπιστολή, ἣν αὐτὸς ὁ
 Θεόδωρος ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς ἐξελλήνισε, καὶ ἡ
 αὐτὴ τέττα πρὸς τοὺς ἰδίους ἑαυτῷ ἀδελφοὺς κατὰ τὸ
 αὐτὸ τὴν τῷ πατρὶς δόγματος ἐξόμωσιν αὐτῷ περιάπ-
 τουσιν. Ἡ δὲ ἐν ταῖς τυπογραφίαις δαιδαλουργία
 ἔπω κατ' ἐκεῖνο τῷ χρόνῳ διετέλει ἐν χρήσει. Ἐκ
 γὰρ Μαγνητίας Φωσὶς τινὸς ὄνομα καὶ Σχοσφερίδης εὐ-
 ρετῶν ὑμνεμένων, ἐν ἔτει αὐτῇ πρώτη μὲν ἡ τῶν ἱερῶν
 γραφῶν ἀνεφάνη βίβλος, δευτέρα δὲ ἡ τῷ Αὐγυστίνῳ
 περὶ Θεολογίας, τρίτη δὲ μετ' αὐτὰς ἡ τῷ Ρ' ὡ.

μαίε Κικέρωνος περὶ Καθηκόντων ἄχρι τῆς αὐξιά. Ἐντεῦθεν δὲ ἤδη εἰς Ἀέρλεν καὶ Στρασβέργιον πόλεις Γερμανίδας διαβάσα, καὶ πρότερον τε αὐξήσῃ τὴν Ρώμην κατέλαβεν. Ἀγγλοὶ μὲν ἦν καὶ Γάλλοι περὶ τὸ ἀφ' τριάκοντά περ δεόντων τῇ τέχνῃ ἐπικεχειρήκασιν, αἵ τε ἄλλαι τῶν Ἰταλῶν πόλεις αἱ ἐπισημότεραι, οἷον Εὐετίαιτε, καὶ Φλωρεντία, καὶ Μεδιόλανον ὡσαύτως· τὸ δὲ πλέον, ὅτι καὶ ῥωμαῖσι μόνον, καὶ γοτθῖσι, καὶ ἰταλῖσι ἔτι τὰ τυπογραφεῖα ἐφθέγγετο, Ἑλληνικὸς δὲ χαρακτήρ ἐδέπω τετύπωτο ἔδειξεν ἑδὰμὲν πρὸ τῆς αὐξήσεως (ὄρα τὸν Ἀγγλον Εὐφραίμ δὲ Χάμβρες ἐν λεξ.). Πῶς ἦν τῆς τῶν ἐκπεπονημένων οἱ βιβλίων ἐκδόσεως ἕνεκα τὴν εὐσέβειαν ἀπειπεῖν ἔχεν ὁ Θεόδωρος, ὁ πρὶν καὶ τῆτο μαθεῖν, ὡς ἄρα τύποις τὰ βιβλία ἐκδοτὰ γίνεται, τοῖς τῶν Λατίνων ἤδη φθάσας συνδέσθαι δόγμασιν; Ἄλλως τε καὶ εἰ τοῖς ἰδίῳις συνηγορῶν, κατὰ Λατίνων ἦν συγγράφων ἐκεῖνος, καὶ ἀπεικότες ἂν εἶχε καὶ ὑφορᾶσθαι, μηδέποτε αὐτὸς ἐπιτρέψειν τύποις ἐκδοθῆναι βιβλία, εἰς τὸ δόγμα τὸ ἑαυτῶν ἐξυβρίζοντα. Τὰ δ' ἑαυτῷ τοιαῦτά τε, καὶ περὶ τοιούτων, οἷα καὶ ποθήσειν παῖδας Λατίνων, ἢ κωλύσειν, ἅτε δὴ πρὸς ὠφέλειαν αὐτοῖς συντεταγμένα, καὶ πρὸς ἐπήρειαν. Εἰ δὲ καὶ λατινῖσι γράφων, καὶ τὴν ἐξόμωσιν τῆς δόγματος ἀποδύρομενος, ἢ λέγεται (ἔδενι γὰρ τοιούτῳ συγγράμματι αὐτὸς ἐνέτυχον τῆς ἀνδρός. Καὶ δὴ καὶ εἴτι τοιούτον ἐκεῖνος ἔγραψεν, ἐνδοιάζειν ἡγῆμαι δίκαιον· ἐφ' ᾧ γὰρ ἀπωδύρετο, ἐνὸν παλινδρομῆσαι πρὸς τὴν εὐ-

σέβειαν, καὶ τοῖς ὀρθοδόξοις συγκαταταχθῆναι τῷ λόγῳ
προσπισαίς, ὧν τῆς φάλαγγος ἐξεκύμηνε; πρὸς
τίνας δὲ καὶ διετέλει ἀποδυρόμενος; πρὸς Ἰταλὸς αὐ-
τὸς; ἀλλὰ μάτην καὶ παρὰ λόγον, καὶ πρὸς ἑδὲν ὄφε-
λος· πρὸς δὲ τὰς ἰδίους γράφων; ἀλλ' ἔτι ἂν λατινιστὶ
πάντως, ἑλληνιστὶ δ' ἔγραψεν.). Ἀλλὰ γὰρ εἰ καὶ τῆτο
δῶμεν ὅπως ἔχειν, ἣ λέγεται, πῶς ταῦτα δὴ ἔπει-
τα τὰ λατινικὰ καὶ κατὰ Λατίνων πραγματευόμενα
τύποις ἐκδοθῆσθαι ἤλπισεν ὁ περὶ τῶν Ἑλληνικῶν
δεδιώς, μὴ ἀνέκδοτα μείνῃ, καὶ λήθῃ ὅτω παραδο-
θέντα τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται, ἐν οἷς ὁδῶς
τῶν Λατινικῶν δοξασμάτων καθήψατο;

6 Τότ' οὖν μὲν ἡ γλῶττα κτ. Ἀλλὰ καρδίᾳ μὲν
πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, σώματι δὲ ὁμολογεῖται
εἰς σωτηρίαν. Ἐγὼ δὲ ὅτι ὡς ὑπέληφα βαρυτέrais εὐθύ-
ναις τὸν ἄνδρα ἐνέχεσθαι, παρ' ὃ ἐφρόνει, ἐν ἐπιγ-
νώσει ἡσεβηκότα, ἢ εἴπερ ἐκ συναρπαγῆς καὶ ἀπάτης
τὸ τοιοῦτο πεπόνθοι.

7 Οὐρανίων γε καὶ γ. Οὐδὲν ἔδὲ τὸ τυχὸν ἴχνος
 Ἀστρονομικῆς ἕξεως κατέλιπεν ἡμῖν ὁ Θεόδωρος,
 εἰμή τις φαίη, ὅτι τὰς τροπὰς, καὶ τὰ ἡλιοστάσια,
 καὶ τὴν εἰς τὰς μοίρας κατατομὴν τῶ Ζωδιακῷ, καὶ Σε-
 λήνης στάσεις τὰς μὲν κατὰ διαμέτρους, τὰς δὲ τε-
 τραγωνίας, καὶ τοιαῦτ' ἅττα διακρίνειν ἤδει ἐκεῖνος
 (ὄρα τὸ περὶ μηνῶν αὐτῷ), ἀφελῶς ἄγαν καὶ λιτῆς ὄν-
 τα περὶ τὸ τοιόνδε γένος θεωρίας τε καὶ δυνάμεως,
 ἥτινα καὶ τοῖς μὴ πάνυ περιττοῖς ἔσι τὴν τῶν ὀρανίων
 ἐπισήμην συνήθει τυγχάνει καὶ πρόχειρα.

Ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς Λατινίδος κτ. Τῆτο καὶ μάλα
ἀληθῶς λέγεται. Δείγματα δὲ τῆς τῆ ἀνδρὸς περὶ
ἄμφω τὰ διαλέκτω δυνάμεως, ἥτε τῶν περὶ ζώων
Ἱστορίας τῆ Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων ἐπὶ τὸ Λατι-
νικὸν τῆς φωνῆς ἐρμηνεία, καὶ ἡ τῶν τῆ Κικέρωνος πε-
ρὶ γήριος ἐπὶ τὸ ἑλληνικὸν μετοχέτευσις, περὶ ὧν
εἶπεῖν ἔρῳδιον (ὡς ἔφησέ τις), εἰ ἡδίων ὁ Κικέρων ἐν
Ἀριστοτελικῇ τῇ φράσει ἑλληνίζων, ἢ γὰρ ὁ Ἀριστο-
τέλης ἐν τῇ Κικερωνείῳ λατινιστὶ διαλεγόμενος. Quid
Theodorum Gazam Commemorem? qui
Thessalonicae natus Aristotelis de anima-
libus historias in linguam latinam, Marci
Tullii de senectute libros in Grecam, ita
transtulit, ut haud facile esset expedire,
an Cicero in stylo Aristotelico venustius
decurreret, an Aristoteles in Ciceroniano.
Sed cum utrumque Philosophum verbis
mirifice aequaret, et sensibus, utriusque
linguae disertissimus Magister, mors in eius
obitu ingeniosa praestitit, ut Italiae in mag-
na Graecia sepultus utramque gentem in
funere bearet (Creygth. κτ. sup.).

Ἐμέλησε δὲ αὐτῷ καὶ ὅσα παῖδες ἐπι-
τηδεύουσιν Γαλρῶν κτ. Οὐδὲ τῆδ' ὅπως περὶ αὐτῆ
λέγεται συνορᾶν ἔχω. Τὴν γὰρ περὶ μινῶν πραγ-
ματείαν συνεχῶς ἀνελίσξας, μάτην εὗραν ἐκ' αὐτῷ
δρυλλομένην τὴν περὶ αὐτῶν παῖδες ἐπιτηδεύουσιν Γα-
τρῶν ἐμπειρίαν. Ἐνὶ γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ μόνῳ τῶν ἐκ

τῷ Γαληνῷ περὶ ὑγιεινῶν περιέτυχον λεγομένων,
 ὅτι ὠραιότατον τῆς ἐλάτης τὸ σπέρμα περὶ τὴν
 ἐπιβολὴν τῷ Ἀρκτέρει, ὅστις καιρὸς ἐν Ρώμῃ
 ὁ καλούμενος Σεπτέμβριος ἐστίν (ἐν Κεφ. ὅτι
 ἀρχὴ ἐνιαυτ. Ἀθην. ὁ ἑκατομβαιών.). Καὶ τῷ αὐ-
 τῷ δὲ καὶ δεύτερον (ἐν Κεφ. περὶ ἐρμην. τῶν μην.)
 ἐνθα προσετέθη, καὶ ὅτι ἐν Περγᾶμιν παρ' ἡμῖν
 ὑπερβερελαῖος, Ἀθήνησι δὲ μυσηρία. Καὶ τῷ
 αὐτῷ τέτρω καὶ τρίτον (ἐν Κεφ. περὶ ἐνιαυτ.) ἐνθα
 καὶ τῷ ἀκόπῃ τὴν σύνθεσιν ψιλῶς ἀναφέρει. Ἐξ ἐνὸς
 γεμῖν τέτρε τῶν Ἀσκληπιαδῶν ἓνα σχεδὸν ἐθέλειν
 καταδεικνύειν ἡμῖν τὸν Θεόδωρον, ὁμοῖόν ἐστιν ὡς εἰ καὶ
 Κωμικὸν αὐτὸν ἀναπλάττειν φιλοτιμοῖτο, καὶ ἐπὶ σκη-
 νῆς ἐξάγοι, ὡς ἐστὶν ἔτι καὶ τῶν τῆς Κωμωδίας ἐπῶν
 μεμνημένον (ἐν Κεφ. πῶς ἀριθμ. τὰς τῷ μηνὸς ἡ
 μέρ.). Φωτίον μὲν ἔν τὸν πολὺν καὶ τὸ ἰατρικὸν τέτι
 εἶδος σὺν τοῖς ἄλλοις ἡκριβωκέναί, ἀμφιλαφῶς δεικ-
 νύσσι τῶν σωζομένων αὐτῷ ἐπιστολῶν ἢ ρξδ'. καὶ ροδ'.
 καὶ σκγ'. καὶ σκδ', τὸν δὲ μίαν τινὰ τῶν κατὰ τὴν τέχ-
 νην γνωρίμων ἐνὸς ῥῆσιν ἀπλῶς προβαλλόμενον, καὶ
 ταύτην ἔτε θεωρίαν τινὰ, ἔτ' αὖ πράξιν τῶν ἰατρι-
 κῶν περιέχουσιν, ἐν δέτι φυτὸν, καδ' ὃ τῷ ἐνιαυτῷ
 ὠραῖον γίνεται, ἀναφέρουσιν, ἐντεῦθεν τῶν Ἀκε-
 σοριδῶν ἐγκριταλέγειν τῷ κόμματι πῶς εὐλογον;

Ἀπὸ Ζιβέρει. Γραπτέον ἀπὸ Οὐίτερβίς, ὃ κοι-
 νῶς Βιτέρβο. Πάλις δὲ αὕτη κατὰ τὴν ὑπώρειαν τῷ
 Κιμίνει ὅρου κειμένη, ἢ πρότερον Οὐέτελονία ἐκαλεῖ-

το, ὥσει σαδίας τ τῆς Ρ' ὥμης ἀπέχουσα (ὄρα Γεω-
γραφ. Μελετίε.).

Τὰ πολλὰ μὲν ἐκ τῶν ἀρχαίων Γραμ- 11
ματικῶν κτ. Ἀνεξέον τῆ Λασκάρεως (Γραμμ. βιβλ.
Γ' ἐν προοίμ.). Μεθ' ἣν (πρακτικὴν μοι νόει) εἰς
τὴν Θεωρητικὴν ἀναχθῆναι χρεῶν, ἣν πε-
ριέχει τὰ Δ' βιβλία τῶ σοφῶ καὶ δυσκόλῃ
Ἀπολλωνίῳ, ἃ εἰ καὶ δυσνόητα λυγχανεῖ γε
ὄντα, ὅμως ἀναγκαιότατα. Εἴ τι τὸ περὶ συν-
τάξεως τῶν ὁκτώ μερῶν τῶ λόγου Μιχαήλ
Συγκέλευ τῶ ἱεροσολυμίτῃ μικρὸν σαφές,
καὶ ὠφέλιμον. Καὶ ἄλλα πολλὰ λογίων ἀν-
δρῶν, ἀφ' ὧν ἀρυτάμενος ὁ σοφὸς Θεόδω-
ρος, κάλλιστα καὶ ἐλλογιμώτατα τὸ Δ' τῆς ἐαυ-
τοῦ γραμματικῆς συνέταξε, βραχὺ μὲν καὶ
δηλὸν κολυμβητῶ δεόμενον, ἐπαινετὸν δὲ
τοῖς εἰδόσι καὶ ἐπωφελές, τὰς σκιάς τῶν
παλαιῶν περιέχον.

Δι' ἀπειρίαν, ἢ γνώμης μοχθηρίαν κτ. 12
Μηδὲν ἄτοπον πάχειν τὸς δι' ἀπειρίαν, ἢ γνώμης
μοχθηρίαν τῶν σπεδαιοτάτων καταγελῶντας φη-
σὶν· εἴτα τὸ ἀνόληθον κατασκευάζει, φέρων τὸ
τετριμμένον, οὐ γάρ τις τὴν γνώσιν ἀφήρηται,
τούτῃ κατηγορεῖ προχειρότατα. Τῷτ' ἅμ' ἐν
ἐπὶ μὲν τῶν δι' ἀπειρίαν ἐν γέλῳ τιθεμένων τὰ
σπεδαῖα ὀρθῶς ἂν αἰτιολογοῖτο, ἐπὶ δὲ τῶν διὰ
γνώμης μοχθηρίαν. Σὺ δέ μοι κἀκεῖνο σκάπει, εἰ κα-

λῶς φηινομίται. Τὸ τῷ Θεοδώρῳ βιβλίον, φησὶ,
 κολυμβητὲ τινος Δηλίου ἐς δεόμενον. Διὸ καὶ ἐγ-
 κρίνει αὐτὸ, καὶ ἀποδέχεται τῆς ἀσαφείας· τὸ γὰρ εὐ-
 ληπτον, φησὶν, εὐκαταφρόνητον, τὸ δὲ δύσληπτον,
 καὶ περισπένδασον εἶναι πέφυκεν. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ (ἐρῶ
 γὰρ καὶ περὶ τῆς τὸ παρισάμενον) ὥς μάτην ἄν τις
 καὶ παραλόγως ἐπὶ τῷ ἀσαφῇ γράφειν σπεδάσειεν.
 Ἦτοι γὰρ οἱ τῷ συγγράμματι ἐντευξόμενοι, τῶν εὐ-
 γνωμόνων ὄντες, τῇ τῷ λόγῳ σαφηνείᾳ μᾶλλον ἢ
 οὐθήσονται, καὶ χάριτας εἰσονται, ἢ τῶν μοχθηρῶν ἐ-
 κείνων καὶ ἀγνωμόνων τυχόντες μωμοσκοπῶν ἀνδρῶν,
 οὐδὲν ἥττον ἐκφραυλίζειν τὰ προτιθέμενα σφίσιν ἐτοι-
 μοῖσιν εἰσονται καὶ ταχεῖς, καὶ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους δεινότητος
 αὐτοῖς, ἢ ἐκ τῆς κατ' Ἡράκλειτον σκότους, ἢ ἐκ τῶν
 ἀδύτων τῷ Πλάτωνος ἥτις διαλεγόμενος. Ἔδει τοίνυν
 οὐδὲ προσέχειν ὅλως τῇ τῶν κακοηθείᾳ, μηδὲ
 διὰ τῆς τοῖς ἐπιεικεσέροις τὸν τρόπον παρέχειν
 πράγματα. Οἱ δὲ Σχολιαστῆς ἄλλως κρίνας, τὴν ἣν
 περ θαυμάσας ἔχε δεινότητα τῷ Θεοδώρῳ προέθε-
 το καὶ μιμήσασθαι, ἴσως δὲ καὶ ὑπερβαλεῖν. Διὸ καὶ πολ-
 λοις ἐντυχεῖν ἐς τῶν ὑπομνηματισμῶν τῶν ἐκείνου
 ἀσαφεςέροις καὶ αὐτῷ τῷ ὕφους ἔσιν, ὃ διεξηγήσασθαι
 ἐπαγγέλλεται. Καὶ πρὸς βῆ ἡμῖν ἄρα κατὰ τὴν δις
 διὰ πασῶν συμφωνίαν, ὥς οἱ Ἀρμονικαὶ φασιν, εἰς
 ὑπερβολὴν ὀξυνθέν τὸ σπένδασμα, ἐκ τῆς δεινῆς Ἀ-
 πολλωνίᾳ, διὰ τῆς δεινοτέρης Γαζῆς, ἐπὶ τὸν δεινότατον
 τῆς ἐξηγητὴν μετεωρισθέν, ὥς μηκέτι Δηλίου δεῖσθαι
 κολυμβητὲ τὸ εἰρημένον, δαλφίνος δὲ αὐτόνομον.

τινὸς, εἰ μέλλοι δι' αὐτῆς νήξεσθαι· ὠκεανὸς γὰρ ἄν-
 τικρος ἐκ πολλῶν θαλασσῶν συνέστηκε, ἀβύσσοις ἀβυσ-
 σον ἐπικαλεσαμένης. Ἀλλ' εἰ μὲν Θεολογία τὸ σπυ-
 δαζόμενον ἦν, ἥτις ἄλλη τῶν ὑψηλοτέρων θεωριῶν,
 καὶ μὴ τοῖς πολλοῖς κοινῶν γινομένων εἰσήγησις, ἀνεκ-
 τὸν ἂν ἦν τὸ πρᾶγμα, ὥς ἤδη σύνηθες. Ἀρχαῖον
 γὰρ λόγος καὶ Πλατωνικὸν εἶναι φησὶν, ὁ Συνέ-
 σιος, κρύπτειν τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ σπεδαῖα. Ὅθεν καὶ τὰ
 τῶν φιλοσοφούντων, καὶ πολὺ πρότερον τὰ τῶν Ποιητῶν,
 αἰνιγματῶν εἰσὶ μεσά· ὅ, τε Ἀριστοτέλης τὰς μὲν θυραῖς
 τῶν λόγων ἐξέδωκε, τὰς δὲ μουσικὰς, καὶ ἐν οἷς τὰ
 τέλη ἱερὰ, ἔτις ἐπραγματεύσατο, ὅπως καὶ ἔχοντες
 μὴ ἔχωσιν οἱ ἀμύητοι. Διὸ καὶ Ἰππάρχος τῆς Πυθαγορι-
 κῆς, ὡς σαφῶς φιλοσοφήσαντος καὶ μὴ διὰ συμβό-
 λων (ἢ μαθεῖν ἐσι παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ),
 οἱ συναιρεσιῶται φυγὴν ἐψηφίσαντο, καὶ φυγαδεύ-
 θέντι, ὥς ἐπὶ νεκρῷ ἤδη κειμένῳ, καὶ σήλην ἤγει-
 ραν. Πολλῷ δὲ πλέον τῶν φιλοσοφούμενων τὰ περὶ
 Θεῶν, καὶ τῶν θείων, καὶ περὶ πίστεως, καὶ μυσηρίων, καὶ
 τῶν ἄλλων ἀπορρήτων, ταῖς ἐκ τῶν λόγων περιβο-
 λαῖς δίκαιον τηρεῖσθαι σκεπόμενα, καὶ τοῖς τῶν αἰνιγ-
 μάτων προκαλύμμασιν, οἷον εἰ θύραις ἐπιζυγυμέναις
 καὶ τὴν εἴσοδον μὴ παντὶ ἀνεῖτον ἐπιτρεπέσαις (καὶ γὰρ
 ἔξεσε, φησὶ, βέβηλοι) ἐκθειάζεσθαι. Τὰ γὰρ λοι-
 μυσηρία, ὁ Φαληρεὺς φησὶν, ἐν ἀλληγορίαις λέ-
 γεσθαι πρὸς ἐκπληξιν καὶ φρίκην, ὥσπερ
 ἐν ἀδύλῳ καὶ νυχτὶ. Θρασεῖα γὰρ ὅσα ἡ ψυ-
 χὴ (κατὰ Μάξ. τὸν Τύριον), τὰ μὲν ἐν ποσὶν ἤσ-

τον Γιμᾶ, ὃς δὲ ἀπόντος θαυμασικῶς ἔχει.
 Σεβασέα δὲ τὰ θεῖα ἂν εἴη δηλονότι καὶ θαυμασέα,
 καὶ ἐξετασέα. Τὰ δὲ τῆς Γραμματικῆς ὄργια καὶ τοι-
 αῦτα· τὰν ἄπαλιν γὰρ αὐτὰ καὶ θαυμασέα, καὶ
 ἐκθεσιασέα, ἐξετασέα δὲ καὶ κατὰ ἀκρίβειαν νοητέα.

13

Ἦν καὶ Γῶν πρὸ ἡμῶν μὲν Γίνα κτ. Τὸν ἐν
 Πάτρῳ σχολαρχήσαντα Γεράσιμον τὸν αἰοίδιμον ἐν-
 ταῦθα αἰνίττεται, πολὺ τῷ ἀληθεῶς διαμαρτάνων
 ἐν τῷ προανατιθέναι αὐτῷ τὰ ἔσχατον ἔνετίησιν ἐκ-
 δεδομένα εἰς τὸ Δ' τῷ Θεοδώρῳ σημειώματα. Οὐ γὰρ
 ἐκεῖνα τῷ Γερασίμῳ, ἀλλ' Ἡλίου τινος Ἀνδρέου Βερδι-
 γαληνσίῃ, τῷ πρὸ τῷ Γερασίμῳ Μακαρίῳ, τῷ μα-
 καρισῷ τῶνόντι, ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς κατὰ λέξιν
 ἐξελληνισθέντα, καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι λατινικὰ σωζόμενα,
 καὶ ἐν χερσὶ τοῖς πᾶσι προκείμενα. Ἦρκεσε δέ τοι καὶ
 τὸς τῆς Λατίνων φωνῆς μὴ συνιέντας ἀγαγεῖν εἰς
 ὑπόνοιαν, μὴ ἄρα ἐξ ὁθνεῖς ἡμῖν διαλέκτε, τῆς Λα-
 τινίδος, τὰς σημειώσεις ἐκείνας εἰς τὴν ἡμετέραν με-
 τωχετεῦσθαι ἐγένετο τὰ τῶν ἐνδοξοτάτων παρα
 Λατίνοις γραμματικῶν ὀνόματα, Πρισκινανθὲς τε καὶ
 Διομήδης, ὧν μνεία ἐν αὐταῖς γίνεται συνεχῆς. Ἀ
 καὶ τὸν ἐρμηνεύσαντα ἐπίτηδες ἡγεῖμαι προθέσθαι,
 οἷον ὑπομαρτυρεῖντα τὴν τῶν ἀλλοτρίων γόνων εἰσποί-
 ησιν, μηδὲ ξένοις πτεροῖς ἐγκαλωπίζεσθαι ἀξιῶντα.
 Ἀλλ' ὁ ἐν Κύπρῳ ἱεροκλήρῳ Εὐφράτῃ γνησιώτατον
 τῷ τῷ Γερασίμῳ ἔκρινε πόνημα, καὶ ἵνα μὴ οἱ ξέ-
 νοις (τοιαῦτ' ἅττα γὰρ γράφει τοῖς ἐντυγχάνουσι
 φιλολόγοις γράφων ἐκεῖνος) πλεροῖς ἐγκαλλω-

πιζόμενοι, ὡς οἰκέϊον σφετερίσῃσι τὸ ἀλλότριον, καὶ νοθεύσαντες μακρηγορίᾳ τὸ πόνημα, ὡς ἴδιον ἐπιγράφῃσι, δεῖν ἔγνω τὸ τῶν (φισίν) ὡς ἔχει διαδοθῆναι πρὸς τὸ τῶν ἐν-
 γευξομένων ὄφελος, τίποτε ἄλλο ποιῶν, ἢ ἥς
 περ τὰς ἄλλας κωλύσαι ἔγνω πτεροκλοπίας, εἰς
 ταύτην αὐτὸς τὸν καθηγεμόνα τὸν ἑαυτῷ συνω-
 θῶν ἄκοντα; καὶ τῷ τῷ παρ' Αἰλιανῷ Συβα-
 ρίτῃ παιδαγωγῷ (ποικίλ. Ἰσορ. βιβλ. ιδ'. κεφ.
 ή.) ὑπὸ ἀπειρίας παθῶντι παραπλησιώτατον, ὃς
 τῷ μὲν παιδὸς, ὃν ἤγε διὰ τῆς ὁδοῦ, ἰσχύδι
 παριτυχόντος, καὶ ἀνελομένῃ, ἐπέπληξεν
 αὐτῷ ἰσχυρώτατα, γελοιοῖότατα δὲ αὐτὸς τὸ
 εὔρημα παρὰ τῷ παιδὸς ἀρπάσας κατέφα-
 γε.

Τοῖς μὴ ἐν τῷ σήθει, κτ. Οὐ πάνυ προσ- 14
 φυῶς οἶμαι παρετέθει ἐνταῦθα τὸ οἰνοπίδειον. Ε-
 πεί καὶ τοῖς ἐν τῷ σήθει σεμνυνομένοις, μετρίως γε-
 μὴν, καὶ μὴ δαψιλῶς τῇ τέχνῃ ἐνοργιάσασιν, ἔ-
 δωκεν ἂν ὑπόνοιαν εἶδέν ἦττον, ἢν περ καὶ ἔδωκεν ὁ
 Γεράσιμος.

Τὰ μὲν διαλεκτικῶς, τὰ δὲ καὶ ἀπο- 15
 δεικτικῶς κτ. Τὸ μὲν διαλεκτικῶς ἐπὶ ὕλης ἐν-
 δεχομένης, τὸ δ' ἀποδεικτικῶς ἐπὶ ὕλης ἀναγκαίας,
 σὺν Ἀρίσ. πάντες ἐκδέχονται. Ἀπορεῖν ἔν ἐνταῦθα
 ἄξιον, τίς καὶ πὶ τίνων ἢ κατὰ τὴν γραμματικὴν ὕ-
 λην διαφορά, ὡς τὰ μὲν ἐν αὐτῇ διαλεκτικῶς διευ-
 κρινεῖσθ' ἔχειν, τὰ δὲ ἀποδεικτικῶς;

τον Γιμᾶ, ὃς δὲ ἀπόντος θαυμασικῶς ἔχει.
 Σεβασέα δὲ τὰ θεῖα ἂν εἴη δηλονότι καὶ θαυμασέα,
 καὶ ἐξετασέα. Τὰ δὲ τῆς Γραμματικῆς ὄργια καὶ τοι-
 αῦτα· τὰνᾶπαλιν γὰρ αὐτὰ καὶ θαυμασέα, καὶ ἐκ-
 ἐκθεσιασέα, ἐξετασέα δὲ καὶ κατὰ ἀκρίβειαν νοητέα.

Ἦν καὶ ῥῶν πρὸ ἡμῶν μέντινα κτ. Τὸν ἐν
 Πάτρῳ σχολαρχήσαντα Γεράσιμον τὸν ἀοίδιμον ἐν-
 ταῦθα αἰνίττεται, πολὺ τῷ ἀληθεῶς διαμαρτάνων
 ἐν τῷ προτανατιθέναι αὐτῷ τὰ ἔχοντα ἐν ἐπιτήσιν ἐκ-
 δεδομένα εἰς τὸ δὲ τῷ Θεοδώρῳ σημειώματα. Οὐ γὰρ
 ἐκεῖνα τῷ Γερασίμῳ, ἀλλ' Ἡλίου τινος Ἀνδρέου Βερδι-
 γαληνσίῃ, τῷ πρὸ τῷ Γερασίμῳ Μακαρίῳ, τῷ μα-
 καρισῷ τῶντι, ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς κατὰ λέξιν
 ἐξελληνισθέντα, καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι λατινικὰ σωζόμενα,
 καὶ ἐν χερσὶ τοῖς πᾶσι προκείμενα. Ἦρκεσε δέ τοι καὶ
 τὸς τῆς Λατίνων φωνῆς μὴ συνιέντας ἀγαγεῖν εἰς
 ὑπόνοιαν, μὴ ἄρα ἐξ ὁθνεῖς ἡμῖν διαλέκτου, τῆς Λα-
 τινίδος, τὰς σημειώσεις ἐκείνας εἰς τὴν ἡμετέραν με-
 τωχετεῦσθαι ἐγένετο τὰ τῶν ἐνδοξοτάτων παρα
 Λατίνοις γραμματικῶν ὀνόματα, Πρισκιανὸς τε καὶ
 Διομήδης, ὧν μνεία ἐν αὐταῖς γίνεται συνεχῆς. Ἀ-
 καὶ τὸν ἐρμηνεύσαντα ἐπίτηδες ἡγεῖμαι προθέσθαι,
 οἷον ὑπομαρτυρεῖντα τὴν τῶν ἀλλοτρίων γόνων εἰσποί-
 ησιν, μηδὲ ξένοις πτεροῖς ἐγκαλωπίζεσθαι ἀξίοντα.
 Ἀλλ' ὁ ἐν Κύπρῳ ἱεροκλήρῳ Εὐφράμῳ γνησιώτατον
 τῷ τῷ Γερασίμῳ ἔκρινε πόνημα, καὶ ἵνα μὴ οἱ ξέ-
 νοις (τοιαῦτ' ἅπαντα γὰρ γράφει τοῖς ἐντυγχάνουσιν
 φιλολόγοις γράφων ἐκεῖνος) πλεροῖς ἐγκαλω-

πιζόμενοι, ὡς οἴκεϊον σφελερίσῃσι τὸ ἀλλότριον, καὶ νοθεύσαντες μακρηγορίᾳ τὸ πόνημα, ὡς ἴδιον ἐπιγράφῃσι, δεῖν ἔγνω τῷ (φησὶν) ὡς ἔχει διαδοθῆναι πρὸς τὸ τῶν ἐν-
 λευξομένων ὄφελος, τίποτε ἄλλο ποιῶν, ἢ ἥς
 περ τὰς ἄλλας κωλύσαι ἔγνω πτεροκλοπίας, εἰς
 ταύτην αὐτὸς τὸν κατηγεμόνα τὸν ἑαυτῷ συνω-
 θῶν ἄκοντα; καὶ τῷ τῷ παρ' Αἰλιανῷ Συβα-
 ρίτῃ παιδαγωγῷ (ποικίλ. Ἰσορ. βιβλ. ιδ'. κεφ.
 ή.) ὑπὸ ἀπειρίας παθῶν τι παραπλησιώτατον, ὃς
 τῷ μὲν παιδὸς, ὃν ἤγε διὰ τῆς ὁδοῦ, ἰσχύδι
 παριθυχόντος, καὶ ἀνελομένου, ἐπέπληξεν
 αὐτῷ ἰσχυρώτατα, γελοιότατα δὲ αὐτὸς τὸ
 εὔρημα παρὰ τῷ παιδὸς ἀρπάσας κατέφα-
 γε.

Τοῖς μὲν ἐν τῷ σήθει, κτ. Οὐ πάνυ προσ- 14.
 φυῶς οἶμαι παρετέθει ἑνταῦθα τὸ οἰνοπίδειον. Ε-
 πεί καὶ τοῖς ἐν τῷ σήθει σεμνυνομένοις, μετρίως γε-
 μὴν, καὶ μὴ δαψιλῶς τῇ τέχνῃ ἐνοργιάσασιν, ἔ-
 δωκεν ἂν ὑπόνοιαν εἰδέν ἦττον, ἣν περ καὶ ἔδωκεν ὁ
 Γεράσιμος.

Τὰ μὲν διαλεκτικῶς, τὰ δὲ καὶ ἀπο- 15
 δεικτικῶς κτ. Τὸ μὲν διαλεκτικῶς ἐπὶ ὕλης ἐν-
 δεχομένης, τὸ δ' ἀποδεικτικῶς ἐπὶ ὕλης ἀναγκαίας,
 σὺν Αἴρις. πάντες ἐκδέχονται. Ἀπορεῖν ἔν ἑνταῦθα
 ἄξιον, τίς καὶ πὶ τίνων ἢ κατὰ τὴν γραμματικὴν ὕ-
 λην διαφορὰ, ὡς τὰ μὲν ἐν αὐτῇ διαλεκτικῶς διευ-
 κρινεῖσθ' ἔχειν, τὰ δὲ ἀποδεικτικῶς;

16 Προσποιηθέντες. Ἀμεινον ἂν ἔχοι τὸ οἰη-
θέντες, ἢ τὸ δόξαντες, ἢ τοιούτοι. Ἡ γὰρ κα-
τὰ τὴν οἰήσιν ἐπίδειξις μετὰ πληροφορίας τῆ πα-
ρεπίδεικνυμένων ἐστίν, ἢ δὲ κατὰ τὴν προσποίησιν ἄ-
πληροφόρητος. Εἰκὸς ὅν τὸς ἐκδεδωκότας τι περὶ
τῆς τῶν μορίων συντάξεως πεπληροφορήσθαι καθ'
ἑαυτοὺς, ἡγεμένους ὡς ἄρα τι καὶ ἄξιον ἐκδεδώκασιν.

17 Τραπεζεῖλαις. Γράφε Τραπεζίταις. Τρα-
πεζεῖτης μὲν γὰρ ὁ κύων ὁ ὑποκάτω τῆς τρα-
πέζης. Καὶ παιητικῶς κύνες Τραπεζῆες (Ὁμήρ.
Ἰλιάδ. χ.) ἐχὶ Τραπεζῆνες, ὡς κεῖται παρὰ Σει-
δα (ἐν λέξ.). Ἀπὸ γὰρ τῆς Τραπεζεύς, Τραπεζέες,
καὶ Ἰωνικῶς Τραπεζῆες κατὰ τὸν Εὐστάθ. Τραπεζίτης
δὲ διὰ τῆς ἰ ὁ καταλλάκτης.

18 Οὗ γὰρ θυχόντος κτ. Τῶν γεμῆν Τραπεζιτῶν
καὶ τεκτόνων τῆς λόγῃ, οἷς περ ἄνωτέρω, τὸ συμπο-
ρισθὲν οἱ παρέθετο τάλαντον, αὐτῶν πάντως ἂν εἴη
καὶ τὴν βασιλείαν ἀνακαθήρασθαι, ὡς μηδέτερος Ἡρα-
κλέους ἐν τέτρω δεινῷ. ἢ πολλὰ εἶναι τὰς τῆτο δια-
πράξασθαι δυναμένους Ἡρακλέας, εἶγε πολλοὶ καὶ
οἱ τῆς λόγῃ Τραπεζίταις εἰσὶν. Ὅρα δὲ ἐν τέτοις καὶ τὸ
ἐφεξῆς, εἰ οἰκείως πρὸς τὸ ἄνωτέρω συνήρτηται. ὁ
γὰρ λόγος παρὰ προσδοκίαν Ἡρακλῆν ἡμῖν τὸν
Αἰγείαν ἀνέφηνε.

19 Λάθρα κτ. Τὸ δὲ τὸ λάθρα βέλεται τῆτο
παρεισαγόμενον; Οἱ γὰρ τῆς δασυπρώκτε ἐκείνους τε-
τυχηκότες, ἐκ λάθρα, ἀναφανδὸν δὲ καὶ ληστρικῶς
ποῖς παρίεσι τὴν βίαν διετέλουν ἐπάγοντες.

Πρὸ ἔργου κτ. Μέθοδον ἡμῖν ὑποτίθουσιν, ἥ
 παντὶ τῷ προκειμένῳ ἐγχειρητέον, καὶ τὸ χρήσιμον
 τῷ ὀρισμῷ ἐκδιδάσκει, καὶ μεταφορικὸν ὀρισμὸν τῷ
 ὀρισμῷ ἀποδίδωσιν. Εἴτ' αὐτῆς τῆς ἐν χερσὶν ἔξεως
 τὸν ὀρισμὸν προχειρίζεται, ὃν ἐξ αὐτῆς τῆς Θεοδώρου
 (ἐν προοίμ.) συμπορισάμενος, ἔξιν, ταῖς γινώσκουσιν
 καὶ θεωρίαν εἶναι φησὶ, περὶ ἐκάστη τῶν ὀκτὼ τῶν
 λόγων μερῶν σκεπτομένην κτ. Ἐξῆς τε τῷ τῆς
 γραμματικῆς τέλει συμβάλλει, περί τε τέλους φι-
 λосоφῶν, καὶ ὅτι τέλος παντὸς ἐστὶν ἐπιτηδεύματος.
 Ἀλλ' εἵπερ ἄρα Γραμματικῆς ἢ περὶ τὰ τοιαῦτα
 θεωρία, ἄλλοι λεγόντων· ὡς ἔμοιγε τοσούτον ἄ-
 παξ καὶ μόνον ἀρκέσει εἰπεῖν, ὅτι πλέως ἡ βίβλος
 ὅλη θεωρημάτων τοιούτων, ἃ παρὰ τὸ ἐκφυλα εἶναι,
 καὶ τῆς προκειμένης σκέψεως ξένα, εἰδὲ τὴν τυχούσαν
 εἶναι τοῖς φιλολόγοις συντέλειαν παρεξόμενα. Ἡ-
 τοι γὰρ τοῖς τέτων ἀκριβεῖσι τὴν γινώσκουσιν παρατίθε-
 ται τὰ τοιαῦτα, ἢ πάντως τοῖς ἐτι ἀμυήτοις αὐτὰ,
 καὶ πάντῃ ἀτελέσσι. Ἀλλὰ γὰρ τέτοις ἐξέμεινεν τῇ
 βίβλῳ εἰδὲ ἐγκύπτειν, ὡς ἡδὴ ἀπειρημένον· χεῖ-
 ρεσι γὰρ, φησὶ, μή με λάβης ἀποδείξιός ὡς
 ἀμύητος (ἐν ἐπιγρ.). Οὕτω γὰρ ἔχουσιν ἐπιεικῶς
 ἀσυντελή τε αὐτὰ καὶ φρεῖδα, ὅνοις οἷόν τισιν ἐπὶ λύ-
 ρας ἀκροάσει εἰσαγομένοις. Ἐπίσης γὰρ ἀπρόσφο-
 ρον καὶ τὸ ἐν πίθῳ τὴν κεραμίαν μαθεῖν ἐθέλειν,
 καὶ τὸ ἐν κεραμίᾳ τὸν πίθον ἀνάπαλιν. Τοῖς δὲ τῶν
 λόγων ἐκείνοις δημιουργοῖς τε, καὶ τραπεζίταις, μὴ
 καὶ περὶ τὰ ἡ, καὶ εἰδὲ λόγους πάντες πολλοὺς τινος ἄξια;

Αὐτοπον γὰρ, ἵνα μηδὲν ἕτερον εἶπω, ἐπὶ δεῖπνον παρακαλῶντα ἄνδρας ἐρρώμενους τὴν ἔξιν, καὶ εὖ πέττοντας, εἴτ' ἀκροθιγῶς ἀπτεσθαι ἐνδιδόναι αὐτοῖς, καὶ οἷον κατ' ἐπιδρομὴν ἀπογεύεσθαι, ἐνὸν παρὰ τοῖς ἀφθονωτέραν τῶν τοιούτων, καὶ ἀβροτέραν παρσκευακόσι τὴν εὐωχίαν εἰς κόρον τέτῃς ἐμφορηθῆναι; καὶ οἷς χρυσῖτις τὰς φλέβας εἰς δαψίλειαν μεταλλείας φιλοσόφῃς ὑπὴναιξεν, ἐπιστρέφειν τέτῃς ἀπαχολῶντα περὶ σμικράτινα, καὶ ἔδὲ οἷα τὸν περὶ τὴν διατριβὴν πόνον ἀντισηκῶσαι, ψηγμάτια; Ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ περὶ τέτῃς ἐπὶ τοσούτον ἀπαξ εἰρήσθω, ἢ περ καὶ εἴρηται, τὸ δὲ καὶ δεύτερον εἰς τὰς παραπλησίους λόγους ἐμπεσεῖν ἀπειρήσθω.

21

Οὐ περὶ γὰρ γ' ὁ λόγος μέρη, περὶ δὲ γὰρ γ' ὁ λόγος σύνταξιν, καὶ. Τὶ δὲ ἄλλο σημαίνει τὸ περὶ τὴν τέτων σύνταξιν, ἢ περὶ ταῦτα αὐτὰ, ἢ καταλλήλως ἀλλήλοις συνεπιπλέκεται, ὥσπερ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος διεξηγεῖται ἐν τέλει τῆς προοιμίας, αὐτὸ τέτοιο δι' ἰσοδυναμίας ἐρμηνείας ἐπανειληφῶς τὸ συμπέρασμα; ὥστε τὸ τῆς ἐπιδιορθώσεως μάτην εἶναι ἔχειν. Ἐκάσῳ οὖν γένει ἐπισητῶ, ἢ ὕλη τεχνιτῇ, τὸ καθ' ὕλην διακριτέον τῇ κατ' εἶδος τῇ σκέψῃ καθυποπίπτοντος, καὶ τὸ μὲν κοινὸν πολλαῖς πλείοσιν ἡγητέον ἔξεσιν εἶναι, εἶδει διαφερέσαις, τὸ δ' ἰδιάζον· οἷον τὰ ἐν ἔρανῳ σώματα καὶ τῇ Φυσικῇ ὑπόκειται τῇ θεωρίᾳ, καὶ τῇ τῇ Ἀστρονόμῃ ἔδὲν ἡττον· τὸ μὲν ἢ φύσιν ἔχει, τὸ δὲ ἢ τὸ συνεχὲς ἐν κινήσει. Καὶ ὁράσει δὲ ἐπίσης τὸ μῆλον

καὶ γένυται ἀντίκειται, τῇ μὲν ἢ κέχρωσαι, τῇ δὲ ἢ
 κεχύμωται· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὡσαύτως. Οὕτωτοι
 κινταῖθα, ἢ περὶ ἣν ἡ Γραμματικὴ, μάλισθ' ὡς
 εἰπεῖν, ἀχολεῖται ὕλη, τῇ λόγῳ ἐς τὰ μέρη. Ταῦ-
 τα δὲ ἄλλως μὲν κατὰ τὴν τῶν τριῶν προτέρων ^{α.β.}
 λίων ὑπόκειται σκέψιν, ἄλλως δέπως κατὰ τὸ Δ'.
 Ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ, ὡς ἔχει, ἦτοι κλίσεως, ἢ
 σχηματισμῷ, ἢ προσωδίας, ἢ ὀρθογραφίας
 (ὡς φησιν ὁ Θεόδωρος αὐτός, τῆς πραγματείας τὸ
 εἰδικὸν ἡμῖν ἀναπτύσσων) ἐθεωρεῖτο· ἐν τῷ δὲ
 ὡς ἔχει συντάξεως. Γραμματικῷ τοίνυν καὶ ἢ
 περὶ λαῦλα θεωρία, τὰ μέρη δηλ., ἢ περὶ ἄλλή-
 λους συντάσσεται, ὃ σαφές ἐστιν ἐκ τῆ ἀνωτέρω, λοι-
 πὸν δὲ περὶ συντάξεως τῶν τῶν λόγῳ μερῶν
 εἰπεῖν, καὶ τῇ ἐφεξῆς ἐχομένῃ, καὶ τῇ συνελογισ-
 τῶν συντάξεως. Πῶς οὖν ἔπερὶ τὰ μέρη τῆ λόγῳ ῥη-
 τέον, περὶ δὲ τὴν τῶν γραπτέον σύνταξιν, εἰ πε-
 ρὶ αὐτὰ κυρίως τὰ μέρη, καὶ ἢ ἐπιδέχεται σύντα-
 ξιν, τὸ Δ'. κυρίως εἰπεῖν πραγματεύεται;

Οὐ περὶ τὰ μέρη ἦν, περὶ δὲ τὴν τῶν 22
 ὀρθογραφίαν κτ. Ἀλλὰ περὶ τὰ μέρη, ἢ ὁρθῶς
 γράφεται, κτ., ὡς περὶ ἐνταῦθα περὶ τὰ μέρη, ἢ
 ὁρθῶς συντάσσεται. Τὸ μὲν γὰρ οἶον ὕλη, τὸ δ'
 οἶον εἶδος· ἐκάτερον δὲ ἅμα τὸ ὑποκείμενον συνα-
 παρτίζει τῆς ἕξεως, ὧν ἐπ' ὑδεμιάς εὑρεῖν ἐστὶ θά-
 τερον παρὰ θάτερον.

Τὸ δὲ ὀρίζεσθαι τὸ, ἀλλ' ἢ θεωρεῖν ἐστὶ 23
 κτ. Ἀλλ' ἐκ ἐν μόνῳ τῷ ὀρίζεσθαι τὸ θεωρεῖν, ἐπεὶ

καὶ ἐν τῷ διαιρεῖν· καὶ τὰ πάντα καὶ παρεπόμενα ἅττα ποτε ἐσι διασκέπτεσθαι, ἐδὲν ἦττον θεωρεῖν καὶ ταῦτα· πολλοὶ γὰρ οἱ τρόποι τῷ ἐπίστασθαι. Οὐκ ἐν ἄρα ἐν τῷ Δ' μέρει τὴν θεωρίαν γίνεσθαι τῶν μερῶν τῷ λόγῳ ὑποληπτέον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις· καὶ θεωρεῖσθαι μὲν τὰ τῷ λόγῳ μέρη ἐν τέτῳ θεωρεῖν, ἢ ἀκριβέστερόν τε ὑπογραφόμενα καὶ διαιρέμενα, καὶ ὅπως ἔχει τῆς πρὸς ἄλληλα ἐμπλοκῆς ἐπισκοπόμενα· θεωρεῖσθαι δὲ καὶ ἐκείνοις ἐδὲν ἦττον ὁμολογητέον, τὰ αὐτὰ ἀποχρώντως γνωριζόμενα, καὶ ὡς ἔχει, ἦτοι κλίσεως, ἢ σχηματισμῶ, ἢ κτ., καὶ ὅσ' ἄλλα πάντα αὐτοῖς παρέπεται πολυπραγμωνύμενα.

- 24 Τῇ μὲν γὰρ μέρη, γῇ δὲ ἢ γέγων συντάξεις ἔγκειται. Ἄνω τε καὶ κάτω φέρει τὸν ὑπομνηματιστὴν τὸ τῷ γένει ἐδέτερον. Διὸ καὶ ἐνταῦθα ἀπορῶντι ἔοικε διαλεκτικώτερον, λέγων ὅτι τὸν αὐτὸν ὅρον ἔγκεισθαι δέον τῷ τε συμπεράσματι, καὶ τῇ ἐκείνῃ πίσει, ἦτοι τῇ προτάσει. Ἀλλ' ἐνταῦθα τῇ μὲν, ὅρος ἔγκειται τὰ μέρη· φησὶ γὰρ, ὅτι γραμματικῶς καὶ ἢ περὶ λαῦλα θεωρεῖν· τῷ δὲ, ὅρος ἔγκειται ἢ τέτῳ συντάξει· ἐπιφέρεται γὰρ, λοιπὸν δὲ περὶ συντάξεως γῶν γῶ λόγῳ μερῶν εἰπεῖν. Ταύτην ἐν τὴν ἀπορίαν ἐπιλυόμενος, τῷ περὶ ταῦτα τὴν δεῖξιν ἐπὶ πρὸς τὰ μέρη, πρὸς δὲ τὴν τέτῳ συντάξιν ἀποτείνεσθαι λέγει, ἅττικῶς πρὸς τὸ νοούμενον, τετέσι τὸ τῆς συντάξεως, τῆς μήτε ἀρσενικόν, μήτε θηλυκόν ἔσης, ἀποδιδομένην.

Ταῦτα τοίνυν λέγων, ὅτι δῆποτε ἐλέσθαι ἔτοιμος ἀναφαίνεται ὢν, ἢ περὶ τὰ μέρη τῆς λόγου καθὼς συντάσσεται τὴν κατὰ τὸ Δ'. τῆς Γραμματικῆς θεωρίαν ἐναχολεῖσθαι ὁμολογῆσαι. Ἀλλὰ γὰρ ὁ μὲν σκοπὸς αὐτῷ ἐχέτω, ὅπως ἂν ἔχοι, μεταπείσαι γὰρ πεπεισμένον ἴσως ἔσται ῥάδιον. Ἡ δ' ἀπορία ἄλλοθεν διαπταίεσθαι, αὐτὸν τὸν ἀπορῶντα περὶ τὰς σοιχειωδεστάτας τῶν διαλεκτικῶν μεθόδους ἐκτόπως ἐλέγχει διαμαρτάνοντα· ὑποτίθησι γὰρ τὴν ἀποφαινομένην πρότασιν, ὅτι Γραμματικῶς καὶ ἢ περὶ λαῦλα θεωρία, πῶς εἶναι τῆς συμπεράσματος, λοιπὸν δὲ περὶ συντάξεως, κτλ. Τὸ δὲ ἐκ ἀληθὲς ὄν, αὐτὸς ἐξ ὧν ἀνωτέρω ὑπέθετο, ῥᾶσα ἂν ἐπιγνοίη, τὸν νῦν ἐπισήσας· ὑπέθετο γὰρ, ὡς τῆς συλλογιστικῆς ἐνθυμήματος τῆς ἐκεῖνο ἐπιφέροντος πῶς ἢ μὲν ἐνεργείᾳ κειμένη ἔστιν ἡδε:

„Τὸν περὶ ἐκάστη τῶν ὀκτὼ τῆς λόγου μερῶν, ὡς
 „ἔχει ἢτοι κλίσεως, ἢ σχηματισμῶς, ἢ προσω-
 „δίας, ἢ ὀρθογραφίας σκεψάμενον, ἀκόλυστον
 „ἔστι τῆτον καὶ περὶ τῆς τέτων εἰπεῖν συντά-
 „ξεως.

Ἡ δὲ δυνάμει καὶ ἔξωθεν συνυπακχομένη ἡδε:

„Ἀλλ' ἡμῖν περὶ ἐκάστη τέτων, ὡς ἔχει προσω-
 „δίας καὶ γραφῆς, ἐν τοῖς φθάσασιν διέσκεπται.

Ἐξ ὧν τὸ συναγόμενον:

„Λειπόμενον ἄρ' ἂν εἴη καὶ περὶ τῆς τέτων εἰ-
 „πεῖν συντάξεως.

Εἶπερ οὖν κατ' αὐτὸν πίσεις ἐκείναι, πῶς ἐπ' ἐκείναις καὶ τρίτη, ἢ τῇ Γραμματικῇ τὴν περὶ ταῦτα θεωρίαν εἶναι λέγῃσα; Ἀλλ' ἐκ ἂν εἴη. Συλλογισμῷ γὰρ παντὸς αἱ προκείμεναι δύο· μὴ ἔστα δὲ τῷτο, ἔδεν ἄτοπον εἰ ὅρον τινὰ περιέχει, τὸν τῷ συμπεράσματι μηδόλως ἐγκείμενον. Καίτοι καὶ εἰ πίσεις εἴη, εἶχεν ἄλλ' οὖν ἐξ ἀνάγκης καὶ ὅρον, οὐπερ ἡμοίρησε τὸ συμπέρασμα, οἷον τὸν μέσον. Διὸ καὶ ὀρθῶς ἀπορῇντι θάτερον τῶν ἁκρων γὰ μέρη δεικτέον ἦν πρότερον, ὥς ἂν ἐντεῦθεν εὐλόγως παρὰ τὸ μὴ τῷ συναγομένῳ ἐγκεῖσθαι αὐτὰ ἀττικῶς μεταληφθεῖη ἀντὶ τῆς συντάξεως. Ἀλλὰ δὴ τῶν ἔσω λόγος ἔδει· ἐπεὶ ἔδ' ἡ πρότασις ἐκείνη πίσεις τῇ συμπεράσματος, κατασκευὴ δὲ σαφέστατα τυγχάνει τῆς μείζονος, ὃ καὶ εὐμαρῶς ἂν τις συνίδοι, ἀναλύσας ὀρθῶς τὸ τῇ Θεοδώρῃ προόιμιον ὧδε:

Μείζων.

„Ὁ περὶ ἐκάστου τῶν ὀκτῶ τῇ λόγῳ μερῶν σκεπτόμενος ὡς ἔχει, ἢ τοι κλίσεως, ἢ σχηματισμῷ, ἢ προσωδίας, ἢ ὀρθογραφίας, τῆς συντάξεως καὶ τῇ λόγῳ ἕνεκα πραγματεύεται.

Αὕτη δὴ τῇ Συλλογισμῷ κεῖται Μείζων, ἐν ἣ ὑποκείμενον ὁ περὶ ἐκάστου κλ. ἐν ᾧ τὸ ὑλικὸν τῆς Γραμματικῆς, τῇ λόγῳ τὰ μέρη, εἰδικὸν δὲ τὸ ἐν τοῖς τρισὶ βιβλίοις, ὁ σχηματισμὸς κλ. Κατηγορούμενον δὲ, τὸ πραγματεύεσθαι κλ., ἐν φ

εἰδικὸν τῷ Δ' σύνταξις, καὶ λόγος, οἷς καὶ τὸ
ὕλικόν, τῷ τετέστι τὰ μέρη, συνυπακέεται. Ἡ γὰρ
σύνταξις αὐτὰ ἐστὶ τὰ μέρη, ὡς ἔχει ἐπιπλοκῆς κα-
ταλλήλου, καὶ ἡ διάνοιαν αὐτοτελῇ ἀπαρτίζει, θεω-
ρούμενα.

Ε' ἐλάσσων.

„Ἀλλ' ἡμεῖς περὶ ἐκάστη τῶν ὀκτὼ τῷ λόγῳ
μερῶν ὡς ἔχει, ἢ τοι κλίσεως, ἢ σχηματισμοῦ, ἢ
προσωδίας, ἢ ὀρθογραφίας ἐσκεψάμεθα.

Αὕτη καὶ ἡ συνυπακομένη ἐλάσσων, ἐν ἣ ὑπο-
κείμενον μὲν ἡμεῖς, κατηγορούμενον δὲ τὸ ἐσκε-
ψάμεθα κτ., ἐν ᾧ τό τε ὕλικόν καὶ εἰδικὸν τῆς
τῶν Γ' θεωρίας.

Συμπέρασμα.

„Ἀρ' ἐν ἡμεῖς τῆς γε συντάξεως καὶ τῷ λόγῳ
ἐνεκα ἐπραγματευόμεθα.

Τῷτο δὴ τὸ συναγόμενον, ἐν ᾧ ὑποκείμενον μὲν
τὸ ἡμεῖς, τὸ ἐλαττον ἄκρον, ὅπερ ὑπέκειτο καὶ
αὐτῇ τῇ ἐλάσσονι, κατηγορούμενον δὲ τὸ ἐπραγμα-
τευόμεθα τῆς συντάξεως καὶ τῷ λόγῳ ἐνεκα
(ἐνθα τῷ ὕλικῳ τῷ Δ' καὶ τὸ ὕλικόν συνυπα-
κέεται), τὸ καὶ τῇ μείζονι, ἅτε δὴ μείζον ἄκρον,
κατηγορηθέν.

Ὁ μὲν ἐν Συλλογισμὸς, εἰς ὃν ἅντις τὸ προσι-

μιον ὀλοχερέςερον ἀναλύσειεν, ἕτος ἐσίν. Οἱ δὲ Θεό-
 δωρος (οἷα εἰκὸς τὴς τὰ τοιαῦτα συγγράφοντας)
 τῆς τῆ τύπῃ ἀκριβείας ἀμελήσας, τὴν μὲν ἐλάττο-
 να, ἅτε δήλην, ἔξωθεν ἀφῆκε συνυπακτέσθαι, καὶ ἐν-
 θυμηματικῶς διείλεκται, τὴν δὲ μείζονα ὅλην πα-
 ρέθετο, τὴν τε τάξιν (ὃ σύνηδες τοῖς λογογραφῶ-
 σιν) ἀντιστρέψας, ἐκ τῆ συμπεράσματος πρῶτον ἐνήρ-
 ξατο, λοιπὸν δὲ περὶ συντάξεως τῶν τῆ λό-
 γου μερῶν εἰπεῖν, καὶ εἰς αὐτὸ ἔσχατον κα-
 τέλυσε: λεκτέον τοίνυν, καὶ ὅπως ἂν τὰ τοῦ
 λόγου μέρη ἀλλήλοισι ὁρθῶς συναλλόμενα
 ἀπολελοιπὴ τὸν λόγον κτ., ὅπως καὶ τὸ ὑλικὸν καὶ
 εἰδικὸν σαφέστερον ἀναπτύσσει, τὴν ἐν ἀρχῇ εἰρη-
 μένην σύνταξιν τῶν μερῶν διερμηνεύσας ἐν τῷ
 τέλει δὲ αὐτῶν τῶν τῆ λόγου μερῶν, ἥπερ
 ἀλλήλοισι ἐστὶ συνασπόμενα, καὶ τὸν λόγον
 ἀπολελῶντα. Ἐπεὶ δέ τις εἶχε προσδιαπορεῖν περὶ
 τῆς μείζονος τῶν προτάσεων, καὶ ταύτης ἔτι διαπυν-
 θάνεσθαι τὸ ἀκάλυπτον, τί δήποτε τῷ περὶ ἐκάστη
 τῶν ὀκτὼ τῆ λόγου μερῶν διασκεπτομένῳ, ὥς ἔχει
 ἡτοι κλίσεως, ἡ χηματισμῶ κτ., αὐτῷ τῷ περὶ
 συντάξεως, καὶ τῆ λόγου πραγματευτέον, τῶν τε
 περὶ αὐτῶν τῶν μερῶν, ὥς ἔχει συντάξεως; Ὅρα γὰρ,
 σκέπτεται μὲν περὶ ἔρανθ, ἡ φύσιν ἔχον ἐσίν, ἡ περὶ
 φύσεως ἐπισήμη, ἀλλ' ἔχι καὶ ἡ καταμετρητὸν, καὶ
 ἡ ὄν· τῶν γὰρ θεωρίας ἄλλης, τὸ μὲν τῆς κατὰ
 τὴν Ἀστρονομίαν, τὸ δὲ τῆς κατὰ τὴν ΜεταΦυσικὴν.
 Καὶ περὶ ἀνθρώπου, ἡπερ ἐξ ἀρχῶν ἐστὶ σύνθετος, τῆ

Φυσικῆ ἔσι θεωρῆσαι, ἥ δὲ ὑγιείας τε καὶ νόσου δεκ-
 τικὸς, ἔδενός ἄλλῃ ἢ τῇ Ἰατρῇ. Καὶ περὶ ξύλα, ἥ
 τέμνεται, ἐργάζεται ὁ δρυτόμος, ἥ δὲ εἰς κατα-
 σκευὴν συντελεῖ κιβωτίου καὶ τραπέζης, ὁ τέκτων· ἥ
 δὲ εἰς νηὸς, ὁ ναυπηγός. Οὐδὲ γὰρ ἄλλως, εἴτις πρὸς
 ἄλλο τι, ὡς πρὸς τέλος ἀποτεينوμένην ἴχει τὴν ἐρ-
 γασίαν, ὁ αὐτὸς αἰεὶ καὶ περὶ ἐκεῖνο αὐτὸ πράγμα-
 τέυεται· χαλινοποιητικὴ μὲν γὰρ ἵππικῆς ἕνεκα,
 ἵππικὴ δὲ στρατηγικῆς· τῆς γεμὴν αὐτῆς ἕξεως ἔκ-
 ἂν εἴη ἐκάτερον. Οὕτως ἄντις καὶ περὶ τῆς Γραμμα-
 τικῆς ὑπολαβὼν εἴποι, ὡς ἔσι μὲν αὐτῇ, ὦ Θεόδωρε,
 ἥ περὶ τῶν μερῶν τῆς λόγου προσήκοντα σκέψις, ὡς
 ἔχει ἦτοι κλίσεως, ἥ σχηματισμῷ κτ., ἀλλ' ἔχι μὲν
 τοι καὶ ὡς ἔχει συντάξεως καὶ λόγου. Ταύτη ἀπαντῶν
 ἐκεῖνος τῇ ἀπαρίᾳ, καὶ οἷον προανατρέπων τὸ ἀντιπίπ-
 τειν δοκῆν, τῇ αὐτῇ Φησὶ γραμματικῆ καὶ ἥ πε-
 ρὶ λαῦλα θεωρία. Τίνα ταῦτα; ἥ τῶν μερῶν
 σύνταξις καὶ ὁ λόγος, ἦτοι τὰ μέρη αὐτὰ, ἥ
 ὁρθῶς συντασσόμενα, καὶ τὸν λόγον ἀποτελεῦντα· ὃ
 Φησὶν ὕπερον, ἔχ' ἀπλῶς δὲ ἥ περὶ λαῦλα, ἀλλὰ
 καὶ ἥ περὶ λαῦλα, κατασκευαζέσης τῆς συμπλο-
 κῆς τὸ ἀκόλυστον, καὶ οἷον ἀναβοώσης, ὡς ἔ' μόνον ἥ
 θεωρία ἥ περὶ τὰ μέρη, ὡς ἔχει ἐγκλίσεως, ἥ σχη-
 ματισμῷ, ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνη καὶ ἥ θεωρία ἥ περὶ αὐ-
 τὰ ταῦτα, ὡς ἔχει πρὸς σύνταξιν καὶ πρὸς λόγον·
 τῆς αὐτῆς γὰρ ἕξεως ἐκάτερον. Τῆτο δὲ αὐτὸ καὶ
 διὰ παραδειγματικῆς ἐπιχειρήματος προσεμπεδοῖ μι-
 κρὸν κατωτέρω. Καθ' ἅπερ γὰρ Φησι, καὶ ὁ διαλεκ-

λικὸς γὰρ συλλογιστικὸς λόγος ἔνεκα περὶ ὀνό-
ματος καὶ ῥήματος καὶ προτάσεως θεωρεῖ,
ὥς καὶ περὶ ἐκείνων πραγματευτέον εἶναι τῷ περὶ τέ-
των διασκεψαμένῳ, ἔτω τοι καὶ ὁ γραμματικὸς γῆς
γε συντάξεως ἔνεκα καὶ τοῦ λόγου περὶ τῶν τοῦ
λόγου μερῶν διασκέπτεται. Καὶ τῷ αὐτῷ ἂν εἴη
θεωρῆσαι περὶ ἑκάτερα· γραμματικοῦ γὰρ καὶ
ἢ περὶ λαῦλα θεωρία.

Τὸ δὲ περὶ λαῦλα μὲν, τὸ τελικὸν αἰ-
τιολογεῖ καὶ. Πᾶν ὅτι ἐν, ἢ τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖ ἢ
περὶ ἐνταῦθα. Αἰτιολογεῖ γὰρ τὸ ὑλικόν· ὕλη γὰρ
τῆς τῆς Γραμματικῆς θεωρίας ταῦτα. Εἰ δὲ καὶ ἐπά-
γεται ἐπομένως τὸ ἔνεκα, ἀλλ' ὅρα τὴν σύνταξιν καὶ
τὴν λόγον, ἔχι τῷ κατὰ τὸ Δ' θεωρῶντος τέλη γι-
γνόμενα, κατὰ δὲ τὰ πρότερα τρία, ἢτοι τῷ περὶ
ἑκάστων τῶν ὀκτὼ τῷ λόγου μερῶν σκεπτομένῳ. Σαφές
δὲ ὅτι ὁ περὶ τὰ πρῶτα ἐνασχολούμενος σκοπεῖ τε-
λικῶς τὰ ἐφεξῆς καὶ τελεώτερα. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα
αὐτῷ ὑποκείμενα καὶ ὕλη ἐστὶ τῆς ἀρχολίας, τὰ δὲ
ὑστερα ἐν τοῖς πρώτοις μὲν ὄντι, καὶ περὶ ἐκεῖνα δια-
τρίβοντι, τέλος· ἀψαμένῳ δὲ ἤδη καὶ αὐτῶν, καὶ πε-
ρὶ αὐτῶν πραγματευομένῳ, ἔκετι τέλος ἐστὶν αὐτὰ,
ἀλλὰ ὕλη· λέγω δὲ ὕλην ἢ τὴν ἐξ ἧς, ἀλλὰ τὴν
περὶ ἣν. Οὕτωτοι καὶ ὁ Διαλεκτικὸς, ἐν ᾧ περὶ ὀνόμα-
τος καὶ ῥήματος θεωρεῖ τῷ Συλλογιστικῷ λόγῳ ἔνεκα,
ὕλην μὲν ἔχει ὑποκειμένην αὐτῷ ἐκεῖνα, τέλος δὲ
τέτον· μεταβάντι δὲ ἐπὶ τὸν Συλλογιστικὸν λόγον,
ἔτος μὲν ὕλη, τέλος δὲ ἢ ἀπόδειξις τυχόν, ἢτι ἔτε-

ρον. Αἰτιολογητέον ἄρα τὰ τῶν προτάσεων ἕτως. Ἐν
 μὲν τῷ, λοιπὸν δὲ περὶ συντάξεως, τῆς θεωρίας
 ἤδη ἀπὸ τῆς Γ' ἐπὶ τὸ Δ' μεταπέσης, ὡς δημοῖ
 καὶ ὁ δὲ σύνδεσμος, ὁ ἐννοίας ἐνταῦθα ὧν μεταβατι-
 κός, τὴν περὶ κατὰ τὸ ὑλικὸν ἐκληπτέον, εἰμὴ
 δέοι κατὰ τὸ εἰδικὸν λέγειν, τῆς εἰδικῆς ὑποκειμένης
 ἀνεπτυγμένως ἐκφερομένης· ἀλλὰ συνυπακέεται τῷ-
 τῷ πάντως καὶ τὸ ὑλικὸν, ὥσπερ εἴρηται. Ἐν δὲ τῷ,
 γραμματικοῦ καὶ ἡ περὶ λαῶν θεωρία, τὴν
 περὶ μάλιστα τὸ ὑλικὸν αἰτιολογεῖν ῥητέον. Ἐν δὲ
 τῷ, ὁ περὶ ἐκάσθου ῥῶν ὁκλῶ, κλ., ὡσαύτως ὑλι-
 κῶς ἐκληπτέον, ὥσπερ δὴ καὶ τῷ ἐφεξῆς, περὶ
 ὀνόματος καὶ ῥήματος.

Ὅρα γὰρ μέρη κλ. Εἰ ὑποκείμενον τῆς Γραμ- 26
 ματικῆς τὰ μέρη, ἡ περὶ αὐτῶν σκέψις τὸ ὑπο-
 κείμενον τῆς θεωρίας ἠνίξατο προδηλότατα. Τῆτο δὲ
 καὶ ἄλλως φανερόν· ὁ γὰρ τέλος τὸ πρὸς ἄλλο καὶ
 ἄλλῃ ἕνεκα, ἀλλὰ τὸ πρὸς ὃ καὶ ὁ ἕνεκα τῆτο τέλος
 ἐσίν. Ἀλλ' ἡ περὶ τῶν μερῶν τῆς λόγου σκέψις πρὸς
 ἄλλο, καὶ ἄλλῃ ἕνεκα, ἦτοι τῆς λόγου. Καὶ γὰρ ὁ
 περὶ ἐκάσθου ῥῶν ὁκλῶ τοῦ λόγου μερῶν σκεπ-
 τόμενος, κλ., τῆς λόγου ἕνεκα πραγματεύεται.
 Οὐκ ἄρα τὰ πρὸς τὸν λόγον, καὶ τῆς λόγου ἕνεκα μέ-
 ρη, τὸ τέλος ἂν εἴη· ὅπερ ἐσίν, ἕχῃ τὸ τελικὸν ὥδε
 ἡ περὶ αἰτιολογεῖ.

Τὸ ὑποκείμενον ἀμφοῖν κοινὸν γάρτε Γραμ- 27
 ματικοῦ καὶ τοῦ Διαλεκτικοῦ. Ὅρα; δεόν τὴν
 ὅλην ἕξιν τῷ ὑποκειμένῳ αὐτῆς συνεξιστάται, ἅπα-

σαν ἡμῖν ὅτος τὴν Διαλεκτικὴν πραγματείαν ἐν ἐνὶ
 καὶ μόνῳ μορίῳ τῆς Α' περὶ ἑρμην. Κεφ. συνέσφιγξεν,
 ἔνθα περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος γίνεται λόγος, ἢ
 τὸ μὲν ὑπόκειται, τὸ δὲ κατηγορεῖται. Οὐδὲ γὰρ
 ἄλλῃ τῇ θεωρεῖται ταῦτα ἐκεῖσε, ἔδ' ἄλλη τις τέτων
 ἐν τοῖς Διαλεκτικοῖς ἢ χρητῖς. Καὶ τὰ λοιπὰ ἄρα πε-
 ριττά, οἷς αἱ τηλικαῦται τῶν περὶ τῆς Λογικῆς
 πραγματευομένων ἐκπιαίνονται βίβλοι, ἢ γὰρ κα-
 τὰ συμβεβηκὸς καὶ παρείσακτα. Καθ' αὐτὸ γὰρ ἐν
 οἵαδήποτε ἔξει ἢ σκέψις τῆς ὑποκειμένης αὐτῆς· ὑπο-
 κείμενον δὲ Διαλεκτικῆς τὸ ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα, τὸ
 αὐτὸ δὲ καὶ τῆς Γραμματικῆς. Ἀλλὰ ταύτης μὲν δή-
 κε καὶ τὰ ἄλλα, ὡς σημαντικότερα ὄντα, καί τινων πα-
 ρεπομένων δεκτικά· τῆς δὲ, μόνον ὡς ἔχει κατὰ γὰρ
 τὸ ὑποκεῖσθαι, καὶ τὸ κατηγορεῖσθαι. Καὶ λιτωτέρα
 ἡμῖν οὕτως ἡ Λογικὴ τῆς Γραμματικῆς πολλῶν, καὶ
 ἀφελεστέρα. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα, εἴπερ ὁρθῶς τῷ
 ὑπομνηματισμῷ ὡς ἐν πορίσματος εἶδει θεωρεῖται,
 τοῖς Διαλεκτικοῖς ἐξετάζειν παρήκω.

Παρίημι τοῖς διαλεγομένοις ἀκοπεῖν.
 Οὐ πολλῆς αὐτοῖς περὶ τέτῃ σκέψεως χρεία, τῆς Α'-
 ριστοτέλους ἐν Α'. τῶν προτέρ. Ἀναλυτ. Κεφ. α'. ἀπο-
 χρώντως καὶ περὶ τέτῃ διορισμένῃ.

Σκόπει δὲ, ὡς κατὰ μὲν τὸν Θεόδωρον κτ.
 Οὐ τέτο φησὶν ὁ Θεόδωρος, ὅτι τέλος τῆς Λογικῆς ὁ
 Συλλογιστικὸς ἐστὶ λόγος, ἀλλ' ὅτι ὁ Διαλεκτικὸς τῷ
 Συλλογιστικοῦ λόγῳ ἔνεκα περὶ ὀνόματος καὶ
 ῥήματος καὶ προτάσεως θεωρεῖ. Τέτο δὲ ἐστίν, ὅτι

περὶ ὀνόματος, καὶ ῥήματος, καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν προτά-
 σεως πραγματεύεται ἕμενεν καθ' ἑαυτὰ, ἀλλὰ πρὸς
 ἄλλο τι περαιτέρω ἀναφέρων αὐτὰ ὡς πρὸς τέλος,
 τὸν Συλλογισμόν δηλ., ἕπερ ἐκεῖνα μέρη καθίσταται,
 τὰ μὲν ἐμμέσως, ἢ δὲ ἀμέσως. Πολὺ γεμὴν διαφέρει
 τὸ ἐφ' ἐνί τινι τῷ διαλεκτικῷ σκοπόμενον τῷ ὀλο-
 χερῆς σκοπῷ, καὶ ἐσχάτῃ τέλει τῆς ὅλης ἕξεως.

Ἀλλὰ γὰρ ὁ νοῦς δεῖόν γε χρῆμα κτ. 29
 Ἔστιν ὁ νῆς φωνὴ πολλῶν τε καὶ διαφερόντων σημα-
 τική. Καὶ νῆς μὲν ὁ πρῶτιστος καὶ ὑπέρτατος ὁ Θεός·
 νῆς δὲ καὶ πᾶσα ἐσία ἀσώματος· νῆς δὲ καὶ αὐτὸ τὸ
 νοούμενον· νῆς δὲ καὶ ἡ ψυχικὴ δύναμις, ἢ τῶν ὄντων
 ἀντιληπτική. Καὶ νῆς ὁ μὲν θεωρητικός καὶ χωριστός,
 ὁ δὲ πρακτικός καὶ ἀχώριστος. Καὶ νῆς ὁ παθητικός,
 καὶ νῆς ὁ ἐνεργητικός. Καὶ νῆς ὁ μὲν δυνάμει, ὁ δὲ
 καθ' ἕξιν, ὁ δὲ ἐνεργείᾳ. Καὶ νῆς ἡ βέλησις, καὶ ἡ
 πρόθεσις, κατὰ τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο.

Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίῳ ἀν-
 δρώπῳ,

Οἷον ἐπ' ἡμᾶρ ἄγησι, πατήρ ἀνδρῶν γε
 θεῶν γε.

Καὶ νῆς ἡ σύνεσις κατὰ τὸ τῷ Συνεσίῃ (ἐν τῷ περὶ
 βασιλ.). Καὶ δεῖ μὲν ἐπὶ τὴν φυλακὴν (τῆς εὐ-
 τυχίας μοι νόει) αὐτοῦ γε Θεοῦ, δεῖ δὲ νοῦ, δεῖ
 δὲ γέχνης, κτ. Καὶ κατωτέρω: πρὸς ἡν (Φύσιν
 δηλ.) οὐτε ὄπλον ἰσχυρὸν, οὐτε νοῦς εὐμήχα.

νοῦς. Καθ' ὃ δὴ καὶ τῷ Ἀντιθέτει εἴρηται, ὅδ' δεῖν
 κλᾶσθαι νοῦν, ἢ βρόχον. Αὐτὸς τοίνυν τὸν κατ'
 ἐνέργειαν νῦν, τὸν τῶν καθόλου τε καὶ κοινοτάτων
 ἐννοιῶν ἀπλῶς ὄντα ἀντιληπτικόν, λαβὼν, καὶ τῷτο
 μόνον, ἄλλο δὲ μηδὲν τῶν ἐν ἡμῖν νῦν λέγεσθαι ὑπο-
 θέμενος, ἐντεῦθεν αὐτῷ τὸ ἄπταιστον ἐξαίρει, καὶ
 τῶν διορθώσεων τέττε δῆθεν κατεπαγγελλομένων Νεω-
 τεριστῶν εὐήθειαν κατηγορεῖ τὴν ἐσχάτην. Ὡς φείλε
 δὲ πρῶτον ἐπισήσασθαι ἀκριβῶς, ὥπως ὁ νῦν αὐτοῖς
 ἐκληφθεὶς, τῆς διὰ τῶν λογικῶν μεθόδων δεκτικὸς
 εἴρηται διορθώσεως· καὶ εἰ μὲν τέττε ἐφώρασε τὸν
 ἀνεύθυντον εὐθύνειν ἐπιχειρῶντας, ὁρθῶς ἔτω καὶ δι-
 καίως τὸν κατ' αὐτῶν ἐνσήσασθαι ἔλεγχον, καὶ ὥς νῦν
 μὴ ἔχοντας οἰκτεῖραι, δεῖσαν δὲ, καὶ ἐμβρορίσαι· εἰ
 δ' ἄλλως ἐκδεχομένους εὖροι τὸν νῦν, ἢ σφάλλεσθαι
 τὰ πολλὰ φύσιν ἔχει, καὶ δὴ καὶ ἐπανορθῶσθαι, τίς ἢ
 ἄδεια τῷ ἄνδρας ἐν λόγοις τὸ ζῆν κατατετριφώτας,
 καὶ πολλὰ μὲν τῶν παλαιῶν ἡκριβωκότας, πολλὰ δὲ
 καὶ ἀφ' ἐαυτῶν ἐπινοήσαντας, ὧν ἔδὲ τὰ συγγράμ-
 ματα ἡμῖν ῥαδίως συνετὰ, ἀπερικαλύπτως ἔτω λοι-
 πορεῖν, καὶ τὸ ὅλον, μαινομένους οἷόν τινας καὶ παρα-
 παίοντας σῆλιτεύειν; Ἀλλ' εἴπερ ἄρα, καὶ αὐτῶν δὴ
 τῶν ἀρχαίων παραπλησίαν κατηγορεῖν δίκαιον τὴν
 παράνοιαν, ὥς μὴ ἄει περὶ τῷ νῦν κατὰ τὸ δοκῶν αὐ-
 τῷ εἰπόντων· εὖροι γὰρ ἅντις καὶ παρ' ἐκείνοις καὶ κα-
 τὰ τὰς διανοητικὰς, καὶ ὑποληπτικὰς, καὶ δὴ καὶ τὰς
 αἰσθητικὰς ἐνίοτε ἀντιλήψεις τὸν νῦν ἐνεργεῖν λε-
 γμενον. Καὶ ὁ μὲν φησιν (Πλάτ. περὶ παίδ. ἀγωγ.)

ὡς ὁ νοῦς παλαιόμενος ἀνηβᾷ, καὶ ὁ χρό-
 νος γ' ἄλλα πάντ' ἀφαιρῶν, γῶ γήρα προσ-
 σίδησι γῆν ἐπισήμην, τὸ κατ' ἐπισήμην νοεῖν,
 ὁπέρ ἐστι τὸ διανοητικῶς, τῷ νῶ προσάπτων. Ο' δὲ
 (Στράτων ὁ Φυσικ. παρὰ Πλατ. ἐν τοῖς πότερα τῶν
 ζώων Φρονιμ.) ὡς οὐδ' αἰσθάνεσθαι γὰρ παρά-
 παν ἄνευ γὰρ νοεῖν ὑπάρχει, ἐπ' αὐτὰς τὰς
 κατ' αἰσθησιν ἐσχάτας γνώσεις τὸν νῆν κατασπά-
 σας, καὶ τῇ ὑλικῇ δυάδι συμφύρας. Ο' δὲ (Ἡράκλει-
 τος) νοῦς ὁρᾷ, καὶ νῦς ἀκέει, ὥς τῷ περὶ τα-
 ὄμματα, καὶ τὰ ὦτα πάθος, ἂν μὴ παρῇ τὸ φρονεῖν,
 αἰσθησιν ἔποιεντος. Διὸ καὶ Κλεομένης ὁ βασι-
 λεὺς (παρὰ Πλατ. ἐνθα ἄνωτ.) παρὰ πόλον εὐ-
 δοκιμοῦντος ἀκροάματος ἐρωτηθεὶς, εἰ οἱ φαί-
 νεται σπυδαῖον, ἐκέλευσεν ἐκείνους σκοπεῖν.
 αὐτὸν γὰρ ἐν Πελοποννήσῳ γόν νοῦν ἔχειν·
 ὁ δὲ, γῆν σὺν νῶ δέρκει, μηδ' ὀμμασιν ἦτο
 γεθηπῶς. Τέτοις ἔν ἐπιδήλως ἢ κατ' ὄντινῃν τρό-
 πον κριτικὴ γινομένη τῶν πραγμάτων δύναμις, νοῦς
 ὠνόμασαι· τὸ δὲ νοεῖν ἅπασιν ἀνθρώποις, καὶ ἔ μόνοις
 ἄρα τοῖς δι' ἄκρας ἀσκήσεως καὶ ἀπαθείας τῆς ὑλι-
 κῆς δυάδος ὑπερκύψασι, κἀντεῖθεν τῷ Θεῷ κατὰ
 τὸ δυνατόν ἐξομοιωθεῖσιν ὠκείωται. Οὐ μόνον δὲ τῶς
 ἄλλως τε, καὶ περὶ ἄλλων εἰπόντας, μηδ' ἀκρίβειαν τε-
 τηρηκότας, ὡς ἂν τις εἴποι, ἐπισήμη πρέπυσαν, ἴδοι-
 τις ἂν ἔτως ἀδιαφόρως τὸ τῷ νῷ ὄνομα ἐκλαμβάνοντας,
 ἀλλὰ καὶ τῶς φιλοσοφεῖν ἐπαγγελλομένους αὐτὰς, ἐν
 τοῖς ἰδίαις αὐτῶν συγγράμμασιν. Οἷον δὲ Νικόμαχος

ὁ Γερασινός, Πλατωνικός ἀνὴρ, ὅσπερ ἐστὶ τῶν μάλι-
 στα τὸν κατ' ἐνέργειαν νῦν ἐκθιαζόντων εἰς (ἐν
 προοιμ. τῶν εἰς τὰ ἀριθμητ. εἰσαγωγ.), τὰ νοητὰ τῶν
 αἰσθητῶν ἀντιδιαίρων, ὃ περὶ τῶν κυρίως νοητῶν καὶ
 ὑπερκοσμίων λέγει (ὡς διερμηνεύει αὐτὸν σχολιάζων
 ὁ Πρόκλος), ἀλλὰ περὶ μαθημάτων, ἐν τέτῳ τῷ
 Πλάτωνι παρηκολογηκώς. Οὗ γὰρ Πλάτων (φησὶν
 ὁ Πρόκλος) ὁλοσχερέστερον μὲν τὰ ὄντα διαιρεῖ,
 εἰς νοητά τε καὶ αἰσθητά· ὑποδιαίρει δὲ τὰ
 νοητὰ εἰς τὰ διανοητά, καὶ εἰς τὰ τῷ γένει
 ὁμωνύμως καλούμενα νοητά· διανοητὰ μὲν τὰ
 τῇ διανοίᾳ ληπτά, οἷα ἐστὶ καὶ τὰ μαθήματα,
 νοητὰ δὲ κυρίως τὰ μόνῳ τῷ νῦν ληπτά, ἅπέρ
 ἐστὶ τῶν τῇδε παραδείγματα. Ἀλλὰ καὶ Ἀριστοτέ-
 λην μυριαχὺς τῶν αὐτῶν συγγραμμάτων ἐστὶν εὑρεῖν ὁλο-
 σχερέστερον ὅτως ἐκδεδεγμένον τὸν νῦν, καὶ μὴ κατὰ
 τὴν ὑπὸ τῷ Σχολιαστῇ ζητεμένην ἀκρίβειαν. Καὶ γὰρ
 Μεταφ. ἐλάσ. Α', οὐδεὶς ἂν ἐγχειρήσειε (φη-
 σὶν) εἰδέναι πράττειν μὴ μέλλων ἐπὶ πέρας ἡ-
 ξειν, εἰδ' ἂν εἴη νῦν ἐν τοῖς τοιοῦτοις· ἔνεκα
 γὰρ λινος αἰεὶ πράττει ὅγε νοῦν ἔχων· τὸν νῦν
 πάντως τὸν πρακτικὸν ἐν τέτοις, τὸν ἅπασι κοινόν,
 καὶ ἐν πάσαις πράξεσιν, ὅσαι ἔνεκά τε γίνονται, αἰεὶ
 παρόντα ὑποτιθέμενος. Καὶ ἐν τοῖς περὶ ζώων δὲ
 κινήσ. ὁ αὐτὸς τὰ κινῶντα τὸ ζῶον (τὰς ἐκαστίας
 δηλονότι τῶν κινήσεων) καταλέγων διάνοιαν, καὶ
 αἰσθησιν, καὶ φαντασίαν, καὶ προαίρεσιν,
 καὶ βούλησιν, καὶ θυμὸν, καὶ ἐπιθυμίαν εἰ-

και Φησιν. Εἴτ' ἐκείνων τὰ πρῶτα μόρια τὰ τρία
 ἐπὶ τὸν νῦν (Κεφ. 5.) ἀναφέρει εἰπὼν, καὶ γὰρ καὶ
 ἡ φαντασία καὶ ἡ αἴσθησις (πολὺ δὲ πρότε-
 ρον ἢ διάνοια) γὰρ αὐτὴν γῶ νῶ χώραν ἔχουσι·
 κριτικὰ γὰρ πάντα. Καὶ τὸ ὅπως δὲ ἐνεργεῖν
 γνωστικῶς νοεῖν ἀποκαλεῖ (Κ. 7.). Οὕτως γὰρ νοή-
 τη, φησιν, ὅτι παντὶ βαδισέον ἀνθρώπῳ, αὐ-
 τὸς δὲ ἄνθρωπος, βαδίζει εὐθέως. Καὶ κα-
 τωτέρῳ ποθέον μοι ἡ ἐπιθυμία λέγει· τοῦ δὲ
 ποθὸν ἡ αἴσθησις εἶπεν, ἡ ἡ φαντασία, ἡ
 ὁ νοῦς, εὐθεὺς πίνει. Καὶ τοῖς περὶ ψυχῆς δὲ
 λόγοις, ἔνθα περὶ αὐτῆς τε καὶ τῶν ταύτης δυνάμεων
 ἐκ προθέσεως λέγων, διακρίνειν ὥφειλεν ἐμμελῶς,
 (εἴπερ ἦν ἐπάναγκες αἰεὶ τῆτο ποιεῖν), καὶ χωρὶς τι-
 θέναι τὴν κατὰ τὸν νῦν τῶν ἄλλων διαγνωστικῶν τῆς
 λογικῆς ἐσίας δυνάμεων, αὐτὸς ὅμως τὰ πολλὰ κοινό-
 τερον τὸν νῦν ἐκδεχόμενος φαίνεται. Καὶ τοίνυν (περὶ
 ψυχ. Βιβλ. Α'.) ὁ δὲ νοῦς εἴκειν ἐγγίνεσθαι
 (φησιν), οὐσία τις οὕσα, καὶ οὐ φθείρεσθαι·
 μάστις γὰρ ἐφθείρετ' ἂν ὑπὸ γῆς ἐν γῶ γή-
 ρα ἀμαυρώσεως, νῦν ἐνταῦθα ἐπὶ λέξεως τὴν
 ἐσίαν τῆς ψυχῆς ὀνομάζων. Καὶ (Βιβλ. Β'.) περὶ
 δὲ τοῦ νοῦ καὶ γῆς θεωρητικῆς αὐτοῦ δυνά-
 μεως οὐδέπω φανερόν· ταυτὸν λέγων νῦν καὶ
 τὴν θεωρητικὴν αὐτῆς δύναμιν (ὄρα τὸν Φιλόπ.). Τῆ
 γὰρ νῦν τὸ μὲν ἐστὶ Θεωρητικόν, τὸ δὲ Πρακτικόν. Τὸ
 μὲν ἔν πρᾶκτικόν σχέσεως αὐτῷ γίνεται τῆς περὶ
 τὸ σῶμα. Διὸ μετὰ τὸ ἀπολυθῆναι τῆ σῶματος μό-

νος ἐστὶν ὁ θεωρητικὸς νῆς, ἐκείτι δὲ καὶ πρακτικός.
 Ὁ αὐτὸς δὲ ἐν τοῖς ἐξῆς τὸν θεωρητικὸν νῆν τῷ πρακ-
 τικῷ μὲν τῷ τέλει διαφέρειν φησὶ, τῷ ὑποκειμέ-
 νῳ μὴ διαφέροντας. Τῷ μὲν γὰρ θεωρητικῷ τέλος
 ἐστὶν ἡ τῆς ἀληθείας κατάληψις, τῷ δὲ πρακτικῷ
 ἡ τῆς ἀγαθῆς. Καὶ ἐν τῷ Γ' τῶν περὶ ψυχῆς, πε-
 ρὶ τοῦ μορίου τῆς ψυχῆς, φησὶν, ὅς γινώσκει το-
 καὶ φρονεῖ... σκεπλέον τὸν ἔχει διαφορὰν,
 καὶ πῶς ποτε γίνεται τὸ νοεῖν. Ἐνθα νῆν τὴν
 ἀπλῶς ἐπίτε τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν τῆς
 ψυχῆς ἀντίληπτικὴν αἰνίττεται δύναμιν. Γινώσκει
 γὰρ περὶ τὰ θεωρητικά ὁ νῆς, φρονεῖ δὲ περὶ τὰ
 πρακτικά. Μικρὸν δὲ μ' ἔλαβε τὸ ἀνωτέρω ἐκ τῆς
 αὐτῆς Βιβλ. Ἀλλ' ἐδὲ τὸ νοεῖν, ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ ὀρ-
 θῶς καὶ τὸ μὴ ὀρθῶς, φησὶ. τὸ μὲν γὰρ ὀρ-
 θῶς, φρόνησις, καὶ ἐπισήμη, καὶ δόξα ἀλη-
 θῆς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς, τὰναντία τέτων. Νῆν γὰρ
 ἐνταῦθα τὴν διάνοιαν καλῶν ἐστὶ δῆλος. τὸν δὲ νῆν
 ὀρθῶς τε καὶ μὴ, ἄλλοτε ἄλλως νοεῖν ἀποφαίνεται. Τὸ
 ἐν διαφέρει τὸν νῆν διαρθεῖναι πεφυκέναι λέγειν
 κατὰ τὰς νεωτέρους, ἢ μὴ ὀρθῶς νοεῖν πεφυκέναι,
 κατ' Ἀριστοτέλην; διαφέρει πάντως ἐδὲν. Ἐς ἃ ἄρα
 ἐδ' Ἀριστοτέλης αὐτὸς νῆς μετέχων, ὡς ἐδ' ἐκείνοι,
 ἐπεὶ καὶ παραπλησίως πρὸς τὸ τῆς νῆς θεῖον χρῆμα
 ἐξύβρισε, τῶν εἰρημένων Κορυδαλεῖ ἐν προλεγ. τῆς
 Λογ. καὶ Σείδα ἐν λέξει, καὶ εἴτις ἄλλος, περὶ τῆς
 ἀκραιφνῆς νῆς ἀλογήσας. Ἡ' τὸν Ἀρχαῖον αἰδέμενοι,
 αὐτὸς ἔπειτα ἐπ' ἀδείας τοῖς ἐξ ἀμάξης προπηλα-

κίϋμεν τὴς ὕσερον; Α' Μ' αἰδεσέον οἶμαι πρὸ παντὸς τὴν ἀλήθειαν, ἣν αἰέποτε μὲν καὶ ἐν ἅπασι περὶ πλείους ποιητέον· ἐν οἷς δὲ τὴς ἄλλης ἐλέγχειν ἐπιχειροῦμεν, καὶ μάλιστα· ὥς τυφλὸς μὲν ἄγειν ἐπιχειρεῖν αὐτὸν ἀβλεπτέοντα καταγέλασον, τὸ δὲ τὴς βλέποντας, καὶ ἐπέκεινα γέλωτος.

Πῶς γάρ; οἱ καὶ αὐτὰ γὰ κοινὰ γῶν κτ. * * Τὸν νεώτερον Οὐόλφριον ἔοικεν ἐνταῦθα ὑπαινίττεσθαι, ὃς ἐν τοῖς Α'ριθμητικοῖς ἀξιῶσας ὅτι τὸ αὐτὸ ἐαυτῷ ἐστὶν ἴσον, καὶ ὅτι αἱ ὁμογενεῖς πηλικότητες ἦτοι ἴσαι, ἢ ἄνισοι, ἐντεῦθεν ἤδη καὶ τῶν προδηλοτάτων ἐκείνων τὴν κατασκευὴν ἐνεσήσατο, ὅτι τε τὸ ὅλον μείζον τῶ ἰδίου αὐτῶ μέρους δεικνύς, καὶ ὅτι ἴσον πᾶσιν ἅμα τοῖς αὐτῶ μέρεσι, καὶ ὅτι τὰ τρίτῳ ἴσα καὶ ἀλλήλοις, καὶ τὰ παραπλήσια. Εἰ κείνος γεμὴν φθάσας περὶ τέτων ἀπολελόγηται Α'ριθμ. 95 ἐν τῷ Σχολ. Non dubito fore multos, quibus ridiculum videbitur, aut minimum superfluum, talia demonstrari, quorum casus singulares in numeris praesertim rationalibus per se evidentes videntur. Ego vero has demonstrationes maximi facio. Tum quia prima et secunda (id quod supra §. 85 adnotavimus) analyseos perfectae; tum quia reliquae calculi universalis ideam animo ingenerant, in talium substitutione consistentis, quae relationes datas non mutant. Τετέστιν, οὐκ ἀγνοῶ δὲ πολλὰς ἔσεσθαι, καὶ γελοῖον δόξει, ἢ τὸλάχιστον περιττὸν τὰ τοιαύτα.

„δε δεικνύσθαι, ὧν τὰ καθ' ἕκαστα ἐν τοῖς λογι-
 „κοῖς μάλιστ' τῶν ἀριθμῶν καθ' αὐτὰ δῆλα δοκεῖ.
 „Ἐμοὶ δὲ περὶ πλείους αἱ τοιαῦται τίθενται δείξεις.
 „Τέτων γὰρ ἡ μὲν πρώτη καὶ ἡ δευτέρα (ὅπερ ἄνωτ.
 „§. 85 ἡμῖν σημειώται) τῆς ἐντελῆς ἀναλύσεως,
 „αἱ δὲ λοιπαὶ τὴν τῷ καθόλου ἐπιλογισμῷ ἰδέαν ἐ-
 „ναποτίκτεσι τῇ ψυχῇ, ὅς δὲ ἐν τῇ τῶν τοιούτων
 „ἀντικαταστάσει κεῖται, ἃ τὰς ἀμοιβαίας τῶν σχέ-
 „σεων ἢ παραλλάσσει. Ἀλλ' ὁ μὲν τοιαῦτα, δι' ὧν δει-
 „κνυσι τῶν τοιούτων δείξεων τὸ ὀνησιφόρον καὶ χρήσιμον.
 Ὁ δὲ Γραμματικὸς προσωχθίζων, τοῖς ἔτις ἔχουσι
 θεωρήμασιν, ἀπαντήσκειν εἰ οἶδ' ὅτι τὸ Λεκιάνειον,
 ἀλλ' ὁ σὺ θαυμάσεις τοῦθ' ἐλέροισι γέλως.
 Ἀλλὰ γὰρ ὁ τὰ τοιαῦτα ἐν χλεύῃ τιθέμενος, περὶ Ἀ-
 ριστοτέλους τίποτε φήσει τῷ δεικνύντος ὅτι τῶν Μεταφ.
 ὅτι τὸ ἐνεργεῖν ἐνεργεῖν ἡδύνατο· καὶ ἐν ὅλῳ σχε-
 δὸν τῷ Γ' ὅτι τὸ αὐτὸ ἀδύνατον ὑπάρχειν ἅμα καὶ μὴ
 ὑπάρχειν, περιττῶς λίαν κατασκευάζωντε καὶ πιε-
 μένος; Ταῦτα δὲ τὰ δῆλα καὶ ἡλίς φανώτερα; Τί
 δαὶ καὶ περὶ ἑαυτῶν ἐρεῖ, ὁ καὶ τῶν κατὰ τὴν Γραμμα-
 τικὴν πλειόνων τὰς δείξεις, τῶν μὲν διαλεκτικῶς,
 τῶν δὲ καὶ ἀποδεικτικῶς (ὅρα σημειώσ. 15.) ἀποδώ-
 σκειν νεανιευσάμενος, καὶ τὰς θύρας διὰ τῷτο ἐπιζυγώ-
 στας (ὅρα τοῖς ἐντευξομ.) τοῖς ὅσοι περ ἂν ἀμυήτως ἔ-
 χουσι (ὅρα τὸ ἐπίγραμ.) πρὸς ἀπόδειξιν; Καίτοι καὶ
 τέτοις ὅτι πλείους ἐσὶν εὐρεῖν τὸ διάφορον, καὶ ὅσον
 ἀπέχουσιν ἀνατολὰς ἀπὸ δυσμῶν, φασὶν, ἢ ἀπόστασις.
 Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ εἰ καὶ τοῖς αὐτοπίστοις ἀποδεικτικῶς

ἐπιχειρήκασιν, ἀλλ' ὡς ἐνῆν, καὶ ὡς ἡ φύσις ἢ τῶν
πραγμάτων ὑφίστατο, τέτοις ἐπέβαλον· καὶ τὸ εἰρη-
μένον καλῶς εἰδότες, ὡς τὸ ἐπὶ πάντων ζητεῖν ἀπο-
δειξιν ἀπαιδευσίας ἂν εἴη τῆς ἐσχάτης, οἱ μὲν ἀπα-
γωγικῶς ἐχώρησαν, κατὰ τῶν καὶ τὰ προδηλότατα
ἀναιρεῖν θρασυνομένων ἀγωνιζόμενοι, οἱ δὲ καὶ ὀρθῶς
μὲν, ἢ μὲντοι ἵνα τὰ ταῖς κοιναῖς προλήψεσιν ὡμολο-
γημένα τῷ λόγῳ ἐμφανέσερά τε καὶ πισότερα κατα-
στήσωσιν (ὅ φησὶ) ταῖς τῶ πατρὸς φωναῖς ἐπὶ λέ-
ξεως, ὥσπερ ἰδίᾳ καλλιῤῥημοσύνῃ ἐγκαλλωπιζόμενοι
(Βασιλ. ἐν τῷ Α'. κατὰ Εὐνομίου), ἀλλ' ἦτοι με-
θόδε χάριν, ἢ τῶ κατ' ἐπισήμην ἀκριβῆς ἔνεκα, ἢ
δείγματος καὶ ὑποτυπώσεως, ἐν γέτι πάντως χρήσιμον
ποιήσιν ἐλπίσαντες, καὶ ἐν ἀποδείξεσι τέως ταῖς σοι-
χειώδεσιν, ἃς ἐκ τριῶν δι' ἐνὸς μόνου Ἀριστοτέλους ἐ-
κάλεσε (Μεταφ. Δ'.) τὴν διδασκαλίαν προαγα-
γόντες, ἐν αὐταῖς καὶ ἔζησαν, ὅσον μὲν ἐνῆν προτω-
τέρω γεγόμενοι, τὰ δέ τοι ὄντα ἦκιστα, παρ' ὅ φύ-
σιν ἔχει, ἐκβιασάμενοι. Οἱ δὲ ἔδὲ μεθόδῳ τινὶ σεί-
χων, ὡς ἐκεῖνοι, ἔδ' ἄχρι τῶν φανωτάτων καὶ πί-
σεως μὴ ἐπιδεῶν τὰς προόδους ποιέμενος, ἄλλως τε
δὲ καὶ τοῖς κατὰ τέχνην ἐπισημόνως (παρ' ὅ πεφύκα-
σιν) ἐπιχειρεῖν ἀποτολμῶν, τίνα δήποτε ἀπολογίαν
ἔξει εὐπρόσωπον;

Ἀπογελεῖ. Οὐκ ἀποτελεῖ ὁ ὁρισμὸς τὴν μίαν 30
φύσιν, ἀναπτύσσει δὲ ὑποκειμένην. Ἀποτελεῖ γὰρ ἢ
κατ' ἀφαίρεσιν χωρὶς τῶν μερικευόντων αὐτὴν ἐπί-
νηα.

31

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἀμεροῦς ὕλης
 τὰς τῶν στοιχείων ἐπιπλοκάς ποιουμένης. Πῶς
 οὖν ἡ πρώτη ὕλη, ἀπλῶς παθητικόν τι ἔσα κἀνταῦ-
 θα, ποιεῖ; γραπτέον ἄρα ἦν ἀντὶ τῆς ποιουμένης,
 τὰς ἐπιπλοκάς ἀναδεχομένης. Εἴτα ἐπεὶ τὰ
 στοιχεία αὐτὰ ἡ πρώτη ἀμερῆς ὕλη ἐσὶν, ὁ τὴν πρώ-
 τὴν ἀμερῇ ὕλην τὰς τῶν στοιχείων ἐπιπλοκάς λέ-
 γων ποιεῖσθαι, τίποτε ἄλλο φησὶν, ἢ ὅτι ἡ πρώτη
 ἀμερῆς ὕλη αὐτῇ ἐαυτῆς τὴν ἐπιπλοκὴν ἀπεργά-
 ζεται; τῆτο δ' ἂν εἴη φιλοσοφικώτερον λέγεσθαι, τὸ
 ἀπλῶς δυνάμει ἑαυτὸ εἰς τὸ ἐντελεχεῖα εἶναι εἶδο-
 ποιεῖν, ὅπερ ἀκυρολογῆντος ἂν εἴη, καὶ παρὰ τὸ δέον
 τῷ ὄντι τὴν ἐπιπλοκὴν αὐτὴν τῶν ὀνομάτων λαμ-
 βάνοντος. Ἄμεινον ἔν ἔχει τὸ ἐφεξῆς περὶ συλλα-
 βῶν εἰρημένον, καὶ περὶ λέξεων, ὅτι ἀνεδέξαντο.

32

Ταύτην δὲ τὴν ὑπογραφὴν κτ. Ὅλως πα-
 ρὰ τὸν γέν τῆς φιλοσόφου ἐστὶ τὰ λεγόμενα. Οὐ γὰρ
 ἡ τῆς στοιχείων κατ' Ἀριστοτέλην ὑπογραφὴ αὐταῖς
 ἐστὶ ταῖς ἀρχαῖς τῶν φυσικῶν σωμάτων προσήκοντα,
 ἔτε πάσαις, ἔτ' ἐν μιᾷ ἑδεμῖα· καὶ γὰρ ἐξ αὐτῶν
 ἐνυπαρχουσὶν τὰ φύσιν ἔχοντα· ἡ γὰρ σέρισις
 ἐκ ἐνυπάρχει. Οὐδὲ ἀδιαίρετων τῶν εἶδων εἰς ἑτε-
 ρα εἶδη, ὅπερ τὸ στοιχεῖον εἶναι ἐθέλει· αἱ μὲν
 γὰρ αἰδεῖς, τὸ δὲ εἶδος, ἐχὶ τῷ εἶδει. Ὑλῆς γέν
 ἡ ὑπογραφὴ τῆς πρώτης (Φυσ. Α'.) τὸ εἶναι, τὸ
 πρῶτον ὑποκείμενον, ἐξ οὗ γίνεσθαι ἐνυ-
 πάρχοντος πρῶτως, καὶ αὐτὸ, καὶ μὴ κα-
 τὰ συμβεβηκότος. Εἶδος δὲ αὐτὸ τὸ τι ἦν εἶναι.

(Δ'. Μεταφ.) καὶ ἡ πρώτη ἐντελέχεια, ἡ καὶ ἀρχὴ ὅσα (Β'. περὶ ψυχ. Κεφ. Α'.) τῆς Β'. ἐντελεχείας. Στέρησις δὲ, ἡ τῷ Εἶδους ἀπουσία ἀπὸ τῷ δεκτικῷ (Θ' Μεταφ.). Στοιχεῖον δὲ, ἐξ οὗ σύγκειται Α' ἐνυπάρχοντος ἀδιαιρέτου τῷ εἶδει, εἰς ἑτέρα εἶδη (Δ' Μεταφ.). Οὐκ ἐν ἄρα συγχέειν δεῖ τὴν ὑπογραφὴν τῇ στοιχείᾳ ταῖς τῶν ἀρχῶν· μᾶλλον δὲ, ἔδ' ἀπλῶς τένομα. Καὶ γὰρ καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος διὰ τῆτο ἀκυρολογίας γραφὴν διέφυγεν, ὅτι ταῦτόν εἶναι νομίσας ἀρχὴν καὶ στοιχεῖον, ἀμφοῖν τοῖς ὀνόμασι τὸ ὕδωρ περιεστήμανε (Πλατ. ἀρεσκ. Βιβλ. Α'. Κεφ. Β'). Καίτοι Θαλῆς μὲν στοιχεῖον τὴν ὕλην μόνην ὠνόμαζεν, ἀντ' ἐνὸς τὸ Α'. ὑλικὸν ἐκδεξάμενος, καὶ τὸ Β', ὁ δὲ καὶ πόρρωτέρω τῇ ἀληθείᾳ ἐξετράπη, εἰς ταῦτό, παρὰ τὴν ὕλην, καὶ τὰς λοιπὰς ἀρχὰς, αἷς μηδὲν ὅλως τῇ ὑλικῇ μέτεσι, συμφύρας.

Οὐκ ἂν πόρρω βαίνοι τῆς ἀληθείας. Ὑπο-
 σελλόμενος ἐνταῦθα λέγει, δεδιὼς φόβον ἢ ἐκ ἐσι-
 φόβος· τὸ γὰρ στοιχεῖον ἐπ' ἐνίων μὲν καταχρησι-
 κάτερον λέγεται, καὶ οἷον ἐκ μεταφορᾶς (ὡς Ἀρι-
 στοτέλης φησὶ Μεταφ. Δ'). Οὕτω γὰρ στοιχεῖον κα-
 λεῖται, ὃ ἂν ἐν ὄν καὶ μικρὸν, ἐπὶ πολλὰ ἢ χρή-
 σιμον. Ὅθεν ἐλήλυθε, φησὶ, τὰ μάλιστα κα-
 δόλα στοιχεῖα εἶναι. Καὶ τὸ ἐν δὲ, καὶ ἡ
 σιγμὴ ὡσαύτως. Κυρίως ἀλλ' οὖν στοιχεῖα
 (Ἀριστ. αὐτ.) τὰ γράμματα, ἐξ ὧν ἡ φωνή, καὶ
 τὰ στοιχεῖα τῶν ζωμάτων, καὶ τὰ στοιχεῖα τῶν

διαγραμμάτων. Καὶ αἱ πρῶται ἀποδείξεις,
αἱ ἐκ τῶν τριῶν δι' ἐνὸς μέσῃ. Μὴ τοίνυν λέγε,
ὡς ἐκ' ἂν πόρρω βάλλοι τῆς ἀληθείας ὁ τοῖς σοι-
χείοις συγκαταλέγων τὰ γράμματα· τέναντίον δὲ,
ὅτι βάλλοι ἂν καὶ πόρρωτάτω, ὅς τις ἂν καὶ συγκατα-
λέξειε.

34 Εἷς αὐτῶν γὰρ ἡ κατὰ συνθήκην φωνὴ
καὶ. Εἷς αὐτῶν δὲ καὶ ἡ μὴ κατὰ συνθήκην, ἐν ἣ ἑ-
ναρδρος.

35 Εἴρηται δὲ σοιχεῖον καθ' ὁμοιόγητα καὶ.
Στοιχεῖον εἴρηται ὅτι κυρίως καὶ φύσει (ὄρα ἀριθμ.,
33.) τοῖστον ἐστίν· ὥ γὰρ ἂν προσήκει ὁ ὀρισμὸς,
καὶ τὸ ὀρίσθαι.

36 Ἡ δὲ τῷ ἀριθμῷ. Τὰ τῶν Γραμμάτων σοιχεῖα
εἰς ἕτερα τῷ εἶδει διαιρεῖν ἐκ ἐνὶ· πῶς γὰρ, εἰ τῷ
ὄντι σοιχεῖα; τῷ δὲ ἀριθμῷ δυνατόν καὶ μάλα. Καὶ
γὰρ ααα, καὶ βββ, τὴν κατ' ἀριθμὸν διαίρεσιν εὖ
μάλα ὑφίσταται. Εἶδὲ μὴ ταῦτα (δόξαν ἂν εἶναι ἐνὸς
λαμβάνεσθαι, τὰ αὐτὰ τρεῖς κειμέναι). Ἀλλὰ γὰρ τὰ
κατὰ τὰ ἑλάχιστα εἶδη σοιχεῖα, οἷα τὰ ψιλὰ, φέρ'
εἰπεῖν, τὰ δασέα, τὰ μέσα, τὰ ἀμετάβολα (ὡς καὶ
αὐτός περ κατωτέρω ἐρεῖ τὴν τῶν παρὰ τοῖς διαλεκ-
τικοῖς γενῶν καὶ εἰδῶν πρόοδον ἄχρι τῶν εἰδικωτά-
των καὶ τοῖς σοιχείοις πολυπραγμονῶν) τὴν τῷ ἀ-
ριθμῷ διαίρεσιν ὑδαμῶς ἐκφεύξεσθαι. Ως εἶπερ ὑ-
πολαβὼν εἶποι, ὅτι ἕκαστον μονωθὲν τῷ ἀριθμῷ διε-
λεῖν ἐχ' οἶόν τε, δώσομεν· τέτο γεμὴν ἐπὶ παντός,
ὅ ἂν ἐν ἣ τῷ ἀριθμῷ, ἀληθὲς ἐστὶ, καὶ οὕτως ἡ τῷ

ἀριθμῶ διαίρεσις ἄρδην ἐκ τῶν ὄντων ληφθήσεται·
εἵπερ οὐδ' ἐν τοῖς σοιχείοις τῶν γραμμάτων ἐστίν.
Ἄλλως δὲ ἔδὲ ἀναγκαῖον τῆτο εἰς σύστασιν τῷ σοι-
χείῳ, τὸ καὶ ἀριθμῶ εἶναι· αὐτὸ ἀδιαίρετον. Διὸ δὴ
καὶ ὁ Φιλόσοφος ἐπὶ τῇ ὀρισμῷ τῷ εἶδει λαβὼν, τῷ
ἀριθμῶ λέγειν παρέλιπε.

Μὴ ἀρξαμένους ἀπὸ τοῦ φύσει προτέρου. 37
Ἄλλ' οἱ τὰς μεθόδους ἡμῖν εἰσηγέμενοι, καὶ ἀπὸ τῶν
ὑσέρων ἀρχεῖσθαι πολλάκις ἡμῖν παραινέσιν, ὥς ἂν
τὸ εὐμαρές τῆς διδασκαλίας ἀπαιτεῖν δόξειεν. Διὸ
καὶ Ἀριστοτέλης τοῖς τῶν ἀρχῶν εἶδεσι καὶ ταύτην ἡ-
μῖν συγκατέλεξεν, ἥτις ὑσέρα ἔσα τῇ φύσει, συν-
τελοίῃ πρὸς εὐμάθειαν. Καὶ γὰρ καὶ μαθήσεως
οὐκ ἀπὸ τοῦ Α', φησὶ, καὶ τοῦ τοῦ πράγμα-
τος ἀρχῆς ἐνίοτε ἀρκλέον, ἀλλ' ὅθεν ῥᾶς
ἂν μάθοι. Δ'. Μεταφ.

Αἴρος πληγὴ. Νοητέον δὲ τὴν πληγὴν τε- 38
λεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς ζῶσιν ὀργάνων· τὸ γὰρ ὑ-
πὸ τῶν ἀψύχων τελέμενον, μάλισα ψόφος.

Πλήλλεσαι γὰρ ὁ ἀὴρ καὶ ἐρίῳ. Μικρὰ 39
δέ τις ἢ ὑπὸ τῶν ἐρίων τῷ αἰέρι γινομένη πληγὴ,
ἀμυδρόν τινα, καὶ ἀκυστὸν μόλις τὸν ψόφον παρέ-
χεται.

Οἱ δὲ παλαιοὶ κτ. Οὐ μόνον ἐπὶ παντὸς ζώου, 40
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων αὐτῶν οἱ παλαιοὶ ἐξειλή-
φασιν τὴν φωνήν. Διὸ καὶ Ε' πικρὸς τὴν φωνὴν εἶναι
ἔλεγε ῥεῦμα ἐκπεμπόμενον ἀπὸ τῶν φωνέν-
των, ἢ ἡχέντων, ἢ φοφέντων, τὸ ἐν γένει ἀ-

κρούμενον φωνήν λέγων (παρὰ Πλάτ. Ἀρεσκ. Δ'. Κεφ. ΙΘ').

41 Δι' ἐτυμολογίας κτ. Ταύτην ὁ Πλάτ. (Ἀρεσκ. Βιβλ. Δ'. Κεφ. ΙΘ') τὴν ἐτυμολογίαν ἀναφέρει τῷ Πλάτῳ, κατ' ὃν κυρίως φωνὴ ἢ ἑναρθρος ἐστίν, ὡς φωλίζεσθαι τὸ νοούμενον.

42 Προσείληπται δ' ἔτι ἐν τῷ Δ'. τὰ σοι-
χεῖα κτ. Οὐχ ἵνα τέτων ὅρισμὸν ἀποδῶ· μικρὰ
γὰρ ὅση τοῖς Γραμματικοῖς ἢ ὀνησις ἐκ τῆς εἰδέναι,
ὅτι σοιχεῖον ἢ ἀμερὴς γ' ἀνθρώπου φωνή· ἀλ-
λὰ μάλιστ' ἵνα ὀρισάμενος αὐτὰ, καὶ περὶ τῆς (ὅπερ
ἦν τὸ πρῶτον) πρὸς ἀλλήλα συμπλοκῆς αὐ-
τῶν διέλθῃ.

43 Προοικονομία κτ. Ἡ προοικονομία προδιοί-
κησις τις ἐστίν, καὶ προδιαίτησις τῶν εἰρησόμενων. Ἡ
δὲ προαναφώνησις, καὶ προεκθεσις, καὶ περιοχὴ ἀκέρει.
Ἀρεταὶ γὰρ κατὰ τὰς παλαιὰς προοιμίων περιοχὴ,
προσοχὴ, καὶ συμπάθεια· ὧν ἡ μὲν περιοχὴ τέλος
ἔχει τῆς προεκθέσεως τὸν τῆς ἐφεξῆς λόγου σκοπόν.
Ἡ δὲ προσοχὴ ἐπιστρέφει τὸν ἀκροατὴν, καὶ ὅλον εἶ-
ναι τῆς ἔργου ποιεῖ. Ἡ δὲ συμπάθεια καὶ πρὸς ἐπιεί-
κειαν, καὶ πρὸς συγγνώμην τῆς λέγοντος προκαλεῖ-
ται τὰς ἀκροατάς.

44 Ἐν λέλει μὲν, ἀλλ' ἔχι λέξεως· τίνοσ
δ' οὖν.

45 Εἰς γε προλακτικὴν συλλαβὴν κτ. Προ-
τακτικὴν Συλλαβὴν τὴν ἐξ ἧς ἡ λέξις προτέραν ἢ

ἐν ἣ μένη ἀκυσέον· ὑποτακτικὴν δὲ τὴν ἐπομένην
αἰείτινι προτέρᾳ ἐπὶ λέξεως τῆς αὐτῆς.

Οὐ κατὰ σύλληψιν. Εἰ γὰρ οὕτω, συνε- 46
πλέκετο καὶ ἐν συλλαβῇ προτακτικῇ.

Ως εἴρηται. Τέτο γερμὴν ἐν μὲν τοῖς ἔμπρο- 47
θεν ἔπω εἴρηται· ἐφεξῆς δὲ ἐχομένως εἰρήσεται.

Εν ἀρχῇ δὲ μὴ δυναμένων ὁμοῦ κεῖσθαι 48
τῶν μ, β, λ· νοητέον τῶν τριῶν· μήτε τῶν δύο
μλ, μήτ' ἀνάπαλιν· μηδὲ τῶν ἐτέρων δύο μβ,
μήτ' ἀνάπαλιν· τὰ δὲ λοιπὰ δύο βλ ὁρθῶς ἂν κεί-
σοιτο, βλώσκω, βλάπτω, βλέπω, ἀνάπαλιν δ' ἔ.

Βλώσκω. Οὐκ ἀπὸ τέττε τὸ παρμέμβλωκε· 49
γένοιτο γὰρ ἂν ἀπὸ τῆ βλώσκω, βλώσω, βέβλω-
κα, παρβέβλωκεν· ἀπὸ δὲ θέματος τῆ μολῶ,
παρμεμόληκε, καὶ συγχοπῇ διττῇ παρμέμληκε, καὶ
τροπῇ τῆ η εἰς ω, καὶ παρεμπτώσει τῆ β παρμέμ-
βλωκε.

Τὰ εἰς ΝΩ ὑπερδισυλλάβα θέματα κλ. 50
Τέτο ἀληθές ἐσιν ὃ λέγει ἐπὶ τῶν δισυλλάβων,
κρίνω, κλίνω, πλύνω, τὸ τῆς ἀποβολῆς τῆ ν, ἐφ'
ᾧν ἔδ' ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος τὸ γ τῆ κ προ-
τασσόμενον ἔχει, κέκρικα, κέκλικα, πέπλυκα.
Επὶ δὲ τῶν ὑπερδισυλλάβων μολύνω, μιάίνω, πλη-
θύνω, μηκύνω, τὸ ν τὸ τραπέν εἰς γ ἐν τῷ ἐνερ-
γητικῷ κοινῶς μὲν τρέπεται εἰς μ ἐν τῇ παθητι-
κῇ παρακειμένῳ, οἷον μεμίαγκα, μεμίαμμαι, μεμό-
λυγκα, μεμόλυμμαι· οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὸ μ εἰς σ τρέ-
ποντες, μεμίασμαι καὶ μεμόλυσμαι λέγουσι.

Ζηζηέον δέ. Ζητήσαντι πόθεν ἡ κατὰ τὰ
 φωνήεντα δύναμις τῷ ρ, ἔδαμόθεν εὔρηται· ἔδὲ γὰρ
 ἐκ τῆ φυλάττειν κατὰ τὴν πτωτικὴν κλίσιν τὸ α·
 συμβαίνει γὰρ τῷτο, φησὶ, καὶ τῷ δ καὶ θ· οὐδ' ἐκ
 τῆ κατ' ἀρχὴν λέξεως δασύνεσθαι, πάλαι γὰρ καὶ
 τὰ ψιλὰ, καὶ τὰ δασέα πάντα ἐπνευματίζετο. Ἐφ'
 οἷς καὶ ψόφω μὲν κατ' ἑαυτὸ τινός, φωνῆς δὲ ἡκίσα
 τὸ ρ ποιητικόν. Καὶ προῖκα ἄρα τῷ ρ ὁ Θεόδωρος
 τὴν τῆ φωνήεντος προσεκληρώσατο δύναμιν. Φαίη τις
 ἄλλ' ἐν τῷ Θεοδώρῳ συνηγορῶν, ὡς ἔχ' ἀπλῶς ἐ-
 κεῖνος, πῇ δὲ ἡμῖν τὸ ρ εἰς φωνὴν ἐδυνάμωσεν,
 ἅτε δὴ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐγγυὲς γινόμενον τῶν
 φωνηέντων εὐράμενος· τῶν γὰρ ἀφώνων τοῖς φω-
 νήεσι προσεχέεσθαι, καὶ οἷον ἐξ ἡμισείας φωνήεντα,
 τὰ ἡμίφωνα· τῶν ἡμιφώνων δὲ τὰ ὑγρά· ὑγρῶν
 δὲ, ὡς ὁ Ἀλικαρνασεὺς Διονύσιος φησὶ, τὸ ρ γεν-
 ναϊότατον. Ἀλλ' εὖροι ἄν τις ἄλλως ἐπὶ τῶν τοιούτων
 τῆς ἐπιπλοκῆς τινὰ λόγον λαβὼν, ἐκ τῆς ἐκφωνή-
 σεως. Ἀσύμβλητον γὰρ, ὡς εἰκὸς, κατ' ὑποταγὴν
 τῷ μ τὸ σ· ἐπεὶ τὸ πνεῦμα κατὰ μὲν τὸ μ, τῆ
 σώματος τοῖς χείλεσι πιεσθέντος τῷ ὄντι συμμύε-
 σι, διὰ τῶν ῥωθίωνων μερίζεται· κατὰ δὲ τὸ σ, τῆς
 γλώσσης προσαναγομένης ἄνω πρὸς τὸν ἔρανόν, διὰ
 μέσθαι αὐτῆς καὶ τῶν ὀδόντων φέρεται, λεπτῷ ἐξω-
 θόμενον τῷ συρίγματι. Ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ῥωθίωνων ἐ-
 πὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς ὀδόντας τῆ πνεύματος ἀνάκλη-
 σις, ἐκ εὐχερῆς. Δυσξύμβλητον δὲ τὸ σ ὑποτακ-
 τικῶς τῷ λ καὶ ν, τῷ μὲν ἐκφωνομένῳ συνεχομένῳ

ὑπὸ τῆς ἀρτηρίας τῷ πνεύματι, τῷ δὲ τῆς γλώτ-
της τὴν Φορὰν ἀποκλείει· μεταπεσεῖν δὲ ἀπὸ τῆ
ρ ἐπὶ τὸ σ, ὡς ῥάδιον· ἐφ' ἑκατέρου γὰρ ἡ γλῶσ-
σα ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν προσανάγεται, καὶ τέτων
μεταξὺ τὸ πνεῦμα ἐκφέρεται, διὰ μὲν τῆ ρ ἀπορ-
ρίπιζόμενον, διὰ δὲ τῆ σ ἐξωσθόμενον· τὸ γὰρ ἄκρα
τῇ γλώσσῃ ἀπορρίπισθὲν, λεπτὸν ἐξωσθῆναι ἀ-
κόλουθον.

Πρόσθετε καὶ τῷ Ἀριθμῷ. Τὴν ἄρα τῷ 52
ἀριθμῷ διαίρεσιν τὰ σοιχεῖα ἔ παραιτεῖται (ὄρα τὰ
εἰρημ. ἀρ. 36.).

Ὁ ἐστὶ λαμβὰ τῷ ἀριθμῷ. Ἀλλ' εἰ ταυτὰ τῷ 53
ἀριθμῷ, πῶς ἔσαι δύο; ἡ γὰρ τῷ ἀριθμῷ ταυτότης
ἐνότης ἀντικρὺς Ἀριστοτέλης φησὶν. Ἀλλὰ γὰρ ββ
καὶ δδ τῷ ἀριθμῷ δύο, ὅθεν καὶ τῷ ἀριθμῷ ἕτερα,
ὥσπερ καὶ ἄνθρωποι δύο, καὶ τυχῶσιν ὁμοιότατοι· ἡ
γὰρ κατὰ τὴν ὑπαρξιν διάκρισις τῶν ἀτομικῶν δια-
φορῶν ἡ μάλιστα ἐστὶ καὶ πρωτίτη.

Πᾶσα συλλαβὴ εἰς σύμφωνον λήγεται 54
καὶ. Νοητέον ὁρθῶς τὸν κανόνα. Πᾶσαν γὰρ συλ-
λαβὴν εἰς σύμφωνον λήγασαν, φησὶν, ἐν μιᾷ λέ-
ξει, καὶ τὴν ἐξῆς ἔχειν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένην·
ἐκ ἔτι δὲ καὶ ἀνάπαλιν, εἴτις συλλαβὴ ἐκ συμφώνου
ἀρχομένη ἢ ἐν μιᾷ λέξει, ἔχειν καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς
εἰς σύμφωνον ἀπολήγασαν. Οὐκ ἐν τοίνυν ἐπ' ἀνάγκης
ἐστὶν ἐπὶ τῷ ἀγρῷ, καὶ ἀμνῷ, καὶ τῶν τοιούτων, διὰ
τὸ ἐκ συμφώνου ἀρχεσθαι τὴν συλλαβὴν τὴν δευτέ-

ραν, εἰς σύμφωνον καταλήγειν καὶ τὴν πρώτην, τῷ κανόνος μὴ ἀντιστρέφοντος.

55 Οὐδὲν πᾶσα συλλαβὴ κλ. Οὐδ' ἐνταῦθα ἀληθεὺς τὸ ἀντίστροφον· ἡ γὰρ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένη ὁμοίως ἔχει καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς εἰς φωνῆεν καταλήγουσαν (ὅς ἐστιν ἐξ ἀντιθέτων ἰσοδύναμος τῷ κανόνι τῷ ἀνωτέρῳ)· ἐκ ἀνάπαλιν δὲ, ἡ γὰρ ἡ εἰς φωνῆεν καταλήγουσα ἀπὸ φωνήεντος ἔχει καὶ τὴν ἐφεξῆς ἀρχομένην.

56 Ἡ δὲ γλαῦξ κλ. Τὶ δὲ ῥητέον περὶ τῷ δείξω, καὶ εὖξαι, καὶ αὖξω, καὶ οἶξω ἀπὸ τῷ οἶγω; ἢ ὅτι ἐκ πάσης καὶ ταῦτα.

57 Καλὰ δὲ τὴν ἀτομικὴν λαυλοδυναμίαν κλ. Οὐχὶ τὴν ἀτομικὴν, τὴν δὲ εἰδικωτάτην ἐνταῦθα ληπτέον.

58 Τῶν δὲ σοιχείων κλ. Τὰ δ' ἀπ' ἐντεῦθεν περὶ τῷ τρόπῳ τῆς ἐκφορᾶς τε, καὶ ἐκφωνήσεως τῶν καὶ γραμμάτων, ἄχρι τῷ καὶ λοιαῦλα μὲν λαῦλα, οὐδὲν ὁ λόγος περὶ τῆς τέτων εὐρέσεως, παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασσέως (ἐν τοῖς περὶ Συνθ. ὀνομάτ.) τὰ πάντα παρέξεναι μὲν ἔ, κατὰ λέξιν δὲ ἐπ' ἀκριβὲς ἀντιγέγραπται, πλὴν τῶν μεταξὺ περὶ τε τῷ ρ καὶ σ, τῶν ἄλλοθεν τοῖς ἐκείνῃς παρεννευρομένων. Οἱ μὲν ἔν λόγῳ προσπεπόνθασιν τοῖς πατράσι, καὶ ἄλλων τέτῃς εἰσποιημένων, αὐτοὶ τῶν τεκόντων ἐπιβοῶνται θαυὰ τὰ ἰνόματα. Οἱ δὲ ἐκδεδωκότες, ἐδ' αὐτοὶ ἀνεκτὰ πάχειν ἡγῶνται, τῶν γνησίων γόνων πρὸς βίαν ἀποσερέμενοι, καὶ ἐδ' ὅτι πατέ-

ρες εἰσὶν ἀκρόντες. Οὐτε Διονύσιος καὶ μᾶλλον χαλεπαίνειν δίκαιος, ὅσῳ καὶ μικρὸν ἀνωτέρω ἐν αἰτίᾳ μνημονευόμενος, ὥς ἄρα τὰ περὶ τῆς κατὰ διάσασιν τῶν σοιχείων ἐκφορᾶς μὴ ὀρθῶς αἰτιολογήσας, ἐνταῦθα ἐνθα καὶ θαυμάζεσθαι ἄξιος ἦν, καὶ τὸ ἐκείθεν αἶχος ἐκ πολλῆς τῆς περιόντος ἀπονίψασθαι, τὸ παράπαν ἡμέληται, ἐν πλείοσι σελίσιν τῶν αὐτῶν, μηδαμῇ ἐπιγραφῆς αὐτὸς χώραν εὐράμενος. Καὶ τῆς γε τοιούτου ἐν ἐλλείμματος, δι' ὅπερ συνεχῶς ἂν αἰτιασαίμεθα τὸν ὑπομνηματιστὴν, ὥς τὰ τῶν ἄλλων ἀνεπιγράφως παρεισάγοντα (ὃ γὰρ λάθρα εἵπομι, ἔδὲ γὰρ ἐλπίζει οἶμαι αὐτὸν ποτὲ τῆς δημιουργῆς ἐκείνης, καὶ τραπεζίτας τῶν λόγων λήσειν, οἷς τὸ πόνημα τὸ ἑαυτῷ παρατίθῃσιν) ἐπὶ τοσούτων ἅπαξ εἰρήσῃ.

Τῶν δὲ δ' καὶ κ' γραμμάτων, φασίν. Οὐ- 58 κα
ρα Πλούταρχον ἐν τοῖς Συμποσιακοῖς προβλήμασι 59
Βιβλ. Θ', Προβλ. Γ'. τῶν γραμμάτων τὰ πρῶτα, τὰ καὶ Φοινίκεια διὰ Κάδμον ὀνομαζέμεντα, τετράκις τέτταρα, ἦτοι ἐκκαίδεκα ἀριθμῶντα· τῶν δὲ λοιπῶν, τεττάρων μὲν τὸν Παλαμίδην εὐρετὴν ἰσορῶντα, ἑτέρων δὲ τοσούτων τὸν Σιμωνίδην.

Ἡ δὲ διαιρεῖσθαι, ἀναλύεσθαι δέ. Ἐστὶ δὲ ὁ 59
λόγος ἐπέχει· τὰ γὰρ σοιχεῖα, εἰ τῷτο μέλλοι εἶναι, δεῖ καὶ ἀναλύσεως εἶναι κρείττονα, καθὰ δὴ καὶ διαιρέσεως. Καὶ εἰ ἀνάλυσις ἐστὶν ἢ τῶν συνθέτων εἰς τὰ ἀπλᾶ ἀναδρομὴ, ἀναλύεται δὲ καὶ τὰ σοιχεῖα, κατ' αὐτὸ ἔσθαι καὶ σύνθετα, καὶ ἔδὲ ἀπλᾶ. Εἰς ἃ δὲ

ἀναλίσεται καὶ εἶδη ἔχει· οἷον τὸ η εἰς ε καὶ α (οὐ γὰρ εἰς τὴν Α'. ὕλην ἢ ἀνάλυσιν τὴν ἀνείδεον). Καὶ ἔδὲ τὸ ἀδιαίρετα εἶναι εἰς ἕτερα εἶδη, κατὰ τὸ ἐν τῷ ὀρισμῷ τῶν σοιχείων γνῶρισμα. Α' Μ' ἦτοι ῥητέον ὡς τὸ η καὶ τὸ ω κυρίως σοιχεῖα ἔκ ἐσιν, ὡς ἔδὲ τὰ διπλᾶ ζ, ξ, ψ, ἔδὲ αἱ δίφθογγοι. Η' τὸ τῆς ἀναλύσεως ἔκ κυρίως ἐνταῦθα ἐκληπτέον, ἀντὶ τῆς εἰς τὰ ἑτεροειδῆ τε καὶ ἐγκείμενα διαζεύξεως· ὡς ἔδὲ τὸ τῆς συναίρεσεως, ἀντὶ τῆς τῶν ἑτεροειδῶν μίξει κατὰ ταυτὰ συνελεύσεως. Πῃ γὰρ ἐν τῷ η τὸ α; Πῃ δὲ τὸ ε ἐν τῷ ι; Α' Μὰ διαλύεσθαι μὲν ῥητέον τὸ η εἰς ε α, συναιρεῖσθαι δὲ τὸ ι καὶ ε εἰς ι, κατὰ διάλεκτον, ὡς ἐκ τῆς ἐκφωνήεντος, τῆς ἀντὶ μὲν τῆς η προφέροντος ε καὶ α, ἀντὶ δὲ τῆς ι καὶ ε προφέροντος μόνον τὸ ι. Τέτοιο δὲ ἡμῖν καὶ αὐτὸς ὁ ὑπομνηματιστὴς μικρὸν κατωτέρω συνομολογήσει· ἔρει γὰρ ὅτι, γὰρ γοιαῦτα πάθη γῶν λέξεων ὑπὸ γῆς μετρικῆς ἀνάγκης γῶν ποιητικῶν ἐν γαῖς διαλέκτοις παρειπήχθη, βιαζομένων ὑπὸ γῶν κατ' εἶδος σιχαργικῶν μέτρων γῶν λέξεων, γαῖς μὲν προσιδέναι γι γῶν μὴ προσόντων, γῶν δὲ ἀφαιρεῖν γι γῶν ἐνόνητων, καὶ γὰρ μὲν ἀναλύειν, γὰρ δὲ συναλείφειν. Εἰ γοῦν προσίθεται τὰ μὴ προσόντα, καὶ ἀφαιρεῖται τὰ μὴ ἐνόνητα, πρόδηλον ὅτι ἐν τοῖς τοιούτοις ἔδὲ ἀνάλυσιν κυρίως εἰπεῖν τὸ τελέμενον, ἔδὲ συναίρεσιν.

60 Κράτεώς γε καὶ παραδέσεως. Οὐκ ἀκριβῶς κείθαι μοι δοκεῖ ἐνταῦθα τὸ κράτεως. Οὐ γὰρ

ἡ κρᾶσις ἄνευ ἀλλοιώσεως ποιάς τῆς κατ' εἶδος· τὰ μέντοι σοιχεῖα εἰς συλλαβὴν συμπλεκόμενα, τὸ εἶδος φέρει τὸ ἐαυτῶν ἀναλλοιώτως.

Ἐξ ἐλυμολογίας. Διὰ τὸ, εὐαρμόσως 61
συνλαττομένων, ὁ ὁρισμὸς καθέστηκε πραγμα-
τιώδης.

Καὶ ἔχ' ὥς ἐπὶ τῆς οἰκίας. Καὶ πῶς δὲ 62
κατὰ τῆς οἰκίας τὰ ἄνω καὶ κάτω τιθέναι οἶον τε; ἢ πῶς
ἂν οἰκία, ἢ τὶ ὅλως τῶν κατὰ τέχνην ἄνευ τῆς προ-
σηκείας τῶν μερῶν εὐαρμοσίας τε καὶ τάξεως διασώ-
ζοιτο; Ἐσι γὰρ τάξεις, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων τε
καὶ ὀργανικῶν, ἢ τῶν ἐν αὐτοῖς μελῶν τῷ εἶδει τῷ
φυσικῷ πρέπεσα θέσις, ἔτω καὶ τῶν ἐκ τέχνης,
ἢ κατὰ τὸ τεχνητὸν εἶδος διάθεσις. Ἡ τὰς ἐν τῇ
οικοδομῇ τῆς οἰκίας λίθους, καὶ τὰ ξύλα, πρὸς τὸ ἄ-
νω, καὶ κάτω, καὶ τὰς ἄλλας τοπικὰς διαφορὰς κεῖ-
σθαι, ἀδιαφορεῖν ὑπέλαβεν; Ἀλλ' ἔδεν ἦττον καὶ τῷ
χαλκῷ ἐξ ἧς ὁ ἀνδριάς, καὶ τῇ σαρκὶ ἐξ ἧς τὸ ζῶον,
ἢ ὕλαι, τέτο παρόψεται· καὶ τῷ χαλκῷ δὲ ἐξ ἧς
ὁ ἀνδριάς, ἢ τῇ ὕλῃ ἐξ ἧς ὁ οἶκος, ἴσως καὶ πλεον·
μορφωθείη γὰρ ἂν ἐκ τῆς ἐν τοῖς ποσὶ τῆς ἀνδριάν-
τος χαλκῆς ἢ κεφαλῇ, καὶ ἀνάπαλιν· ξύλα δὲ καὶ
σανίδες ἐξ ὧν ὀροφαὶ, καὶ φατνώματα, εἰς θεμέλια
ὑποβληθῆναι πάντῃ ἀπρόσφορα· καὶ λίθος ἀκρογω-
νιαῖος εἰ τύχοι, ἔκ ἂν ἄλλοσέ ποί προσφυῶς κέοιτο,
τῆς προσηκείας οἱ ἐκτοπισθεῖς θέσεως. Τὸ μὲν ἔν
παράδειγμα ἔτως ἀνοίκειον καὶ ἀσυντελές. Διὸ δὲ
παρεῖληπται, ἀληθεῖς μὲν, διαφορὰν ἔσιν ὅτε θεω-

ρᾶσι τινὰ μεταξὺ συνθέσεως καὶ συντάξεως, τῆς μὲν ἐπὶ τῶν συνεχῇ συγκειμένων μάλις λεγομένης, τῆς δὲ ἐπὶ τῶν διωρισμένων, καὶ διεχόντων· ἔχ' ἕτως ἄλλ' ὅν ὥς τάξεως μέντινος αἰετὶ τῇ συντάξει ἐνθεωρημένης, ἀτακτεῖν (ὅπερ ὑπέλιπεν) ἐκ τῆς ἐναντίας τὴν σύνθεσιν· τῶν μὲν γὰρ φυσικῶν συνθέσεων ἢ φύσις παραίτιος, τῶν δὲ τεχνικῶν ἢ τέχνη ἐργάτις. Ἐκατέρα δὲ δὴ φροντίζει καὶ τάξεως, ἢ μὲν μετὰ λόγον λεγομένη ἐργάζεσθαι, ἢ δὲ τῷ ὀρθῷ λόγῳ σοιχεῖν ὀριζομένη. Ταύτητοι καὶ σύνθεσιν καὶ πρὸς τῆς λόγου κατωτέρω τὴν σύνταξιν ἀκούμεν ὀνομάζεσθαι, ὅ,τε Ἀλικάρνασσεὺς περὶ ὀνομάτων συνθέσεως τὸ καλὸν ἡμῖν ἐκεῖνο ἐπιγέγραφε πόνημα, κοινῇ τε πάντες οἱ Γραμματικοὶ τὸν λόγον, λέξεων σύνθεσιν εἶναι ἀπέδωκαν.

63 *Εἴδει δὲ μετὰ τὸν τῆς συλλαβῆς ὅρον κτ.*
Οὐκ ἂν ἀριτέον αἰετοτε ἀπὸ τῆς φύσει προτέρου. (ὅρα Ἀριστ. 37.). Εἴη δὲ τῷ Θεοδώρῳ ὀπωτέρωθεν ἂν ἐνταῦθα ἄρξασθαι, διαλλήλας τὰς ὀρισμὰς τῷ λόγῳ καὶ τῇ λέξει ἀποδεδωκότι.

64 *Τὸ σοιχεῖον λόγου μέρος, ἢ ἡ συλλαβὴ οὐκ ἂν ῥηθεῖη.* Διὰ τέτων ἀντιπεριπίπτει αὐτὰς ἐαυτῷ προδηλότατα. Εἰπὼν γὰρ τὰς συμπλεκόμενας τῶν λόγων μέρη εἶναι τῆς λόγου, τῆς συνδέσμου ἑνὸς, καὶ μὴν ἐλάχισα, τὰς λέξεις τῇ παραθέσει τῇ πρὸς ἐκείνας, μέρη ἐλάχισα τῆς συνδέσμου ἐνιζομένους ὑπεσήμενε λόγου. Ἐκ δὲ τέτε φανερόν ὅτι αἱ λέξεις αὐταὶ μέρη εἰσὶ τῆς ὁλότητος τῆς μὴ προσε-

χῆς, ἀλλὰ πορρωτέρω. Τὶ ἔν κωλύει καὶ τὸ σοιχείον,
 καὶ τὴν συλλαβὴν, μέρη τῷ λόγῳ ὀνομάζειν, εἰ καὶ
 μὴ ἄμεσα; τέττε δὲ δοθέντος, εὐδηλον ὡς ἔτως ἔκ
 ἂν εἴη μέρος ἢ λέξις τῷ λόγῳ, τὸ ἐλάχιστον. Εἴτα
 καὶ ὁ λόγος ὁ ἀσύνδετος ὅλον τι ἐστίν. Ἐστὶ γὰρ λέ-
 ξεων σύνθεσις· ἐνθα δὲ σύνθεσις, καὶ ὁλότης· ὅλον
 δέ τι ὄν, καὶ μερῶν εὐμοιρεῖ προσεχῶν· τῆς γὰρ προ-
 σεχῆς ὁλότητος τὰ μέρη κυρίως· αὗται δ' ἂν εἴεν
 αἱ λέξεις. Αἱ λέξεις ἄρα τῷ ἀσυνδέτῃ λόγῳ μέρη
 κυρίως εἰσὶν. Ἄλλως γὰρ καὶ ἡδὺς ἦν ἂν ἡμῖν ὁ Θεό-
 δωρος, τὰς συμπεπλεγμένους τῶν λόγων παροδικῶς
 ἐνταῦθα ἀπορρίψας, περὶ ὧν ἔδεν ἐδόλως φθάσας
 ὑπέσβετο, καὶ ἐκ τῶν ἀσαφῶν ἔτω τὴν λέξιν ἡμῖν ὑ-
 πογράφων. Ναὶ φησὶν, ἀλλ' ἔκ ἐλάχισα τῷ ἀσυν-
 δέτῃ λόγῳ μέρη αἱ λέξεις· μενῶν γε, τέττο ἐστὶν ὃ
 μάλιστα ἀποδεκτέον ὅτι καὶ ἐλάχισα· τὸ γὰρ εἶδο-
 ποιῶν τὸν λόγον, ἔχῃ ἢ τῶν λέξεων σύνθεσις ἀπλῶς
 ἐστὶν (ἢ λόγος ἂν εἴη καὶ τὸ ἄρα, ἀλλὰ, ἀλλαμὴν, ἥτι
 τοῖσθ παραπλησίως λεγισζόμενον.). Ἀλλὰ τὸ τῆς
 αὐτοτελῆς διανοίας σημαντικόν, τέττο ἐν τῇ τῶν λέ-
 ξεων συνθέσει τῷ λόγῳ γνώρισμα. Ἡδὴ μὲν ἔν
 τὸ μέρος τῷ λόγῳ, μέρος ἂν εἴη καὶ διανοίας· δια-
 νοίας δὲ μέρος, λέξις μὲν δὴ καὶ μάλα, συλλαβὴ δὲ
 ἢ σοιχείον γένοιτ' ἂν ὑδαμῶς. Ἐστὶν ἄρα τῷ ἀσυνδέ-
 τῃ λόγῳ ἢ λέξις μέρος, καὶ τέττο ἐλάχισον.

Τὸν ἐνδιάδετον κτ. Τετὶ τὸ σημανόμενον 65
 συμπίπτει τῷ δευτέρῳ, ὁ γὰρ ἐννοηματικὸς λόγος
 κιντὸς ὁ ἐνδιαθετος ἐστὶ λόγος. Οἱ δὲ τῷ Θεῷ λόγος

λεγέσθω ὑπὲρ λόγον. Συμπίπτειν δὲ ἔτι δοκεῖ καὶ τὸ Θ'. τῷ ἐσχάτῳ.

66 Ἐσχατον δὲ δηλοῖ κλ. Πρίσθες ὅτι καὶ τὸ εἶδος, ὁ λόγος τῷ τί ἦν εἶναι ἐκάσῳ. Καὶ ἡ φήμη λόγος τίς ἐστίν, ὅς διαρρέει· εἴτ' ἐπ' ἀγαθῷ, ἢ ἐπὶ κακῷ. Καὶ λόγος τὸ τέλος, καὶ ἡ αἰτία.

67 Τὸ δ' ἐν λῳ πολυδίψιον. Ὅτι καὶ τῷ διψῷ, τῷ ἀπὸ τῷ ἵπτῳ, ὃ ἐστὶ βλάβη.

68 Ἐν οἷς ἰσέον κλ. Τὸ ὡς καθόλου ἔχον τὴν ὁλότητα, τῷ καθ' ἐκάστη ὧν περιέχει κατηγορεῖσθαι, μάλιστα πᾶν λέγεται· τὸ δὲ ἐνεργείᾳ, καὶ κατὰ τὸ ποσὸν, μετὰ διαφορᾶς πᾶν, ἢ ὅλον. Ὅσων μὲν γὰρ μὴ ποιεῖ ἡ θέσις διαφορὰν, πᾶν λέγεται, οἷον ὕδωρ, καὶ ὅσα ὑγρά, καὶ ἀριθμός. Ὅλος γὰρ ὁ ἀριθμός, καὶ ὅλον ὕδωρ καὶ λέγεται, ὧν μὴ μεταφορᾷ. Ἐφ' οἷς δὲ τὸ πᾶν, ὡς ἐφ' ἐνὶ, ἐπὶ τέτων καὶ πάντα, ὡς ἐπὶ διηρημένοις. Πᾶς ἔτος ὁ ἀριθμός, πᾶσαι αἶδε αἱ μονάδες. Ὅσων δὲ διαφορὰν ποιεῖ, ὅλον· ὅλος ὁ οἶκος, ὅλη ἡ ναῦς. Ὅσα δὲ ἀμφω ἐνδέχεται, καὶ ὅλον, καὶ πᾶν· ἔστι δὲ λαῦλα, ὅσων ἡ μὲν φύσις ἡ αὐτὴ μένει λῃ μεταθέσει, ἡ δὲ μορφή· οἷον κηρὸς καὶ ἱμάγιον· καὶ γὰρ ὅλον καὶ πᾶν λέγεται· ἔχει γὰρ ἀμφω. (Ἀρισ. Δ. Μετ.)

69 Ἐξ ὧν εἶλον λῃν κοιλίην κλ. Ἡ χώρα τῶν Ἀντωνυμιῶν ἐν τέτοις τὰ ἄρδρα ἐκπληροῖ, ἀντὶ τῷ ἐξεῖλον αὐτῶν τὴν κοιλίαν. Οἰκίως δὲ καὶ

ἀπ' ὧν ἔδωκαν τὸν νεκρὸν, ἀντὶ τῆς ἀπέδωκαν
αὐτῶν τὸ νεκρὸν. Συχνὸς γὰρ ἐστὶν Ἡρόδοτος τὰς τοι-
αύτας διακοπὰς, ὡς ἰάζων τῇ διαλέκτῳ.

Κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς κτ. Καὶ 70
πρῶτον εὐσέβει τὰ πρὸς τοὺς θεούς. Συνεκδοχι-
κῶς οἶμαι ἐκληπτέον τὰ τοιαῦτα, ἢ κατὰ πλεο-
νασμόν.

Εἰς ἔννοιαν δὲ φησὶ, καθ' ὅτι εἰς μέτρον, 71
ἢ κόσμῳ χάριν συντελέσιν· ἐπεὶ τὸ παραπληρῆν,
πληρῆν κυρίως ἐστὶν· ὅθεν καὶ τῶν παραλληλογράμ-
μων χωρίων τὰ πληρώματα, παραπληρώματα τῷ
Εὐκλείδῃ εἴρηται.

Ἦρκει γὰρ κτ. Παρέλκον ἂν ἦν τὸ θέτο 72
πότνια μήτηρ, εἰνόμος ἦν τὰς μητέρας ὀνομαθετεῖν
τοῖς ἐξ αὐτῶν γεννωμένοις.

Παρὰ τὸ σκηπτρον ὁ σκηπτρῆχος βασι- 73
λεὺς. Ἀλλ' εἶπερ ἐν ἐκείνοις τὸ σοιχεῖον πλεονά-
ζει, ἢ πάντως ἐν τέτοις ἐλλείπει· μεταξὺ γὰρ τῆς
πολλῆς καὶ ὀλίγης τὸ ἴσον.

Κἂν τῷ ξανθῷ παρὰ τὸ ἐξανθεῖν. Οὐκ 74
ἄρα πλεονασμὸς ἐν τῷ ξανθῷ, ἤπερ ἀνωτέρω ἐλέ-
γετο, τὸναντίον δὲ, ὡς καὶ τὸ ξ παρέλκον ἂν εἴ-
ποι τις ἐν τῷ ξάδιος. Εἰ μή τις εἴποι ὅτι καὶ τῷ ἐ-
ξανθεῖν πλεονάζει ἢ ὅλη πρόθεσις.

Πρόσχημα. Οὐκ ἐν ἔνδεια τῆς ἐνταῖθα ἐστὶ 75
τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν παρακειμένων τοιαῦτα ῥηματικά ἢ
σώζει τὴν αὐξησιν. Καὶ αἱ ἀπὸ τῆς εἰς δὲ ὀρθῆς
πλάγιοι τὸ ε παραλήγουσιν εἰς ἑνός. Καὶ ἐπὶ τῶν

παθητικῶν μετοχῶν τῶν ἀορίστων πρώτων, καὶ δευτέρων.

76 Σιαγὼν ὑαγὼν. Καλῶς τὸ ὑαγὼν, ὅτι καὶ ὑοειδὲς τοῖς Ἀνατόμοις, τὸ ἐκ δυοῖν τῆς σύμφυσιν ἔχον ὅσον ὠνόμασαι, ἀπὸ τῆς σοιχειακῆς οὐχίματος γ.

76,77 Ἐννέα ἰσορῶνται αἱ μῦσαι κτ. Περὶ ἀριθμῶν τῶν μεσῶν, καὶ πρὸς τίνων ἐκάστη ἐφίσταται ἔφορος, φιλολογοῦντα εὑρεῖν ἐστὶν ἱκανὰ παρὰ Πλάτωνα Συμποσ. Βιβλ. θ', προβλ. ιδ', πρὸς ἅσας, ἀντιγράφειν ἐνταῦθα ὁκνῶν, παραπέμπω.

77 Ὡς Συλλαβαὶ δὲ καθάπερ εἴρηται. Οὐκ εἶδ' ὅπως τῆτο εἴρηται, ὅτι ὡς Συλλαβαί (ὅρα Ἀριθμ. 59.).

78 Καὶ ἔγω γίνεσθαι σαφηνείας χάριν τὸ κατὰ παρένθεσιν ὑπερβαλόν. Θεωρεῖται δὲ τῆτο ἐν ταῖς κατὰ τὰς Διαλεκτικὰς συνθέτοις τῶν προτάσεων, ἐν αἷς ἡ κυρία καὶ πρώτως σκοπευμένη πρότασις ἐπεμβεβλημένην ἄλλην ἔχει πρότασιν, πρὸς γε τὸ μάλιστα σκοπεύμενον καταχρηστικώτερόν πως ἔχουσιν, καὶ θάτερον τῶν τῆς ἀποφάνσεως ὅρων, ἢτοι ἀναπτύσσουσιν, ἢ συσέλλουσιν. Διὸ ἐδὲ σαφηνείας χάριν αἰεὶ τὸ κατὰ παρένθεσιν ὑπερβατόν γίνεσθαι οἰητέον, ἀλλ' ἐστὶ μὲν ὅτε καὶ σαφηνείας, ἄλλοτε καὶ διορισμῶ καὶ συστολῆς συνεχῶς. Οἷον ἐπὶ μὲν τῷ Ἀγαμέμνων (βασιλεὺς δὲ ἦν Ἑλλήνων) ἐρασὴς γέγονε Χρυσήϊδος, ἡ ἐπεμβολὴ ἐστὶ διασαφητική. Καὶ πρὸς τῷ, ὁ γὰρ (οἷς ἂν ἐγὼ ληφθεῖην) λαῶνα πράττων, ἔγωγ' ἐμοὶ πο-

λεμεῖ, ὡσαύτως· ἐπὶ δὲ τῷ, ἐκ αἰσχύνηςδε, εἰ
 μηδ' (ἂ πάθοι' ἂν εἰ δύναι' ἐκεῖνος) λαῶνα
 (καιρὸν ἔχοντες) ἐτολμήσετε; ἡ μὲν α'. τῶν
 ἐπεμβολῶν διασαφητική, ἡ δὲ β'. συσταλτική τε
 διοριστική. Διαφορὰ δὲ τῶν τοιούτων παρενθέσεων
 ἦδε, ὅτι ἐκείνης ἀπέσης, ἔδεν ἦττον τὸ λεγόμενον
 ἀληθές, ταύτης δ' ἐκ ἐτι. Ἀληθεύσεις γὰρ, καὶ
 ὅς ἂν ἀπλῶς εἴποι, ὅτι Ἀγαμέμνων ἠράσθη τῆς
 Χρυσίδος, καὶ ὅς ἂν, ὅτι ὁ ταῦτα πράττων, (διὰ
 τὴν δεῖξιν) ἔτος ἐμοὶ πολεμεῖ. Καὶ ὅς δ' ἂν, ὅτι
 ἐκ αἰσχύνηςδε, εἰ μηδὲ ταῦτα (διὰ τὴν δεῖξιν πα-
 ραπλησίως τὴν διορίζεσαν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος.)
 καιρὸν ἔχοντες, ἐτολμήσετε; τολμᾶν γὰρ εἰκὸς
 περὶ τὰ τοιαῦτα δηλονότι τῷ καιρῷ ἐνδιδόντος· ὅς
 δ' ἂν τὴν ἐπεβολὴν (καιρὸν ἔχοντες) παραλίποι,
 ἐκ ἂν πάνυ εἰκότα, ἔδ' ἀνύσιμα ὁ τοιοῦτος δόξειε
 συμβελεύειν· οὐ γὰρ αἰσχρὸν ἐκείνοις, εἰ μηδ' ἂ
 πάθοιεν, εἰ δύναιτο ἐκεῖνος, ταῦτα μηδόλως αὐτοὶ
 τολμήσειαν, τῷ καιρῷ δηλ. μὴ ἐπιτηδείως ἔχοντος.
 ἐγχειρεῖν γὰρ δέον τοῖς τοιούτοις, πλὴν ἄλλ' εὐκαί-
 ρως· Ἐπεβολὴ τοίνυν ἐπ' ἐπεβολῇ, ἄλλη ἐπ'
 ἄλλῃ πολλάκις γίνεται, ὡς ἰδεῖν ἐστὶ παρὰ τῷ Συ-
 νεσίῳ περὶ βασιλ. λέγεσθαι δήλινα τῶν ἐ λίαν
 ἀρχαίων, ἀλλ' ὧν ἂν εἰδεῖεν καὶ τῶν νῦν γε-
 ρόντων οἱ πάπποι, (εἰ μὴ νέοι τὰς παῖδας
 ἐλέκνωσαν, καὶ παρὰ τῶν νέων τῶν παίδων
 ἐγένοντο πάπποι) λέγεσθαι δήλινα κτ. Ἐνθα
 ἡ μὲν α', ἀλλ' ὧν ἂν εἰδεῖεν κτ., διασαφητι-

κῆ ἐς τῶν μὴ λίαν ἀρχαίων· ἡ δὲ β'. εἰ μὴ νέοι
 τὸς παῖδας ἐλέκνωσαν κτ. διοριστικὴ τῶν εἰδότην
 πάππων. Διὸ καὶ κείνης ἀνευ ὁ λόγος ἔρρωται, ἀ-
 ληθὲς ὄν, τὸν Ἰσορρέμενον ἐκείνον ποιῆσαι τὸ, καὶ
 τὸ ταύτης δὲ ἀρθείσης, καὶ ἀληθὲς ὅτι τῶν νῦν γε-
 ρόντων οἱ πάπποι ἐκείνον αὐτὸν ἤδεσαν τὸν Ἰσορρέ-
 μενον. Τὰ πολλὰ δὲ ἐπεμβάλλει τῷ λόγῳ τὰ
 μήτε σαφηνεῖαν ποιεῖντα, μηδὲ διορίζοντα, ἀλλ'
 ἥτοι ἐπίτασιν τῇ ἀποφάνσει πρὸς μείζονα πληροφο-
 ρίαν ἐπάγοντα, οἷον καὶ λαῦτα διήλθον καὶ δια-
 βάλλειν βεβλόμενος (μήποτε ἔγωγε μανείην)
 ἀλλ' ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας ἐν-
 λαῦτα ἐμπεπρωκώς, ἢ ἐν εἴδει ὑποπαραίτητος,
 οἷον καὶ γὰρ εἰ μὲν ἅπαντες (ἔρω γὰρ εἰ καὶ
 φορτικώτερον ἀκῆται) κοινωνεῖται τῇ ἀνδρώ-
 πῳ, κτ. (Διβάν. ἐν πρεσβευτ. β'). ἢ κατὰ σχῆμα πα-
 ραλείψεως, οἷον δεδόσθω, μήτ' Ἀχιλλέως, μήτ'
 Ἀΐαντος, μήτε Διομήδους, μήτ' Ἰδομενέως,
 μήτε Τεύκρου κτ. (ἐμαυτὸν γὰρ καὶ τὸς βασι-
 λεῖς ἀφῆσθω, καὶ πολλὰς καὶ ἄλλας καλὰς
 καὶ γὰρ σφαληγὰς.), δεδόσθω νῦν μηδενὸς
 εἶναι τῶν φανλοτέρων ἐκείνων, οἷς φασὲ
 πιστεύειν εἰς τὴν νίκην· ἢ τρόπῳ συγχωρήσεως,
 οἷον ἐπεῖτα, εἰ καὶ πλέον τῶν πεπονθότων
 ἤχθοντο (δῶμεν γὰρ ὅτι καὶ μᾶλλον ἤλεγεν
 Ἰνᾶχος) καὶ ἀρπαγὴ τὴν ἀρπαγὴν μελιέναι
 ἐχρῆν· ἢ κατ' ἐμφασιν πάθος ἐπισκήπτουτος, οἷον
 αἰφνης τῇ ψυχῇ καὶ ταρασσόντος τῷ λόγῳ, καὶ

χετλιάζειν, ἢ θαυμάζειν, ἢ ἐπιθυμεῖν, ἢ ἀμυχανεῖν, ἢ ἄλλοτι παραπλήσιον παθαίνεσθαι ποιῆντος· οἷον τέθνηκεν (οἶμοι!) ἔπω τὸν πρῶτον ἀμείψας Ἰῦλον. Καὶ, ὁ δὲ αὐτίκα ἐπιδραμῶν (φεῦ τῆ τάχης!) κτ.

Τὴν 78 διαπράξασθαι λαῦθ' ἂ μηδεὶς 79
πώποτε ἄλλος μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν,
ἀντὶ 78 ζῆν ἀσφαλῶς ἡρημένος. Ἐνταῦθα τὸ
μὲν ἐστὶν ὑπέρθεσις, τὸ δὲ παρένθεσις· ὑπερετέθη
μὲν γὰρ τὸ δόξαν, καὶ τὸ ἡρημένος· τὸ δὲ ἂ μη-
δεὶς πώποτε ἄλλος κτ., σαφηνείας χάριν τῶν
διαπραχθέντων ἐπεμβέβληται.

Ἡ ρόδ. γ', καὶ ἀπὸ μὲν σεαυτὸν ὥλεσας 80
κτ. Ὁ ρῶς ὅτι διακοπαὶ λέξεων τὰ τοιαῦτα; Οὕτως
ἄρα νοητέον καὶ τὰ ἀνωτέρω ἐκεῖνα (ὅρα Ἀριθμ.
69.).

Οὐδεμία γὰρ αἰτία μέση κεῖται κτ. Οὐ- 81
τέτις διασάφησις, ἔτέτις διορισμός, ἔτε χήματος
εἶδος, ἔτε πάθος ἔμφασις (ὅρα τὰ εἰρημένα ἐν
Ἀριθμ. 78.).

Καὶ ὁ ἀναγραμματισμός κτ. Ὑπερβατὸν 82
ἄρα τὸ μὲν λόγος, τὸ δὲ λέξεως, τὸ δὲ σοιχείω.
Καὶ συλλαβῶν δὲ ἢ τέτων μετάθεσις.

Τὴν δὲ ἐφεξῆς γινομένην ἀπαρίθμησιν 83
κτ. Οὐκ ἔστιν ἡ ἀπαρίθμησις ἐπὶ τῶν οὕτως ἐκφε-
ρομένων ἢ τὰ τῆ συνδέσμου πληροῦσα (πῶς γὰρ; εἰ
ἡ ἀπαρίθμησις ἀριθμὸν σημαίνει, ὅπερ ἐστὶ κληῖδος;),
τὸ δὲ αὐτῶν κατηγορούμενον ἐστὶ τὸ συνδέον, καὶ ὁ

τὰ πολλὰ ἐν πῶς ἀναφαίνεται ὄντα. Ἐὰν δὲ ἡ ἐκ-
ρίθμῳσις ἀνάπαλιν ἢ ὥς ἐκ τῆς κατηγορημένῃς, τὴν
τῆς συνδέσμου χώραν πληρώσει· τὸ ὑποκείμενον.

84 Συλλαβῆς δὲ καὶ τὸ ἐξαπίνης κτ. Καὶ
ταῦτα κατὰ ἀναγραμματισμὸν, ὥς καὶ τὰ ἀνωτέρω
(Ἀριθμ. 82.).

85 Εἰμῆλις λέγοι τῶν ἐπιθέτων τὰ κατ' ἀν-
τίφρασιν κτ. Εἴτι ἐγὼ περὶ τέτων ἔχω διακρίνειν,
καὶ τοῖς τοιούτοις ἢ τῆς λόγου εὐφωνία τῆς συνηθείας
ἡγήσατο. Ἐπειδὴ γὰρ ἀπλῶς ἐφείται ἑσιασικῆς καὶ
ἐπιθέτου προκειμένων ὁποτέρων τὰ πρῶτον, ἐκείνο
προτάττειν εἰκός, ὅπερ ἂν προταχθῇ, εὐνηχε-
σέραν τὴν φράσιν παράχεται καὶ καλλίονα. Διὸ καὶ
ἐνθα μὲν τὸ σεμναὶ προτάττειν σύνηδες, ὅτι τῇ
διαβάσει ἀπὸ λέξεως εἰς λέξιν (σεμνάς θεάς) ἡ-
γήσατο τὸ σ τῆς θ, καὶ συνῆψε μὲν οὕτως ὁ λόγος,
τὰ καὶ ἐν συλλήψει συναπτά, πεφύλακται δὲ τῆς
διπλῆς σσ τὸ ἄχαρι καὶ ἀηδές (θεάς σεμνάς).
ἐνθα δὲ τὸ θεῖον κτ., διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ὅτι
καὶ τὰ νθ ἀσύλληπτα. Ταῦτα τοίνυν ἐμοὶ δοκεῖ μά-
λιστα παρατηρητέα, ἢ δυνατόν, ἐξ ὧν ἔχ' ἡ τυχῶ-
σα χάρις τῷ λόγῳ ἐγγίνεται.

86 Λέξεως ἔστι, καὶ ὅτε οἰνοφόρος φερέοι-
νος, ἢ ὁ οἰκοφόρος φερέοικος κτ. Διατὶ δὲ
τῆς λέξεως ἡ μετάθεσις ἐν τοῖς φερέοινοσ καὶ φε-
ρέοικος; ὅτι οἶνός τε καὶ οἶκος τυχὸν ἑσιασικῆς, καὶ
διατέτο καὶ πρότερα; Ἀλλ' ἔχι καὶ τῶν φερόντων αἰ-
βάσεις ταῦτα, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, ἢ τὸ ζῶον· οἶνος

δὲ καὶ οἶκος τὴν τῶν φερόντων ἐνέργειαν ἀποτερμα-
 τίζοντα, ὡς ἐκείνων ἐκ τρίτης πτωτικὰ (ταῦτα γὰρ
 εἰσὶ τὰ φερόμενα) προσήκυσαν ἐχθικέναι δοκεῖ τὴν
 δέσιν, ἐκείνοις ὑποταχθέντα τοῖς φέρουσι, καὶ ἐδ' ἂν
 μετάδεσιν ταύτη γε πάθος, ἥτις σημαίνει τὸ ἐνηλ-
 λυγμένον τῆς δέσεως, καὶ οἶον παρὰ τὴν φύσιν ἔ-
 χον. Εἴτις ἔν μεταδέσιν ἐνταῦθα, μᾶλλον ἂν ταύ-
 τὴν εἰκὸς τιθέναι ἐπὶ τῶν οἰνοφόρος καὶ οἰκο-
 φόρος, ἢ ἀνάπαλιν ἐπὶ τῶν φερέοικος καὶ φε-
 ρέοικος. Οἴμοιως δὲ καὶ τὸ ἀνδρόγυνος τὴν μετά-
 δεσιν ἔχει ἐπὶ γυναικὸς τυχόν, ἥτις εἴη τις ἀντιάνει-
 ρα· τὸ δὲ γύνανδρος ἐπὶ ἀνδρὸς, ὃς ἂν εἴη θυλυ-
 δρίας τις καὶ γυναικιζόμενος· ἐνθα μὲν γὰρ τὸ τῆς
 γυναικὸς, ἐνθα δὲ τὸ τῆς ἀνδρὸς ἔδει προτάττεσθαι.
 Τὸ δὲ ἐπὶ τῆς θυροκλέους κλέος μετετέθη καὶ αὐτὸ,
 ὡς ἄρα ἐκ τῆς θήρας κλειζόμενος. Καὶ ἐπὶ τῆς Πα-
 γρόκλης δὲ ὡσαύτως, ὅτι κλέος ἐστὶ τῷ πατρὶ, ἢ
 τῇ πατρίδι.

Τὸ ὑσερόπρωτον κλ. Ἐπὶ τῶν παραδειγμά- 87
 των τῶν ἐξῆς, τὸ φθάνω ῥήματος, αἰετῆς μετο-
 χικῆς ἡγεμένους ὀρθῆς, ἢ μετάδεσις ἐχὶ ἰλική,
 οὕτω φᾶναι, ἐτυμολογικὴ δέ τις, καὶ ὡς ἐκ τῆς εἴ-
 δους. Τῇ γὰρ τάξει μενεσῶν ὡς ἔχουσι τῶν φωνῶν,
 ἢν τὸ ῥῆμα μόνον εἰς μετοχὴν τραπῇ, ἢ δὲ μετοχὴ
 ῥῆμα γένηται, τὸ ὑσερόπρωτον ἐκέτ' εἶναι· οὐ γὰρ
 αἱ φωναὶ ἐπὶ τέττων εἰσὶν αἱ ὑσεροπρωτῆται, ἀλλὰ
 τῶν φωνῶν αἱ ποιότητες ἀντιμεθιστάμεναι· ὥςτε και-

νόντι εἶδος μεταθέσεως τὸ τοιῦτο, καὶ τῶν ἀνωτέρω
ἀλλότριον.

88 Εἰ γάρ τοι καὶ ἡ πρόστι ἅμα εἰσὶ καὶ.
Τὸ ὑποκείμενον καὶ τὸ κατηγορούμενον κατὰ δευτέραν
ἐπίνοιαν τῶν πρόστι εἰσὶ, κατὰ δὲ πρώτην ἀχέτως
ἔχουσι.

89 Πίσει κατέλιπε καὶ. Τὸ γὰρ μὴ φοβηθεῖς
τὸν θυμὸν τῆ βασιλέως, πρὸς τὸ καὶ πάλιν ἐπισῆναι
εἴρηται. Χρυσ.

90 Μὴ δυνάμεναι καὶ ἰδίαν ῥηταὶ εἶναι.
Τετέσι μὴ δυνάμεναι ἄνευ ἑτέρου προενεχθῆναι κα-
τὰ διάνοιαν ἐντελῇ (ὃ φησὶν αὐτὸς ὁ Θεόδωρος).
ὃ γὰρ ἀνεκφώνητοι καὶ ἑαυτὰς καὶ αἱ λέξεις ὥσπερ
τὰ σύμφωνα. Εὐλήφθη γὰρ ἡ δύναμις τοῖς μὲν σοι-
χείοις κατὰ προφορὰν, ταῖς δὲ λέξεσι κατὰ ση-
μασίαν.

91 Εὐδεῖαν, ἡ Κλητικήν.

92 Καὶ οὐ μόνον γὰρ ἐπὶ Β'. προσακτικὰ καὶ.
Τὰς καὶ ἑαυτὰς προφερομένας τῶν λέξεων, καὶ τὰς
μὴ, συμφώνως τῷ Α' πολλωνίῳ ὁ Θεόδωρος ἀντιδια-
σέλλων ἐνταῦθα, τὰ προσακτικὰ τῶν ῥημάτων, πρὸ
τῶν ἄλλων, εἰς δεῖγμα παρέθετο τῆς ἐκείνων ду-
νάμεως. ὁ δὲ τὰ Θεόδωρος ἡμῖν ὑπομνηματίζων, ἔτε
πάντα τὰ προσακτικὰ τοιαῦτα εἶναι ἀποφαίνεται,
ἔτε μόνον. Καὶ πάντα μὲν ἔχει, ὃ γὰρ τὰ τῶν τρί-
των προσώπων, διὰ τὸ ἀόριστον. Οὐδὲ μόνον δὲ, ὅτι
καὶ τὰ ῥήματα ἐπὶ Α'. καὶ Β'. πλὴν τῶν ὑποτακτι-
κῶν. Διὸ δὴ καὶ τὰ προσακτικὰ εἰς τὰ προσωπικὰ

τῶν ῥημάτων μεταλαμβάνει ἐπανορθούμενος, ὑ-
 πενδοιάζων μὲν ἔ, τῇ τῆ δισακτικῇ ἴσως προσθήκη
 (πῶς γὰρ; εἰ πᾶς ὁ περὶ τῆς λόγος ἐκεῖνο βέλε-
 ται), τὸ δὲ ὑπερέχον τῆ ἀποφαντικῇ λόγῳ κατα-
 σέλλων, καὶ τὸ ἀξιωματικὸν ἔτι τῆ ἡθῆς κολλάζων
 καὶ καθαιρῶν. Ἀλλὰ γὰρ πρῶτον μοι ἐνταῦθα δοκεῖ,
 τὰ περὶ τῶν διακριβέντα αὐτὸ δὴ τὸ καθ' ἑαυ-
 τὰς προφέρεσθαι τὰς λέξεις, τὶ δὴποτε εἰσὶν
 ἐπιμελῶς ἐρευνῆσαι, εἰδ' ἔτι περὶ τῶν ἀντεκφόρων
 τῶν φωνῶν διορίσασθαι. Ὅτι μὲν ἔν ἢ τῆς προ-
 φορᾶς τῶν λέξεων δύναμις κατὰ σημασίαν ἐστὶ
 ληπτέα, φανερόν (Ἀριθμ. 90.)· τίνα δὲ δὴ σημα-
 σίαν; σκεπτέον. Ἐστὶ μὲν γὰρ σημασία τις οἷον Α',
 καὶ ἔτι ἀπληρυσμένη, οἷα ἂν εἴη ἢ κατὰ ἀπλὴν ἐν-
 νοίαν· καὶ αὕτη ἦτοί ἀόριστος, ἢ ὠρισμένη· ἢ δέ τις
 οἷον Β', καὶ μετ' ἐκείνην· οἷα ἢ κατὰ ἀπόφανσιν, καὶ
 αὕτη τελεία· ὑποδιέλοι δ' ἅντις καὶ ταύτην εἰς τὴν
 ἀόριστον, καὶ τὴν ὠρισμένην· καὶ τὴν μὲν αὖτις εἰς
 τὴν ἐκ μέρους ἀορισαίνεσαν, καὶ τὴν δι' ὅλην, τὴν δὲ εἰς
 τὴν ἀποχρώντως, καὶ ἐκ περιστάσεως. Τελεία μὲν ἔν
 διάνοια ἢ ἐμφαινομένη τῷ λόγῳ, ὁ ἄνθρωπος ἀ-
 νέγνω· ἀορίσως ἄλλ' ἐν αὐτῇ ἐκατέρωθεν εἰσὶν ἔχου-
 σα, ἔτε τις ὁ ἄνθρωπος δηλῶσα ὁ ἀναγνοὺς, ἔτε τὶ
 τὸ ἀναγνωσθὲν ὑπ' αὐτῆς. Διορισθεῖη δ' ἂν ἐκ μέ-
 ρους, ἦτοί ὡς ἐκ τῆς ὑποκειμένης, οἷον ὁ Σωτήριχος
 ἀνέγνω· ἢ ὡς ἐκ τῆς κατηγορουμένης, ὁ ἄνθρωπος ἀ-
 νέγνω τὸν Κέβητα, τὸν Τίμαιον, ἢ τὶ τοιοῦτο. Ἡ δὲ
 ὁ Κλεόμβροτος ἀνέγνω τὸν Φαίδωνα, ἀποχρώντως

ὠρισμένη. Ἡ δὲ, ὁ Κλεόμβροτος ὁ Ἀμβρακιώτης
 ἀνέγνω ἐπιμελῶς τὸν Φαίδωνα τὸν τῷ Πλάτωνος,
 ἐκ περισίας ὠρισμένη. Τέτων ἔν ἕτως ἐχόντων,
 ὅπως ἂν ἡ παρεμφαινομένη ταῖς καθ' ἑαυτὰς ἐκφε-
 ρομέναις φωναῖς σημαντικὴ δύναμις ἐκληφθῇ, τοῖς
 τρισὶν ἐκείνοις τῷ λόγῳ μέρεσιν, ἦτοι ταῖς προθέσε-
 σι, τοῖς συνδέσμοις, καὶ τοῖς προτακτικοῖς τῶν ἄρ-
 θρων ἐδενὶ τρόπῳ ἐς προσήκοντα· ἕτε γὰρ κατὰ
 τὴν αὐτοτελή καὶ Β'. εἰρημένην διάνοιαν, ἕτε κατ' ἐν-
 νοιαν ἐκείνην τὴν Α'. Οὐδὲ γὰρ σεῖρά τις καὶ πεπι-
 γυῖα τέτοις ἡ σημασία, σαλευομένη δὲ ἐς, καὶ πρὸς
 τὴν τῶν συναπτομένων αὐτοῖς ἄλλοτε ἄλλως μετα-
 πίπτουσα δύναμις. Καὶ ἐδὲ σημαντικαὶ αἱ λέξεις
 αὗται, συσημαντικαὶ δὲ εἰσὶν, ὡς ὀρθῶς περὶ αὐ-
 τῶν οἱ Γραμματικὴ ἀπεφώνησαντο, οἱ καὶ δυνάμεως
 διατέτο αὐτὰς ἀπάσης ἀμοίρας καθ' ἑαυτὰς εἶναι
 κρίναντες. Εἰδέγε ἡ κατὰ τὴν Α'. ἐννοιαν σημασία
 τεθῇ, κατὰ ταύτην ἔ πάντῃ ἀδύνατα καὶ καθ' ἑαυ-
 τὰ προφερόμενα τὰ ὀνόματα. Σημαντικὰ γὰρ καὶ
 αὐτὰ, τὰ μὲν ἑσιῶν, τὰ δέτοι συμβεβηκότων· καὶ
 τὰ μὲν ὠρισμένως, τὰ δὲ ἀορίσως. Καὶ αἱ Ἀντωνυ-
 μίαι ὡσαύτως. Καὶ αἱ μετοχαὶ δὲ, δίκην ἐπιθέ-
 των· καὶ τὰ ἐπιρρήματα, νῦν, ὥδε, καλῶς κτ. χρό-
 νος διαφορᾶς, ἢ τόπος, ἢ τρόπος, ἢ ἄλλως εἰσὶ καὶ
 καθ' ἑαυτὰ παραστατικά. Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν Β'. πρὸς
 ἀντιδιαβολὴν τῆς Α'. εἰρημένην, καὶ αὐτοτελή διάνοιαν
 ἡ σημαντικὴ τῶν λέξεων δύναμις νοηθῇ, ταύ-
 τῃς δῆλον ὅτι καθ' ἑαυτὰ εὐμοιρῇσιν (πλὴν τῶν

ὑποτακτικῶν) πάντα τὰ ῥήματα, ὡς ἄρα καὶ προτά-
 σεων τῶν ἐξ ἑνὸς κειμένων λεγομένων δηλωτικά·
 καίτινα τῶν ἐπιῤῥημάτων, οἷον γραπτέον, ῥητέον,
 δηλῶσι γὰρ καὶ ταῦτα τὴν ἀπὸ τῆς πρωτοτύπου ῥή-
 ματος ἐνέργειαν μετὰ τῆς προσήκοντος, ἢ ἐπείγον-
 τος, καὶ τὰ εὐκτικά μετὰ τῆς εὐχῆς, γράφοι-
 μι, εἴποιεν. Καὶ τῆς γε σημασίας τοίνυν ἔτις ἐν
 πλάτει εἰλημμένης, τῶν ἢ τῆς λόγου μερῶν πάν-
 τως τὰ τρία ἐκεῖνα ἀντιδιέλοιτις πρὸς τὰ λοι-
 πὰ πέντε, ὡς δύναμιν ἑδεμίαν ἔχοντα πρὸς τὰ ὁ-
 πωσῶν ἔχοντα. Εἰς ὃ ἀπιδεῖν ἔοικε καὶ ὁ Θεόδωρος,
 ὁ τὰς προθέσεις καὶ τὰς συνδέσμους μόνως παρασε-
 σημειωκώς· πρὸς ταύτην γὰρ ἐπιδήλως ἐσκόπει τὴν
 σημασίαν, ἐκεῖνα μόνον ὑπεξαίρεμενος. Ἄλλως γὰρ
 εἰ περὶ μόνως τῆς κατὰ ἐντελῆ διάνοιαν σημασίας ὁ
 λόγος ἦν αὐτῷ, ἅπαντα τῆς λόγου τὰ μέρη, παρ'
 ἐν τὸ ῥῆμα, ὥφειλεν ὑπεξελέσθαι. Οἱ μὲν αὖν
 Ἀπολλώνιος, ἐξ ὧν ταῦτα τῷ Θεοδώρῳ ἠράνισαι, τὰ
 κατὰ τὴν διάνοιαν ἐντελὲς ἐπὶ τῶν ῥητῶν τῆς λόγου
 μερῶν (ὃ καὶ τῷ Ὑπομνηματισμῷ σεσημείωται) ἐδόλως
 ἀπήτησεν· ὁ δὲ Θεόδωρος τῷ μὲν λόγῳ προσετέθη
 πεισθεῖς, πράγματι δὲ τὰ ἄρρητα ὑπεξηρηκώς·
 τοῖς ῥητοῖς ὑπολειπομένοις, ὧς πᾶσι προσήκον ἂν εἴ-
 ποι ἔδ' αὐτὸς, εἰ τῆτο μόνον τῆς ῥήματος· τὸ γὰρ
 ῥῆμα καὶ ἑαυτὸ γίνεσθαι αὐτοτελὲς διανοίας ση-
 μαντικὸν πέφυκεν. Ἀλλὰ γὰρ τὴν αὐτοτελῆ διάνο-
 ναιαν ἄλλοτε μὲν ἀοριζαίνειν, ἥτοι ὅλως, ἢ ἐν μέ-
 ρει, ἄλλοτε δὲ διωρισμένην εἶναι, κατὰ τὰ εἰρημέ-

να ἄνωτέρω, σημειώσασι, ζητητέον ἂν εἴη περαιτέ-
ρω, καὶ εἰ τὴν αὐτοτελή διάνοιαν μετὰ τῆς διορισμῶ
ἀεὶ ἐπ' ἀνάγκης ἐννοεῖν; Εἰμὴ γὰρ, καὶ τὰ ἐπὶ τρίτῃ
προσώπῃ ῥήματα αὐτέκφραστα ἔσαι καὶ αὐτὰ, γελᾶ,
περιπατῶσι, καὶ ἔ' μόνα τὰ ἐπὶ Α'. καὶ Β'. καὶ τῶν προ-
σακτικῶν δὲ καὶ τὰ Γ., καὶ ἔ' μόνα τὰ Β., ὡς τῆς
διορισμῶ μὴ πάντῃ πάντως ἀναγκαίως ὄντος πρὸς τὸ
αὐτοτελὲς τῆς σημασίας. Εἰδ' ἔν, ἔδὲ τὰ Β'. ἄρα
τῶν προσακτικῶν, ἔδὲ τὰ Α'. καὶ Β'. τῶν ῥημάτων
ἀπάντων καθ' ἑαυτὰ ἔσαι ῥητά. Εἰ γὰρ καὶ ὡς ἐκ
τῆς συνυπακχομένης προσώπῃ ὠρῖσαι, ἀλλ' ἀορισαίνει
ὡς ἐκ τῆς κατηγορουμένης πολλὰ, τὸ ἐκ τρίτῃ πτω-
τικόν, εἰς ὃ διαβαίνει, μὴ προσκείμενον ἔχοντα· οἶον
τύπτω, τίνα δὲ; εἴρηκας, τί δὲ; φώνησον, ἀλλὰ τί-
να; Ἡ' τοι ἄρα καὶ τῶν προσακτικῶν τὰ τρίτα, καὶ
τῶν ἄλλων ῥημάτων καθ' αὐτὰ ῥητά, ἢ ἔδὲ τῶν ῥη-
μάτων ἀπάντων τὰ Α'. καὶ Β., ἔδὲ τῶν προσακτι-
κῶν τὰ Β'. Καὶ ὁ μὲν λόγος εἰς τῆτο ἦκει διαπο-
ρῶν· τὸ δ' ἀληθὲς εἰπεῖν, ἔχει τι τὰ προσακτικά,
ὅτι τῶν ἄλλων ῥημάτων παρὰ πολὺ διενήνοχε, κατὰ
τὸ Β'. (καθ' ὃ καὶ μάλιστα τὸ τῆς προσάγατος εἶδος
ἐμφαίνεται) πρόσωπον, διορισμένα ὄντα δι' ὅλου
ἐκατέρωθεν· τετέσι, τότε πρόσωπον, καὶ τὴν ἐνέρ-
γειαν ἣν ποιήσει, ἢ τὴν πάθην ἣν πείσεται ὁ κε-
λευόμενος ὑπεμφαίνοντα· ὁ γὰρ ἐπιτάσσων τι, καὶ ὠ-
ρισμένῳ τινὶ, καὶ ὠρισμένον τι, πρὸς γέν τὸν ὥπερ
ἐπιτάσσει, ἐπιτάσσων ἐσί. Ταύτητοι καὶ τὰ προ-
σακτικά εἰς δεῖγμα ἡμῖν ὁ Θεόδωρος τῶν καθ' ἑαυ-

τὰς δύναμιν ἔχουσιν λέξεων πρὸ πάντων παρέθε-
το· τὴν γὰρ αὐτοτελή τε καὶ δι' ὅλου διωρισμένην
διάνοιαν ταῦτα μάλιστα παρίσῃσι καθ' ἑαυτά. Τὰ
δέτοι ῥήματα, αὐτοτελή μὲν καὶ αὐτὰ, ἔμην καὶ ὁ-
ρισμένην τριτοποσσωπῆντα· μετοχαὶ δὲ, καὶ ἀντωνυ-
μιαί, καὶ ἐπιρρήματα, τὴν ἀτελεστέρα καὶ Α'. ἔν-
νοιαν. Αἱ δὲ προθέσεις, καὶ οἱ σύνδεσμοι, καὶ τὰ ἄρ-
θρα, ἑδεμίαν. Διὸ δὴ τὰ μάλιστα ῥητὰ, καὶ τὰ μά-
λιστα ἄρρητα παραθέμενος, τὰ πῆ μὲν ῥητὰ, πῆ
δ' ἄρρητα, τῇ ὑπεξαίρειται τῶν Β'. ἀπὸ τῶν πρώτων
ἡμᾶς σκοπεῖν εἶασε.

Τὶ δαί, καὶ ἡ κλητική; Πότερον ἡ κλητι- 93
κή καθ' ἑαυτὴν ἐκφέρεται, τῆτό ἐστι τὸ ζητούμενον.
Εἰ μὲν ἔν, ἡ τοῖς Β'. τῶν ῥημάτων συντάσσεται προ-
σώποις, αὐτὸ (ὃ καὶ δοκεῖ) τὴν κλητικὴν οἶεται δύνα-
σθαι, τῆτο ἔδεν πρὸς τὴν τῆ ζητούμενον ἐπίλυσιν· ἔ-
τω γὰρ πάντα κατὰ σύνταξιν γίνεται δυνατὰ καὶ
αὐτὰ τὰ ἀδύνατα, καὶ ἡ πρόθεσις αὐτῇ, καὶ ὁ σύν-
δεσμος, πρὸς τὴν τῶν συναπτομένων αὐτοῖς μετα-
πίπτοντα δύναμιν. Εἰδ' ἄλλως (ἡπερ εἰοικε δόξης
ἔχειν καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος) καθ' ἑαυτὴν, καὶ μόνη ἡ
κλητικὴ ῥητὴ ἂν εἴη, ὥς ἄρα τὸ καλούμενον πρόσω-
πον πρὸς τὸ καλῶν καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐπιστρέφεται.

Τὰ δὲ προκατειλεγμένα προφέρεται μὲν 94
κλ. Εἰ μὴ τὰ προκατειλεγμένα προφέρεται κατὰ
διάνοιαν ἐντελή, καὶ ἔδὲ τὰ ἐφεξῆς ὁμολογουμένως·
ἑδεμίαν ἄρα τῶν λέξεων τὸ καθ' ἑαυτὴν ἔχει προ-
φέρεσθαι. Καὶ ἐπίσης ἄρα τῆς δυνάμεως αἱ λέξεις

ἅπασαι ἀμοιρήσεσι, τῷ κατὰ διάνοιαν ἐντελῇ προ-
φέρεσθαι ἐπίσης ἁπασῶν ἀλλοτριωμένῃ, ὥς προσε-
ρείδεται καὶ ἡ δύναμις. Καὶ ἅπας οὕτως ἡμῖν ὁ περὶ
τῆς δυνάμεως τῶν λέξεων λόγος φρεῖδος, καὶ τὸ
πᾶν ἄλογος.

95. Λόγος γὰρ ἰδιόλογος. Τὸ κατὰ διάνοιαν ἐν-
τελῇ προφέρεσθαι λόγος μὲν ἀνεπτυγμένως, λέ-
ξεων δὲ τινῶν συνεπτυγμένως ἐστίν. Οὕτω γάρ ται
καὶ αἱ κατὰ τὰς Διαλεκτικὰς ἐξ ἑνὸς κειμένῃ ἀποφάν-
σεις συζητοῦνται, καὶ αἱ κατὰ τὰς Γραμματικὰς αὐ-
τέκφοροι λέξεις ὁδοῶς οἰχῆσονται.

96. Πρὸ ἰῶν ῥημάτων ἰδιωμένη καὶ. Ἀπορεῖν
ἄξιον διατὶ πρὸ τῶν ῥημάτων, ὅπως γε φύσει τοῖς
ῥήμασι τὰ ἐπιῤῥήματα ἐπιτίθεται; ἢ τῷτο ἐκ συ-
νηθείας μὴ πάντῃ ἀπαραιτήτως. Ἄλλως γὰρ εὖρη-
ται καὶ μετὰ τὰ ῥήματα. Ἀποκ. Κεφ. Β'. ὑφ. 5
ἔρχομαῖτοι λαχὺ· καὶ (16) μελανόησον, εἰ
δὲ μὴ, ἔρχομαῖτοι λαχὺ.

97. Ἐν δὲ ἰῶ συναπλομένων αὐλοῖς, αὐλαῖς
γραπλέον. Εὖ ἔχει καὶ τὸ αὐλοῖς, ἀφορῶντος τῷ
λόγῳ πρὸς τὰ νοέμενα, ἥτοι πρὸς τὰ μέρη τῷ λόγῳ,
ἅπερ κυρίως τῆς τῶν ἀρρένων τε καὶ θηλέων ἐξέστη-
κε φύσεως. Εἰ δὲ μὴ, καὶ τὸ πρὸ μικρῷ τεθὲν ἐλέ-
ροις, ἐπὶ τὸ ἐλέραις μεθαρμοσέον, καὶ ὅσα ἄλλα.

98. Σολοικισμὸς καὶ βαρβαρισμὸς ἀνάλο-
γα ἐστὶν ἐκάτερα. Τὸ ἐκάτερα περιττόν· ἐπ' ἐ-
κείνων γὰρ τὸ ἐκάτερα, ἐφ' ὧν καὶ μόνον τὸ ἔλερον.
Τὸ δὲ ἀνάλογον ἐφ' ἑνὸς καὶ μόνου ἔσώζεται.

Οὐκ ἄρα ἀμήχανον κατὰ λινὰς κτ. Τοῦ
 Μεταφυσικῆ ἐν τέτοις ζητήματος, τῆ περὶ τῶν ἀ-
 διακρίτων ἐπιλεγομένων, ἀκροθιγῶς ὁ Ὑπομνηματι-
 στὴς ἔοικε καθάπτεσθαι, καὶ ὁ δὴ τοῖς καθ' ἡμᾶς
 φιλοσοφεῖσι ζητεῖται, εἰ δύω τινὰ ἐν τοῖς ἔσιν εὐρεῖν
 δυνατόν πάντῃ πάντως ὅμοια, καὶ μηδενὶ μηδόλως
 ἀλλήλων διακρινόμενα. Διὰ μέντοι τὴν ἐν ταῖς ἀνα-
 λογίαις ὁμοιότητα τῶν λόγων τῇ καταφασκεῖσθαι
 μερίδι ἑαυτὸν συντάσσων, ἀδιακρίτως τῷ ὄντι περὶ
 τῶν ἀδιακρίτων κρίνειν ἐλέγχεται. Α'. γὰρ περὶ
 αὐθυφесώτοιον ἐκείνοιον ὁ λόγος, τετέσι περὶ ἔσιων,
 ἥπερ ἐν τῇ φύσει εἰσὶν· οἱ δὲ λόγοι, ὧν ἡ ὁμοιό-
 της, σχέσεις τινὲς εἰσὶ, καὶ ἔχῃ πράγματα αὐθυπό-
 σατα. Β'. δὲ περὶ τῆς ἀπλῶς ἐντισι καὶ ἀκριβοῦς
 ὁμοιότητος πρόκειται τοῖς ζητῆσι σκοπεῖν· ὅδεῖς γὰρ
 τὴν πῇ καὶ κατὰ τι τῶν πραγμάτων ἐμφέρειαν ἐ-
 ξηρνήσατο· τὰ δὲ ἀνάλογον ἔχ ἀπλῶς μὲν, κατὰ
 τι δὲ ὁμοίως ἔχειν ἀλλήλοις, εἴτις μὴ δέξαιτο, καὶ
 αὐτὸ τέτο, συνάμα τῇ ὁμοιότητι, συναποφήσει αὐ-
 τῶν τὸ ἀνάλογον· λόγων γὰρ ὁμοιότης ἡ ἀναλο-
 γία αὐτόχρημα. Γ'. πῶς ἐν ἐκ τῆ πῇ τὸ ἀπλῶς
 εἰσβάλλων, ἀνεκτὰ μὴ ὅτι φιλοσόφων ὡσὶν, ἀλλὰ
 καὶ ἀνθρώπων τῶν τυχόντων ἔσαι ἀποφαινόμενος;
 Δ'. ἡ καὶ κατ' αὐτὸν λόγος καὶ λέξεις ὅθεν ἀλλήλων
 διοίσουσιν, ὡς ἄρα ἀκριβῆ διὰ τὴν τῶν λόγων, τε-
 τέσι τῶν σχέσεων, ὁμοιότητα διασώζοντα τὴν ἐμ-
 φέρειαν; γελοῖα ταῦτα.

100 *Εἰ μήτις γὲν ἐν λόγοις ἀναλογίαις ὁμοιό-
γητα πανόγητα λέγοι. Ἡ μὲν ταυτότης (κατ'
Ἀρισ.) ἐπὶ τῶν ὁμοίων λέγεται· ἡ δὲ ἰσότης ἐπὶ
ποσῶν· ἐπὶ δὲ τῶν ποιῶν ἡ ὁμοιότης. Ἡ γὰρ ἀ-
ναλογία τῷ Στοιχειωτῇ (Βιβλ. Ε'. ὁρισμ. Η'.) λό-
γων εἴρηται ὁμοιότης, ὅτι οἱ λόγοι ποιεῖ σχέσεις εἰς
(κατὰ τὸν αὐτὸν Βιβλ. Ε'. ὁρ. Γ'.) τῶν ὁμογενῶν
μεγεθῶν κατὰ πληκτικότητα. Καὶ πληκτικὰ μὲν τὰ
μεγέθη, ἡ δὲ τῶν μεγεθῶν παράθεσις κατὰ τὸ
ἴσον ἢ ἄνισον ἐπὶ τῶν λόγων σχέσις. Ἡ δὲ ἐμ-
φέρεια τῶν σχέσεων, ἃς οἱ λόγοι ἔχουσιν, συνίστησι
τὴν ἀναλογίαν, τὴν ἐν ὁμοιότητι τῶν λόγων κει-
μένην.*

101 *Ἔστι καὶ ἕτερος λόγος κτ. Οὐ πάντῃ ἕτε-
ρος εἶναι μοι δοκεῖ ὁ λόγος ἕτος τῷ ἀνωτέρῳ ἐπε-
νεχθέντος, ἀλλ' ἐκεῖνος αὐτός.*

102 *Ἀσυνήθης δὲ ἡ δοτικὴ κτ. Τὸ δὲ γὰρ τῷ
ἐ τῶν πάντῃ ἀσυνήθων, ἀλλὰ καὶ τῶν λίαν πυκνῶν
παρὰ τοῖς συγγραφεῦσιν ἐστὶ. Καὶ γὰρ γὰρ ἡ ἀντι-
τῷ διὸ δὴ, καὶ γὰρ τῷ σε ἀντι τῷ διό σε ἐν ἐπιγράμμασι,
γὰρ σε μάκαρ ληγῶε, γὰρ λέλλιν γεραίρει...
Καὶ γὰρ οἱ ἄρα, διὰ τῷ δὴ· γὰρ οἱ ἄρα οὐδὲ
καταλύειν αὐτῷ ἐδόκει ἐν τοῖς δε τοῖς πο-
λίτῃ. Καὶ αὐθις ἐπῆει ἀφειδῶς τοῖς πο-
λεμίοις, γὰρ οἱ ἄρα καὶ πλήλλεσαι βέλει τὸν
μηρόν.*

103 *Ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους. Τὸ ὡς
ἐνταῦθα διηγηματικὸν σημαίνει κεφάλαιον· ἡ (ὅ καὶ*

ἄμεινον) ἀντὶ τῆς ὅπως τροπικῶς. Τῆς γὰρ ἀκριβοῦς
 ἱστορίας ἦν μὴ μόνον τὸν πόλεμον, ὃν ἐπολέμησαν ἀ-
 φηγήσασθαι, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον ὅπως αὐτὸν ἐπο-
 λέμησαν ἀκριβολογῆσαι.

Καὶ ἡ ἀδελφὸς δὲ, ἥς θυικὸν παρὰ Σοφο- 104
 κλεῖ τὸ ἀδελφῷ. Οὐκ ἔστι θυικὸν τῆς ἀδελφῆς τῷ ἀ-
 δελφῷ, ἀλλὰ τὰ ἀδελφῷ, ὥσπερ τὰ ὁδῷ.

Ἀντὶ δὲ τοῦ δευπιαί, δευπιαὺς γραπλέον. 105
 Καὶ ἔτι δὲ γέγραπται ἐν πάνυ συχνοῖς βιβλίοις.

Ἀπορῶσι δὲ λινες κτ. Οὐδεὶς οἶμαι ὁ περὶ 106
 τούτου ἀπορῶν· ὁ γὰρ κανὼν τέτριπται, καὶ τοῖς πᾶσι
 κοινός.

Διὰ τοῦ παροξυλωνεῖσθαι. Γράφει διὰ τὸ 107
 προπαροξυλωνεῖσθαι. Τὰ γὰρ εἰς ια εἰ μόνον ὁ-
 ξυτονέμενα, ἀλλὰ καὶ παροξυτονέμενα (εἰ μή τις ἄλ-
 λος ἀντιπίπτει κανὼν) ἰωταγραφεῖται.

Τὸ γὰρ μέντοι καὶ ἀντιπρωτικῶς ἔχει νοεῖ- 108
 σθαι. Τί δὲ μὴ καὶ τ' ἄλλα τὰ ἀνωτέρω, τὰ τέτω
 προσεικότα; Ἄλλως τε καὶ τί ἄλλο ἢ κατὰ πτώσιν
 ἐναλλαγή ἐστίν, ἢ περ ἀντίπτωσις;

Ἀλλ' εἰ δοκεῖ χωρῶμεν, ἐνδοθεν λα- 109
 βῶν, ὅτε σε πόθος ἔχει. Ἄλλ' ἡ τῶν ὀνομά-
 των θέσις ὁμοιόριθμον ἀπαιτεῖ τὸ ῥῆμα. Διὸ ἔστι ἡ
 σημασία τῆς συνειλημμένης τῷ Α'. δευτέρου προσώπου
 θεραπεύσειεν ἂν τῶν λέξεων τὸ ἀκατάλληλον, καὶ
 ὁ ἐνικῶς ἡ ὀρθὴ τῷ πληθυντικῷ συμπέπλεκται
 ῥήματι. Εἰδ' εἴποιτις, ὥς ἔξωθεν ἡ ὀνομαστικὴ κἀγὼ
 συνυπακέεται. Ἀλλὰ καινοφανὴς αἰεὶ ἔσαι ἢ σύντα-

ξίς, τῆς τῆ αὐτῆς ῥήματος εὐθείας ἅμα καὶ κειμένης,
καὶ ἔξωθεν ὑπακκομένης.

Καὶ γὰρ ὁρῶμαι ἄρα ἔχει ἡμάρτηται, γὰρ
διάθεσιν μέτρον ληφθέν. Τὰ μεσότητος ῥήμα-
τα ἐκ παντὸς χρόνου ὁ Θεόδωρος ἐν τῷ Α'. λαμβάνει
τύπῳ χάριν οἶμαι, καὶ ἵνα δείξῃ ὅτι καὶ τῶν παθητικῶς
ἐσχηματισμένων ἔστιν ἃ ὡς ἐνέργειαν δηλῶντα πα-
ραλαμβάνεται, καθάπερ δὴ καὶ τῶν ἐνεργητικῶς
ἔστιν ἃ πάθος. Οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ τῶτο ἐπιτρέπειν
τὸν Γραμματικὸν ἡγεῖμαι, ἀλλ' ἐφ' ὧν ἡ χρῆσις
τὴν σημασίαν ὁροθετεῖ. Παραπλησίως τοῖς τρισὶ
φωνήεσιν α, ι, υ, ἃ δίχρονα μὲν καλεῖται, ἔ μέντοι
γε καὶ εἰκῇ, ἔνθα ἂν κέηται, ἀδιαφόρως ἐς διφορέ-
μενα, μετὰ δὲ διαφορᾶς, ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἄλλως,
ὡς οἱ Μετρικοὶ κανονίζουσιν. Ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν τῆς με-
σότητος ῥημάτων ἔτις ἔχει, καθάπερ ἔφην, τὸ
πρᾶγμα, ἐκ πάντων ἂν τις τῶν συγγραψάντων ἐλ-
ληνισὶ μάθοι, τῶν ἄλλα ἄλλων διακρινόντων ἐν τοῖς
ῥήμασι, μηδ' ὡς ἔτις κατ' ὁποτέραν διάθεσιν
παραλαμβάνειν αὐτὰ θεμιτὸν ἡγεμένων πλὴν τινῶν,
ὧν συνεχὴς ἡ χρῆσις. Τέτοις ἐν ἐπόμενος τοῖς λό-
γοις καὶ ὁ Θεόδωρος, τὸ ἀντὶ τῆς ὁρῶ ὁρῶμαι εἰς
δείγμα προβάλλεται σολοίκῃ φράσεως. Διὸ καὶ πα-
ραδεκτέον τὸ λεγόμενον, ἐδ' ἐλεγκτέον εἰκῇ τὸν
ἐν τοῖς Γραμματικοῖς ἄριστον, ὡς ἑαυτῷ ἀντινομο-
θετῶντα, καὶ σόλοικον ἡμῖν τὸ ἀσόλοικον ἀποφαί-
νοντα.

Τάξεως δὲ συνδέσμων ἐναλλαγή. Η' 111
 μὲν ἐναλλαγή λήψιν σημαίνει ἄλλῃ ἀντὶ ἄλλῃ. Η'
 δὲ μετάθεσις τὸ ὧδε θέσθαι, ἀντὶ τῷ ὧδε. Ἄμει-
 νον ἔν μοι δοκεῖ τὴν κατὰ τάξιν τῶν συνδέσμων ἐ-
 ναλλαγὴν τοῖς κατὰ μετάθεσιν σολοικισμοῖς τάτ-
 τειν ἐναρίθμιον.

Φασὶ σὲ μὲν πηλῆος ἀμύμονος ἔκγονον 112
 εἶναι, αὐτὰρ ἐγὼν υἱὸς μεγαλήτορος Ἀγχι-
 παο εὐχομαι ἐκγεγάμεν. Ἰλ. υ. Καὶ τῷτο κα-
 τὰ τὰ ἀνωτέρω, ὡς καινοπρεπῶς ἐχηματισμένον,
 ἐξεδίξατο ὁ Σχολιαστὴς, καὶ τὸ κοινότερον προσίθη-
 σιν, ὡς ἦν εἰπεῖν φασὶ σὲ μὲν ἔκγονον εἶναι
 Ἰοιῶνδε, ἐμὲ δὲ Ἰοιῶνδε κλ. Τὸ γεμὴν εὐχομαι
 προσεθεῖν ἀντιδιέσειλε τῆς περὶ τῷ Ἀχιλλέως
 διαρρήσεως φήμης τὴν μετὰ πληροφορίας ἐπὶ τοῖς
 τεκῆσιν εὐκλειαν, ἣν ὁ Αἰνείας διατεινόμενος ἐκαυ-
 χήσατο· ἐ γὰρ τῷ καινοπρεπῆς χάριν μετεχημα-
 τίσθη ὧδε ἡ σύνταξις, τῇ δὲ ἀνάγκῃ τῷ λεγομένῳ
 ὑπεῖξεν· οὐδὲ γὰρ ἔδει κοινολεκτῆσαι τὸ φασὶ ῥή-
 μα ἐπ' ἀμφοῖν τῶν ἀπαρεμφάτων. Τίς γὰρ ποτε
 περιαυτολογῶν ἄλλως, καὶ τῇ τῷ γένους περιφανείᾳ
 σεμνυνόμενος, εἴποι ἂν περὶ αὐτῷ, ὅτι, φασὶν, ἐκ
 τοιούτων με γεγονέναι; Ἀλλ' ὁ περὶ τῷ γένους λό-
 γος καὶ τὸ σεμνὸν τῷ Αἰνείᾳ περιποιόμενος, ἐδὲ τῷ
 κοινῷ τρόπῳ ἐξέκλινε. Συνάπτει καὶ γὰρ τοῖς συνδέ-
 σμοις μὲν, καὶ ἀτὰρ ἀντὶ τῷ δὲ, ἐν διασολῇ προ-
 σῶπῃ δισσὰ ῥήματα, τὸ φασὶ, καὶ τὸ εὐχομαι,
 τῇ ἐγκλίσει σύμφωνα, ἥτοι ὀριστικὰ· ἅπέρ ἐστι συ-

νηθέστατον. Ἄλλοι μὲν γὰρ περὶ τοῦτο φιμίζουσιν, ἐγὼ δὲ περὶ ἑμαυτοῦ αὐτὸς τοῦτο λέγω εὐχόμενος, τετέσι καυχώμενος.

113 Μηδὲ περιεσθίειν ἐκεῖνα, οἷον τὸ μῶν, τὸ κάλα κλ. Ἀΐειον δὲ κατὰ τῶν τοιούτων τὸ Ἀμμιανὸς φερόμενον ἐπίγραμμα.

Ω' γὰρ δὲ, καὶ μῶν ἔν, καὶ ποῖ δὴ, καὶ πόθεν ὦ τᾶν
Καὶ θαμὰ, καὶ φέρε δὴ, καὶ κομιδῇ, καὶ ἴδι
Καὶ σόλιον, μάλιον, πωγώνιον, ὦμιον, ἔξω
Ἐκ τέτων ἢ νῦν εὐδοκιμεῖ Σοφία.

114 Ὅρα δὲ κἀνλαῦθα γῆν περὶ, ἔχι τὸ γελικόν, τὸ δὲ εἰδικόν αἰτιολογῶσαν, κλ. Τρεῖς ἐχρήσατο τῇ περὶ προσεχῶς ὁ Θεόδωρος. Α'. εἰπὼν, ἐπεὶ δὲ περὶ λόγου συντάξεως καταλλήλως θεωρῶμεν. Β'. περὶ αὐτῶν πρότερον τῶν καταλλήλως ῥητέων. Γ'. εἶτα περὶ ἕκαστα τῶν μερῶν ἰδίᾳ θεωρητέον τὸ ὀρθόν γε, καὶ μή. Ἐν μὲν ἔν τῇ α'. καὶ τῇ β'. σημασίᾳ, ἢ περὶ προδηλότατα τὸ εἰδικόν αἰτιολογεῖ. Ἐν δὲ τῇ γ'. ἔτε τὸ τελικόν, ἔτε τὸ εἰδικόν, ἀλλὰ τὸ ὑλικόν. Τίς γὰρ ἢ ὑποκειμένη ὕλη τῆς ἐν χερσὶ πραγματείας; φανερόν ὅτι τὰ μέρη τοῦ λόγου. Τίς δ' ὁ τρόπος τῆς τῶν μερῶν τέτων θεωρίας, καὶ ἐπισκέψεως; καὶ ὅτι σχηματισμῶς, καὶ κλίσεως, καὶ τῶν ἄλλων παρεπομένων ἐστὶν αὐτὰ ἐπιδεκτικά; ἔμμενεν· τῆτον γὰρ τὸν τρόπον ἐν ταῖς προτέροις βιβλίοις τὰ τοῦ λόγου μέρη

ἐθεωρεῖτο· ἀλλ' ἢ τῷ ὀρθῷ, ἢ μὴ ἐχόμενα, τετέ-
 ρσι καταλλήλως, ἢ ἀκαταλλήλως συμπλεκόμενα,
 κατὰ τῆτον τὸν τρόπον δηλονότι τῇ παρέσῃ σκέψει
 ὑπάγεται. Οὐκ ἔν τὰ μὲν μέρη αὐτὰ ἢ τῆς πραγμα-
 τείας ὕλη ἐσί· Τὸ δὲ ὀρθὸν καὶ μὴ, τετέσι τὸ κα-
 τάλληλον τῆς συντάξεως καὶ ἀκατάλληλον, ἐσί τὸ
 εἶδος. Α' Μ' ἢ περὶ τοῖς μέρεσι συντέτακται ἐν-
 ταῦθα, ἐχὶ δὲ τῷ ὀρθῷ καὶ μὴ. Περὶ ἑκάστα γὰρ,
 φησὶ, τὰ μέρη θεωρητέον τὸ ὀρθὸν καὶ μὴ.
 Ἡ' ἄρα περὶ, ὡς τῷ ὑλικῷ, καὶ μὴ τῷ εἰδικῷ συν-
 ταχθεῖσα, τὸ μὲν εἰδικὸν ἑδαμῶς, τὸ δὲ ὑλικὸν
 μάλιστα ἐπὶ τῷ παρόντος ἡμῖν αἰτιολογεῖ. Τέτε τι
 προδηλότερον γένοιτ' ἂν;

Τ' ποκείμενα τινὲς ἐκ αὐτὰ τὰ πράγμα- 115
 τὰ κτ. Εἵτινες ἐγένοντο οἱ ἔτις ἐκβιασάμενοι τὸν
 Θεόδωρον, θαυμάσαιμι ἂν. Αὐτὸς ἕνα οἶδα τὸν Γάλ-
 λον ἐκεῖνον Ἀνδρέαν, περὶ τὸ Δ' τέτο τῆς τῷ Θεοδώ-
 ρῳ Γραμματικῆς ἐπιτετμημένους τινὰς σχολιασμοὺς
 ἐκδεδωκότα, ὅς τὰ ὑποκείμενα ἀντὶ τῶν πραγμά-
 τον ἐξεῖληφε, τῶν λέξεων αὐτῶν ἀντιδιασείλας.
 ἔχει δὲ οὕτω. πρῶτον τὴν λέξιν τῷ Θεοδώρῳ πα-
 ραδόμενος, ἐσί δὲ ἐκ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις κτ.
 Congruentia vero et incongruentia, non in
 rebus, sed in structura dictionum specta-
 tur, quibus mutari accidit, ut apte jungi
 possint. Τετέσι, τὸ δὲ κατάλληλον καὶ τὸ ἀ-
 κατάλληλον, ἐκ ἐν τοῖς πράγμασι (non in
 rebus), ἀλλ' ἐν τῇ συναρμογῇ τῶν λέξεων.

θεωρεῖται, αἷς καὶ τὸ μεταποιεῖσθαι συμβαίνει, ὡς ἀρμοζόντως συνάπτεσθαι ἔχειν. Εἶτα ἐπὶ λέξεως ἑλληνισὶ προσέθησι καὶ τὰ τῷ Α' πολλωνίῃ ἐκεῖνα, τῶν ὑποκειμένων πάντοτε τῶν αὐτῶν ὄντων ut addit Apollonius cuius verbis loquitur Theodorus, ὡς προσέθησιν ὁ Α' πολλωνίος, ὃ τοῖς ῥήμασι λαλεῖ ὁ Θεόδωρος. Ἑρμηνεύει δὲ τέως καὶ τὰ τῷ Α' πολλωνίῃ ἐκεῖνα ὡδε· rebus eisdem plane manentibus, non mutatis. Τῶν πραγμάτων τῶν αὐτῶν πάντη μενόντων, μὴ μεταβαλλόντων. Ο' μὲν ἔν Λατῖνος Σχολιαστὴς οὕτως. Εἰδὲ καί τις ἐγένετο ἄλλος, ὁ τὰ ὑποκείμενα ἀντὶ τῶν λέξεων ἐξηληφώς, αὐτόθεν ἐξ αὐτῆς τῆς προκειμένης λέξεως ῥᾶσα ἐξελεγχθήσεται.

116 Καὶ καθ' ὧν κατηγορεῖνται. Πρόχες καλῶς τῷ λεγομένῳ. Οὐ γὰρ ἀληθές κυρίως εἰπεῖν ὡς αἱ λέξεις τῶν πραγμάτων κατηγορεῖνται. Οὐδὲ γὰρ εἰπὼ ὅτι τόδε κάλαμος ἐστίν, αὐτὴν εἶναι λέγω τὴν φωνὴν τὴν τρισύλλαβον (κάλαμος) τῷτο, ᾧ κέχρημαι πρὸς τὸ γράφειν. Ἐπιφωνεῖνται τοίνυν τοῖς πράγμασιν αἱ λέξεις, καὶ ἐπιτίθενται, καὶ αὐτὰ σημαίνουσι· κατηγορεῖνται δὲ τῶν ὄντων τὰ ὄντα (ὧν αἱ λέξεις εἰσὶ παραστατικαί) ἥτοι ἐσιωδῶς, ἢ ἐπεσιωδῶς ταυτιζόμενα.

117 Οὗτος ἢ πληθὺς κτ. Πῶς δὲ λέξις μία εἶναι ἔτος ἢ πληθὺς;

118 Ὡς γὰρ ἐκεῖνοι τὰ αὐτά. Ἀλλ' οἱ μὲν σὺν-

δεσμοὶ τὰ καὶ ἑαυτὰ ταυτιζόμενα συνδέσι, τὰ δὲ
παρεπόμενα, τὰ ἄλλως μὴ ὄντα ταυτὰ, ταυτίζεσι,
ἢ τὰ ταυτὰ διακρίνεσι.

Τέλων δὲ ἀποδεδειγμένως. Ἦτοι ἀναπο- 119
δείκτως, ὡς ὁμολογεμένων.

Ἐνικοῖς ὀνόμασιν ἑδέτερα πληθυντικὰ 120
ῥήματα. Γράφ. ἐνικοῖς ῥήμασιν ἑδέτερα πληθυν-
τικὰ ὀνόματα.

Ἐπαγγελία δὲ ἴδ' ἐσόμενα. Ἀμέλειτοι 121
ἴδ' δυνάμει ἐσόμενα, τῷ ὅπερ ἔσονται ἄν.

Καὶ ἴδ' ὅτι ἐκδόσεων. Δυσὶν ἐκδό- 122
σεσι περιτυχεῖν, φησὶ, τῇ μὲν τὸν ἄν τῶν μὴ γε-
γονότων ἀπαιρετικὸν προβαλλομένη, τῇ δὲ τῶν
γεγονότων. Τῶν δὲ δυσὶν ἐκδόσεων ἐγκρίνει τὴν
δευτέραν, εὐτόνοις, ὡς οἶεται, λόγοις τὴν δοκιμα-
σίαν αὐτῇ σιμίζων, πρὸς ἧς ἑδὲ καταπέλτας ἰχύ-
σειν ἄν προσαγομένους. Ἐγώ γε μὴν ἑδὲ ἐκδόσει
ἄνευ τῷ μὴ ἐκτύχον ὅλως τινὶ, καίτοι πολλὰς πα-
ρατηρήσας, καὶ τὸν Ἀπολλώνιον αὐτὸν εὕρισκω, τὰ
μὴ γεγονότα ὑπὸ τῷ δυνητικῷ ἀναιρεῖσθαι συνδέσμῳ
ἀποφανόμενον. Καὶ ἐπὶ τέτοις ἑδὲ καρτερόν ἔτω
τὸν λόγον προβαλλόμενον ὁρῶ, ὑφ' ἧς ἄν ἀναγ-
κασθεῖν τὸ ἀπαγορευτικὸν ἐκεῖνο μὴ ἐξοβελίσαι·
μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκασίως αὐτὸ προσκείσθαι κρίνω,
ὡς ἔπερ ἄνευ ἀληθὲς ἑδὲν περὶ τῷ δυνητικῷ ἄν λε-
γόμενον. Οὐ γὰρ ἀληθεύσειέ τις εἰπὼν, ὡς ὁ ἄν τὰ
γεγονότα ἀναιρεῖ· ἑδὲν γὰρ κυρίως γεγονός ἐστι,
τῶν ὧν περ ἀναιρετικὸς ὁ σύνδεσμος ἔτος γίνεται,

ἔδεν παρωχικός, ἔδεν ὅπερ ἔχεν ἤδη ὑπόστασιν·
 πέναντίον δὲ ἅπαντα μὴ γεγονότα, μὴ παρωχικό-
 τα, μὴδ' ὑφεσηκότα τὸ σύνολον. Ἐγραψα ἂν, εἰ
 χάρτην ἔχον· ἔφαγον, εἶπερ ἄρτον· ἀπέκτεινα τὸν
 πολέμιον, εἰ τὸ ξίφος κτ. Οἱ δυνητικὸς πάντα με ταῦ-
 τα δυνάμενον παρίσας, ἅμα δείκνυσσι μηδὲν τέτων
 πεπονηκότα, δηλῶν ὡς ἔδ' ἔγραψα πράγματι, ἔδ'
 ἔφαγον, ἔδ' ἀπέκτεινα τινὰ, καὶ ἀναιρῶν ἔτω (τε-
 τέσι μὴ ὑφεσηκυῖαν ἐμφαίνον) τὴν γραφὴν, τὴν
 βρῶσιν, τὴν ἀναίρεσιν. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα, ἅπερ
 ἐκεῖνος ἀναιρεῖ (ἡ γραφὴ, ἡ βρῶσις, ὁ φόνος), εἰ
 γεγόνασιν. Ἄρα ἀναιρεῖ τὰ μὴ γεγονότα, τετέσι
 νοεῖν παρέχεται ὡς μὴ γεγονότα (ὃ δηλοῦν ἐξέλει-
 τὸ ἀναιρεῖ) τὰ τῇ ἀληθείᾳ μὴ γεγονότα. Πῶς γὰρ
 ἂν εἴη ὅλως τὰ γεγονότα ἀναιρεῖν, ἥτοι λέγειν
 μὴ γεγενῆσθαι, εἴτα μὴ ψεύδεσθαι; Οὕτως ἐν σαφὲς
 τῶν λεγομένων ὁ νῆς, ὡς καὶ θαυμάζειν μοι ἐπεῖναι,
 τί δήποτε τὸ κινήσαν ἐς τὸν Σχολιαστὴν τὸν ἡμέτε-
 ρον τετονὶ τὸν τοσῆτον ἀναλαβέσθαι ἀγῶνα, ὡς
 ἂν πέναντίον κατασπινεύσειε. Θαυμάζοντι δὲ δήτα,
 ὁ παραλογισμὸς ἐκ τῆς λήψεως τῆς ῥήματος ἀναι-
 ρεῖν πεφώραται. Τὸ γὰρ ἀναιρεῖν ἐπὶ τῶν ὄντων
 τὸ ἐκ μέσθ' ποιεῖν σημαῖνον, ἐπὶ τῶν μὴ, τὸ μὴ τι.
 θέναι παρίσθην. Ἀναιρεῖ τοίνυν τὸ ὄν ὃ μηδαμῇ
 εἶναι λέγων, καὶ τὸ μὴ ὄν ὃ εἶναι μὴ λέγων. Καὶ
 τὴν μὲν γραφὴν ὁ διαγράφων, τὴν δὲ μὴ γρα-
 φὴν ὁ μηδὲ τὴν ἀρχὴν γεγράφθαι διατεινόμενος.
 Οὕτω γάρτοι καὶ ὁ δυνητικὸς αὖ ἀναιρεῖ τὰ μὴ γε-

γονότα, ἰποτιθεῖς δυνατὰ ὄντα, ἢ γὰρ μὴ τιθεῖς ἐνεργεία ἢ μὴδὲ τὴν ἀρχὴν ὅλως ὑπέστη. Ναὶ φῆς. Ἀλλὰ τὸ μὴ ὑφesiηκός (οὗτος γὰρ ὁ κρείτιστος ἐστὶν αὐτῷ λίγος), καὶ τὸ μὴ ὄν, καὶ τὸ μὴ γεγονός ἐκ ἀναιρεῖται. Ἐγὼ δέ σοι φημὶ, ὅτι τὸ μὴ ἐν κτ. μάλιστα ἀναιρεῖται, καθ' ὅτι ἢ τίθεται· τὸ γὰρ μὴ τίθεσθαι ἀναιρεῖσθαι ἐστίν. Οὔτε δυνητικὸς τιθεῖς τὸ δυνάμει, ἢ τίθῃσιν ὡς ἐνεργεία ὑφesiηκός τὸ μὴ ἐνεργεία τὴν ὑπόστασιν εἰληφός· καὶ ἀναιρεῖν οὕτως ἄρα πάννυ ὁρθῶς λέγεται τὸ μὴ γεγονός. Σὺ δὲ περὶ τῆς δυνητικῆς ἔχῃς ἂν εἰπεῖν ὅλως, ὅτι ἀναιρεῖ ὅπερ ἤδη ὑπαρμητικῆς ἔτυχεν ὑποστάσεως, καὶ ἐν τοῖς ἔσιν ἐγένετο; Ἀλλ' ἐκ ἂν ἔχῃς. Εἰ γὰρ ἔτυχῃ, καὶ ἐνεργεία ἐστὶ τὸ εἶναι λαβόν· εἰδὲ τῆτο, πῶς ἔπειτα ὡς δυνάμει ἔχον ὑπὸ τῆς δυνητικῆς μορῆς παρίσταται; Ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτῶν ἄλλῃς. Πλείονα δὲ, εἴπερ ἦν ἐπάναγκες, συναφόρησα ἂν.

Ὅ ἐστι συνέμπτωσιν κατὰ Ἀπολλώνιον. 123.
Καὶ κατὰ τῆτον αὐτὸν τὸν Θεόδωρον, ἐν ἄλλοις συνέμπτωσιν λέγοντα.

Οἱ γεμὴν ἀπειρότερον οἶονταί (ὡς ἐστὶ 124.
καὶ Βεδαῖος) ἐστὶ ὅτε παθητικὰς διαθέσεις, ἀντὶ ἐνεργητικῶν παραλαμβάνεσθαι. Ἀλλ' ὁ Βεδαῖος ἐκὶ παθητικὰς διαθέσεις ἀντ' ἐνεργητικῶν παραλαμβάνεσθαι φησὶ, τὰ δέ τοι παθητικῶς τὴν φωνὴν ἐχηματισμένα ἀντὶ τῶν ἐνεργητικῶς· οἷον ἀναπέμπομαι etiam passiva voce (παθητικῇ τῇ φωνῇ) pro remitto (ἀντὶ τῆς ἀναπέμπα). Τῆτο

δέ ἐσι τὰ τῆς μεσότητος ῥήματα εἰσάγοντος, καὶ ἐν
 τῇ αὐτῇ φωνῇ τὴν ἀμφοτέρων τῶν διαθέσεων συ-
 νέμπτωσιν ἐπιγινώσκοντος. Εἴτα καὶ τὰς διαθέσεις
 φάσκων ἐκεῖνος εἶδει ἀπτικῶς εἰς ἀλλήλας εἶναι με-
 ταπιπτέσας, καὶ παρὰ τῆτο οἶμαι τὸν τῆς ἀπειρίας δι-
 καίως ὑποσέσεται ἔλεγχον. Ἡ γὰρ ἐν ἄλλοις (Α'-
 ρισμ. 110.) ἡμῖν εἴρηται, τὰ τῆς μεσότητος ῥήμα-
 τα, τύπε χάριν, γενικώτερον ἐκ παντὸς χρόνου ἐν
 τοῖς μεταχηματισμοῖς παρετέθη, ὡς ἂν δῆλον ᾖ,
 πολλὰ μὲν κατὰ τὰς σχηματισμὸς ἐκεῖνης πάθος
 ἐμφαίνειν, πολλὰ δ' ἐνέργειαν (κατὰ τὴν τῶν δι-
 χρόνων, ὡς ἡμῖν ἐλέγετο (Α'ρ. 110.) διφόρησιν·
 καὶ πάντα δὲ πάντα ἀδιαφόρως. Διὸ καὶ τὸ ὁρῶμαι
 ἀντὶ τῆ ὁρῶ, εἰς δεῖγμα σολοικισμῶ τῆ κατὰ διά-
 θεσιν ἐνταῦθα ἐλήφθη ὑπὸ τῆ Γαζῆ, ὡς μὴ ὄν
 ἄρα τῶν παρὰ τοῖς δοκίμοις συγγραφεῦσιν ἐγκκρι-
 μένον. Ὅτι γὰρ διαφορὰς τινὰς παρατηρητέον καὶ
 ταῖς τοιαῖς δὲ μεταλήψεσι τῶν παθητικῶν εἰς ἐνε-
 ργητικὰ, δείκνυσιν καὶ Βεδάϊος αὐτὸς, ὃς ἐκ ἀπείρως
 μὰ Δία τὰς διαφορὰς ταυτασί ἐπίτινων ῥημάτων ἡ-
 μῖν σεσημείωκεν. Ὅρα γὰρ, φησὶ, τὸ διδάσκει-
 μαί ἐκ ἀπλῶς ἀντὶ τῆ διδάσκω εἶωθε φέρεσθαι,
 ἀλλὰ τὸ μὲν ἂν εἴποι ὁ αὐτεργῶν τὴν διδασκαλίαν,
 τὸ δὲ ὁ δι' ἄλλου τινὰ διδαχθῆναι ἐπιμελόμενος.
 Πλάτ. ἐν Πρωταγ. γὰ μὲν ἄλλα ἄρα γὰρ οὐδεὶς
 διδάσκονταί κτ. Ἐσι γὰρ τῆ διδασκάλου καὶ κα-
 τηγεμόνος διδάσκειν, τῆ δὲ πατρὸς τὸ διδάσκεισθαι,
 τῆτέστιν εἰς διδασκάλου πέμπειν. Καὶ κατωτέρω ὁ

αὐτ. οἱ ἀγαθοὶ ἄνδρες, εἰ γὰρ μὲν ἄλλα δι-
 δάσκονται γὰρ υἱεῖς, γέλο δὲ μή. Καὶ Ξενοφ.
 ἐν Δ' ἀπομνημ. Θαυμάσων εἶη, γὰρ εἰ μέν τις βέ-
 λουτο, σκυλεύα διδάξασθαι γινὰ, ἢ γέκλονα,
 ἢ ἱππέα, μὴ ἀπορεῖν, ὅποι ἂν πέμψας γέλο
 γύχοι..... Ἐὰν δέ τις βέλῃται, ἢ αὐτὸς μα-
 δεῖν γὰρ δίκαιον, ἢ υἱὸν, ἢ οἰκέτην διδάξα-
 σθαι, μὴ εἶναι ὅπως ἂν ἐλθὼν γύχοι γέλο.
 Καὶ Ἀριστοφ. ἐν Νεφέλαις, ἐδιδασκόμεν μὲν τοῖς τε
 νηδὶ ὧ μέλε, ἀντὶ ἐξεπαίδευτα δὲ ἐτέρω, φη-
 σὶν ὁ Σχολιαστής. Ταυτὸ δ' ἀντις παρατηρήσειε καὶ
 ἐπὶ ἄλλων ῥημάτων. Καὶ γὰρ ναυπηγῶ τὸ ἰδίαις
 χερσὶ, καὶ ναυπηγεῖμαι ἑμαῖς δαπάναις. Ξενοφ. ἐν Β'
 Ἑλλην. Καὶ ἄλλαις (ναῦς) ἐν Ἀνδάνδρῳ ἐναυ-
 πηγείτο. Αἰσχ. περὶ παραπ. Καὶ ἕκατόν δὲ τριή-
 ρεις πρὸς ταῖς ὑπαρχέσαις ἐναυπηγησάμε-
 θα. Καὶ Πολύβιος, γόττε πρῶτον ἐπεβάλλοντο
 ναυπηγεῖσθαι σκάφη. Καὶ Ἀ' ῥῥ. ἐν ε'. Κε-
 λεύσας ὕλην γεμόντα ναυπηγεῖσθαι ναῦς
 μικράς. Καὶ Ἰσοκρ. ἐν Εὐαγόρ. καὶ γείχη προ-
 σπεριεβάλετο, καὶ τριήρεις ἐναυπηγήσατο.
 Οὕτωτοι καὶ κατασκευάζει μὲν τὴν ναῦν ὁ ναυπηγός,
 κατασκευάζεται δὲ ὁ ἐπὶ τῇ κατασκευῇ τὸ ἀνάλω-
 μα διδόν. Καὶ οἰκοδομεῖ μὲν ὁ οἰκοδόμος, οἰκοδομεῖ-
 ται δὲ ὁ δὲ ἑτέρω οἰκοδομῶν καὶ ὁ τὸν μισθὸν δίδους.
 Καὶ ἄλλα, ὧν τὰ παραδείγματα ἀντιγράφειν ἔχο-
 λή μοι ἐστίν. Ἀλλὰ τέτο προσθεῖναι ἔκ ἂν ὀκνήσαιμι,
 ὅτι θαρρύντως λίαν ὑπερδιατεινόμενος τὰ μὴ ἀληθῆ

ὁ Σχολιαστὴς τυγχάνει, ἐν οἷς φησιν, ὡς ἔκ ἂν
 εὐροίης τὸ φύσει ἐνεργητικὸν, ἢ τὸ φύσει
 παθητικὸν ἐν ὑπαλλαγῇ τῶν ἰδίων θέσεων.
 Τί γὰρ; εἴτις αὐτῷ εὐροί κ' δείξειεν, ἔχ' ὑπάζεται
 τότε αὐτὸν ἐνδίκως τῷ ἐλέγχῳ τῆς ἀπειρίας, ἥς τῶν
 ἄλλων αὐτὸς ἔδ' δικαίως κατεῖπεν; Οὔρα γὰρ, μεσό-
 τητος ῥήματα ἐκ τῶν παθητικῶν παρακειμένων
 ἔδ' ὁ Θεόδωρος ἐξετυπώσατο, ἔδ' αὐτὸς ὁ τὰ ἐκείν' αὖ
 ὑπομνηματίζων γίνεσθαι συγχωρεῖ, ἐν οἷς φθάσας
 ἔφη (Ἀριθ. 110.), ὡς οἱ ἔξ χρόνοι οἱ αὐτοὶ
 καὶ μέσως λαμβάνονται, ὁ μὲν παρακ. καὶ
 ὁ ὑπερτυντέλ. ἐν τοῖς ἐνεργητικῶς, ἐν δὲ
 τοῖς παθητικῶς σχηματιζομένοις οἱ παρὰ
 τέρους. Καὶ δῆτα φύσει παθητικοὶ οἱ ἀπὸ τῶν πα-
 θητικῶν ῥημάτων παρακείμενοι ὄντες κατὰ μὲν αὐ-
 τὸν ἐν ὑπαλλαγῇ διαθέσεως ἔκ ἂν εὐρεθεῖεν, κατὰ
 δὲ τὸ ἀληθὲς εὐρίηται. Οἷον ἐμβεβλημένος ἀν-
 τὶ τῷ ἐμβεβληκῶς. Δεινάρχ. κατὰ Δημοσθ. τὸν
 εἰς τὰς δεινολάλας ἀνυχίας ἐμβεβλημένον
 τὴν πόλιν, τὸν τῆς Ἑλλάδος ὁλεθρον. Καὶ
 παρεῖμαι ἀντὶ παρεῖκα. Δημοσθ. περὶ τῆς τῶν
 Ῥοδίων ἐλευθερίας. Καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἑλλησι, καὶ
 βελγίοσιν ὑμῖν αὐτῶν ἐξ ἴσθ' συμμαχεῖν,
 βαρβάροις καὶ δέλοισ, ἔς εἰς τὰς ἀκροπό-
 λεις παρεῖνθαι δελεύεσσι. Τετέστιν ἔς παρεῖκασσι,
 τὴν δίοδον αὐτοῖς ἐπιτρέψαντες. Καὶ κατειλημμέ-
 νος δὲ, ἀντὶ τῷ κατειληφῶς Διόδ., ἔπος οὖν
 ἐπηγγείλατο κατηγήσεσθαι διὰ τῆς δυσχω-

ρίας, καὶ ποιήσῃν αὐτὸν ὑπερδέξιον γενέ-
σθαι τῶν κατειλημμένων (ἀντὶ κατειληφ-
των) τὴν πέτραν βαρβάρων. Καὶ γεγραμμέ-
νος, ἀντὶ τῆς γεγραφώς· Δημοσθ. κατὰ σεφ.
τὸς τὰς προκλήσεις μαρτυρεῖν τὰς, τὸς ἀπὸ
ταυτομάτης προσάντας, καὶ ἐν μάλῃ γεγραμ-
μένους τὴν μαρτυρίαν. Καὶ ὁ αὐτὸς ἀλλαχῇ μάλ-
λον δ' ἀναγνώσκομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέ-
γραμμαι πάντα τὰ ὑπομνήματα. Οὐ μόνον δὲ
τὰ παθητικά ἀντὶ τῶν ἐνεργητικῶν πολλάκις εὐ-
ρισκίαι μεταλαμβάνόμενα, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν τὰ ἐ-
νεργητικά, ἀντὶ τῶν παθητικῶν. Οἷον πολιτεύειν
λέγουσιν ἀντὶ τῆς πολιτεύεσθαι, καὶ καλᾶςρέφειν
ἀντὶ τῆς καλᾶςρέφεσθαι, καὶ μεταβάλλειν ἀντὶ
τῆς μεταβάλλεσθαι, καὶ ἀπαλλάξαι δὲ ἀντὶ
τῆς ἀπαλλάχθῆναι, καὶ ἄλλ' ἅ παρίημι.

Οὐτε δὲ δι' ὅλην ἰδυγενῆς τε καὶ ὀρθίος κτ. 125
Πῶς ἐχί, εἰ κατὰ διάμετρον τῆς ἄορνθ πέτρας τὸ
ὄρος ἡμῖν ὑπερτέταται;

Τὰς ἐναλλὰξ γωνίας ὀρθογωνίας ἔχουσα. 126
Μὴ λέγε τὰς γωνίας ὀρθογωνίας, ἀλλὰ τὸ ἔχον αὐτάς,
οἷον τὸ τρίγωνον, τὸ τετράγωνον, κάλει ὀρθογώνιον·
τὰς δὲ γωνίας ὀρθάς.

Κοπενδάριον. Λατινικὴ ἡ λέξις, compen- 127
diarium· σημαίνει δὲ τὸ ἐπιτετμημένον τῆς ὁδῆς.

Ἀπὸ βηλῆς δεσπεσίοιο. Καὶ πῶς εἰ ἔδειξ 128
ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας ἐγένετο τῶν τοιούτων;

Η' τάξις τῶν σοιχείων καθ' ἣν τὸ
 μὲν α' τῶν ἄλλων ἡγεῖται, μεθ' ὃ τὸ β' κτ'. Προ-
 γὰρ ἂν ἐποίησε διδάξας ἡμᾶς τῆς τῶν σοιχείων τά-
 ξεως τὰ σοιχεῖα. Ἐπεὶ δὲ τοσούτον δίδας τὸ πρᾶγ-
 ματος, ὅσον τὸ φιλομάθης ὑποκινῆσαι, τὸν περὶ τέττε
 λόγον παρηγκωνίσαστο, φέρε δὴ τὸ ἐνδέον αὐτοῖ
 ἐκ τῶν παρὰ τῷ Χαιρωνεῖ Πλατάρχῳ περὶ τέττε φι-
 λολογημένων ἀναπληρώσωμεν. Τὰ φωνήεντα, φα-
 σὶ, τῷ δικαιτάτῳ λόγῳ πρωτεύειν τῶν ἀφώνων
 καὶ ἡμιφώνων· ἐν δὲ φωνήεσι τῶν μὲν μακρῶν ὄν-
 των, τῶν δὲ βραχέων, τῶν δὲ ἀμφοτέρων, καὶ δι-
 χρέων λεγομένων, ταῦτα εἰκότως τῇ δυνάμει δια-
 φέρειν· αὐτῶν δὲ τέτων πάλιν ἡγεμονικωτάτην ἔ-
 χειν τὴν τάξιν, τὸ προτάττεσθαι τῶν ἄλλων δυοῖν,
 ὑποτάττεσθαι δὲ μηδετέρῳ πεφυκὸς, οἷον ἐστὶ τὸ
 ἄλφα. Διὸ τοῖς τρισὶν ὥσπερ οἱ πένταξλοι περίεσι
 καὶ νικᾷ, τὰ μὲν πολλὰ, τὸ φωνῆεν εἶναι· τὰ δ' αὖ
 φωνήεντα, ἐν τῷ δίχρονον· ταῦτα δὲ αὐτὰ, τῷ πε-
 φυκέναι καθιγεῖσθαι, δευτερεύειν δὲ μηδέποτε,
 μηδὲ ἀκολουθεῖν. Οἱ δὲ φασὶ τὸν Κάδμον τὸ ἄλφα
 πάντων προτάξαι διὰ τὸ φοίνικας ἔττω καλεῖν τὸν
 βέν, ὃν καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον (καθάπερ Ἡσίοδος),
 ἀλλὰ πρῶτον δεῖ τίθεσθαι τῶν ἀναγκαίων. Οἱ δ' ὅτι
 πρώτη φύσει φωνὴ τῶν ἐνάρθρων ἐκφέρεται διὰ
 τῆς τῆς ἄλφα δυνάμεως. Τὸ γὰρ ἐν τῷ σώματι πνεῦ-
 μα ταῖς περὶ τὰ χεῖλη μάλιστ' πράττεσθαι κινή-
 σεσιν, ὧν πρώτην, ἀνοιγομένων τὴν ἄνω διάσασιν,
 ἔσαν ἐξίεναι τέτον τὸν ἦχον, ἅπλῃ ὄντα κομιδῇ, καὶ

μηδεμιᾶς δεόμενον πραγματείας, μηδὲ τὴν γλῶτταν παρακαλῶντα, μηδ' ὑπομένοντα, ἀλλὰ κατὰ χώραν ὑποκειμένης ἐκείνης ἐκπεμπόμενον, ἥ καὶ τὰ νήπια ταύτην πρώτην ἀφίεναι φωνήν· ὠνομάσθαι δὲ καὶ τὸ αἰεῖ εἶναι ἐπὶ τῷ φωνῆς αἰσθάνεσθαι, καὶ πολλὰ τῶν ὁμοίων, ὥσπερ καὶ τὸ ἄδειν, καὶ τὸ αὐλεῖν, καὶ τὸ ἀλαλάζειν· οἶμαι δὲ καὶ τὸ αἰεῖρειν, καὶ τὸ ἀνοίγειν, ἐκ ἀπὸ τρόπου τῇ τῶν χειλῶν ἀνοίξει καὶ ἄρσει, κατ' ἣν ἔτος ἐκπίπτει τῷ σώματος ὁ φθόγγος, ὠνομάσθαι. Διὸ καὶ τὰ τῶν ἀφώνων γραμμάτων ὀνόματα, πλὴν ἐνός, ἅπαντα προσχρῆται τῷ α, κατὰπερ φωτὶ τῆς περὶ αὐτὰ τυφλότητος. Τῷ δὲ πι μόνον ἅπεςιν ἢ δύναμις αὕτη· τὸ δὲ φι, καὶ τὸ χι, τὸ μὲν ἐς πι, τὸ δὲ κάππα δασυνόμενον. Καὶ περὶ μὲν τῆς τάξεως τῶν γραμμάτων, καὶ πρὸ πάντων τῷ Ἀλφα, ταῦτα, ἐξ ὧν ἔσι μαθεῖν, καὶ ὅτι ἡ προβολομένη ἡμῖν ὑπὸ τῷ Σχολιαστῇ τάξις, κατ' ἣν πρῶτον μὲν τίθησι τὸ α, μετ' οὗ τὸ β, ἄντικρυς ἐστὶν ἀταξία, ὥς μὴ κατ' αὐτὴν πρώτων μὲν, ἥπερ ἔδει, τῶν φωνηέντων ἐκκειμένων, δευτέρων δὲ τῶν ἡμιφώνων, τρίτων δὲ τῶν ἀφώνων. Οἱ δὲ μᾶλλον περιέργως περὶ ταῦτα φερόμενοι, ἔδωκε τὸν ἀριθμὸν τῶν καὶ γραμμάτων παρῆλθον ἀκαταζήτητον· τεκμήριον δὲ ποιῶνται τὸ μὴ κατὰ τύχην τῶν ἀφώνων καὶ ἡμιφώνων πρὸς τε ἀλλήλα, καὶ πρὸς τὰ φωνήεντα γεγονέναι τὸ πλῆθος, ἀλλὰ κατὰ τὴν Α'. ἀναλογίαν, ἀριθμητικὴν δὲ καλουμένην· ἐννέα γὰρ ὄντων, καὶ ὀκτὼ, καὶ ἑπτὰ, ἔτω τὸν μέσον ἀριθμὸν ὑπερέχειν.

ὁ Σχολιαστὴς τυγχάνει, ἐν οἷς φησιν, ὡς ἔκ ἂν
 εὐροίης τὸ φύσει ἐνεργητικόν, ἢ τὸ φύσει
 παθητικόν ἐν ὑπαλλαγῇ τῶν ἰδίων θέσεων.
 Τί γὰρ; εἴτις αὐτῷ εὐροί κ' δείξειεν, ἔχ' ὑπάζεται
 τότε αὐτὸν ἐνδίκως τῷ ἐλέγχῳ τῆς ἀπειρίας, ἥς τῶν
 ἄλλων αὐτὸς ἔδ' δικαίως κατεῖπεν; Οὔρα γὰρ, μεσό-
 τητος ῥήματα ἐκ τῶν παθητικῶν παρακειμένων
 ἔδ' ὁ Θεόδωρος ἐξετυπώσατο, ἔδ' αὐτὸς ὁ τὰ ἐκείνῃ
 ὑπομνηματίζων γίνεσθαι συγχωρεῖ, ἐν οἷς φθάσας
 ἔφη (Ἀριθ. 110.), ὡς οἱ ἔξ χρόνοι οἱ αὐτοὶ
 καὶ μέσως λαμβάνονται, ὁ μὲν παρακ. καὶ
 ὁ ὑπερτυντέλ. ἐν τοῖς ἐνεργητικῶς, ἐν δὲ
 τοῖς παθητικῶς σχηματιζομένοις οἱ παρὰ
 θέλῃς. Καὶ δῆτα φύσει παθητικοὶ οἱ ἀπὸ τῶν πα-
 θητικῶν ῥημάτων παρακείμενοι ὄντες κατὰ μὲν αὐ-
 τὸν ἐν ὑπαλλαγῇ διαθέσεως ἔκ ἂν εὐρεθεῖεν, κατὰ
 δὲ τὸ ἀληθὲς εὐρίηται. Οἷον ἐμβεβλημένος ἀν-
 τὶ τῷ ἐμβεβληκῶς. Δεινάρχ. κατὰ Δημοσθ. τὸν
 εἰς τὰς δεινολάλας ἀνυχίας ἐμβεβλημένον
 τὴν πόλιν, τὸν τῆς Ἑλλάδος ὀλεθρον. Καὶ
 παρεῖμαι ἀντὶ παρεῖκα. Δημοσθ. περὶ τῆς τῶν
 Ῥοδίων ἐλευθερίας. Καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἑλλησι, καὶ
 βελτίστον ὑμῖν αὐτῶν ἐξ ἴσθ' συμμαχεῖν,
 βαρβάροις καὶ δέλοισ, ἔς εἰς τὰς ἀκροπό-
 λεις παρεῖνθαι δελεύεσσι. Τετέστιν ἔς παρείκασιν,
 τὴν δίοδον αὐτοῖς ἐπιτρέψαντες. Καὶ κατειλημμέ-
 νος δὲ, ἀντὶ τῷ κατειληφῶς Διόδ., ἔλος οὖν
 ἐπηγγείλατο καθηγήσεσθαι διὰ τῆς δυσχω-

ρίας, καὶ ποιήσῃν αὐτὸν ὑπερδέξιον γενέ-
σθαι τῶν κατειλημμένων (ἀντὶ κατειληφ-
των) τὴν πέτραν βαρβάρων. Καὶ γεγραμμέ-
νος, ἀντὶ τῆς γεγραφώς· Δημοσθ. κατὰ σεφ.
τὸς τὰς προκλήσεις μαρτυρῶντας, τὸς ἀπὸ
λαυτομάτης προσάντας, καὶ ἐν μάλῃ γεγραμ-
μένους τὴν μαρτυρίαν. Καὶ ὁ αὐτὸς ἀλλαχῇ μᾶλ-
λον δ' ἀναγνώσσομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέ-
γραμμαι πάντα τὰ ὑπομνήματα. Οὐ μόνον δὲ
τὰ παθητικὰ ἀντὶ τῶν ἐνεργητικῶν πολλάκις εὖ-
ροι τις μεταλαμβάνόμενα, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν τὰ ἐ-
νεργητικὰ ἀντὶ τῶν παθητικῶν. Οἷον πολιτεύειν
λέγουσιν ἀντὶ τῆς πολιτεύεσθαι, καὶ καλασρέφειν
ἀντὶ τῆς καλασρέφεσθαι, καὶ μεταβάλλειν ἀντὶ
τῆς μεταβάλλεσθαι, καὶ ἀπαλλάξαι δὲ ἀντὶ
τῆς ἀπαλλάχθῆναι, καὶ ἄλλ' ἅ παρίημι.

Οὐτε δὲ δι' ὅλην ἰδυλευνῆς τε καὶ ὄρδιος κτ. 125
Πῶς ἐχί, εἰ κατὰ διάμετρον τῆς ἀόρου πέτρας τὸ
ὄρος ἡμῖν ὑπερτέταται;

Τὰς ἐναλλὰξ γωνίας ὀρθογωνίας ἔχουσα. 126
Μὴ λέγε τὰς γωνίας ὀρθογωνίας, ἀλλὰ τὸ ἔχον αὐτάς,
οἷον τὸ τρίγωνον, τὸ τετράγωνον, κάλει ὀρθογώνιον·
τὰς δὲ γωνίας ὀρθάς.

Κοπενδάριον. Λατινικὴ ἡ λέξις, compen- 127
diarium· σημαίνει δὲ τὸ ἐπιτετμημένον τῆς ὁδοῦ.

Ἀπὸ βηλῆς δευπεσίοιο. Καὶ πῶς εἰ ἔδει 128
ἐπὶ τῆς ἀκρωρείας ἐγένετο τῶν τοιούτων;

Η' τάξις τῶν σοιχείων καθ' ἣν τὸ
 μὲν α' τῶν ἄλλων ἡγεῖται, μεθ' ὃ τὸ β' κτ'. Πρῶ-
 γος ἂν ἐποίησε διδάξας ἡμᾶς τῆς τῶν σοιχείων τά-
 ξεως τὰ σοιχεῖα. Ἐπεὶ δὲ τοσούτον δίδας τῷ πράγ-
 ματος, ὅσον τὸ φιλομάθης ὑποκνίσαι, τὸν περὶ τέττε
 λόγον παρηγκωνίσατο, φέρε δὴ τὸ ἐνδέον αὐτοῖ
 ἐκ τῶν παρὰ τῷ Χαιρωνεῖ Πλευτάρχῳ περὶ τέττε φι-
 λολογημένων ἀναπληρώσωμεν. Τὰ φωνήεντα, φα-
 σὶ, τῷ δικαιοτάτῳ λόγῳ πρωτεύειν τῶν ἀφώνων
 καὶ ἡμιφώνων· ἐν δὲ φωνήεσι τῶν μὲν μακρῶν ὄν-
 των, τῶν δὲ βραχέων, τῶν δὲ ἀμφοτέρων, καὶ δι-
 χρύνων λεγομένων, ταῦτα εἰκότως τῇ δυνάμει δια-
 φέρειν· αὐτῶν δὲ τέτων πάλιν ἡγεμονικωτάτην ἔ-
 χειν τὴν τάξιν, τὸ προτάττεσθαι τῶν ἄλλων δυοῖν,
 ὑποτάττεσθαι δὲ μηδετέρῳ πεφυκὸς, οἷον ἐστὶ τὸ
 ἄλφα. Διὸ τοῖς τρισὶν ὥσπερ οἱ πένταβλοὶ περίεσι
 καὶ νικᾷ, τὰ μὲν πολλὰ, τὸ φωνῆεν εἶναι· τὰ δ' ἄφω-
 νήεντα, ἐν τῷ δίχρονον· ταῦτα δὲ αὐτὰ, τῷ πε-
 φυκέναι καθηγεῖσθαι, δευτερεύειν δὲ μηδέποτε,
 μηδὲ ἀκολουθεῖν. Οἱ δὲ φασὶ τὸν Κάδμον τὸ ἄλφα
 πάντων προτάξαι διὰ τὸ Φοίνικας ἔττω καλεῖν τὸν
 βῆν, ὃν ἔ' δεύτερον, ἔδ' τρίτον (καθάπερ Ἡσίοδος),
 ἀλλὰ πρῶτον δεῖ τίθεσθαι τῶν ἀναγκαίων. Οἱ δ' ὅτι
 πρώτη φύσει φωνὴ τῶν ἐνάρθρων ἐκφέρεται διὰ
 τῆς τῷ ἄλφα δυνάμεως. Τὸ γὰρ ἐν τῷ σώματι πνεῦ-
 μα ταῖς περὶ τὰ χεῖλη μάλιστα πράττεσθαι κινή-
 σεσιν, ὧν πρώτην, ἀνοιγομένων τὴν ἄνω διάσασιν,
 ἔσαν ἐξιέναι τέτον τὸν ἦχον, ἅπλῶν ὄντα κομιδῇ, καὶ

μηδεμιᾶς δεόμενον πραγματείας, μηδὲ τὴν γλῶτ-
 ταν παρακαλῶντα, μηδ' ὑπομένοντα, ἀλλὰ κατὰ
 χώραν ὑποκειμένης ἐκείνης ἐκπεμπόμενον, ἥ καὶ τὰ
 νήπια ταύτην πρώτην ἀφίεναι φωνήν· ὠνομάσθαι
 δὲ καὶ τὸ αἰεὶ εἶναι ἐπὶ τῷ φωνῆς αἰσθάνεσθαι, καὶ
 πολλὰ τῶν ὁμοίων, ὥσπερ καὶ τὸ ἄδειν, καὶ τὸ αὐλεῖν,
 καὶ τὸ ἀλαλάζειν· οἶμαι δὲ καὶ τὸ αἰεῖρειν, καὶ τὸ ἀνοί-
 γειν, ἐκ ἀπὸ τρόπου τῇ τῶν χειλῶν ἀνοίξει καὶ ἄρσει,
 καὶ ἢν ἔτος ἐκπίπτει τῷ σώματος ὁ φθόγγος, ὠ-
 νομάσθαι. Διὸ καὶ τὰ τῶν ἀφώνων γραμμάτων ὀνό-
 ματα, πλὴν ἐνός, ἅπαντα προσχρῆται τῷ α, κα-
 θάπερ φωτὶ τῆς περὶ αὐτὰ τυφλότητος. Τῷ δὲ πι
 μόνον ἅπεςιν ἢ δύναμις αὕτη· τὸ δὲ φι, καὶ τὸ χι,
 τὸ μὲν ἐστὶ πι, τὸ δὲ κάππα δασυνόμενον. Καὶ περὶ
 μὲν τῆς τάξεως τῶν γραμμάτων, καὶ πρὸ πάντων τῷ
 Ἀλφα, ταῦτα, ἐξ ὧν ἔστι μαθεῖν, καὶ ὅτι ἡ προβαλ-
 λομένη ἡμῖν ὑπὸ τῷ Σχολιαστῇ τάξις, καὶ ἢν πρῶ-
 τον μὲν τίθησι τὸ α, μετ' ὃ τὸ β, ἄντικρυς ἐστὶν ἀτα-
 ξία, ὡς μὴ κατ' αὐτὴν πρώτων μὲν, ἥπερ ἔδει, τῶν
 φωνηέντων ἐκκειμένων, δευτέρων δὲ τῶν ἡμιφώνων,
 τρίτων δὲ τῶν ἀφώνων. Οἱ δὲ μᾶλλον περιέρχως
 περὶ ταῦτα φερόμενοι, ἐδὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν καὶ
 γραμμάτων παρήλθον ἀκαταζήτητον· τεκμήριον δὲ
 ποιεῖται τὸ μὴ κατὰ τύχην τῶν ἀφώνων καὶ ἡμι-
 φώνων πρός τε ἄλληλα, καὶ πρὸς τὰ φωνήεντα γε-
 γονέναι τὸ πλῆθος, ἀλλὰ κατὰ τὴν Α'. ἀναλογίαν,
 ἀριθμητικὴν δὲ καλουμένην· ἐννέα γὰρ ὄντων, καὶ
 ὀκτὼ, καὶ ἑπτὰ, ἔτω τὸν μέσον ἀριθμὸν ὑπερέχειν.

καὶ ὑπερέχουσθαι. Συμβέβηκε δὲ τῶν ἄκρων τὸν μέ-
 γιστον πρὸς τὸν ἐλάχιστον ἔχειν λόγον, ὃν ὁ τῶν Μισσῶν
 πρὸς τὸν τῷ Α' πόλλωνος. Ἡ γὰρ ἐννεὰς δῆπερ ταῖς
 Μέσαις, ἡ δὲ ἐβδομάς τῷ μεσηγέτῃ προσκεκλήρω-
 ται. Συντεθέντα δὲ ἀλλήλοις διπλασιάζειν τὸν μέ-
 σον εἰκότως. Ἐπεὶ καὶ τὰ ἡμίφωνα τῆς ἀμφοῖν τρό-
 που τινὰ κοινωνεῖ δυνάμειος, καὶ ἐρμηνείας. Ἐπειτα
 καὶ Ἑρμῆς, Φασὶ, λέγεται θεῶν ἐν Αἰγύπτῳ γράμ-
 ματα πρῶτος εὑρεῖν. Διὸ καὶ τῶν γραμμάτων σύμ-
 βολον ἴβιν Αἰγύπτιοι γράφουσιν, ὡς Ἑρμῇ προσήκε-
 σαν, καίτοι ἐκ ὁρθῶς πάνυ ἀναύδω τε καὶ ἀφθόγ-
 γω προεδρίαν ἐν γράμμασιν ἀποδόντες. Ἑρμῇ δὲ
 μάλιστα τῶν ἀριθμῶν ἡ τετράς ἀνάκειται. Πολλοὶ δὲ
 καὶ τετράδι μηνὸς ἰσαμένους γενέσθαι τὸν θεὸν ἰσορεῖσι.
 Τὰ δὲ δὴ πρῶτα καὶ Φοινίκεια διὰ Κάδμον ὀνομα-
 σθέντα, τετράκις ἡ τετράς γενομένη παρέχε. Καὶ
 τῶν αὐτῶν εὑρεθέντων δὲ, Παλαμίδης τε πρότερος
 τέτταρα, καὶ Σιμωνίδης αὐτῶν ἄλλα τοσαῦτα πρα-
 σέθηκε. Καὶ μὴν ἀπάντων ἀριθμῶν πρῶτοι τέλειοι,
 ἡ μὲν τριάς, ὡς ἀρχὴν καὶ μέσσην ἔχουσα, καὶ τέλος·
 ἡ δὲ ἑξὰς ὡς ἴση τοῖς ἑαυτῆς μέρεσι γινομένη· ἡ
 δὲ τετράς Α'. τετράγωνος· ὀκτὰς δὲ Α'. κύβος.
 Τέτων τοίνυν ἡ μὲν τριάς τὴν ὀκτάδα πολυπλασιάζου-
 σασα Α'. κύβον Α'. τέλειος, καὶ ἡ τετράς τὴν ἑξάδα,
 Α'. τετράγωνος αὐτῶν τὸν τέλειον, τὸ τῶν τεττά-
 ρων καὶ εἴκοσι παρεχόμενασι πλῆθος. Καὶ περὶ τῷ ἀ-
 ριθμῷ δὲ τοσαῦτα. Οἱ μὲντοι Ζωπυρίων παρὰ τῷ αὐ-
 τῷ Πλάτῳ (Συμποσ. Βιβλ. Θ'. Προβλ. Γ'.)

εἰσάγεται τὰ τοιαῦτα καταγελῶν, καὶ φλυαρίαν ἀποκαλῶν· μηδενὶ γὰρ λόγῳ, συντυχία δέ τινι καὶ τὸ πλῆθος τῶν γραμμάτων γεγονέναι τοσῆτον, καὶ τὴν τάξιν ἔτις ἔχουσιν· ὥσπερ (ἔφη) καὶ τὸ τῆς Ἰλιάδος τὸν πρῶτον σῆχον τῷ τῆς Οὔδυσσεΐας ἰσοσύλλαβον εἶναι, καὶ πάλιν τῷ τελευταίῳ τὸν τελευταῖον, ἐκ τύχης καὶ αὐτομάτως ἐπηκολοθηκέναι.

Τοῖς δὲ σοιῷοις προσηνέσθαι μηδὲν 130
ἐν λόγῳ καθόλου παραλαμβάνειν, μηδὲ παρὰ λόγον γὰρ ἡμαρτῆσθαι. Πῶς οὕτω ῥαδίως ἐκ τῆς μέρης ἐπὶ τὸ ὅλον ἀφίπταται, τὴν τῶν πάντων τάξιν συγχέειν μονονηχὶ λέγων, τὲς ἄνευ τάξεως οἰομένους ἀριθμεῖσθαι τὰ καὶ γράμματα; Τῆτο γὰρ παραπλήσιον εἶναι, ὡς ἂν εἰ τινὸς ἀψυχίαν τῶν γραμματικῶν σοιχείων κατηγορεῖντος, ὁ δὲ περὶ τῆς τοιαύτης λέγοι, ὅτι πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔστιν ἀνέδειξεν ἀψυχα. Εἶτα ὁ μὲν τὴν ἐν τοῖς καὶ γράμμασι τάξιν μὴ συγχωρῶν, οὕτως ἀκοσμεῖτω, καὶ ἔτι μεγάλα ἀμαρτανέτω, ἐπεὶ δοκεῖ. Οὐδὲ τίποτε φήσει, μηδεμίαν μηδαμῇ ἀταξίαν συμβαίνειν, ἀπαρβάτως τῆς τάξεως ἐπὶ παντὸς ἔτινος ἐν σωζομένης, ἢ τινὲς καὶ ἀτακτεῖν. Εἰ μὲν γὰρ ἐκεῖνο, ἔθ' ὁ τὴν τάξιν τῶν σοιχείων ἀθετῶν, δηλονότι ἔθ' αὐτὸς ἀτακτήσει. Εἰ δὲ τῆτο, τίθέσθω ἄρα ἐν τοῖς ἄνευ τάξεως ἐκκειμένοις καὶ τὰ καὶ γράμματα. Καὶ ἔθ' ἐν δέος μέντοι γε ἐκ τῆς παντὸς ἀρδεῖν τὸ εὐτακτον, σωζομένης ἐπὶ ἄλλων ἐκ εὐαρίθμων τῆς τάξεως.

131

Εἶγε πᾶς λόγος ἄνευ λούλων οὐ συγ-
κλείεται κτ. Καλῶς ἔν ὁ Πλάτων ἔλεγε τὸν λό-
γον ἐξ ὀνομάτων καὶ ῥημάτων κεράννυσθαι. „λόγον
„γὰρ (ἢ φησι Πλέτ.) οἱ παλαιοὶ τὴν τότε καλε-
„μένην πρότασιν, νῦν δὲ ἄξιωμα προσηγόρευον, ὃ
„πρῶτον λέγοντες ἀληθεύουσιν, ἢ ψεύδονται. Τέτο
„δὲ ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος συνέστηκεν, ὧν τὸ μὲν
„πτῶσιν οἱ διαλεκτικοί, τὸ δὲ κατηγόρημα καλε-
„σιν. Ἀκέσαντες γὰρ ὅτι Σωκράτης φιλοσοφεῖ, καὶ
„πάλιν ὅτι Σωκράτης τρέπεται, τὸν μὲν ἀληθεῖ λό-
„γον εἶναι, τὸν δὲ ψευδῇ φήσομεν, ἕδενός ἄλλου
„προσδεχθέντος. Καὶ γὰρ εἰκὸς ἀνθρώπος ἐν χρείᾳ
„λόγου τὸ πρῶτον, καὶ φωνῆς ἐνάρθρου γενέσθαι, τὰς
„τε πράξεις, καὶ τὰς πράττοντας αὐτὰς, καὶ τὰ πά-
„θη, καὶ τὰς πάχοντας ἀλλήλοις διασαφεῖν, καὶ ἀπο-
„σημαίνειν βελομένους, ἔτω τοῖς ὀνόμασι χρησάσθαι
„καὶ τοῖς ῥήμασι.

132

Εἰν ὧ πλὴν τοῦ συνδέσμου κτ. Ὁ μῆρος δὲ
νεανιευσάμενος εἰς ἓνα σίχον ἐνέβαλε πάντα τέτον.

Αὐτὸς ἰὼν κλισίην δε τὸ σὸν γέρας, ὅφρ' εὖ εἰδῆς.
Καὶ γὰρ ἀντωνυμία, καὶ μετοχή, καὶ ὄνομα, καὶ
ῥῆμα, καὶ πρόθεσις (τὸ γὰρ δε μόριον ἀντὶ τῆς εἰς
τέτακται), καὶ ἄρθρον, καὶ σύνδεσμος, καὶ ἐπίρρημα
ἔνθεσι.

133

Τὰ δὲ παρὰ λαῦλα συμβεβηκότων ἐπέ-
χει λόγον. „Εἴπει τοίνυν τῷ μὲν ῥήματι τὰ πράγ-
„ματα (ὡς κεῖται παρὰ Πλέτ.), καὶ τὰ πάθη, τῷ

ὁ δὲ ὀνόματι τὲς πράττοντας αὐτὰ καὶ πάχοντας ἀ-
 ποχρώντως δηλοῦμεν (ὡς Πλάτων εἶρηκε) ταῦτα
 σημαίνειν ἔδοξε· τὰ δὲ ἄλλα φαίητις ἂν ἔσθ' ἡ
 σημαίνειν, οἷον οἱ σεναγμοὶ καὶ ὀλολυγμοὶ τῶν ὑποκρι-
 τῶν, καὶ νῆ δία πολλάκις ἐπιμειδίαις, καὶ ἀποσιώ-
 πησις, ἐμφαντικώτερον ποιεῖ τὸν λόγον· ἔσθ' μὲν
 ἀναγκαίαν ἔχει πρὸς τὸ σημαίνειν, ὡς τὸ ῥῆμα καὶ
 τὸ ἔννομα, δύναμιν, ἀλλ' ἐπίθετόν τινα ποικίλλουσιν
 τὸν λόγον, ὥσπερ τὰ στοιχεῖα ποικίλλουσιν οἱ τὰ
 πνεύματα, καὶ τὰς δασύτητας αὐτῶν, ἐκτάσεις τε
 καὶ συστολάς ἐνίων, αὐτὰ καθ' αὐτὰ στοιχεῖα τιθέμε-
 νου, πᾶσθ' ἡ μάλιστα ἔντα, καὶ συμβεβηκέτα, καὶ δια-
 φράς στοιχείων, ὡς ἐδήλωσαν οἱ παλαιοὶ, διὰ τῶν
 ἐκκρίδεα φράζοντες] ἀποχρώντως καὶ γράφον-
 τες.

Κατὰ δὲ τὰς ἄλλας πλαγίας, πλῶσεις 134
 καλεῖται (τὰ ὀνόματα) ὀνόματος παρὰ τοῖς δια-
 λεκτικοῖς. Οὕτως ἔχει. Ἀλλὰ προσσημειωτέον
 καὶ τὸ π, ὡς οἱ παλαιοὶ καὶ ἀπλῶς τὸ ὄνομα πτώσιν
 ἐκάλει, μαρτυρῶντος τῷ Πλετάρχῃ (ἐν Πλατων. ζη-
 τήμ.) ἢν οἷς φησὶ, ῥῆμα δὲ (τὸ ἀξιῶμα) ἐξ ὀνό-
 ματος καὶ ῥήματος συνέστηκεν, ὡν τὸ μὲν
 πλῶσι οἱ διαλεκτικοί, τὸ δὲ κατηγόρημα κα-
 λοῦσιν

Ὡς περὶ γὰρ τῆς νεῶς αἰ μὲν στανίδες 135
 κλ. Πρὸς τέτοις δὲ τοῖς ἐκ τῷ Ἀμμωνίῳ τῷ Ὑπο-
 μνηματιστῇ εἰλημμένοις παραδῶμεν αὐτοὶ καὶ τὰ τῷ

Πλατάρχῃ. Ἔπειτα σκόπει μὴ παραυῶμεν τῷ
 Πλάτωνος ἐκ τέτων κεράννυσθαι τὸν λόγον, ἢ
 διὰ τέτων εἰρηκότος. Εἶτα ὥσπερ ὁ τὸν λέγοντα
 τὸ φάρμακον ἐκ κηρῶ μεμίχθαι καὶ χαλβάνης συ-
 κοφαντῶν, ἐπεὶ τὸ πῦρ παρέλιπε καὶ τὸ ἀγγεῖον,
 ὧν χωρὶς ἐκ ἐνῆν μεμίχθαι, καὶ ἡμεῖς ὁμοίως ἐγ-
 καλῶμεν, ὅτι συνδέσμες, καὶ προδέσεις, καὶ τὰ
 τοιαῦτα παρήκεν. Οὐ γὰρ ἐκ τέτων ὁ λόγος
 ἀλλ' εἶπερ ἄρα διὰ τέτων, καὶ ἐκ ἄνευ τέτων κε-
 ράννυσθαι πέφυκεν. Οὐ γὰρ ὥσπερ ὁ τὸ τύπτειν
 φθεγγόμενος, ἢ τὸ τύπτεσθαι, καὶ πάλιν τὸ Σο-
 κράτης, ἢ τὸ Πυθαγόρας, ἀμωσγέπως νοῆσαι τι,
 καὶ διανοηθῆναι παρέχθηκεν, ἔτω τῷ μὲν, ἢ γὰρ,
 ἢ περὶ κατ' αὐτὸ ἐκφωνηθέντος, ἔστιν ἐννιᾶν
 τινα λαβεῖν ἢ πράγματος, ἢ σώματος. Ἀλλ' εἰ
 μή τι περὶ ἐκεῖνα καὶ μετ' ἐκείνων ἐκφέρεται, ψό-
 φοις κενοῖς καὶ ἡχοῖς ἔοικεν, ὅτι ταῦτα μὲν ἔτε
 κατ' αὐτὰ σημαίνειν, ἔτε μετ' ἀλλήλων ἔδεν γέφυ-
 ρεν. Ἀλλ' ὅπως ἂν συμπλέκωμεν, ἢ μηνύω-
 μεν εἰς ταῦτ' συνδέσμες, καὶ ἄρδρα, καὶ προδέσεις,
 ἐν τι πειρώμενοι ἐξ αὐτῶν ποιεῖν, τερετίζειν ἑἷλον
 ἢ διαλέγεσθαι δόξομεν. ῥήματος δὲ ὄνομα συμ-
 πλεκόμενε, τὸ γενόμενον εὐθὺς διάλεκτα ἐστὶ καὶ
 λόγος Τὶ ἐν, φήσιν τις ἂν, ἔδει ταῦτα
 συμβάλλεται πρὸς λόγον; ἔγωγε φησὶμ' ἂν,
 ὥσπερ ἄλλας συμβάλλεσθαι πρὸς ὄψον, ὕδωρ δὲ
 πρὸς μάζαν. Εὐνηος δὲ καὶ τὸ πῦρ ἔφασκε τῶν ἡ-

„δυσμάτων εἶναι ἄριστον· ἔτε πῦρ, ἔτε ἄλας ἐψή-
 „ματος, ἢ βρώματος, ὧν αἰεὶ τυγχάνομεν δεόμενοι
 „(νοητέον, μέρη ἐσὶν· ἐπεὶ ἡ βίβλος ἐν τέτοις διέ-
 „φθαρται, καὶ ἐλλιπῶς ἔχει). Οὕτως ὁ λόγος ἐ-
 „κείνων πολλάκις ἀπροσδεῆς ἐστὶ Τὸ δὲ τῆς
 „Διαλεκτικῆς μάλιστ᾽ συνδέσμων δεῖσθαι πρὸς τὰς
 „τῶν ἀξιωμάτων συναφὰς, καὶ συμπλοκάς, καὶ δια-
 „ζεύξεις, ὥσπερ ἡνιόχους ζυγῶν, καὶ τὸν κύκλωπος
 „Οὔδυσσέα λύγων πρὸς τὰς τῶν προβάτων, καὶ μέρος
 „λόγου τὸν σύνδεσμον, ἀλλ' ὄργανόν τι συνδετικὸν
 „ἀποφαίνει (καθάπερ ὠνόμασαι) καὶ συνεκτικῶν καὶ
 „πάντων, ἀλλὰ τῶν ἐκ ἀπλῶς λεγομένων. Εἰ μὴ
 „καὶ τῆ φορτίου τὸν ἱμάντα, καὶ τῆ βιβλίου τὴν κόλ-
 „λαν ἀξιῶσι μέρος εἶναι, καὶ τὰς διανομὰς τῆ πολι-
 „τεύματος, ὡς ἔλεγε Δημάδης κόλλαν ὀνομάζων
 „τὰ θεωρητικὰ τῆς δημοκρατίας. Ποῖος δὲ σύνδεσ-
 „μος ἔτῳς ἐκ πολλῶν ἀξιώματι ποιεῖ συμπλέκων,
 „καὶ συνάπτων, ὡς ἡ μάρμαρος τὸν συλλιπαινόμε-
 „νον διὰ τῆ πυρὸς σίδηρον; Ἀλλ' ἐκ ἐσίν, ἐδὲ λέ-
 „γεται τῆ σιδήρου μέρος.

Καὶ γὰρ τῆς ἀντωνυμίας ἀντὶ ὀνόματος 136
 εἰρημμένης. „Καὶ μὴν τῶν γε λοιπῶν, ἡ μὲν
 „ἀντωνυμία περιφανῶς γένος ὀνόματος ἐστὶν, ἐκ
 „ἢ πτώσεων μετέχει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ κυριωτά-
 „την ἅμα τῇ φύσει ποιεῖν δείξιν ἐννοίας, ἐπὶ τῶν
 „ᾠρισμένων ἐπιφερομένης. Καὶ ἐκ οἷδ' ὅτι μᾶλλον
 „ὁ Σωκράτην φθεγγόμενος, ἢ ὁ τῆτον εἰπὼν, ὀνο-
 „μασι πρόσωπον δεδήλωκεν (Αὐτ. αὐτ.).

137

Επεὶ γὰρ διατιθέναι, καὶ διατίθεσθαι, εἴτ' οὖν γὰρ ἐνεργεῖν, καὶ πάσχειν, σώματος ἰδίου κτ. Ἐπὶ τὸν Ἐπικύρβουρον ταῦτα λέγων ἡμᾶς συνωθεῖς. Εἰ γὰρ αἱ ἐνέργειαι μόνων τῶν σωμάτων, καὶ αἱ δυνάμεις ἅρα, καὶ αἱ ἐσῖαι, καὶ αἱ ὑποστάσεις. Καὶ ἐδὲν ἐν τῷ παντὶ, ὅτι μὴ σῶμα· ἀλλ' ἄπαγε· τὸ γὰρ διατιθέναι καὶ διατίθεσθαι, καὶ ἐνεργεῖν καὶ παθαίνεσθαι, (διαθέσεις λέγω, καὶ ἐνεργείας, καὶ παθήσεις, τὰς σφίσι προσηκέσας), ἐδὲ τῶν ἀσωμάτων ἐσίων ἀλλότριον ἐστί. Διὸ ἔξω ὀνόματος ἐκ εἰσὶν ἐδ' αὐταί· μόνον δὲ τὸ θεῖον κυρίως ἀνώνυμον, τὸ καὶ ἀπειρώνυμον, τὸ ἐκ μηδενὸς ὀνόματος, καὶ ἐκ παντὸς ὀνόματος, διὰ τὸ ὑπερτελὲς ἐξυμνέμενον.

138

Κατεκράτησε δὲ καὶ ἡ τοῦ ὀνόματος θέσις κτ. Ἐπειδὴ, φησι, τῶν ἄλλων τὰ λόγους μερῶν προϋφαστός ἐστι τὸ ὄνομα, ἐξ αὐτῶ καὶ τὰ λοιπὰ κατεκράτησεν ὀνόματα λέγεσθαι· ἢ τὸναντίον ἐκ τῆς κοινῆς ὀνομασίας τὴν κλήσιν τὸνομα ἀπηνέγκαστο, ὡς πρῶτον, καὶ τῶν ἄλλων κυριώτερον. Ἐνθενδε δὲ ἤδη, ὡς εἶπερ φθάσας ἐδεδείχει τὸν λόγον, δι' ὃν προτέτακται, καὶ ἄλλως (φησὶν οἷον ἐν προσθήκης μοίρα) καὶ ἄλλως προλέλακται τοῦ ῥήματος γὰρ ὄνομα κτ., μὴ συνορῶν, ὡς ταύτην πρώτην τε καὶ μόνην αἰτίαν, αὐτότε, καὶ ὅσις ἐν ἂν ἔχοι προχειρίσασθαι, τῶν ἐποφειλομένων πρωτείων τῷ ὀνόματι, ἑλλήν δὲ ἐδεμίαν. Ἐξ ἧς καὶ τὰ ἀνωτέρω, τὸ

ἦτοι ἐξ αὐτῆς, ὡς πρωτεύοντος, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λόγου
μέρη παρονομάζεσθαι, ἢ τὸ τοῖς ἄλλοις κοινὸν αὐτὸ
ἐξειδιοποιεῖσθαι.

Καθ' ὃ σημαινόμενον λέγοιτ' ἂν καὶ τὰ 139
ῥήματα. Μάλιστα μὲν ἐν ἡ κοινῇ τῆς ὀνόματος προ-
σηγορία αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασιν ἐπετέθη καὶ τοῖς ῥή-
μασιν. „Οὐδεν εἰκότως ἐνιοι (Πλάτ. αὐτ.) μόνα
„ταῦτα μέρη τῆς λόγου τίθενται. Καὶ Ὅμηρος ἴσως
„τῷτο βέλεται δηλῆν ἐκάστοτε λέγων.

„Ἐπος τ' ἔφατ' ἔκτ' ὀνόμαζεν.

„Ἐπος γὰρ τὸ ῥῆμα καλεῖν εἴωθεν, ὥσπερ ἐν
τῷτοις.

„Ὡ γύναι, ἡ μάλα τῷτο ἔπος θυμαλγὲς εἶπας.

Καὶ

„Χαῖρε πάτερ ὦξεῖνε· ἔπος δ' εἰπέρτι λέλεκται

„Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέροισιν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.

„Οὔτε γὰρ σύνδεσμον, ἔτε ἄρδρον, ἔτε πρό-
„θεσιν, δεινὸν ἐςί, καὶ θυμαλγὲς εἰπεῖν, ἀλλὰ ῥῆ-
„μα πράξεως ἐμφατικὸν αἰχρᾶς ἐκ πάθους τινὸς
„ἀνεπιτηδεύει. Διὸ καὶ Ποιητὰς καὶ Συγγραφεῖς εἰώ-
„θαμεν ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν, ἔτω πως λέγοντες, ἀτ-
„τικοῖς ὀνόμασιν ὁδεῖνα κέχρηται, καλοῖς ῥήμασιν,
„ἢ πάλιν πεζοῖς. Πεζοῖς δὲ, ἢ καλοῖς πάλιν, καὶ
„ἄττικοῖς ἄρδροις, ἐκ ἂν εἴποι τις Εὐριπίδην, ἢ Θυ-
„κυδίδην διειλέχθαι.

Τὰ ῥήματα ἐκ ἀπὸ τῆς γ'. ἐπὶ τὸ β'. καὶ 140
α'. ἀναποδίζοντα μετασχηματίζονται. Παρ'

Εἴλλησι δηλονότι. Παρ' Εβραίοις γὰρ ἀνάπαλιν ἐκ
τῆ τρίτης προσώπου ἐπὶ τὸ β'. γίνεται ὁ μετασχημα-
τισμὸς, καὶ ἐπὶ τὸ α'. ὡδὶ λέγουσιν

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ

ἐπεσκεψάτο ἐπεσκεψώ ἐπεσκεψάμην. Ἀλλὰ τί
μοι εἰρεῖς περὶ τῶν Εβραϊκῶν ἐνταῦθα ῥημάτων,
περὶ τῶν Ελληνικῶν λέγοντι; ἢ ἵνα δῆλον γένη-
ται, ὡς ἐκ τῆς τῶν μετασχηματισμῶν τῶν ῥημάτων
προσωπικῆς τάξεως τὸ πρότερον εἶναι φύσει (ὡς
ἂν ὁ ἐνιστάμενος βέλοιο) τῶν προσώπων τὸ πρῶτον,
ἐκ ἐξ ἀνάγκης ἔπεται· κοινὴ γὰρ ἡ φύσις· τό, τε
φύσει πρότερον, τοιῦτον ἅπασιν εἶναι θέλει καὶ Ε-
βραίοις καὶ Εἰλλησιν. Εἶπερ ἔν ἐκ τῶν ῥηματικῶν
προσώπων ὁποῖον τὸ ἐν τοῖς προσώποις φύσει πρό-
τερον ἐνεσι μαθεῖν, πρότερον μὲν ἔσαι τὸ πρῶτον
καθ' Εἰλληνας, πρότερον δὲ ἅμα τὸ τρίτον καθ'
Εβραίους, καὶ ἀπολήξει τέως τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ
εἰς τὸ πρότερον εἶναι καὶ ὕστερον.

141 Τῆ πρότερον ἐξαχῶς λεγομένη. Πεντα-
χῶς τῷ Φιλοσόφῳ τίθεται ἐν τοῖς μετὰ τὰς κατη-
γορίας.

142 Φύσει ὡς τὰ γένη τῶν οἰκείων εἰδῶν.
Τῆτο, τὸ κατὰ τὴν τῆ εἶναι ἀκολέθησιν μὴ ἀντι-
σρέφον, πρότερον ὁ Ἀριστοτέλης ὠνόμασε.

143 Ἀξία καὶ τιμῇ, τὸ βέλτιον καὶ τιμιώτερον.
Ἀριστοτέλης τῆτο καλέσας, Ε'. ἐν τοῖς τρόποις ἀ-

ριθμεί, φύσιν τῶν τρόπων ἀπαξαπάντων τέτον
 σχεδὸν εἶναι ἀλλοτριώτατον. Οὔτε θεῖος Δαμασκηνὸς
 εἰ. κατὰ τινος ἀριθμεί, καὶ ἐπὶ τὸν παρ' αὐτῷ τέταρ-
 τον τρόπον ἀνάγει, τὸ κατ' ἐπίνοιαν καλῶν.

Γενέσκει, ὡς γὰρ μέρη γ' ὅλον. Τέττε ἔτε 144
 Ἀριστοτέλης μέμνηται, ἔτε ὁ Δαμασκηνὸς, ἔτε
 Ἀμμώνιος, ἔτε Κορυδαλεὺς ἐπὶ τέτοις. Εἰκότως
 δέ, ἐπεὶ τὰ ἔτω πρότερα φύσει, τετέσι κατὰ τὸν
 β'. τρόπον πρότερα εἰσὶ· συναναιρεῖ γὰρ τὰ μέρη
 τὸ ὅλον, καὶ συναναιρεῖται δὲ ὑπ' αὐτῶ· ὥς καὶ Χρὴ
 πολλαπλασιάζειν τὰ ὄντα ἄνευ ἀνάγκης.

Αἰτίῳ ὁ παλῆρ. Τέτο καὶ φύσει λέγοιτ' ἂν, ὡς 145
 Ἀριστοτέλης φησί.

Ἐπὶ γ' προκειμένῳ κατὰ τάξιν μόνον 146
 εἰληπταί. Τετέσι κατὰ τάξιν τὸ πρότερον ἐπὶ
 τῶν τακτικῶν ἀριθμῶν. Ἀμειβομένης δὲ τῆς τάξε-
 ως, μεταπίπτει εἰς ἀλλήλα καὶ τὸ α'. καὶ β'. καὶ γ'.
 Αἰ μέντοι, ἢ τοιαῦτα θεωρούμενα, τὸ α'. πρότερον
 τῶ β', καὶ τέτο τῶ γ'. Καὶ ἐκ ἑστίν ὅτε τὸ α'. ἢ
 τοῖστο, γένοιτ' ἂν β'.· καὶ γένηται, ἐκέτι πρῶτον
 εἶναι εἰρήσεται, προτερῶν ἤδη ἔχον τὸ πρὸ αὐτῶ
 πρῶτον. Οὐκ ἔστιν ἔν ἐπιλυομένης τὸ ἀντιπίπτον,
 τῶν πρωτείων ἀξιῶν τὸ ὄνομα πρὸ τῆς Ἀντωνυμίας
 πειρᾶσθαι, τῷ λέγειν ὅτι τὸ γ'. πρόσωπον, καὶ πα-
 ρασατικὸν τένομα, γίνεται πρῶτον μεταμειβομένης
 τῆς τάξεως. Καὶ γὰρ καὶ τέττε γενομένης, πάλιν ἢ
 πρωτοπροσωπῆσα ἀντωνυμία ἔσαι δεικτική, ἢ ἀνα-
 φορική. Ἐνθεντοὶ καὶ λόγος εἰς ἀπορίαν μένει πάλιν

137

Ἐπεὶ τὸ διατιθέναι, καὶ διατίθεσθαι, εἴτ' οὖν τὸ ἐνεργεῖν, καὶ πάσχειν, σώματος ἰδίου κτ. Ἐπὶ τὸν Ἐπικέρυβόδρον ταῦτα λέγων ἡμᾶς συνώδεις. Εἰ γὰρ αἱ ἐνέργειαι μόνων τῶν σωμάτων, καὶ αἱ δυνάμεις ἅρα, καὶ αἱ ἐσῖαι, καὶ αἱ ὑποστάσεις. Καὶ ἔδει ἐν τῷ παντὶ, ὅτι μὴ σῶμα· ἀλλ' ἄπαγε· τὸ γὰρ διατιθέναι καὶ διατίθεσθαι, καὶ ἐνεργεῖν καὶ παθαίνεσθαι, (διαδέσεις λέγω, καὶ ἐνεργείας, καὶ παθήσεις, τὰς σφίσι προσηκέσας), ἔδὲ τῶν ἀσωμάτων ἐσιῶν ἀλλότριον ἐστί. Διὸ ἔξω ὀνόματος ἐκ εἰσὶν ἔδ' αὐταί· μόνον δὲ τὸ θεῖον κυρίως ἀνώνυμον, τὸ καὶ ἀπειρώνυμον, τὸ ἐκ μηδενὸς ὀνόματος, καὶ ἐκ παντὸς ὀνόματος, διὰ τὸ ὑπερτελὲς ἐξυμνέμενον.

138

Κατεκράτησε δὲ καὶ ἡ τοῦ ὀνόματος θέσις κτ. Ἐπειδὴ, φησι, τῶν ἄλλων τὰ λόγους μερῶν προϋφαστός ἐστι τὸ ὄνομα, ἐξ αὐτῶ καὶ τὰ λοιπὰ κατεκράτησεν ὀνόματα λέγεσθαι· ἢ τὸ ἐναντίον ἐκ τῆς κοινῆς ὀνομασίας τὴν κλήσιν τὸν ὄνομα ἀπηνέγκατο, ὡς πρῶτον, καὶ τῶν ἄλλων κυριώτερον. Ἐνθεν δὲ ἤδη, ὡς εἶπερ φθάσας ἐδεδείχει τὸν λόγον, δι' ὃν προτέτακται, καὶ ἄλλως (φησὶν οἷον ἐν προσθήκης μοίρᾳ) καὶ ἄλλως προλέλακται τοῦ ῥήματος τὸ ὄνομα κτ., μὴ συγκρῶν, ὡς ταύτην πρώτην τε καὶ μόνην αἰτίαν, αὐτότε, καὶ ὅσις ἂν ἔχοι πραγματίζεσθαι, τῶν ἐποφειλομένων πρωτείων τῷ ὀνόματι, ἄλλην δὲ ἐδεμίαν. Ἐξ ἧς καὶ τὰ ἀνωτέρω, τὸ

ἦτοι ἐξ αὐτῆ, ὡς πρωτεύοντος, καὶ τὰ λοιπὰ τῆ λόγου
μέρη παρονομάζεσθαι, ἢ τὸ τοῖς ἄλλοις κοινὸν αὐτὸ
ἐξιδιοποιεῖσθαι.

Καθ' ὃ σημαινόμενον λέγοιτ' ἂν καὶ τὰ 139
ῥήματα. Μάλιστα μὲν ἐν ἡ κοινῇ τῆ ὀνόματος προ-
σηγορία αὐτοῖς τοῖς ὀνόμασιν ἐπετέθη καὶ τοῖς ῥή-
μασιν. „Οὐδεν εἰκότως ἐνιοι (Πλάτ. αὐτ.) μόνα
„ταῦτα μέρη τῆ λόγου τίθενται. Καὶ Ὅμηρος ἴσως
„τῷτο βέλεται δηλῆν ἐκάστοτε λέγων.

„Ἐπος τ' ἔφατ' ἐκτ' ὀνόμαζεν.

„Ἐπος γὰρ τὸ ῥῆμα καλεῖν εἶωθεν, ὥσπερ ἐν
τῷτοις.

„Ὡ γύναι, ἡ μάλα τῷτο ἔπος θυμαλγὲς εἶπας,

Καὶ

„Χαῖρε πάτερ ὦξεῖνε· ἔπος δ' εἰπέρτι λέλεκται

„Δεινὸν, ἄφαρ τὸ φέροισιν ἀναρπάξασαι ἄελλαι.

„Οὔτε γὰρ σύνδεσμον, ἔτε ἄρθρον, ἔτε πρό-
„θεσιν, δεινὸν ἐς, καὶ θυμαλγὲς εἰπεῖν, ἀλλὰ ῥῆ-
„μα πράξεως ἐμφατικὸν αἰχρᾶς ἐκ πάθους τινὸς
„ἀνεπιτηδεύει. Διὸ καὶ Ποιητὰς καὶ Συγγραφεῖς εἰώ-
„θαμεν ἐπαινεῖν ἢ ψέγειν, ἔτω πως λέγοντες, ἀτ-
„τικοῖς ὀνόμασιν ὁδεῖνα κέχρηται, καλοῖς ῥήμασιν,
„ἢ πάλιν πεζοῖς. Πεζοῖς δὲ, ἢ καλοῖς πάλιν, καὶ
„ἄττικοῖς ἄρθροις, ἐκ ἂν εἴποι τις Εὐριπίδην, ἢ Θυ-
„κυδίδην διειλέχθαι.

Τὰ ῥήματα ἐκ ἀπὸ τῆ γ'. ἐπὶ τὸ β'. καὶ 140
α'. ἀναποδίζοντα μετασχηματίζονται. Παρ'

Εἴησι δηλονότι. Παρ' Εβραίοις γὰρ ἀνάπαλιν ἐκ
τῆ τρίτης προσώπου ἐπὶ τὸ β'. γίνεται ὁ μετασχημα-
τισμὸς, καὶ ἐπὶ τὸ α'. ὡδὶ λέγουσιν

יְהִי־בְּרֵאשִׁית הָאָרֶץ תֶּבֶל

ἐπεσκέψατο ἐπεσκέψω ἐπεσκεψάμην. Ἀλλὰ τί
μοι ἔρεῖς περὶ τῶν Εβραϊκῶν ἐνταῦθα ῥημάτων,
περὶ τῶν Ελληνικῶν λέγοντι; ἢ ἵνα δῆλον γένη-
ται, ὡς ἐκ τῆς τῶν μετασχηματισμῶν τῶν ῥημάτων
προσωπικῆς τάξεως τὸ πρότερον εἶναι φύσει (ὡς
ἂν ὁ ἐνιστάμενος βέλοιο) τῶν προσώπων τὸ πρῶτον,
ἐκ ἐξ ἀνάγκης ἔπεται· κοινὴ γὰρ ἡ φύσις· τό, τε
φύσει πρότερον, τοῖς ἅπασιν εἶναι θέλει καὶ Ε-
βραίοις καὶ Εἰλλησιν. Εἴπερ ἔν ἐκ τῶν ῥηματικῶν
προσώπων ὁποῖον τὸ ἐν τοῖς προσώποις φύσει πρό-
τερον ἔνεσι μαθεῖν, πρότερον μὲν ἔσαι τὸ πρῶτον
καθ' Εἰλληνας, πρότερον δὲ ἅμα τὸ τρίτον καθ'
Εβραίους, καὶ ἀπολήξει τέως τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ αὐτὸ
εἰς τὸ πρότερον εἶναι καὶ ὕστερον.

141 Τῆ πρότερον ἐξαχῶς λεγομένη. Πεντα-
χῶς τῷ Φιλοσόφῳ τίθεται ἐν τοῖς μετὰ τὰς κατη-
γορίας.

142 Φύσει ὡς τὰ γένη τῶν οἰκείων εἰδῶν.
Τῆτο, τὸ κατὰ τὴν τῆ εἶναι ἀκολέθησιν μὴ ἀντι-
σρέφον, πρότερον ὁ Ἀριστοτέλης ὠνόμασε.

143 Ἀξία καὶ τιμῇ, τὸ βέλτιον καὶ τιμιώτερον.
Ἀριστοτέλης τῆτο καλέσας, Ε'. ἐν τοῖς τρόποις α'-

ριθμεί, φύσιν τῶν τρόπων ἀπαξαπάντων τέτον
 χεδὸν εἶναι ἀλλοτριώτατον. Οὔτε θεῖος Δαμασκηνὸς
 δ'. κατὰ τινὰς ἀριθμεί, καὶ ἐπὶ τὸν παρ' αὐτῷ τέταρ-
 τον τρόπον ἀνάγει, τὸ κατ' ἐπίνοιαν καλῶν.

Γενέσκει, ὡς γὰρ μέρη γ' ὅλα. Τέττε ἔτε 144
 Ἀριστοτέλης μέμνηται, ἔτε ὁ Δαμασκηνὸς, ἔτε
 Ἀμμώνιος, ἔτε Κορυδαλεὺς ἐπὶ τέτοις. Εἰκότως
 δέ, ἐπεὶ τὰ ἔτω πρότερα φύσει, τέτεις κατὰ τὸν
 β'. τρόπον πρότερα ἐσὶ· συναναιρεῖ γὰρ τὰ μέρη
 τὸ ὅλον, καὶ συναναιρεῖται δὲ ὑπ' αὐτῶ· ὥς καὶ Χρὴ
 πολλαπλασιάζειν τὰ ὄντα ἄνευ ἀνάγκης.

Αἰλίω ὁ παλῆρ. Τέτο καὶ φύσει λέγοιτ' ἂν, ὡς 145
 Ἀριστοτέλης φησί.

Ἐπὶ γ' προκειμένῳ κατὰ τάξιν μόνον 146
 εἰληπταί. Τέτεις κατὰ τάξιν τὸ πρότερον ἐπὶ
 τῶν τακτικῶν ἀριθμῶν. Ἀμειβομένης δὲ τῆς τάξε-
 ως, μεταπίπτει εἰς ἀλλήλα καὶ τὸ α'. καὶ β'. καὶ γ'.
 Αἰ μέντοι, ἢ τοιαῦτα θεωρούμενα, τὸ α'. πρότερον
 τῶ β', καὶ τέτο τῶ γ'. Καὶ ἐκ ἑστὶν ὅτε τὸ α'. ἢ
 τοῖστο, γένοιτ' ἂν β'. καὶ γένηται, ἐκέτι πρῶτον
 εἶναι εἰρήσεται, προτερῶν ἤδη ἔχον τὸ πρὸ αὐτῶ
 πρῶτον. Οὐκ ἔστιν ἔν ἐπιλυομένης τὸ ἀντιπίπτον,
 τῶν πρωτείων ἀξίῳ τὸ ὄνομα πρὸ τῆς Ἀντωνυμίας
 πειρᾶσθαι, τῷ λέγειν ὅτι τὸ γ'. πρόσωπον, καὶ πα-
 ρασατικὸν τῶνομα, γίνεται πρῶτον μεταμειβομένης
 τῆς τάξεως. Καὶ γὰρ καὶ τέττε γενομένης, πάλιν ἢ
 πρωτοπροσωπῆσα ἀντωνυμία ἔσαι δεικτική, ἢ ἀνα-
 φορική. Ἐνθεντοὶ καὶ λόγος εἰς ἀπορίαν μένει πάλιν

ὁ αὐτὸς, ἐπείγων τε καὶ καταβιαζόμενος ἡμᾶς ὁμολογεῖν, προτακτέαν εἶναι τὴν ἀντωνυμίαν πρὸ τῆς ὀνόματος.

147 Τῷ μὲν ὑποκειμένῳ εἰσὶ λαυλὰ κτ. Ἡ διαφορά τῆς ταυτότητος ἐπὶ τῶν ἤτοι γένει, ἢ εἶδει, ἢ ἀριθμῷ, καὶ ὑποκειμένῳ ταυτιζομένων, λανθάνει τὸν ὑπομνηματισὴν ἐπιδήλως· ὁ γὰρ ἂν εἰμὴ τοῖς τῷ γένει ἰένιζομένοις μόνην τὴν κατὰ χέσιν διαφορὰν προσένειμεν.

148 Διασέλλομεν αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων, κτ. Εἶδει ἄρα διασέλλομεν, καὶ ἔχῃ μόνη τῇ χέσει.

149 Τῶν ὑποκειμένων τωμάτων γε καὶ πραγμάτων κτ. Ὅρα πάλιν σεολογῶντα τὸν ὑπομνηματισὴν περὶ τὴν ἔσιν, καὶ τὰς τιμιωτάτας τῶν ἔσιν τῆς ὅρις ἐκκλείοντα (μέτιθ. Α' ρ. 137).

150 Καὶ σώματα μὲν εἰσὶν, ὅχι καλά θινας πάντα γὰρ αἰσθάνεται ὑποπίπλοντα κτ. Τὰ σώματα, ἢ τοιαῦτα, παρ' ὅθεν τῶν πώποτε ἀκριβῶς φιλοσοφεῖν δόξαν ἐχρηκότων αἰσθήσεσιν ὑποπίπτει· ἀλλ' ἢ κατὰ τὰς αἰσθητικὰς καλεμένας ποιότητας πεποιωμένα αὐτά· ταύτηγε καὶ αἰσθήσεσιν ἀντιληπτά κρίνεται. Διὸ καὶ αἰσθητὸν εἶναι φασὶν, ὡς μὲν ὁ, ἤτοι ὑλικῶς, τὸ σῶμα, ὡς ὧ δέ, ἤτοι καθ' ὃ ἢ ποιότης. Καὶ ἑρατὸν μὲν, ἢ κατ' ἐπιφάνειαν κέχρωσαι· ἀκρῶν δέ, ἢ συμβολῇ τῇ σὺν ἄλλῳ ἤχον ἀπέδωκεν· ὁσφραντὸν δέ, ἢ περ ἀπορροίας τινὰς ἐξ ἑαυτῆς ἀποφέρεται· γευστὸν δ' ἢ κεχύμωτι· ἀπτὸν δ' ἢ τραχὺ, ἢ λεῖον, ἢ θερμὸν, ἢ ψυχρὸν. Ὅς δ'

ἂν μὴ αἰσθητὸν εἶναι κρίνοι τοὸ σῶμα, ἐπεὶ μὴ καθ' αὐτὸ, μεταφυσικῶς ἔτω φᾶναι, τοῖς αἰσθητηρίοις ἀντίκειται, φυσικῶς δὲ, καὶ τῷ λόγῳ τῶν περιστῶν οἱ ποιότητων· αἰσθητὰ δὲ τὸναντίον ἀποφαίνοιτο τὰ περὶ τὸ σῶμα, ὥς δι' ὧν αὐτὰ αἰσθανόμεθα, ὁ τοῖστος λανθάνει τὰ συμβεβηκότα σχεδὸν ἡμῖν ὑφιστάς, καὶ ἀνυπόστατα ἔτω τὰ καθ' αὐτὰ ὑπόστασιν ἰδίαν μὴ ἔχοντα ἀποφαίνων.

Πράγματα δὲ γὰρ ἐν τοῖς σώμασι θεωρούμενα. 151
Πράγματα τὰ τοιαῦτα ἔδειξ, ὃν ἂν εἰδείην, τῶν ἐπὶ φιλοσοφίᾳ γνωρίμων ἐκάλεσεν, ἀλλ' ἦτοι περὶ τὰ πράγματα, ἢ ἐν τοῖς πράγμασιν, εἰ τύχοι τῶν ἐσιωδεσέρων ὄντα αὐτά. Τοῖς μὲν γὰρ νεωτέροις πράγματα κυρίως αἰεσίαι· τὰ γὰρ συμβεβηκότα, τρόποι τε καὶ διατάξεις πραγμάτων εἰσὶ, πράγματα δ' ἔ. Τοῖς δὲ παλαιοῖς πράγματα καὶ αἱ πράξεις, ἦτοι αἱ ἐνέργειαι, πρὸς ἀντιδιαβολὴν τῶν παθῶν, ἃ σημαίνει τὰ ῥήματα (ὄρα τὸν Πλάτ. ἐν τοῖς Πλατ. ζητ.). Ἐπεὶ γοῖνυν γὰρ μὲν ῥήματι γὰρ πράγματα καὶ γὰρ πάθη, γὰρ δὲ ὀνόματι γὰρ πράλλοντας αὐτὰ καὶ πάσχοντας ἀποχρώντως δηλούμεν, κτ.

Σώματα δὲ ἔχειν λέγεσθαι. Οὗτος ὁ τῷ ἔ. 152
χεῖν τρόπος ἀνοικειότατος, καὶ ξένος τῷ ἑλληνικῷ λόγῳ ἐστίν. Ὅρα Ἀριστοτέλην ἐν τοῖς μετὰ τὰς κατηγορίας περὶ τῷ ἔχειν.

Σημαντικὸν ἐστὶς ἰδίας, ἢ κοινῆς κτ. 153
Τῶν τινὲς γραμματικῶν σημαντικὸν ἐστὶς, ἦτοι

ἰδίας, ἢ κοινῆς τὸ ὄνομα ὠρίσαντο. Οἱ δὲ Ὑπομνη-
 ματισῆς ἐναλλάξας τὰς λέξεις, ὥστιάς τῆς κατὰ
 μέρος, ἢ τῆς καθόλου σημαντικὸν εἶναι ἀπέδωκε.
 προσθεμένος δὲ τέτοις καὶ τὸ συμβεβηκότος,
 ἐλέγχει ἐκείνους, ὡς ἄρα τῷ πλεονασμῷ τῶν λέξε-
 ων ἐλλιπῶς ἀποδεδωκότας, καὶ τὰ ὅρα τὰ ἐπίθετα
 ἀποκλείσαντας. Πότερον ἔν ὁ πρὸς τῇ ἰδίᾳ γε καὶ τῇ
 κοινῇ ὥσια (ταυτὸν εἰπεῖν τῇ κατὰ μέρος, καὶ τῇ
 καθόλου) καὶ τὸ συμβεβηκὸς προσθεῖς ἐπλεόνασε
 τὴν λέξιν, ἢ ὁ μὴ; ζητεῖν ἄξιον. μᾶλλον δὲ ἔδὲ
 ζητεῖν, φανερόν γάρ ὡς ὁ πρῶτος. ὁ γὰρ τῶν
 τριῶν τὸ ἐν σιγήσας, ἔλαττόν τι πάντως εἰρηκότι
 ὅμοιος ἐστὶ τῶ τοῖς δυσὶ καὶ τὸ τρίτον συγκατατά-
 ξαντος. Πόθεν ἔν ἐκείνοις ἔτος ἔξει τὸν πλεονασμὸν
 ἐγκαλεῖν; ἢ ἐκ τῶν ὀρισῶν εἰκάζει, ἔξω τῶ κατ' ἐ-
 κείνους ὀρισμῶ κατειληφῶς πλανώμενα τῶν ὀνομάτων
 τὰ ἐπίθετα, καὶ τὸν πλεονασμὸν ἐντεῦθεν τεκμαιρό-
 μενος. Δεῖγμα γὰρ (κατὰ τὸν λογικὸν κανόνα)
 πλεονασμῶ ἐν ὀρισμοῖς ἢ κατὰ τὸ ὄρισὸν συμβαίνου-
 σα ἔλλειψις. Τὸ γεμῆν ἀληθὲς εἰπεῖν, ἔδ' ἐκείνοι,
 ἔθ' ἔτος ὁ ἐκείνους ἐλέγχων τὸν τῶ ὀνόματος ὀρισ-
 μὸν ἡμαρτημένως παρέδωκεν. Ἀλλ' οἱ μὲν συνεπ-
 τυγμένως τε καὶ κατὰ κοινοτέραν τὴν λῆψιν τῶ τῆς
 ὥσιας ὀνόματος. ὁ δὲ ἀνεπτυγμένως καὶ μετὰ διακρί-
 σεως ὑπέγραψαν τὸνομα. τῆς γὰρ ὥσιας ἰδιαίτε-
 ρον ληφθεῖσης, ἢ τῶ συμβεβηκότος ἀντιδιέσταται,
 προσθεῖναι ἔδει τῷ ὅρῳ καὶ τὸ συμβεβηκὸς, κατὰ
 τὸν Σχολιαστὴν, ὡς ἂν μὴ τὰ ἐπίθετα τῶ εἶδους ἐκ-

τὸς γένηται τῷ ὀνόματι. Τῆς δὲ ἑσ.ας κοινότερον νομμένης, ἀντὶ τῷ ἀπλῶς ὄντος, καὶ κατὰ τὸτο καὶ τὰ συμβεβηκότα περιεχέσης, περιττὴ ἦν ἄρα ἡ τῶν συμβεβηκότων ἐπὶ τῷ ὄρει προσθήκη· καὶ οὕτως ἔ- πάνυ δικαίως οἱ Γραμματικοὶ τὸν ἔλεγχον ἐκείνου ὑπέστησαν. Ὅτι δὲ τὸ συμβεβηκὸς ἑσία τις ἐστὶ κοι- νότερον καὶ αὐτὸ, ἔκ ἀπο τρόπου ὀνομαζόμενον, ὡς ἀ- πό τῷ ἔω ῥήματος, ἐντεῦθεν ἄν τις συνίδοι ὀρίζεται, γὰρ· ὁ δὲ ὀρισμὸς τῆς τῷ ὀρισμῷ ἀνάπτυξης ἑσίας ἐστίν, ἥτοι τῷ τὶ ἦν εἶναι. Ὅρα δὲ καὶ Ἀμμών. ἐν ὑπομν. περὶ ἑσίας λέγοντα γὴν ἑσίαν, ἡ πᾶσα ὑπαρξιν σημαίνειν, ἡ γὴν μὴ ἐν ὑποκειμένῳ φύσιν, τετέστιν, ἥτις ἂν μὴ συμβεβηκὸς ἦ. Καὶ τὸν θεῖον Δαμασκ. οἱ μὲν ἔξω φιλόσοφοι ἑσίαν εἰπόντες γὸ ἀπλῶς εἶναι (διαλ. Κεφ. λ.). Καὶ κατωτέρω. γὸ μὲν μερικώτερον ἐκάλεσαν ὑ- πόστασιν, γὸ δὲ καθολικώτερον καὶ περιέχον γὰς ὑποστάσεις ἐκάλεσαν φύσιν, γὴν δὲ ἀ- πλῶς ὑπαρξιν ἐκάλεσαν οὐσίαν.

Ὡς γὰρ κοινὰ λόγῳ μόνῳ θεωρηγὴν ἔχει 154.
γὴν κοινόγητα. Ἐνταῦθα τὸ πολύκροτον ἐκεῖνο περὶ τῶν καθόλου ὑπαινίττεται ζήτημα. Πότερον γαῦτα ὑσερογενῆ γοῦ νοῦ εἰσίν; Οὗτινος ἡ ἐπί- κρισις καὶ αὐτῷ τῷ τὴν εἰσαγωγὴν ἡμῖν εἰς τὰς Ἀ- ριστέλους κατηγορίας συγγράψαντι, ὡς βαθυτέ- ρων ἐχομένη θεωριῶν, ἔδοξε παραλειπτέα. Ἀλλ' ἔπερ ἄλλοι καὶ φιλοσοφῶντες ὑπερβῆναι δεῖν ἔγνω- σαν, ἕως ἔδὲ γραμματικευόμενος παραλιπεῖν ἡνέ-

χετο. Οὕτω λίχνος τις ἐστὶν ὁ ἀνὴρ τὰ τοιαῦτα, ἁ-
 πασιν, οἷς ἂν ὀφενῆν ἀπαντήσκειν, αὐτῷ πυκνάσαι το
 πόνημα ἐκτόπως πάνυ φιλοτιμέμενος. Εἶθε δὲ καὶ
 τῆς ἀκριβῆς τῶν προβαλλομένων ἐφρόντισε διασκέ-
 ψεως. Ἰσως γὰρ ἂν τὲς διαφιλονεικῶντας εἰς τόδε
 διήλλαξε, κακῆς παυσάμενος ἔριδος. Ἀλλ' αὐτῷ
 τοσούτον ἀπέχρησεν ὅτι ἤφατο, μέγα τι ὡς ἔοικεν
 εἶναι νομίσας εἰς ἐπίδοσιν τῶν οὖς σοιχειῶσαι τὰ
 γραμματικὰ ἐπεβάλετο νεανίσκος, εἰ μὴδὲ τέτο
 ἀγνοοῖεν, ὡς αἱ κατ' ὅλην φύσεις εἰσὶ κατ' ἐπίνοιαν.

155

Πρὸς οὖν ῥητέον, ὡς οὐδὲ οἱ ἐν λαῖς κα-
 ληγορίαις κλ. Τῶν περὶ ἐκάστη γινομένων εἰσηγή-
 σεων, αἱ μὲν ἐκ προθέσεως καὶ μετὰ τῆς δεύσης
 ἀκριβείας εἰσὶ γινόμεναι, καὶ τῇ ἐκ προὑπαρχέσης
 γνώσεως ἐπὶ τὴν ἐφεξῆς ἐχομένην εὐτάκτως χω-
 ρεῖν διὰ τῶν σαφεσέρων αἰεὶ τὰ ἥττον γνῶριμα
 ἀποσαφῆσαι· αἱ δὲ μὴ ἐκ προθέσεως, κατὰ δὲ πά-
 ραδον τῶν ὑποκειμένων ἀπτόμεναι ὅπως, τῆς ἐν
 τῷ βάθει τελεωτέρας αὐτῶν παραμελῆσιν ἐρεῦνης
 καὶ διασκέψεως. Ὑποδιέλοι δ' αὖτις καὶ τὰς μὴ ἐκ
 προθέσεως γινομένας διδασκαλίας περὶ ἐκάστη, δισ-
 τὰς ὡς ἐκ τῶν θεωρημένων εἶναι τιθέμενος. Ἡτοί
 γὰρ τὰ περὶ ὧν αὐταὶ ἀμέσως πρῶτα ἐστὶν, ἐκ
 τῶν ἃς ἔχομεν φύσει προλήψεων ἐπιδεχόμενα τὴν
 ἐπίκρισιν, ἢ δεύτερα τινὰ καὶ τρίτα, ὅπως εἰπεῖν,
 ὧν τὰ πρὸ ὁδῶ ὄντα τῶν θεωρημάτων διὰ μόνω
 τῶν κοινῶν ἐννοιῶν σπαθῆς ἄνευ καὶ μελέτης ἐκ
 ἐστὶ καταληπτά. Τέτων οὕτως ἐχόντων, ἔδεν ἀπει-

κὸς τὲς εἰς τὴν θεωρητικὴν Γραμματικὴν εἰσαγο-
 μένης καίτινα τῶν ἐκ τῆς φιλοσοφίας διδάσκειν ἐνίο-
 τε, εἰ πρὸς τῷ μὴ ἐκ προθέσεως τὰ τοιαῦτα ἐξεῖναι
 πραγματεύεσθαι καὶ τὸτο παρῇ, τὸ πρὸς τὰς εἰ-
 σηγήσεις τῆς τέχνης ἀναγκαῖα τε εἶναι, ἢ τὲ λά-
 χισον χρήσιμα, καὶ μὴ περιττά· καὶ πρὸς δὴ τὸτω,
 τοιαῦτα καθεστηκέναι, οἷα ἐκ τῶν κατὰ φύσιν προ-
 λήψεων γίνεσθαι δῆλα καὶ ξυνετά. Ἄλλως εἰ
 τύχοι τὰ παρεισαγόμενα ἐξ ἐκείνων ὄντα, ἃ πολ-
 λῶν ἄλλων τῶν πρὸ ὁδῆ γινομένων ἐπιδεῖν ἐσιν
 εἰς ἐπίγνωσιν, ἔδεν ἂν οἶόν τε ἢ ἀπαλλάξαι τὸ τῆς
 παροιμίας σκώμματος τὲς πρὸς τὴν τέτων εἰσαγο-
 μένης ἀκρόασιν. Τῶν γὰρ περὶ κατηγοριῶν λεγο-
 μένων τινὰ, πρῶτον ἀπαντῶντα, ὡς μὴ πολλῆς πά-
 νυ τῆς θεωρίας χρήζοντα, αὐτόθεν τοῖς μαθητιῶσι
 γίνεται σαφῇ, καὶ ἄνευ προηγεμένης ἐτέρας (ὅτι
 μὴ τῆς κατὰ φύσιν) περιττῆς γνώσεως· τὰ δὲ
 οὕτως εἰσὶν ἔχοντα, ὡς ἀμήχανον εἶναι δίχα τῆς
 προαπαιτεμένης σοιχειώσεως τέτων ἐλθεῖν εἰς πε-
 ρίνοιαν. Καὶ περὶ τέτων ἐκ ἑσὶ φᾶναι (ὅπερ ἄλ-
 λως περὶ τῶν κατηγοριῶν φησὶν ὁ Σχολιαστὴς, ὡς
 ἐδὲ τὲς ἐν αὐταῖς εἰσαγομένους ἐν προλήψει τέτων
 τυγχάνειν λέγων), ὡς καὶ τοῖς ἀπρολήπτως προσίε-
 σιν ἄλωτὰ γίνεται. Εἰ μὴ γὰρ ἐν προλήψει τέ-
 των αὐτῶν εἰσὶν, ἀλλ' ἐν προλήψει ἀναγκαῖον αὐ-
 τὰς εἶναι τῶν πρὸ ὁδῆ γινομένων τῆς εἰς αὐτά· ὃ
 δὴ ὁ μόνον χρήσιμον, ἀλλὰ καὶ τῶν σφόδρα ἀναγκαῖ-
 ον καὶ πρὸς τὰς κατηγορίας αὐτὰς ὃ τὴν εἰς ἐκεί-

νας εἰσαγωγὴν συγγραφάμενος ἐν αὐτοῖς τοῖς
 προοιμίῳ ἐδήλωσεν. Οὕτω τις καὶ τὴν Γεωμετρίαν, ἢ
 τὴν Ἀριθμητικὴν διδάχθῆσεται, καίτοι μὴ ἐν προ-
 λήψει τέτων ὦν. Ἀλλὰ μὴ καὶ γωνίαν ἐπισημόνως
 διχάσαι ἐκ πρώτης μαθήσεται, ἢ ἀριθμὸν κυβῶ-
 σαι, ἢ κύβου τῷ δοθέντος τὴν πλευρὰν ἐξευρεῖν, πρὶν
 τῶν εἰς ταῦτα φερόντων θεωρημάτων ἀκῆσαι, καὶ νῦν
 δὲ καὶ ὁρισμὸς, καὶ αἰτήματα, καὶ τὰς ἄλλας ὑποθέ-
 σεις προπαιδεύειν, δι' ὧν πρότερον ἐλθεῖν δεῖ εἰς
 τὴν ἐκείνων τῶν προβλημάτων ἐπίλυσιν; Ἀλλὰ μὲν
 εἰς τὴν Φυσικὴν ὁ Πλάτων εἰσήγε τῶν ἀγεωμε-
 τρήτων τινά. Πορεύεσθαι δὲ (ὁ Ξενοκράτης ἔφη τῷ προ-
 σελθόντι), κόπην γὰρ φιλοσοφίας ἐκέντησαι. Κα-
 τὰ ταῦτα τοίνυν καὶ τῶν γραμματικευομένων εἰς
 αὐτὴν κακίσαιε τὸς τινὰ τῶν προχείρως τε καὶ ἀμέσως
 φιλοσοφουμένων εἰς ἀκρίβωσιν τῶν προκειμένων
 λαμβάνοντας, οἷον ἐπὶ παραδείγματος, ἐσίας τῆς
 μὲν κοινῆς, τῆς δὲ ἰδίας μεμνημένης εἰς ὁρισμὸν τῷ
 ὀνόματος, καὶ τὰ αἴτια διασαφέντας, ὅσα τε καὶ οἷα ἐ-
 σί, καὶ ὕλην, ἢ εἶδος ἀναφέροντας, καὶ τὸ ἀπόλυτον
 εἶναι τί βέλεται, καὶ τί τὸ κατὰ χάριν, καὶ τί σοιχεῖον,
 καὶ τ' ἄλλα, ὅσα ταῖς κατὰ τὴν Γραμματικὴν εἰση-
 γήσεσι συντελεῖντα, προηγουμένων ἄλλων θεωριῶν
 ἐκ ἐξῆπται. Ἐπισατεῖ γὰρ οἷα δεσπότις ἡ φιλοσοφία
 τέχναις ἀπάσαις, ἐκ μόνον ταῖς λογικωτέραις δὲ ταύ-
 ταις, ἀλλὰ καὶ ταῖς βαναύσοις σχεδὸν, καὶ χειρουργι-
 καῖς, τῷ παρ' ἐαυτῆς φωτὶ καταυγάζουσα καὶ λαμ-
 πρύνουσα. Μωμήσαιοτο δ' ἅντις, ὡς εἰκός, τὸς ἐν αἷς

πραγματεύονται, τὰ μηδεμίαν μὲν ἐπὶ τοῖς προκει-
 μένοις συντέλειαν παρεχόμενα φιλοτιμημένους ἐκτι-
 θέναι, πολλὰ δὲ τῷ λόγῳ χρήζοντα, ὥς τε συνετὰ
 γενέσθαι, καὶ πολλῆς σοιχειώσεως. Οἷον εἴ τις τὰ
 γραμματικὰ ὑπομνηματίσαι τῷ Θεοδώρῳ ἐνσησάμε-
 νος, εἶτα ἀπὸ συλλογιστικῷ ἐνθυμήματος τὸ
 προοίμιον εὐθὺς λέγοι ἀρχόμενος· πρὸς τίνας δὲ
 καὶ λέγων; πρὸς τὸς τί τὸ εὖ συντάττειν μήπω εἰδό-
 τας. Πρὸ οὗδ' ἂν εἴη αὐτοῖς εἰπεῖν, τί ἐνθύμη-
 μα, καὶ τί συλλογισμὸς, καὶ τί πρότασις, καὶ τί συμ-
 πέρασμα, καὶ τίς ἡ δύναμις τῆς ἐκ τῶν τεθέντων ἐ-
 κείνης ἀκολουθίας, καὶ πολὺ πρότερον τί ἐσὶν ὅρος, καὶ
 τί τὸ κατηγορούμενον, καὶ τί τὸ ὑποκείμενον, καὶ τί τὸ
 μείζον, καὶ τὸ ἔλαττον ἄκρον, καὶ τὸ μέσον, καὶ τὰ
 ἄλλα, ἃ τῆς Διαλεκτικῆς ἐσὶ τριβῆς θεωρήματα,
 καὶ ὧν οἱ περὶ Συλλογιστικῷ ἐνθυμήματος διδασκόμε-
 νοι ἐν προλήψει ἀπαραιτήτως εἶναι ὀφείλουσι. Τοιού-
 το καὶ τὸ περὶ ὑποκειμένου καὶ τέλους τῶν ἔξεων διαλέ-
 γεσθαι πρὸς τὸς μηδὲ τί ἕξις ἐσὶν ἀκέσαντας, καὶ
 περὶ νῦν φιλοσοφεῖν τῷ καθ' ἕξιν, τῷ ἀπλατῆς προσ-
 βολαῖς, καὶ ἀμέσως, καὶ πρὸ λόγου, μᾶλλον δὲ ἄνευ
 λόγου, καὶ κρεῖττον ἢ κατὰ ἀπόδειξιν τοῖς νοητοῖς ἐ-
 πιβάλλοντος, περὶ οὗ οἶδε (Πλωτῖνος Φησὶ) μόνος
 ὅς τις ἐνήργησε. Καὶ τὸς τὰς Ἀριθμητικὰς δὲ ἄχρι
 τῶν πρωτίτων κατασκευὰς εἰς δεῖγμα τῆς Ἀλ-
 γεβραϊκῆς ἀναλύσεως ἐφοδεύοντας, κρίνειν ἐπι-
 χειρεῖν ἐκ μέσης αὐτῆς τῆς Γραμματικῆς, ἢ τὸς ἐν
 τοῖς Μεταφυσικοῖς περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀδιακρίτων

ζητῶντας ἐλέγχειν, ἐν οἷς περὶ τῆς τῶν μερῶν τῆς
 λόγου συντάξεως ὁ λόγος ἐστὶ, πῶς ἐκ ἀσειτον; Καὶ
 ἄλλα δὲ παρὰ ταῦτα οἷον λιχνευόμενον καρυκεύμα-
 τα τῇ πραγματείᾳ παραμιγνύειν ξένα τὸ παρά-
 παν καὶ ἐκφυλα, τὰ μὲν ἐκ τῶν μαθημάτων, τὰ δὲ
 ἐκ τῆς Φιλοσοφίας, τὰ δὲ ἐκ τῆς ἱερᾶς Θεολογίας,
 καὶ ἀπλῶς ἐκ παντὸς ἐπισητῆ γένους, ὧν καὶ τοῖς Φι-
 λοσοφῶσιν αὐτοῖς ἐργώδης λίαν καὶ χαλεπή ἢ ἐπί-
 κρισις, καὶ ἐξ ὧν ἑδεμία ἂν ἔσοιτο ἐν ταῖς Γραμ-
 ματικαῖς ἐπιτηρήσεσιν ἢ ὀνησις, πῶς ἐκ ἐπιλήψι-
 μον; Ταῦτα τοίνυν ἐστὶν, ὧν ἑδείς ἂν οἶμαι ποτὲ δο-
 κιμάσειε τὴν κατάχρησιν· ὃ καὶ αὐτόν μοι δοκεῖ συνι-
 δεῖν τὸν παρειαγαγεῖν τὰ τοιαῦτα φιλοτιμησάμε-
 νον, καὶ διὰ τῆτο ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τέτων συνεχῶς
 τὴν τῶν ἄλλων ψῆφον οἷον προκαταλαμβάνοντα.
 Αὐτὸς ἔν ἐῖς τὰς παραπλησίους τέτοις λόγοις ἐμπε-
 σὼν ἀνωτέρω (Α' ριθ. 20.), τῆς λοιπῆς μηδὲν ὅλως
 περὶ τῶν αὐτῶν ἐρεῖν ἑμαυτῷ μέμνημαι ὀροθετή-
 σας. Παρέβην δὲ ὅμως, καὶ οἶκοθεν κινηθεῖς, ὑπὸ
 δὲ αὐτῆς τῆς Σχολιαστῆς εἰς τῆτο προηγμένος, καὶ τὴν
 λόγον καὶ δεύτερον ἤδη ἀνείληφα, ὥς ἂν μὴ ἤδη σιγή-
 σας, ἐκείνους προκαλεσάμεν, μάτην ἂν δόξω κάκει-
 να ἀπελέγξαι τὰ πρότερα.

156

Ὅτι μὴ γὰρ τῶς ἀνδρωπεύει εἶδος ἄλομα. Εἰ-
 κότως ὥδέ τις ἂν ἀπορήσειε, τί ὅτι μᾶλλον κύριον τὸ
 τῆς Α' λεξάνδρου, ἢ τὸ τῆς Βυκεφάλης; καὶ τὸ τῆς Α'-
 γαμέμνονος, ἢ τὸ τῆς Αἴθης; καὶ τὸ τῆς Αἰακῆ,
 ἢ τὸ τῆς Κερβέρου; καὶ τὸ τῆς Βάττης, ἢ τὸ τῆς Λαιπάρου;
 καὶ τὸ τῆς Κορύδωνος, ἢ τὸ τῆς Κυμαίτης;

Ἡ δὲ Σελήνη καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτὴν κτ. 157
 μοναδικὸν εἶη ἂν καὶ ἀτομικόν. Προσίδησι γὰρ τῇ ὑ-
 ποσάσσει τὸ εἶναι μόνον· ἀνάπαλιν δ' ἔ. Διατὶ δὲ
 καὶ τὰ ὑπὲρ Σελήνην (τὴν πληθὺν τῶν ἀσέρων λέ-
 γω) ἀτομικὰ οὐκ ἔστιν, εἴπερ ὑφιστάμενα; Αὐτὸ
 γὰρ τέτοιο ἀτομον ἐστὶν ἢ ὑπόστασις (ὄρα Δαμασκην.
 ἐν τοῖς περὶ ὑποσ.). Πῶς δὲ καὶ μοναδικὸς τῶν ἀσέ-
 ρων εἰς ἕκαστος; Ἐπὶ τέτοις δὲ καὶ το μῆτε γενικόν,
 μῆτε εἰδικόν, μηδ' ἀτομικόν, κατὰ γε τὸ ἐμοὶ δο-
 κῆν, ἔδεν ὅλως ἐστίν. Οὕτως ἀποριῶν ἐστὶ κατάπλεα
 τὰ ἀποφαντικῶς, καὶ ὅλως αὐθεντικῶς ὑπὸ τῆ Σχο-
 λιαστῆ ἐνταῦθα δογματιζόμενα.

Τὰ γὰρ τῆς Β'. οὐσίας ὑσερογενῆ καὶ 158
 ἐν τοῖς πολλοῖς κτ. Κἂν τέτοις πάλιν τῆ τε-
 τριμμένῃ ἐκείνῃ διγγάνει ζητήματος, τῆ περὶ τῶν
 καθόλου, καθάπερ καὶ ἀνωτέρω (Ἀριθ. 154.). Ἐν-
 θα καὶ πολὺ διαμαρτάνει τῆ πράγματος, λέγων ὑσε-
 ρογενῆ μὲν εἶναι τὰ καθόλου, ἐν τοῖς πολλοῖς δὲ
 θεωρεῖσθαι. Οἱ γὰρ ὑσερογενῆ αὐτὰ τιθέμενοι, καὶ
 ἐν τῇ διανοίᾳ τὸ εἶναι ἔχοντα, οἱ αὐτοὶ ἔκ ἐν τοῖς
 πολλοῖς, μετὰ δὲ τὰ πολλὰ τὸ εἶναι τέτοις προ-
 σένειμαν. Ἀλλὰ σύ μοι περὶ τέτων μέτιθι τὰς πράγ-
 ματευομένους.

Τὸ γὰρ τῆς γενικῆς σημαντικὸν ἐπίθε- 159
 τόν κτ. Οὐσία ἄρα, καὶ σῶμα, καὶ πνεῦμα, καὶ κτῆνος,
 κατ' αὐτὸν ἐπίθεται. Ἀλλ' ἔδεν τέτων ἀλογώτερον.
 Οἱ γὰρ Θεόδωρος δευτέραν καὶ καθόλου ὑσίαν εἰπὼν,
 τῇ εἰδικῇ καὶ τὴν γενικὴν αὐτὴν προσενόησε· μηδέ
 μοι πρόσεχε τοῖς παραδείγμασι, τῇ δὲ δυνάμει μά-

λιστα τῶν ἐν τῷ ὀρισμῷ ὄρων. Συνίστησι δὲ ὁ λέγων καὶ τὰ κατωτέρω γένος ἢ εἶδος σημαντικά, τοῖς προσηγορικοῖς αὐτοῖς συμπαραλαμβανόμενα. Συνίστησι δὲ καὶ τὸ ἐν τοῖς τακτικοῖς ληφθὲν τῷ προσηγορικῷ παράδειγμα, ἡ πρώτη ἔσις.

160 Ἀπὸ λόγων δ' ἐπειτα κατ' ἐπαγωγὴν καὶ. Ἐπὶ μὲν ὕλης ἐνδεχομένης, ἀπὸ τῶν ἐπὶ μέρος κατ' ἐπαγωγὴν συνάγεται τὰ καθόλου· ἐπὶ δὲ ὕλης ἀναγκαίας, τῆς τῶν ἐπὶ μέρος ἐπαριθμήσεως μὴ δυνατῆς ἔσης, καὶ κατ' ἐπαγωγὴν, κατὰ δὲ ἀφαίρεσιν τὸ καθόλου ἀναπλάττεται.

161 Παρασημειοῦνται δέ τινες λόγων ἔσω λόγων. Ἀπορίαν ταύτην ἀξιόλογον προτεινόμενος, ἀνεπίλυτον εἶασεν. Εἰ γὰρ ἐξ ἐπαγωγῆς τὰ καθόλου, ἡ δὲ ἐπαγωγὴ δι' ἀκριβὲς τῶν ἐν μέρει ἐπαριθμήσεως, τοιαύτην δὲ λαβεῖν ἐπαριθμήσιν τῶν κατὰ μέρος ἀμήχανον, οὐδ' ἄρα ἔννοιαν ἔχειν τινὰ καθόλου ὅλως δυνατόν, καὶ ἐπισήμην, καὶ γινῶσιν τινὰ βεβαίαν καὶ ἀδιάπταισον. Καὶ νικᾷ τοίνυν Σέξτος, καὶ Πύρρων, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τὴν παντελῆ ἀκαταληψίαν εἰσαγαγόντων ἐγένοντο. Καὶ δὴ ἀπορήσας τοιαῦτα, ἔτω μὲν ἐκεῖνοι (φυσίν)· ἡμεῖς δὲ τὸ ὄνομα τὸ προσηγορικὸν ἐτυμολογήσωμεν, ὅπερ ἐστὶν οἶον ματηγορικόν, μεταλήψει τῇ τῆς προθέσεως. Πάνυ γε νναίως! Ἀλλὰ γὰρ ἔμοιγε ἡ ἀπορία ἐκείνη ἢ ὑπὲρ τῶν Σκεπτικῶν ἀραρυῖα μενεῖ, ἕως καὶ ἀνταφαιρεθῇ ἡ Σελήνη, εἰ μή τις φθάσας ψευδὲς εἶναι τὸ ἀνωτέρω γνωματευθὲν ἀποδείξειεν, ὅτι ἀπὸ τῶν κα-

τὰ μέρος κατ' ἐπαγωγὴν συνάγεται τὰ καθόλου
(Ἀριθμ. 160.).

Ζητητέον δὲ κτ. Εὐρήσεις ἀκριβῶς τὰ περὶ 162
τέτων διοριζόμενα παρ' Ἀμμων. ἐν τοῖς εἰς τὰς Ἀρι-
στοτέλους κατηγορ. περὶ οὐσίας.

Κατὰ γένους, ἢ καὶ ἀριθμῶ διαφωνίαν. 163
Οὐδὲ ταῦτα τὸ μετὰ τῆ οὐσιαστικῆς ὁμοιογενὲς παραι-
τεῖται, καὶ ὁμοιόπτωτον, φημὶ δὴ τῆ πρὸς ὃ ἀποδί-
δοται. Οἶον ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων τὸ ἔσται τῆ
φωνή· καὶ τὸ ὑπάρχουσαν τῆ ἀσφάλειαν· καὶ τὸ
ἔνθα τῆ λοιμὸν· καὶ τὸ ὑπαρχέσης πάλιν τῆς
ἀρετῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων ὡσαύτως.
Τὸ δὲ δῆγμα ἐπὶ τῆ κατὰ τὸν Νύσσης παραδείγ-
ματος, καὶ τὸ πέρατα ἐπὶ τῆ ἐφεξῆς, καὶ μετὰ τῆ-
το τὸ πάθος, καὶ τὸ ῥοδέλι, ἐκ οἷδα ὅπως ἐπίθε-
τα τίθεται εἶναι, εἰμὴ ὅτι κατηγορούμενα. Ἀλλ' εἰ-
περ ἔτις ἐκλήφθη τὰ ἐπίθετα, ἔδεμια κατὰ τῆς
Γραμματικῆς διαφορὰ ἔσαι οὐσιασικῶν ὀνομάτων, καὶ
ἐπιθέτων, πάντα ἐνὸν κατηγορεῖν καὶ τὰ ἐσιωδῆσατα.

Αἱ πίσεις ἐνλεχνόντι ἐσί. Νοητέον ἐνταῦ- 164
θα ὀσιασικὸν τὸ πρᾶγμα, ἢ τὸ ἐπιχείρημα, ὅπερ
ἐν αὐτῷ τῷ ἀορίστῳ τὶ ἐμφαίνεται.

Τὰ κατὰ μίαν ἀπλὴν καὶ πρώτην προ- 165
φορὰν προφερόμενα. Ἐνταῦθα ἐλέγχει τὸν
Ἀπολλώνιον, ὃ πάνυ δίκαιόν τινα τὸν ἔλεγχον οἶμαι,
ὥς ἐνάρθρως προσλαμβάνεσθαι δεῖν εἰρηκότα τὰ
κατὰ μίαν ἀπλὴν καὶ πρώτην προφορὰν προφερόμενα·
ἀντιπίπτειν καὶ γὰρ, ἔοικεν αὐτῷ, ἅμα τε πρῶτον προ-
φέρεσθαι τὸνομα, καὶ δευτέρως αὐτὸ εἶναι γνώσεως.

Ἐπισητέον ἄλλ' ἐν ὅτι περὶ τῆς ὀνόματος, ὃ ἂν κατ'
 αὐτὸ ἐκφέροιτο, λόγος τῷ δεινῷ, καὶ ἔπερὶ τῆς δι-
 ἰσοδυνάμει, ἢ τοι φωνῆς, ἢ φράσεως ὅπως ἐν προδη-
 λωθέντος. Οὕτω δὲ τὸ ὄνομα παρατεθέν, ἔδεν κω-
 λύει καὶ πρῶτον προφέρεισθαι, καὶ Β'. εἶναι τῆς γνώ-
 σεως, τῆς ὑποτιθεμένης αὐτῇ δηλ. προτέρας γνώ-
 σεως, ἢ ἕκτα συνωνύμει, ἢ κατὰ ἄλλην ἐκθεσιν ὅ-
 πως ἐν προληφθείσης. Οὕτω τοι ὁ παρὰ τῷ Λακκια-
 νῷ ἀποκηρυττόμενος ἐν αὐτοῖς προοιμίαις κινδύ-
 νεύω, Φησὶ, ἡμωρίαν ὑποσχεῖν ὑπὲρ ἡς
 τέχνης, ἐνάρθρως λέγων. Εἰ γὰρ καὶ δημηγορῶν
 ἐκεῖνος τῆς ὀνόματος τῆς τέχνης πρῶτον ἐμνήσατο,
 ἀλλὰ δῆλον ἦν ἄλλοθεν τοῖς δικασαῖς, ὅτι περὶ Ἰα-
 τρικῆς ἦν ὁ λόγος, καὶ τὸ πρῶτον προενεχθέν ὡς
 δευτέρον ἔτω τὴν γνῶσιν ἐνάρθρως προβέβληται.
 Καὶ Ἀρισεῖδ. ἐν μονωδ. *Ἡ λιάδας μὲν δὴ λέγε-
 ται πενθέστας τὸν ἀδελφὸν, λελευλώστας αἰ-
 γείρων ἀλλάξασθαι φύσιν, καὶ τὸ δάκρυον αὐ-
 τῶν εἰς ἡλεκτρον παγῆναι.* Συνάρθρως τίθησι τὸν
 ἀδελφὸν, καὶ τὸ δάκρυον, ἃ πρῶτως μὲν λέγεται·
 ἔδὲ γὰρ ἔστιν ὅπως τῆς μονωδίας, ἔθ' ὁ Φαέδων ἰσό-
 ρηται ἄνωτέρω, ἔτε δάκρυόν τι ἀνήνεκται πρότερον,
 δευτέρως δὲ, ὡς ἄλλοθεν προεγνωσμένα γινώσκε-
 ται. Καὶ τέττα ἐν τοσαύτ' ἀντις, ὅσοι σίχοι, παρὰ
 τοῖς συγγράφεσιν εὖροι δείγματα· ἐκεῖνο δέ μοι προ-
 θετέον εἶναι δοκεῖ, ὡς καὶ τὰ τῆς δευτέρας γνῶσεως
 σημαντικὰ, εἴτε κύρια, εἴτε προσηγορικὰ, ἐνάρθρως
 τίθεσθαι καὶ ἀσύνηδες, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ἔδει πυκνῶ.

Α' δαυάσιον ἐπαινῶν ἀρετὴν ἐπαινέσονται. Καὶ
 τὸ ἀνωτ. ἡλιάδας λέγεσθαι πενθέστας κτ. Τῶν
 γὰρ ἄρθρων (ἢ Πλᾶτ. δοκεῖ) ἀπροσδεῆς ὁ λόγος
 εἶναι, ὃ καὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων διαλέκτῳ πιστῆται, ὡν
 τῷ λόγῳ νῦν (φησὶν ἐκεῖνος) ὁμοῦ τι πάντες ἄν-
 θρωποι χρῶνται. Προδέσεις γε γὰρ ἀφῆρη-
 κε πλὴν ὀλίγων ἀπάσας, τῶν γε καλεσμένων
 ἄρθρων οὐδὲν προσδέχεται τὸ παράπαν,
 ἀλλ' ὥσπερ κρασπέδοις χρῆται τοῖς ὀνό-
 μασι. Πιστῆται δὲ τῆτο αὐτὸ, καὶ τὸν Ποιητὴν προ-
 χειριζόμενος εἰς παράδειγμα. Οὐ δὲ γὰρ θαυμα-
 σὸν, φησὶν, ὅπως καὶ Ὀμηρος ἐπέων κόσμῳ
 περιγερόμενος, ὀλίγοις τῶν ὀνομάτων ἄρθρα,
 ὥσπερ λαβὰς ἐκπώμασι δεομένοις, ἢ λό-
 φος κράνεσιν ἐπιτίθησι. Διὸ καὶ παράστη-
 μα τῶν ἐπέων, ἐν οἷς λαῦλα ποιεῖ, γέγονεν,
 ὡς τό.

„Αἴαντι δὲ μάλισα δαΐφρονι θυμὸν ὄρινε

„Τῷ Τελαμωνιάδῃ. Καὶ τό

„Ποίεεν ὄφρα τὸ κῆτος ὑπεκπροφυγῶν ἀλέοιτο.

Καὶ βραχέα πρὸς τοῦτοισι ἔτερα. τοῖς δὲ
 ἄλλοις μυρίοις οὕτιν, ἄρθρα μὴ προσόντος,
 οὐδὲν εἰς σαφήνειαν, ἐδὲ κάλλος ἢ φράσις
 βλάπτεται.

Ἀλλὰ γὰρ οὐ πᾶν ἀπλῶς κατηγορούμε- 166
 νον. Ἐνταῦθα τὰς ὀρίσμους μηδόλως ἐπιζητεῖσθαι
 φησὶν. Οἱ δὲ φιλοσοφῶντες καὶ εὐάριθμα ἡμῖν περὶ
 ὀρίστων κινῆσι ζητήματα, οἷον αὐτίκα ὁ κοινέτατος

οὗτος, καθ' ὃν ὁ ἄνθρωπος ὥρισαι ζῶον εἶναι λογικόν, ἐκ ἑξῶς δ' αὐτὸς ἐλείφθη ζητήσεως, εἰ προσηκόντως δηλ. ἀποδέδοται, ἢ μὴ, ὥς τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα καταγινομένοις δηλόν.

167 Οὐδὲ πᾶν τὸ διδόμενον δεκτικὸν ἄρδρου κτ. (Ὅρα τὰ ἐν Α'ριθμ. 165. εἰρημένα.).

168 Ὁ δὲ ὁρισμὸς κατηγορεύμενος ὢν, τὸ δ' ὁρισοῦ ἐς γνωριμώτερος κτ. Ὁ ὁρισμὸς γνωριστικὸς ὢν τῷ ὁριῶ, καὶ γνωριμώτερος ἂν εἴη πάντως, εἰμὴ ψεύδοιτο τένομα. Ἀλλὰ τῶν μὲν γνωριμωτέρων ὄντων τῇ φύσει, καὶ ἡττον ἡμῖν, τῶν δὲ ἡμῖν, καὶ ἡττον τῇ φύσει, ὁ μὲν ὁρισμὸς τῇ φύσει γνωριμώτερος, τὸ δὲ ὁριζὸν ἡμῖν· τὸ δέτοι ἄρδρον τοῖς ἡμῖν γνωριμωτέροις ἔστιν ὀφείλει προσίθεσθαι· ὥς ἐκ ὁρῶς ἐκ τῷ φύσει γνωριμώτερον εἶναι τὸν ὁρισμὸν ἐντεῦθεν ἐπιφέρει, ὅτι τὸ ἄρδρον τῷ κατηγορευμένῳ προσχωρεῖν ἔδει.

169 Καθ' ὅτι τὰ ἐπιμεριζόμενα κτ. Τὶ δεῖ λόγων ἄλλων, εἰ τὸ τῆς γενικῆς ἑναρδρον ἐπὶ τῷ Σωκράτης τῶν ἀγαθῶν ἦν, διὰ τὴν ἀπῆσαν μετοχὴν ἐπιδήλως ἔχει τὸ εὐλογον;

170 Τὸ μὲν εἰς αὐλόθεν συνυπακούει τῷ ὑποκειμένῳ. Ἀλλ' εἴποιεν ἂν ἐκεῖνοι, πρὸς ἑς ὁ λόγος, ὅτι ἕτερον τὸ συνυπακχόμενον τῷ Σωκράτη εἰς, καὶ ἕτερον τὸ συνυπακχόμενον τῷ ἐπιθέτῳ. Σωκράτης μὲν γὰρ ἢ τοιοῦτος εἰς ἐς τῶν ἀνθρώπων, καὶ μὴνπω δηλόν ἐντεῦθεν, καὶ εἴπερ εἰς τῶν ἀγαθῶν τυγχάνων ἐστὶ. Τὸ γὰρ ἐν καὶ τὸ ὄν ταυτὸ σημαίνει,

ὡς Ἀ'ρις. ἐν Μεταφ. ἐκ ἐξ ἀνάγκης δὲ ἐστὶν ὧν ἀ-
γαθός, ἢ ἢ καὶ εἰς τῶν ἀγαθῶν. Δῆλον δὲ ἐπὶ Ἀ'-
νύτῃ, ὅς εἰς μὲν τῶν ἀνθρώπων ἦν, ἦτοι τῷ κατὰ τὸ
ἀνθρώπειον εἶδος συστήματος, ἀλλ' ἔχι καὶ τῆς τά-
ξεως τῶν ἐπιμελεσμένων τῷ δικαίου εἰς ἦν, ὃ γὰρ
ἂν εἴπερ γραφὴν ἔγραψε κατὰ τῷ μηδὲν ἀδική-
σαντος.

Ἡ τοῦ Ἀντωνυμικοῦ δεῖξις ἔχι καὶ 171
πρὸς τὰ τρία εἶδη τῶν ὀνομάτων ἀπολείνεσαι
καὶ. Οὐκ οἶδ' ὅτι καὶ τέτοις τοσαύτην ἐπιχέειν χαίρει
ἀσαφείας ἀχλύν. Οὐ γὰρ ἔδ' ὅτι κύρια ἀπαντή-
σειεν ἂν ὑπόνοια ἔδενι, ἦν ὁ Ὑπομνηματιστὴς ἐνταῦ-
θα ἔοικε προαφαιρῆσθαι σπεδάζοντι, οὐδ' ὅτι προ-
σηγορικὰ ἀδιαφόρως τε καὶ ἐπίσης τὰ πάντα, ἀλλ' ἔδὲ
τοῖς ἐπιθέτοις οἶμαι συμπαραληπτέα εἶναι τὰ ἐφεξῆς,
τέτο ἐστὶν ὅπερ ἐπὶ τῷ παρόντος ὁ Θεόδωρος βέλε-
ται. Ἀπλῶν ἐστὶ τὸ νοούμενον ὧδε, πρόχειρον παντί,
τῷ μὴ τοῖς αἰνίγμασι πάνυ χαίροντι. ἔχει γὰρ ἔ-
τω· τὰ κύρια καὶ τὰ προσηγορικὰ, ὁμοιογε-
νῶς γε, καὶ ὁμοιοπλῶως, καὶ ὁμοιαρίδμως
σφίσι τὰ ἐπίθετα σχηματίζει· συμπαραει-
λήφθω δὲ λόγος καὶ τὸ ὁμώνυμα, καὶ τὰ ἄλλα,
ἃ ἐφεξῆς καταλέγει. Τέτο δὲ ἐστὶ τοῖστο· τούτοις
τοῖς κυρίοις, καὶ τοῖς προσηγορικοῖς συμ-
παραληφθῆτω δὴ καὶ τὸ ὁμώνυμα, καὶ τὰ ἄλ-
λα. Πῶς συμπαραληφθῆτω; οὐχ' ἔτις ὥς καὶ
ταῦτα, κατ' ἐκεῖνα, κύρια εἶναι, ἢ προσηγορικὰ (καί
τοι καὶ τέτο ἐστὶν ἃ πέφυκεν, ὡς τὰ ὁμώνυμα, καὶ τὰ

συνώνυμα, καὶ τὰ γένεα ἢ εἶδεν σημαντικὰ) ἅπαντα, ἅπαγε! Κῆφον τὸ τοῖστο· οὐ γὰρ εἴτι συμπαραλαμβάνεται τινὶ, τέτο κατ' αὐτὸ καὶ ταυτίζεται συμπαραληφθὲν, καὶ ὁμοειδὲς καὶ ὁμοφυὲς πάντῃ πάντως ἀναδείκνυται ὃν ἐκείνω, ὥπερ συμπαραλαμβάνεσθαι λέγεται, κατὰ μηδὲν ὅλως διαφέρον. Ἀλλὰ συμπαραληφθήτω ἐκείνοις εἰς τὸ, καθάπερ ἐκεῖνα, ἔτω καὶ ταῦτα ὁμοιοπτῶτως καὶ ὁμοιογενῶς καὶ ὁμοιαρίθμως τοῖς ἐπιθέτοις συνάπτεσθαι. Ἡττονος ἔν τῷ σχολιασμῷ ἐπιδεῖς ἦν ἐν τέτοις ὁ Θεόδωρος σαφεῖ λέγων, ἐλέγχεται δὲ μηδεὶς ὁ Σύγκελος ἄξιος.

172 Ἡ γὰρ ὑπογραφήν. Λόγον λέγει τὸν τῆς ἐσίας, ἡ δὲ ὑπογραφή ἐπεσιώδης.

173 Οὐσίαν καλεῖ γὰρ ἐκάσθ' ὑποσαλικὴν ὑπαρξιν. Ὑποσατική ὑπαρξις ἐστὶ, καθ' ἣν τὸ ὄν ὑφ' ἑαυτῶς ὑπάρχει. Εἶδεν καὶ οὐσία λέγεται ἐνίοτε αὐτῇ πλατυκώτερον, ὡς ἀπὸ τῷ ἔω ῥήματος, ἀλλ' ἔχ' ἔτως ἐκλαμβάνει τὴν ἐσίαν ἐνταῦθα, τὰς τῶν ὁμωνύμων τε καὶ συνωνύμων ὁρισμὸς ἀποδίδες ὁ Φιλόσοφος, τὴν δὲ κυρίως ἐσίαν νοεῖν αὐτὸς τε θέλει, καὶ τοῖς ἄλλοις παρέχεται, ἥτις ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι ἐκάσθ', ἣν ἀναπτύσσει καὶ ὁ ὁριστικὸς λόγος· οὗτος γὰρ ἀνάπτυξις τῆς φύσεως ἐστὶ τῷ ὁρισμῷ, ἔχ' δὲ τῆς ὑπαρξεως. Οὐδὲ ἐκεῖνα δὲ ἔρρωται, ἅπερ ἐχομένως προσίθῃσι, διαιρῶν τὴν ὑποσατικήν ὑπαρξιν εἰς τὴν ἐσιώδη, ὡς ἐπὶ τῶν συνωνύμων, καὶ τὴν ἐπεσιώδη, ὡς ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων. Α'. γὰρ περὶ τῆς αὐτῆς κυρίως νοημένης ἐσίας λέγει Ἀριστοτέλης κατ' ἐκάτερα.

λέγων ἐπὶ μὲν τῶν συνωνύμων εἶναι τὴν αὐτὴν, ἐπὶ
 δὲ τῶν ὁμωνύμων ἑτέραν. Β'. δὲ τὸ τῆς συνωνυμίας
 τε καὶ ὁμωνυμίας κατὰ τὸν Φιλόσοφον θεωρεῖται καὶ
 μεταξὺ γενῶν καὶ εἰδῶν· ἡ δὲ ὑποσατική ὑπαρξίς
 ἐν τούτων ἐστίν, ἀλλὰ τῶν ἀτόμων· ταῦτα γὰρ ἐστίν,
 οἷς προσήκει τὸ ὑφίστασθαι καὶ ὑπάρχειν. Εἰκεῖνα δὲ
 ἐκαστὸν αὐτὰ, ἀλλὰ κατ' αὐτῶν, καὶ διὰ ταῦτα τὸ εἶ-
 ναι ἔχει παρυφιστάμενα μᾶλλον, ἢ περὶ ὑφιστάμενα, καὶ
 καθυπάρχοντα, ἢ ὑπάρχοντα· εἰσι γὰρ κατ' ἐπί-
 νοιαν, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Σχολιαστὴς πολλαχῇ ἀνωτέρω ὑ-
 πέθετο. Γ'. Ἀτοπον ἐστὶ τὴν μὲν τῶν συνωνύμων ἔ-
 σίαν, ἣν ὁ κατὰ τὸ νομα λόγος παρίσχησιν, εἶναι ἔ-
 σιωδῆ, τὴν δὲ τῶν ὁμωνύμων εἶναι ἐπεσιωδῆ. Δ'. Καὶ
 πῶς ἡ ὑπαρξίς ἢ ὑποσατική ἐστὶν ἐσιωδῆς, πότερον
 ποτὲ ἀντὶ τῶν ἐσιωδῶν παθῶν ληφθεῖσα, ἢ πλα-
 τυτέρον ἀντὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς, καθ' ἣν πᾶν ἐ-
 τίεν ὑφίστηκε; Πήξομεν δὴ τὸ σημαίνονμενον ὧδε,
 μηδὲ συγχωρήσωμεν τὸν ἀδιαπτῶτως φιλοσοφεῖν
 ἐπαγγελλόμενον Σταγειρίτην μεταπίπτειν εἰκῇ, ἐνὶ
 καὶ τῷ αὐτῷ κεχρημένον ὀνόματι, ἐπὶ πάντῃ ἑτέρα καὶ
 ἀλλοτριώτατα ἀλλήλων τὰ σημαίνονμενα παραφερό-
 μενον. Εἰ μὲν ἐν ἑσίαν λέγει τὴν κυρίως, αὕτη δὲ
 ἐσιωδῆς ἐστὶν ἐπὶ παντός, ἐπεσιωδῆς δ' ἐν μηδενί.
 Καὶ γὰρ καὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτῶν, καί τοι ἐπε-
 σιωδῶν ὄντων πρὸς γε τὴν ὑποκειμένην αὐτοῖς ἑσίαν,
 ἢ ἑσία γεμὴν ἢ συνίσταται, καὶ τοιάδε ἢ τοιάδε ὄντα
 γνωρίζεται, ἐστὶν ἐσιωδῆς· ἔχει γὰρ καὶ αὐτὰ τὴν
 ἑσίαν τὴν ἑαυτῶν, ταυτὸν εἰπεῖν τὰ προσήκοντα

σφίσι ἐσιωδῶς πάθη, τὰ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῶν πλη-
 ρῆντα ἀναγκαίως τε καὶ ἀναφαιρέτως· τὸ δὲ τὴν ἔτω
 νοημένην ἐσίαν ἐπεσιώδη λέγειν, ἀντιφάσκειν ἐς
 λαμπρότατα. Εἰ δὲ ἄλλως ἐσίαν λέγει τὴν ὑπαρ-
 ξιν τὴν ὑποστατικὴν, αὕτη ἐπ' ἑδενὸς μὲν ἐστὶν ἐσιώ-
 δης (ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ Θεῷ, ἧς ἡ ὑπαρξίς ἐστὶ ἐπερ
 ἅπαν συμβεβηκὸς τῆς ἀκηράτης φύσεως πορρώτάτω
 ἐλήλαται), ἀλλ' ἐπεσιώδης ἐπὶ πάντων. Ε'. Εἰ δὲ
 διαιρῶν ἀπαντήσκειν, ὡς ὑποστατικὴν ὑπαρξιν ἐπὶ μὲν
 τῶν συνωνύμων λέγω τὴν ἐσίαν, ἢ ὑπάρχουσα, ἐπὶ
 δὲ τῶν ὁμωνύμων τὰ περὶ τὴν ἐσίαν, ἢ ὑπάρχοντα
 καὶ αὐτὰ, ἐρῶμεν ὅτι ἄλλως ταῦτα καὶ ἑδενὶ σὺν λέ-
 γω προβάλλεται. Αὐτὸ γὰρ ἐκεῖνο, ὃ ταυτὸν εἶναι
 θέλει ἐπὶ τῶν συνωνύμων, ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων ἐστὶν
 ἕτερον. Ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων ἢ ἐστὶ ἐστὶν ἢ ταυτιζομέ-
 νη. Ἄρα καὶ τῶν ἢ ἐστὶ ἐστὶν ἢ ἐτεροισμένη. Εἴ-
 τα ἢ παρὰ τὰς ἐπεσιώδεις διαφορὰς τὰ ὁμώνυμα
 τοιαῦτα ἐσὶ· καὶ γὰρ καὶ τὰ συνωνυμῆντα διαφορὰς
 πρὸς ἀλλήλα ἐπεσιώδεις ἐπιδέχεται ὅτι πλείσας·
 τὴν ἐσίαν δὲ ταυτιζόμενα, διασώζει τὸ εἶναι συνώνυ-
 μα. Μυρία ὅσα ἔχοι ἅντις ἐπαγαγεῖν, καὶ δεῖξαι
 θαμινὰ ἐν τοῖς τοις τοῖς, ὅσαι λέξεις σχεδὸν, τὸν
 ἔπομνηματιστὴν ὑποσκάζοντα, καὶ τῷ ὁρθῷ λόγῳ ἀπο-
 λιοφαίνοντα. Ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τῶν ἄλλων.

Τὰ δὲ ὁμώνυμα καὶ πρὸς τῶν ἐτεροιστίων ἐκ-
 λείνεται. Εὐτεῦθεν εἰσβάλλειν ἐστὶν, ὅτι καὶ πρὸς τῶν
 ὁμοιστίων τὰ ὁμώνυμα. Εἰ δὲ εἴποις ὡς ἀνωτέρω,
 ὅτι τὰ ὁμώνυμα ἄλλως εἴη ἢ καὶ συνώνυμα. Ἀλλ' ἢ

οὕτως ἐπὶ τῶν ὁμοστίων ἀπαντήσω, ἔχ ἢ περ ἐ-
 κείνως· τετέστιν ἢ συνώνυμα, ἔχ ἢ περ ὁμώνυμα. Τί
 γὰρ ἄλλο, ἢ τὰ ὁμώνυμα εἰς τὸ μὴ εἶναι ὁμώνυμα
 περιστήσομεν, ἔτω λέγοντες. Οἴκην ἄρα ῥητέον, ὥς
 τὰ ὁμώνυμα καὶ πρὸς τῶν ἑτεροστίων ἐκλείνεται,
 ἀλλ' ὅτι τὰ ὁμώνυμα ἐπὶ τῶν ἑτεροστίων τάττεται.
 Α' Μ' ἐρεῖς ὅτι οἱ Αἴαντες ὁμώνυμοι εἰσὶ, καὶ τῆς αὐ-
 τῆς ὄντες φύσεως. Πρὸς δὲ δὴ φημι καταχρηστικὴν
 εἶναι ταύτην τὴν κατὰ Γραμματικὴς ὁμωνυμίαν, καὶ
 ἔχ ὥς ὁ λόγος ἀπαιτεῖ ὁ φιλόσοφος. Εἴτα καὶ τοῖς
 Αἴασιν τὸν κατὰ τὸ νόμα λόγον περισκοπήσαντες,
 ἕτερον μὲν ἔχομεν τὸν κατὰ τὸ Αἴας ὄνομα ἐπὶ
 θατέρῳ, τὸν αὐτὸν δὲ τὸν κατὰ τὸ ἄνθρωπος
 ἐπ' ἀμφοῖν, καὶ συνώνυμον μὲν εὐρήσομεν αὐτοῖς ἐπὶ τέ-
 των ὁμοστίων ὄντων, ἢ ἄνθρωποι, τὸν ἄνθρωπον, ὁ-
 μώνυμον δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἑτεροστίων ὄντων, ἢ
 Αἴαντες, τὸν Αἴαντα. Ὡς ἐδ' ἔτως ἔσονται τὰ ὁ-
 μώνυμα ἐπὶ τῶν ὁμοστίων, ἐπὶ δὲ τῶν ἑτεροστίων,
 ὥς ὁ ὀριστικὸς αὐτῶν ἀπαιτεῖ λόγος, αἰείποτε. Καί
 τῆτο μὲν ἔτω· τὸν δὲ λόγον τῆς τὰ ὁμώνυμα τῶν
 συνωνύμων προτετάχθαι, ὅτι καθολικώτερα, ἐγὼ
 μὲν αὐτ' ἐδενὸς τίθημι, ἄλλος δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ δο-
 κῆν οἱ κρινέτω.

Α' δὴ καὶ ἐφερμηνεύων φησὶ τὰ καθ' 175
 ἑαυτὰ νοούμενα. Τῆτο γινώρισμα κοινόν ἐστι παντὸς
 ἀπολελυμένῃς ὀνόματος, τὸ καθ' ἑαυτὸ νοεῖσθαι καὶ
 μὴ πρὸς ἕτερον· ὥσπερ δὴ καὶ τῶν σχετικῶν, τὸ
 πρὸς ἕτερα, καὶ μὴ καθ' ἑαυτά.

σφίσι ἐσιωδῶς πάθη, τὰ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῶν πλη-
 ρῆντα ἀναγκαίως τε καὶ ἀναφαιρέτως· τὸ δὲ τὴν ἔτω
 νοημένην ἐσίαν ἐπεσιώδη λέγειν, ἀντιφάσκειν ἐς
 λαμπρότατα. Εἰ δὲ ἄλλως ἐσίαν λέγει τὴν ὑπαρ-
 ξιν τὴν ὑποστατικὴν, αὕτη ἐπ' ἑδενὸς μὲν ἐστὶν ἐσιώ-
 δης (ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ Θεῷ, ὅς ἢ ὑπαρξίς ἐστὶν, καὶ ἔπερ
 ἅπαν συμβεβηκὸς τῆς ἀκηράτης φύσεως πορρώτάτω
 ἐλήλαται), ἄλλ' ἐπεσιώδης ἐπὶ πάντων. Ε'. Εἰ δὲ
 διαιρῶν ἀπαντήσκειν, ὡς ὑποστατικὴν ὑπαρξιν ἐπὶ μὲν
 τῶν συνωνύμων λέγω τὴν ἐσίαν, ἢ ὑπάρχουσα, ἐπὶ
 δὲ τῶν ὁμωνύμων τὰ περὶ τὴν ἐσίαν, ἢ ὑπάρχοντα
 καὶ αὐτὰ, ἐρῶμεν ὅτι ἄλλως ταῦτα καὶ ἑδενὶ σὺν λέ-
 γω προβάλλεται. Αὐτὸ γὰρ ἐκεῖνο, ὃ ταυτὸν εἶναι
 θέλει ἐπὶ τῶν συνωνύμων, ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων ἐστὶν
 ἕτερον. Ἀλλ' ἐπ' ἐκείνων ἢ ἐστὶν ἢ ταυτιζομέ-
 νη. Ἄρα καὶ τῶν ἢ ἐστὶν ἢ ἑτεροισμένη. Εἴ-
 τα ἢ παρὰ τὰς ἐπεσιώδεις διαφορὰς τὰ ὁμώνυμα
 τοιαῦτα ἐσὶ· καὶ γὰρ καὶ τὰ συνωνυμῆντα διαφορὰς
 πρὸς ἀλλήλα ἐπεσιώδεις ἐπιδέχεται ὅτι πλείσας·
 τὴν ἐσίαν δὲ ταυτιζόμενα, διασώζει τὸ εἶναι συνώνυ-
 μα. Μυρία ὅσα ἔχοι ἄν τις ἐπαγαγεῖν, καὶ δεῖξαι
 θαμινὰ ἐν τοῖς τοις τοῖς, ὅσαι λέξεις σχεδὸν, τὸν
 ὑπομνηματιστὴν ὑποσκάζοντα, καὶ τῷ ὁρθῷ λόγῳ ἀπο-
 λυθαίνοντα. Ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τῶν ἄλλων.

Τὰ δὲ ὁμώνυμα καὶ πρὸς τῶν ἐλεγερίων ἐκ-
 λείνεται. Ἐντεῦθεν εἰσβάλλειν ἐστὶν, ὅτι καὶ πρὸς τῶν
 ὁμοσιῶν τὰ ὁμώνυμα. Εἰ δὲ εἴποις ὡς ἀνωτέρω,
 ὅτι τὰ ὁμώνυμα ἄλλως εἴη ἢ καὶ συνώνυμα. Ἀλλ' ἢ

οὕτως ἐπὶ τῶν ὁμοστίων ἀπαντήσω, ἔχ ἢ περ ἐ-
 κείνως· τετέστιν ἢ συνώνυμα, ἔχ ἢ περ ὁμώνυμα. Τὶ
 γὰρ ἄλλο, ἢ τὰ ὁμώνυμα εἰς τὸ μὴ εἶναι ὁμώνυμα
 περιστήσομεν, ἔτω λέγοντες. Οἴκην ἄρα ῥητέον, ὥς
 τὰ ὁμώνυμα καὶ πρὸς τῶν ἑτεροστίων ἐκλείνεται,
 ἀλλ' ὅτι τὰ ὁμώνυμα ἐπὶ τῶν ἑτεροστίων τάττεται.
 Ἀλλ' ἐρεῖς ὅτι οἱ Αἴαντες ὁμώνυμοι εἰσὶ, καὶ τῆς αὐ-
 τῆς ὄντες φύσεως. Πρὸς δὲ δὴ φημι καταχρηστικὴν
 εἶναι ταύτην τὴν κατὰ Γραμματικὴς ὁμωνυμίαν, καὶ
 ἔχ ὥς ὁ λόγος ἀπαιτεῖ ὁ φιλόσοφος. Εἴτα καὶ τοῖς
 Αἴασιν τὸν κατὰ τὸ νόμον λόγον περισκοπήσαντες,
 ἕτερον μὲν ἔχομεν τὸν κατὰ τὸ Αἴας ὄνομα ἐπὶ
 θατέρῳ, τὸν αὐτὸν δὲ τὸν κατὰ τὸ ἄνθρωπος
 ἐπ' ἀμφοῖν, καὶ συνώνυμον μὲν εὐρήσομεν αὐτοῖς ἐπὶ τέ-
 των ὁμοστίων ὄντων, ἢ ἄνθρωποι, τὸν ἄνθρωπον, ὁ-
 μώνυμον δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἑτεροστίων ὄντων, ἢ
 Αἴαντες, τὸν Αἴαντα. Ὡς ἐδ' ἔτως ἔσονται τὰ ὁ-
 μώνυμα ἐπὶ τῶν ὁμοστίων, ἐπὶ δὲ τῶν ἑτεροστίων,
 ὥς ὁ ὁριστικὸς αὐτῶν ἀπαιτεῖ λόγος, αἰείποτε. Καὶ
 τέτο μὲν ἔτω· τὸν δὲ λόγον τῷ τὰ ὁμώνυμα τῶν
 συνωνύμων προτετάχθαι, ὅτι καθολικώτερα, ἐγὼ
 μὲν αὐτ' ἐδενὸς τίθημι, ἄλλος δὲ καὶ περὶ τέττε τὸ δο-
 κῆν οἱ κρινέτω.

Ἀ δὲ καὶ ἐφερμηνεύων φησὶ γὰ καὶ 175
 ἐαυτὰ νοόμενα. Τέτο γινώρισμα κοινόν ἐστι παντὸς
 ἀπολελυμένῃς ὀνόματος, τὸ καὶ ἐαυτὸ νοεῖσθαι καὶ
 μὴ πρὸς ἕτερον· ὥσπερ δὲ καὶ τῶν σχετικῶν, τὰ
 πρὸς ἕτερα, καὶ μὴ καὶ ἐαυτά.

176 Καὶ πράγματι μὲν πᾶσαι αἱ αὔλαι ἑ-
στίαι, αἱ καὶ ἑαυτὰς ἑ μόνον νοεῖνται, ἀλλὰ
καὶ ὑφeschήκασιν. Οὐ μόναι δὲ αἱ αὔλαι, ἀλλὰ καὶ
αἱ ἐνυλοι πᾶσαι· καὶ γὰρ καὶ ἑαυτὰς καὶ αὐταὶ καὶ
νοεῖνται καὶ ὑφeschήκασιν, αὐθυπάρκτως ἔχουσαι τὸ εἶ-
ναι ἐν ὕλῃ, ἀλλ' ἀπολύτως.

177 Καὶ τῶν συμβεβηκότων. Τὰ γένη, Φησὶ,
καὶ τὰ εἶδη τῆς οὐσίας, ὡς ἀφηρημένα, ἀπόλυτα ἐστὶ
θεωρέμενα· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ τῶν συμβεβηκότων.
Σημειωτέον ὅτι τὰ ἀπόλυτα διὰ μόνων τῶν καθόλου
ἐρμηνεύει, ἀπολελυμένα νοῶν τὰ ἀφηρημένα τῶν
κατὰ μέρος. Οὐ μὲν αὕτη ἡ τῶν ἀπολύτων κυρίως
ἐστὶ σημασία, ἣν Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ τῶν κα-
τηγοριῶν, ὅτε Θεόδωρος ἐνταῦθα παρέθετο, ἀλ-
λὰ τῶν μὲν ἀπολύτων γνῶρισμα τὸ καὶ αὐτὰ νο-
εῖσθαι καὶ μὴ πρὸς ἕτερον, τῶν δὲ πρὸς τι τὸ πρὸς
ἕτερον αἰεὶ θεωρεῖσθαι. Ἐκεῖνο δὲ ἐπιεικῶς ἄτοπον
καὶ ἔξω λόγος, τὰ καθόλου ἀπολύοντα ἀναφέρειν
τὰ ὑπ' ἐκεῖνα· τὸ γὰρ κατὰ τὸ ἀνωτέρω λεγόμε-
νον καὶ κατὰ τὸ κατωτέρω ῥηθήσεται, καὶ ἐπιτρέ-
χειν ἐπάναγκες τὸ ἀπόλυτον εἶναι ἀπὸ τῶν γενῶν
διὰ τῶν εἰδῶν προϊὼν ἄχρις ἀτόμων, ὥσπερ δὴ καὶ
τὸ κατὰ σχέσιν. Καὶ ὁ δὲ προσέθησιν ἔτι καὶ ἀσραβές,
παραβαλλόμενον πρὸς κανόνα φιλόσοφον· προσέθησι
γὰρ ὅτι καὶ τὰ γένη τῶν συμβεβηκότων ἀπόλυτα
εἰσιν. Ἀλλ' ἡ πάντως ἀπάντων τῶν συμβεβηκότων
τὰ γένη τοιαῦτα. Σχετικὰ γὰρ ἀνάγκη τὰ τῶν
σχετικῶν εἶναι, οἷα δὴ καὶ τὰ τῶν ἀπολύτων ἀπόλυ-

τα. Η' ἔκ ἔχει τὰ πρόστι γένος; Α' Μ' αὐτίκα
 τῷ διπλασίῳ, καὶ τριπλασίῳ, καὶ τετραπλασίῳ, καὶ
 τῶν ἄλλων, γένος τὸ πολλαπλάσιον, σχετικῶν
 σχετικόν. Καθόλου γὰρ εἶπεν, ὑπὸ τὴν αὐτὴν διαί-
 ρεσιν τὸ γένος τῷ εἶδει ὑπάγεται. Εἴτε γὰρ τὸ εἶ-
 δος ἔσῃ, καὶ τὸ γένος· καὶ εἰ ποιοῦντι τὸ εἶδος, καὶ τὸ
 γένος· οἷον εἰ τὸ λευκὸν ποιοῦντι, καὶ τὸ χρῶμα (Α'-
 ρισ. Τοπικ. Δ'. Κεφ. Α'). Ο'μοίως δὲ καὶ πῶς πρόστι.
 Εἰ γάρ τι καὶν τέτοις ἀτομικόν, καὶ τὸ εἶδος πρόστι
 εἶναι ἐθέλει, καὶ τὸ γένος.

Ἰσότης, μεγαλειότης, μικρότης, ὀλιγό- 178
 της, περισσότης. Σχέσεων εἰσὶ σημαντικά, ἔκ
 ἀπόλυτα. Εἰ δὲ διὰ τὸ κατ' ἀφαίρεσιν ἐκφέρεσθαι,
 καὶ μὴ συγκεκριμένως ἐκφωνεῖσθαι, ἀπολύεις ταῦτα
 τῆς ἀναφορᾶς, ἣν σημαίνουσι, λέγε δὴ καὶ τὴν υἰότη-
 τα, καὶ τὴν πατρότητα, καὶ πάντα τὰ τῶν σχέσεων ὀνό-
 ματα ἐν ἀφαιρέσει λεγόμενα. Ἀλλὰ μηδὲ τὸ ὄνο-
 μα αὐτὸ ἢ σχέσις, σχέσις ἔστω, ἐπεὶ ἐ συγκεκρι-
 ται· κατὰ δὲ τὸν ἐναντίον λόγον πάντα τὰ συγ-
 κριμένα τά τε ἐν χέσεται, καὶ ἄνθρωπος, καὶ σῶμα, καὶ λί-
 θος, ὅδε τε καὶ τόδε, τῶν πρόστι εἶναι τίθει, ὅτι
 μηδὲ ἀφήρηται. Καὶ τῇ καινῇ ταύτης φιλοσοφίᾳ
 παρὰ τὴν κοινὴν δόξαν, τὰ μὲν ἀπόλυτα πάντα εἰς
 σχετικὰ, τὰ δὲ σχετικὰ ἀνάπαλιν εἰς ἀπόλυτα ἡ-
 μῖν μεταστέλλονται.

Ὁ δὲ ἐγγραφόμενος, ἢ προφερόμενος, 179
 ἢ προφερόμενος τῶν ὁμωνύμων. Τὶ δὲ μὴ καὶ

τῶν συνωνύμων, καὶ τῶν ἐπιθέτων, καὶ προσηγορικῶν,
καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν, εἰς ἃ τὰ ὀνόματα διανέμεται;

180 Λέλυσται λύσις. Ἀλλὰ καὶ ἔχῃσε χέσις.

Ἀπλῶς τὰ ἀφηρημένα τῶν ὀνομάτων ἀπόλυτα
εἶναι τίθησιν, ὡς καὶ ἄνωτέρω ἐλέγετο. Ἀλλ' ἐξαι-
ρετέον πάντως τὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀφαιρέσει τὴν τῆς
χέσεως δύναμιν διασώζοντα· οἷον ἰσότης, ὁμοιότης,
ταυτότης· καὶ τὰ ἐναντία, οἷον ἀνισότης, ἀνομοιότης,
ἐτερότης· καὶ τὰ ἄλλα, υἰότης, πατρότης, ἀδελφότης,
οἰκειότης, δαλεία, δεσποτεία, ὑπεροχή, ἔλ-
λειψις, κτ.

181 Ἡ δὲ γῆς καθόλου, εἰ καὶ μὴ Β'. ἐστίας
σημαντικόν. Καὶ πῶς τὸ ζῶον δευτέρας ἐστίας ἐκ
ἐσσι σημαντικόν; Πῶς δὲ εἰ καθόλου, ἔχι καὶ δευτέ-
ρας ἐστίας; Δεύτεραι γὰρ ἐστίαι, εἰ μὴ αἱ καθόλου,
τίνος ποτὲ ἔσονται; αἱ κατὰ μέρος; ἄλλ' αὐταὶ πρῶ-
ται. Οὐκ οἶδ' ἔτι καὶ φησὶν. Ἀλλὰ γὰρ ἦτοι ἐγὼ
ἐδὲν ὅλως ἐπίσταμαι, ἢ ὁ καλὸς ἡμῖν Σχολιαστὴς
ἔξω πάντῃ τῶν κοινῶν δοξασμάτων πεπλάνηται.

182 Ἡ ὅλη γῶν φωνῶν αἱ μὲν κτ. Τὸ ἐπὶ τῶν
καθ' ἑτέρῃ λεγομένων, ὅσα κατὰ τὴν κατηγορημένην
λέγεται, τοσαῦτα καὶ κατὰ τὴν ὑποκειμένην χρῆναι
κατηγορεῖσθαι, ἀληθεύει μὲν ἐπὶ τῶν κατὰ πρῶ-
την ἐπίνοιαν κατηγορημένων, ἔ μὴν καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ
δευτέραν. Αὕτη τῆς ἀπορίας ἡ λύσις.

183 Καὶ ὅλως γὰρ μέρη γῶν καθόλου ἐστιῶν;
Τίνα τὰ μέρη τῶν καθόλου ἐστιῶν ἐσι διδασκᾶτω.
Καθόλου γὰρ ἐστίας αἶδα ἐγὼ σὺν Ἀριστοτέλει τὰς

δευτέρας, ἥτοι τὰ γένη καὶ τὰ εἶδη. Τέτων δὲ τὰ μὲν εἶδη μέρη ἔχει, ἀλλὰ μεταφυσικὰ, ἢ φασί· ταῦτα δὲ ἐς τὸ γένος, καὶ ἡ εἰδοποιὸς διαφορά· τὰ δὲ γένη ἔδὲ μεταφυσικῶν μερῶν εὐμοιρεῖ, ὅλα δυνάμει, καὶ μὴ ἐνεργείᾳ τυγχάνοντα.

Οὐδὲ γὰρ περὶ λόγων καθ' ἑαυτὰ νοούμενων^{***} πρὸς τι, περὶ δὲ λόγων ἐν ὑποκειμένῳ ὁ λόγος. Εἰ μὴ ἐνταῦθα ἀντὶ τῶν καθ' ἑαυτὰ νοεῖν παρέχοιτο τὰ κατ' ἀφαιρέσιν ἐκφερόμενα, οἷον πατρότης, ἰσότης, κτ., ἀντὶ δὲ τῶν ἐν ὑποκειμένῳ τὰ κατὰ σύγκρισιν, οἷον πατήρ, ἴσον, καὶ ἔχω λέγειν, ὅτι ἄλλο νοῆσαι χρή. Ἐπὶ τοσούτων ἐν, εἰ δίδωσιν εἶναι καὶ καθ' ἑαυτὰ νοούμενα τὰ πρὸς τι, δώσει δὴ καὶ καθ' ἑαυτὰ νοούμενα εἶναι, τὰ πρὸς ἕτερον θεωρούμενα· τῆτο δέ ἐστιν εἶναι ἅμα καθ' αὐτὰ, καὶ μή· καὶ ἀπόλυτα, καὶ μή· καὶ πρὸς τι ὄντα, καὶ μή· ἀλλὰ πρὸς ἕδέν. Εἰς ταύτας ἐν κατενεχθήσεται τὰς ἀντιφάσεις, εἰ μήτι σαφέστερον εἴποι καὶ ἀκριβέστερον.

Οὐδὲ γὰρ ἀνάγκη γραφομένων ὄντων¹⁸⁴ εἶναι καὶ γραφέα. Νῆ Δία τῆτο οἶμαι τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐστὶ. Καὶ ἔ μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν τῆ χρόνου διαφορὰν, εἰ μὴ δέοι τὴν γραφὴν εἶναι ἀφ' ἑαυτῆς, καὶ ἀναίτιον, ἀλλὰ μηδὲν ὑπὸ τῆ μηδενός.

Ἀπὸ λόγων ἐσιωδῶν κτ. Ἑρμην. τὴν κατὰ¹⁸⁵ φύσιν προσήκεσαν τῷ πράγματι ὁλομέλειαν, καὶ ὁλοκληρίαν συμπληρύντων.

186 Δοτικῇ ἀντὶ γενικῆς προθετικῆς κτ. Εὐ-
 συλειτουργίας δὲ τῆς συντάξεως, ἐπὶ τῶν ὡς κτη-
 τικῶν τέτων ἄλλως ἔχει τὸ τῆς πτώσεως, καὶ ἔχ
 ὥσπερ ἐπὶ τῶν μετοχῶν· ὁ γὰρ κόπτων κοπτόμε-
 νον κόπτει, καὶ ὁ κεκοπὼς κεκομμένον ἔκοψε, καὶ ὁ
 γράφων γραφόμενον γράφει, καὶ ὁ γράψας γεγραμ-
 μένον ἔγραψεν· ὁ δὲ κόπτης κοπτομένης κόπτης, καὶ
 ὁ κοπεὺς κεκομμένης κοπεὺς, καὶ ὁ γραφεὺς γραφο-
 μένης γραφεὺς, ἢ γράμματος.

187 Οἷον γὰρ χειρὶ χειρωτὸν, ἢ γυνὴ ὑπὸ χει-
 ρός. Οὐχ ἔτως, ἀλλὰ χειρὶ χειρωτὸν, ἢ γυνὴ κατὰ
 τὴν χεῖρα· ὥσπερ καὶ τὸ πηδαλιωτὸν ἔχ ὑπὸ τῆς πη-
 δαλίας, κατὰ δὲ τὸ πηδάλιον, τῆς δοτικῆς συνεκδο-
 χικῶς ἀντὶ αἰτιατικῆς εἰλημμένης, τῆς τὸ κατὰ τι
 δηλώσεως, ὥσπερ καὶ αὐτὸς μικρὸν ἀνωτέρω εἰτίθετο.

188 Περιποιητικῶς συνελάγη. Τὸ μὴ παθη-
 τικῶς;

189 Τῶν ὀνομάτων γὰρ μὲν εἰσι τῶν ὄντων ση-
 मानτικὰ κτ. Τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος κατὰ δευτέραν
 ἐπίνοιαν εἰσὶ τῶν πρὸς τι· οἷον τὸ γένος εἶδος γένος,
 καὶ τὸ εἶδος γένος εἶδος. Διὸ καὶ δι' ἀλλήλων ὀρίζεται,
 καὶ ἅμα ἐστὶ, καὶ νοεῖται. Κατὰ δὲ Α'. τετέστιν αὐταὶ
 αἱ γενικαὶ καὶ εἰδικαὶ φάσεις ἔχ ἔτως· γὰρ μὲν
 γὰρ εἶδος ἐπιδέχεται τὸν γένος λόγον,
 γὰρ δὲ γένος τὸν γένος εἶδος οὐ. Ἀ' ρις. τοπικ. Δ'.
 Κεφ. Α'.

190 Αἱ δὲ καθ' ὑπεροχὴν καὶ ὑποταγὴν λέ-
 ξεις κτ. Α' Μ' ἐν τῷ Α'. Κεφ. τῆς Γ'. τῶν φυσι-

κῶν, ὅθεν εἰληφέναι φῆς τὸν Θεόδωρον τὰς κατ' ὑπεροχὴν καὶ ὑποταγὴν λέξεις, ἢ κατ' ὑποταγὴν γεγραμμένον αὐτὸς ἀναγινώσκω, ἀλλὰ κατ' ἑλλειψιν. Ἄλλως δὲ καὶ τις ἢ ὄνησις τῆ καὶ τῆτο ἡμᾶς εἰδέναι, ὅθεν ὁ γραμματικὸς εἰληφε τὰς λέξεις ταύτας; Εἰ μὲν γὰρ ἦσαν τῶν σπανίων τινές, καὶ τῶν δυσεντεύκτων, καὶ ἐπισήμων, ἦν ἂν ἴσως ἡμῖν καὶ τῆτο ἐκ ἀκερδῆς, τὸ εἰδέναι πᾶς κεῖνται, ὥς ἂν δηλαδὴ λόγον ἱποχρεῖν ἔχοιμεν, εἴτις ἡμῖν ἐπεμβαίη Κεῖτέκειτος. Νῦν δὲ αἱ λέξεις αὗται τῶν κοινοτάτων εἰσὶ, καὶ λίαν συνήθων, καὶ αἷς παρὰ πᾶσιν, ὅσοις περὶ σχέσεων γίνεται λόγος, ῥαδίως εἰς ἐντυγχάνειν. Εἴτα τὰ μὲν πλείω, ἅπερ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους τῷ Θεοδώρῳ παρέξεςαι, σιγῇ παρατρέχεται, καὶ περὶ ὧν Ἀμμάνιοί τε, καὶ Διονύσιοι, καὶ Ἀπολλώνιοι, καὶ Εὐσάθιοι, καὶ Σύγκελοι, καὶ Σεβασοί, καὶ τῶν Γραμματικῶν οἱ πλείστοι, καὶ τῶν Σχολιαστῶν, καὶ τῶν Λεξικοποιῶν, εἰς πλάτος ἐνταῦθα, αὐταῖς αὐτῶν ἐννοίαις καὶ λέξεσι δι' ὅλης τῆς βίβλου ἀμφιλαφῶς διαλέγονται λόγος ἔδει· περὶ δὲ τῶν κατ' ὑπεροχὴν, καὶ κατ' ὑποταγὴν πρὸς τι, σημειῖν ἔδει μετὰ τοσαύτης τῆς ἀκριβείας, ὅτι τὰς λέξεις ταυτασὶν ὁ Γαζῆς εἰληφεν ἐκ τῆ πρώτης Κεφαλῆς τῆ τρίτου βιβλίου τῆς φυσικῆς τῆ Φιλοσόφου ἀκροάσεως; Γού!

Προσανγισρέφοντα ἀκθεῖ γὰ πρὸς γι. Οὐκ 191
ἐν συνθέσει, ἀλλ' ἐν συντάξει ἀναγνώσει πρὸς ἀν-
γισρέφοντα, ἵνα πρὸς ἐκεῖνα ἢ, ἅτινα ἀντιτρέφει,

καὶ ἀνάπαλιν ἀναφορὰν ἔχει πρὸς αὐτὰ ἐκεῖνα, ἃ πρὸς αὐτὰ ἀναφέρεται.

192

Σχέσις δέ ἐστι δυοῖν τινῶν πρὸς ἀλλή-
λα ἀναφορά τε καὶ ἔνωσις, καὶ ὡς εἰπεῖν ἀλ-
ληλεσχία τις. Οἰσμῶ ἄλλω παρὰ τὸς ἐν χρήσει
ὄντας τὰ πρόστι ἡμῖν ὑπογράψαι ὁ Σχολιαστὴς ἀ-
πετόλμησεν, ἕκ εὐτυχῶς δὴπε, εἰ μὴδὲ ὀρθῶς, ἀλ-
λα διημαρτημένως. Ἀμαρτάνει γὰρ Α'. ὅτι ὅρως
εἰσῆνευκεν εἰς αὐτὸν, τὸν τῆς ἐνώσεως καὶ ἀλ-
ληλεσχίας, οἱ τὸ τῆς σχέσεως χρῆμα ἔδαμῶς συ-
νισῶσι, τὸ δὲ παρεπόμενον τοῖς πρόστι ἐκφέρειται,
καθ' ὃ ἅμα εἶναι λέγεται τῇ φύσει καὶ τῇ γνώσει
αὐτά. Ἀλλὰ γὰρ ἔχ ἀπλῶς τὸ ἅμα εἶναι γνωρίζει
τὴν σχέσιν καθ' ἑαυτὸ, μετὰ τίνος δὲ οἷον εἰπεῖν κί-
νήσεως θεωρούμενον, καὶ ὅρως πρὸς ὃν ἀποπερατῆται.
Διὸ καὶ Ἀριστοτέλης τῷ πρόστι πως ἔχειν αὐτὰ ἐξη-
γήσατο· καὶ ὁ Θεόδωρος συμφώνως ἐκεῖνω πρὸς
ἕτερον αὐτὰ θεωρεῖσθαι ἔφη, καὶ ἀναφορὰν ἄλλοι κα-
λῶσι, καὶ κλίσιν, καὶ ἀπόνευσιν ἑτέρας πρὸς ἕτερον, τὴν
οἷον κίνησιν ταύτην ἐκφέροντες τοῦ ἀπονέοντος,
καὶ ὅρον τινὰ, πρὸς ὃν ἡ ἀπόνευσις, καὶ διὰ τέ-
των οὕτω τὴν σχέσιν ἥτις ἐστὶ δηλοποιεῖντες. Β'. ὅ-
τι δυοῖν τινῶν ἔνωσιν καὶ ἀλληλεσχίαν πρὸς ἀλλή-
λα τὴν σχέσιν ὀριζόμενος, ἔλαθεν εἰς αὐτὴν ἐκεί-
νην περιπεσὼν τὴν ἀτοπίαν, ἣν αὐτὸς μετὰ μικρὸν
τοῖς ἄλλοις προσελέγξει· οὕτω γάρ τοι (ὡς αὐτὸς
πρὸς ἐκεῖνους ἐρεῖ) οὐχὶ γὰρ πρὸς τι, γὰρ δὲ προ-
πάλληλα ῥηθήσεσθαι. Καὶ μὲν ἕκ ἐν τῇ προ-

σαλληλία ταύτη (ταυτόν εἰπεῖν ἔκ ἐν τῇ ἀλληλ-
χία) ἢ σχέσις, ἀλλ' ἐν τῇ ἀπονεύσει ἐνός τινος πρὸς
τι. Ἐὰν δὲ καὶ τῆτο ἀνάπαλιν πρὸς ἐκεῖνο τὸ Α'. ἀ-
ναφέροιτο, ἀντισρεφέσης τῆς σχέσεως, ἢ σχέσις
ἑτέρα ἔσαι τῆς πρώτης, εἰμὴ εἶδει, τὸν γέν ἀριθ-
μὸν διαφέρεσθαι, αὐτὸ πάλιν, ἀπόνευσις ἑτέρα πρὸς
ἕτερον. Ἀλλὰ πλειόνων ἡμῖν ἔδει περὶ τέτων, αὐ-
τῇ λαμπρότατα, δι' ὧν ἐχόμενα ἐπιφέρει, ἑαυτὸν
ἀνατρέποντας.

Οὐδενὸς Πυθαγόρας ὀριζόμενος κτ. Τὸν 193
ἔρμηνευτον ἐκεῖνον Πυθαγόρειον ὀρισμὸν, καθ' ὃν
ὁ φίλος ἄλλος ἐγὼ εἶναι ὄριζαι, κακίζει ἐνταῦ-
θα, λέγων ὡς ἔδει εἰπεῖν, ὅτι ὁ φίλος ἐστὶν αὐ-
τὸς ἐγώ. Τῆτο δὲ καὶ εὐλόγως οἶεται ἐπανατείνε-
σθαι, ἐπεὶ φησι τὸ μὲν Ἀνθρωπινὸν (τετέσι
τὸ ἐγώ) τὸ κοινὸν ὑπεμφαίνει τῆς οὐσίας τῶν
δυοῖν, τὸ δὲ διαφορικὸν (τετέσι τὸ ἄλλος) τὴν
διαφορὰν τῶν ἐπιπρεχόντων τῇ οὐσίᾳ συμ-
βεβηκότων. ἢ δὲ φιλία ἔστι διαφορὰ, κοινωνία
δέστις ἐστὶ καὶ ὁμοιότης ἡδῶν. Πρὸς τίνα ταῦ-
τα; πρὸς Πυθαγόραν τὸν πάνυ.

Σφὰξ βομβῶν γέλλιγος ἐναντίον.

Ἀλλ' ὑπὲρ τῆς Πυθαγόρας ἡμεῖς ἀπαντήσωμεν.
Α'. Ἡ φιλία σχέσις τις ἐστὶν. ἐφ' οἵασθαι δὲ σχέ-
σεως καὶ ἐνότης τις θεωρεῖται, καὶ διάκρισις. Ἀλλ'
ἐπὶ μὲν τῇ αὐτῷ ἐγώ, ἐνότης μὲν ἐμφαίνεται,
διάκρισις δ' ἔστι. Ἐπὶ δὲ τῇ ἄλλος ἐγώ, ἐκ μὲν τῆς

ἄλλος ἢ τῶν ἐχόντων τὴν σχέσιν διάκρισις δῆλη,
 ἐκ δὲ τῆς ἐγὼ ἢ ἐνότης. Οὐ μὲν ἔν Α'ριστοτέλης (Δ'.
 Μεταφ. Κεφ. Θ'). οὐδὲ τὴν ταυτότητα, καί τοι ἐ-
 νότητα εἶναι ἀποφηνάμενος, ἐφ' ἐνὸς κυρίως αὐτὴν
 λέγεσθαι συγχωρεῖ, ἀλλ' ἢ πλειόνων, φησὶ,
 ὡς εἶναι ἐνότης ἢ λαυλότης, ἢ ὅταν χρῆται ὡς
 πλείοσιν. Εἰ γὰρ ἐδ' ἢ ταυτότης αὐτὴ ἐφ' ἐνὸς
 ἄνευ τινὸς διακρίσεως κυριολεκτεῖται, πῶς ἂν ἢ κα-
 τὰ τὴν φιλίαν ἐνότης οἷανδ' ἄποτε διάκρισιν ἀποπτύ-
 σειε; Β'. δὲ ἐδὲ τῆτο ἀληθές ἐστιν, ὃ λέγει, ὅτι τὸ
 Ἀντωνυμικὸν τὸ κοινὸν ὑπεμφαίνει τῆς ἐσίας τῶν
 δυοῖν· τὸ γὰρ ἐγὼ ἀντὶ προσώπου καὶ ὑποστάσεως
 κείμενον, ἀτομικὴν ὑποσημαίνει ἑτερότητα, ἐκ ἐσίας
 κοινωνίαν δηλοῖ. Καὶ γὰρ καὶ κατ' αὐτὸν ἀντὶ τῶν κυ-
 ρίων ὀνομάτων αἱ Ἀντωνυμίαι εἰσὶν, εἴγε πρὸς μὲν
 τὴν δι' αὐτῶν πεῦσιν τὰ κύρια, πρὸς δὲ τὴν διὰ τῶν
 κυρίων πάλιν τὰ Ἀντωνυμικὰ ἀνθυπάγεται. Γ'. εἰ
 δὲ καὶ τῆτο δοίημεν τὸ Ἀντωνυμικὸν κοινολογεῖν τὴν
 ἐσίαν, ὑποδείημεν δὲ καὶ ὅρῳ ἔχειν τῆς φίλης τὸν
 ὅρον, ἔχ' ὡς ὁ Πυθαγόρας, ὡς αὐτὸς δὲ βέλεται,
 φίλος ἐστὶν αὐτὸς ἐγὼ, ἐδ' οὕτως ἔμπης ἔχομεν
 τὸν φίλον, ὅς ἐν τῇ τῶν ἡθῶν κεῖται ὁμοιότητι, ἐκ
 ἐν μόνῃ τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐσίας, τῇ ἐξ ἀμφοῖν τῶν
 Ἀντωνυμιῶν (ὡς ἔτος εἰσηγεῖται) σημαυνομένη. Οὐ
 γὰρ ἂν εἴποι δηλ. ὅτι τὸ ἕτερον τῶν Ἀντωνυμικῶν
 τῆτο δύναται, τὸ δ' ἕτερον ἢ τῆτο, τὸ κατ' ἐσίαν
 κοινὸν αὐτὸ τὸ Ἀντωνυμικὸν ὑπεμφαίνειν ἅπαξ δια-
 ρισάμενος. Δ'. τὸ ἄλλος, φησὶ, διαφορὰν τῶν ἐπι-

τρεχόντων συμβεβηκότων σημαίνει, μὴ συνορῶν ὅτι
 ἔ τὸ ἄλλος, τὸ δὲ ἄλλοιός τοιῆτο τὴν δύναμιν,
 τὸ γὰρ ἄλλος ὑποσαπτικῆς ἑτερότητας σημαντικόν.
 Διὸ καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ τὰ ἡδὴ ἑτεροισμένον ἀνθρώπων,
 ὅτι ἄλλοιός φαμέν, ἀλλ' ἔκ ἄλλος. Ἐπὶ δὲ
 δυοῖν παραπλησιωτάτων περὶ τῷ ἑτέρῳ λέγοντες,
 ἄλλος φαμέν, ἀλλ' ἔκ ἄλλοιός· οἷς ἐπιμαρτυ-
 ρεῖ καὶ Ἀμμώνιος· φησὶ γὰρ, ὡς ἰδίως καὶ κοινῶς
 λεγόμεναι διαφοραὶ χωρισαὶ εἰσὶν· ὅταν γὰρ
 ὁ ἰσάμενος καθίστη, ἔκ ἐγένετο ἄλλος, ἀλ-
 λὰ μόνον ἄλλοιός, ὡς δηλοῖ Ἰσίδωρος καὶ ὁ Ποιη-
 τὴς περὶ τοῦ Ὀδυσσεύος κατὰ τὰ περὶ αὐτὸν
 συμβεβηκότα μεταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ Ἀθη-
 ναίου λέγων, ἄλλοιός μοι ξεῖν' ἐφάνης νέος,
 ἢ παροῖδε· οὐ γὰρ εἶπεν ἄλλος, ἀλλὰ μό-
 νον ἄλλοιός (Ἀμμων. ἐν ὑπομ.). Ε'. Καὶ τὸ ἄλ-
 λος δὲ, διαφορικὸν μὲν ἐστὶ γενικῇ συντασσόμενον,
 ἀλλ' ἔχῃ καὶ πρὸς ὁμοιόπτωτον ἀρμοζόμενον. Οὕτω
 γὰρ ἐπανάληψιν οἷον ὁμοίῳ δηλοῖ, καὶ ἐπαλληλίαν·
 ὅθεν καὶ ἡ παροιμία, ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς, ἐ-
 πὶ Τυρτόμῳ, εἰ μέμνημαι, κατ' Αἰλιανὸν τὸ πρῶ-
 τον ῥηθεῖσα εἰς δήλωσιν ἀκριβῆς ὁμοιότητος. Καὶ
 ἔκ ἀληθὲς ἄρα τὸ εἰρημένον, ὡς καὶ μᾶλλον ἐπὶ
 φίλῳ, ἢ ἐπὶ ἐχθρῷ ἂν εἴη λέγεσθαι τὸ
 ἄλλος ἐγώ. Ὁ γὰρ ἐχθρὸς (ὅς καὶ διάφορος λέ-
 γεται παρὰ τὸ διαφορεῖσθαι τὰς γνώμας) ἄλλος
 ἐστὶν ἐμῷ, ἔκ ἄλλος ἐγώ. Τοιῆτος δὲ μόνος, ὅς
 ἂν ἐμοὶ μάλιστα διαφέρων εἴη, καὶ παραπλησιώτατος,

καὶ οἶονεῖ ἀντὶ ἐμῶ εἶναι ὑποτιθέμενος, καὶ (τὶ γὰρ δεῖ
πλειόνων) ἄλλος ἐγὼ προσηκόντως ὑπογραφό-
μενος.

- 194 Σκόπει δὲ, ὡς γὰρ μὲν διάφορον κτ. Τὸ
ἐναντίον ὥσπερ καὶ τὸ ἀντικείμενον πρὸς δοτικὴν ἀπο-
δίδεται, ὅτι καὶ τὰ ἰσοδύναμα τέτοις ῥήματα, ἐναν-
τιῶσαι, καὶ ἀπαντᾶν, καὶ ἀντικεῖσθαι, καὶ ὅσα τὴν ἀ-
πὸ τῆς ἀντὶ ἔχει σύνθεσιν, ἀντέχειν, ἀντιλέγειν,
ἀντιβαίνειν, ἀντερείδειν κτ. Οὐ μὲν ἔχ' ἔτι, ὡς μη-
δέποτε καὶ πρὸς γενικὴν αὐτό. Καὶ γὰρ Ἀριστοτέλης
αὐτὸς, ἐν τῷ αὐτῷ Βιβλ. τῶν τοπικῶν Δ'. Κεφ.
δὲ Γ', ἔχ' ὅπως δοτικῇ, ἀλλὰ καὶ γενικῇ τὸ ἐναν-
τίον συνέταξε. Πάλιν εἰ ὅλως ἐν μηδενὶ γέ-
νει γὰρ γὰρ εἶδει ἐναντίον, ἀλλ' αὐτὸ γένος,
οἶον γὰρ ἀγαθόν. Εἰ γὰρ γὰρ μὴ ἐν γένει,
ἔδὲ γὰρ ἐναντίον γὰρ ἐν γένει ἔσαι, ἀλλ' αὐ-
τὸ γένος καθάπερ ἐπὶ γὰρ ἀγαθὸ καὶ γὰρ κα-
κὸ συμβαίνει. Διὸ καὶ Σειδάς ὁ λεξικός ἐναν-
τίον, φησὶ, γενικῇ· ἐναντιώσασθαι δὲ δοτικῇ·
Τὸ δὲ διάφορον καὶ πρὸς δοτικὴν μὲν, ἀλλὰ καὶ πρὸς
γενικὴν πυκνότατον, ὅτι καὶ τὸ διαφέρειν. Ταύτην δὲ
μάλιστα ὡς εἶπεῖν διαφορὰν ἔχον ἐς τὸ διάφορον
πρὸς τὸ ἕτερον, ὡς Ἀριστοτέλης (ἐν Γ' Μεταφ. Κεφ.
Γ'.) φησὶν, ὅτι γὰρ μὲν ἕτερον, καὶ ἕτερον,
ἔχ' ἀνάγκη εἶναι καὶ γινὶ ἕτερον. Πᾶν γὰρ
ἢ ἕτερον, ἢ γινὶ ὅτι ἂν ἢ ὄν· γὰρ δὲ διά-
φορον γινὸς γινὶ διάφορον· ὥς ἀνάγκη γιν-
ὸς γινὶ εἶναι ὅτι διαφέρειν, γὰρ δὲ γὰρ αὐτὸ γέ-

ρος, ἢ εἶδος. Πᾶν γὰρ τὸ διάφορον διαφέ-
ρει ἢ γένει, ἢ εἴδει. Παραπλήσιόν τι τέτοις δὲ
φησὶ καὶ περὶ τῆς μείζονος καὶ ὑπερέχοντος (τοπικ.
Βιβλ. Δ'. Κεφ. Δ'). Τὸ δ' ὑπερέχον καὶ τὸ μεί-
ζον λινὸς, καὶ λινί. Πᾶν γὰρ τὸ ὑπερέχον
καὶ τὸ μείζον λινὶ ὑπερέχει, καὶ λινὸς ὑπε-
ρέχει· ὅλῳι καὶ τὸ διάφορον, λινὶ διαφέ-
ρον ἐσὶν. Ἡ δὲ δοτικὴ συνεκδοχικῶς τηνικαῦτα
ἐσὶν ἐκληπτέα· τὸ γὰρ τινὶ διάφορον κατὰ τι νοη-
τέον εἶναι διάφορον.

Ἐματαιώθησαν ἄρα οἱ λινθέντες τὸ αὐτὸ 195
ἐαυτῷ ἐσὶν ἴσον. Ἀλλ' ἐματαιώθησαν μὲν αὐτοὶ
ἐδαμῶς, ἐκ τῆς τῆς αὐτῆς ποσῆς κατὰ διαφορὰς τρό-
πος θεωρημένῃ ἀνασκέψεως διὰ τῶν ταυτολογιστῶν
δὴ τέτων, καὶ ἐναργεστάτων, καὶ ἀσφαλεστάτων ἀρχῶν
ἐπὶ τὴν κατάληψιν καὶ τὴν κατασκευὴν θεωρημάτων
γλαφυρωτάτων, καὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἄλλως ἀνεπι-
λύτων προβλημάτων χειραγωγηθέντες. Ἐν γὰρ
ταύταις δὴ ταῖς ἐξισώσεσι τῆς αὐτῆς πρὸς ἑαυτὸ,
ὥς σὺ ματαίας εἶναι κρίνεις, ἅπαν τὸ τῆς Ἀλγε-
βραϊκῆς καλεμένης (κατὰ τῆς Ἀραβας) ἀναλύσεως
κεῖται καλὸν, ἣν μητέρα τῆς εὐρέσεως εἰκότως γε-
ραίρῃσιν. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ Γεωμετρία πᾶσα ἐκ
τέτῃς ἡρτῇται, καὶ Ἀριθμητικὴ, τῶν μαθημάτων αἰ-
σοχειωδέςαται, καὶ τιθεῖναι, καὶ μητέρες, καὶ ρίζαι.
Καὶ γὰρ καὶ αὐταὶ τὴν ἀρχὴν ἀφαιρεθεῖσαι ὅτι τὸ
ὅλον ἴσον τοῖς αὐτῆς μέρεσιν ἅμα ληφθεῖσιν (ἣν τῷ
ἐξισῶντι τὸ αὐτὸ ἑαυτῷ λόγῳ καὶ αὐτὸς ἐπιγιγνώ-

σκεῖς τὰ ἴσα δύνασθαι), εἰς τὸ μηδὲν εἶναι περιτρα-
 πήσσονται. Ἀλλὰ θαυμαστὸν ἔδεν εἶτις τῶν ματαίων
 εἶναι κρίνει, ὧν ἕκ οἶδε τὴν χρῆσιν. Οὐ γάρ τις τὴν
 γνῶσιν ἀφῆρηται, τέτε πρὸς ἐκφραλισμὸν πάνυ
 πρόχειρος. Εἰκὸς γὰρ ἀγνοῦντα τῆτο, λέγειν ἐφ'
 ὅτῳ συμφέροντι. Ἀλλ' ὅτι μὲν συντελὲν ἐστὶ, μάλ-
 λον δὲ καὶ ἀναγκαῖον ἐκεῖνο θέσθαι καὶ λαβεῖν ὡς ἀρ-
 χὴν, ὅλαι βίβλοι, ὅλαι πραγματεῖαι, πᾶσαι αἱ
 μαθηματικαὶ ἕξεις κεκράγασιν (ὄρα καὶ τὰ εἰρημένα
 ἐν ἀριθμ. 29). Φέρε δὲ ἤδη σκεψώμεθα, καὶ τίσι
 δήποτε λόγοις ἐμματαίᾳζει τῷ ὄντι ὁ Γραμματικὸς,
 τῆς αὐτῆς προθέσεως ὡς πορρωτάτῳ ἀπελαυνόμενος,
 ἵνα τὸς ἐκ τῶν μαθημάτων ἀποδείξῃ ματαιωμένους.
 Α'. αὐτὸς τιθέναι, φησὶν, ὅτι τὸ αὐτὸ ἐαυτῷ ἐστὶν
 ἴσον, εἰς δὲ τὴν τέτε κατασκευὴν ταυτολογεῖν ἐν
 τῷ λαμβάνειν, ὅτι τὸ ὅλον ἴσον τοῖς αὐτῆς μέρεσιν
 ἅμα. Ἀλλ' εἰ τιθέασιν ὡς γὰρ, πῶς ἔπειτα κα-
 τασκευάζουσιν; εἰδὲ τῆτο, πῶς ἐκεῖνο; τὸ γὰρ τι-
 θέναι ἀντὶ τῆς ὁμολογημένως λαμβάνειν τι λέγεται,
 ἐξ ἧς ἂν ἕτερόν τι ἀποδειχθεῖη κατασκευῆς ἐκεῖνης
 μὴ χρήζοντος· ὥστε αὐτὸς ἐαυτῷ ἀντιπεριπίπτει
 λαμπρότατα, καὶ χάσιν οὕτω δεικνύεις ἐπὶ σε αὐτῆς
 (ἢν ἄλλως ἀμήχανον εἶναι φῆς) ὁ αὐτὸς, τὴν τῆς
 ἀντιπεριπτώσεως. Β'. Εἰ δὲ τὸ τιθέναι καὶ ἀντὶ τῆς
 ὑποτιθέναι, ἀντὶ δὲ τῆς εἰς κατασκευὴν προβάλλε-
 θαί τι (οἷάπερ φημὲν τὰς ἀποδεικτὰς θέσεις) ἐξεί-
 ληφας, κἀντεῦθεν πάλιν φωραθήσῃ εὖ ἰδίῳ προ-
 δήλως ψευδόμενος. Οὐ γὰρ κατασκευάζειν, ὡς φῆς,

προτίθενται τὴν τῆ αὐτῆ πρὸς ἑαυτὸ ἰσότητα διὰ
 τῆς τῆ ὅλης πρὸς τὰ μέρη, ἀλλὰ τὸναντίον ταύτην
 δι' ἐκείνης. Καὶ πείσθητι ἀναγνὼς ἔτι ἅπαξ τὴν δέλ-
 τον, ἐν ἣ ταῦτα γέγραπται. Εὐρήσεις γὰρ ὅτι τὸ
 αὐτὸ ἑαυτῷ ἐστὶν ἴσον πρῶτως ὑποτιθέμενον §. 81.
 τὸ δὲ λέγον ἀξίωμα, ὅτι τὸ ὅλον ἴσον τοῖς αὐτῆ
 μέρεσιν ἅμα πᾶσιν, ἐξῆς μετ' ἐκεῖνο ἐν §. 86.
 Φανερόν δὲ καὶ ἐκ τῆς τάξεως, ὅτι τῆτο τὸ δεικνύ-
 μενον ἐστὶν, ἐκ ἐκεῖνο. Δείκνυται γὰρ ἐκ τῶν προ-
 τέρων τὰ ἐπόμενα, ἀνάπαλιν δ' ἔ. Γ'. Ἀλλὰ τὸ ἴσον,
 φησὶ, τῶν πρὸς τι καθ' ἑαυτῶς, ἑτέρῳ μὲν, ἐκ ἑαυτῷ
 δὲ λέγεται ἴσον, καὶ τέττε μάρτυρα προχειρίζεται
 τὸν θεῖον Χρυσόστομον (ἐν τῇ πρὸς Φιλιππησ. Κεφ.
 Β'. Ο'μιλ. 5.). Ἐδει μέντοι καὶ τῆτο ἐνθυμηθῆναι,
 ὡς ὁ θεῖος πατήρ, ἐν οἷς ταῦτα γράφει, ἐ μαθηματι-
 κὰς τῶν ποσῶν ἐξισώσεις γεωμετρῶν κατασκευά-
 σαι προτίθεται, θεῖον δὲ δόγμα κατὰ τῶν ἀνατρέ-
 ψαι πειρασμένων αἰρετικῶν κρατῦναι σπεύδει θε-
 ολογῶν. Ἐπειδὴ γὰρ Σαβέλλιος ὁ Λίβυς ἐπὶ Θεῶ
 τὰς ὑποστάσεις ἀνῆρει, ὀνόματα ψιλὰ καθ' ἑνὸς προ-
 σῶπα κείμενα εἶναι τιθέμενος, ταύτητοι τὸ τῆ Παύ-
 λου διεξηγέμενος ὁ πατήρ, τὸ ἐκ ἀρπαγμὸν ἡγή-
 σατο τοῦ εἶναι ἴσα Θεῷ, περὶ τῆ Χριστοῦ πρὸς τῆς
 Φιλιππησίης θεολογῆντος, ἐντεῦθεν ἀφορμῆς εὐκαί-
 ρου δραξάμενος, τὴν τῆ κακόφρονος παράνοϊαν ἀπε-
 λέγχει, τοῦ ἴσου, φάσκων, ἐκ ἐπὶ ἑνὸς λέγε-
 σθαι προσώπου· τοῦ γὰρ ἴσου διὰ ἐστὶν ἴσον·
 καὶ ὅρα ὅπως εὐθυβόλως τῷ λόγῳ τῷδε τὸ βλάσ-

Φημον ἐπιρῶραπίζεται ἡ σάμα καὶ καρτερῶς. Ἡ κατὰ
 τὴν ἰσότητα σχέσις τὴν τῶν προσώπων ἐπὶ τῆς μα-
 καρίας Τριάδος διάκρισιν θεολογεῖν ἀναγκάζει. Καὶ
 γὰρ δοίμεν γίνεσθαι ποτὲ καὶ παράθεσιν τῆ αὐτῆς
 πρὸς τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ πότε τῆτο; ἐπειδὴν τὸ αὐτὸ
 λόγῳ θεωρητὸν ἐστὶ διαφέροντι. Ἐνταῦθα δὲ περὶ
 ἰσότητος τῆς κατ' ἐσίαν τὴν τῆς Θεῆς ὁ λόγος· ἡ
 δὲ ἐσία ἡ τῆς Θεῆς διαφορὰν, ἐδ' ἀλλοίωσιν, ἐδ' ἡν-
 τινὰ ἐπιδέξαιτ' ἂν καὶ ἑαυτήν, ἐδὲ κατὰ τὸν
 βλάσφημον ἴσως αὐτὸν Σαβέλλιον. Ἐγὼ γάρ, φησι,
 Θεός, καὶ ἐκ ἡλλοίωμαι. Ὡς πῶς ἂν ὁ υἱὸς ἴσος λέ-
 γοιτο τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ, εἰμὴ ἐν ὑποστάσει διακεκρι-
 μένη, καὶ ἰδίᾳ χαρακτηριζομένη, καὶ γνωριζομένη
 ἀπαραλλάκτως τὰ τῆς ὁμοσιότητος σώζοιτο; Τὴν ἄ-
 ρα σχέσιν τῆς αὐτῆς πρὸς ἑαυτὸ ἐδ' ἡ θεία φύσις
 παραιτήσεται, κατὰ τὴν ὑποστατικὴν ἑτερότητα θεο-
 λογουμένην. Κατὰ γὰρ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐνιαίως
 ἐσίαν ἴσος (τετέστιν ὁ αὐτός· ἡ γὰρ ἰσότης κυρίως
 τῆς ποσῆς, ἡ δὲ ταυτότης ἐσίας) ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ πι-
 σεύεται, καὶ κατὰ τὰς ὑποστάσεις· ὁμοῦσια γὰρ, καὶ
 ὁμοῦπόσατα. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἰχυρά τε καὶ ἁ-
 φυκτα κατὰ τῆς Λιβυκῆς θηρὸς ἐκείνης προτείνεται.
 Ἡμῖν δὲ εὐσεβέσιν καὶ μόνον τὰ τοῖς θεοπρεπέσι χα-
 ρακτῆρσι γνωριζόμενα πρόσωπα ἐπὶ τῆς αὐτῆς μο-
 ναδικῆς ἐσίας τὸ ἴσον ἔχειν θεολογητέον, ἀλλὰ καὶ
 τοῖς τῆς ῥευσῆς χρόνῳ μέρεσι τῆς καὶ ἡμᾶς τὸν νοῦν
 προσέχουσιν, ἐπειδὴ ὁ ὑπὲρ τὸν τῆς χρόνῳ ῥοῦν τρο-
 πῆς ἀπάσης ἐστὶν ἐπέκεινα θεολογητέον τὸ ταυτὸν,

καὶ τῷ λόγῳ τῆς ἀτρεψίας ἐπὶ τῆς θείας καὶ ἀκηρά-
 τε, καὶ πάντα ἀναλλοιώτε φύσεως. Χθὲς γάρ,
 φησι, καὶ σήμερον ὁ αὐλὸς, καὶ εἰς τὰς αἰῶ-
 νας. Καὶ τὸ δὲ ὁ αὐλὸς εἶ, καὶ τὰ ἔλησθαι ἐκ
 ἐκλείψουσι. Τίς οὖν ὁ αὐτὸς διὰ τέτων ὑμνηται;
 ὁ Θεὸς, ὡς ἄρα ἐν τῷ αὐτῷ ὦν, καὶ τὸ εἶναι ἀραρὸς,
 καὶ ἐσηκὸς, καὶ πάντα ἀκίνητον, καὶ κατὰ ταυτὰ ἀεὶ, καὶ
 ὡσαύτως ἔχων. Τίνι δὲ ὁ αὐτὸς; ἑαυτῷ πάντως.
 Ἄλλω γὰρ ἐνὶ μηδενὶ ἐδ' ἔστιν ὁ αὐτὸς, ἐδ' ἂν γέ-
 νοιτο. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸν ἑαυτῷ τὸν αὐτὸν εἶναι θεολό-
 γων διὰ τὸ μὴ ἐκβαίνειν ὅλως, μηδ' ἐπὶ ποσὸν ἐξί-
 σασθαι αὐτῷ τῷ εἶναι ὅπερ ἐστίν, ὡς ματαιολογῶντας
 ἔπειτα ἐν χλεύῃ τίθης. τὸς τὸ αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσον εἶ-
 ναι τὸ ποσὸν τιθεμένους, ἕως ἃ μὴ ἐκβαίνοι, μηδὲ
 ἐξίσαιτο, ἥς ἔχει ποσότητος; Ἀλλὰ τὸ ὁ αὐλὸς
 εἰρεῖς ἐπὶ Θεῷ σημαίνει τὸ κατ' ἐσίαν ἀτρεπτον.
 Εὐγε! κἀνταῦθα δὲ τὸ ἴσον ἐπὶ τῷ αὐτῷ ποσῷ ὑ-
 πεμφαίνει τὸ κατὰ τὸ μέγεθος, ἢ τὸ πλῆθος ἀναυ-
 ξεῖστε καὶ ἀμείωτον. Ἐμοὶ τοίνυν εἰς τοιαύτας παρα-
 θέσεις ἐκ ἧν βελητὸν ἐδὲ ἐμπεσεῖν τὴν ἀρχὴν ἐδό-
 λως, ἀλλ' αἷτιος ἔμοι γε καὶ τέτε αὐτὸς ὁ Σχολια-
 σὴς, ὅς τὴν ἰσότητά τῷ ποσῷ, ἣν εἴρηται πρὸς ἑαυτὸ
 ἔχειν, διὰ τῆς ἰσότητος τῷ ἐκ ἀρπαγμὸν ἡγησα-
 μένους εἶναι ἴσα Θεῷ ἀπελέγξαι προθέμενος, πρὸς
 τὸς παραπλησίους λόγους καὶ μὲ συνήρπασε, καὶ συνε-
 ξῆρε. Διὰ καὶ ἀπὸ τέτων ἐπ' αὐτὸν τῷ λόγῳ τὸν
 σκοπὸν καταβάς, φημι δὴ, ὡς ἐπὶ τῷ αὐτῷ θεωρεῖ-
 ται χέσις καὶ ταυτότητος, καὶ ὁμοιότητος, καὶ ἰσότη-

τος πολλάκις, ἤτοι ὑπὸ λόγοις τισὶν ἄλλοις τεράσι,
 ἢ ἐν χρόνοις διαφέρεισι θεωρημένου, καὶ νοεραῖς ἐπι-
 βολαῖς οἷον δισσευσμένον, καὶ πρὸς ἑαυτὸ, ὥτως εἰ-
 πεῖν, ἐπιστρέφοντος. Τάτῃ γὰρ πολλὰς ἂν ἔχοιμι,
 καὶ παρὰ πολλῶν λαβεῖν τὰς πίσεις, μιᾷ δὲ ἀρκεῖσθαι
 τῇ τῷ Ἀριστοτέλει μαρτυρίᾳ, ὅς Μεταφ. Δ'.
 Κεφ. Θ'. περὶ ταυτότητος λέγων καὶ ἑτερότητος,
 ἡ ταυτότης, φησὶν, ἡ πλείονων ἢ εἶναι, ἡ
 ὅταν χρήται ὡς πλείοσιν, οἷον (καὶ σκόπει ὅπως
 καὶ ὁ Φιλόσοφος συνεμματαίᾳ τοῖς ἐκείνῳ λέγουσι
 τὸ γὰρ αὐτὸ προχειρίζεται παράδειγμα, περὶ ὃ
 ἡμῖν ὁ τοσούτος λόγος ὑνάλωται) ὅταν λέ-
 γῃ αὐτὸ αὐτῷ ταυτόν· ὡς δυσὶ γὰρ χρήται
 αὐτῷ. Οὕτω γὰρ ἔχει καὶ τὰ τῶν μαθηματικῶν. Τὸ
 ὅλον ἴσον εἶναι, φησὶ, τοῖς αὐτῇ μέρεσιν, ὅτε Εὐ-
 κλείδης, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Γεωμετρῶν· ὡς δυσὶ γὰρ
 τῷ ὅλῳ χρῶνται, τῇ μὲν ὅλοχερῶς θεωρῶντες
 καὶ ἀτμητον, τῇ δὲ μεμερισμένον αὐτὸ καὶ τετμημέ-
 νον ὑποτιθέμενοι, καὶ ὥδε μὲν ὥδε, ὥδε δὲ ὥδε με-
 μορφωμένον. Πάλιν τὸ αὐτὸ ἑαυτῷ ἴσον εἶναι ὁροθε-
 τεῖ ὅτε Νικόμαχος ὁ Γερασηνὸς, καὶ οἱ ἄλλοι (μὴ
 γὰρ δὴ νόμιζε τῶν νεωτέρων εἶναι τὰ ταιαῦτα εἰση-
 γήσεις, καὶ διὰ τούτο, ἐπεὶ μὴ Κρονίων ὄξεσιν, εὐκατα-
 φρονήτες) τῶν Ἀριθμητικῶν, καὶ τὸ δεύτερον τῶν
 παλαιῶν τῆς Ἀριθμητικῆς καλεσμένης ἀναλογίας ἐν-
 τεῦθεν ἀποδίδωσι κατὰ λέξιν φάσκων, ὅτι καὶ
 ἄλλο ἔχει ἴδιον· ὃν γὰρ λόγον ἔχει ἕκαστος
 ἑρὸς πρὸς ἑαυτὸν, ἢ πρὸς αἱ διαφοραὶ πρὸς

διαφορὰς, ῥητέσιν ἐν ἰσότητι εἰσὶ. Καὶ θαυ-
 μάζειν ἔδει· ἐπεὶ ἐκ ἀλυσιτελῶς οἱ ἄνδρες, ἔδε
 μάτην τὸ τοιοῦτο φασίν. Ἀλλὰ εὖ ἴσθι ὅτι τὸ
 αὐτὸ ἐαυτῷ ἴσον τιθέασιν, ὑπὸ διαφερέσαις οἷον
 κατασάσεσι σκροπόμενον, ὥς ἂν ἐντεῦθεν τὴν ἐπίλυ-
 σιν τῆς ζητεμένης καρπώσωνται. Οἷον δὴ προτίθησι
 Διόφαντος ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἀριθμὸν δοθέντα ἐπὶ
 διαφορᾷ τῇ δοθείσῃ διελεῖν. Οὔδε τὸ πρόβλημα ἐ-
 πιλυσόμενος λαμβάνει μὲν ἀριθμὸν τὸν α, λαμ-
 βάνει δὲ διαφορὰν τὴν δ, τίθησι δὲ ἐν ὑποθέσει καὶ
 τὸν ἕτερον τῶν ἀγνωσμένων ἀριθμὸν ψ. Εἰκὸς ἔν
 τῇ δυνάμει τῶν κειμένων τὸν ἕτερον εἶναι $\psi + \delta$.
 Ἀλλὰ γὰρ ὁ ὅλος ἀριθμὸς ἐλήφθη α, ὑπετέθη-
 σαν δὲ οἱ δύο $\psi + \psi + \delta$. τοιγαρὲν ἐπειδὴ γὰρ
 μέρη ἅμα ἴσα ῥῶ ὅλῳ αὐτῶν, ἔσαι $\alpha = \psi + \psi + \delta$.
 Ἀλλὰ μὲν καὶ $\psi + \psi + \delta = 2\psi + \delta$. Τίνος χάριν; ὅτι γὰρ αὐτὸ ἐαυτῷ ἴσον. Ἄρα
 $2\psi + \delta = \alpha$. Ἡδὴ μὲν ἔν ὁ ἐπιπολλαπλασια-
 ζόμενος ἀριθμὸς ὁ αὐτός ἐστι τῷ τῆς γινομένης (ὅ-
 περ ἂν ὁ πολυπλασιάσας διέλῃ) πηλίκῳ· γὰρ αὐ-
 τὸ δὲ ἐαυτῷ ἴσον· Ἄρα $\psi + \delta = \frac{\alpha}{2}$. Καὶ τῆς
 αὐτῆς ἀπὸ τῆς αὐτῆς (δὶς) κειμένης ἀφαιρεθέντος, ἔσαι
 πάλιν ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἐαυτῷ ἴσος $\psi = \frac{\alpha - \delta}{2}$.
 Τοιγαρὲν εἰάν ἀπὸ τῆς δοθέντος ἀριθμοῦ ἀφέλῃς τὴν
 δοθείσαν διαφορὰν, καὶ τὸ λοιπὸν δυάδι διέλῃς, τὸ
 πηλίκον αὐτὸ, ἔξεις τὸν ἕτερον τῶν ζητεμένων· τέ-
 τω δὲ ἤδη εὐρεθέντι προσθεῖς τὴν δοθείσαν διαφο-

ρὰν, λήψη καὶ τὸν ἕτερον. Ὅρας; κατὰ τὸτο ἅπαν-
τα τὰ Διοφάντεια τῶν προβλημάτων, τὰ ἐν ἑξ βι-
βλίοις προβαλλόμενα, οἱ μάταιοι ῥαδίως ἐπιλυόμε-
θα. Οὕτως ὅσα δῆποτε Γεωμετρία πολυπραγμο-
νεῖ, καὶ ἡ τῶν Ἀριθμῶν ἐπισήμη, καὶ Ἀρμονικὴ, καὶ
Σφαιρικὴ, διὰ τῆ περιττῆς ἐκείνης δοκῆντος ἀξιώμα-
τος θηρώμεθα.

[196] Πρὸς δὲ γὰρ ἀπ' αὐτῶν παρωνυμύμενα
ποιά. Ἀλλ' ἕως ἅπαντα ποιότης ἔσαι τῶν πρὸς τι,
κατὰ ἀφαίρεσιν νοουμένη, οἷον θερμότης, ἀφ' ἧς
τὸ θερμὸν, καὶ ψυχρότης, ἀφ' ἧς τὸ ψυχρὸν, καὶ αἱ
ἄλλαι ποιότητες ἅπασαι, ἀφ' ὧν παρωνυμῆται τὰ
μετέχοντα, πρὸς τι ἔσονται πρὸς τὰ ἀπ' αὐτῶν πα-
ρωνυμύμενα ποιά. Σκόπει δὲ εἰ σύμφωνον τὸτο τοῖς
ἀνωτέρω 178. 179. 180. τεθείσι· τὰ γὰρ αὐτὰ ἐ-
κείσε μὲν ἐτέθη ἀπόλυτα, ὥδε δὲ πρὸς τι.

197 Ἐντεῦθεν εἴρηται καὶ γὰρ φιλοσόφῳ γιστὶ
γῶν πρὸς γι παρέπεσθαι ἐναντίωσιν. Ὅπως τὸ
λεγόμενον χρὴ νοεῖν, ἐν τῇ περὶ αὐτῆς τέττε ἐκδοθεῖσῃ
ἡμῖν διατριβῇ εἰς πλάτος εἴρηται.

198 Μόνοις δὲ τοῖς ἐν γῇ ποιόγητι παρυφι-
σαμένοις. Ἄλλο τι ἐστὶ τὸ τὰ πρὸς τι ἐν τῇ ποιό-
τητι παρυφίστασθαι, καὶ ἄλλο τὸ τὰ ποιὰ αὐτὰ εἶναι
τῶν πρὸς τι· ἐκεῖνο γὰρ ἀποδεξόμεθα, τὸτο δ' ἔχί.
Εἴτα ἐν τοῖς μετὰ τὰ φυσικὰ Γ' Ἀριστοτέλης
τῶν πρὸς τι ἐναντία τίθεται τὸ μέγα καὶ μικρὸν, καὶ
τὸ πολὺ καὶ ὀλίγον, καὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω. Ταῦτα δὲ
ἐκ ἐν τῇ ποιότητι παρυφίσταται.

Εἶγε γὼν φύσει, τύχῃ, γέχνη, καὶ προαι- 199
ρέσει γὰρ πρὸς τι ἔκ ἀντίκειται ἀλλήλοις. Ἀλλ'
ἀρετὴ καὶ κακία, ὡς ἀνωτέρω ὑπέδειξεν, τῶν πρὸς τι
εἰσὶ καὶ δὴ καὶ ἀλλήλοις καρτερώς αὐτὰ ἐσὶν ἀπο-
μαχόμενα. Ταῦτα δὲ εἰμὴ προαιρέσει ἐσὶ, τίνα ποτ'
ἂν εἴη τὰ κατὰ προαίρεσιν; Καὶ δελεία δὲ καὶ δε-
σποτεία τῶν κατὰ τύχην πρὸς τι τυγχάνοντα, ἀλ-
λήλοις ἀντίκειται.

Οὐδὲ γὰρ οἷόν γε γὼν ποιεῖν γὰρ ἐ- 200
ναντίας ἕξιν λέγων καὶ σέρησιν κτ. Πῶς ἐ-
ναντία λέγεται τὰ καθ' ἕξιν, καὶ σέρησιν; ἢ πλα-
τύτερον ἀντὶ τῆς ἀντίθετα; Ἀλλ' ἔκ ἔδει, ἔνθα περὶ
τῶν τοιούτων ὁ λόγος περαίνεται ἐκ προθέσεως, ὅ-
πως ἀκυρολεκτεῖν· τὸ γὰρ τὰ ἐναντία ἀμφω θέ-
λειν εἶναι θετικά, τῆς σερήσεως ἀποφατικόν τι ἔσης,
ἅπασι δῆλον.

Οὐδὲ γὰρ ἀντιδιαίρειται γὼν καθ' ἕξιν 201
καὶ σέρησιν γὰρ ἐναντία γὼν πρὸς τι, αὐτὰ
γαῦτα ὄντα καὶ πρὸς τι, καὶ καθ' ἕξιν, καὶ
σέρησιν ἀντικείμενα. Διακριτέον ἀκριβῶς τὰ
τοιαῦτα. Πρὸς τι γὰρ λέγοντες, ἢτοι δύο τινα ἐν-
νοόμεθα, ὧν θάτερον κατὰ μίαν ἀπόνειυσιν τὴν
ἀναφορὰν ἵχει πρὸς θάτερον, οἷον πατὴρ υἱός, θεὸς
δεσπότης· ἢ δύο πάλιν, ὧν ἕκαστος θάτερον πρὸς
θάτερον ἀναφέρεται, πρὸς δὲ ὅρον ἴδιον ἑκάτερον
ἀπονεύει, δισσευομένης τῆς σχέσεως, οἷον ἀρετὴ καὶ
κακία, ἢ μὲν γὰρ πρὸς τὸν σπυδαῖον, ἢ δὲ πρὸς
τὸν φαῦλον. Κακείνως μὲν τῶν δύο θάτερον μὲν

τῶν πρὸς τι, ἄλλοτερον δὲ τὸ πρὸς ὃ εἶναι νοεῖται· ἔ-
 τω δὲ ἀμφοτέρω πρὸς τι, καὶ τὰ πρὸς ἃ παρ' αὐτά.
 Τὰ τοίνυν καθ' ἑξὶν καὶ εἰρησιν τῶν πρὸς τι εἶναι δε-
 ύτεον κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον, ἢτοι καταχρηστικῶς,
 καὶ κατὰ τὸν πρῶτον καὶ κύριον. Διὸ καὶ ὡς πρὸς τι, πρὸς
 τι δ' οὐ, παραβαλλόμενα κατονομασέον αὐτά· πρὸς
 ἄλλα γάρ, καὶ πρὸς ἄλληλα· τοιαῦτα ἀρετὴ κακία· φῶς
 σκοτός· ζωὴ θάνατος· ἐπισήμη ἀγνοία κτ.

202 Τὰ ἐν ὠρισμένον ἔχοντα τὸ μέτρον. Ἡ
 καὶ πλείω ἐνός, ἀλλ' ὠρισμένα, ἐξ ὧν συνίσταται τὸ
 πολύλημμα καλούμενον.

203 Ὡς τῶν δώδεκα καὶ λεπτάρων τὰ ὀκτώ.
 Νοητέον ὡς κρᾶσιν τὴν ἐκ τῶν λόγων τῶ περιέ-
 χειν καὶ περιέχεσθαι, καὶ μὴν δὲ καὶ τὴν ἐκ τῶ περιέ-
 χοντος καὶ τῶ περιεχομένου.

204 Ὡς αἱ δὲ γενικαὶ ἀρεταί, καὶ τὸ ὅλον
 εἰπεῖν ἢ εἰς αὐτὰς διαιρημένη φρόνησις, Πό-
 τερον ὡς γένος εἰς εἶδη; Ἀλλ' εἶδος ἐν καὶ αὐτὴν
 τῆς θαυμαστῆς ταύτης τετρακτύος συμπληρωτικόν.

205 Οἷον πῶς οἴκεῖ ὁ δεῖνα. Ἀλλ' ἐὰν ἐγγύς
 τύχοι ἢ τέτε εἰκησις, καὶ ἔσι καὶ ἀνταῦθα δακτυλο-
 δεικτῆσαντας συμβολικῶς ἀπαντῆσαι; ὥς εἴποι τις
 ἂν ἦττον εἶναι προσφυές, τὸ ληφθέν εἰς παρά-
 δειγμα. Ἀλλὰ καὶ τῷ κυδομένῳ ὅσος ἐστὶν ὁ βίος ἀν-
 θρώπου, συμβολικῶς εἴκειν ἀπηντηκέναι ὁ τῆς θυρί-
 δος ἐκκύψας, καὶ αὐτίκα εἰσκύψας. Καὶ τῷ προτεί-
 ναντι τὸ πῦσμα περὶ τῆς κινήσεως, εἰ ἔστιν ἐν τῷ
 παντί, ὁ ἀναστᾶς τε καὶ κινήσεις ὁμοίως.

Τὰ πειστικά τῶν μορίων κτ. Ἐπειδὴ τότε 206
 ὄνομα καὶ τὸ ῥῆμα ὁμολογούμενως τὰ μέρη τῆς λόγῃ
 εἰς τὰ ἐμφυχότατα, καὶ ὀνομάτων τὰ μὲν ὀσιασι-
 κα, τὰ δ' ἐπίθετα, ῥημάτων δὲ ἐπίθετα τὰ ἐπὶ ῥή-
 ματα εἶναι ὁμολογον, ἀκόλουθον καὶ τὰς γινόμε-
 νας ἐρωτήσεις ἔτω τετραπλασιάζεσθαι, καὶ τὰς μὲν
 περὶ ὀσίας εἶναι ἤτοι δευτέρας οἷον τίς; ἢ πρώτης,
 οἷον τίς; τὰς δὲ περὶ τινος τῶν συμβεβηκότων, οἷον
 πόσος, ποῖος, ποδαπός· τὰς δὲ περὶ ἐνεργείας ἢ
 πάθος ἐσιωδῶς, ἤτοι κατ' αὐτὸ, εἴτε δι' αὐτῆς τῆς
 ῥήματος, τῆς καὶ ὑπερὸν ἀνθυπαγομένης προτεινομένης,
 οἷον ἄρ' ἦκεν, εἶπε, τέθυνηκεν, ἢ καὶ διὰ ῥήματος, ὃ
 κατὰ ὅλας διαθέσεις ὑπεμφαίνον, τῇ προθέσει τῆς ἀορί-
 στου εἰς ἐρώτησιν δυναμίζεται· οἷον τί ἐποίησε; τί πέ-
 πονθε; τὰς δὲ τέως ἐπὶ τῶν ῥημάτων αὐτῶν ἐπὶ
 σιωδῶς· καὶ τοιαύτας εἶναι τὰς ἐπὶ ῥηματικὰς, τὰς
 διὰ τῆς πῶς, καὶ τῆς πῆ, καὶ τῶν ὁμοίων. Ἀπορεῖν
 ἐν μοι ἔπεισι, πῶς κατὰ Ἀπολλώνιον ἢ ἐρωτήσεις
 εἰς τὴν ὄνομα, καὶ τὸ ἐπὶ ῥῆμα προσεχώ-
 ρησεν, ἐνὸν ἀγνοῦντα ἔδεν ἥττον ῥηματικῶς δια-
 πυρδάνεσθαι περὶ τῆς διαθέσεως, ἢ ἐπὶ ῥηματικῶς
 περὶ τῆς τρόπου, ἢ τῆς τόπου, ἢ τῆς χρόνου, κατ' ὅν,
 καὶ ἐν ᾧ ἔσχε τὰ τῆς αὐτῆς διαθέσεως;

Ὅθεν ἡμάρτηται Λεκιανός . . . τὸ ἥκιστα 207
 ἐλευθέριον ἀνδρὶ καὶ οἷον τοῖς πρέποντα κτ. Ἐν
 μέντοι τέτοις τὸ οἷος ἀντὶ τὸ ὁμοίος ἐκληφθέν,
 ἔδεν φέρει τῇ φράσει οἷον ἂν ἢ ἐπιλήψιμον. Ἡ δὲ
 χρῆσις καὶ Ξενοφώντειος, οὐχ ὁρᾷς ὅτι ἴδιον εἰς

χαριζόμενον, οἷός σοι (ἦτοι ὁμοίως) ἀνθρώπῳ
ἢ ἀπεχθόμενον ὠφελείσθαι. Καὶ ἄλλ. ἡμεῖς
δὲ ἐγνώμεν, τοῖς οἷοις τε ἡμῖν καὶ ὑμῖν (τε-
τέστιν ὁμοίοις) χαλεπὴν πολιτείαν εἶναι δημο-
κρατίαν.

- 207 Ἀπὸ γὰρ τριῶν ἔκ ἀπὸ δύο τὸ πλῆθος. Κατὰ
δὲ Νικόμαχον τὸν Γερασηνὸν ἐν α'. Εἰσαγωγ. ἀπὸ δυά-
δος τὸ πλῆθος. Διὸ καὶ τὸ διπλάσιον πολλαπλάσιον
ἐπειδὴ πλεονάκεις, φησὶν, ἢ ἅπαξ· τὸ δὲ πλεο-
νάκεις ἢ ἅπαξ ἀπὸ τοῦ δις ἄρχεται, καὶ ἐπ' ἀπειρον
πρόεισι. Τὸ δὲ εἶπε (φησὶ Πρόκλος) εἰδὼς τὴν
τῶν Ἀλλικῶν συνήθειαν, τὴν ἀρχὴν τοῦ πλῆθους
ἀπὸ τοῦ γ ποιεμένων· διὸ καὶ δυϊκὸς ἐπενόησε
χαρακτῆρας, διακρίνουσα τοῦ πλῆθους τὴν
δυάδα, καὶ ὥσπερ ἀπὸ τῆς μονάδος, ἔλω καὶ
ἀπὸ τοῦ πλῆθους χωρίζουσα. Ἵνα ἐν μήλιν ὑ-
πολάβῃ καὶ λαβῇ τὸ πλεονάκεις ἀπὸ τοῦ γ
ἀρχεσθαι, ἀπὸ τῆς δυάδος εἶρηκεν ἀρχε-
σθαι τὸ πλεονάκεις, καθὰ δοκεῖ τοῖς Μαθη-
ματικοῖς· δῆλον γὰρ ὅτι καὶ τὸ διπλάσιον
πολλαπλάσιον φασίν. Οὐδ' Ἀριστοτέλης δὲ Με-
ταφ. Γ'. ὑπεξαιρεῖ τὴν δυάδα τῆς πλῆθους· ἀπο-
φαίνεται δὲ καὶ αὐτὸς συνωδὰ τοῖς ἀνωτέρω, ὅτι τὰ
δύο πολλὰ, εἴπερ τὸ διπλάσιον πολλα-
πλάσιον· τὰ γὰρ πολλὰ τῇ μὲν ἀπλῶς, φησὶ,
λαμβάνεται, ἢ σημαίνει ἀριθμὸν, καὶ ἔτις ἐστὶ πολ-
λὰ καὶ τὰ δύο· τῇ δὲ πρόστι, καὶ σημαίνει πλῆθος
ἔχον ὑπεροχὴν, ὥσπερ τὰ ὀλίγα πλῆθος ἔχον ἔλ-

λειψιν. Καὶ ἔτι ὀλίγα ἀπλῶς τὰ δύο· πλη-
θος γὰρ ἔλλειψιν ἔχον πρῶτον.

Δυοῖν ἀριθμῶν παράλληλα κειμένων. 209
Μή μοι τέτο ἐς αἰὲν ἔτις ὑπολάμβανε, ἐδ' ἀπαι-
τήτως· τὸ γὰρ καὶ τὰ πολλὰ προτάττεσθαι τῶν ὀ-
λίγων ἐκ ἀσύνηδες, ἐδὲ σπάνιον. Αἴσχ. περὶ πα-
ραπρεσβ. Εἴη γὰρ ἤδη βεβίωκεν ἐννευήκον-
τα καὶ ῥέτταρα. Καὶ Δημοστ. περὶ Συμμορ. ἐκα-
τὸν καὶ εἴκοσιν εἶπε. Καὶ κατὰ Α' φόβ. μαχαιρο-
ποιὸς ῥιπιάκοντα καὶ δὺ ἢ ῥεῖς. Καὶ ἄλλ'. Σχε-
δὸν εἰσὶν ἐβδομήκοντα μυαῖ καὶ ἐπὶ τὰ ἢ πρό-
σδος ἢ ἀπὸ ῥῶν ἀνδραπόδων. Καὶ πάλ. τὴν
μὲν τοίνυν τροφὴν ἀπὸ ῥῶν ἐβδομήκοντα καὶ ἐπὶ τὰ
μυῶν λογισέον. Καὶ Ἡρόδοτ. ἐκ τῶν νεῶν καὶ τῶ
περὶ πλήθεος συντιθέμενον γίνεται διακόσσιαί τε
μυριάδες, καὶ ῥιπιάκοντα καὶ μία. Καὶ ἄλλ. γί-
νονται ἀνδρῶν αἱ πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες διη-
κόσται καὶ ἐξήκοντα καὶ ῥεσσαρες. Καὶ Α'-
θηναῖος ὁ Δειπνοσ. Βιβλ. Δ'. περὶ τῶ Α' λεξ. ἰσο-
ρῶν· καὶ ἀνηλίσκετο, Φησὶν, εἰς τὸ δεῖπνον τάλαντα
τετρακόσια· γίνεται δὲ ταῦτα Ἰταλικῷ νομίσματος
ἐν μυριάσι διακοσίαις ῥεσσαράκοντα· αὗται
δὲ εἰς μυρίας πεντακοσίας μεριζόμεναι ἐκ ἑκά-
στου ἀνδρὸς, γίνονται ἀνὰ ἑκατὸν ἐξήκοντα Ἰταλικῷ
νομίσματος. Καὶ Πλάτ. θνήσκει δὲ Καίσαρ, τὰ μὲν
πάντα γεγονώς ἔτη πεντήκοντα καὶ ἕξ. Καὶ Α'-
ριστ. ἐν Β'. οἰκονομ. Αὐτὸς τάξας ῥιπιάκοντα καὶ δύο
δραχμας τῶ σίτε τιμὴν. Καὶ περὶ ζώων Ἰσορ. Βιβλ.

Β'. Κύει δὲ ἐξήκοντα καὶ μίαν, ἢ δύο, ἢ τρεῖς
 ἡμέρας, Καὶ Ξενοφ. ἐν Α'. Ἑλλήν. διώκων ναυσὶν
 ἑκατὸν καὶ ἐβδομήκοντα. Καὶ αἰθῖς· ἐψηφίσαντο
 βοηθεῖν ναυσὶν ἑκατὸν καὶ δέκα. Καὶ Πλάτ. Δ
 περὶ νόμ. μὴ γαμῶν δὲ ἔτη τριάκοντα γεγονώς
 καὶ πέντε, ζημιόσθω. Καὶ Συνέσ. σαδῖς ἑκατόν
 παρὰ πρὸς τοῖς τριάκοντα.

210 Τῶν δὲ ἐπιμεριζομένων. Εἰ μὴ ἐνεργητι-
 κῶς ἀντὶ τῆς ἐπιμεριζούτων εἴληπται τὸ ἐπιμε-
 ριζομένων, ἐν τέτοις ἦττον προσφυῶς ἢ ἔδει,
 μᾶλλον δὲ ἀπροσφυῶς, πάντῃ τῷ εἶδει τέτῳ τῶν
 ὀνομάτων ρητέον ἐπιτεθεῖσθαι τὸ ὄνομα. Ταῦτα
 γὰρ προδήλως εἰσὶ τὰ ἐπιμερισικά· τὰ δὲ ἄλλα,
 τὰ διὰ τέτων ἐστὶν ἐπιμεριζόμενά γε, καὶ διαι-
 ρέμενα.

211 Ἐνλεῦθεν δὲ δῆλον, ὡς ἡ κατὰ τὰς πολ-
 λὰς διαιρετικὴ γενικὴ. Εἰ μὴ γενικὴν λέγοιεν
 διαιρετικὴν ταύτην, γενικὴν δὲ τῶν διαιρετικῶν συν-
 τακτικὴν, ἢ τῶν ἐπιμεριζομένων, ἃ δηλ. τὴν ἐκ
 τῶν ἐπιμερισικῶν διαίρεσιν ἐπιδέχεται, ἄριστα ἢ γε-
 νικὴ αὕτη ἔτως ὀνομασθήσεται. Ὅτι μὲν γὰρ τῶν
 διαιρετικῶν ἢ γενικὴ αὕτη ἐκ ἂν ἀπο λόγου καλοῖ-
 τε, αὐτὸ παρίσῃσι τὸ τῆς ἐπιμερισμῶς ὄνομα, αὐτὸ τὸ
 πρᾶγμα· ἢ ἐχὶ καὶ αὐτὸς κατωτέρω φησὶν, ὅτι τὸ
 ἕκαστος συλλληπλικὴν ἅμα καὶ ἐπιμερισικὴν
 ἐννοίαν ἔχον, ἐπιμερισικὸν ἐστὶ πλήθος, καὶ
 διαιρετικὸν τοῦ καθόλου εἰς τὰ κατὰ μέρος.
 Καὶ πάλιν κατωτέρω· τὸ ἕκαστος πολλὰς τινὰς

δηλοῖ κατὰ διαιρετικὴν ἔννοιαν, ὡς περ καὶ
 τὸ ἄλλος δηλ., καὶ τὸ ἕτερος ἓνα. Ταῦτα δὲ
 λέγων, τίποτε ἄλλο προσάπτειν ἀξιοῖ, ὡς κυριώ-
 τατον, καὶ ἐσιῶδες οἶονεὶ γνῶρισμα τοῖς ὀνόμασι τέτοις
 ἐπόμενον, ἢ τὸ διαιρετικὸν τῆς δυνάμεως; Διαιρε-
 τικῶν δὲ ὄντων ἔτω προδήλως, αἱ τέτων γενικαὶ
 πῶς ἐκ ἂν εἶεν γενικαὶ τῶν διαιρετικῶν; Εἴ οἷς ἐδ'
 ἐκεῖνο, ὑπερ αὐτῷ ἀπαρέσκειν δοκεῖ, τὸ τῶν συνυ-
 πακκομένων ταῖς γενικαῖς ταύταις προθέσεων, τῆς
 ἀπὸ, ἢ τῆς ἐκ λέγω, πάντῃ ἐσὶν ἀνεύλογον. Ἡ
 γὰρ πρόθεσις ἐν αὐτῇ τῶν ὀνομάτων τῇ ἀναπτύξει,
 κατὰ τὸ ἐντελὲς ἐκφερομένων, σαφῶς ἐμφαίνεται.
 τί γὰρ ἐστὶ τὸ ἕτερος, εἷς ἐκ δύο, φησὶν ὁ
 Γραμματικός. Οὗ ἄρα ἕτερος τῶν ἀνθρώπων, εἷς
 ἐκ δύο ἀνθρώπων εἶναι ὁμολογεῖται. Ὡς αὐτως καὶ
 ἄλλος, εἷς ἐστὶν ἐκ πολλῶν, ἢ ἀπὸ πολλῶν. Ἀλλ'
 εἴποι τις ἂν, ὡς ἔτως ἔσαι προθετικὴ ἢ γενικὴ, καὶ
 ἐχὶ τῶν διαιρετικῶν· τί δὲ κωλύειν (αὐτοὶ φαμέν)
 λέγειν ἐκάτερον; ἀμέλειτοι γενικὴ τῆς συνυπακκο-
 μένης ἔσαι προθέσεως, τῇ διὰ τῆς ἐπιμεριστικῆς διαι-
 ρέσει καὶ υποπίπτουσα.

Τὸ δὲ ἀμφότεροι δύο μὲν κτ. Διαφέρει τῆ 212
 ἐκάτεροι· ὅτι τὸ μὲν καὶ ἐνικῶς ἐκάτερος, τὸ δ'
 ἐχὶ ἀμφότερος, ὅτι μὴ ἐπιρρήματικῶς ἀμφότε-
 ρον· καὶ ὅτι τὸ μὲν ἐκάτεροι, ἐνθα ἂν κέηται,
 ἅμφω τὰς ἐννοίας ἔχει προσεφεπόμενας αὐτῷ τήν τε
 συλληπτικὴν, καὶ τήν διαιρετικὴν· τὸ δὲ ἀμφότεροι,
 ὅτε μὲν ἅμφω, ὅτε καὶ ἰσοδύναμον ἐστὶ τῷ ἐκάτεροι,

ὅτε δὲ τὴν συλληπτικὴν μόνην. Κακείνως μὲν εὖροις
 ἂν ἐν τῷ ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν, κοι-
 νῆτε γὰρ καὶ ἰδίᾳ ἐκάτερος, ὅτε Ἐκτωρ καὶ ὁ Ἀλέ-
 ξανδρος· καὶ τῷ, ἀμφω ὁμῶς φιλέεσθαι καὶ
 δομένῃ γε· καὶ ἐν ἄλλοις, ὡς καὶ ἐν τῇ Γ'. τῶν Θυ-
 κυδ. ξυγγρ. ἐν ἀμφοτέροις γὰρ, ἔντε ταῖς διώξε-
 σι, καὶ ταῖς ὑπαγωγαῖς ἦσθαι ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι,
 ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν τρεπόμενοι. Οὕτω δὲ, τετέσι κα-
 τὰ μόνην συλληπτικὴν ἔννοιαν κεῖται τὸ ἀμφότεροι,
 ὅτε ἔχ' ὁλοσχερῶς τὸ τῷ κατηγορήματος σημαινό-
 μενον ἰδίᾳ ἐκάτερον τῶν δυοῖν διατίθῃσιν, ἀλλ' ἐν
 μέρει μὲν ἐκάτερον, ὀλικῶς δὲ τὸς δύο ἅμα. Οἷον
 εἴ τις εἴποι, ἀμφότεροι τὸ βάρος μετεσῆσαμεν· ὁ γὰρ
 ἕτερος ἔκ' ἂν ἤρκεσεν· ἀμφοῖν ἢ ἀλεκτορὶς παρα-
 τιθέσθω, ἢ ὁ πλακῆς· νοητέον γὰρ τὴν μερίδα ἐ-
 κατέρω, τὸ δὲ ὅλον ἀμφοῖν.

213

Κατὰ τροπὴν καὶ συναλοιφὴν κτ. Θάτε-
 ρον παρὰ τὸ ἄτερον Δώριον· τὸ γὰρ ἕτερος ἄτερος
 λέγουσιν οἱ Δωριεῖς, ὡς τὸ τρέχω τράχω, καὶ τὸ τρέ-
 πω τράπω. Οὕθεν δὴ καὶ τὰ ἄτερα θάτερα, καὶ τὸ
 ἄτερον θάτερον, ὡς τὰ γασθόν· πλὴν ὅσον τῷ φω-
 νήεντος μὴ ἀπαιτήσαντος, τὸ τ' ἔκ' ἐδασύνθη. Εἰ γὰρ
 ἦν παρὰ τὸ ἕτερον, θέτερον ἦν ἂν, ὡς τέλειον, καὶ
 τὰ ἄλλα.

214

Οἱ δὲ καταιγιώμενοι κτ. Εἰ τὸ ἕτερος οἱ
 Δωριεῖς ἄτερος λέγουσι, αὐτόθεν τὸ θάτερος ἔχει
 τὸ εὖλογον, ὡς ἂν μὴ τὸ ἄτερος ἀνάρθρως αἰεὶ
 προφέροιτο. Ἀλλ' ἦν οἶμαι τῷ Σχολιαστῇ περαιτέ-

ρω, ἤτοι χρήσεσι ταῖς παρὰ τῶν Ευγγραφέων, ἢ
 καὶ τῇ πίσει τῇ παρὰ τινος τῶν Τεχνικῶν, αὐτὸ τὸ ἐ-
 πὶ ἀρσενικῆ καὶ θηλυκῆ θάτερος καὶ θατέρα συστήσα-
 σθαι. Ἀλλ' ἡ μὲν χρήσις σιγαῖ· ἡ δὲ τῶν λεξικῶν
 καὶ ἐτυμολογικῶν μαρτυρία ἀντιλέγει· οὐ γὰρ λέ-
 γεται φησὶν (Ετυμολογ.) θάτερος ἐπὶ ἀρσενικοῦ
 ὀνόματος, ἀλλ' ἄτερος· ὅ,τε Βαδαῖος, nec θάτερος
 autem, nec θατέρα dicitur· φησὶ γὰρ ὡς ἄηδες.
 Καὶ Σειδ. ἄτερος, φησὶν, ὁ ἕτερος, πισύμενος τῷτο
 καὶ παραδείγμασι. Καὶ τέτων ἄτερος τῶν ἀνδρῶν.
 Καὶ πάλιν· ὁ δὲ Ἰβλιανὸς τῶν πρέσβων ἄτερος ἀ-
 πεῖπε.

Μὴ δεῖν δὲ φασὶ λέγειν ὁ θάτερος κτ. 215
 Ἀλλὰ μὴδὲ θάτερος ἀπλῶς κατὰ τὰ ἀνωτέρω·
 τῷ δὲ κατὰ τὸ θάτερον λόγῳ τὸν τόνον ὑποχα-
 λαῖν τὴν ταυτότητα φανερόν. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ
 καὶ ὁ λέλεκται, ὡς ἐπὶ τῶν κατὰ σύμφωνον κατα-
 ληγόντων ἄρθρων, κωλύεται τὸ τῆς συναλοιφῆς,
 μὴ ἐξὸν λέγειν τοῖν θατέροιιν, καὶ τοῖς θατέροις, ἔδ'
 ἐκεῖνο πολὺ τι δύναται, ἀπολογεμένης ὁμοίως καὶ πε-
 ρὶ τέττε τῆς ταυτότητος. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν τοιούτων οἶ-
 μαι μᾶλλον ἢ χρήσις, ἥπερ ὁ λόγος κρατεῖ.

Τῷ χρόνῳ, ἢ γῇ γάξει. Ἡ ἄλλως ὅπω- 216
 σεν, κατὰ ἓνα τινὰ τῶν ἀνωτέρω (Ἀριθμ. 141.
 κξ.) ἐκτεθέντων τρόπων, καθ' ἓς τὸ πρότερον εἰω-
 θε λέγεσθαι.

Ἐπὶ γὰρ γάξεως γὸ ἔσχατον. Ὅρα καὶ 217
 χρόνῳ· ἔσχατον δὲ πάντων ὥφθη καί μοι, ὡς περὶ

τῷ ἐκτρώματι· Α'. πρὸς Κορ. κεφ. ΙΕ'. Ε'δ. Η'.
 Εὐχάλῳ δέμοι ὦφθη πάντων, φησὶ. . . .
 ἰδεῖς ἀπόδειξιν ἡδ' ἐκχρωμα εἶναι, ἡδ' ὕπε-
 ρον αὐτὸν ἰδεῖν ἡδ' Ἰησοῦν. Χρυσ. ὁμίλ. ΛΗ'.

218 Τὸ δὲ μετέχειν ἐνλαῦθα ἀντὶ ἡδ' μελαδι-
 δόναι. Τῷ Θεοδώρῳ ἀποδεδωκότος μετεσσιασικὰ εἶ-
 ναι τὰ μετέχοντα ὑσίας τινές, ὅτ' ἐκεῖνος σχολιά-
 ζων τὸ μετέχειν καινοπρεπῶς λίαν εἰς τὸ μεταδι-
 δόναι μετείληφε, μὴ ἐννοῶν ὅσῳ τὸ διδόναι τῷ λαμβά-
 νειν διέσκηκε. Προχειρίζεται δὲ καὶ λόγον εἰς σύστασιν
 τῆς ἀσυστάτου τῷ ὄντι μεταλήψεως τοιούτου. Εἰ τὰ
 ὑποκείμενα, φησὶ, μετείληφε τῆς ὑσίας τῶν κατ'
 αὐτῶν λεγομένων, τὰ ἄρα κατ' αὐτῶν λεγόμενα
 ἐπίθεται, καὶ τὰ μετεσσιασικὰ κατ' ἐκεῖνα, φανερόν
 ὅτι τοῖς ὑποκειμένοις μεταδιδόσκει τῆς ὑσίας τῆς ἑαυ-
 τῶν. Ἀλλ' ἡ συνορᾷ τὸ ἐντεῦθεν ἐπόμενον, ὅτι τῷ
 δε τῷ λόγῳ καὶ αὐτὰ τὰ ὑσιασικὰ, ἀπλῶς δὲ τὰ
 ἐπίθεται ἔσαι τὰ ὀριζόμενα. Καὶ ἡδὺς ἡμῖν ὁ Θεό-
 δωρος, ὅς τῇ τῷ γένει ὑπογραφῇ τὸ εἶδος διαγνω-
 ρίσαι ἐμνηχανήσατο, χαρακτηριστικὸν οἷον ἐπαγαγῶν
 τῆς τῶν μετεσσιασικῶν δυνάμεως τὸ ἅπασιν ἀπλῶς
 τοῖς ἐπιθέτοις προσοφειλόμενον. Οὐκ ἂν δὲ ἔγωγε τῷ
 καθηγεμόνος αὐτῷ τὸν νότον διέσρεψεν ἐπισησας, ὅτι
 τὰ μετεσσιασικὰ μετέχειν τῆς ὑσίας ἐκεῖνος εἴρηκεν,
 καὶ κατ' ἧς λέγονται, ἀλλ' ἀφ' ἧς παρωνυμῶνται. Οἷον
 ὁ λίθινος καὶ τῷ ὑποκειμένῳ αὐτῷ ἀνδριάντος (τέτω
 γὰρ ἀληθῶς μεταδίδωσιν), ἀλλὰ τῷ παρωνομάζον-
 τος αὐτὸν λίθου. Τέτω δὲ τεκμήριον προδηλότατον,

ὅτι μετεσσιασικὰ καλεῖται αὐτὰ ὃ μόνον ἐν τῷ κα-
 τηγορεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς κατηγορίας, καὶ
 ἑαυτὰ θεωρούμενα, ὅτε δὴ μηδενὶ ὑποκειμένῳ τῆς
 οὐσίας μεταδιδόντα τῆς ἑαυτῶν, οὐδὲ μετεσσιασικὰ
 καλεῖσθαι δίκαια ἢν κατὰ τὴν ἐκδοχὴν τῆς Σχολια-
 σῆς. Ἀλλ' ἔχει ἔτι· τὰ ἐπίθετα τῶν ὀνομάτων συγ-
 κειριμένα ἅντα, ἢτοι κατὰ τι τῶν συμβεβηκότων,
 ἢ κατ' οὐσίαν ἔχει τὴν εἰδοποίησιν. Κακείνως μὲν,
 συμβεβηκός ἐν μετεσσίᾳ λέγεται εἶναι, τῆς ἀφ' ἧς
 παρωνόμασαι· οἷον ὁ σοφὸς τῆς σοφίας, καὶ ὁ δίκαιος
 τῆς δικαιοσύνης κτ. Οὕτω δὲ, ἐν μετοχῇ ὁρθῶς λέ-
 γεται εἶναι οὐσίας· οἷον δρύϊνος ὁ ἀπὸ δρυὸς, πέτρι-
 νος ὁ ἀπὸ πέτρης κτ. Οὕτω δὲ ἔχοντα, τοῖς οἷς περ
 ἐπιτίθεται μεταδίδωσι μὲν, μεταδίδωσι δ' ἢν, ὅπερ
 ἔχει. Εἰ δὲ τῆτο, πρότερον ἄρα τὰ μετεσσιασικὰ ἂν
 εἶη μεθεκτικὰ, ἢ μεταδοτικά· καὶ τὸ μὲν ἂν εἶη ἀ-
 πολύτως, τὸ δὲ κατὰ σχέσιν· καὶ τὸ μὲν φύσει τῇ
 αὐτῶν, καὶ ἐπομένως αἰείποτε καὶ ἀναφαιρέτως, τὸ
 δὲ θέτει καὶ ἐπιθέσει· οἱ δὲ ὁρισμοὶ ἐξ ἐκείνων, ἢ
 ἐκ τέτων. Ὁ ἄρα Θεόδωρος ὁριζόμενος ἐξ ἐκείνων, τὸ
 μετέχειν κυρίως, ἔκιν δὲ ἀντὶ τῆς μεταδιδόναι με-
 τέληφε. Καὶ περὶ μὲν τέτα ταῦτα· περὶ δὲ τῆς
 μετωνυμίας τῶν μετεσσιασικῶν ῥημάτων εἰς τὰ μετα-
 δοτικά ἐδέν μοι ἐπὶ τῆς παρόντος εἰπεῖν ἔπεισι, τά-
 χα δέ τι ῥηθήσεται ἐν τοῖς περὶ αὐτῶν ἐκείνων.

Οὕτω καὶ τὸ ἐκλόπως ἢ δὲ ὀρθῶς τὴν ὡρί- 219
 στα κτ. Ἀλλ' ὃ κατὰ διωνυμίαν τὸ τοῖστον ἂν εἶη,

ἐξ ἀπάτης δὲ, ὥσπερ ἂν εἴ τις καὶ λύκον θρασυάμενος,
κῦνα ἑωρακέναι φήσκει.

220 Οὐ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην. Περιττὴν ἐλέγ-
χeton τὴν τῆ, μὴ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, δια-
σάφισιν, τότε προσεδὲν ἕξεσι, καὶ τὸ ἐφεξῆς ἐχό-
μενον, ἵδ' σαφὲς χάριν.

221 Ἐχῶσι γὰρ ἐξίσθ' ὅ,τε κλήτωρ κτῆμα,
καὶ ὁ κτῆμα κλήτορα. Ὁ μὲν κτήτωρ ἔχει τὸ
κτῆμα, τὸ δὲ κτῆμα ἐκ ἔχει τὸν κτήτορα, εἰ τ' ἀ-
ληθεῖ χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἔχεται ὑπὸ τῆς κτήτορος.
Διὸ καὶ κτήτωρ μὲν ὁ ἔχων, κτῆμα δὲ, ὃ ἔχει· καὶ
κτῆμα μὲν ὁ, κτήτωρ δὲ ὥπερ ἔχεται. Ὅθεν ὑπο-
πεπτωκέναι ῥητέον κτήσει τὸν μὲν κτήτορα ἐνεργ-
γητικῇ ἔτω φᾶναι, τὸ δὲ κτῆμα παθητικῇ. Εἰ δὲ
καὶ τὸ κτῆμα ἔχειν ῥηθεῖ τὸν κτήτορα ἐνεργητικῶς,
ὥς κτῆμα ἴδιον, πάλιν καὶ ἔτω, μεταπεσόντος τῆς
μὲν κτήτορος εἰς τὸ κτῆμα, τῆς δὲ κτήματος εἰς τὸν
κτήτορα, ἀληθεῖς τὸ λεγόμενον (ὃ γὰρ οἶον τε ἄλ-
λως) ὅτι τὸ κτῆμα ἐστὶ τὸ ἐχόμενον, ὃ δὲ κτήτωρ ὁ
κεκτημένος.

222 Ἡ δὲ τοιαύτη μετὰληψις κλ. Λίαν ἀ-
πραγμόνως παρέρχεται τὸ τῆς τοιαύτης μεταλή-
ψεως χρῆμα ἡμῖν ὁ Σχολιαστὴς, ἅλις ἔχειν αὐτῷ
δοκῶν, εἰ λέξειε μὴ ἐπὶ πάντων ἐρῶσθαι, ἀλλ' ἐφ'
ὧν τὸ τῆς κτήματος ὄνομα, ἀπολελυμένον, καὶ καθ'
αὐτὸ νοεῖσθαι δυνάμενον. Ἐνθα πρὸ πάντων, εἴτι
τινὸς εἶναι κτῆμα νοούμενον, ἔπειτα ἀπολύτως νοοῖτο,
καὶ δίχα σχέσεως τῆς πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτὸ,

θαυμάσαιμι ἄν. Ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰ καὶ ταύτης δώ-
 μεν ἀπηλλάχθαι ἤδη τὸ κτήμα τῆς ἄλλως (ἢ κτή-
 μα ἐστὶν) ἀναφαιρέτως αὐτῷ παροπηδύσεως σχέσεως,
 καὶ νοεραῖς ἀφαιρέσεσιν ἀπολύσαντες, καὶ αὐτὸ θεω-
 ρήσωμεν, ἐδ' ἔτι ἐμπης ἐπὶ παντός τῃ ἔτι ἡμῖν
 ἀπολυθέντος τὰ τῆς μεταλήψεως ζητεται. Αὐτίκα
 καὶ γὰρ τὸ βιβλίον τῇ Πλάτωνος, ἔσῃα ἔσα, ἀπό-
 λυτόν τι πάντως ἐστὶ, μεταλαβεῖν δὲ ὅμως καὶ εἰπεῖν
 τὸ Πλατωνικὸν τῇ βιβλίῳ ἔχ οἶοντε· καὶ ὁ μὲν
 κτήτωρ τῇ οἴκῃ λέγεται, ὁ δὲ Πλάτων τῇ οἴκῃ ἔ-
 δαμῶς, ὥσπερ ὁ οἶκος ὁ τῇ Πλάτωνος. Καὶ γένοιτ'
 ἂν ἄρα ἡμῖν κατὰ τὸν ἀποδοθέντα λόγον τὸ τῇ οἴκῃ
 ὄνομα καὶ τῶν ἀπολελυμένων, καὶ τῶν μὴ, τὸ μὲν διὰ
 τὸν κτήτορα τῇ οἴκῃ, τὸ δὲ διὰ τὸν Πλάτωνα τῇ
 οἴκῃ, οὐ τί ἀτοπώτερον; Ἀλλὰ μήποτε αἱ τοιαῦται
 μεταλήψεις εἰς γενικὴν ἢ κῖσα κτητικὴν χωρεῖσιν,
 ὅτι μὴ κατὰ τὸ φαινόμενον; ἔοικεν. Ἀς γὰρ ἐν αὐ-
 ταῖς ἐνορᾷ δοκεῖ ὁ ὕπομνηματιστὴς ἐναλλαγὰς τῇ
 κτήτορος εἰς κτήμα, καὶ τῇ κτήματος εἰς κτήτορα,
 καὶ μόνον ἀτόπες ἄλλοθεν εἶναι κρίνω, ἀλλὰ καὶ προ-
 φανῶς ἐλεγχομέναις ὑπ' αὐτῶν τῶν κτητικῶν, ἅττα
 καὶ μετὰ τὴν θρυλλημένην μετάληψιν καὶ τὸν τύπον
 τῶν κτητικῶν σώζει καὶ τὴν δύναμιν, τὸ μὲν γένος
 τῇ τῇ θηλυκῇ εἰς τὸ ἑδέτερον μεταπτώσει ἀμείψαν-
 τα, τὴν δὲ σημασίαν τῆς κτητορολογίας μὴ ἀπο-
 δέμενα. Ὅσα γὰρ εἰς γενικὴν γῆν γδ' πρω-
 γολύπῃ ἀναλύεται (ἢ αὐτὸς πρ κατωτέρω φησὶ)
 γαῦλα καὶ γύπῃ καὶ σημασία εἰςὶ κληλικά. Α'-

ναλύεται δὲ σαφῶς ἔτω τὰ ἑδέτερα ἐκεῖνα, τῆς
 μεταλήψεως γενομένης, ἑδὲν ἦττον ἢ τὰ θηλυκά·
 πὸ γὰρ Ἰωνικὸν τῆς σολῆς, τὸ τῆς σολῆς πάντως
 ἐστὶ τῆς τῶν Ἰώνων, καὶ τὸ βαρβαρικὸν τῆς διαλέκτου,
 αὐτὸ τέτο ἐστὶ τὸ τῶν βαρβάρων· ὥσπερ καὶ Ἰωνι-
 κὴ ἢ τῶν Ἰώνων, καὶ βαρβαρικὴ ἢ τῶν βαρβάρων,
 μενούσης δῆτα τῆς κτητορολογίας ἐν αὐτοῖς τοῖς
 κτητικοῖς ἰνόμασιν, οἷς τισι καὶ πρότερον ἐνεῖναι ἐλέ-
 γετο. Πῶς ἅμα ἡ γενικὴ αὐτὴ τῆς σολῆς τῆς δια-
 λέκτου κτητικὴ εἶναι ῥηθῆσεται κυρίως, εἰμὴ δέοι
 ψιλὸν ἔχειν ἡμᾶς τὸν κτήτορα, καὶ τέτον ἔδῃ δισσευ-
 θέντα ἄνευ τῆς κτήματος, τὸ γελοιότατον; Ἀλλ'
 οὐκ ἔστι. Τέττε τοίνυν ἀναμφισβητήτως ἔχοντος, ὡς ἄρα
 καὶ μετὰ τὴν εἰς τὸ ἑδέτερον τῆς θηλυκῆς κτητικῆς με-
 τάληψιν ὁ κτήτωρ κατὰ χώραν μεμένηκεν, ὥρα
 τὴν φαντασίαν μόνην κτητορικῆς ἀνείληφεῖαν γενι-
 κὴν, μὴ κτητορικὴν, μηδὲ κτητικὴν ὀνομάζειν, κτη-
 ματικὴν δὲ, ὡς αὐτὸ τὸ κτῆμα ἔτι σημαίνουσιν. Οὐ-
 δὲν γὰρ ἄλλο αὕτη ἐστίν, ὅτι μὴ ἡ προτέρα πτώσις,
 περιφραστικῶς ἐξηνηνεγμένη τῆς ὀνόματος, ὁ τὸ κτῆ-
 μα παρίσῃσιν, ἔδει Ἀττικῶς τῶν ἀναλύειν χαιρόν-
 των τῆς ὀνόματος, καὶ φραζόντων δι' ἄρθρου ἑδετέρου (τὸ
 πρᾶγμα ὑποδηλῆντος), καὶ γενικῆς. Ἀττικὰ γὰρ
 τὸ τῆς σολῆς, καὶ τὸ τῆς διαλέκτου, καὶ τὸ τῆς τύ-
 χης, καὶ τὸ τῆς γνώμης κτ., ἀντὶ τῶν ἢ σολή, ἢ διά-
 λεκτος, ἢ τύχη, ἢ γνώμη. Κεῖται γὰρ ἐν ταῖς πε-
 ρὶ ὧν ἡμῖν ὁ λόγος φράσεσι τὸ τῆς σολῆς ἀντὶ
 ἢ σολή, καὶ τὸ τῆς διαλέκτου ἀντὶ ἢ διάλεκτος. Ἐπεὶ

δὲ τὸ ἐπίθετον ὁμοιογενὲς εἶναι θέλει τῷ ἰδίῳ ὑπο-
 κειμένῳ, τῇ σολῇ καὶ τῇ διαλέκτῳ, συμμεταπέπτω-
 κεν ὡς εἰκὸς καὶ ἡ Ἰωνικὴ καὶ βαρβαρικὴ εἰς τὰ ἑ-
 δέτερα. Καὶ ταύτῃ γε τὸ Ἰωνικὸν τῆς σολῆς ἔδεν
 ἄλλο σημαίνει, ὅτι μὴ τὸ τῆς σολῆς τὸ Ἰωνικόν·
 τῆτο δὲ εἰσὶν ἡ σολὴ ἡ Ἰωνικὴ· ταῦτα γὰρ ἰσοδύ-
 ναμα εἶναι ἔδεις ἔχ ὁρᾷ. Ἀλλ' ἐρεῖς, ὡς καὶ τῇ
 Ἀττικῇ ταύτῃ περιφράσει ἡ γενικὴ κτητικὴ ἔσα
 εἰς· τὸ γὰρ τῆς τύχης, καὶ τὸ τῆς γνώμης, αὐτὸ
 τὸ πρᾶγμα ἑκατέρας ὑπεμφαίνει ὡς εἴρηται· τῆτο
 δὲ εἰς τὸ κτῆμα. Ἐῶ δὴ τῆθ' ἔτως ἔχον, ἢ λέ-
 γεται. Ἀλλ' ἡ τύχη κτήτορος τάξιν ἔξει πρὸς
 τὸ κατ' αὐτὴν πρᾶγμα· κτήσεται γὰρ (δεδόσθω ἔ-
 τω λέγειν) ὅπερ εἰσὶν, ἢ γενέσθω ἑαυτήν· κτῆμα δὲ συ-
 νάμα τῷ ἰδίῳ κτήματι, ἢτοι σὺν ἑαυτῇ καὶ κατ' ἑαυ-
 τήν, κτῆμα ἔσαι τῷ αὐτὴν κεκτημένῳ· τὸ μὲν γὰρ
 τὸ κτῆμα κτήτορα γενέσθαι τῷ κεκτημένῳ, ἴσως
 ἔκ εὐλογον· τὸ δὲ τὸ αὐτὸ, τῷ μὲν εἶναι κτήτορα,
 τῷ δὲ κτῆμα, καὶ τῶν λίαν συνήθων εἰσὶν. Ὅθεν σοὶ
 πάλιν ἡ σολὴ μετὰ τῷ ἰδίῳ κτήματι, ἢτοι κατὰ
 τὸ πρᾶγμα ὅπερ εἰσὶν, ὅλη ὡς ἔχει, τῶν Ἰώνων ἔ-
 σαι κτῆμα, καὶ τὸ Ἰωνικὸν τῆς σολῆς λέγουσι, ἔδεν
 ἦττον, ἢπερ ἡ Ἰωνικὴ σολὴ φράζοντι. Ἐτι ἀπορή-
 σεις, καὶ τί δήποτε ὥσπερ τὸ Ἰωνικὸν τῆς σολῆς
 φαμέν, ἔχ ἔτω καὶ τὸ Πλατωνικὸν λέγομεν τῷ βι-
 βλίῳ, καὶ τὸ Τελαμόνιον τῷ υἱῷ; Ἡ' ὅτι ἔδεν τὸ τοῦ
 βιβλίου ἢ συνήθεια λέγειν ἐδέξατο, τὸ βιβλίον ἔτω
 περιφράξασα, ἔδεν τὸ τῷ υἱῷ τὸν υἱόν, κατὰ τὸ τῆς

σολῆς, ἢ τῆς διαλέκτου, τὴν σολὴν, ἢ τὴν διάλεκτον. Εἰ δέ τις ἄλλος ἐστὶ λόγος τέττα πιθανώτερος, λεγόντων οἷς ὁ νῦν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀρτιώτερος, καὶ ἄμεινον ἐμῶς κρίνειν δυνάμενος.

223 Ἰσέον δὲ ὡς ἐδέπογε λέξεις. καὶ. Ἀλλ' ὠλένας μητρικὰς λέγειν σύνηθες, καὶ νηδὺν παρθε-
νικὴν, καὶ σπλάγχνα πατρικὰ, καὶ καρδίαν ἀδελφικὴν, πῶς γὰρ τὸ ἀδέλφειον ἐν χρήσει; καὶ κεφαλὴν, καὶ δεξιὰν, καὶ ὦμους ἀνδρικούς. κτ.

224 Θάλασσαν λέγων τὸ συντόμως χάριν καὶ. Αὐ-
τὴ ἡ σημείωσις τοῖς ἐχομένως λεγομένοις τῷ Θεοδώ-
ρῳ ἐστὶ προσήκουσα, ἐν οἷς διαίρει τὰ μὲν
τὰ δὲ ὑπερθελικά.

225 Αἱ μὲν εἰσὶ φυσικαί. Πᾶσαι αἱ ἕξεις ἐπεί-
σασται εἰσὶν. ἡ δὲ φυσικὴ καταχρησικώτερον μὲν
ἕξις, κυρίως δὲ δύναμις. Δῆλον δὲ τέτοιο ἓκ τε τῶν
περὶ ποιότητος τῷ Ἀριστοτέλει φιλοσοφηθέντων, καὶ ἓκ
τῶν περὶ τῶν κατηγορικῶν ἔχειν, καὶ μὲν δὴ καὶ ἓκ τῶν
τρόπων τῶν ἔχειν, ὅς ἐν τοῖς μετὰ τὰς κατηγορίας
ὑπέθετο, ὧν τε τὸ κατὰ φύσιν ἔχειν ἀπέκλεισε.

226 Τὸ δὲ ἔκτορος καὶ. Οὐχὶ, ἀλλ' ὥδε μοι ἐφό-
δευσον τὰ τῆςδείξεως.

Ἐκτὼς ἀνδρείοτατος Τρώων

Ἀχιλλεύς ἀνδρείοτερος Ἐκτορος

Ἀχιλλεύς ἀνδρείοτερος τῶν ἀνδρειοτάτων Τρώων.

Τέτοιο γὰρ ἐστὶ τὸ ἀκριβῶς ἐπόμενον. Ἀλλ' ἐν

ἔτω τὸ ὑπερθετικὸν πρὸς τὸ ἑτερογενὲς ἀποδο-
 θήσεται. Ἀλλ' ἐρεῖς, ὡς εἰ ἀνδρειότερος τῷ ἀν-
 δρειοτάτῃ τῶν Τρώων, μᾶλλον ἀνδρειότατος τῶν
 Τρώων. Πλὴν τῆτο κατὰ συλλογισμὸν, καὶ ἔ κατὰ
 παράθεσιν. Καὶ συλλογίζομένοις μὲν διὰ σοχασμῶ
 ἐφείται εἰσβάλλειν τὴν διὰ τῆς ἀκροτάτης ἐπιτά-
 σεως ὑπεροχὴν τινὸς καὶ πρὸς τὰ ἑτερογενῆ, ἀπλῆ
 δὲ παραθέσει ὑπεράνω θέσθαι τῶν ἑτερογενῶν ἀ-
 πάντων τὸ ἑτερογενὲς ἀπείρηται. Ἄλλως τε καὶ τὰ
 μὲν πράγματα τὴν πρὸς τὰ ἑτερογενῆ ὑπέρθεσιν
 τῷ ἑτερογενῆς ὑφίσταται· τί γὰρ ἔχί; ὁ δὲ νόμος
 τῷ λόγῳ τῆτο ἔ παραδέχεται. Τίνος δὲ χάριν
 (ἄμεινον γὰρ ἴσως τῆτο ἀκριβῶσαι); ὅτι, οἶμαι, τὸ
 ὑπερτιθέμενον ὑποτίθεται ἐν ὃν τῷ ὅλῳ ἀθροίσμα-
 τος, καὶ αὐτὸ, ἔ ὑπερέχει· τὸ δὲ συγκρινόμενον ἔχί·
 ἢ γὰρ κατὰ τῆτο ἐπίτασις πρὸς ἐν ἢ πλειῳ, ἢ δὲ
 κατ' ἐκεῖνο πρὸς πλείῳ αἰ, τέτῃσι (καθάπερ ἄρι-
 στα ἐξεδέξατο καὶ αὐτὸς ὁ Σχολιαστὴς) πρὸς ἅπαντα.
 Ὅρθῶς ἐν εἰρήσεται, ὅτι τῶν συμπάντων Τρώων ὁ
 τὴν ἀκροτάτην ὑπεροχὴν ἔχειν νοούμενος ὁ Εἴκτωρ
 ἐστίν, τέτῃσιν ὁ ἐν αὐτοῖς ἔξοχος εἰς ἐκεῖνος, ὁ προ-
 δήλως ἐπὶ τῷ ἑτερογενῆς, καὶ μὴ ἐνὸς ὄντος τῷ ὅλῳ
 ἀθροίσματος ψευδῶς ἂν λέγοιτο.

Οὐχ ὁμοιοπλῶως κτ. Εἰάν δὲ τὸ, μετὰ 227
 πλείονος ἐξουσίας λέγουσας, μεταλάβῃς εἰς
 τὸ συνεπτυγμένως ἰσοδύναμον ἰσλημνηροτέρως, ἢ
 μᾶλλον εὐπαρήρησιάνους ἐν ᾧ λέγειν, εὐρή-

σεις τὸ ἐπαγόμενον, ἢ πολίτας, ὁμοιοπτωτὲν τῷ συγκριτικῷ, ἢ δέον.

228

Εἰ λέγονται δὲ κἀνγεῦθεν κλ. Εἰ καὶ τῶν παραθετικῶν τὸ ἴσον καὶ τὸ ταυτὸ, ἔδὲ τῆ τύπε κοι-
νωεῖ, ἔδὲ τῆς συντάξεως, μέμνηται μέντοι καὶ τῶ-
τοις αὐτῶν, ἵν' ὡς ἀνωτέρω καὶ δεύτερον τῶν ἐν ἐνί-
τινι θεωρούντων αὐτὰ ἀπελέγξῃ τὸ μάταιον. Τῆς
γὰρ συγκρίσεως ἐπὶ δυοῖν γινομένης κατὰ Θεόδω-
ρον, ἄτοποι οἱ εἴφ' ἐνὸς εἰληφότες τὴν κατὰ τὸ ἴσον
καὶ τὸ ταυτὸ παράθεσιν. Ἀλλ' ἡ μὲν σύγκρισις, ἀ-
παντήσείέ τις, ὧ βέλτισε, περὶ ἧς ἐνταῦθα, κατὰ
λόγον ἐστὶν ἀνισότητος, εἴφ' οἷς τὸ μείζον θεωρεῖται
καὶ τῆλαττον· ἐκεῖναι δὲ αἱ παραθέσεις κατὰ λόγον
γίνονται τὸν τῆ ἴση, καὶ τῆ ταυτῆ. Διὸ καὶ κείνης τῇ
ἀριθμικῇ βεβηκυίας, αἵται τῇ μονάδι εἰσὶν ἐρειδόμε-
ναι. Οὐδὲν ἔν' ἀπεικὸς τὴν μὲν σύγκρισιν ἐπὶ δυοῖν
ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι, τὴν δὲ ταυτότητα καὶ εἰς
ἐνὸς καὶ τῆ αὐτῆ ἐνίῳτε λέγεσθαι. Ἡ δὲ ἡμῖν ἀ-
νωτέρω καὶ ἡ σύγκρισις αὐτῇ, ἐν ἣ τὸ μᾶλλον θεω-
ρεῖται καὶ ἡττον, ἢ τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἐπὶ τῆ
αὐτῆ τεθεώρηται, τό, τε εὐλογον εἶχεν, ὡς ἐκ τῶν
ἐπισυμβαίνόντων διαφορμένως πως, ἢ καὶ πληθυνο-
μένως, κατ' ὃ καὶ τὸ ἑαυτῆ σοφώτερος ἐνεκρίθη, καὶ τὸ
ὃ ἡλῖος ἑαυτῆ φλογωδέσερος, καὶ τὰ ὅμοια. Εἰ δ'
ἐπὶ τῆ αὐτῆ ἡ σύγκρισις, ἥτις (πλατωνικῶς εἰ-
πεῖν) ἐκ τῆς συσδιχείας ἐστὶ τῆ ἐτέρω, τί μὴ καὶ μᾶλ-
λον ἢ ἐξίσωσις, καὶ ἡ ταύτωσις, αἱ ἐκ τῆς τάξεως
ἔσαι τῆ ταυτῆ; Καὶ μὴν καὶ περὶ τέττε εἴρηται τῷ

Ἀριστοτέλει, ὥς ὅτε τὸ αὐτὸ αὐτῷ λέγομεν ταυτὸ, ἢ ἴσον, ὥς δυσὶ χρώμεθα τῷ ἐνὶ καὶ τῷ ὅλῳ δὲ καὶ τοῖς μέρεσιν, ὥς δυσὶ χρώμεθα. Ἀλλ' ἐδ' ἂν τῇ ἐπινοίᾳ διαιρεθεῖη (Φησὶ) τὸ ὅλον τῶν μερῶν. Πῶς οὐχί; εἴγε τὸ μὲν ἀδιαιρέτως νοεῖται, τὰ δὲ μετὰ διαιρέσεως (ὄρα καὶ Ἀριθμ. 195);

Φαντασία . . . 7ῃ 7ῃ γνωρίμῃ ἀπεσία 229
συνδιαλυομένη. Οὐκ οἶσθα δέ, ὥς αἱ φαντασίαι τῶν ἀπόντων εἰσὶ;

Ὁ γεμὴν Θεόδωρος καὶ 7ῃ ἐνυπάρχον 230
7α κ7. Περὶ ὀνομάτων ἡμῖν καὶ διενεκτέον. Καὶ δη-
λῶ αἶρα τὰ πράγματα, τοῖς μὲν τὰς ἐσίας, τοῖς
δὲ τὰ ἀπλῶς ὄντα, εἴτε ἐσὶαὶ ταῦτα, εἴτε καὶ συμ-
βεβηκότα, τοῖς δὲ καὶ μόνας τὰς σημαινομένας ὑπὸ
τῶν ῥημάτων πράξεις, καὶ τὰς ἄλλας διαθέσεις,
κατὰ τὰς παλαιὰς, ὥς ἐλέγετο (Ἀριθμ. 133.).
Τέτο ἐστὶν, καὶ τὸν Θεόδωρον ἄν τις τὴν ἐπίλυσιν
ἀπαιτήσῃ, τὸ ἐν μὲν τῇ 7ῃ ἰχυροτέρως συγκρίσει
πρᾶγμα τι ἐμφαίνεσθαι, ἐν δὲ τῇ 7ῃ γνωριμωτέρως
ἐδὲν ἐδόλως. Τίς γὰρ ὁ λόγος; Εἰ γὰρ τὸ ἐνυ-
πάρχον πρᾶγμα ἐστὶν, ἢ τίθεται, ἐνυπάρχει δὲ
ἐδὲν ἡττον τῆς ἰχύος ἐν τῷ δυναμένῳ, ἢ γνῶσις ἐν
τῷ γνωρίζοντι πρᾶγματι ἔσαι κατ' ἐκείνην ἐν
ἴσῳ λόγῳ καὶ αὐτῇ. Δύναμις γὰρ ἢ μὲν κατὰ τὴν
ἰχὺν τῆς σώματος, ἢ δὲ κατὰ τὴν γνῶσιν τῆς ψυ-
χῆς. Καὶ ἄλογον οἶμαι ἐκείνης πραγματιώδους εἶναι
λεγομένης, ταύτην μὴ τοιαύτην τυγχάνειν οἶεσθαι.
Ἐννοία μὲν γάρ τις ἢ γνῶσις, καὶ μὴν δὲ καὶ τῇ ἐπι-

νοία, ἔσας δὲ πραγματιώδεις τε καὶ ἀληθεῖς, ἐνέργεια πραγματιωδεσάτη καὶ ἀληθευσάτη. Ἀλλ' ἡ γνωριμότης τῇ τῷ γνωρίμῳ ἀπεσία συνδιαλυομένη ἐσί (φησὶν ὁ Σχολιαστής). Καὶ μὴν ἐδ' ἡ ἰχὺς ἀναφαίρετόν τι ἐσί, ἐδὲ πάντῃ ἄλυτον, ἀλλ' ἕως οὐ ἐσί, πρᾶγμα τι ἐσίν· ἔτω κακείνη. Πάλιν τῇ τῷ γνωρίμῳ ἀπεσία ἔχ' ὅπως ἡ γνωριμότης διαλύεται, ἀλλὰ καὶ ὁ γνώριμος αὐτὸς πολὺ πρότερον. Εἰ δὲ διὰ τὴν ἀπεσίαν ἐκείνης αὐτὸ κρίνεις ἀπείναι τὸ πρᾶγμα, καὶ μὴ παρῆναι τῇ παραδέσει, διὰ τὴν ἀπεσίαν ὡσούτως καὶ τῷ γνωρίμῳ, μὴ τίθει μηδὲ τὸ πρόσωπον, καὶ μενεῖ σοι ἔτως ἡ παράδεσις καὶ μόνον ἄνευ τῷ πράγματος, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῷ προσώπῳ. Ἀλλ' ἕτερος ἐν τέτοις ἴσως τῷ Θεοδώρῳ ὁ νῦν, πρᾶγμα λέγοντος τὸ κατ' ὅπερ εἶδος τελεῖται τὰ τῆς παραδέσεως, ὃ μὴ ἐν τῷ παρατιθέντι, ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς παρατιθεμένοις ἐνυπάρχει, ὡς ἐν ὑποκειμένοις, ὃ διὰ τῶν ἐφεξῆς τῷ Θεοδώρῳ σαφέστερον γίνεται.

231

Τῷ μᾶλλον καὶ ἥλλον ἦν ἐπιδεκλική. Ἐπὶ μὲν τῷ ποῖς τῷ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐπὶ δὲ τῷ ποσὶ τῷ μείζονος καὶ τῷ ἐλάττονος· τὸ μὲν γὰρ ἐκείνων, ἐκεῖνα δὲ τέτων εἰσὶν ἀνεπίδεκτα, ὥσπερ ἡ ἔσας κατ' αὐτὴν ἐκατέρων, καὶ διὰ τῷτο καὶ ἀπαράδετος.

232

Ἐπεὶ γὰρ ἡ κληρορολογεῖσα γενική, κλ. Ἡμῖν μὲν συνάδεις ταῦτα λέγων, σαυτῷ δὲ ἀντιπεριπίπτεις, ὑποτιθέμενος τοῖς οἷς περ ἀνωτέρω (Ἀρ. 221. καὶ 222) ἔδωκε ἀντίθετα.

Ε'δείχθη γοῖνυν κ7. Τὴν τῶν ὀνομάτων κα- 233
 τὰ Θεόδωρον διαίρεσιν, καὶ τὴν τέτων πρὸς ἄλληλα
 διαφορὰν, ἄριστα ἐκτεθεῖσαν καὶ εὐλογώτατα, καὶ
 οἷδ' ὅπως ὁ Σχολιαστὴς παρερμηνεύσας, ἐξ ἀρχῆς
 εἰς τέλος συνέφυρε, καὶ διέσρεψεν, ἐν τῷτο παντὶ
 τρόπῳ σπευδᾶσας συζηῖται, ὅτι τὰ προσηγορικὰ
 τῶν ὀνομάτων ἐσὶν ἐπίθετα. Σκόπει δὲ ὡς μάτην
 καὶ ἀνηνύτως. Α'. γὰρ προσηγορικὰ εἶναι ὁ Θεόδω-
 ρος ἀπέδωκε τὰ τῆς δευτέρας καὶ καθόλου ἑστίας
 σημαντικά· τὰ δὲ ἐπίθετα δὲ σημαίνει ἑστίαν. Ἀ'ρα
 κτ. Β'. ἐπίθετον εἶναι ὁ αὐτὸς φησι τὸ κατὰ κυ-
 ρίων καὶ προσηγορικῶν λεγόμενον, τῷτῃσι τὸ δυνάμε-
 νον ἀμφοτέρῳ τῷ εἶδει ἐπιτίθεσθαι· τὰ δὲ προση-
 γορικὰ ἔχ' ἕτως ὀρισάμενος φαίνεται, ἀλλ' ὡς εἴ-
 ρηται ἀνωτέρω. Διαφέροντα ἄρα ὀρισμῶ, διοίσει καὶ
 εἶδει. Γ'. εἰ καὶ τὰ προσηγορικὰ κατηγορεῖται καὶ αὐ-
 τὰ καὶ κυρίων, καὶ προσηγορικῶν, καὶ μὴν ἀλλ' ἔχι καὶ
 τὴν τῶν ἐπιθέτων κατηγορίαν· τὰ μὲν γὰρ ἐσιω-
 δῶς, τὰ δ' ἐπίθετα ἐπ' ἐσιωδῶς λέγεται, καθ' ὧν
 λέγεται. Δ'. καὶ τὸ μὲν προσηγορικὸν καθ' αὐτὸ νοεῖ-
 ται, ἑστία, σῶμα, ζῶον, ἄνθρωπος· τὸ δ' ἐπίθετον
 ἄνευ τῆς πρὸς τὸ ἑσιαστικὸν ἀναφορᾶς ἐδόλως. Ε'. καὶ
 ἐκ μὲν τῶν ἐπιθέτων παράγεται συγκριτικά, καὶ
 ὑπερθετικά, ἐκ δὲ τῶν προσηγορικῶν ἐδόλως. Σ'.
 καὶ τὰ μὲν προσηγορικὰ ἐπιδέχεται ἐν ἑαυτοῖς τὰ
 ἐπίθετα, μὴ πρὸς ἄλλα τὸ κατηγορούμενον ἀναφέ-
 ροντα, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν ἐπιδεχόμε-
 να· τὰ δὲ ἐπίθετα, ἢν ποτε ὑποτεθῇ ὡς ὑποκεί-

829 μενα, τὸ τε κατηγορούμενον, καὶ ἑαυτὰ, πρὸς τι κορ-
 ρωτέρῳ ἀναφέρει, τὸ θεμελίῳ δίκην αὐτοῖς ὑφε-
 σᾶναι νοούμενον. Σῶμα γὰρ μέγα εἰπόντες, ἔσημεν
 Ἰατρὸν δὲ μέγαν, ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τοῖς λογισμοῖς
 ἀνεδράμομεν. Ζ'. τὰ μὲν ἐπίθετα ὁμοιοπτῶτως, καὶ
 ὁμοιογενῶς, καὶ ὁμοιαρίθμως τοῖς κυρίοις καὶ προσηγο-
 ρικοῖς πρόσκειται, τὰ δὲ προσηγορικὰ ἔχ' ἕτως· καὶ
 γὰρ ἡ πάρδαλις φαμέν ἐς ζῶον, καὶ ὁ ἄνθρωπος
 ἕστια, καὶ ἡ ἕστια σῶμα, ἡ πνεῦμα. Η'. τὰ προσηγο-
 ρικὰ ὑποτίθεται τοῖς ἐπιθέτοις, τὰ δὲ ἐπίθετα ἑ-
 δέποτε ὑποτίθεται τοῖς προσηγορικοῖς. Θ'. καὶ τὰ
 ἐπίθετα πλαγίως, φησὶν ὁ Θεόδωρος, συντάσσε-
 ται ὀνομάτων ἐτέρων αἰτιατικῇ, ὑγιῆς τὸ σῶμα, καὶ
 λευκὸς τὴν τρίχα· τὸ ἄρα σῶμα καὶ ἡ θρίξ ἕτερα
 ὀνόματα παρὰ τὰ ἐπίθετα· οὐκ ἄρα ἐπίθετα τὰ
 προσηγορικὰ, εἴπερ ἕτερα. Ι'. ὅσάκις ὁ Θεόδωρος
 περὶ ἐπιθέτου λέγει, ὄνομα συμβεβηκότος σημαν-
 τικὸν αἰεὶ προχειρίζεται, προσηγορικὸν δὲ ἑδέποτε,
 δεικνύς ὡς ἐκεῖνα ἐσὶν, ἔχι ταῦτα ἐπίθετα· οἷον
 ἀνδρείος, ταχύς, ὑγιῆς, λευκός, πυρρὸς, ἀγαθός,
 σοφός. ΙΑ'. τὰ ὁμώνυμα, καὶ τὰ συνώνυμα, καὶ τὰ
 περιεκτικὰ, καὶ τὰ πεποιημένα, καὶ τὰ γένος καὶ εἶδος
 σημαντικὰ, τοῖς κυρίοις τε, καὶ τοῖς προσηγορικοῖς
 συμπαρελήφθη (ὄρα Α'ριθ. 171.), εἰς τὸ καθάπερ
 ἐκεῖνα, ἕτω καὶ ταῦτα, παραπλησίαν τὴν τῶν ἐπι-
 θέτων ἐπιδέχεσθαι σύνταξιν· οὐ γὰρ ἑδὲ ταῦτα,
 κατὰ τὰ ἐπίθετα, τοῖς κυρίοις καὶ προσηγορικοῖς ὁ-
 μοιογενῶς καὶ ὁμοιοπτῶτως συντάσσεται· φαμέν γὰρ

τὴν οἰκίαν εἶναι κοιτῶνα, καὶ τὴν χώραν δαφνῶνα. Ἀλλὰ τέτοις ἀνάπαλιν (ὥσπερ τοῖς κυρίοις καὶ τοῖς προσηγορικοῖς, οἷς καὶ συμπαραλαμβάνεται) ὁμοιογενεῖ, καὶ ὁμοιαριθμεῖ, καὶ ὁμοιοπτωτεῖ τὰ ἐπίθετα· κοιτῶν περικαλλῆς, δαφνῶν εὐώδης. Εἶπερ ἔν ἐδὲ ταῦτα ἐπίθετα, ταχύ γ' ἂν εἴη ἐκεῖνα. ΙΒ'. τελευταῖον δὲ κἀνταῦθα συνοπτικώτερον πραγματευόμενος περὶ τῆς τῶν ὀνομάτων συντάξεως, ἀντιδιαίρει, ὡς καὶ πρότερον, ὁ Θεόδωρος τῶν προσηγορικῶν, χωρὶς τιθέμενος τὰ ἐπίθετα· προσιθεῖς δὲ, ὅτι πάντα τὰ ἄλλα ἐπιθετικῶς συντάσσεται, τοῖς ὡς κυρίοις, ἢ προσηγορικοῖς ὑποτιθεμένοις, προδηλοτάτην κἀντεῦθεν τὴν ἀντιδιαστολὴν ποιεῖται τῶν ἐπιθέτων ἀπὸ τῶν κυρίων καὶ προσηγορικῶν. Ἡπάτηται γὰρ ἐπιεικῶς ὁ Σχολιαστὴς, ὅτι πάντα καὶ ἄλλα ἐρμηνεύσας, πάντα καὶ μετὰ τὸ κύριον, προσηγορικὸν, καὶ ἐπίθετον. Ὁ γὰρ Θεόδωρος καὶ τὰ ἐπίθετα αὐτὰ τοῖς ἄλλοις λόγοις ἀπασι, περὶ ὧν ὁ λόγος, συγκαταλέγει, λέγων, ὅτι μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ καὶ καὶ κυρίως ἐπίθετα· τί γάρ; ἢ τὰ ἐπίθετα καὶ συντάσσεται τοῖς προσηγορικοῖς καὶ κυρίοις ἐπιθετικῶς, ὡς καὶ πάντα καὶ ἄλλα; Ἀλλὰ συντάσσεται πάντως. Οὐκ ἔν τὰ ἄλλα καὶ ἀντιδιήρηται τῶν ἐπιθέτων, μόνων δὲ τῶν κυρίων τε καὶ προσηγορικῶν, οἷς ἐκεῖνα σὺν τοῖς ἐπιθέτοις αὐτοῖς ἐπιθετικῶς συντάσσεται· τίνα δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἄλλα ἐς; σοχασμῶν καὶ δεῖ πολλῶν, ὥς μαθεῖν· αὐτὸς γὰρ ὁ Θεόδωρος καταλέγει σαφῶς τὰ ἀπόλυτα, καὶ τὰ

σχετικά, καὶ τὰ συγκριτικά, καὶ τὰ ὑπερθετικά, τὰ
 τε διαφορικά, καὶ τὰ σεσημένα, καὶ τὰ πληρωματικά,
 καὶ τὰ ὡς κτητικά, καὶ σὺν τέτοις γὰ κυρίως, φησὶν,
 ἐπίθετα (ἀ δὴλονότι πρὸς μηδὲν τῶν καταλεγο-
 μένων εἰδῶν ὑπάγεται), καὶ τὰ ἀναφορικά· ταῦτα
 ἐς τὰ ἄλλα ὁμολογούμενως. Ἐξ ὧν δὴ πάντων φα-
 νερόν, μὴ γένος εἶναι τὸ ἐπίθετον τῷ προσηγορικῷ
 καὶ ἐπιθέτῳ, εἶδη δὲ ταῦτα τυγχάνειν κατὰ με-
 γίστην διαφορὰν ἀλλήλοις ἀντιδιαίρεμενα. Καὶ φρε-
 δος ἄρα ὁ θαυμαστὸς συλλογισμὸς ἡμῖν, μᾶλλον δὲ
 κατ' αὐτῷ τῷ συλλογισμένῳ φερόμενος· γένος γὰρ
 ἂν εἴη τὸ ἐπίθετον, ὧν τότε ὄνομα κοινόν, καὶ ὁ κα-
 τὰ τὸν ὄνομα λόγος τῆς οὐσίας ὁ αὐτός. Ἀλλὰ τὰ ἐπί-
 θετα καὶ προσηγορικά ἑτερόνυμα ἐστὶ, καὶ ἑτεροφυῆ.
 Ἄρα κτ. Καὶ ἑτερονυμεῖ μὲν, ἐπεὶ ἔκ ἂν λέγοιτο
 τὰ ἐπίθετα προσηγορικά, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Σχολιαστὴς
 ὁμολογεῖ. Ἀλλ' ἔδὲ ἀνάπαλιν τὰ προσηγορικά ἐπί-
 θετα, ἐπεὶ ὁ Θεόδωρος ἔδὲ τὰ ἄλλα εἶδη τῶν ἐ-
 πιθετικῶς συντασσόμενων κυρίως ἐπίθετα ἀξιοῖ
 ἀποκαλεῖν· ὡς εἶγε καὶ τὸ ὁμώνυμον ἐπ' αὐτοῖς συγ-
 χωρήσομεν, ἑτεροφυῆ ὅμως ταῦτα ἐστὶ, διαφορὰς
 (ὡς ἐν τοῖς φθάσασι ΙΒ'. ἐκείνοις Κεφαλαίοις κα-
 τάδηλον) ἔχοντα ἑστωδεσάτας. Οὐ γὰρ ὁρισμὸς
 ἀμφοῖν γὰρ καθ' ἐτέρων λέγεσθαι (ἢ ψευδῶς
 ὑποτίθεται), ἀλλὰ τῶν μὲν προσηγορικῶν ὁ κα-
 τὰ τὸν ὄνομα λόγος ἐστὶν (εἴτι ὑγιὲς ἀπέδωκεν ὁ Θεό-
 δωρος) τὸ τῆς δευτέρας καθόλου οὐσίας εἶναι ση-
 μαντικά· τῷ δὲ ἐπιθέτῳ, γὰρ κατὰ κυρίων, ἢ προ-
 σηγορικῶν εἶναι λεγόμενον ὁμοιογενῶς, καὶ

ὁμοιοπτώτως, ὧν ἐκάτερον ἐκατέρῳ εἶδει ἀπὸ τῆς
 τῶς ἐστὶν ἀσύμβατον.

Προσηγορικῶν χώραν ἔχει κτλ. οὕτως 234
 εἰκὲς ἀποφαίνεσθαι, ὅποσοι τῷ τῆς ἐννοίας (ἢ τοῖς τῶ
 ὅροις) πλάτει τὰ προσηγορικὰ γνωρίζουσι, τῇ δὲ
 συζολῇ τὰ κύρια· ταῖς δὲ ὁρθῶς ἐπιβάλλουσιν ὅτε
 τὸ πᾶς φιλόσοφος καὶ αὐτὸ προσηγορικῆς ἀν
 εἶη δυνάμεως, ὅτε τὸ τίς φιλόσοφος κυρίας. Διὸ
 καὶ τῶ πάντος φιλοσόφου τὸ φιλοσοφεῖν ἐξ ἀνάγκης
 κατηγορεῖται, καὶ τῶ τινὸς δὲ, τῶν ὑπαλλήλων τῆς
 καθόλου τὴν κατὰ μέρος συνεισαγωγῆς· ἀνθρώπου
 δὲ, πάντος μὲν ψευδῶς, τινὸς δὲ, ἢ καὶ ὠρισμένως
 τῶ Σωκράτους, ἐνδεχομένως. Ἐκεῖνα γὰρ, Ἀριστοτέ-
 λης ἀν' εἰποι, ὅτι τῶν καὶ αὐτὸ λεγομένων ἐστὶ·
 ταῦτα δὲ τῶν μὴ καὶ αὐτό. Ἄλλως τε καὶ εἰ χώραν
 τὴν τῶ προσηγορικῆς ἔχει τὸ πᾶς φιλόσοφος, καὶ τὸ
 ἑδεῖς φιλόσοφος δι' ἴσιν· οὐδεὶς δὲ φιλόσοφος ἀπαί-
 δευτος, ἑδεῖς ἄνθρωπος ἄρα. Ἡ δὲ τῶτο βέλεται εἰ-
 πεῖν ὁ Σχολιαστὴς, ὅτι τὸ πᾶς φιλόσοφος ἐπὶ πολ-
 λῶν ἀνθρώπων ἴσχει τὴν ἔκτασιν; Ἀλλ' εἰ τῶτο,
 μὴ δὲ χώραν ἔχειν τῶ προσηγορικῆς διδασκίῳ τῶ
 πίθετον· ψευδὲς γὰρ τῶτο ὃν ἐδείχθη καὶ ἄτοπον·
 πολλῶν δὲ μόνον κατηγορεῖσθαι οἷον τῇ δυνάμει τῶ
 καθόλου προσδιορισμῶ ἀναδεικνύμενον γινωσκέτω,
 οἷς ὁ τῶ προσηγορικῆς λόγος προσήκων ἐστὶ· μηδὲ
 κυρίως τάξιν αὐτῶ πάλιν τῷ ἐπιθέτῳ ἀποδιδότω, ἀλλ'
 ἐνός τινος τὴν σημασίαν ἀποκληρέτω τῶν ὑπὸ τῷ
 προσηγορικῷ πολλῶν, καὶ ταύτην ἀόριστον.

235 Μετασχηματισμός ἐςί, κτ. Οἱ μὲν πτω-
 τικοὶ τῶν ὀνομάτων μετασχηματισμοί, μεταβολαί
 εἰςί τῆς λέξεως κατὰ τὸ τέλος, οἱ δὲ χρονικοὶ τῶν
 ῥημάτων, καὶ κατὰ τὴν ἀρχήν. Φεύγω, πέφευγα·
 τύψομαι, τετύψομαι· καὶ τέτυπα ἐτετύπειν κτ.

236 Ἐπαληθεύσει πᾶσαι αἱ προσηγορίαι.
 Οἱ Θεὸς καὶ πάντα ἐςί, καὶ ὑπὲρ ἅπαντα ὅσα λέγε-
 ται. Διὸ καὶ ἐκ παντὸς αὐτὸν ὑμνῶμεν ὀνόματος, καὶ
 ἐκ μηδενὸς ὀνόματος, κατὰ τὸν θεῖον Διονύσ. (ἐν
 τοῖς περὶ θεῶν ὀνομ.). Οὐδέ τις ἐςί, τῷ ὄντι εἰπεῖν,
 ἐπὶ Θεῷ, ἢ δὲ ψευδωνυμία ὅλως, ἐκ τῶν σωματικῶν
 ὀνοματιζόμενα, ἢ δὲ ἐκ τῶν μὴ σωματικῶν κυριω-
 νυμία.

237 Ταυτοδύναμα εἰλήφθω, ἄλλως μὴ ὄντα
 ταυτοδύναμα. Περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ τῆς εὐθεύως ἐπὶ τῆς
 ὀνομασικῆς, καὶ τῆς πλαγίης, καὶ τῆς πεπτωκότος ἐπὶ τῶν
 πτώσεων, ταῦτα φησὶν, ὅτι καὶ ταυτοδύναμα ἔκ ἐςί,
 καὶ ληπτέα ὡς ταυτοδύναμα. Πῶς δὲ; καὶ τίς ὁ λό-
 γος τῆς ὡς ταυτοδύναμα λαμβάνειν τὰ μὴ τοιαῦτα;
 ἢ τῆς ἴσης καὶ τῆς αὐτελείας ἐςί τοῖς ἀνωτέρω, ἐνθα
 ταυτοδύναμον μὲν ἐκρίνετο τὸ ἑσιασικόν (τοιοῦτο γάρ
 μοι δοκεῖ εἶναι τὸ προσηγορικόν) τῷ ἐπιθετῷ (Α'-
 ριθμ. 233.), ταυτοδύναμον δὲ τῷ προσηγορικῷ τὸ
 ἐπίθετον (Α'ρ. 234.); Ἀλλ' ἐγὼ καὶ τῶν ἄν εἴ-
 ποιμι ἐπίσημον εἶναι τὴν διαφορὰν, καὶ εὐθεῖαν μὲν
 χρῆναι ὀνομάζεσθαι τὴν ὀνομασικὴν, καθ' ἑαυτὸ κει-
 μένα τῆς ὀνόματος, καὶ ἔξω συντάξεως, ὀρθὴν δὲ ἐν
 αὐτοτελεῖ λόγῳ ῥήματι, ἢ τινὶ τῶν πτώσεων συν-

τεταγμένη, οἷον οἶκος Ἀριστοτέλους· τὰς δέ τοι πτώ-
σεις πεπτωκυίας μὲν καὶ ταύτας καθ' ἑαυτὰς, πλα-
γίας δὲ ἐν συντάξει θεωρημένας διὰ τὸν ἐφεξῆς
λόγον.

Οὐ γὰρ εἴη ὀρθὸν ὁ λόγος ἤδη καὶ εὐθείας. 238
Τὸ μὲν γὰρ εὐθείας καθ' αὐτὸ, τὸ δὲ ὀρθὸν πρὸς ἑ-
τερον. Διὸ καὶ οἱ ἐκ τῶν μαθημάτων ὀρθὴν τὴν γω-
νίαν καλεῖσι διὰ τὴν πρὸς ὀρθὰς ἐφεσῶσαν, εἴτε εὐ-
θύγραμμος αὕτη ἢ, εἴτ' ἐν καμπυλόγραμμος· εὐ-
θεΐαν δὲ τὴν γραμμὴν, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμβλυγωνίων καὶ
ὀξυγωνίων τῶν εὐθυγράμμων, καί τοι πλαγιάζου-
σαν· καὶ πὶ τέτων μὲν ἔτως. Ἐπὶ δὲ τῶν ὀνομάτων ἢ
μὲν ὀρθὴ αἰεὶ καὶ εὐθεΐα (διὰ τὴν ἀνωτ. διαφορὰν)· πρό-
τερον γὰρ τὸ ἐν τῶν δύο, καὶ τὸ ἀπόλυτον τῆς κατὰ
σχέσιν, οὐκ ἀνάπαλιν δέ· καὶ τῶν πτώσεων δὲ ἢ
μὲν πλαγία, καὶ πεπτωκυία ἐξ ἀνάγκης, ἀνάπα-
λιν δ' ἔ.

Τὸ δὲ ἄνδρες μόνον, οὐ λόγοι κληθῆναι, 239
ἀλλὰ κληῆσιν. Εἰμὴ, ὅτι ἐκ ἀπόφανσιν ἐξαγ-
γέλλει, ἐδὲ ὁ ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ συμπαί-
στορες ἄρα. Εἰδ' ἔτος λόγος ἐστὶ κλητικὸς, ὡς ἄτρε
ἐπιστρέφων τὲς καλεμένους, καὶ δηλῶν τὴν ψυχὴν τυ-
χεῖν ἐφιεμένην, πρὸς ἧς ὁ λόγος, τί μὴ καὶ τὸ ἄν-
δρες μόνον, εἴγε τὸ αὐτὸ δύναται; Ἐν ᾧ τοίνυν
πλείω εἰς ταυτὸ συμφορεῖται ἐπίθετα, καλεῖσθαι
μετὰ τῶν Στωϊκῶν προσαγορευτικά, εἰ δοκεῖ, πρὸς
διαφορὰν τῆς ἀπλυσέρας κλήσεως· ἢ μὴν ἀλλ' ἐδ'
ὁ ἀπλὴς ἔτος, οἷα δὲ καὶ ἔργα, καὶ τέλεις τῶν αὐτῶν

τετευχώς, τῆς τῆ κλητικῆ προσήγορίας ἀποσερεῖ-
σθω. Οὐ γὰρ θέμις εἶναι ἐρεῖ παρῆσα ἡ κληῖσις,
τὸν κατ' αὐτὴν λόγον μὴ παρωνύμως κληλικὸν
ἐξ αὐτῆς ὀνομάζεσθαι.

240 Ἄρα γράφεις; Ἐχώρησεν ἄρα καὶ εἰς τὸ ῥῆ-
μα τὸ τῆς ἐρωτήσεως, πρὶν ἢ ἰκέσθαι εἰς τὸ ἐπίρ-
ρημα, ὥσπερ καὶ πρὸς τὴν ἐσίαν, πρὶν ἢ ἐπὶ τὸ συμ-
βεβηκὸς ἀφίκεται (ὄρα Α' ρ. 206.).

241 Ὡς γὰρ ἀρᾶς καὶ γὰρ εὐχὴν δηλέσθης.
Αἶρομεν γὰρ εἰς ἔραν τὰς χεῖρας καὶ εὐχόμενοι.
καὶ ἡμεῖς γὰρ χεῖρας μὲ πρὸς ναὸν τοῦ ἁ-
γίου σου.

242 Ἀφ' ἧς καὶ ἔλοι παρωνομάσθησαν ὁρ-
δοί. Πλὴν τῆ κλητικῆ καὶ προσακτικῆ.

243 Κληλικὴν μὲν κληματολογῆσαν. Κτημα-
τικὴν προσῆκε· κτητικὴν δὲ κτητορολογῆσαν· τὰ
γὰρ κτητικὰ κτητορολογεῖ.

244 Ὅτε δὲ ἡ εἰδικῶς κληματολογῆσα γενι-
κὴ κτ. Ἐν ἐκείνοις ὁ Θεόδωρος τὰ εἰς γενικὴν φε-
ρόμενα παρετίθει, ἐκ ἀπόλυτα ὄντα, τῶν δὲ πρὸς
ἕτερον. Οὐ μὲν δὲ καὶ τὰς γενικὰς αὐτῶν ἐθεώρει,
εἰ καὶ αὐταὶ τῶν πρὸς ἕτερα· τὸ γὰρ πρὸς ἕτερον εἶ-
ναι δυνάμει τῆς σημασίας παρέπεται τῷ ὀνόματι,
καὶ ἐκ τῆς πτώσεως. Ἐν μὲν γὰρ τῷ οἴκῳ Ἀριστοτέλους,
ἑδέτερον τῶν πρὸς τι ὡς ἐσιώδη· ἐν δὲ τῷ ὁ διδά-
σκαλος τῆς υἱῆς τῆς Φιλίππου τῶν πρὸς τι ἑκάτερον,
ἢτε γενικὴ κτητορολογῆσατε ἢ αὐτὴ, καὶ ἅμα τῶν
πρὸς τι τυγχάνουσα, ἐκεῖνο μὲν διὰ τὴν πτῶσιν πρὸς

Α'ριστοτέλην, τὲτο δὲ διὰ τὴν σημασίαν πρὸς τὸν Φίλιππον.

Α'ντὶ τῶν συσσίχων κτ. Ο'μοίως δὲ καὶ αἱ ὑ- 245
ποτασσόμεναι τοῖς ὑδετέροις τῶν ἄρθρων, τὸ τῆς
δόξης, τὸ τῆς τύχης, καὶ τὰ ὅμοια. Κάντεῦθεν ἔπει-
μαθεῖν ὅτι ἐν τῷ, τὸ Ἰωνικὸν τῆς σολῆς, καὶ τὸ
βαρβαρικὸν τῆς διαλέκτου, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐπεὶ
τὸ τῆς σολῆς, καὶ τὸ τῆς διαλέκτου, κεῖται ἀντὶ
τῶν συσσίχων, ἢ σολή, ἢ διάλεκτος, μάτην ὑπο-
τίθεται ἢ τῷ κτήτορος πρὸς τὸ κτῆμα μετάληψις,
καὶ ἀνάπαλιν (ὄρα Α'ριθ. 222.).

Οὕτω συλλογίζονται κτ. Περιττός μοι εἶ- 246
ναι δοκεῖ τῶν συλλογισμῶν ὁ ἕτερος, τῶν ἐκ τῶν
ισοδυνάμων τὰ ἰσοδύναμα συμπεραινόντων. τὸ γὰρ
τὴν συνῆσαν ἀμεταβάτως εὐθεῖαν εἶναι, τῷ τὴν με-
ταβατικῶς πλαγίαν σύμφωνον. ὡσαύτως δὲ καὶ τῷ
ἐκ ἄρα πλαγία, τὸ εὐθεῖα ἄρα τὰ ἴσα δύναται.
ὥς γὰρ περιττός, καὶ μὴ ἐξ ἄλλης τόπῃ χωρῶν, κα-
ταργεῖσθω ὁ ἕτερος.

Τὸ κληρικὸν ἐπιφθέγγματος συντακτική, 247
ὦ φίλε. Α'μ' ἀνωτέρω (Α'ρ. 239.) τὸ ὦ ἄνδρες
κλησίς μὲν ἐλέγετο, κλητικὸς δὲ λόγος ἔχῃ.

Διάθεσις ἐς ποιόλην, καθ' ἣν δρᾶν 248
περίη, ἢ ἀλλοιοῦναι ὑπόληνος. Ἡ ἄλλως ὁπω-
σεν ἔχει καθ' ἑαυτὸ διακειμενον. οἷον ὁ λίθος ἐν ᾧ
ἀκίνητος, διάκειταί πως, μήτε δρῶν, μητ' αὖ ἀλ-
λοϊόμενος. τὸ δὲ καθ' ἣν δρᾶν, ἄμεινον δρᾶν
ὑδετέρως ἂν ἔχοι.

249 *Εἰ δὲ 7870, προὔποσθήσεται ἡ 7ῶν ῥημάτων τάξις, 7ῶν δὲ αὐτὰ ἐπινοηθεῖσιν ἀντωνυμιῶν. Τὰ δὲ ἄλλα, ὡς μέσα πρότερα τῇ ὑποτάσει, τῷ δὲ ὁ, τιμιωτέρῃ τυγχάνοντος. Πῶς οὖν τὸ ῥῆμα προὔποσθήσεται τῆς ἀντωνυμίας, εἴπερ αὐτὴ δι' ἐκεῖνο ἐπινενόηται; Λεγέσθω τοίνυν, ὅτι προτιμηθήσεται (τέλος γὰρ ἐν τῶν δι' αὐτὸ δικαίως ἀνπροτιμῶτο) ἡ τῶν ῥημάτων τάξις, ἔχ' ὅτι δὲ καὶ προὔποσθήσεται. Συνεισάγει γὰρ τὸ ῥῆμα τὴν ἀντωνυμίαν, συμπαραλαμβάνουσα εἰς προσώπων διάκρισιν, καὶ συνεισάγεται δέ.*

250 *Κατὰ 7ὰ παρεπόμενα. Ἐπὶ τῶν χρονικῶν μεταχρηματισμῶν τῶν τῷ ῥήματος μεταβάλλει ἡ λέξις καὶ κατὰ τὰ ἀρκτικά, τροπαῖς ταῖς μὲν χρονικαῖς, ταῖς δὲ καὶ συλλαβικαῖς, ὥσπερ εἴρηται (Ἀριστ. 235.).*

251 *Ἀλλὰ καθ' ἓνα σχηματισμόν. Καὶ ἐδὲ προσσημαντικὰ χρόνους, σημαντικὰ δέ.*

252 *Ἐλλιπῶς ἔχων πρὸς αὐτό. Ὁ μὲν κατὰ Ἀπολλώνιον ὁρισμὸς ἐπὶ πλεόν, ὡς δι' ἐνδείας· ὁ δὲ κατὰ Θεόδωρον ἐπ' ἔλαττον, ὡς διὰ προσθήκης. Πῶς ἐν ἐλλιπῶς ἑκάτεροι πρὸς τὸ ὁριστόν, τῷ ἑτέρου ὑπερβάλλοντος; ἢ τὸ ἐλλιπῶς ἀντὶ τῷ παρὰ τὸ δέον, καὶ διημαρτημένως, καὶ μὴ ἀκριβῶς.*

253 *Ὁ μὲν γενικώτερον, ὅπερ ἐστὶ 7ὸ ἀπαρέμφατον. Εἰ γενικώτερον, ἔχει τὰ ἀπαρέμφατον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον. Οὕτω γὰρ ἔχει· οἱ ἐνδείαν πάσχοντες τῶν ὁρισμῶν, γενικώτερον τὸ ὁρι-*

εὖν ἀναπτύσσουσιν. Τῷ ὄντι δὲ καὶ ὁ Ἀπολλώνιος αὐ-
 τὸς (Βιβλ. Γ'. Κεφ. ΙΓ'.) ὑπὸ ἐννοίᾳ κοινοτέρᾳ ὀρι-
 σάμενος τὸ ῥῆμα, καὶ εἰπὼν, ὅτι ἴδιον ῥήματος
 εἶναι, ἐν ἰδίοις μετασχηματισμοῖς διάφορος
 χρόνος, διάθεσις τε ἢ ἐνεργηλική, ἢ παθη-
 λική, καὶ ἔτι ἢ μέση, ἅμα τῷ ἀπαρεμφάτῳ
 καὶ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις συμπεριέλαβε.

Ὄνομα κοινὸν ῥήματος. Εἰ δὲ τὸ ἀπαρέμ- 254
 φατον ὄνομα, πῶς γένος εἶναι τῷ ῥήματος; Διὰ γὰρ
 τὸν κατὰ παντὸς λόγον, τὸ κατὰ τῷ ἀνωτέρῳ λε-
 γόμενον ὁρθῶς ἂν λέγοιτο καὶ κατὰ τῶν κατω-
 τέρω.

Ἡ γενικῶς. Οὐδὲν ἔδέποτε, κυρίως εἰπεῖν, 255
 γενικῶς ἀναπτύσσεται δι' ὀρισμῶν. Ἐν παντὶ γὰρ ὀ-
 ρισμῷ πρὸς αὐτῷ τῷ γένει συμπαραλαμβάνεται καὶ
 ἡ εἰδοποιὸς διαφορά· τὸ δὲ γένος μετὰ τῆς διαφο-
 ρᾶς συγκροτεῖ τὸ εἶδος.

Ἡ ὀριστική θεωρηλική τις εἶναι. Οὐκ ἀνά- 256
 παλιν δὲ καὶ ἡ θεωρητικὴ ὀριστική. Πολλοὶ γὰρ οἱ
 τρόποι τῆς θεωρίας, ὧν εἷς καὶ ὁ δι' ὀρισμῶν τὸ προ-
 κείμενον πολυπραγμονῶν. Διὸ καὶ συνέσειλεν ὁ Ἀρι-
 στοτέλης θεωρητικὴ τις εἰπὼν, ὥσαντι εἰδὸς τι θεω-
 ρίας ἔλεγε. Ταύτητοι καὶ ὁ Θεόδωρος ἐνταῦθα περὶ
 τῷ χρόνῳ λέγων, ὅτι πλέον ἢ κατὰ γραμματι-
 κὴν θεωρῆσαι τε καὶ ὀρίσασθαι, ἔξω οἰασθῆναι ὑ-
 πονοίας τῷ ταυτολογεῖν εἰσί. Καὶ μὲν δὴ καὶ ἀγασέος
 ἂν εἴη μάλιστα τῆς ἀκριβείας τῷ λόγῳ, ὅτι τῷ γε-
 νικωτέρῳ τὸ εἰδικώτερον συσείλας προσέθετο, ἔχι

ὀρίσασθαι καὶ θεωρῆσαι εἰπὼν, ἀλλὰ θεωρῆσαι γε καὶ ὀρίσασθαι.

257 Οὐπόσος τις ἐστίν. Εἰπὼν ὁ Θεόδωρος μὴ χρῆναι περιεργάζεσθαι τὸν τῆς κινήσεως ἀριθμὸν, τὸ μὴ δεῖν τὸ τί ἦν εἶναι, τετέσι τὴν φύσιν τῷ χρόνῳ, πέραν τῷ δέοντος, καὶ ὡς ἐπροσῆκει τῇ κατὰ Γραμματικὴς σκέψει, ἀκριβέστερας πολυπραγμονεῖν ἐδήλωσεν· οὐχὶ δὲ τὸν χρόνον οὐπόσος τις ἐστίν, ἥτοι πότερον πολὺς, ἢ ὀλίγος, ὡς ὁ Σχολιαστὴς ἡρμήνευσεν, ἐξετάζειν ἐκώλυσεν. Παρὰ γὰρ κέφην εἶναι τινὰ, καὶ κοινὴν, καὶ ἀνεπισήμονα ἄλλως τὴν τοιαύτην περιεργίαν, οὐπόσος τις ὁ χρόνος, καὶ πρὸς τὴν κατάληψιν τῆς οὐσίας τῷ χρόνῳ πάντῃ ἀσυντελής. Πόσος γὰρ ὁ χρόνος, φέρ' εἰπεῖν ὁ τῷ ἡμερονυκτί, ἢ πράξεως τινὸς, ἢ τῷ τοιούτῳ, καὶ οἱ μὴ εἰδότες τί ἐστὶν ἴσασιν.

258 Συντετελεσμένη. Αἷρ' ἐνέργεια ἢ ἡρεμία ἐστὶ συντετελεσμένη; Οὐμενδὴ· σέρησις γὰρ αὕτῃ κινήσεως καὶ ἡρεμίας ψιλή ἐστὶν ἀπεσία.

259 Σωρεΐασις, εἴτ' ἐν πληθὺς ἀτομικῶν νῦν. Τὸ νῦν εἰ χρονικῶς λαμβάνει ὁ Σχολιαστὴς, τετέσι κατὰ χρονικὴν ἔκτασιν, εἰ καὶ βραχυτάτην, πρόδηλον ὡς διὰ τῷ χρόνῳ ἀναπτύσσει τὸν χρόνον, ταυτὸν ποιεῖν, ὡς εἰ καὶ τὴν κίνησιν ἡμῶν ἐπιχειρήσειεν ἀναπτύξαι τί ἐστὶ διὰ μικρῶν τινῶν κινήσεων, ἐξ ὧν μεγάλη τις κίνησις συγκροτεῖται, καὶ τὴν βαρύτητα δι' ἐλασσόνων τῶν βαρυτήτων, καὶ τὸ μῆκος διὰ μικρῶν μηκῶν, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ὁμοίως, καὶ τὸ σῶμα

δι' ἐλαχίστων τινῶν ἐπιφανειῶν καὶ σωματίων, προσ-
 δήσω δὲ ὅτι καὶ τὴν ῥίνα διὰ μικρῶν ῥινῶν, καὶ τὸ
 ῥε διὰ μικρῶν ὠτίων, ἅ πάντα ἐς γέλοια. Εἰ δὲ
 μαθηματικῶς τὸ νῦν ἐκδέχεται, ἥπερ ἔοικε, ταυ-
 τὸν εἰπεῖν ἀκαρῶς (καὶ γὰρ ἀτομικὰ τὰ νῦν ἐξωνό-
 μασεν). Οὐκ ἀληθεῖς ἐσιν ὁ Φησὶν, ὅτι ἐκ τῶν ἀ-
 χρόνων τέτων νῦν ἐπισωρευομένων ἀλλήλοις ὁ χρό-
 νος. Οὐ γὰρ ἐξ ἀδιασάτων οὐδενὶ τρόπῳ κατὰ
 προσσώρευσιν τὸ συνεχές· ὁ δὲ χρόνος συνεχές.
 Ἐπεὶ (Φιλόπον. ἐν Δ' Φυσ.) καὶ σύγκειται ἐκ τῶν
 „νῦν ὁ χρόνος· καὶ γὰρ ἐς δύο νῦν ἐφεξῆς, ἀλλ'
 „ὀρίζεται ὑπ' αὐτῶν, τὸ μεταξὺ καὶ νῦν ὄντος, ἀλλὰ
 „χρόνος. Διὰ τῆτο Φησὶν (Ἀριστοτέλης), ὅτι τέως
 „ὑποκείσθω, ὅτι πᾶν τῶν δύο νῦν τὸ μεταξὺ χρό-
 „νος ἐστὶ. Δείξει γὰρ τῆτο ἐν τοῖς ἐφεξῆς λόγοις,
 „ὅτι ἕδεν μέγεθος ἐξ ἡμερῶν σύγκειται, οὔτε
 „γραμμὴ ἐκ σημείων, ἕτε κίνησις ἐκ κινήματων,
 „ἕτε χρόνος ἐκ τῶν νῦν. Ἀλλ' ἕδὲ ἐξ ἀπλατῶν
 „πλάτος, λέγω δὲ ἐκ γραμμῶν ἐπιφάνεια, ἕτε
 „ἐξ ἀβαθῶν βάθος, λέγω δὲ ἐξ ἐπιφανειῶν σῶ-
 „μα.“ Οὔτε Ἀριστοτέλης σαφῶς καὶ ἔξω αἰνιγμάτων
 ἀποφαίνεται, „ὅτι τὸ νῦν καὶ ἐς μέρος· μετρεῖτε
 „γὰρ τὸ μέρος, καὶ συγκείσθαι δεῖ τὸ ὅλον ἐκ τῶν
 „μερῶν, ὁ δὲ χρόνος καὶ δοκεῖ συγκείσθαι ἐκ τῶν
 „νῦν.“ Οἱ μὲν ἔν περὶ τῆς χρόνου φιλοσοφήσαντες ἔ-
 τως. Οἱ δὲ Σχολιαστὴς τίνι δήποτε λόγῳ τὰ νῦν
 ἀλλήλοις συνεπισωρεύσας, ἐξ αὐτῶν ἡμῖν τὸν χρό-
 νον συνέστησέ τε καὶ συνεκρότησε;

260

Δι' ὧν καταμετρεῖται ἢ κατὰ τὸ πρότερον,
ἢ ὑσερον κίνησις. Ἐνταῦθα δῆλος ἐστὶ μέτρον
εἶναι τῆς κατὰ τὸ πρότερον ἢ ὑσερον κινήσεως τὸν
χρόνον ἀποφαινόμενος, ἀνωτέρω δὲ τὸναντίον, μέ-
τρον μὲν τὴν ἡλίου φορὰν, ἥτοι τὴν κίνησιν ὑπετί-
θετο, λέγων ὅτι μέτρον ἡλίου φορᾶ μετρητόν. Οὕ-
τω τοι διάνδιχα μερμερίζει ὁ ἀνὴρ ἡκιστα σύμφωνος
ἑαυτῷ, καὶ μετ' ἑ πολὺ, ἢ πρὸ μικρῷ ἔθετο, ὁ αὐ-
τὸς ἀνταναιρῶν καὶ ἀνασκευάζων.

261

Ὡς γε μὴν καὶ τὸν κατ' αὐτὴν ἀριθμὸν
ὁπόσος τις ἐστὶ μὴ δηλῶντα. Μὴ συνιείς ὁ Σχο-
λιαστής τὴν σημασίαν τῷ ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς κινή-
σεως, ἀμυδρῶς φησι τὰ ῥήματα σημαίνει τὸν χρό-
νον, καὶ συγκεχυμένως· διατί; ὅτι σημαίνει μὲν κί-
νησιν ἐγχρονον, καὶ ἀκριβοῖ δὲ καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς
κινήσεως ὁπόσος. Ἀλλ' εἰδέναι ἔδει, ὡς ὁ κατὰ τὸν
χρόνον ἀριθμὸς καὶ ἔστιν ἀριθμὸς κυρίως, ἥτοι ἀ-
ριθμὸς ἀριθμῶν, ἀλλ' ἀριθμητὸς κατὰ τὸν Ἀριστο-
τέλη (Δ' Φυσ.) καὶ ἀριθμέμενος· ὁ δὲ χρόνος ἐ-
στὶ τὸ ἀριθμέμενον, καὶ ἔχῃ ὥς ἀριθμῶμεν· ἡ
γὰρ ἐφ' οἷα σὺν κινήσεως θεωρεῖται τὸ πρότερον καὶ
τὸ ὑσερον, ταύτῃ γε ἐννοεῖται καὶ ὁ χρόνος, ὡς ὑπ'
ἐκείνων αὐτῶν, τῷ προτέρῳ φησὶ καὶ τῷ ὑσέρῳ, ἀ-
ριθμέμενος. Ἀριθμὸς γὰρ κινήσεως ἔχῃ ὁ ἀ-
ριθμῶν αὐτὴν, ἀλλὰ τὸ πρότερον τῆς κινή-
σεως, καὶ ὑσερον ἀριθμέμενα, τῷ τοῦ ἐστὶ χρό-
νος (Φιλοπ. αὐτ.). Καὶ κατ' ἑαυτὸν μὲν συνεχῆς
διατέτο, κατὰ δ' ἐκεῖνα διωρισμένος· ἡ μὲν γὰρ

συνεχῶς ἐστὶ κινήσεως μέτρον, ταύτῃ συνε-
 χῆς ἐστὶν· ἢ δὲ ἔχει τὸ πρότερον καὶ τὸ ὑπε-
 ρον, ταύτῃ ἀριθμός (Φιλόπ. αὐτ.). Οὐχ ἔτι
 ἐν ἐξειληφῶς, κατ' ἀπειρίαν τῶν Ἀριστοτέλους λό-
 γων ὁ Σχολιαστὴς, τὰς δέκα ἡμέρας, ἢ τὰς 20
 ὥρας, ἢ τὰ 60 λεπτά, ἀκριβῆ χρόνον οἶεται εἶναι,
 ὅν ἐκ ἐμφαίνει τὰ ῥήματα. Χρόνος γεμὴν ἔδεν ἦτ-
 τον τὸ λεπτόν, ἢ τὰ ἐξήκοντα λεπτά, καὶ ἔδεν μάλ-
 λον αἱ 20 ὥραι, ἢ ἡ ὥρα, καὶ ἡ δεκάς τῶν ἡμερῶν,
 καὶ ἡ ἡμέρα χρόνος ὁμοίως. Εἰ δὲ ἐν τῇ μονάδι τῆς
 ἡμέρας, ἢ τῆς ὥρας, ἢ τῶν λεπτῶν θεωρεῖται ὁ χρό-
 νος ἔχῃ ἡκιστὰ, ἢ ἐν τῇ πληθύνει· ὁ δὲ χρόνος ἀριθ-
 μός τις εἶναι ἐτέθη· καὶ ἐν μονάδι ἄρα ἦτοι ἡμέρας,
 ἢ ὥρας, ἢ λεπτῶν, ἢ ὅποιον κινήσεως ὁ ἀριθμὸς
 ὁ κατὰ χρόνον. Ἄρα καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν, ἐπεὶ κινήσις
 ἐμφαίνεται κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὑπερον ἀριθμημένη
 (τὸ γὰρ γράψω ἀρχὴν ἐμφαίνει καὶ τελευτὴν τῆς
 κατὰ τὴν γραφὴν γενησομένης ἐνεργείας· ὁμοίως
 δὲ καὶ τὸ ἔγραψα, τότε ἀφ' οὗ νῦν παρίσχητι, καὶ τὸ
 εἰς τὸ πέραν ἔχεν ἡ γραφή, τὸ μὲν πρότερον, τὸ δὲ
 ὑπερον), ὁ χρόνος ἐκ ἀμυδρῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν λαμ-
 πρῶς ἐμφαίνεται. Εἰσβάλλοι δ' ἄν τις κἀντεῦθεν, ὥς
 ἐκ ἐκ τῆς διαιρέσεως εἰς βραχυτέρας χρόνας τῶν με-
 γάλων ἢ κατ' ἀκρίβειαν αὐτῶν περὶνοια ἡμῶν ἐγγί-
 νεται, ὅτι καὶ οἱ τὴν φύσιν αὐτῶν ἀκριβεῖντες, καὶ περὶ
 χρόνων πολλὰ συγγράφοντες, οἷον καὶ Ἀριστοτέλης αὐ-
 τὸς ἐν τῷ Δ' τῶν Φυσ., ἐ χρόνας, ἐθ' ἡμέρας, ἐδὲ
 ὥρας, ἐδὲ μοίρας ὥρων ἀριθμῶντες φαίνονται· καὶ

ἐναργῆ τὴν κατάληψιν τῆς τῆ χρόνου φύσεως ἡμῖν πα-
 ρεχόμενοι, περὶ τῆ ὅσος ἐστὶν ὁ φροντίζουσι. Κάντευ-
 θεν δέ τις περιττὸν εἶναι τὸ πόσον εἰπεῖν εἰς δή-
 λωσιν τῆ χρόνου κατασκευάσειεν· ὅτι τὸν αὐτὸν χρό-
 νον δι' ἀριθμῶν μειζόνων, ἢ ἐλασσόνων ἐστὶ παραστή-
 σαθαι. Οἷον ὁ τῆ ἡμερονυκτίου χρόνος ὥρων μὲν ἐστὶν
 24, ἡμιωρίων δὲ 48, τεταρτημορίων δὲ 96, λεπ-
 τῶν δὲ Α'. 1440· καὶ ὁ τῆς ὥρας χρόνος μοιρῶν
 Α'. μὲν ἐστὶν 60, Β'. δὲ 3600, Γ'. δὲ 216000. Φέ-
 ρε δὴ ἔν ὃ ἐν ταῖς τοιαῖς δε διαιρέσει τὸν ἀκριβῆ
 τῆς κινήσεως ἀριθμὸν τιθέμενος, δίδασκε, ἐν τίνι
 τῶν ἐκτεθέντων ἀριθμῶν ἡ ἀκριβὴς ἐννοία τῆς τῆ
 χρόνου φύσεως κείσεται; ἐν τῷ δε; ἀλλὰ τὸτο ἀπο-
 κληρωτικόν, τί γὰρ μὴ κὰν ἐκείνω; Α'λλ' ἐν ᾧ πα-
 σιν; ἀλλ' ὁ αὐτὸς χρόνος διοίσει τῷ εἶδει αὐτὸς ἐ-
 αὐτῆ, καὶ ἀσατήσει νῦν μὲν οὕτω, νῦν δὲ ἄλλως
 νοούμενος. Α'λλ' ἔκ ἐπὶ τέτων πάντως, ἐν δὲ μόνῳ
 τῷ ἀριθμῷ τῷ κατὰ τὸ πρότερον νῦν, καὶ τὸ ὑπερὸν
 τῆς κινήσεως, ἐν ᾧ κείσθαι τὸν χρόνον ὁ Σταγειρίτης
 ἀπεφώνηκε. Ἐπὶ τέτοις ὁ τοσόςδε ἢ τοσόςδε χρόνος
 τῶν καθ' ἑκάστα ἐστὶν, ὑπὸ τῆ διωρισμένης ποσὲ τῶν με-
 ρῶν αὐτῆ οἷον ἀτομιζόμενος. Αἱ δὲ ἀτομικαὶ διαφο-
 Ͼαὶ ἔδεν συντελεῖσιν εἰς ἀκρίβωσιν τῆς ἔσιας ἐνὸς
 μηδενός. Ἀ'ρα ἔδὲ τὸ τοσόνδε λέγειν, ἢ τοσόνδε,
 ἀκριβῆ παρέξεται τὴν κατάληψιν τῆς τῆ χρόνου φύ-
 σεως· ὁ μὲν γὰρ ὁρισμὸς τῆ τί ἐστὶν εἶναι δοκεῖ, τὸ
 δὲ τί ἐστὶν ἅπαν καθόλου καὶ κατηγορικόν. Ἀ'ρισ. ὑ-
 σέρ. Α'ναλ. Β'. Κεφ. Γ'. Οὐκ ἄρα παρ' ἐλλείψει τῆ

καὶ πόσος ἐστὶν ὁ χρόνος δηλῶν ἀμυδρὰν τὰ ῥήματα καὶ
 συγκεχυμένην τὴν τῷ χρόνῳ σημασίαν φέρει ἐν ἑ-
 αυτοῖς, ἀλλ' ἐνέργειαν τινὰ, ἢ πάθος, ἢ ὁποιανῶν
 διάθεσιν ὑπὸ δυοῖν νῦν, τῷ μὲν προτέρῳ, τῷ δὲ ὑστέρῳ,
 ὀριζομένην τε καὶ ἀριθμουμένην παρισώντα, χρόνῳ
 προσσημαντικά ἐστιν ἀκριβέστατα, καὶ λαμπρότατα.

Κίνησιν μόνον ἐμφαίνει. Ἀλλ' ἡ κίνησις 262
 μόνη ἐκ ἑσσι χρόνος. Εἶναι μὲν γὰρ κίνησιν ἐ-
 δαμῶς, εἶναι δὲ τι κινήσεως φησὶν Ἀριστοτέλης
 (Δ' Φυσ.) τὸν χρόνον. Τὰ ἄρα ῥήματα ἔχ' ὅπως
 ἐ προσσημαίνει (διὰ τὸ μὴ δηλῶν ὁπόσος) τὸν χρό-
 νον, ὡς ἄνωτέρῳ κἀνταῦθα ψευδῶς ὑποτίθεται,
 ἀλλ' ἐδ' ἀπλῶς τὸν χρόνον.

Τὸ δὲ ἐ συνεμφαίνει ἢ κινῆσει καὶ τὸν 263
 κατ' αὐτὴν ἀριθμόν. Ὁ χρόνος ἐστὶν ἀριθμὸς κι-
 νήσεως. Ἀλλὰ τὸ ῥῆμα ἐ συνεμφαίνει τῇ κινήσει
 τὸν ἀριθμὸν τῆς κινήσεως. Τὸ ἄρα ῥῆμα ἐ συνεμ-
 φαίνει τῇ κινήσει καὶ χρόνον. Μάτην ἄρα εἴρηται, ὅτι
 τὸ ῥῆμα προσσημαντικὸν ἐστὶ χρόνῳ.

Δύω δὲ γίνα ἔχ' ἐν κατ'. Τῶν δυοῖν τέτων τὸ 264
 μὲν ἐστὶ τὸ τί ἦν εἶναι τῷ χρόνῳ, τὸ δὲ (ἕτερον ἐκεί-
 νῳ) τὸ ὠρισμένον τῷ ἀριθμῷ, κατ' ὃν ὁ χρόνος (ἢ περ
 ὑπέλιπεν αὐτὸς) χρόνος ἐστίν. Ἀλλ' εἴπερ ἀλλήλων
 ἕτερα, καὶ χωρὶς ἀλλήλων θάτερον ἂν εἴη λαβεῖν
 παρὰ θάτερον, ὃ καὶ αὐτὸς ἡδέως ὁμολογεῖ προσιθεὶς,
 τὸ μὲν εἶναι πῶν φιλοσοφούντων, τὸ τί ἦν ἀμέλει εἰ-
 δέναι, τὸ δὲ τῶν μισθαρνόντων, τὸ πόσος. Τί τοίνυν
 τὸ ἐντεῦθεν; ὅτι καὶ ἄνευ τῷ διωρισμένῳ ἀριθμῷ, ὥ

περ ἐμφαίνεται ὁ χρόνος πόσος, δυνατόν ἐσι τὴν τῷ χρόνῳ φύσιν (τὸ τί ἦν εἶναι) ἀκριβῆν. Τέτρε ἔν ἔτῳς ἔχοντος, πῶς ἂν διαψευσθεῖη ὁ Θεόδωρος, ἀποδὲς τί ἐσι χρόνος, ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τὸ ὁπόσος τις ἐστὶν ὁ τῆς κινήσεως ἀριθμὸς ὃ συνεμφαίνει, ἐν τέτῳ ἐκείνῳ ὁμολογημένως μὴ κειμένῳ;

265

Κατὰ μὲν ἔν τὴν τοιαύτην 78^η χρόνος γένεσιν κλ. Οὐχὶ τὴν τῷ χρόνῳ γένεσιν ὁ Φιλόσοφος ταῦτα λέγων ἐρμηνεύσαι προέθετο, ἀλλὰ τὴν αὐτῇ κατάληψιν, ἥπερ ἡμεῖς τὸν χρόνον κατανοῶμεν, τοῖς δυσὶ νῦν τὸν νῦν προσέχοντες, τῷ μὲν προτέρῳ, τῷ δὲ ὑσέρῳ, καὶ τέτῳ τὸ μεταξὺ παρατεῖνον ἀναλογιζόμενοι. 78^η γὰρ, φησὶ, φημὲν εἶναι χρόνον. Τεκμήριον δὲ, ὡς ἔτῳς ἔχει ἢ λέλεκται, ὅτι οἱ τῷ μεταξὺ τῶν ἄκρων, ἅτε δὴ πρὸς ἄλλῳ ὄντες, μὴ τὴν διάνοιαν ἐφισάντες, ἀναισθητῶς ἔχουσι τῷ παρελαύνοντος χρόνῳ, ἔκον μὰ δὲ παρ' ἡμῖν ὃν τῷ γίνεσθαι ἢ μὴ τὸν χρόνον, τῷ δὲ νοεῖσθαι. Ὅταν γὰρ αὐτοὶ μηδὲν μεταβάλλωμεν τὴν διάνοιαν, ἢ λάθωμεν μεταβαλόντες, ὃ δοκεῖ ἡμῖν γεγονέναι ὁ χρόνος. καθάπερ ἐδὲ τοῖς ἐν Σαρδοῖ μυθολογημένοις καθεύδειν παρὰ τοῖς ἥρωσιν, ὅταν ἐγερθεῖσι. συνάπτουσι γὰρ τὸ πρότερον νῦν τῷ ὑσέρον νῦν, καὶ ἐν ποίεσιν, ἐξαιρῶντες διὰ τὴν ἀναισθησίαν τὸ μεταξὺ. Ὡς περ ἔν εἰμὴ ἦν ἕτερον τὸ νῦν, ἀλλὰ ταυτὸ καὶ ἐν, ἐκ ἂν ἦν χρόνος, οὕτω καὶ ἐπεὶ λαμβάνει ἕτερον ὄν, ὃ δοκεῖ εἶναι τὸ μεταξὺ χρόνος. Εἰ δὲ τὸ μὴ οἶεσθαι εἶναι χρόνον τότε συμβαίνει

ἡμῖν, ὅταν μὴ ὀρίσωμεν μηδεμίαν μεταβολήν, ἀλλ'
 ἐν ἐνὶ καὶ ἀδιαίρετῳ φαίνεται ἡ ψυχὴ μένειν. ὅταν
 δὲ αἰσθώμεθα καὶ ὀρίσωμεν, τότε φαμέν γεγονέ-
 ναι χρόνον, φανερόν ὅτι ἐκ ἑσιν ἄνευ κινήσεως ὁ
 χρόνος (Α'ρις. αὐτ.). " Καὶ ὁ μὲν Α'ριστοτέλης πε-
 ρὶ τῆς χρόνου ἔτις εὐλογα. Ο' δὲ Σχολιαστὴς ἡμῖν
 ἐφεξῆς προσίθησι, τῇ κατ' Α'ριστοτέλην διδασκα-
 λία οἷον ἐπόμενον, ὅτι ἐκ τούτου δοκεῖ λαυτὸν εἶ-
 ναι χρόνος τῷ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν κινή-
 σει, πῇ μὲν ἀληθεὲς ἂν εἴη, πῇ δὲ καὶ ἔχῃ. Εἰ μὲν
 γὰρ ἔτις ὑπολαμβάνει χρῆναι λέγειν, ὅτι καὶ κίνη-
 σις τις ἐνθεωρεῖται τῷ χρόνῳ, καὶ ἐν αὐτῇ τὸ πρό-
 τερον καὶ τὸ ὕστερον θεωρεῖται, παναληθέςατον τὸ λε-
 γόμενον, καὶ τοῖς πᾶσιν ἀποδεκτόν. αὐτὸ γὰρ τὸ
 μεταξύ τῆς προτέρου νῦν καὶ τῆς ὕστερου νοούμενον, ἐν κι-
 νήσει πάντως νοεῖται, τῇ εἴτε ἐν τοῖς πράγμασιν,
 εἴτε καὶ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῆς νοήσεως, ὡς Α'ριστοτέλης
 φησὶ, γινομένη. Εἰδ' ἔτις δεῖν ἐκδέχεσθαι λέγοι,
 τὸ ἐν κινήσει πρότερον καὶ ὕστερον, ὡς εἶγε
 τὰ νῦν αὐτὰ, τότε πρότερον καὶ τὸ ὕστερον, ἦν τὰ κι-
 νούμενα, πάνυ πολὺ τῆς τε ἀληθείας, καὶ τῆς δια-
 νοίας τῆς φιλοσόφου διαμαρτάνων ἐλέγχεται. Ταῦτα
 γὰρ ὡς ὅροι κινήσεως θεωρεῖνται, ὁ μὲν ἀφ' ἑ, ὁ δὲ
 πρὸς ὄν. οἱ δὲ τῆς κινήσεως ὅροι, ἢ ὅροι ἀκίνητοι,
 εἶεν γὰρ ἂν, εἴπερ, καὶ τέτων κινεμένων, ὅροι ἑτε-
 ροί, καὶ τέτων αὖ πάλιν, καὶ ἐπ' ἀπειρον. Εἰ δὲ καὶ τὸ
 νῦν ρυθιζόμενον τὸν χρόνον ἀποτελεῖν νοεῖται, ὥσπερ
 καὶ τὸ σημεῖον τὴν γραμμὴν. ἀλλ' ἢ περ ρυθιζέσθαι

νοεῖται, ταῦτα ἔκ ἑσσι πέρατα, ταύτη δὲ μόνον πε-
 ρατὲν λέγεται ἢ περ ἑκατέρωθεν μένει τὸ συνεχές,
 τὰ μὲν τῆς διασάσεως, τὰ δὲ τῆς παρατάσεως διο-
 ρίζοντα. Εἰ δὲ τὸ νῦν αὐτὸ, ἢ γε πέρας, ἔξω τῆς σά-
 σεως ἧς ἔχει θεωρηθῇ γεγονὸς, συμπεσεῖται ἔτι
 ἄλλω τῷ νῦν, καὶ δύο ἔτι νῦν χρονικὰ κατ' αὐτὸ γε-
 νήσεται, ὅπερ σὺν Ἀριστοτέλει καὶ πᾶσις ἐπισήσας,
 ὁμολογήσει εἶναι ἀδύνατον.

266 Καὶ δὴ καὶ τὸ ῥῆμα κτ. Ἐνεργείας, ἢ πά-
 ρες, ἢ ἄλλης ὁποιασὲν διαθέσεως, καὶ σὺν αὐτοῖς καὶ
 τῷ προτέρῳ καὶ ὑσέρῳ τὸ ῥῆμα ἐστὶ συνεμφαντικόν· διὸ
 καὶ χρόνος προσημαντικὸν εἶναι ὥριςαι. Οὐκ ἔστι δὲ
 ἀναγκαῖον καὶ τὸν ἀριθμὸν διωρισμένως αὐτὸ δηλῆν,
 κατ' ὃν ὁ πλείων χρόνος εἰς πληθὺν ἐλασσόνων
 χρόνων μορίων ἀριθμεῖται μεριζόμενος· ὥς γὰρ αὐ-
 τὸς φθάσας ἀνωτέρω ὁμολόγησεν (Α' ρ. 264.), ἄλ-
 λο μὲν τι τῷ χρόνῳ τὸ τί ἦν εἶναι, ἄλλο δέ τι τὸ πό-
 σον εἶναι. Καὶ κατ' ἐκεῖνο δὴ, ὃ τὸ κυριώτατον ἐ-
 στί, προσημαίνειν χρόνον τὸ ῥῆμα λέγεται, καὶ κατὰ
 τοῦτο.

267 Σκοπεῖν δὲ κτ. Ἀλλὰ σκοπεῖν ἀκριβῶς, μη-
 δὲ διαβάλλειν, τὸ μηδὲ κατὰ νῦν ἐπελθόν οἱ ἔδό-
 λως δόγμα οἷον αὐτῷ τιθεμένους. Οὐ γὰρ δὴ τῷ
 Θεμισίῳ ἔδοξε πατέ, ὥς λαυλόν ἐστιν ὁ χρόνος,
 καὶ τὸ πρότερον καὶ ὑσέρον, ἔτις ἀπλῶς, ἀλ-
 λὰ τὸ πρότερον καὶ ὑσέρον ἐν κινήσει (ὥς αὐ-
 τὸς φησιν ἐπὶ λέξεως). Πότε δὲ καὶ τῷτο; ὅταν
 διορίζεται καὶ ἀριθμεῖται. Διορίζεται δὲ καὶ

ἄλλως φησὶν (ὅχ ὡς ὁ Σχολιαστὴς ὑπέλιφεν, ἐ-
 νιαυτῶν ἀριθμημένων, ἢ μηνῶν, ἢ ὥρῶν, ἢ λεπτῶν),
 ἢ ὅταν δύω προσηπείη τῇ ψυχῇ τὰ νῦν, τὸ
 μὲν ὡς πρότερον, καὶ προτέρως κινήσεως πέ-
 ρας, τὸ δὲ ὡς ὕστερον, καὶ ὡς ὑσέρας· καὶ
 ὅταν ἄκρα αὐτὰ καὶ ἕτερον τὸ μέσον νοήτω-
 μεν. Οἷον ἀπὸ πρώτης ἀλεκτορίδων ὥδης ἐξεγει-
 ρόμενος τῷ ὕπνῳ, καὶ βιβλίον ἀναπτύξας, τὸν νοῦν
 ἐπέβαλλον τοῖς διειλημμένοις, ὅλος τε γενόμενος τῷ
 βάθρῳ τῶν θεωρημάτων, καὶ τῷ ὕψει τέτων, καὶ τῇ
 δυνάμει τῶν λόγων οἷον ἄλῃς, ἐπὶ πολὺ παρέτεινα
 τὰ τῆς μελέτης· ἐφεσηκυίας δὲ ἤδη, καὶ δὴ καὶ πα-
 ρελασάσης τῆς ὥρας, καὶ ἦν μετὰ τῶν περὶ ἐμὲ
 τῆς συνήθους εἰωθα ἄπτεσθαι φιλοσόφῳ διατριβῇς,
 προσελθὼν ὁ θεράπων, καὶ τῷ δωματίῳ κόψας τὴν
 θύραν, μηδὲ λογιζομένῳ ὅλως προσαγγέλλει, ὡς
 συχνοὶ τῶν ἐμοῦ ἀκροᾶσθαι εἰωθότων ἐπυνθάνοντο
 παρ' αὐτῷ προσιόντες, εἰ τήμερον ἄρα σχολάζομεν;
 Τότε δὴ ἐν ἐγὼ πτύξας τὴν βίβλον ἀναλογίζομαι,
 τὴν πέντε περ ὥρῶν, ἧς ἐποίησάμην ἀτενοῦς μελέτης,
 παράτασιν, τοῖς δυσὶ νῦν προσέχων, τῷ μὲν, οἷον ἐ-
 πέρατι ὄντι τῆς τῶν ὀρνίθων ἀκροαθείσης πρώτης ὥ-
 δης, τῷ δὲ, οἷον ἀρχῇ τῆς εἰωθυίας διατριβῇς, ἅτερ
 ἕτερα τῆς ἐν μέσῳ παραταθείσης θεωρίας τυγχά-
 νοντα, τὸν κατὰ ταύτην χρόνον ἐμοὶ διορίζει καὶ ἀ-
 ριθμεῖ. Οὕτως αὐτοὶ τὴν τῷ χρόνῳ ἔννοιαν πορίζόμε-
 θα. Τοιῦτο τι τὸ πρότερον καὶ ὕστερον ἐν κινήσει, οἷς
 περ προσέχομεν, ὁ Θεμιστοκλῆς ἐνόησεν. Οὕτως Ἀρίστα-

τέλης, ὃν ἐκεῖνος διερμηνεύει, ἐξείληφεν. Οὕτως οἱ πάντες ὅσοι δήποτε κατ' Ἀριστοτέλην περὶ χρόνου πεφιλοσοφηκότες ἐγένοντο. Τίνα γοῦν ἂν εἴη τὰ τέτοις ἐπόμενα ἄτοπα, ἅπερ ὁξέως ὁ Σχολιαστὴς συνείδε καὶ κατεφώρασε;

268

Πότερον ἀκαριαῖα γε καὶ ἀτομικὰ κατὰ τὸ μετὰ τὸν ἔλεγον ἔλεγον. Ὅρα; ἐν τῷ πρώτῳ νεανικώτατα ἡμῖν προβάλλεται τὸ ἀπόρημα. Εἰ ἀκαριαῖα τε καὶ ἀτομικὰ τὰ νῦν ἐστίν, ὅμοια τῷ ἑτέρῳ νῦν (τῷ γὰρ ἔοικε νοῦντι) τῷ μετὰ τὴν δύο θεωρημένῳ. Ἀλλ' ἔτε δὴ μετὰ τὴν νῦν ἕτερον νῦν ἐστὶ παρεμπίπτον, ἔτ' ἂν εἴη ὅλως. Δύο γὰρ νῦν ἀκαριαῖα τε καὶ ἀτομικὰ, καὶ τρίτον αὐτοῖς ἀμέσως ὑποθέσθαι ἀδύνατον. Συνιζήσεις γὰρ εἰς ἓν τὰ τρία, ἀκαρὲς ὅλως καὶ ἀδιαίρετον, καὶ μυρία τις ὑποθεῖς ἀλλήλοις ἐπισωρεύσειεν, ὥσπερ καὶ τὰ σημεῖα· ἐκ γὰρ τῶν ἀδιαστάτων διάστασιν λαβεῖν ὅλως ἀνένδεκτον. Οὐδὲ δὴ ἄλλως προσῆκε περὶ τῶν νῦν τέτων διαπορεῖν καὶ διαπυρρῶναι, πότερον ἀκαριαῖα τε αὐτὰ καὶ ἀτομικὰ, ἢ γοῦν καρτά τε καὶ πλατικά ὑποτίθεται. Εἰς πλάτος γὰρ καὶ σαφές αὖτε περὶ τέτων Ἀριστοτέλης διέξεισιν, ἐν τοῖς περὶ χρόνου, ὃν εἰκὸς τὸν Σχολιαστὴν μετεληλυθέναι, τὴν ἐκεῖν τε λέξιν ἀνωτέρω παραθέμενον, καὶ τὰ περὶ χρόνου αὐτῷ λεγόμενα ὑπελέγξει ἐπιχειρήσαντα· εἰ μὴ δέοι λέγειν, ὥς τὴν ἀνασκευὴν ἀνεβάλετο, ὧν ἔδὲ τὸ παράπαν ἀνέγνω. Αὐτὸς ἐν Ἀριστοτέλει ἀτομικὰ τὰ

νῦν ἔθετο, καὶ τί ἄλλο; ἢ νῦν αὐτόχρομα, τέτρες
ἄχρονα· τὸ γὰρ νῦν ἔτε χρόνος, ἔτε χρόνος τι μέρος.

Ὡς γινέσκει ἐξεδέξαντο. Οὐχὶ τινές, ἀλλ' 269
οἱ πάντες· λέγοις γὰρ ἂν, τίς ὁ τέναντίον διατεινό-
μενος;

Πῶς χρόνον εἶναι φήσομεν αὐτά; Καὶ 270
τίνι ποτε κατὰ νῦν ἐγένετο τὰ νῦν χρόνον εἶναι εἰ-
πεῖν; Τίς δ' ἂν γένοιτο ἔτως ἀριστερὰ γράμματα ὑ-
πὸ μεσῶν διδάχθεις, ὅς ἂν τῷ χρόνῳ τὰ πέρατα
καὶ τὰς συνδέσμους χρόνος εἶναι φήσειε; Τέτω γὰρ
παραπλήσιον ἂν εἴη τὸ καὶ τὰ σημεῖα τῆς γραμμῆς
γραμμάς λέγειν, καὶ τὰς ὁρὰς τῶν ἐπιφανειῶν ἐπι-
φανείας, καὶ τὰς τῶν σωμάτων σώματα.

Εἶγε ὁ μὲν ἐστὶν ἀτομικῶν νῦν σωρεία, 271
καὶ. Αὐτὴν εἶπας τῷ κακῷ τὴν πιτυάν. Ἐκ τέτρε, ὁ
πάνυ ἀλόγως ὑποτίθεται, ὡς ἐκ κακῆς ζύμης, ἅ-
παν αὐτῷ τὸ περὶ τοῦ χρόνου φύραμα ὁ Σχολιαστῆς
ζυμοῖ.

Πῶς δὲ ἔκ ἔσαι κατ' αὐτὰς λαυλὰ γῶ μέ- 272
σω γὰρ ἄκρα; Οἰόμενος ὅτι τὸ μεταξὺ τῶν ἄκρων,
τὸ τέτων ἕτερον εἶναι λεγόμενον, νῦν ἐστὶ καὶ αὐτὸ
τῶν ἀδιαιρέτων, ἐντεῦθεν ἐπιφέρει, ὅτι τὰ ἄκρα ἀ-
καρῇ εἶναι ὑποτεθέντα, ταυτὰ ἔσαι τῷ μέσῳ, τέτε-
σιν ἀκαρῇ καὶ αὐτὰ κατ' ἐκεῖνο, καὶ ἔδὲ ἕτερον τέτω
ἐπομένως. Τοιαῦτ' ἅττα ἐκ ψευδὲς θέσεως ὥρμη-
μένος ἀπορημάτια συμφορεῖ, ἃ καὶ ἀπελέγχειν οἶ-
μαι πειρᾶσθαι, ἢ κατὰ σπεδὴν ἂν εἴη, οἰκοῦν τοῖς
πᾶσι καταφανῇ ἔχοντα τὸ αὐτέλεγκτον.

273 Τῆς μὲν ἐστὶν ἔσχατος ὁρος, τῆς δὲ πρώ-
 λιστος. Πάνυ μὲν ἔν, εἰ τοιούτον ἦν τὸ μέσον, νῦν ἄ-
 καρὲς δηλαδὴ, οἷον αὐτὸς ὑποτίθης. Νῦν δὲ τὸ με-
 ταξὺ τῶν νῦν λεγόμενον, κίνησιν εἶναι τινὰ παρα-
 τετάμενην, καὶ ὑπὸ τῶν ἄκρων ἐκείνων διοριζομένην
 καὶ ἀριθμωμένην, καὶ αὐτοὶ δὴ οἱ τῶν ἐν Σαρδοῖ κα-
 θευδόντων ὕπνοι τοῖς γε ἐγρηγορόσι λαμπρῶς συνι-
 δεῖν παρέχονται. Ἐπεὶ ἔ σύγκειται ἐκ τῶν νῦν ὁ
 χρόνος· ἔ γὰρ ἔσι δύο νῦν ἐφεξῆς· ἀλλ' ὀρίζεται
 ὑπ' αὐτῶν, τὸ μεταξὺ ἔ νῦν ὄντος, ἀλλὰ χρόνε, διὰ
 τούτο φησὶν (Ἀρισ.), ὅτι τέως ὑποκείσθω, ὅτι πᾶν
 τὸ μεταξὺ τῶν δύο νῦν χρόνος ἐσὶ (Φιλόπ. ἐν
 Δ'. Φυσ.).

274 Δυοῖν δὲ μετὰ ξὺ κτ. Καὶ αὐτῷ συγχωρή-
 σωμεν τὴν ὅλην ὑπόθεσιν, καὶ δώμεν δὴ τὸ μεταξὺ
 τῶν ἄκρων νῦν εἶναι καὶ αὐτὸ ἄκαρὲς κατ' ἐκείνα,
 οἷς μεσιτεύει (ὅπερ ἔδενί τε λόγῳ δυνατόν ἐν τοῖς
 φθάσασι δέδεικται, καὶ τῆς τῷ Φιλοσόφῃ δόξης πάν-
 τη διάφωνον), ἔ μὲν ἔδ' ἔτως ὑγιὲς ἐστὶν ἔδεν, ὧν ἐ-
 φεξῆς γνωματεύει, παρὰ δὲ τὰς κοινὰς ἐννοίας ἄ-
 παντα φθέγγεται. Ἀξιοῖ γὰρ ἐν γένει, ὅτι δυοῖν
 μετὰ ξὺ τριῖν λιγὸς παρεμπόπλοντος, ἐδόλως
 ἔσαι τῶν ἄκρων τὸ μὲν ἔσχατον, τὸ δὲ πρώ-
 τον, τὸ μέσον συγχάνοντος ἐκάλερα. Τὶ δῆτα;
 ἐπεὶ τὸ μέσον ἔτω τὸ πρῶτον ἐσὶ καὶ τὸ ἔχατον, τὰ
 ἄκρα ἄρα ἔσαι τὸ μέσον, καὶ μέσον ἔτω τὸ μέσον, καὶ
 ἔδὲ μέσον, ὅτι πρωτέσχατον, ἢ, ὃ ταυτὸν ἐστὶν, ἐ-
 χατόπρωτον· τά τε ἄκρα ἑδαμῶς ἄκρα. Καταφυ-

γείν δ' ἐπὶ τὰς ἐκατέρωθεν κινήσεις ἕκ ἑνι, ἐπὶ τῷ
ἐκφυγεῖν τὴν ἀντίφασιν. Α'. γὰρ τὸ συνίπτον δι-
σας κινήσεις νῦν, λόγῳ δισσόν. Β'. δὲ ἐδὲ κατὰ
τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τέτο ἀριθμηθήσεται, μηδὲν
ἔχον πρότερον, μηδέν τε ὕστερον, ἢ τίθεται, ἀδιαί-
ρετον ὄν. Γ'. δὲ ἐδὲ κινήσεις ὥδε τὰ ἄκρα· τὰ δὲ
νῦν ὑπέτέθησαν ὡς ἀκρότητες.

Εἶδὲ γὰρ δεύτερον κλ. Ἐντεῦθεν ἤδη τὴν 275
ἐναντίαν ὑπόθεσιν ἑαυτῷ προσησάμενος, ἢ τὰ νῦν καρ-
τά τε καὶ πλατικά τίθεται, εἰς ἔλεγχον χωρεῖ τῶν
ἀτοπιῶν, αἱ καὶ ταύτῃ παρέπονται. Αὐτὸς μέντοι, εἰ
καὶ τέτοις τὴν ὀρθὴν τῆς λόγου σάθμην παραδέμενος,
πολλὰ ἂν ἴσως δυναίμην εὑρεῖν τε καὶ δεῖξαι τῆς εὐ-
θείας ἐκκλίνοντα, τὴν τέτων ὁμῶς ἔρευναν παρα-
λείψω, μηδενὸς ὄντος τῆς τὴν τοιαύτην παραδεχομέ-
νης ὑπόθεσιν, καὶ τῶν ἐφεξῆς ἔξομαι.

Οὐδ' ὁ ἀποδοθεὶς γδ' χρόνος ὁρισμὸς κλ. 276
Οὐκ ἀνεπιλήπτως ἔχειν φησὶ τὸν κατ' Ἀριστοτέλην
ἀποδοθέντα τῆς χρόνου ὁρισμὸν, συνημμένως, καὶ μὴ
διεζευγμένως ἐξενεχθέντα. Εἵδει γὰρ (ἢ αὐτῷ δο-
κεῖ) ὀριοθῆναι τὸν χρόνον ἀριθμὸν κινήσεως, ἢτοι
κατὰ γὰρ τὸ πρότερον, ἢ κατὰ γὰρ τὸ ὕστερον. Ἐπάγει
δὲ καὶ τὴν αἰτίαν, ὅτι ἡ κίνησις καὶ κατὰ ἑκάτερον γὰρ
ἄκρα γίνεσθαι πέφυκε, κατὰ δὲ δάλερον, ὑ-
ποθέσεως ψευδὲς σαφροτάτοις τοῖς θεμελίοις κα-
τὰ τὰ ἀνωτέρω καὶ ταῦτα οἰκοδομῶν. Τίνα γὰρ τὰ
ἄκρα; οὐχὶ τὰ νῦν εἶναι ἐτέθη; πῶς δ' ἂν κινήθῃ
τὸ νῦν; πῶς δὲ, εἰ θάτερον κινούτο, ἐχὶ καὶ θάτερον

τὸ ὁμόγονον; θατέρω δὲ μόνον κινεῖσθαι ὑποτιθεμέ-
νῃ, ἐν τίνι ποτὲ κείσεται ὁ κατὰ ταύτην τὴν κίνησιν
ἀριθμός; οὐχὶ κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον; Ἀλ-
λὰ καὶ ἔτι πάλιν ἐπάναγκες ἂν εἴη τὴν κίνησιν ὀρί-
σασθαι συνημμένως, λέγοντας ὅτι κατὰ τὸ πρότε-
ρον καὶ ὕστερον. Ἡ τὰ τῷ ἀριθμῷ τεθείσεται ἐν ἡμέραις,
καὶ ὥραις, καὶ τοῖς τοιούτοις; ἀλλ' αὖθις ἡμᾶς αἱ πρῶ-
ται ἐκείναι ἀτοπίαι (Α' ρ. 261.) ἐκδέχονται.

277 *Εἰπὶ πάντι λόγοις* δυοῖν δοκεῖ θάλερον,
ἡτοι γὰρ γ' χρόνον, ἢ γὰρ γ' ῥήματος μὴ ἐξω-
μαλῖσθαι. Οὐκ ἄμεσα τὰ τῷ διεζευγμένῃ ἐσὶ τέ-
των γὰρ μεταξύ τι ἕτερον ἂν ῥηθεῖη, ὃ σεσίγηται.
Τὸ ποῖον; τὸ τῶν γενομένων ἐξομαλισμῶν ἡμᾶς μὴ
συνιέναι μηδέτερον.

278 *Νῦν δὲ ἀριθμὸν κινήσεως* μὴ ἐμφαῖνον.
Συμφώνως τοῖς ἀνωτέρω κἀνταῦθα ἀριθμὸν κινήσεως
μὴ σημαίνειν τὸ ῥῆμα ὑπολαμβάνει, ὥς μὴ ἡμερῶν,
καὶ ὥρων, καὶ λεπτῶν ἐν τοῖς ῥήμασιν ἀριθμου-
μένων.

279 *Οὐδέτερον δηλῶσιν, ἔτε κίνησιν, ἔτε γον*
κατ' αὐτὴν ἀριθμέν. Τὰ χρονικὰ ταῦτα καλέμε-
να προσρήματα, οἷα τὸ νῦν, καὶ τὸ ποτὲ, καὶ τὸ ἤδη,
καὶ τὸ ἄρτι, καὶ τὸ πάλαι, τοῖς ῥήμασιν, ὥς εἰκὸς, ἐ-
πιλεγόμενα, τὴν ἰδίαν σημασίαν τελείαν ἐπιδείκνυ-
ται, παράτασίν τινα μείζονα ἢ ἐλάσσονα ἐν διαφο-
ρᾷ χρόνε δηλῶντα κινήσεως, ἀριθμεμένης κατὰ τὸ
πρότερον καὶ τὸ ὕστερον. Λέγω δὲ τὸ νῦν τὸ πλατι-
κόν· τὸ γὰρ ἄτομον ἔτε χρόνον, ἔτε χρόνον τι μέρος,

χρόνῳ δὲ σημαντικῶν, ἥτοι συνεχείας, ἢ διαιρέσεως,
ἢ διορισμῷ (Α' ρ. Δ' Φυσ.).

Καὶ τῶν ῥημάτων τὰ αὐτοαδέλφερα. Καὶ αὐ- 280
τὰ κινήσεως σημαντικὰ ἐσι κατὰ συμβεβηκός, καὶ τῷ
κατ' αὐτὴν ἀριθμῷ κατὰ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον.
Διὸ καὶ χρόνῳ.

Ἀριθμὸν δὲ δίχα κινήσεως. Τὸ χθές, 281
Φησὶ, σήμερον, ὥρα, ἡμέρα κτ. ἀριθμὸν σημαίνει
δίχα κινήσεως. Ἀπαγε! Ἀριθμὸν ἔτω σημαίνει ἢ
τριάς, ἢ τετράς, ἢ πεντάς. Πάλιν ἐνταῦθα τὸν ἀ-
ριθμὸν τῶν τῷ χρόνῳ μερῶν ἐκλαμβάνει, τῆς ἀτόπῃ
ἐχόμενος ἀπρίξ ὑποθέσεως. Καὶ εἰ μὲν τὸν ἀριθ-
μῶντα νοεῖ, λεγέτω τις ὁ ἀριθμὸς ἂν εἴη τῆς ὥρας,
τὰ 4, ἢ τὰ 60, ἢ τὰ 3600. Εἰ δὲ τὰ ἀριθμητὰ,
ἴσω ἕκασον αὐτῶν καὶ μοναδικῶς αὐτοῖς σημαίνειν χρό-
νον. Εἴτα ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὁρισμῷ ἀναπτυσσόμενος,
ἱκανῶς ἀποδίδεται πλῆθος, καὶ σωρεία μονάδων, καί
τοι μὴ ὅσαι εἰσὶν ὠρισμένως ἐκτιθεμένων. Ο' δὲ τῆς
κινήσεως ἀριθμὸς ὁ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, συγ-
κεχυμένως ὠρίσθαι λέγεται· ἐπεὶ μὴ καὶ ἀριθμὸς ἐκ-
φέρεται ὁπόσος; Ἀλλὰ περὶ τέτων ὅρα τὰ εἰρημένα
(Α' ρ. 261.).

Τίποτε δ' ἂν εἴη καὶ. Εἰς τῷτο περιέσει (κα- 282
τά γε τὰ αὐτῷ δόξαντα περὶ τῷ χρόνῳ φιλοσοφί-
σας), ὥστε μὴδ' αὐτὸς ἔχειν εἰδέναι, τίποτ' ἂν εἴη τὸ
χρόνῳ σημαντικόν. Ἐν οἷς καὶ τῷτο μοι σκόπει, ὥς ἀ-
νωτέρω (Α' ριθ. 276, 277, 278.) τὸν ἀποδοθέντα
τῷ χρόνῳ ὁρισμὸν διεφάνλιζεν, ὥδε δὲ τοιοῦτο τι ζητεῖ,

οἷον τῷ ἐκάτερον σημαίνειν τῶν ἐν τῷ π, οδισιλημ-
μένῳ ὄρω ληφθέντων, κίνησιν γε ὁμῶς καὶ τὸν
κατ' αὐτὴν, φησὶν, ἀριθμὸν, ἐμφαντικὸν εἶη τῷ
χρόνῳ ὁ συγκεχυμένως, ἀλλ' εὐκρινῶς. Τὶ δαί; οὐ
τῷτο ἐστὶν ὁριστὸν τοιούτον ἐπίποθεῖν, ὥπερ ἂν ἰ τοῦ
χρόνῳ ὁρισμὸς ἢ προσήκων, ὡς ἄρα ὁρθῶς ἀποδο-
θεῖς, ὅν-ὡς ἀτελῶς ἀποδεδομένον φθάσας ἐκά-
κιστε;

283 Πῶς ἂν διαιρεθεῖη τὸ ἀγνοούμενον; Οὐχ
ὡς ἀγνοούμενον διαιρεῖται τὸ μέλλον, τὴν περὶ ἧς ὁ
λόγος διαίρεσιν, ἢ δὲ προγινωσκόμενον ὡς μετὰ
πολὺ, ἢ μετ' ὁ πολὺ ἐκβήσεται, ταύτῃ καὶ τῇ διαι-
ρέσει καδυποβεβλήται εἰς τε τὸ μέλλον, καὶ τὸ μετ'
ὀλίγον μέλλον διαιρεθέν.

284 Ἀ' γελῆ καὶ ἐν παρατάσει. Ἀ' τελῆ πάντως,
ὡς ἐν κινήσει ὑφισταμένην, καὶ τὸ εἶναι ἔχουσιν ἐν τῷ
γίνεσθαι, καὶ τὸ ἐντελεχεῖα τῷ δυνάμει συνάπτου-
σαν. Τὸ γεμὴν ἐν παρατάσει ἔμρι δοκεῖ καλῶς
ἔχειν, τῷ πολλάκις γινομένην εἶναι, ἀναπτυσσό-
μενον. Τὸ γὰρ πολλάκις ἐπανάληψιν σημαίνει τῷ
αὐτῷ, εἰς πλῆθος, ὅ ἐστι διωρισμένον ποσὸν, περι-
σάμενον· ἢ δὲ παράτασις, κατ' ἣν γίνεται ἵ,τι γί-
νεται, καὶ ἣν ἐκφέρει ὁ κατὰ τὸ ἐνεσὸς τῷ ῥήματος
χρόνος, ἐς· συνεχής.

285 Ὁ' δὲν συντελεσθεῖς ὁ παραταλικὸς ἀό-
ριστος γίνεσθαι. Διττῇ τινι διαφορᾷ τὸν παρατάτι-
κὸν διακρίνει τῷ ἀορίστῳ, τῇ μὲν τῷ ἀτελεῖ καὶ τε-
λείῳ τῆς πράξεως, τῇ δὲ τῷ σχολαιοτέρῳ καὶ ὀξυ-

τέρω. Τέτων τὴν μὲν Α'. καὶ ὁ Θεόδωρος ἐπέγνω
 ὀρίσάμενος, τὸν μὲν παρατατικὸν γὰρ παραλελα-
 μένον καὶ ἀλλήλους γὰρ παρφαχνημένους σημαίνειν,
 τὸν δὲ ἀόριστον γὰρ λείλειον. τὴν δὲ Β'. τὴν κατὰ
 τὸ σχολαιότερον καὶ ταχύτερον, ὁ μὲν Θεόδωρος ἐκ
 ἐπέγνω, ὁ δὲ ἐξηγητὴς αὐτῆς, ἐκ οἷδ' ὁπόθεν λα-
 βὼν, προσέθετο. Προσιθέναί δὲ τοῖς τοιούτοις, καὶ
 ἐξ ἰδίᾳ τι συνεισφέροντα, ἐχ' ὅπως ἔξω νεμέσεως,
 ἀλλὰ καὶ ἐπαινετὸν, ὅτε τὸ προσιθέμενον ἀληθές τε,
 καὶ λόγος ἄξιον. Τὸ γεμὴν περὶ τὸν λόγος, τὴν μὲν ὑ-
 πὸ τῆς παρατατικῆς δηλωμένην ἐνέργειαν σχολαιότε-
 ρον βαίνειν, τὴν δὲ ὑπὸ τῆς ἀορίστου ὀξύτερον περαν-
 θῆναι, ἐκ ἀληθές. ἢ γὰρ ἔτως, ὅστις ἦν βραδυ-
 γράφος ἐν τῷ ἔγγραφῳ, γράψας ἤδη εἰς ταχυγρά-
 φον μετέβαλε. καὶ τὴν αὐτὴν κίνησιν (καὶ γὰρ
 ἀόριστος συνλελεσθεὶς, φησὶν, ὁ παραλαλι-
 κὸς γίνεσθαι) ἐξέσαι λέγειν βραδίωνά τε, καὶ θάσ-
 σονα. οὐ τί ἀτοπώτερον;

Ὁ δὲ ἀόριστος λαχείαν κλ. Τὸ ταχείαν ἐκ 286
 ἀποδέχομαι, δι' αὐτὴν φθάσας εἴρηκα.

Τὸ νῦν δὲ γὰρ ἐνεσῶμι κλ. Οὐκ ἰσοδυναμεῖ 287
 τὸ νῦν προσλαβὼν ὁ ἀόριστος τῷ ἐνεσῶμι, ἀλλ' ἐπεὶ
 πλατικῶς ληφθεὶς τὸ νῦν ἐχ' ὅπως τὸ ἐνεσηκός,
 ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκατέρωθεν τῆς χρόνου σημαίνειν οἷόν ἐστι,
 προσρηθεὶς τῷ ἀορίστῳ, κατὰ τὸν ἐγγυὲς κείμενον
 τῆς ἐνεσῶτος διορίζει, τετέστι κατὰ τὸν παρακείμενον,
 ὥσπερ καὶ τὸ ἤδη, καὶ τὸ ἄρτι. Τέτοιο δὲ, ὅταν ὁ
 χρόνος ὁ γὰρ ἐγγυὲς (τῆς ἀτόμου νῦν) ἦ. ἤξει

νῦν, ὅτι γήμερον ἤξει, ἤκε νῦν ὅτι ἤλθε γήμερον. Οὕτως ἔν ὥς ὁρᾷς καὶ Ἀριστοτέλης τὸ νῦν μετὰ τῆ ἀορίστου (ἤλθε) κατὰ τὴν τῆ ἐγγυὺς παρωχημένον ἐξεδέξατο σημασίαν, καὶ κατὰ τὴν τῆ ἐνεσῶτος (Δ'. Φυσ.). Καὶ γὰρ ἄρτι δέ, φησι, γὰρ ἐγγυὺς γὰρ παρόντος νῦν, καὶ μόριον γὰρ παρελθόντος· πότε ἤλθες ἄρτι· εἰ ἢ ὁ χρόνος ἐγγυὺς γὰρ ἐνεσῶτος νῦν. Τὸ ἄρα ἄρτι ἤλθε, καὶ νῦν ἤλθεν, ὥς τὸ ἐγγυὺς τῆ ἐνεσῶτος παρωχημένον σημαίνοντα, ἰσοδύναμα. Ἀλλὰ τὸ ἄρτι τῷ ἀορίστῳ προσδεθὲν, τῷ παρακειμένῳ συνάδειν ποιεῖ, ἕχι τῷ ἐνεσῶτι· ἄρα καὶ τὸ νῦν.

288 Ο' δὲ ὑπερσυντελικὸς γὰρ παρεληλυθὸς ἄρτι καὶ. Ἀλλ' εἰ τὸ πάλαι τῷ ὑπερσυντελικῷ ἀποκεκλήρωται, πῶς καὶ τὸ ἄρτι, εἰ τὸ μὲν σημαίνει γὰρ ἐγγυὺς γὰρ παρόντος νῦν, γὰρ δὲ πάλαι γὰρ πορρωτέρῳ (Ἀριστ. Δ' Φυσικ.); Εἰ μήτις λέγοι, ὅτι διὰ τὴν ἀναφερομένην συγγένειαν ἀορίστος τις ἐστὶ καὶ ὁ ὑπερσυντελικός, οἷς ἂν συνενεχθῇ προσρήμασι, σύμφωνον τὴν σημασίαν ὑποδυόμενος· καὶ σὺν μὲν τῷ πάλαι αὐτὸ ὅν ὅπερ λέγεται, ἢ καὶ πορρωτέρῳ ἀγόμενος, σὺν δὲ γὰρ ἄρτι τῷ παρακειμένῳ ἰσοδυναμῶν. Οἱ γὰρ Στωϊκοὶ (ὃ γέγραφεν Ἀπολλώνιος) τὸν παρακείμενον γέλειον ἐνεσῶτα ἐκάλεον, ἥτοι συντελεσμένον.

289 Τὸ συντελεσμένον καὶ. Τὸ μὲν συντελικὸν ὁρᾷς ἂν αὐτῆ κατηγορηθεῖη, ὥσπερ δὴ καὶ τῆ

ἀορίστ· τὸ δὲ παρατατικὸν πόθεν, καὶ τίνι λόγῳ;
 συντελείας γὰρ παράτασις τις ἂν εἴη;

Οἱ δὲ παρὰ γέλωτος. Πλὴν τῷ μέλλοντος· ἔ- 290
 τος γὰρ ἐδέτερος.

Πῶς ἔκ' ἔσαι ἐν μὲν γῶ προτέρῳ ἀγελῆς 291
 παρωχημένος, ὃ ἐστὶ παραλαβικός; Εἴποι ἄλλ'
 ἔν, εἴτις ἐκεῖνο δοξάσειεν, ὥς ἢ μὲν κατὰ τὸν παρα-
 τατικὸν παράτασις πρὸ γ' νῦν, ἢ δὲ τῷ ἐνεσῶτος
 ἔσ' γε γ' νῦν. Καὶ ἔδ' ἔτως, καὶ ὑποτεθεῖ ὁ ἐνε-
 σῶς ἐν τῷ προτέρῳ πλατύνεσθαι, ὁ αὐτὸς ἂν εἴη τῷ
 ἀτελεῖ παρωχημένῳ, ἥτοι τῷ παρατατικῷ. Πάλιν
 δὲ ἢ τῷ μετ' ὀλίγον μέλλοντος δύναμις μελὰ γ' νῦν,
 ἢ δὲ τῷ ἐνεσῶτος ἀπὸ γ' νῦν. Ὡς καὶ εἰ ὑποτεθείη
 ἐν τῷ ὑσέρῳ ὁ ἐνεσῶς πλατυνόμενος, ἔ' παρὰ τῷ
 τῷ μετ' ὀλίγον μέλλοντι τὰ ἴσα δυνήσεται.

Πῶς ἔκ' ἔσαι συμπεριειληφῶς ἐνεργείᾳ 292
 γὰ ἀντικείμενα; Οὐδὲν δέος μήτοι γε ἀντίφασις
 παρέψοιτο τῷ ἐνεσῶτι πλατυνόμενῳ, καὶ ἐκατέρω-
 θεν ἔξω τῷ ἀτόμῳ νῦν γινόμενῳ. Πλατυνθεῖς γὰρ
 ἔτως, ἢ περ ἀπαιτεῖ, μέρη ἔξει τὸ μὲν πρὸ τῷ νῦν,
 τὸ δὲ μετ' αὐτό. Διὸ ἐδὲ τὰ ἀντικείμενα κατὰ τὸ
 αὐτὸ ἀληθεύοντα, κατὰ δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο, ἔξω πτοίας
 οἰασθὲν ἀντιφάσεως, τὰς τὸν πλατικῶς νοόμενον ἐνε-
 σῶτα ἀποδεχομένους εἶναι δίδωσι.

Τῶν τριῶν νῦν, ὧν καὶ ὁ φιλόσοφος ἐ- 293
 μνημόνευεν. Οὐδαμῶς τῶν τριῶν νῦν ὁ φιλόσοφος
 φαίνεται μνημονεύσας τέτων· ἢ δειξάτω ὅπερ, καὶ
 χρυσῆς ἐν Οὐλυμπίᾳ, φασὶ, σαθῆτω. Πῶς γὰρ, ὁ

δυοῖν μεταξύ νῦν τρίτον παρεμπεσεῖν ἡγόμενος
 εἶναι τῶν ἀδυνάτων, καὶ μηδὲ ὅλως ἐξεῖναι τὸ νῦν
 ἔχασθαι ἑτέρῃ τῇ νῦν, ὡς ἔδὲ σημεῖον σημεῖον, ἐν
 τοῖς περὶ φύσεως λόγοις λαμπρῶς ἀποδείξας; Τὸ
 τοίνυν μέσον τῶν προσπιπτόντων τῇ ψυχῇ νῦν κατ'
 Ἀριστοτέλην ἔδὲν ἄλλο ἐστίν, ἢ πολλάκις εἴρηται, ὅ-
 τι μὴ χρόνος ἐν κινήσει τῇ ὑπὸ τῶν ἄκρων αὐτῶν
 ἀριθμωμένη· καὶ ἢ πρὸ τῆς προτέρῃς δὲ, καὶ ἢ μετὰ
 τὸ ὕστερον περατόμεναι παρατάσεις χρονικαὶ καὶ αὐ-
 ταί. Καὶ ὁ μὲν Ἀριστοτέλης οὕτως. Οἱ δὲ Γραμμα-
 τικοὶ θαυμαστοὶ τῷ ὄντι τῆς ἐγχειρήσεως, εἰ τῶν α-
 συσάτων τριῶν ἀτόμων νῦν, τὸ μὲν τῷ ἐνεσῶτι το-
 μέσον, τῶν δὲ ἄκρων, τὸ πρότερον μὲν τῷ παρελη-
 λυθότι, τὸ ὕστερον δὲ τῷ μέλλοντι ἀποκληρόντες,
 ἔξω χρόνον ποιοῦνται τὴν ὑπὸ τῶν ῥηματικῶν χρόνων
 ἐμφαινομένην κίνησιν. Ἀλλ' οἶμαι ἔδ' αὐτὰς εἰς τῆτο
 εὐηθείας ἐλάσαι ἂν, ὡς ἔξω χρόνον ποιῆσαι τὸν χρό-
 νον· πλατικῶς δὲ τῷ νῦν ληφθέντι, ἐν παρατάσει
 τῇ ὑπερπιπτέσει μὲν τῆς ἀτόμῃς καὶ κυρίως νῦν ἑκατέ-
 ρωθεν, ἐχομένη δὲ καὶ αὐτῇ, οἶονεὶ κέντρα, διορίζειν
 τὸν ἐνεσῶτα· ἐν παρατάσει δὲ τῇ ἐκπιπτέσει τοῦ
 νῦν κατὰ τὸ πρότερον, ἢ κατὰ τὸ ὕστερον, καὶ διὰ τὴν
 μὴ παρὰ πολὺ ἀπὸ τῆς ἀτόμῃς νῦν ἀπόσασιν (ὡς
 Ἀριστοτέλης φησὶ)· τῷ νῦν, ἢ τῷ ἤδη ἐπισημαινο-
 μένην, τότε τῆς παρεληλυθότος νῦν καθιστάνειν, νῦν
 ἦλθε, καὶ τὸ τῆς μέλλοντος νῦν ἦξει.

Οὐ μὲν δὲ καὶ γὰρ γὰρ νῦν ἀπαντα ἐνιστά-
 μενα κλ. Περὶ τίνος νῦν ὁ λόγος; περὶ τῆς μαθη-

ματικῶς τε καὶ ἀκαρῶς, ἢ περὶ τῆ φυσικῆ καὶ καρτοῦ;
 Ἀλλ' εἰ μὲν περὶ ἐκείνῃ, περιττόν ἐστιν ἐπ' αὐτῇ καὶ
 μνημονεύειν ὅλως διαιρέσεως. Εἰ δὲ περὶ τῆς, καὶ
 μέρη ἔξει (διασατὸν γὰρ), καὶ τῆς τὰ μέρη ἐνεσηκό-
 τα θεωρηθήσεται ἅπαντα, ὥσπερ καὶ τὸ ὅλον. Ἐστὶν
 ἔνταῦθα ὁ παραλογισμὸς ἐκ μεταβάσεως τῆς ἀ-
 πὸ γένους εἰς γένος. Τιθεῖς γὰρ Α'. Φυσικῶς τὸ νῦν
 καὶ ἐν πλάτει, εἴτ' ἐπὶ τὸ μέσον καὶ ἀδιαίρετον, σενοῖ
 μαθηματικῶς τὰ τῆς ἐκατέρωθεν ἐκπίπτοντα μέ-
 ρη, σαφῶς παραλογιζόμενος. Οὗτος αὐτὸς παραλογισ-
 μὸς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῇ μικρὸν κατωτέρω λεγομένῃ.
 Εἴη ἐνεσηκὸς, ἡ δὲ καὶ νῦν, καὶ μὴν εἴη νῦν,
 ἡ δὲ καὶ ἐνεσηκός. Ἦτοι γὰρ περὶ τῆς κυρίως νῦν
 πάλιν ὁ λόγος, ἢ περὶ τῆς καταχρηστικῶς τοιούτης. Καὶ
 εἰ μὲν περὶ ἐκείνῃ, πάντως καὶ εἴτι νῦν, τῆς καὶ ἐνε-
 σηκὸς ἂν εἴη· ἐν αὐτῇ γὰρ ἔτετι μέλλει, ἔτετι πα-
 ρύχηκεν, ἔτε μέρος, ἔδὲ γὰρ ἔχει, καὶ ὅλον, ἔδὲ
 γὰρ τοιοῦτον ἐστὶν· ἐνεσηκὸς δὲ μαθηματικῶς, τῆς
 ἀδιαίρετως, καὶ κατὰ τὴν φύσιν τὴν ἑαυτῆς, ἢτοι
 ὡς σύνδεσμος, ἢ ὡς πέρας· καὶ γὰρ χρονικῶς, ὅτι
 ἔδὲ χρόνος, ἔδὲ χρόνος τι μέρος. Εἰ δὲ καταχρησικώ-
 τερόν τις τὸ νῦν ἐκλάβοι, καταχρηστικῶς ὁμοίως καὶ
 τὸ ἐνεσηκὸν οὐκ οὐκ νοεῖν κατὰ λόγον τῆς πρὸς
 τὸ ἐνεσηκὸς αὐτὸ ἐγγύτητος, τῆς ἐνεσηκὸν τῇ νῦν
 εἶναι συμπαραθέοντος, καὶ συνεπινοομένης ἀνάλογον.
 Τὰ δὲ τρία νῦν, ὧν πάλιν νῦν γίνεται μνεία, καὶ αὐ-
 τὰ ἀβατανίως παραδραμεῖν ἐνταῦθα καλόν. Οἶα
 γὰρ ταῦτα; Ἦτοι γὰρ τὰ ἀδιαίρετα (ἢ ψευδῶς ἐνε-

τίθετο τῷ Φιλοσόφῳ) καὶ ταῦτα ἐδείχθη ὄντα ἀσύ-
 ζατα (Α'ριθ. 293.)· ἢ τὰ τῶν Γραμματικῶν, ὧν
 τὸ μὲν μέσον τὸ κατὰ τὸν ἐνεσῶτα χρόνον δηλοῖ,
 τὰ δ' ἄκρα ἐκδρομαὶ οἷόν τινες τυγχάνουσι χρόνων,
 καὶ πάνυ πόρρῳ ἐκατέρωθεν τῷ ἐνεσῶτος γινομένων, καὶ
 διὰ τῆτο τῷ προσρήματι τῷ ἐνεσηκότος αὐτῷ πα-
 ρασημαινομένων.

295 Τὸ μὲν ἐσι φησὶ πρότερον, τὸ δὲ ὕστερον.
 Ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι τὰ τρία νῦν, ὧν πρὸ μικρῶ
 ἐμνήσθη, τοιαῦτα ἐσὶν, οἷα (ὡς ἀλλήλων ἔχουσιν
 ὑποτιθέμενα) μηδὲ ὄναρ φαντασθέντι τῷ Α'ριστοτέ-
 λει προσαναγράφει. Ἐξ ἐκείνων τοίνυν τῶν νῦν, ἅ-
 περ ὁ Φιλόσοφος προσπίπτειν ἔφησεν ἡμῶν τῇ ψυ-
 χῇ, τὸν χρόνον περισκοπέντων, ἐπιφέρειν ἕως ὅρ-
 θως οἶεται, ὡς εἴη νῦν, τῷ ὅτι καὶ ἐνεσηκότος.
 Ἀπαντητέον ἄλλ' ἔν, ὅτι καὶ κείνα ἡ ψυχὴ ὡς ἐνεση-
 κότος φαντάζεται θάτερον μετὰ θάτερον, καὶ τῇ ἀφ'
 ἑτέρου ἐπὶ θάτερον τέτων νοεῖ μεταβάσει τὸ πα-
 ρελάσαν ἕτω τῷ μεταξύ (ὅτι τῷ νῦν) χρόνου ἀ-
 ριθμεῖτε καὶ διορίζει, ὥστε ἐδὲ περὶ ἐκείνων οἷόν τε λέ-
 γειν, ὅτι νοεῖται μὲν ἡ νῦν, καὶ νοεῖται δὲ ἡ ἐνεση-
 κότος. Ἐνεσηκότος δὲ λέγω καὶ χρονικῶς, ἄλλ' ὀρι-
 κῶς καὶ περατωτικῶς, τῷ Α'ριστοτέλει συνάδων, καὶ
 ὅσοι μετ' ἐκείνων περὶ χρόνου ἐφιλοσόφησαν.

296 Προέλαχθαι δὲ ὁ ἐνεσῶς, καί τοι ὧν ἀγε-
 λῆς. Τὸν ἐνεσῶτα ἀτελῆ λέγεις, καὶ τὸ δυνάμει
 αὐτῷ περιάπτεις; καὶ μὴν εἴτινα ἐντέλειαν ἔχει τῶν
 χρόνων τῶν παρὰ τὸν ἐνεσῶτα ἕκαστος, ἐκ τούτου τε

ἔχει, καὶ διὰ τῆτον. Ἐγένετο γὰρ, ἢ γενήτεται
 καὶ ὅπερ τὸ εἶναι ἔχεν ἢ ἔξει, ἐπειδὴ ποτε ἦν, ἢ
 ἔσεται, ὅτε τὸ εἰπεῖν ὅτι γίνεται ἀληθές. Καὶ τῷ
 μὲν παρωχηκότος ἐκ ἑτ' ὄντος, τῷ δὲ ἐσομένῳ ἔπω,
 ἅτε δὴ τῷ μὲν ἐκσάντος τῷ ἐνεργείᾳ, τῷ δὲ μήπω
 ἀφικομένῳ, δυνάμει δὲ ἔτι ἔχοντος, μόνον τὸ ἐνεση-
 κὸς ἢ τοῖστο, καὶ ὄν ἐσί, καὶ ἐνεργείᾳ. Ἐνθεντοὶ καὶ τὴν
 αἰωνιότητα γεραίρομεν, ὡς πᾶσαν ἐν τῷ ἐνεσῶτι
 ἔσαν, ἀκρατόν τινα ἐντελέχειαν ὑμνῶντες αὐτήν, καὶ
 τὸ ἐνεργείᾳ τῷ δυνάμει μηδόλως ἀνάμικτον ἔχσαν.
 Καὶ μὲν δὴ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ Ἑρμην. Κεφ.
 Γ'. τὸ κατὰ τὸν ἐνεσῶτα μόνον ῥῆμα ἀποκαλῶν,
 τὰ κατὰ τὰς παρὰ τῆτον χρόνους ἔδὲ ῥήματα ἀξιοῖ
 ὀνομάζειν, πτώσεις δὲ ῥήματος. ὁ γὰρ ὑγιανεῖ
 καὶ ὑγίανεν ἔ ῥήματα, ἀλλὰ πτώσεις ῥήμα-
 τος. διαφέρει δὲ ὁ ῥήματος, ὅτι τὸ μὲν τὸν
 παρόντα προσσημαίνει χρόνον, τὰ δὲ τὸν πέραν.
 Ἀλλ' ἢ ἐνέργεια ἐρεῖς ἐν τῷ ἐνεσῶτι ἔπω ἐξετελέ-
 ωθη. Ἐςω δὴ. ἀλλ' ἢ ἐν τῷ παρωχηκότι τὸ χεῖ-
 ρον, οἷον ἀποσβεσθεῖσα, ἐκέτι ἐσιν, ὥσπερ ἢ ἐν τῷ
 μέλλοντι, μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἀναφθεῖσα, ἔπω ἐσί. Τὶ
 ἐν τελεώτερον ἂν εἴη, τὸ πῇ ὄν, ἢ τὸ μηδαμῶς ὄν;

Τότε γὰρ πέπονθεν ὁ πάσχων. Τότε δὴ 297
 πέπονθεν ὁ πεπονθώς.

Ἀναιρεῖ καὶ. Ἐμμέσως διὰ τῆς ἀναιρέσεως 298
 τῆς πάθης.

Μᾶλλον ὄντι ἐνεργητικῶ. Τὸ μᾶλλον ἔ 299

παραθετικῶς ἐκληπτέον ἐνταῦθα· τὸ γὰρ παθη-
τικὸν ἐκ ἐνεργητικόν, ἔδ' ἀνυσικόν.

300 Τὰ ἐκ 78 αὐτῶ γένος ἡμυθέντα. Πάνυ
ἄκυρον τὸ ἡμυθέντα ἐνταῦθα λέλεκται. Ἐπὶ γὰρ
τῶν ἐνεργείᾳ ὅλων ὁρθῶς ἀντις εἴποι, ἀπόμοιράν τι-
να ἀπὸ τέτων οἷον ἐκτέμνεσθαι. Τὸ γεμὴν γένος,
ὅλον ἐ τῶν ἐνεργείᾳ τυγχάνει, τῶν δὲ δυνάμει.

301 Τῷ λόγῳ 79 ποιολήλων. Νοητέον τῶν εἰ-
δοποιῶν διαφορῶν, ἃς ποιότητας καταχρησικώτερον
ὀνομάζειν ἔδεν κωλύει, ὥς ἐν τῷ ὁποῖον τι ἐστὶ κα-
τηγορημένας.

302 Τὰ προκατειλεγμένα εἶδη 78 οὐδετέρῃ.
Πλὴν τοῦ συγκατειλεγμένου τοῖς ἄλλοις ἕω ἀντὶ
τῆ εἰμῆ.

303 Ἀγγελῆς ὁ ἐνεσῶς. Τῶν χρόνων ὁ μάλισα
τελεώτατος ὁ ἐνεσῶς ἐστίν, ὥς ἀφ' ἧς τῶν λοιπῶν
τὴν ἰδίαν ἔλκοντες τελειότητα ἕκαστος εἰσὶ, καθά-
περ εἴρηται (Α'ριθμ. 296.). Εἰ δὲ οἱ παρωχηκότες
ἀόριστοι καὶ ὠρισμένοι συντέλειαν ἔχειν εἴρηται, τῆτο
παρίσῃσι τὴν τῆς διαθέσεως ἐκπεράτωσιν, ἣν αὐ-
θις ὁ ἐνεσῶς ἐκ πέραςτος εἰς πέρας ἐπιτρέχειν διὰ
πάντων νοούμενος, ἐκείνων τε συστατικὸς, καὶ τῆς κατ'
αὐτὸς συντελείας ὥφθη παραίτιος. Διὸ καὶ ἐκείνων ὑ-
περέχειν τὴν τελειότητα δίκαιος. Διὸ γὰρ ἕκαστον
τοιῦτον, ἐκεῖνο μᾶλλον. Καὶ ὁ παρατατικὸς δὲ, ὥς
παράτασιν τῆ ἐνεσῶτος δηλῶν, ἐν μετῴσῃ πως τῆ
ἐνεργείᾳ κατὰ τῆτο γινόμενος, τελειότερος ἂν εἴη
τῶν ἐξεσηκότων τῆ ἐνεργείᾳ χρόνων, ἢ μήπω ἐφι-

κεμένων. Κακείνων οἱ ἔγγιον τῷ ἐνεσῶτος γινόμε-
νοι, τελεώτεροι τῶν ἀπωτέρω. Τελεώτερον γὰρ τὸ
πλετῶ τῷ ἐπλέτῃσ᾽, εἰ μὴ παραμονὴν τῷ πλέτου
δηλοίῃ, ὡς ἐν αὐτῷ ἐτι ἐπαληθεύειν τὸ πλετῶ·
καὶ τὸ νοῶ τῷ ἐνόησ᾽ τελεώτερον· καὶ τὸ ζῶ τῷ ἐζῆσα
ὁμοίως· καὶ τὸ γράφω τῷ ἔγραψα· καὶ τὸ εἶμι τῷ ἤ-
μην. Τὶ δαί; καὶ τὸ κτῶμαι τῷ ἐκτησάμην; ναί· εἰ-
μὴ χώραν ἔχοι ἢ τῷ ἐνεσῶτος δύναμις ἐν αὐτῷ τῷ
ἐκτησάμην διὰ τῷ κέκτημαι. Καὶ ἐπὶ πάντων ἀπλῶς
τῷ ἴσῳ λόγῳ, εἴτι ἂν καὶ φαίῃ ὁ γραμματικὸς, τοῖς
ὀνόμασι μᾶλλον τὸν νῦν προσέχειν, ἢ τοῖς πράγ-
μασι.

Εἴσι καὶ κατὰ δύναμιν κλ. . . . Εἴσι 304
καὶ κατὰ σύνταξιν κλ. Ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ δι' ἐ-
λασσόνων τελεώτερα, ἢ τὰ διὰ πλειόνων εἰς ἐκφαν-
σιν ἤκοντα τῆς ἰδίας δυνάμεως.

Οὐ μὲν προσημαντικὰ, οἷα γὰρ ἐντελῆ 305
κατὰ διάθεσιν. Καὶ ταῦτα χρόνος προσημαντικὰ
εἰσὶ· πρὸς γὰρ τῇ δηλεμένῃ διαθέσει, ὁποῖα ποτ'
ἂν ᾖ, καὶ χρόνον σημαίνουσιν, ὡς ἐν διαφορᾷ χρόνου
πάντως αὐτὴν ἐμφανίζοντα. Ἄλλως ἐλπῶς ἂν ἔ-
χοι ὁ τῷ ῥήματος κατὰ τε Ἀριστοτέλην, καὶ ἐξ αὐ-
τῷ κατὰ Θεόδωρον ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς, ὅτι προση-
μαίνει χρόνον εἰρηκότας, εἰ πληθὺν τοσέτων
ῥημάτων ἔξω τῷ λόγῳ φέρεσθαι εἶασεν. Ἄλλ' οὐκ
εἰσιν· ἀπλῶς γὰρ τὸ μὴ προσημαντικὸν χρόνος ἐ-
στὶ ῥῆμα.

306

Κατὰ δύναμιν δὲ ἐν τῷ ὑπάρχῳ κτ. Ἀλλὰ τὸ τέλειον ἔχει τῷ πράγματι ὁ μόνον ὁ ὁρῶν, ἐν τῷ ὁρᾷ, ἀλλὰ καὶ ὁ ὑπάρχων ἐν τῷ ὑπάρχει καὶ ὥσπερ ἐν ἀκαρεῖ ἢ ὁρασίς, καὶ ἢ νοήσις, ἔτι ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἢ ὑπαρξίς. Ἀδύνατον γὰρ, ἐν τῷ ὁρᾷ, ἢ νοεῖ, μὴ ὑπάρχειν· πρότερον γὰρ τῷ ἐνεργεῖν τὸ εἶναι, καὶ ἀδιάσπαστον. Εἰ τοίνυν ἐκεῖνα κατὰ χρόνον τέλεια, ἔσω καὶ ταῦτα. Εἰ δὲ ταῦτα κατὰ δύναμιν, τί μὴ κακεῖνα; ἢ ὅτι ὑπαρξεως μὲν καὶ ζωῆς παράτασις τις ἐστίν, ὁράσεως δὲ καὶ νοήσεως οὐκ ἐστίν; Ἀλλ' ἐστὶ καὶ ταύτης ὁμολογημένως· παρατείνει γὰρ καὶ ὥστε ἐνέργεια τῷ ὁρωμένῳ ἐνδιατρίβουσα, καὶ νοήσις τῷ νοομένῳ προσέχουσα, ἐδὲν ἡττον, ἢ τὸ ζῆν αὐτὸ παρατείνει, καὶ τὸ ὑπάρχειν, αὐτοῖς τοῖς ζῶσι καὶ τοῖς ὑπάρχουσι.

307

Οὐ μόνον προβάλλοντά τι οἴκοθεν εἰς τὸ ἔξω κτ. Οὐκ ἀγαπᾷν ἔοικεν εἰς ἐνταῦθα τοῖς τῷ Θεοδώρῳ ὁ ἐξηγητής. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος τοῖς μὲν κατ' ἐκπομπὴν ἴδιον προσκληρωσαμένους τὸ προβάλλεσθαι τι, τοῖς δὲ κατ' εἰσπομπὴν τὸναντίον τέτου, οἷα εἰκὸς, ἐναντιοδυναμῶσι πως, τῆς τῷ ἔξωθεν προσλαμβάνειν τι, οὗτος καὶ τῇ τῶν κατ' ἐκπομπὴν γνῶρισμα ἐν μέρει τοῖς κατ' εἰσπομπὴν ἀπεκλήρωσε, λέγων ὅτι καὶ ταῦτα οἴκοθεν τι εἰς προβαλλόμενα. Ἀλλὰ περὶ τέττε ἴσως καὶ ἐξῆς λόγος εἶσαι, ὅτε καὶ πληρέστερον ἀπαντήσομεν. Ἦδη δὲ τέτο σημασιώτερον, ὅτι καὶ τὸ ῥῆμα φωτίζω, τῇ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἀντανάκλασις, ἢ προσεχρήσατο εἰς πα-

ράδειγμα, ἐν τῶν κατ' ἐκπομπὴν σχεδὸν ἡμῖν ἐνα-
πέδειξε.

Τῶν ἡλιακῶν ἀκρίνων γὰρ κατὰ κάθε- 308
τον. Ὑπὲρ τὴν Σύνηνην ἡμᾶς ἀπήγαγε, κατὰ κυ-
νέων ἀνδρῶν ἄσπετα φύλα γενέσθαι ἐκβιασάμενος,
ὥς διδάχθῃναι τὴν τῷ Φωτὸς ἀντανάκλασιν. Εἰ-
κοις γὰρ μόνοις τοῖς μεταξὺ τῶν Τροπικῶν λαχῶσι
τὴν οἰκῆσιν προσβάλλει ὁ Φωστὴρ κατὰ κάθετον·
καὶ ὅδ' αἰεὶ δηλονότι, καὶ μὴ τὰ ἐπίπεδα τῶν χω-
ρίων, τὰ δὲ πρηνῆ, ἢ ὀρεινὰ ἔχουσιν, ὅδ' ἐκείνοις. Τί
γὰρ ἔδει καθετοῖς ἐνταῦθα καὶ ἐπιπέδοις τῶν γραμ-
ματικῶν ἐκτεῖσαι τὰς ἐντυγχάνοντας, τῶν ἀνταυ-
γειῶν ὅθεν ἦττον γινομένων, καὶ μὴ πρὸς κάθετον,
κατὰ τῶν κυρτῆν ἐχόντων τὴν ἐπιφάνειαν, ἢ ὑποκοί-
λων, καὶ μὴ ἐπιπέδων; Ἡ' ὅπως τῇ ἀναδρομῇ διὰ
τῆς αὐτῆς εὐθείας τῷ ἀφ' ἧς προῖκται ἢ ἀκτὶς προ-
σαναπεσῆσα, τὴν εἰσπομπὴν ἀναπτύξῃ ἡμῖν ἀκρι-
βέστερον; Εἶεν· ἀλλ' ἀνατρέχει ἄρα τὸ ἀφ' ἡλίου
σελάγισμα, προσβαλὸν τῇ γῇ ἐπιπέδῳ πρὸς κά-
θετον, καὶ ἀντανάκλασθὲν, ἐπ' αὐτὸν πάλιν τὸν ἡ-
λιον ἐπάνεισιν; οὐκ οἶμαι. Ἐπὶ μέντοι τῶν κατ' εἰσ-
πομπὴν ῥημάτων τὴν ἀναδρομὴν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τε-
λευτᾶν ἀναγκαιότατον.

Ἡ' ὑπεργία δὴλον ὡς αὐτοουργίας κτ. 309
Τοσούτον ἀπέχει τῷ ὅπως ἔχειν ἢ λέγεται, ὅσῳ καὶ ἡ
αὐτοργία τὴν ὑπεργίαν μάλισα ἀναιρεῖ, καὶ ἀνάπαλιν.
Οὐ χρὴ δὲ λέγειν, ὅτι γῆς αὐτοουργίας ἢ ὑπερ-
γία, εἰμὴ ἀπέσης παρεῖσα, ἢ ἀπέσα παρέσης.

310 Οὐτε κατὰ περιποίησιν κλ. Τὶ δὲ τὸ κρῖ-
νομαῖσαι, ἀντὶ διὰ σέ, καὶ σὴν χάριν, καὶ τὰ τέτω ἐοι-
κότα, καὶ κατὰ περιποίησιν καὶ αὐτά;

311 Οὐτε κατ' εἰσπομπήν. Εἰσὶ δὲ πάντως κατ'
εἰσδοχὴν τὰ παθητικὰ τὴν τῷ πάθους· ἔξωθεν δὲ
προσλαμβάνοντά τι (ὃ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ) τὸ κυριώ-
τερον τῆς εἰσπομπῆς, καὶ ὧς τὰ κατ' εἰσπομπὴν ῥή-
ματα ὁ Θεόδωρος ἡμῖν διεγνώρισεν, οἰκείηται.

312 Παντὸς παθητικῆς κλ. Ἐξαιρεῖν ἔδει τῷ κα-
νόνο, καὶ εἰπεῖν πλὴν τῶν μέσων, οἷον βιάζομαι. Ἐ-
πιχειρήσεις γὰρ ἅντις ὡδί. Παντὸς παθητικῆς εἰς
μαὶ ἐνεργητικὸν ἐστὶ παραδέξασθαι· τὸ δὲ βιάζο-
μαι παθητικὸν εἰς μαὶ· ἄρα καὶ τῷ βιάζομαι πα-
θητικὸν ἐστὶ παραδέξασθαι τὸ βιάζω. Πρὸς ταῦ-
τα εὖ οἶδ' ὅτι ἀπαντήσκειν ὁ Θεόδωρος ἀποφήσας
τὴν ἐλάχιστον, μηδὲ δεῖς παθητικὸν εἶναι κυρίως
εἰπεῖν τὸ βιάζομαι, διὸ μηδὲ τῷ κανόνι ἐμπεριέ-
χεσθαι, ὡς δεῖν ἐκ' αὐτῶ ἐξαίρέσεως. Τῇ γεμῆν
ἀπαντήσκει ῥάδιον ἀντεμβαλεῖν ἔτω. Τὸ κυρίως πα-
θητικὸν, περὶ ὃ λόγος ἐνταῦθα, ἦτοι ὡς ἐκ μόνης
τῆς σημασίας ληπτέον, ἢ ὡς ἐκ τῆς φωνῆς μόνης,
ἢ ἐξ ἀμφοῖν. Ἀλλὰ γὰρ τὸ πρῶτον ἔδειξεν ἂν εἴποι,
ἐδ' ἐν τῷ Β'. τὸ μὲν, διὰ τὸ αὐτοπαθητικὸν πάχω·
τὸ δὲ, διὰ τὸ αὐτοενεργητικὸν μάχομαι· τὸ δὲ γε
τρίτον δεμένων, ὅτι τὸ ἐξ ἀμφοῖν, ὑποπесеῖται τῷ
κανόνι, καὶ τὸ μέσον βιάζομαι, ὡς ἀμφοῖν, καὶ φωνῆς
τετέσι καὶ σημασίας παθητικῆς εὐμοιρεῖν. Κάντεῦθεν
αὖτις ὡς ὑποπεπτωκὸς μὲν ταῖς περιστάσεσι, μὴ ὑ-

ποκείμενον δὲ τῷ ὄρω, τῷ κανόνος ἂν εἴη ἐξαιρετέον.
 Ἐρεῖς· ἀλλὰ περὶ παθητικῆς φησὶν ὁ κανὼν τῷ καὶ
 φωνῇ καὶ δυνάμει, ὃ καὶ ἐαυτὸ μὴ οἶον ἢ ἐμφαίνειν
 καὶ ἐνέργειαν· τὸ δὲ βιάζομαι ὡς ἐν τύπῳ παθητι-
 κῷ καὶ ἐνέργειαν σημαῖνον, καὶ διὰ τῆτο ὡς περιττὴν
 ἡδὴ, ἀπαράδεκτον ἔχον τὴν διὰ τῆς ἐνέργητικῆς
 κατάληξιν, αὐτόθεν τῷ κανόνος ἐξήρηται. Ἀλλὰ
 γὰρ τί ποτ' ἔσαι λέγειν περὶ τῶν ὁλοπαθητικῶν;
 Ὅρα γὰρ τὸ γίγνομαι καὶ φωνῇ, καὶ σημασία πα-
 θητικὸν ὄν, ἐνεργείας ἐστὶν ἀνέμφατον· καὶ ἀπὸ τῆς
 μέσης ἔτις ἐπὶ τὸ ἐπίμεσον μεταπεσέσης τῆς δυσ-
 κολίας, εἰμὴ ἐκεῖνο, τῆτο πάντως τῷ κανόνι καδυ-
 παχθήσεται. Μετασοιχειωθήσεται γὰρ ὁ πρῶτος
 τῆς ἀντιθέσεως συλλογισμὸς εἰς τὸν παραπλήσιον
 τῆτον. Παντὸς παθητικῆς εἰς μαι λήγοντος,
 καὶ μὴ οἶσθε ὄντος (δεῖ γὰρ καὶ τῆτο προσεννοεῖν
 διὰ τὴν ἀπάντησιν) καὶ ἐαυτὸ σημαίνειν ἐνέρ-
 γειαν, ἐνεργητικὸν ἐς παραδέξασθαι. Ἀλλὰ
 τὰ ὁλοπαθητικὰ, οἶον τὸ γίγνομαι κτ., πα-
 θητικάτε ἐς, καὶ εἰς μαι λήγοντα, καὶ ἔδε
 οἶα τε ὄντα (τὸ τῆς ἀπαντήσεως) καὶ ἐαυτὰ
 σημαίνειν ἐνέργειαν. Ἄρα καὶ τῶν ἐνερ-
 γητικῶν ἐς παραδέξασθαι. Ἐρεῖς ἔτι (τῆτο
 γὰρ λοιπὸν) ὅτι προσδιώρισαι ὁ κανὼν τοῖς ἐφεξῆς·
 εἴαν μετὰ τῆς λήξεως, καὶ τὰ τῆς συντάξεως,
 καὶ διανοίας τῶς ζῆται. Ἐρευνήσομεν δὴ καὶ τῆτο.
 Τίς ἄρα ἡ λήξις νοεῖται, καὶ τίς ἡ σύνταξις, καὶ τίς ἡ
 διάνοια; Πότερον τὰ τῆς παθητικῆς, ἢ τὰ τῆς ἐνεργη-

τικῆ; Εἰ μὲν ἔν τῷ τῷ παθητικῷ (ἢ δοκεῖ ἐξειλη-
 φέναι καὶ ὁ Θεόδωρος δι' ἧ προσέθετο παραδείγμα-
 τος, οἷον φιλοῦσε ὅτι φιλοῦμαι εἰπών· τῷ τῷ
 λέγομεν ἐνεργητικῶς φιλοῦσε, ὅτι ἐν τῷ εἰς μαι
 παθητικῷ (φιλοῦμαι) μετὰ τῆς λήξεως (τῆς εἰς
 μαι, ἣν ἀνεπτυγμένως καὶ ὁ κανὼν ἀναφέρει) ἢ τε διά-
 νοια πάθος ἐμφασιν φέρει, καὶ ἡ σύνταξις ἡ παθη-
 τικὴ ἑρμηνεύεται, ἐνὸν εἰπεῖν φιλοῦμαι ὑπὸ τοῦ· ὃν
 δὴ νῦν καὶ ὁ Σχολιαστὴς ἐξεδέξατο, ἰσημίσε λέγων,
 ὅτι ἴσαμαι ὑπὸ τοῦ, καὶ δαίρωσε, ὅτι δαίρο-
 μαι ὑπὸ τοῦ κατ. . . . οὐ μὲν πέλημίσε, ὅτι
 ἐδὲ γὰρ πέλαμαι ὑπὸ τοῦ), εἰ μὲν ἔν τὴν τῷ πα-
 θητικῷ νοεῖν χρὴ λῆξιν τε, καὶ σύνταξιν, καὶ διά-
 νοιαν, ὅρα καὶ τὸ μέσον βιάζομαι, καὶ τὸ ὀλοπα-
 θητικὸν γίγνομαι, ἔχ ὅπως τῇ τῷ κανόνος δυνά-
 μει, ἀλλὰ καὶ τῇ τῷ προσδιορισμῷ εἰς ἐνεργητικὰ τρέ-
 πειν καὶ αὐτὰ, τὸ βιάζω, καὶ τὸ γίγνω, ἐπεὶ καὶ
 αὐτοῖς παθητικοῖς ἔστιν εἰς μαι μετὰ γῆς λήξεως
 (ὡς ὁ προσδιορισμὸς βέλεται), καὶ τὰ τῆς συντάξεως,
 καὶ τὰ τῆς διανοίας σώζεται· εἰποῖς γὰρ ἂν ὁρθῶς,
 βιάζομαι ὑπὸ τοῦ, γίγνομαι ὑπὸ τοῦ. Εἰ δὲ
 πάλιν τήν τε κατάληξιν, καὶ τὴν σύνθεσιν, καὶ τὴν
 διάνοιαν ἔκ ἐπὶ τῷ παθητικῷ, ἐπὶ δὲ τῷ ἐνεργητι-
 κῷ ἐκδέξοιο (ὡς μετὰ μικρὸν ὁ Σχολιαστὴς βελήν
 ἀμείψας, ἢ τῶν ἀνωτέρω ἐπιληφθεὶς ἐξεδέξατο),
 καὶ εἰποῖς ὅτι ἔσυσσάτο γὰρ βιάζωσε, καὶ γίγνω-
 σε, ἀπαντήσω εὐλογωτάτην ἀπάντησιν, ὅτι ἰφ-
 θήσεται ἔτω λῆρος ἀντικρυς ὁ κανὼν καὶ περιττή

τις αὐταδολοχία. Φέρε γάρ, ἀνεπτύχθω ὁ προσ-
διορισμός κατὰ τὸν λοιπὸν τῆτον τρόπον νοόμενος· τὸ
ἐὰν μετὰ τῆς λήξεως, καὶ ἡ σύνταξις καὶ ὁ
νόστος σῶζηται, σημαίνει ἡμῖν (ὡς ὁ Σχολιαστὴς) τὸ
ἐὰν ἡ σύνταξις τὸ βιάζω, καὶ τὸ γίγνω· τῆτο
δὲ εἶναι, εἰ ἔξῃς τὸ ἐνεργητικὸν παραδέξα-
σθαι. Οὐκ ἔνν οὐ κανὼν ἡμῖν συναφθεῖς τῷ προσδιο-
ρισμῷ, εἰς τῆτο ἀπέληξε. “Παντὸς παθητικῆς εἰς
μαί λήγοντος, ἐνεργητικὸν εἰς παραδέξασθαι, εἰ
τὸ ἐνεργητικὸν εἰς παραδέξασθαι.” Οὐ πῶς ἔκ
ἔσαι ψυχρά τις, καὶ κενὴ ταυτολογία;

Ταυτὸν ἐκ πρώτης γε εἰπεῖν καὶ προϋφι- 313
σαμένην. Τὸ ἐκ Β'. ὃν, ἡ λέγεται, ῥῆμα, προϋ-
φιστάμενον μὲν εἰς τὴν ἐκ Γ'. πτωτικῆς, καὶ μὴν δὲ καὶ
ἐκ πρώτης. Εἴτι γέν ἐκ Α'., τῆτο καὶ προϋφιστάμενον
ἐξ ἀνάγκης· καὶ ἀνάπαλιν δὲ, εἰ μὴ δυοῖν ὄντων καὶ
μόνων, ἐφ' οἷς τὸ πρότερον τῆς τάξεως θεωρεῖται
καὶ τὸ ὑστερον· ὥστε καὶ ἂν εἴη ἐν παρολκῇ ἐνταῦθα
τὸ ἐκ πρώτης.

Προδιεξευγμένον σχῆμα κτ. Ἀντίθετός 314
εἶναι ἡ τῆ προεπιζευκτικῆς κατὰ Θεόδωρον ἐπω-
νυμία τῆς τῆ προδιεξευγμένου κατὰ τὸν αὐτὸν
Σχολιαστήν. Δῆλον γάρ, ὡς ἡ μὲν σύζευξις ση-
μαίνει, ἡ δὲ διάζευξις. Κακείνῳ μὲν τὸ προεπι-
ζευκτικόν, ἐν τῷ πληθυντικῷ ῥήματι, ἡ φθάσαν
ἐαυτῷ προεπέζευξεν ὑφ' ἐν, τῇ ἐνεργείᾳ ἢ τῷ πά-
θει κοινῇ συμπεριλαβὼν τὰ πρόσωπα, ὅπως ἂν ἔ-
χῃ τάξεως, ἢτοι τέτων πρώτον, ἢ μετὰ. Τῆτο

δὲ τὸ προδιεzeugμένον, ἐν τῇ μεταξὺ τῶν προσώπων παρεμπτώσει κεῖται, ἢ μεσολαβεῖται τῶν λέξεων, ὃ μετ' αὐτὰς τεθεῖναι ὤφειλε. Καὶ δῆλον ἐκ τούτου, ὡς ἐκ αἰὲ προεπιzeugτικὸν τὸ προδιεzeugμένον. Ἐκείνους γὰρ ἐν πληθυντικῷ αἰὲ ὄντος τῷ ῥήματι, τῆτο καὶ ἐν ἐνικῷ πολλάκις, οἷον τὸ δ' ἄρ' ὁ μὲν ἐγχει ὀξύεντι ἵετο ἀκοντίσαι, ὁ δὲ τοξεύσαι. Ἐνθα τῷ προεπιzeugτικῷ ἐν τῷ δυϊκῷ ἀριθμῷ (παρ' ὃ ἐξείληφεν ὁ Θεόδωρος) κειμένους, τὸ προδιεzeugμένον ἂν εἴη ἐν τῷ μεσολαβηθέντι ἵετο.

315

Ἐνθα εἰπεῖν καλ. Ἐπανορθοῦνται τὸν Θεόδωρον ἡμῖν κἀνταῦθα εἰπόντα, γὰρ εἶδη γῆς καθ' ἕκαστα μεταβάσεως, ὡς ὀφείλοντα εἰπεῖν τῆς καθόλου, προθεῖς καὶ τὸν λόγον τῆς ἐπιδιορθώσεως, ὅτι γὰρ εἶδη γῶν καθόλου, εἴτ' οὖν γῶν γενῶν ἐς, καὶ ὡς ἐ λέγεσθαι γὰρ εἶδη γῶν καθ' ἕκαστα, εἴτ' οὖν γῶν ἀλόμων. Ἀλλ' ἐπισῆσαι ἔδει, ὅτι καὶ τὰ εἶδη τῆς ζώης ὀρθῶς λέγεται, καὶ τὰ εἶδη τῆς ἀνθρώπου, καὶ τῆς ἵππου, κτ., τὸ μὲν διαιρητικῶς, τὸ δὲ κληρικῶς. Ἐνθεντοι ἐδὲ πάνυ εὐλόγως, ἐν οἷς εἶπεν, ἀκυρολεξίας ὁ Θεόδωρος κρίνεται. Εἰδὼς γὰρ πάνυ καλῶς καὶ αὐτὸς, ὅτι τὰ τοιαῦτα εἶδη τῆς καθόλου μεταβάσεως εἶδη ἐσιν, ὡς εἰς αὐτὰ διαιρημένης, ὡς ἄρα πρόχειρον τὸ τοιούτο, καὶ κατὰδηλον ὄν, εἵασεν ἑκάστῳ σκοπεῖν αὐτὸς δὲ κληρικῶς ἐπενεγκεῖν ἐβελήθη τὰ εἶδη γῆς καθ' ἕκαστα μεταβάσεως, οἷονεὶ λέγων, αἱ ἐμ εἶδει καθ' ἕκαστα μεταβάσεις ὑποκείωσαν κτ.

Μηδέμοι κείθαι παρέλκον ὥδε τὸ καθ' ἕκαστα νόμι-
 ζε κατὰ τήνδε τὴν ἐκδοχὴν. Ἐπειδὴ γὰρ πολλὰ
 εἰσι τὰ ῥήματα, τὰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ τῆς μεταβάσεως
 εἶδος πεφυκότα ἀνάγεσθαι, ἀκριβέστερον καὶ τῆτο ἐδή-
 λωσε διὰ τῆ καθ' ἕκαστα, τὰ εἶδη οὕτω τῆς μετα-
 βάσεως ἡμῖν παρισάνων, τῆς θεωρημένης καθ' ἕκα-
 στα τὰ ῥήματα, τῆτέσι γὰρ ἐν εἶδει μεταβάσεις,
 εἰς ἃς ἕκαστον τῶν ῥημάτων ἀνάγεται. Ἀλλ'
 ὅδ' ἐκεῖνο, ὅ τὴν εὐθύνην τῆ καθηγητῆ ὁ Σχολια-
 σὴς παραρτῦει, παραδραμεῖν ἄξιον. Τὰ εἶδη, φη-
 σὶν, ὅ λέγεται τῶν καθ' ἕκαστα, εἴτ' οὖν τῶν
 ἀτόμων. Πῶς ἔχι ὧ βέλτισε; Ἀλλὰ λέγεται ὁ-
 μολογμένως καὶ τὸ εἶδος, ἢ τὰ εἶδη τῶν ἀτόμων,
 ὥσπερ δὴ καὶ τὰ ἄτομα τῆ εἶδος, ἢ τῶν εἰδῶν· καὶ
 τὸ γένος δὲ τῶν εἰδῶν ἔδεν ἦττον, ἢ τὰ εἶδη τῆ
 γένους, τῇ μὲν ὡς ὅλα τῶν ἰδίων μερῶν, τῇ δὲ ὡς
 μέρη τῶν ἰδίων ὅλων.

Κατ' αἰτιατικὴν δὲ λέγεται ἐν λόγοις κτ. 316
 Ἐναλλαγὴ τις ἐγκλίσεως ἂν εἴη ἐπὶ τῶν τοιούτων,
 κατὰ τὸ ἀδόκητον γινομένη, καθ' ἣν εἰς ἀπαρέμ-
 φατον σχηματίζων τὸν λόγον ὁ λέγων, καὶ τότε τὴν
 αἰτιατικὴν προτάττων, εἴτ' εὐθὺς οἶονεῖ (τὸ τῆ λό-
 γος ἀνεπιτήδευτον, καὶ ἀπερίεργον δεικνύς) ἀπροβε-
 λεύτως εἰς τινὰ τῶν ἐγκλίσεων τὴν φράσιν ἔτρεψε,
 διὰ τῆ συναπτικῆς, ἢ βεβαιωτικῆς μορῆς ὀρθώσας, τὸ
 δὲ πρόσωπον (ὡς ἡδὴ ἐξενεχθῆν) πλάγιον καταλι-
 πὼν, ὡς μηκέτι ὀρθῶσαι δυνάμενος. Ὅτι δὲ ἔτως
 ἔχει, αὐτὴ ἢ λέξις μεταρμωθεῖσα εἰς ἀπαρέμφα-

τον, τὸ λεγόμενον ὧδε πισώσεται. Εἶπέ μοι, τὸν Πρ-
 λύδωρον ζῆν, ἢ μὴ Φῆς; Καὶ ἵνα εἰδῆσα Κλεό-
 δημον, εἶπης αὐτῷ τὸν υἱὸν ἐξεφανωκέναι τὴν χαί-
 την τὴν νέαν αὐτῆς. Καὶ οἱ τὸν οὐρανὸν λέγοντες ἀ-
 ναπείδουσιν εἶναι πνιγέα. Καὶ τὸ, ἀνήρετ' ἄρτι Χαι-
 ρεφῶντα Σωκράτης, ψύλλαν ὁπόσας ἄλλεσθαι τὰς
 αὐτῆς πόδας; Καὶ τὸ, δείξειν ὑπιοχνεῖτο τὴν Γλύ-
 κωνος ἀρετὴν, καὶ τὰς πάνυ τραχυναμένους φίλους ἀ-
 περγάζεσθαι. Καὶ τὸ ἦδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελ-
 Φεὸν πονεῖσθαι. Καὶ ὅς' ἄλλα τοιοῦτότροπα.

317 Ἀπὸ προσώπου ὡς πρόσωπον. Ἐδεῖ εἰ-
 πεῖν, ὅτι διαβατικὸν εἶδος ἀκέρει διὰ τὸ διαβαίνειν
 ἀπὸ προσώπου εἰς πρᾶγμα. Τὸ γὰρ πῆ τῆς συντά-
 ξεως (ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἶλεγεν) ἐκ ἐν τοῖς προ-
 σώποις, ἐν δὲ τῇ ἐνεργείᾳ, καὶ τῷ κατ' αὐτὴν πράγ-
 ματι, ἢ τινι αἰτίῳ θεωρεῖται. Διὸ καὶ τὸ διδάσκω
 γραμματικὰ, ὡς ἐπιβατικόν τε καὶ σύνθετον ὄν, ἐν
 τοῖς συγκειμένοις μᾶλλον, ἢ περ ἐν τοῖς ἀπλοῖς ἐ-
 κρίνεν εἶναι τακτέον.

318 Διαβατικὸν δὲ ἀπὸ τῆς διαβαινέσης ἀπὸ
 προσώπου εἰς πρόσωπον αἰγιατικῆς. Διορθω-
 τέον ἂν εἶη καὶ τῆτο κατὰ τὸ ἀνωτέρω, ἀπὸ προ-
 σώπου εἰς τὸ πέρας, ἦτοι τὸν ὅρον τῆς ἐνεργείας, ὃ
 ἐστὶ τὸ κατ' αὐτὸν πρᾶγμα.

319 Καθ' ὅτι καὶ τῆς δοτικῆς ἢ χρηστis, εἰ
 καὶ μὴ ἀκριβῆς, ὡς ὁ Θεόδωρος ἐν ταῖς περὶ συν-
 τάξεως ἐπιθέτε εἰδίδασκε λέγων, ὅτι ἡ τῆς δο-
 τικῆς χρηστis ὁ πάνυτι ἀκριβής.

Πῶς οὖν ἐτεροτελὲς εἶρηται; Ἐοικεν ἄμε-
 τάπεισόν τι εἶναι τὸ τῆς προλήψεως, καὶ ἔκ εὐαπό-
 θετον. Ὅρα γὰρ ὅπως ὁ Σχολιαστὴς, παρερμηνεύ-
 σας τὸν ἡγεμόνα αὐτῷ τῷ λόγῳ περὶ τὸ ἐτεροτε-
 λὲς εἶδος τῆς συνθέτης συντάξεως, καὶ ἐντυχὼν τοῖς
 ὑπὸ ἄλλων περὶ τὰς ὁρθῶς λεγομένοις, ὅμως ἔκ εἵ-
 ξεν, ἀλλ' ἐμμένειν οἷος ἐστὶ καὶ ἐγκάρτερεν τῇ δόξῃ,
 ἢ ἅπαξ προκατείληπτο, καὶ βίαν ἡντιναῦν ἐπαγα-
 γεῖν τῷ λόγῳ, ἢ ἐνδῆναι. Ἀλλ' ἐμοὶ πρῶτον δο-
 κεῖ τὴν ἀποδοκιμαζομένην αὐτῷ ἔκθεσιν τῷ ἐτερο-
 τελεῖ ἐπὶ λέξεως ὑποθέσθαι. Οὕτω γὰρ ὑπ' ὀφει-
 συνομένη τῇ πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τῷ ἐξηγητῇ πα-
 ραθέσει, δοίη ἂν παντὶ τῷ ἐντυχχάνοντι ἐλέσθαι
 τὸ εὐλογώτερον. ἔχει μὲν οὖν ἡ ἀπόβλητος αὐτῷ
 θόξασα ἐρμηνεία ἕτω. "Τὸ δὲ ζ'. εἶδος συγκατη-
 γορηματικὸν ὀνομάζεται, ὅτι ἐκ συγκατηγορημάτων
 συνέστηκε. Διττὸν δὲ καὶ τῷτο· ἦτοι γὰρ προσρημα-
 τικὸν, ἐπιρρήματος ἐπιφερομένον, οἷον διδάσκω σε
 οὖν· ἢ ἐτεροτελὲς, ὡς ἐτέρωθεν ἔχον τὸ τέλος,
 προσκειμένης προθέσεως, οἷον ταῦτα πάχω δι' ἀ-
 χρηματίαν, ἢ καὶ συνδέσμου. Καὶ γὰρ οἱ Στωϊκοὶ καὶ
 τὰς προθέσεις προθετικὰς συνδέσμους ἐκάλεον,
 οἷον ἀδελφὴς εἰμὶ ἀχρηματίας ἕνεκα. Τὸ γὰρ ἐπιρ-
 ρῆμα διέκρινε τῆς προθέσεως· πᾶσα γὰρ πρόθε-
 σις φύσει ἐτεροτελής. Τὰ δ' ἐπιρρήματα, καὶ καθ'
 ἑαυτά τι ἐστὶ σημαίνοντα· διὸ καὶ αὐτοτελεῖ εἴρηται.
 Ὁ γὰρ καλῶς εἰπὼν, τὸ λεχθὲν, ἢ πραχθὲν δο-
 κιμάζων φαίνεται, καὶ κατ' Ἀριστοτέλην εἰπεῖν,

ἡΐσησι δὲ αὐτῶν ὁ λέγων τὴν διάνοιαν, καὶ ὁ
 ἡἀκῆσας ἡρέμησε. Διὸ καὶ ὁ ἐξ Ἀφροδισιάδος
 „Ἀλέξανδρος, δι’ ἣν φέρει σημασίαν, ὀνόματα κα-
 „λεῖν ἔγνω τὰ ἐπιρρήματα. Ἀλλὰ γὰρ ἐπειδὴ ταῦ-
 „τα αἰεί τῳ ἀναπτυγμένως, εἴτ’ ἔν συνεπτυγμένως,
 „ἐν τῷ λόγῳ κειμένῳ συμφέρεται ῥήματι, ὅγε
 „προσδιορίζουσιν, ἔδὲ καθ’ ἑαυτὰ ποτε ὑφίσταται,
 „τοῖς συγκατηγορήμασιν εἰκότως καὶ συνηριθμῆται.
 „Ἀπλῶς ἔν, πρόθεσως προσκειμένης, ἢ ἐπιρρή-
 „ματος, συγκατηγορηματικὸν εἶδος τὸ τῆς συντά-
 „ξεως, μόνην τὴν ἀπὸ τῆς αὐτοτελῆς, ἢ ἑτεροτε-
 „λῆς διαφορὰν ἐπιδεχόμενον.“ Καὶ ταῦτα μὲν οὕ-
 τως, αὐτόθεν τὸ εὐλογον ἔχοντα ἐκ τῆς δυνάμεως
 τῶν δυοῖν τέτων τῆς λόγου μερῶν, ὧν ἡ διαφορὰ καὶ
 ἐν ἄλλοις διείληπται (Α’ ς. 92.). Ρᾶδιον γὰρ τῷ ἐ-
 πισήσαντι συνιδεῖν, ὅτι ἡ πρόθεσις ἑτεροτελῆς ἂν
 λέγοιτο, ὡς ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς πτώσεως τὴν δύνα-
 μιν πορίζομένη, καὶ δι’ αὐτῆς ἐκ σημασίας εἰς ση-
 μασίαν ἄλλοτε ἄλλην μεταπίπτουσα. Οἷον ἡ μετὰ
 τῇ μὲν τὸ ἅμα σημαίνει, τῇ δὲ τὸ ὑσερον. Τὸ γε-
 μὴν ἐπιρῥημα ἔχ’ οὕτω, ἔδὲ γὰρ ἐνδυναμῆται πρὸς
 σημασίαν αὐτῷ ὑπὸ τῶν οἷς ἐπιλέγεται, ἅλλ’ οἰκο-
 θέντι νοεῖν παρεχόμενον, ἢ τρόπον, ἢ χρόνον, ἢ
 τόπον, ἢ τοιῦτό τι ἕτερον, μᾶλλον τῆς ἰδίας αὐτὸ ση-
 μαινομένης τοῖς ῥήμασι μεταδίδωσιν, ἢ τῆς κατ’ αὐ-
 τὰ κοινωνεῖ. Οὐ γὰρ τὸ λῖαν, φέρε, καὶ τὸ ὀρθῶς,
 ἐκ τῆς ἐνεργείας, ἢ τῆς πάθους, ἐφ’ ὧν λέγεται,
 ἐπιτείνεται, ἢ ποιεῖται, ἀλλ’ αὐτὸ ἐκεῖνα τὰν ἀκα-

λιν ἐπιτείνει τε, καὶ ποιοῖ. Καὶ κατάγει τὸτο τὸ
 ἐξ αὐτῶ συγκείμενον εἴρηται αὐτοτελές, πρὸς δια-
 φορὰν τῶ προθετικῶ, ἑτεροτελὲς ὄντος ὡς εἴρηται.
 Οὐ δὲ ἑτεροτελές τὸ εἰς πρόθεσιν φερόμενον τῆς
 συντάξεως εἶδος, ὅτι ἀπὸ τῶ ἐτέρωθεν ἔχειν τὸ κα-
 τὰ τὴν σημασίαν τέλος, ἀπὸ δὲ τῶ μὴ αἰτιολο-
 γεῖν τὸ τελικὸν ὀνομάσας, παρὰ τὸ εἰς ἀλλόκοτόν
 τινα καὶ βεβιασμένην ἔννοιαν (ὅτι γὰρ τὸ αὐτοτελές
 ἐπὶ συντάξεως ἀντὶ τῆς τῶ τελικῶ αἰτιολογίας ἐ-
 λήφθη κυρίως ποτὲ, τὴναντίον δὲ μάλιστα ἀντὶ τῶ
 τελείῃ τῆς σημασίας καὶ τῆς δυνάμεως) περιπίπτειν,
 καὶ ἄλλα τινὰ συνείρειν καταναγκάζεται, μηδενὸς λό-
 γου ἔχόμενα. Ἀλλ' ἄμεινον αὐτὰ δι' ἀριθμῶν ἰδίᾳ
 διακρίνειν τε καὶ φιλοκρινεῖν ἕκαστα.

Εὐκρατής ἦν διὰ σωφροσύνην. Ἡ δὲ 321
 φησὶ τὸ τελικὸν ὧδε αἰτιολογεῖ· διὸ καὶ αὐτοτελές
 ἀκέραιον τὸ τῆς συντάξεως. Οὐδεὶς οἶμαι τῶν Γραμμα-
 τικῶν ἐκ τῶ τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖν αὐτοτελεῖ τὴν
 σύνταξιν ὀνομάσειεν, ὡς εἴρηται. Εἴτα διατειναί-
 μην ἂν ὧδε, μηδὲ τὸ τελικὸν κυρίως ἐνταῦθα τὴν
 διὰ αἰτιολογεῖν, τὸ δὲ ποιητικὸν μάλιστα. Αἱ γὰρ
 ἔξεις ποιητικὰ τῶν ἰδίων ἐνεργειῶν, οἷα δὲ καὶ αἱ δυ-
 νάμεις, εἰσὶν. Ἡ δὲ σωφροσύνη ἔστι· καὶ ποιητικὸν
 ἄρα τῆς κατὰ τὸ ἐγκρατέυεσθαι ἐνεργείας.

Οὐ πάντες γὰρ εἰς ἡνδυναθὺν γῶν προθέσεων 322
 ἑτεροτελές, ἢ αὐτοτελές ἀκέραιον. Ἀλλ' αὐτοτε-
 λές μὲν ἔστι. Πῶς γὰρ, εἰ ἑτεροτελές ἀκέραιον κατὰ
 Θεόδωρον; Τὸ δὲ μὴ πάντες γὰρ εἰς ἡνδυναθὺν γῶν

προθέσεων ἐτεροτελές ἀκέρειν, ἀριδῆλως μα-
 χόμενον ἐς τῷ σκοπῷ τῷ Θεόδωρῳ λέγοντος, ὅτι
 γὰρ δι' ἧς γινούσθην γῶν προθέσεων. Ἐνθα ἐπι-
 τάσεως ἄξιον, ὅτι ἀκολούθως ὁ Σχολιαστὴς συρρά-
 πτει τὰ ἅπαντα. Ἐπεὶ γὰρ ἅπαξ ἀπὸ τῷ τέλει
 αἰτιολογούμενα, ἢ μὴ, τὸ αὐτοτελές τε, καὶ ἑτερο-
 τελές ἐξεδέξατο, μὴ πασῶν τῶν προθέσεων αἰτιο-
 λογῶν τὸ τελικόν, ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν, ὅτι ὅτι πᾶν
 τὸ εἰς ἧς γινάσθην γῶν προθέσεων ἐτεροτελές,
 ἢ αὐτοτελές ἀκέρει· καὶ εἰ ὁ Θεόδωρος τὸ δι' ἧς-
 γινούσθην γῶν προθέσεων ἀπεφθέγγετο. Ἀλλ'
 ἔγω· τὰ δὲ διὰ τῶν ἄλλων προθέσεων συγκείμενα,
 εἰμὴ ἑτεροτελεῖ, πῶς χρὴ καλεῖν; προσρηματικά;
 συνδεσμικά; προθετικά; ἢ καθάπερ ἑτεροτελεῖ τὰ
 μὴ αἰτιολογῶντα τὸ τελικόν, ἅρ' ἔξουσιν ἑτεροποιητι-
 κά καὶ τὰ μὴ τὸ ποιητικόν σημαίνοντα; Ἄλλως.

323

Ἐτεροί δὲ ἐτεροίως γὰρ ἐτεροτελές ἐξε-
 δέξαντο. Εὐτε καὶ χαριέντως ἐπιτετήδευται τὸ Γορ-
 γιαῖον. Τὸ δ' ὡς ἀντίξεν φερόμενον, ὅτι καὶ προθέ-
 σεις ἀντὶ ῥημάτων λαμβάνονται, καὶ ἐπιρρήματα ἀν-
 τὶ ὀνομάτων, ὅθεν ἰσχύει πρὸς ἀνασκευὴν τῆς ὀρθῆς
 ἐκθέσεως. Τότε γὰρ ἐπιρῥημα μεταληφθὲν εἰς
 ὄνομα, τὸ προσρηματικὸν εἶδος τῆς συντάξεως ὁ συ-
 νίησι· καὶ ἡ πρόθεσις ὁμοίως μεταληφθεῖσα εἰς ῥῆ-
 μα, ὅθεν αὐτὴ τὸ ἑτεροτελές. Ὁ γὰρ λόγος ἐστὶ περὶ
 τέτων, ἢ σώζει κατὰ τὴν σύνταξιν τὸ προσῆκον εἶ-
 δος. Ἄλλως, ἐπειδὴ παρὰ τὸ μὴ αἰεὶ προθετικῶς
 κεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ῥηματικῶς ἐνίκατε μεταλαμβάνε-

θαι, ἑτεροτελές τὸ ἐξ αὐτῶν εἶδος τῆς συντάξεως
μετὰ τῷ Θεόδωρῳ λέγειν ἕκ ἀξιοῖ, μηδὲ τὴν ἐκ
τῶν ἐπιρρήμάτων σύνταξιν ὀνομαζέτω τῷ λοιπῷ
προσρηματικῇ. Διατί; διὰ τὸν ἴσον δηλαδὴ λόγον,
ὅτι καὶ αὐτὰ πτωτικῶς πολλάκις συντάσσεται. Τῷ
γὰρ αὐτῷ λόγῳ κρατέντος, τὸ αὐτὸ ἔψεται· καὶ
εἰ τῇ εἰς ῥῆμα τῆς προθέσεως μεταλήψει αἴρεται
τὰ τῆς ἑτεροτελείας, τῇ εἰς ὄνομα τῷ ἐπιρρήμα-
τος ἀρθθήσεται τὰ τῷ προσρήματος· παρὰ τε τὸ
ἐνίοτε συμβαῖνον κῆφος ἡμῖν ὁ Θεόδωρος, ὁ τοῖς
λοιποῖς καὶ τὸ προσρηματικόν, καὶ ἑτεροτελές, εἶδεσι
τῆς συνθέτε συντάξεως συγκαταλέξας.

Νῦν δὲ συγκαληγόρημα κλ. Συγκατηγό- 324
ρημα μὲν τὸ ἐπιρρήμα, πολὺ γεμὴν τῇ δυνάμει δια-
φέρον ἐς τῆς προθέσεως. Ἰσῆσι γὰρ δι' αὐτῶν
(Ἀρισ. Φησὶν) ὁ λέγων λὴν διάνοιαν, καὶ ὁ
ἀκέρως ἡρέμησε. Διὰ δὲ τῆς προθέσεως ἔχ'
ἔτω. Καὶ τῷ λόγῳ τῆς δυνάμεως τῆς ὀνοματικῆς
ἡξίωσε προσηγορίας ὁ Ἀφροδισιεύς τὸ ἐπιρρήμα, τὴν
δὲ πρόθεσιν ἑδαμῶς. Καὶ τὴν μὲν πρόθεσιν τοῖς
ἀδυνάτοις τῷ λόγῳ μέρεσιν ὁ Θεόδωρος συνηρίθμη-
σε, τὸ δ' ἐπιρρήμα τοῖς ὁπωσὲν δύνανται ἔχεισι. Καὶ
ἐκ μὲν τῆς πτωτικῆς διαφορᾶς ἡ πρόθεσις μετα-
βάλλει τὴν σημασίαν πολλάκις ἐπὶ τὰ ἐναντιώτατα
μεταπίπτουσα, ἐκ δὲ τῆς ῥηματικῆς δυνάμεως τὸ
ἐπιρρήμα ὁ μεταπίπτει εἰς σημασίας διαφερέσας·
ἀντὶ γὰρ τῷ μεταχειν, ὡς εἴρηται, αὐτὸ ἧς ἔχει ду-
νάμεως τῷ ῥήματι μεταδίδωσι.

325 Ο πόλε καὶ αὐτὸ τὸ ἐμφυχώτατον . . . αὐ-
τοτελεῖ διάνοιαν. Τὸ αὐτοτελὲς τῆς διανοίας ἔ-
προσῆκει πάντως τῷ ἐπιρρήματι, ἐδὲ γεμὴν τὸ ἑ-
τεροτελὲς αὐτῷ προσῆκει τῆς δυνάμεως, ὥσπερ τῇ
προθέσει, διὰ τὸ ἔχειν τινὰ καὶ καθ' ἑαυτὸ δύναμιν
(ὄρα Α' ρ. 92. 320. κξ.).

326 Προθέσεις δὲ καὶ ἐπιρρήματα κτ. Οὐ
παραπλησίως αἴτε προθέσεις, καὶ τὰ ἐπιρρήματα,
σὺν τῷ κατηγορήματι τῷ ὑποκειμένου κατηγορεῖ-
ται. Ἀλλὰ τὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ, καὶ ἐξ ἧς οἰκοῦεν ἔ-
χει δυνάμεως, τῷ κατηγορήματι, τῷ ῥήματι
ἐπιλεγόμενα· αἱ δὲ δι' ἄλλα, καὶ δυνάμει τῇ ἐπει-
σάκτῳ, ἣν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων πορίζεται.

327 Καὶ τὸ τελικὸν αἰτίον. Καὶ πῶς ἐκ τῷ τελι-
κῷ, εἰ ἑτεροτελὲς ἦκεσε, δόξαν αὐτοτελὲς τὸ ἐκ
τῷ τελικῷ λέγεσθαι; Πῶς δὲ, καὶ εἰ σύνθετον εἶη,
κατὰ τὸ συγκατηγορηματικὸν εἶδος διὰ προθέσεως
μὴ τὸ τελικὸν αἰτιολογέσης;

328 Εἶησαν γὰρ ἂν ἦλοι φρενῶν κτ. Ἔτι καὶ
εἴτινας φρενῶν ἔξω πεσόντας, τὰ τῆς πατρίδος τῆς
ἑαυτῶν προδεδωκέναι ὑποτεθεῖ, οὐδ' οὕτως ἄλλ' ἔν
ἡ αἰτιατικῇ ζητεῖται. Ἦτοι γὰρ εἰς αὐτὴν μεταβή-
σεται τὴν κειμένην (δεδωκότας) τὸ ἀκέρω, καὶ παρὰ
τὸ μὴ ἀντικείμενον ἀκοῆς εἶναι τὴν δόσιν καὶ αἰτιατι-
κῇ τὸ κατ' εἰσπομπὴν συνταχθήσεται, παρ' ὃ πέφυ-
κεν. Ἦ ἐπὶ αἰτιατικὴν τὴν ἔξωθεν νοημένην (εἰ-
πόντας), καὶ πρὸς τῷ παρὰ τὸ δέον πάλιν αἰτιατι-
κῇ τὸ ἀκέρω συμφέρεσθαι, περιττὴ ἢ ἑτέρα, καὶ ἀ-

συνάρτητος, ἀκὼ ὑμᾶς εἰπόντας, δεδωκότας κτ.
 Ἡ ἐπὶ γενικὴν τέως, καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἐν ἄλλῃ καὶ
 ἄλλῃ πτώσει ἐνεχθήσεται, ἀκὼ ὑμῶν εἰπόντων,
 ὑμᾶς δεδωκότας κτ. Καὶ ἄρα φρενῶν, ἢ μασί-
 γων δεῖσθαι τὰς Περγαμηνὰς ὑποθῶνται, ἔδ' ἐαυτὰς
 ἔξω καθισῶσι τῆς χρείας οἱ τὸ τῷ Βρότῃ ἐκεῖνο πα-
 ραδιορθόμενοι.

Τὰ κατὰ παρονομασίαν κτ. Καινοφανής τις 329
 δοκεῖ μοι ἡ χρῆσις τῷ τῆς παρονομασίας ὀνόματος ἐπὶ
 τῶν ῥηματικῶν. Ἡ γὰρ κοινὴ ἐπὶ τῶν παρωνύμων
 τίθησι.

Δοκεῖ γὰρ ἐφ' ἐκάλτερον ἀρμόζειν. Οὐ 330
 μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον. Οὐ γὰρ ἂν σωματικῶς
 τι παθαίνοιτο, μήτινος σωματικῶς· ἔδ' ἀνάπαλιν.
 Καὶ ψυχικῶς δὲ ὡσαύτως.

Ἡ ἀρετὴ γὰρ γινώσκουσα τῆς ψυχῆς ἀθανασίαν κα- 331
 λεργάζεται. Τὸ καλεργάζεσθαι ἀντὶ τῷ παρὰ
 τῆς γίνεσθαι. Ἐστὶ γὰρ δὴ ἡ ἀρετὴ αἰτία, δι' ἣν τὸ
 τῷ ἀσκήντος αὐτὴν κλέος καὶ πρὸς τὰς εἰσέπειτα πα-
 ραπέμπεται· τῷτο γὰρ τὸ τῆς ἀθανασίας καλὸν,
 περὶ ἧς ἐνταῦθα. Ἡ γὰρ ἀρετὴ νοερῶς κινεῖ, ἢτοι
 γνωστικῶς, καὶ τὸν νῦν κινεῖ, εἰς τὸ αὐτὴν διὰ χρόνον
 παντὶς διὰ τιμῆς ἄγειν καὶ σέβεσθαι. Ὡς καὶ ἐνταῦ-
 θα τό, τε διατιθεῖν, καὶ τὸ τῆς διαθέσεως, καὶ τὸ δια-
 τιθέμενον ὁμολογεῖ, ὡς ἐπὶ ψυχὴν ἀναφερόμενα.
 Εἰ δὲ καὶ μὴ ἐμψυχα αὐτὰ, ἀλλ' ἐμψύχων εἰσι, καὶ
 ἐπὶ ψυχὴν τε καὶ ἡθὺς ἀνάγεται.

332 Τὴν ἀσάφειαν ἔλυσε κτ. Οὔτε τις ἦν ἀ-
 σάφεια τῷ λόγῳ, ὅτε ἔλυσεν ὁ Θεόδωρος, ἐπὶ δὲ
 τῷ λύῳ, τῇ τε σωματικῇ ἐνεργείᾳ τὸ σωματικὸν
 πάθος, καὶ τῷ λύοντι τὸν λυόμενον συνεπενόησεν, ὡς
 ἀδύνατον ὄν θάτερον λαβεῖν παρὰ θάτερον.

333 Τὸ γὰρ λύῳ σωματικὸν ἤκυσεν, καὶ διότι
 τὸ διατιθέμενον, εἴτ' ἔν λυόμενον, ἐς τὸ σῶμα.
 Μάλιστα μὲν ἔν δια τῆτο σωματικὸν εἶναι ῥητέον τὸ
 λύειν, ὅτι τὸ διατιθέμενον, ἦτοι λυόμενον, ἐς τὸ σῶ-
 μα. Εἰ δὲ μὴ σῶμα ἦν τὸ λυόμενον, ψυχὴ δὲ, ὅδ'
 ἂν ἐκεῖνο σωματικῶς ἔλυσεν. Οὕτως ἐπὶ τῆς τοῦ
 δεσμεῖν καὶ λύειν τὰ ἁμαρτήματα ἐξουσίας ψυχικῶς
 νοητέον ἐκάτερον· οὐδὲ γὰρ τὸ τυχὸν εἰς τὸ τυχὸν
 ἐνεργεῖ, ἀλλ' εἰς ὃ πέφυκε· πέφυκε δὲ τὸ μὲν σῶ-
 μα σωματικῶς ἐνεργεῖν ἐπὶ τῷ σώματι, ψυχὴ δὲ
 ψυχικῶς ἐπὶ ψυχῆς. Ἐξελέ μοι τήν τε σωματικὴν
 κίνησιν, ἣν κινεῖ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα ἢ νοεράτε καὶ αἰ-
 λος, θεσμῷ θεοῦ κρατήσαντος, καὶ ἔτι μᾶλλον
 τὴν ἢ τὸ πᾶν ὁ Θεὸς κινεῖ, σωματικὸν μὲν ἀσώμα-
 τως, κινούμενον δὲ ἀκινήτως, περὶ ὧν ὅδ' ἐπὶ ἡλθεν
 ὅλως τῷ Θεοδιδώρῳ εἰπεῖν, ἢ νοῆσαι. Ἐτι δὲ σαφέ-
 σερον ἂν εἴη ὃ λέγω ἐπισήσασιν, ὡς ἡ διάθεσις,
 ἢ ἐμφαινομένη τοῖς ῥήμασι, μία καὶ ἡ αὐτὴ ἔσα, τὴν
 κατ' ἐνέργειαν, ἢ πάθην διαφορὰν ὡς ἐκ τῶν ὁρῶν
 ἐπιδέχεται· μεταβολὴ γὰρ ἔσατις, ἢ μὲν ἐν ἐτέ-
 ρῳ ἢ ἑτέρῳ, τῷ ἐνεργεῖντι ἀνάπτεται, ἢ δ' ὑφ' ἐ-
 τέρου ἢ ἑτέρου, τῷ παθαίνοντι. Καὶ ἡ αὐτὴ λύσις, καὶ
 πληγὴ, καὶ φθορὰ, τῇ μὲν ἐνέργεια, τῇ δὲ πάθῃσις.

Ἡ δὲ λογικὴ καθ' ἐαυτὴν τῶν σωματι- 334
κῶν ὀργάνων, καὶ ὅλως τῷ σώματος μὴ χρή-
ζουσα, ὅτι μὴ λόγος προφορικῶς. Ἡ ψυχὴ, καὶ
ἡ λογικὴ, ἦτοι πάσας καὶ τὰς ἐνδιαθέσεις αὐτὰς
ἐνεργείας διὰ τῷ σώματος, ὡς δὲ ὀργανοί, εἰς πε-
ράνυστα κατ' Ἀριστοτέλην, ἢ γὰρ τὰς πλείονας κα-
τὰ Πλάτωνα. Οὐ δεῖ δὲ ἐπὶ μόνον τὸν προφορικὸν
λόγον περιορίζειν τῇ ψυχῇ τὴν ὑπεργίαν τὴν διὰ
τῷ σώματος.

Ἐξίς δὲ καὶ διάθεσις εἶδη εἰσὶ ποιό- 335
τητος καὶ. Ἀλλ' ὁ Ἀριστοτέλης οὐκ ἀντιδιαίρει ταῦ-
τα ἀλλήλοις ὡς εἶδη, ἐν μὲν οὖν εἶδος, λέγων,
ποιότητος ἔξις καὶ διάθεσις. Οὐδ' ὁ Ἀμμώ-
νιος, ὅς φησιν, ὅτι τὸ πρῶτον τῆς ποιότητος εἶ-
δος ἔξις καὶ διάθεσις. Οὐδέ τις τῶν φιλοσόφων
εἰδικῶς ἀντιδιείλεν αὐτὰ, ὃν ἂν εἰδείην. Οὐδὲ ὁ λό-
γος δὲ τέτοιο ἐπιτρέπει· τὰ γὰρ ἀντιδιαίρέμενα τῶν
εἰδῶν οὐ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀλλήλων διαφέρου-
σιν. Ἐξίς δὲ διαθέσεως (κατ' Ἀριστοτέλην) δια-
φέρει τῷ μονιμώτερον εἶναι καὶ πολυχρο-
νιώτερον. Καὶ τὰ εἶδη δὲ τὰ ἀντιδιαίρέμενα οὐδε-
μιᾷ δυνάμει εἰς ἀλλήλα τυγχάνει μεταβλητά. Οὐ
γὰρ ἂν μεταβάλοι τὸ λογικὸν εἰς τὸ ἄλογον, ἢ ὁ
κύκλος εἰς τετράγωνον, ἢ ἀνάπαλιν· τὴν ἔξιν δὲ εἰς
διάθεσιν μεταβάλλειν, καὶ τὴν διάθεσιν εἰς ἔξιν, οὐ
πάντες ἴσασιν.

Δοκεῖ δὲ ὁ Θεόδωρος τῶν ἐνεργειῶν τὰς 336
σωματικὰς καὶ. Ἀδικεῖται ὁ Θεόδωρος ὅπως ἀτό-

πως περὶ τέτων φιλοσοφεῖν πλαττόμενος. Τίνα γὰρ ἔχει λόγον τῶν μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἐνεργειῶν ἀρχὴν ἡγεῖσθαι τὴν διάθεσιν, τῶν δὲ κατὰ ψυχὴν τὴν ἔξιν; Ἡ ἢ εἰσὶ καὶ ἔξεις σωματικαὶ, καὶ διαθέσεις ψυχικαί; Οὐσαὶ δὲ ὁμολογούμεως, πῶς εἰς τὸ ἐνεργεῖν ἢ χωρήσουσι; Τέτε δὲ ἔτις ἔχοντος, εἰσὶν ἄρα καὶ ἐνεργεῖαι σωματικῶν ἔξεων, καὶ ἢ μόνον διαθέσεων· εἰσὶ δὲ καὶ ἐνεργεῖαι ψυχικῶν διαθέσεων, καὶ ἢ μόνον ἔξεων, ὅτε μὲν τῶν ἐμψύχων, μᾶλλον δὲ τῶν λογικῶν, καθ' ἑξιν, ἄλλοτε δὲ κατὰ διάθεσιν ἐνεργούντων κατ' ἀμφω, καὶ κατὰ τὴν ψυχὴν δηλ. καὶ κατὰ τὸ σῶμα. Ἀλλὰ γὰρ ἐρεῖς, τί δήποτε ἐπὶ μὲν τῶν σωματικῶν διαθέσεως ἐμνήσθῃ, ἐπὶ δὲ τῶν ψυχικῶν τῆ ἡθους; Ἡ ὅτι διάκειται πῶς τὸ σῶμα ἐνεργεῖν, σῶμα γε ὄν· ἡ δὲ ψυχὴ τὸ ἡθος ἐμφαίνει, ἡτοι τὸν τρόπον καὶ τὴν προαίρεσιν, ἐν τοῖς κατ' αὐτὴν ἐνεργήμασιν ἀσώματος ἔσα, διὰ τέτο τῷ μὲν ἀπεκλήρωσε τὴν διάθεσιν (ἥτις ἄλλως κατ' Ἀμμώνιον καὶ τὴν ἔξιν σημαίνει)· ὀλοχερέστερον γὰρ καὶ ἡ ἔξις διάθεσις ἡκιστεν (ὑπομν. ἐν τοῖς περὶ ποιῆ)· τῇ δὲ τὸ ἡθος, τῷ ἰδιάζοντι γνωρίσας ἐκάτερον.

337

Καθ' ὅτι τριμερὴς καὶ ἡ τῶν ὄντων διαίρεσις. Πολλῷ ἄμεινον ὧδε, ἢ ἐν Ἀριθμ. 137, ὃ Σχολιαστὴς ἀποφαίνεται. Ἐν ἐκείνοις μὲν γὰρ τὸ διατιθέναι καὶ διατίθεσθαι, εἴτ' ἐν τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ πάσχειν, ἔκρινεν εἶναι μόνον τῶν σωμάτων, δοξασίας ἀτοπωτάτης ἐχόμενος· ἐνταῦθα δὲ καὶ τοῖς ἀσώμα-

τοῖς καλῶς ποιῶν ταῦτα προσάπτει, ὥς καὶ τέτοις
κατὰ τὸ προσήκον σφίσι παρεπόμενα.

Δοτικῇ συνλαξάμενος φαίνεται. Καὶ Αἰ- 338
ρίνης δὲ ἐν τῷ περὶ παραπρεσβ. δοτικῇ συνέταξε.
λοιδορίας ψευδεῖς ἔκ ἐμοὶ μόνον λοιδορούμε-
νοι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις. Οἱ δὲ Βελλδαῖος τὸν
Ξεινοφῶντα φησὶ νῦν μὲν ἰδοτικῇ, νῦν δὲ αἰτιατικῇ
συντεταχέναι, ἄλλοτε ἄλλως. Οἱ δὲ Σείδας καὶ σχε-
δὸν ἐκάνονισε, λοιδορῶ εἰπὼν δοτικῇ.

Προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ. Ἀλλὰ καὶ αἰ- 339
τιατικῇ καὶ παρ' ἡμῖν. Κύριον τὸν Θεόν τε προ-
σκυνήσεις κτ.

Παρὰ μὲν τοῖς διαλεκτικοῖς. Οὐκ ἔστι τῆς 340
διαλεκτικῆς, τῆς δὲ περὶ ψυχῆς θεωρίας ἢ περὶ τέ-
του ἔρευνα, πότερον τὸ γνωσικὸν γινώσκον παθαί-
νεται;

Οὐδεν σημειῶδες κτ. Σημειώδη δὲ μᾶλλον 341
τὰ παρὰ τῷ Σείδα. Πυνθάνομαι γενικῇ ἔρω-
τῷ· καὶ πυνθανόμενος αἰγιαλικῇ ἀντὶ τῆς ἀ-
κρίτου. Ταῦτα γὰρ ἦτοι διέφθαρται τὴν γραφὴν, καὶ
διέστροφεν, ἢ τὰς ὁρὰς τῆς δικαίας συντάξεως διαφ-
θεῖρει τε καὶ διασρέφει. Καὶ κατωτέρω· πυνθάνο-
μαι ἔρωτῷ, καὶ πυνθάνομαι τὸ μανθάνω γε-
νικῇ· ἡδέως δ' ἂν πυνθοίμην τῶν οὕτω δια-
κειμένων· πυνθάνομαι δὲ ἀντὶ τῆς ἔρωτῷ καὶ
αἰγιαλικῇ. Ἐξ ἧς δὴ ἐχάτου ἢ τῆς γενικῆς κατὰ
πέυσεως χρήσις ἔδεν ἦττον, εἰμὴ καὶ μᾶλλον τῷ λε-
ξικῷ ἐγκρίνεσθαι ἔοικε.

- 342 *Ἐπὶ λέλοις καὶ ὅσα ἀπόσασιν κτ. Νει-
τέον ἔξωθεν ῥῆμα τὸ ποιεῖ, ἢ τὸ σημαίνει. Τὰ γὰρ
χωρίζω, ἀφίστημι, διίστημι, ἡνωμένα μὲν ὑποτίθεται
τὰ πράγματα, εἰς ἀπίσασιν δὲ ἄγει.*
- 343 *Τὸ τῆς ἐπιστήμης ὄνομα κοινότερον καὶ
πὶ τῆς λέξεως λέγεσθαι. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, ἔ-
πει καὶ τὸ τῆς σοφίας. Τὴν γὰρ τοιαύτην ἐπί-
νοιαν, τὴν εἰς τὰ ἀναγκαῖα τῷ βίῳ τὸ λυσι-
τελεῖς εὐρίσκεισθαι, σοφίαν ἐκάλεσαν, καὶ
σοφὸν τὸν ἐπινενοηκότα. Οὔτε δὲ καὶ τὸ τῷ
ποιητοῦ σοφὸς ἄραρε λέκτων, εὖ εἰδὼς σο-
φίης ὑποδημοσύνησιν Ἀθήνης (Πρόκλ. διάδ.
ὑπομν. τῶν ἀριθμ. τῷ Νικομ. ἐν προοιμ.).*
- 344 *Καὶ αἰσθάνειν εἴτε τὴν σωματικὴν κτ.
Οὐ πάνυτι δόκιμος ἡ τῆς αἰσθήσεως εἰς τὴν σωμα-
τικὴν καὶ ψυχικὴν διαίρεσις, ἔδὲ τοῖς φιλοσοφῶσιν ἐν
χρήσει. Πᾶσα γὰρ αἰσθησις τῷ συναμφοτέρῳ, καὶ ἔ-
τε τῷ σώματι καὶ αὐτὸ, ἔτε τῇ ψυχῇ. Καθό-
λου γὰρ δυνάμεις ἐστὶ τῆς ψυχῆς ἡ αἰσθησις προχρω-
μένης τῷ σώματι. Ἀλλὰ διήρηται ἡ αἰσθησις εἰς τὴν
ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν, παρὰ τὴν διαφορὰν τῶν
αἰσθητηρίων ὀργάνων, τῶν μὲν ἐξωτερικῶν ὄντων,
καὶ τὰς θύραθεν προσβολὰς ἐπιδεχομένων, τῶν δὲ
ἐσωτερικῶν, καὶ τὰς ἐντὸς ἡμῶν γινομένας κινήσεις
κινεμένων. Καὶ ἐξωτερικαὶ μὲν αἰσθήσεις αἱ πέντε,
αἱ τοῖς πᾶσι γνωριμώταται, ἐσωτερικαὶ δὲ κοινὴ
αἰσθησις, καὶ φαντασία, καὶ μνήμη. Ἐκατέρων δὲ τῶν
αἰσθήσεων, τῶν τε ἐκτὸς καὶ τῶν ἐσω αἱ δυνάμεις, τῷ*

γνωσικοῦ τε καὶ ἀντιληπτικῆ εἶδους εἰσὶν. Αἱ δὲ ὀρεκ-
 τικαὶ δυνάμεις, τῆ βελητικῆ· ὀρεξεις γάρ τις ἢ βέ-
 λησις, ἀλλὰ λογικὴ, ἀμιγέσιν ὕλης, καὶ ἀχράντοις
 νεύτεσι, καὶ κινήματων σωματικῶν πάντα καθαρευέ-
 σαις, τῆ νοήσει προσληπτῆ ἀγαθῆ ἐχομένη, καὶ ἀπα-
 θῶς πρὸς αὐτὸ ῥέπεσα. Ἔρως δὲ, καὶ ἐπιθυμία, καὶ θυ-
 μὸς, καὶ αἱ τοιαῦται, τῆς ἀλόγου μοίρας εἰσὶν ὀρέξεις,
 ἐκ ἀπαθῶς, ἐδ' αὐλως, μετὰ δὲ προσβολῶν καὶ τα-
 ραχῶν ἐνεγειρομένων, τῇ φανταστικῇ, ἢ μνημονικῇ,
 ἢ ἄλλως ὅπως οὖν αἰσθητικῇ ἀντιλήψει τῆ ἀγαθοῦ,
 ὃ ἂν ἐνσώματον ἦ, ἐπόμενα. Αἰσθήσεις γεμὴν ἐκ αἰ-
 ῤηθεῖεν, ἅτε δὴ ἐκείναις νῦν μὲν πειθαρχεῖσαι, νῦν
 δ' ἀντιβαίνειν, καὶ ἀντιπεριϊσάμεναι. Συνῆψεν οὖν
 ὁ Θεόδωρος τὸ ἐρῶ, καὶ ἐπιθυμῶ, τοῖς κατ' αἰσθησιν
 ἀναληπτικοῖς τῶν ῥημάτων, ἔχ' ὅτι τῶν ψυχικῶν
 αἰσθήσεων ταῦτα, ἐκείνων τῶν σωματικῶν ὄντων,
 ἀλλ' ὅτι ἄρα ταῖς κατ' αἰσθησιν ἀναλήψεσιν ἐφεπό-
 μενα, ὁρμάς τινας τῆς ψυχῆς σημαίνουσι, τὰς ἐκ αἰ-
 νου κινήσεως τινὸς αἰσθητικῆς, καὶ πάθους σωματικοῦ
 συμβαινέσας.

Ἀντιδιατίθησι τὴν γεῦσιν. Ἡ γεῦσις φη- 345
 σιν ἀντιδιατίθησι τὴν γεῦσιν, καὶ ἡ ὄσφρησις τὴν
 ὄσφρησιν, λαμβάνων ἴσως τὰ μὲν ἀντὶ τῶν δυνά-
 μεων, τὰ δὲ ἀντὶ τῶν ἀντικειμένων, ἥτοι τῆ γευ-
 σῆς, καὶ ὄσφραντῆς. Ἀλλὰ τίνι δῆποτε τρόπῳ ἡ ὄσφρη-
 σις, ἥτοι ἡ δύναμις, ἀντιδιατίθησι τὴν ὄσφρησιν,
 τὸ ὄσφραντὸν, καὶ τίνι παραπλησίως ἡ ἀκοὴ τὸ ἀ-

κῆσόν (ἐάσω γὰρ τὰ ἄλλα λέγειν αἱ ἄλλαι) αὐτὸς ὁμολογῶ μὴ εἰδέναι.

346 Ἡ γεμὴν ἐκ 78 ὁρᾶν διάθεσις κ7. Πολὺν ἑνταῦθα περὶ ὁράσεως ὅπως τελεῖται ἀναβάλλεται τὸν ἀγῶνα, ὥς ἂν δηλονότι ἐκ τῆς τρόπου τῆς ἐνεργείας, τῆς κατὰ τὸ ὁρᾶν δυνάμεως λόγον ἀποδῶ τῆς σὺν αἰτιατικῇ τῇ ὁρῶ ῥήματος συντάξεως. Καὶ βέλοιστο μὲν, ἢ δῆλος ἐστὶ, κατ' ἐκπομπὴν τελεῖσθαι αὐτὴν, ἵν' εὐλόγως τὸ ῥῆμα τῇ αἰτιατικῇ καὶ συμφέροιστο, ἄλλ' ἐπέχει πάλιν, καὶ διαμφισβητεῖ, ὑπὸ λόγων ἐναντίων καρτερωτάτων ἐπὶ τὸ κατ' εἰσπομπὴν κρίνειν ἀνδελκόμενος. Ταύτητοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νέα καταμασεύων περὶ ὁράσεως, τά τε ὑπὸ τῶν φυσικῶν εἰρημένα, καὶ τὰ τοῖς ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ὅσα τε οἱ θύραθεν πεφιλοσοφήκασιν, καὶ ὅσα οἱ τὸν ἔσω λόγον τὸν ἡμέτερον μᾶλλον ἀσκήσαντες, ἐν τριόδῳ αὐτὸς ἔοικεν ἰσαμένῳ, ἀμφιγνώμων τις καὶ τὴν κρίσιν μετέωρος

καὶ φησι, καὶ πόφησι, καὶ ἔχει 78 φῆ.

Ἀμεινον δὲ πολλῶς τὸ περὶ τέττε διητήσατο ὁ Θεόδωρος. Παρεῖς γὰρ τὸν ὀπτικὸν λόγον, ὥς μηδὲν τῇ προθέσει τῇ αὐτῇ συμβαλλόμενον, ἐν τῆτο τῆς πρὸς αἰτιατικῇ τῇ ὁρῶ συντάξεως παρέθετο, καὶ μόνον αἷτιον εὐλογώτατον, 78 ἐνεργὸν 78 ὅψεως καὶ δραστήριον, καὶ 78 ἐπὶ πλέον διήκειν. Καίτοι τὰ περιφερόμενα ἐκεῖνα, τὸ κατ' ἐκπομπὴν, λέγω,

καὶ τὸ κατ' εἰσπομπήν, καὶ τὸ κατ' εἰσπομπεκπομπήν, φιλοσοφίας, εἰπέρ τις ἄλλος, ζακόρως γευσάμενος, ἤδει κακείνος, ἀλλ' ἐρεύνης ἄψασθαι περιττὸν ἡγήσατο, ἥς ὅλαι βίβλοι μόλις ἂν ἤρκεσαν εἰς ἀκρίβωσιν, καὶ τὸ ψιλὴν τὴν ἰσορίαν καὶ ἀκατάσκευον τῶν περὶ τῶν ὁρῶν δοξασμάτων παραδέσθαι, ἀνόνητόν τε καὶ ἀλυσιτελὲς κομιδῇ ἔκρινεν, ἀφ' ἥς ἐ πάνυτι, ἔθ' οἱ περὶ τὴν γραμματικὴν σχολάζοντες, ἔθ' οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὀνήσονται. Ταύτητοι καὶ αὐτοὶ τὴν θεωρίαν ὑπερβησόμεθα· καὶ γὰρ καὶ φυσικῆς ἔχεται σκέψεως, καὶ ἀνατομικῆς, καὶ γεωμετρικῆς μάλιστα, εἰ μέλλοι πρὸς ἀκρίβειαν διαληφθῆσεσθαι· τοσῆτον δὲ μόνον σημειῶσαι ἐνταῦθα ἐ κατοκνήσομεν, ὅτι τὸ κατ' εἰσπομπήν γίνεσθαι τὴν ὄψιν, κατὰ καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις, ἔτω κατ' ἡμᾶς ἐξενίκησεν, ὥς μηδένα τῶν λοιπῶν μηδὲ ἐνδοιάζειν τὸ σύνολον περὶ τέ- τε καὶ πάντας ἡδὴ, καὶ τὸ ἀνασκευάζειν τὰς ἐκπομπὰς ἐκθίνας περιττὸν ἡγείσθαι, ὥς ἄρα λόγοις ἀναγκαιοτάτοις ἀποδεδειγμένῃ τῇ πράγματι.

Ταυτὸν εἰπεῖν κατ' ἐκπομπήν. Ἀπαγε! Οὐκ 347
 ἂν εὖροις τοῖς τοιῶντι ἀποφαινόμενον τὸν Θεόδωρον. Κατ'
 ἡμᾶς δὲ ἐδὲ τῶν ἀπὸ φλοιῶ, φασὶ, τὴν φιλοσοφίαν
 ἀσπασαμένων ἐδένα.

Εὐεργετα καὶ μὴ πάσχοντα ὑπὸ τῶν ὁ- 348
 ρατῶν. Πάσχοντα ὑπὸ τῶν ὁρατῶν τὴν ὄρασιν τέ-
 ναντίον Ἀριστοτέλης νεανικῶς ἀπέδειξε, καὶ πάντες
 οἱ ὑπομνηματισταὶ συνάδουσι· παρήμι τὸς ὕπερον.

349 *Εν ᾧ γὰρ ἐκ. Τὴν οἶονεὶ τῆ ὁρατικῆ ἐπὶ τὰ
ἐκτὸς ὁρατὰ δοκῆσαν γίνεσθαι πρόοδον σημαίνει ἢ
παρ' Ομήρῳ ἐκ, ἔχι δὲ τὴν ἐκπεμψιν τῶν φωτοει-
δῶν ἀκτίνων. Τίνες γὰρ αὗται; καὶ πόθεν τῷ ὀφ-
θαλμῷ, τῷ κατ' ἐαυτὸν ζοφερῷ καὶ ἀφώτῳ;*

350 *Σφαιροειδὴς ἔσται. Τὸ σφαιροειδὲς τῆ σχή-
ματος τῆ εὐστροφον εἶναι παραίτιον γίνεται τῷ ὀφ-
θαλμῷ, ἔχι τῆ μὴ εὐδιαθέτως ἔχειν πρὸς πάθησιν
τὴν ὑπὸ τῶν ἔξωθεν. Ἀλλ' ὁ προσίθῃσι, τὸ τῆς κα-
ταμύσεως, ἀσείον. Τὶ γὰρ ἀπεργάζεται ἢ κατὰ μύ-
σιν; τὸ μὴ πάχειν, φησὶν, ὑπὸ τῶν ὁρατῶν, καὶ
γὰρ ἡλιακὴν φαίης ἀκλῖνα. Ἡ δὲ κατὰ μύσιν
ποιεῖ τὸ μὴ βλέπειν· τὸ ἄρα μὴ βλέπειν ἐστὶ μὴ
πάχειν· τὸ βλέπειν ἄρα πάχειν ἐστίν. Οὕτω τοι διὰ
τῆς καταμύσεως ἀπαθῆ δειξάι πειρώμενος, παθη-
τικὴν εἶναι κατασκευάζει τὴν ὄρασιν.*

351 *Καὶ γὰρ μὲν κῶνον εἶναι ἐν τῷ ὀφθαλ-
μῷ, γὰρ δὲ βάσιν. Οὐ χρὴ λέγειν τὸν κῶνον εἶ-
ναι ἐν τῷ ὀφθαλμῷ, ἀλλὰ τὴν κορυφὴν τῆ κῶνου·
οὐ γὰρ ὁ κῶνος ἐν τῷ ὀφθαλμῷ. εἰμὶ ὁ ἀντίστρο-
φος. Ὁ δὲ κῶνος, ἢ ἡ βάσις ἐν τῷ ὁρατῷ, ἐκτὸς
ἐστὶ τῆ ὀφθαλμῆ· τὸ γὰρ ὅλον ὁ κῶνος, ἐφ' ᾧ κο-
ρυφὴ καὶ βάσεις ὡς πέρατα.*

352 *Ὁ δὲ Πυθαγόρας ᾧ ἐρο γὰρ γινέσθαι κτ. Οὐχὶ τῷ Πυθαγόρᾳ, τῷ δὲ Ἰππάρχῳ
τὴν δόξαν ταύτην προσανέγραψεν ὁ Πλούταρχος.
Ἰππάρχος γὰρ ἀκλῖνας φησὶν ἀφ' ἐκατέρων
τῶν ὀφθαλμῶν ἀπολεινομένας, τοῖς πέρασιν*

αὐτῶν, οἷον χειρῶν ἐπαφαις περικαθαπλῆ-
ταις τοῖς ἐκτὸς σώμασι, τὴν ἀντίληψιν αὐ-
τῶν πρὸς τὸ ὁρατικὸν ἀποδιδόναι (περὶ Ἀ' ρεσ.
Βιβλ. Δ'. Κεφ. ΙΓ').

Οἱ δὲ Πλάτων ἐκ ἀκτῖνας, ἀλλὰ φῶς ἐ- 353
ξιέναι ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς τὸ ὁρατὸν ἔλε-
γε. Καὶ τῆτο κομψόν· οὐκ ἀκτῖνας φησὶν, ἀλλὰ
φῶς· τί γὰρ ἄλλο τὸ ἐξιόν φῶς, ἢ ἀκτίς; τί δ'
ἕτερον ἀκτίς προῖῃσα, ἢ φῶς; τὸ γὰρ μὴ ἀκτῖνας
λέγειν, ἀλλὰ φῶς ἐξιέναι, αὐτὸ τῆτο λέγειν ἐστὶν
ἐπὶ ποταμῶν ῥεῖθρα μὲν εἶναι, ὕδατα δὲ ῥέοντα. Εἴτα
ὡς τὴν τῆ Πλάτωνος δόξαν περὶ τῆ ὁρατικῆς ἐκτίθη-
σι, παραπλησιωτάτην ἀναδείκνυσιν εἶσαν τῇ, ἣν αὐ-
τὸς μὲν τῷ Πυθαγόρᾳ, αὐτοὶ δὲ τῷ Ἰππάρχῳ ἀνε-
γραψάμεθα. Κατ' ἄμφω γὰρ ἡ ἐκπομπὴ ἢ ἐκ τῆ
ὀφθαλμοῦ ἐπίσης εἰς τὸ ὁρατὸν γίνεται. Ἀλλὰ γὰρ
ὁ Πλάτων εἰσάγει ἡμῖν τὴν συναύγειαν, ἥς ἀπέσης,
ἢ τῆ ἀνδρὸς περὶ τῆ ὁρατικῆς δόξα ἐκ ἀναπτύσσε-
ται (ὅρα Πλάτ. ἐνθα ἀνωτ.).

Διάλινων σωμάτων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς 354
εἰσέρχεσθαι τὰς εἰκόνας. Οὐχὶ διάτινων σω-
μάτων, ἀλλ' ἐνσωμάτους αὐτὰς (ἐδὲν γὰρ ἀσώματον
εἶναι κατὰ Λεύκιππον, καὶ Δημόκριτον, καὶ Εὔπικρον, πάν-
τα δὲ σώματα) εἰσκρίνεσθαι εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἀ-
πὸ τῶν σωμάτων αὐτῶν, οἷόν τινες φλοιοὶ πάνυ λεπ-
τοὶ καὶ ἀραχνιώδεις ἀποξεομένας. Αὕτη ἐστὶν ἡ κατ'
αὐτὰς τῶν εἰδώλων εἰσκρισις (ὅρα αὐτ. Πλάτ.).

355 *Εἰσπομπὴ καὶ ἐκπομπή. Πότερον δὲ τῆς*
εἰσπομπῆς προηγουμένης; Εἵπερ γάρ, ἡ ἐκπομπὴ
περιττή τις ἂν εἴη, εἰσδεξαμένης ἤδη τὸ εἰσπεμφθῆν
τῆς ὁράσεως, καὶ ὑπὸ τῆς ὁρατῆς εἰδοποιηθείσης. Εἰ δὲ
τῆς ἐκπομπῆς, αὕτη ἂν εἴη ἡ παρὰ Πλατάρχῳ ἀνώ-
νυμος δόξα, καθ' ἣν ἔλεροι, καλάνων ἀκρί-
νων εἴσκρισιν, μετὰ τὴν πρὸς τὸ ὑποκείμε-
νον ἔνστασιν πάλιν ὑποσρεφυσῶν πρὸς τὴν
ὄψιν, οὐ πάνυ πολὺ διαφέροντα τῶν τῆς Ἰππάρχου
(Α' ρ. 452.) λέγοντες.

356 *Γεώργιος δὲ ὁ Κορέτσιος τὴν ὁρασιν βέ-*
λεται εὐγενεστέρα κτ. Καὶ πάντες. Τί δὲ πρὸς
τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας συντελεῖ τῆς ὁράσεως τὸ
ἐγκώμιον;

357 *Διοικεῖ γὰρ καὶ διεξάγει τὸ σῶμα. Καὶ*
αἱ λοιπαὶ αἰσθήσεις, πρὸς γε τὰ αὐταῖς ἐπιβάλλον-
τα ἐκάστη. Οὐ γὰρ ἡ ἔρασις δηλονότι τὸ σῶμα διε-
ξάγει περὶ τὰς ἡχάς, καὶ τὰς ὀσμάς, καὶ τὰς χυμὰς,
καὶ τὰς ἀπτικὰς καλεσμένας ποιότητας· ἐπεὶ ἔδὲ πε-
ρὶ αὐτῶν κρίνει· τὸ δὲ διεξάγον ἐκ ἀκρίτως δηλ.
διεξάγει· τὸ δὲ πόρρωθεν ἐνεργεῖ εὖ λέγεται·
Φανερόν γὰρ ὅτι ὑπερέχει τέτρω τῶν ἄλλων. Τὸ
δὲ καὶ τὰ προκείμενα αὐτῇ πλείω εἶναι ζητητέον.
Πότερον γὰρ πλείω τὰ ὁρατὰ, ἢ τὰ ἀπτά; Τὸ
δὲ καὶ τ' ἀναντία ἐπιδέχεσθαι ἀποκληρωτικῶς πως,
μόνη τῶν αἰσθήσεων τῇ ἀφῇ ἀποδίδοται, κοινὰν ὃν
πάσαις δυνάμεσι. Καὶ γὰρ καὶ ἀκοὴ περὶ τῶν ἡχῶν
τὰς ὀξεῖς, καὶ τὰς βλεφαί· καὶ ὁσφρησις περὶ τῶν ἀ-

ποφορῶν τὰς εὐώδεις, καὶ τὰς δυσώδεις, καὶ γεῦσις
 περὶ τῶν χυμῶν τὰς γλυκεῖς, καὶ πικρὰς. Καὶ ἄφῃ
 περὶ θερμὰ, καὶ ψυχρὰ, καὶ τραχέα, καὶ λεία, ὥσπερ
 δὴ καὶ ὁρασις περὶ τὰ λευκὰ καὶ τὰ μέλανα. Οὕτω δὲ
 κοινόν ἐστι τῆτο δυνάμεων ἀπασῶν γνῶρισμα τὸ περὶ
 τὰναντία πεφυκέναι ἀνασρέφουθαι, ὥς τὸν Ἀριστο-
 τέλη καὶ τὰς περὶ ἐκάτερον τῶν ἀντικειμένων κατα-
 γινόμενας τῶν ἕξεων (οἷον τὴν ῥητορικὴν, καὶ τὴν δια-
 λεκτικὴν), δυνάμεις διὰ τῆτο κατονομάζειν.

Τὸ γὰρ πρῶτον τῆς ὁράσεως ὄργανον κτ. 358
 Ἀμφίλογόν μοι δοκεῖ λίαν ἐν τέτοις τὸ πρῶτον,
 πῶς λέγεται. Αὐτίκα καὶ γὰρ ὄργανον ὁράσεως ἐν
 ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός, ἔχῃ πολλὰ, καίτοι ἐκ πολλῶν
 ὑμένων, χυμῶν, νεύρων, σκευῶν, περικαλυμμάτων,
 ὥς ἐκ μερῶν συγκροτούμενον. Ὡς εἶγε ἐν τῇ τῶν με-
 ρῶν τέτων ὄργανον λέγων, πρῶτον ἀποκαλεῖ, σκο-
 πεῖν δεήσει, τίνι λόγῳ ἀξιοῖ τῶν πρωτείων, θέσει,
 ἢ χρήσει, ὥς ἔτῳς αὐτὸ ἀποφαίνεσθαι τὸ κυριώτα-
 του τῶν λοιπῶν, καὶ ἐν ᾧ μάλιστα τὰ τῆς ὁράσεως ἐκ-
 περαίνεται; Εἴπερ γὰρ θέσει, ἐκ ἐκείνου, τὸ ἀπαν-
 τῶν πρώτως τῷ φωτὶ, καὶ τοῖς δι' αὐτὴν ὁρατοῖς, τὸ
 κρυζάλλινον, ἀλλὰ πρῶτος μὲν ταύτῃ γε ὁ ἐκ τῆς
 τραχυτέρας μὲνιγγος συνισάμενος κεραλοειδὴς ὑ-
 μὴν, ὁ κατὰ τὰ ὀπισθεν τῆ ὀφθαλμοῦ σκληρυνόμε-
 νος· μετὰ δὲ τὸν κεραλοειδῆ ὁ ἐκ τῆς ἀπαλω-
 τέρας τῶν μηνίγγων, ὁ χοροειδὴς μὲν τὰ ὀπί-
 σθια, τὰ δ' ἐνώπια ῥαγοειδὴς εἰρημένος, ἐνθα
 καὶ ἡ κόρη τέτρηται, ἢ ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὴν μυοφυσῶν

ἰνῶν ποικιλοχρόων ὄντων, καὶ τῷ τῆς ἱρίδος ὀνόματι
 γνωριζομένων, νῦν μὲν διασελλομένη, νῦν δὲ συσελ-
 λομένη, ὥς ἂν ἀπαιτοίη ἡ τῶν ὀπτικῶν ἀκτίνων ἀ-
 νάληψις. Τρίτος δ' ἐπὶ τέτοις τε, καὶ ὑπὸ τέττας, ὁ
 ἐκ τῆς μυελάδης φύσεως τῆς ὀπτικῆς νεύρου ὕμην, ὁ
 ἀμφιβληστροειδῆς ὀνομαζόμενος. Καὶ μεταξὺ μὲν
 τῆς κερατοειδῆς τε καὶ ῥαγοειδῆς τῶν ὕμένων ὁ ὑδα-
 τώδης χυμὸς ἐμπεριεχόμενος· μετὰ τῆτον δὲ ὁ κρυ-
 σαλλώδης, τὸ σχῆμα φακοειδῆς· ἔσχατος δὲ ὁ
 ὑαλώδης, μέσος τὴν σύμπληξιν, ἅτε δὴ τῆς μὲν κρυ-
 σαλλίνης ἀραιότερος, τῆς δὲ ὑδατώδης πυκνότερος· ἔ-
 σχατον δὲ ἐν αὐτῷ τῆς ὀφθαλμῆς τῷ κύτει τὸ νεῦ-
 ρον τὸ ὀπτικόν, δι' ἧς ἡ τῆς ὀργάνης κοινωνία ἔς γ' ἐπὶ
 τὸν ἐγκέφαλον. Ἐξ ὧν ἔπει μαθεῖν, ὅτι τὸ πρῶ-
 τον τῆς ὁράσεως ὄργανον κρυσαλλινὸν ὑπάρχειν καὶ
 ὑδατώδης τῇ θέσει τῶν πρωτείων νοημένων, μόνος
 ἂν εἴποι ὁ ἐν παντελεῖ ὢν ἀγνοία τῆς τῆς ὀργάνης
 τέττε κατασκευῆς τε καὶ διαπλάσεως· τὸ δὲ κρυσαλ-
 λινὸν ὑπάρχειν, καὶ ὑδατώδης λέγειν τὸ αὐτὸ, τῆς
 χυμῶς συγχέοντα, πόσης περὶ ταῦτα ἀπειρίας τεκ-
 μήριον; Ἀλλ' εἰ τῇ χρήσει πρῶτον εἴρηται τὸ ὄρ-
 γανον τέττε, ἦτοι τὸ τῆς ὀφθαλμῆς μέρος, ὑπερέξει
 τὴν ἀλογίαν ἔτι τὸ εἰρημένον. Πάντα γὰρ τὰ ἐν τῷ
 διοργανισμῷ τῆς ὀφθαλμῆς συνιόντα μέρη σεῖράτε
 καὶ ἰγρὰ, συντελεῖπως, τὸ καθ' ἑαυτὰ, εἰς ὅρασιν. Τὰ
 μὲν γὰρ συνέχει, τὰ δὲ συνέχεται· καὶ τὰ μὲν συ-
 σέλλει, καὶ εὐρύνει, καὶ σρέφει, τὰ δὲ συσέλλεται, ἢ εὐ-
 ρύνεται, ἢ σρέφεται τῇ δὲ κακείσῃ περιαγούμενα· καὶ

τὰ μὲν ἀδράνους διαπέμπει τὰς ὀπτικάς ἀκτῖνας,
 τὰ δὲ θράνει, καὶ τρέπει, τὰ δ' ἀποκαθίστησι, τὰ δ'
 ἄλλως ὅπως ἐν ὑπεργεῖ. Τῆς γεμῆν τῶν εἰδῶν κα-
 ταγραφῆς ἐπὶ τῇ ἀμφιβληστροειδῆς ὑμένος γινομέ-
 νης, καὶ ντεῦθεν τῇ παλιρροίᾳ καὶ ἀναδρομῇ τοῦ
 πνευματώδους (κατὰ τὸν Γαληνὸν εἰπεῖν) ἀπαυγασ-
 ματος ἐπ' αὐτὸ τῆς ψυχῆς τὸ κέαρ τῆς κατὰ τὴν
 ὄψιν διαθέσεως ἐκπεραινομένης, τὸ πρῶτον μετὰ τὸ
 πρῶτον (ἦτοι τὸν ἐγκέφαλον) τῆς ὁράσεως ὄργα-
 νον ὁ ἀμφιβληστροειδῆς εἶναι ὑμῖν ἐκεῖνος ἅπασιν
 ἀμολίγηται.

Εἰ δὲ συμβεβηκὸς, καὶ δὴ καὶ ἡ ῥῆσις εἰ εἴη 359
 φῶς, οὐ μεταβαίνει ἀφ' ὑποκειμένου εἰς ὑπο-
 κείμενον. Κατὰ τὴν ἀρχαίαν τῶν περὶ Ἀριστοτέ-
 λην δόξαν ἐνταῦθα συμβεβηκὸς εἶναι τὸ φῶς ὑπο-
 τίθεται· εἴτα τὸ ἀντιπίπτον ἐπάγεται· πῶς γὰρ,
 φησὶ, συμβεβηκὸς ὃν μεταβήσεται εἰς ὑποκείμενον;
 Ἀλλ' εἴποι ἂν ὁ Πυθαγόρειος ἐκεῖνος, ὅτι ὥσπερ οἱ
 Ἀριστοτελικοὶ ὑμεῖς φατέ ἀπὸ παντὸς φωτεινοῦ σώ-
 ματος διαπορθεμεύεσθαι τὸ φῶς ἐπ' αὐτὰ τὰ φω-
 τιζόμενα, καὶ τὴν θερμότητα ἀπὸ τῆς θερμαντικῆς ἐπ'
 αὐτὰ τὰ θερμαινόμενα, καὶ τὴν ὀσμὴν ἀπὸ τῆς ὀζοντος
 ἐπ' αὐτὰ τὰ αὐτῆς μεταλαμβάνοντα, λύσατε ὑμεῖς
 τὸν δεσμὸν τετονί, ἐφ' ὧν παραπλησίως φιλοσοφεῖ-
 τε, καὶ τῷ αὐτῷ τῆς ἐπιλύσεως τρόπῳ καὶ αὐτὸς χρή-
 σομαι· νῦν δὲ πεπεδημένοι αὐτοὶ ὄντες χεῖρας τε,
 καὶ πόδας, εἴτα ἄλλοις τὸν συνέχοντα ὑμᾶς δεσμὸν
 ἐπισείετε;

360 Εἰ γὰρ σῶμα, πῶς ἐν τῷ νῦν κινεῖται;
 Δεῖ μὲν τοι εἰδέναι, ὅτι οἱ δοξάζοντες ὅτι τὸ φῶς
 ἐστὶ σῶμα, ἔκ ἐν ἀκαρεῖ ὑποτιθέασιν αὐτὸ κινεῖσθαι.
 Σημείωσαι ἔτι ἐνταῦθα, ὅτι ταῦτα αὐτὰ τὰ πύσμα-
 τα ἔχοι ἄν τις τρέψαι καὶ πρὸς τὸν Χῖον, καθ' ὃν ἐν
 εἰσπομπῇ ἐκτελεῖται ἡ ὄρασις. Ἀ' γὰρ ἐκεῖνος περὶ
 τῆς ἐξιόντος προτείνει ἀπορημάτια, πῶς ἔδίκαιον καὶ
 περὶ τῆς εἰσιόντος ταῦτα προβάλλεσθαι; Τὶ γὰρ τὸ
 εἰσιόν; πότερον συμβεβηκὸς, ἢ ἐσία; καὶ εἰ συμ-
 βεβηκὸς, πῶς μεταβαίνει ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκει-
 μένον; Εἰ δὲ ἐσία, πότερον σῶμα, ἢ ἀσώματον; εἰ
 γὰρ σῶμα, πῶς ἐν τῷ νῦν κινεῖται; εἰ δὲ μὴ σῶμα,
 πῶς τὸ μὴ σῶμα κινεῖται; εἰ δ' ὑπάρχει φῶς, πῶς
 ἐνεργεῖ εἰς τὰ πόρρω, κτ.; Ὡς καὶ περιττὸν ἦν ἀ-
 πορεῖν πρὸς τὰς Πυθαγορεῖς, εἴ γε ἐκείνων ἡ δόξα,
 περὶ ὧν δεῖναι λόγον καὶ αὐτὸς ὤφειλεν. Εἰ δὲ περιτ-
 τὰ ταῦτα τῷ Καρυσσίῳ φιλοσοφῶντι, πόσῳ δὴ πε-
 ριττότερα γραμματικολογῶντι ἔσαι τῷ τὰ τῆς Θεο-
 δώρου ἡμῖν σχολιάζοντι;

361 Οἱ δὲ ἀπὸ μαθημάτων κτ. Τὰς ἀπὸ μαθη-
 μάτων ἐνταῦθα εἰσάγει ἀπορῶντας, ἔδεν τῶν τῆς
 μαθηματικῆς ιδέας, ἀλλὰ τὰ ὑπὸ φυσιολογικῆς μάλ-
 λον ἐρεύνης ἐχόμενα. Τῆτο δὲ ὅμοιον, ὡς εἴ τις καὶ
 περὶ μέτρων τὰς ἐκ τῆς διαλεκτικῆς εἰσάγοι δια-
 πυνθανομένους, ἢ περὶ τόπων διαλεκτικῶν τὰς ἐκ
 τῆς ποιήσεως, ἐξ ἐπαγγελίας τῆς ἑαυτῶν, διαλε-
 γομένους. Ταῦτα γεμὴν, ὅθεν ἂν, καὶ ἀφ' ὁποίων ἐν πρα-
 τεινόμενα, ἔδεν λόγους ἀξιοτέα ἐμοὶ δοκεῖ, ὡς ψευ-

δῶν καὶ ἀτόπων ὑποθέσεων ἐξηρημένα. Τίς γὰρ ἢ εἰδωλοκοΐα αὕτη; καὶ τίνι τῶν ἀκριβῶς περὶ ὁράσεως πεφιλοσοφηκότων ἀνεκτὴ ὅλως ἀκέσθαι; Τίς δὲ ὁρασίς ἐγένετο ποτὲ μήτιγε βελόνης, ὃ κεῖται, ἐκριφείσης, ἀλλὰ μηδὲ τῆς Α΄θωνος αὐτῆς, τῆς διανοίας πρὸς ἄλλοις ἔσης, καὶ ἀπὸ τῆς ὁρατῆς πάνπαν ἀφηρημένης; Οἷον δὲ καὶ τὸ ἀνθρώδες καὶ κοῖλον τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων πρὸς ὑποδοχὴν τῶν εἰσπεμπομένων, ὃ φασι, τὸν ὀφθαλμὸν ἐσερῆσθαι; Πῶς δὲ τόπε δεῖ τῇ φωνῇ πρὸς τὸ ἀναμένειν; καὶ πῶς ἢ φωνὴ ἀναμένει; Θαυμάζειν μοι ἔπεισιν εἰ ἐκ τοιούτων λογαρίων ἀναπειθεῖται τις ἀληθῶς, ὅτι φωτὸς ἀκτῖνες τῆς ὀφθαλμῆς ἐκχεόμεναι τὸ ὄραν παρέχονται.

Πῶς ὁρῶνται λὰ παμμεγέθη καὶ. Θαυμα- 362
ζόν δήπε διὰ ταῦτα τὸ τῆς ὁράσεως. Οἱ γεμῆν ὀπτικοὶ, τῆς ὑπὸ τῶν ὀπτικῶν ἀκτίνων συνισαμένῃς κώνῃ τὸν ἀντίστροφον τῷ ἀμφιβληστροειδεῖ ὑμένι προσερείδοντες τῇ βάσει, ἀρκέντως καὶ πρὸς ταῦτα ἀπαντῶσι.

Οὐδὲ γὰρ συγχρωμαλίζεσθαι καὶ. Τὶ δὲ καὶ 363
ἢ ἀκοὴ τοῖς ψόφοις κινεμένη, ψοφητικὴ γίνεται; καὶ ἢ αἴσθησις ὀσμάϊς, εὐώδης, ἢ δυσώδης; καὶ ἢ γεῦσις γλυκαίνεσα, ἢ πικραίνεσα; καὶ μὴ μόνον γλυκαινομένη τε καὶ πικραινομένη μὲν ἢ γεῦσις, κινεμένη δὲ ὑπὸ τῶν ὀσμῶν ἢ ὀσφρησις, πληττομένη δὲ ὑπὸ τῶν ἤχων ἢ ἀκοή; Ὡς περ δὴ καὶ ὑπὸ τῶν χρωμάτων κινεμένη, καὶ διὰ τῆτο παθαινομένη καὶ ἢ ὁρασίς. Καὶ μὴν διακρίνειν δεῖν τῶν παθητικῶν ποιότητων τὰ ἐγ-

γινόμενα τοῖς αἰσθητηρίοις πάθη καὶ Ἀριστοτέλης
 αὐτὸς (ἐν τοῖς περὶ τῆς ποιῆς) παρήνευσεν. Αἱ μὲν γὰρ
 τῶν παραίτιοι, ταῦτα δὲ ἐκείνων αἰτιατά· καθεῖ-
 ναι μὲν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, ταῦτα δ' ἐν ταῖς αἰσθήσε-
 σι. Καὶ τάς γε ἐκ' ἐκείνων διαφέσεις, ἃς χυμοὺς
 καλεῖμεν, καὶ ἤχους, καὶ χρώματα, καὶ ὀσμούς, παρα-
 πλησιωτάτας καὶν τέτοις ζητεῖν, μὴ καὶ ἄλογον ἦ.
 Ἡ δὲ σύγχε τὴν νυκτικὴν ποιότητα, τὴν ἐκ χήματος καὶ
 προσβολῆς, τὴν ἐν τῇ νυξάσῃ ἀκάνθη, καὶ ἐν αὐτῇ
 τῇ νενυγμένη, καὶ τρωθείσῃ χειρὶ εὐρεῖν ἐλπίσεως,
 ὥς μὴ μόνον ταύτην φέρειν τὸ πάθος καὶ ἀλγεῖν, ἀλ-
 λά καὶ τὴν παθητικὴν ποιότητα τὴν ἐμποῖσσαν τὸ
 πάθος, καὶ ἀλγύνειν; Ἀλλ' εἴης ἂν ἐπεικῶς ἡδύς,
 εἰ τοῖς ἐν τοῖς δρῶσι τὰ ἐν τοῖς πάχουσι τυγχάνειν
 νομίσεις ἀεὶ παραπλήσια. Καὶ γὰρ εἰδὲ ἐπὶ τῆς ἀ-
 φῆς τὸ κατὰ τὴν θερμότητα πάθος τῇ κατὰ τὴν
 αὐτὴν παθητικὴν ποιότητι εἶναι ὅμοιον, ὅπερ καὶ
 θερμὴ ἔσται ἡ χεὶρ, ἥτοι πάντως ἀναισθητεῖ, ἢ ἔχῃ ἔ-
 τως ἀκριβῶς τῆς προσγενομένης θερμῆς αἰσθάνεται,
 ὡς ἡ ῥιγῶσα. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα ἐκ πολλῶν τὸ φυ-
 σιολογικὸν εἶδος διεσάφησε, καὶ ἀνέπτυξεν· ὅ,τε Ἀ-
 ριστοτέλης τῶν ποιότητων ἄμικτα, ὑφ' ὧν ἂν κινή-
 θείη, τὰ αἰσθητήρια πάντα φθάσας ἀπέδειξεν, εἰ
 μέλλει παθαίνεσθαι· καὶ μηδὲ τὴν ἀκοὴν ἤχεῖν, ὡς
 ἂν εὖ ἔχοι πρὸς ἀντίληψιν τῶν ἤχων, μηδὲ τὴν ῥίνα
 ὄζειν πρὸς τὴν τῶν ὀσμῶν, μηδὲ τὸ γευστικὸν ὄρ-
 γανον κεχυμῶσθαι πρὸς τὴν τῶν χυμῶν, μηδὲ τὴν
 εἰσὶν θερμὴν εἶναι πρὸς ἀντίληψιν τοῦ θερμοῦ, καὶ

μηδὲ τὴν ὄρασιν κεχρῶσθαι, εἰ μέλλοι ὑπὸ τῶν χρω-
μάτων κινεῖσθαι. Διὸ καὶ οἱ ἰκτεριῶντες ὑπόχλοα τὰ
πάντα ὁρᾶν δοκέσι, καὶ ὑπόπικρα οἱ χολεριῶντες
τὸν σόμαχον, καὶ ξ. Τέλων γὰρ ἕκαστον παρεμ-
φαινόμενον (ὃ περὶ τῆς ψυχῆς ὁ Σταγειρίτης φησὶ
βιβλ. Γ.) κωλύει τὸ ἀλλόθριον, καὶ ἀντιφρά-
ζει. Σὺ δέ μοι πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ τέτο σκόπει,
ὅτι τῶν χρωμάτων ἐν αὐτῷ τῷ φωτὶ ἦτοι σοιχειω-
δῶς, ἢ τινες βέλονται, ἢ κατὰ θραύσιν κειμένων,
ὑπερήδισά σοι ὁμολογήσει ὁ δὲ εἰσόδῃ τῆς φωτὸς εἰς
τὸν ὀφθαλμὸν τὴν ὄρασιν τελείσθαι διατεινόμενος,
ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ εἰσι χρώματα. Ἀλλ' ἐμοὶ καὶ πρὸς
ταῦτα, καὶ πλέον ἴσως τῆς χρείας ἀπῆντηται.

Τὸ δὲ μέμνημαι κατ' εἰσπομπὴν μόνον 364
ὄν κατ'. Πῶς κατ' εἰσπομπὴν τὸ μέμνημαι ἀπορεῖν
οἶμαι ἄξιον, εἴγε μὴ μόνον, ὧν ἐξ αἰσθήσεως ἔχο-
μεν μεμνήμεθα, ἀλλὰ καὶ τῶν καθαρωτέρων νοημά-
των. Ἐπίσησον δὲ ἐνταῦθα, ὅτι τῶν κατ' εἰσπομ-
πὴν τὸ μέμνημαι λέγων, ὁμολογεῖ καὶ τὸ ὁρᾶν κατ'
εἰσπομπὴν γίνεσθαι· ὧν γὰρ ὁρῶμεν, μάλιστα μεμνή-
μεθα.

Ἀμαρλάνω τῷ δέλινο, ἢ σέρομαι. Ἀλλ' 365
ἔτω καὶ τὸ χωρίζομαι τῷ δέτινος τῶν ἀπλῶν ἀποση-
ματικῶν ἔσαι. Ὅποις γὰρ εἶδες ἂν εἴη συνθέσεως;

Τῶν καὶ ἐγγραμμάτων φωνῶν, ἢ τῶν ἐγ- 366
γραμμάτων, ἢ τῶν ἡκιστα ἐν συνέσει τῆς σημασίας
γινόμεθα.

Ἀκέειμε ὁ δεινα, ἀντὶ τῷ ἐπήκοός με. 367

Καθ' ὃ καὶ τὸ εἰς ἀκοὴν ὥς ἐπήκυσέ με. Καὶ
τὸ, καὶ τὰ πρόβατα τῆς ἐμῆς φωνῆς ἀκούει.

368 Φαμέν γὰρ ἔκ ἀνέγνω ὁ δεῖνα Ἀλκαῖον.
Οἶον τὸ, ἅπερ ἀνέγνως, ἔκ ἔγνως.

369 Οὕτως ἔχει καὶ τὸ πείθομαί σοι. Ἐν τέ-
τῳ γεμὴν εὐρεῖν ἔκ ἔχω τὴν συμβαίνεσαν ἀντιπά-
θειαν, ἣ λέγεται. Τὸ γὰρ πείθομαί σοι ταυτοδύ-
ναμον τῷ πείθομαι τοῖς λόγοις τοῖς σοῖς, ἢ τοῖς ἐ-
πιτάγματιν. Οἱ δὲ λόγοι οἱ πειστικοί, ἢ ἐπιτακτι-
κοί, ἔκ εἰσὶ κοινοί, ὥς νοεῖσθαι τὸ πείθω σε καὶ πείθο-
μαι ὑπὸ σε, τετέσι τὸ ἐνάλληλον τῆς πεισμονῆς.
Πολλάκις ἐν πείθομαι καὶ τῷ τὰ ψευδῇ κατασκευά-
ζοντι, καὶ ἐπομένως πείθοντι μὲν, μὴ πειθομένῳ δέ.

370 Τῶν γὰρ καθ' εἰσπομπὴν ἔδεν εὐρηταί
περιποιητικῶς συντεταγμένον. Σκεπτέον εἶπε
εὐρηται. Τὸ γὰρ μεμνήσομαί σοι τῆς χάριτος, καὶ
μεταλήψομαί σοι τῆς τραπέζης, καὶ τὰ τοιαῦτα, τῶν
κατ' εἰσπομπὴν ὄντα, ἔκ ἀσήμαντα περιποιήσεως
ἔτω δοκεῖ συντασσόμενα. Σὴν γὰρ χάριν τὸ τῆς
μνήμης, καὶ τὸ τῆς μεταλήψεως ὑπάρχνεσθαι εἰ-
κασί.

371 Οὐδεν γὰρ πρέσβευε γὰρ κυρίῳ, καὶ διε-
πρεσβεύοντο ἡμῖν. Μὴ ἄρα ἐλλειπτική τῆς πα-
ρὰ ἐπὶ τέτων ἡ δοτικῆς, ὥς εἶναι τὸν νῦν, ὅτι πρεσ-
βείαν ποιεῖ παρὰ τῷ κυρίῳ κτ. ;

372 Τὸ δὲ ποιῶσσι κακὰ, ἔ. Ἀλλ' ὥσπερ ὁ
κελεύων τινὶ ἔ περιποιέμενος, κυρίως εἰπεῖν, ἀλλ'
ἐπιτιθέμενος, ὁχληρὸν γὰρ αἶε τὸ ὑπείκειν κελευό-

μενόν, οὕτωτοι καὶ ὁ ποιῶν τινι κακὰ, εἰ καὶ μὴ περιποι-
 ῆμενος τῷ ὄντι, τῷ μὲν πράγματος καὶ μάλα, τῷ δὲ
 σχήματος τῆς τῶν ὡς περιποιητικῶν συντάξεως καὶ
 πάντα ἐκπέπτωκε.

Τρίβω, καὶ λέω, καὶ ἡ ἰοιαῦλα ἀτομικὰ 373.
 ὄντα. Ἀτομικὰ ταῦτα πῶς λέγεται; Εἶγε κα-
 τὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἔδὲ χρόνον, ἔδὲ τόπον,
 ἔδὲ μέσοις καὶ ὀργάνοις αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς, ἔδ' ὑπὸ
 τῶν αὐτῶν, ἔδὲ τῶν αὐτῶν αἰ κατ' αὐτὰ ἐνέρ-
 γειαι γίνονται. Ἡ' οὕτω καὶ τὸ θερμαίνω, καὶ τὸ ψύ-
 χω, καὶ τὸ τύπτω, καὶ τ. ἀτομικὰ, ὡς ἐκεῖνα, κατὰ
 τὸ δοκῆν αὐτῷ ῥηθεῖεν. Ἀλλ' ἔκ ἐσι. Τέτων γὰρ
 ἕκαστον ἐνέργειαν ἐμφαίνει τῶν ἄλλων καὶ τῷ ἀριθμῷ,
 εἶδει δὲ διαφέρεισαν. Ἀλλως τε καὶ τῶν κατὰ τὸ δε-
 λεύειν ἐνεργειῶν πολλὰ τὰ εἶδη. Ὑπὸ τίνων δὲ, εἰ-
 μὴ τέτων, μᾶλλον σημαίνοντο; ἔκ ἂν ἔχοι τις εἰ-
 πεῖν. Εἶτα, καὶ εἰ ἀτομικὰ, ἔξει καὶ εἶδος· εἶδους γὰρ
 τὰ ἄτομα. Εἶδος δὲ τέτων ἔκ ἐσι τὸ δελεύω (ἔτω
 γὰρ φησι)· ὁποῖον ἄρα; δειξάτω. Ἔτι τὸ νίπτειν
 δελεύειν ἐσι, καὶ τὸ λέειν ὁμοίως, καὶ τ' ἄλλα. Τὸ
 ἄρα δελεύω κοινῇ κατηγορούμενον τέτων, ἦτοι γέ-
 νος, ἢ εἶδος. Ἐπὶ τέτοις καὶ ἐν τῇ τῷ ὅλου εἰς μέρη
 διαιρέσει καὶ κατηγορεῖται τὸ ὅλον τῶν μερῶν· ἐπὶ
 τέτων δὲ καὶ μάλα. Τελευταῖον τὸ ὅλον εἰς μέρη ἐ-
 νεργεῖα, τὸ δὲ δελεύω εἰς ταῦτα δυνάμει. Δῆλον
 δέ· τὸ γὰρ ὅλον ἐνεργεῖα συνεισάγει μὲν τὰ μέρη,
 καὶ συνεισάγεται δέ· ἐπὶ δὲ τῷ ὅλῳ τῷ δυνάμει τέναν-
 τίον τὰ μέρη συνεισάγει τὸ ὅλον· ὥδε δὲ τὸ νίπτω

ἢ λέω, συνεισάγει τὸ δαλεῦω· ἐκ ἀνάπαλιν. Τοι-
 γαρ οὖν τὸ μὲν δυνάμει ὅλον, τὰ δὲ μέρη ὁμοίως
 δυνάμει. Ὅλον δὲ ὄν δυνάμει, ἤτοι γένος, ἢ εἶδος
 ἂν εἴη. Οὐκ ἐν ἄρα ὁρῶς ἢ προβληθεῖσα ἐπιλέλυ-
 ται ἀπορία. Ρῆτέον δ' ἂν εἴη πρὸς τὴν ἐκείνης ἐπί-
 λυσιν, ὅτι τὸ κατὰ τῆ γένους ἢ κατὰ τῶν εἰδῶν κα-
 τηγορεῖται, ἀλλὰ τὸ κατ' αὐτὸ, ἢ τὸ κατὰ συμ-
 βεβηκός, ἢ φύσει, ἢ χι θεσει. Ὅρα γὰρ τὸ αἰσθά-
 νομαι γένος ἐστὶ, τὸ δὲ ὁρῶ εἶδος. Καὶ μὴν ἐκείνη
 γενικῇ συμφερομένη, τῆτο αἰτιατικῇ συντάσσεται.
 Πάλιν ἢ σχέσις γένος, ταυτότης δὲ ἢ ἑτερότης εἴ-
 δη σχέσεων. Α' Μ' ἐκείνη μὲν προθετικῶς συντάσ-
 σεται, οἷον ἢ σχέσις τέττε πρὸς ἐκεῖνο· γέτων δὲ ἢ
 μὲν δοτικῇ συμπλέκεται, οἷον τῆτο ταυτὸν ἐκείνῳ,
 ἢ δὲ γενικῇ, οἷον τῆτο ἕτερον ἐκείνῳ. Οὐκ ἐν ἄρα ὁμο-
 λογεῖν τῇ τῆ γενικωτέρῃ συντάξει τὰ εἰδικώτερα
 αἰεὶ νομισέον, ἕτ' ἐπὶ ῥημάτων, ἕτ' ἐπὶ ὀνομάτων.
 Τὸ δὲ ταυτὸν τῆς κατηγορίας ἐκ ἐκ τῆς συντάξεως,
 ἐκ δὲ τῆ σημαينوμένης ζητητέον.

374 *Η" γενικῶς, ἢ εἰδικῶς κτ. Η" ἢ συγκα-
 τηγορηματικῶς.*

375 *Συνεκλαλεῖ γῶ γένει γὸ εἶδος. Η" τὸ ἄτο-
 μον. Οἷον διδάσκω σε τοδὶ τὸ θεώρημα. Καὶ ἀπλῶς
 τῶ μᾶλλον κατ' ὅλῃ τὸ ἥττον, ἢ τῶ ἀορίστῳ τὸ διο-
 ρίζον.*

376 *Η' γὰρ ἐν γέλοις γὸ ἢ ἔνεκα αἰτιολογῶ-
 σα προθελικῇ γενικῇ. Οὐχὶ τὸ ἢ ἔνεκα αἰτιολο-
 γεῖ ἐν τέτοις ἢ προθετικῇ γενικῇ, ἀλλὰ τὸ ὑλικόν,*

ἦτοι τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὕλην, περὶ ἣν ὁ λόγος.
 Ἐπεὶ δὲ τὸ ὑλικὸν ὑποκείμενον λόγῳ παντὸς καθ'
 αὐτὸ ὑπὸν, καὶ τὸ εἰδικὸν συνεκλαλεῖ· ταύτητοι καὶ
 τὸ εἰδικόν. Οὐδὲν ἔν διαφέρει τὸ περὶ τέτων διδά-
 σκειν τῷ κατὰ ταῦτα τὴν διδασκαλίαν ποιῆσθαι
 ἔδὲ τὸ περὶ τέτων δεῖσθαι τῷ κατὰ ταῦτα τὴν
 ἱκεσίαν ποιῆσθαι· ἔδὲ τῷ περὶ τῶν ἀπορρήτων
 μηδενὶ λέγε τὸ τὰ ἀπορρήτα μηδενί. Ἀλλ' ἐν
 τέτοις τὸ εἰδικὸν αἰτιολογεῖται, τὸ δὲ ἔ' ἔνεκα ἐκ
 ἐμφαίνεται, καὶ ἐκείνοις ἄρα.

Τῆς ἐκάστου κινήσεως. Η' τῆς ἡρεμύσεως. 377
 Δ'. Μεταφ.

Τὸ καθ' ὃ ἐν ᾧ διαβαλῖκῳ εἶδει ὑποση· 378
 μαίνεσθαι. Τῷτο δὲ τὰ εἰρημένα ἡμῖν ἀνωτέρω (Α' ρ.
 376) κατασκευάζει.

Αἰτία ἐξ ἧς ἡ ἐνέργεια, καὶ αἰτία ὅθεν 379
 ἡ καθ' ἐνέργειαν κίνησις, λαυτοδύναμα μὲν
 ἀλλήλοις δοκεῖ, ἐκ εἰσὶ δέ. Ἀλλ' εἰσὶ, καὶ οὕ-
 τως, ὥς μὴ κατ' ἐπίνοιαν διαφέρειν τὴν δύναμιν.
 Καὶ ἡ μὲν ὕλη περὶ ἣν ἡ ἐνέργεια, καὶ ἐξ ἧς τὸ τῇ
 ἐνεργείᾳ γινόμενον, ἐκ ἐξ ἧς δὲ ἡ ἐνέργεια· τὸ
 δὲ εἶδος τὸ τῇ ὕλῃ ἐπαγόμενον, καὶ τῆς ἐνεργείας
 ὅν πέρας, καὶ ἔδ' αὐτὸ ἐξ ἧς ἡ ἐνέργεια. Καὶ τὸ τέ-
 λος δὲ τὸ γνωσικῶς κινῆν, καὶ ἐνάγον τὸ ποιητικόν
 εἰς τὸ ἐνεργῆσαι, ἀλλ' ἐκ ἐξ ἧς ἡ ἐνέργεια, ἔδὲ τὸ
 τέλος. Μόνον τὸ ποιητικόν ἐστὶν ἡ αἰτία, ἐξ ἧς ἡ ἐνέρ-
 γεια. Τῷτο δὲ τὸ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἡ
 πρώτη, ἡ τῆς ἡρεμίας.

380 Εἰμὴ λέγοις κτ. Διὰ τὰ ἀνωτέρω ἀνάγκη
τῆτο λέγειν. Ἡ μὲν ἔν ἀρετῇ κινήτικόν τῷ νῦ εἰς
θαῦμα. Τὸ δὲ κατὰ τὸν νῦν θαῦμα κινήτικόν τῆς
γλώσσης εἰς ἔπαινον. Εἰμμέσως ἄρα διὰ τῷ θαύμα-
τος ἐκ τῆς ἀρετῆς ἢ κατὰ τὸ ἐπαινεῖν ἐνέργεια.

381 Καὶ γὰρ γέλη δὲ κτ. Τὸ τέλος πρῶτον τῇ νοή-
σει, ἔχατον δὲ τῇ ἐκβάσει, ἢ κοινῇ λέλεκται. Ἡ
δ' ἀρετῇ ἐνταῦθα προτέρα τῇ ἐκβάσει τῷ ἐπαίνῳ.
ἐκ ἄρα τέλος.

382 Οὔτε δὲ γὰρ ἐνεκα καὶ ἀντὶ γὰρ ὅτι ἔστι λαμ-
βάνεσθαι. Ἀλλ' ἐπὶ τῷ προκειμένῳ παραδείγματος
τὸ ἐξ ἧς ἢ ἐνέργεια ἐκ ἀντὶ τῷ ἐνεκα.

383 Τὰ γέλη ὅσα γὰρ ἐνεργείας χρόνῳ γε
καὶ λάξει. Νοητέον τῇ ἐκβάσει· τῇ γὰρ ἐπινοίᾳ
πρότερα ὡς εἴρηται (Α' ρ. 381).

384 Ἀλλ' ὅτι γὰρ ποιητικόν (ὅτι γὰρ γὰρ ὅθεν
ἢ κατ' ἐνέργειαν κτ.). Τῆτο ἀνωτέρω ἀπελήλε-
γεται, ἐν οἷς ἐδείκνυτο ὅτι ἴσα δύναται τῷ ὅθεν ἢ
κατ' ἐνέργειαν κίνησις, ἢ αἰτία λέγειν, ἐξ ἧς ἢ
ἐνέργεια, μηδενὸς ἄλλης αἰτίας ὄντος, ἐξ ὅτι ἢ ἐνέργεια
παρὰ τὸ ποιητικόν (Α' ρ. 379.).

385 Τῶν δὲ γὰρ αἰτίων εἰδῶν ἐν ἑσὶ καὶ γὰρ ὅτι ἐξ
ὅτι, εἴτ' οὖν γὰρ ὅτι ὅτι. Τὸ ὅτι ἐπὶ γὰρ ὅτι ἐξ οὗ
γὰρ σύνδεσμον, ὅτι δὲ καὶ γὰρ ὅτι ἐξ οὗ ἢ ἐνέργεια
αἴτιον.

386 Τῷ κατὰ γὰρ Σωκράτην ἐπαίνῳ ὅτι ἢ
ἀρετῇ. Τῷ μὲν ἐπαίνῳ, ἢτοι τῷ ἐξ ὅτι καὶ εἰδῶς
συνδέτε ἐπαινετικῷ λόγῳ, ὅτι πάντως ἢ ἀρετῇ

ἐσί· τῆς δὲ τῷ ἐπαινῆντος ἐνεργείας ἢ ἐξιν ὕλη ἢ ἀρετὴ, πόσοι γὰρ τῶν φαυλοβίων τὴν ἀρετὴν ἐπαινῶσιν, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ ἐπαινεῖν ἐνέργεια αὐτῶν, ὡς μὴ τῷ τρόπῳ συνάδουσα, ἀρετῆς ἁμοιρος.

Δύναται δὲ καὶ τὸ κατ' ὅ. Ἡ ἀρετὴ εἶδο- 387 ποιήσασα τὸν νῦν τῷ ἐπαινῆντος, καὶ εἰς τὸ θαυμάζειν ἔτω τὸν ἔχοντα καὶ τὸν κατ' αὐτῷ ἐπαινον πλέξαι κινήσασα, πολλάκις δὲ καὶ ἀναγκάσασα, καὶ ἢ πολέμιος, ποιητικὸν εἶναι τῷ ἐπαίνῳ ἅπαξ κέκριται (τῷ Θεοδώρῳ τὴν ἀφορμὴν δεδοκότος ἐν τῷ εἰπεῖν τὴν αἰτίαν, ἐξ ἧς ἢ ἐνέργεια)· καὶ κείῳ. Ἡ δὲ ἀρετὴ πάλιν εἶδοποιῶσα τὸν ἐν μεθεξεί αὐτῆς τυγχάνοντα, καὶ σπευδαῖον ταύτῃ ἀναδεικνύουσα, τὸ κατ' ὅ αἰτιολογεῖ τῷ γινομένῳ ἐπαίνῳ. Τῷ ἔντι γὰρ τῷτο τῶν σῶν ἐπαινῶ τὴν ἀρετὴν, ἥτοι κατὰ τῷτο ἐπαινῶ σε. Ἐκάτερον δὲ εἶδοποιεῖ, τὸν μὲν γνωστικῶς ἐνθυμέμενον, τὸν δὲ πρακτικῶς κατορθῶντα. Ἐκάτερον ἄρα καὶ ἡ ἀρετὴ δι' ἑκάτερον αἰτιολογεῖ, καὶ τὸ ποιητικὸν, καὶ τὸ κατ' ὅ. Καὶ περὶ μὲν τέττε ἔτως ἡμῖν διοριζέον, ἢ καὶ διώριζαι. Περὶ δὲ τῷ Σχολιαστῇ τίποτε ρητέον; Ἡ ὅτι πάντα τὰ αἷτια εἰσαγαγῶν, καὶ πᾶσι συνηγορήσας νεανικώτατα, τοῖς ἐντευξομένοις τὴν περὶ τέτων δίκην διαιτῆσαι παρέλιπε.

Διὰ τὴν τῷ κατὰ Πλάτωνα ὀργανικῷ πρὸς 388 τὸ ποιητικὸν συγγένειαν. Οὐχὶ τῷ Πλάτωνος ἢ δε δόξα ἐστὶ, τὸ ὀργανικὸν συγγενὲς εἶναι τῷ ποιητικῷ, ἀλλὰ κοινὴ πάντων. Διαφορὰν δὲ περὶ τέττε πρὸς Πλάτωνα Ἀριστοτέλης ἔχεν, ὅτι ὁ μὲν Πλά-

των τοῖς τέσσαρσι καὶ τὰ λοιπὰ δύο συνηρίσκει,
τότε ὀργανικόν, καὶ τὸ παραδειγματικόν, καὶ εἰς
ἑξάδα ἔτω τὴν τετρακτὺν τῶν αἰτίων προῆγεν. Ὁ
δὲ Ἀριστοτέλης τὸ μὲν πρὸς τὸ εἰδικόν, τὸ δὲ πρὸς
τὸ ποιητικὸν ἀνήγε τὸ ὀργανικόν. Ωμολόγει ἔν μάλ-
λον, ἢ Πλάτων, τὴν τῷ ὀργανικῷ πρὸς τὸ ὕφ' ἑ συγ-
γένειαν ἐσταγειρίτης, εἴπερ ἔτος εἰς ἓν συνελάμ-
βανεν, ἐκείνῃ εἰδικῶς ἀντιδιασέλλοντος.

389 Καὶ 78 εἶκω δὲ 78 ὁμοίῳ ἢ πρὸς δογι-
κὴν σύνταξιν 78 ὀργανικῷ ἂν εἴη. Ἀλλ' εἴη
ἂν τῷ παραδειγματικῷ, ὃ ἀνάγεται πρὸς τὸ εἰδι-
κόν, πολὺ πρότερον. Τὸ γὰρ ὧτινι συμμορφόμενον
ὁμοῖται, αὐτὸ παρίσῃσι τὸ ἀρχέτυπον, καθ' ὃ ἢ ὁ-
μοιώσις. Οὔτε δὲ ὄργανον δι' ἑ, ἔδ' αὖ ποιητικὸν ὕφ'
ἑ, σημαίνει ἑδέν. Εἰμήτις, ὅτι ἂν ἐπ' ἀκαιρίμαν
γλῶτταν ἐπέλθοι οἱ, αὐτὸ βέλοιο λαλεῖν, προῖ-
κα.ε καὶ ἑδενὶ σὺν λόγῳ ἀποφαινόμενος.

390 Τὸ καθ' ὃ κ7. Ὅλως δὲ 70 καθ' ὃ ἰσα-
χῶς καὶ 70 αἴγιον ὑπάρξει· κατὰ 71 γὰρ ἐλή-
λυθεν, ἢ ἑ ἔνεκα ἐλήλυθε λέγεσθαι. Ἡ κα-
τὰ 71 παραλελόγισαι, ἢ συλλελόγισαι; ἢ
71 70 αἴγιον 78 συλλογισμῷ, ἢ παραλογισ-
μῷ; Ἡ ὡς ὑλικὸν τὸ εἰσιὸν εἰς τὸν παραλογισμὸν,
ἢ ὡς ποιητικὸν τὸ παρακρῆσαν καὶ παραλογίσαν.
Πρὸ τούτων δὲ τὸ καθ' ὃ, ἔφασκε, λέγεσθαι 70
εἶδος καὶ ἢ ἑστία ἐκάσθ. Οἶον καθ' ὃ ἀγαθός,
αὐτάγαθον (Ἀρισ. μεταφ. Γ').

391 Εἰσὶ δὲ 70 ἀφηγηματικά, κ7. Τῷ Βεδδαίῳ

παρατετήρηται τὰ ἀφηγηματικά, δοξασικά, γνω-
 σικά, καὶ ἐπισημονικά, καὶ ἐπαγγελτικά, εἰδικῶς τὸ
 ἀπαρέμφατον ἐπιδέχεσθαι· τὰ δὲ προαιρετικά, καὶ
 ἐπιθυμητικά τελικῶς. Εἴρηταιτί δὲ τῷ αὐτῷ καὶ πε-
 ρὶ τῆς χρόνου. Καὶ γὰρ τὸ βέλομαι, φησὶ, μετὰ
 παρωχημένῃ καὶ ἐνεσῶτος, βέλομ' ἐγὼ λαὸν σῶ-
 ον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι. Καὶ Δημ. βέλομαι
 καθάπερ ἐν ἀρχῇ πάλιν τοὺς θεοὺς παρα-
 καλέσται. Ὀμοίως τὸ θέλω, ἐπιθυμῶ, ποθῶ,
 κελεύω, ἀξιῶ, καὶ τὰ ὅμοια. Καὶ τὸ ὀρμῶ· ὥρμη-
 σεν ἑαυτὸν ἀνελεῖν. Πλέτ. καὶ Ξενοφ. οἱ πολλοὶ
 ὥρμηκόες ἐπὶ τὸ σκοπεῖν κτ. Τὸ δὲ φημί, εἰ
 περὶ παρωχημένῃ ὁ λόγος ἦ, παρωχημένῳ, εἶδ' ἐπε-
 ρὶ ἐσομένῃ, μέλονται ἀπαρεμφάτω συμφέρεται· οἷον
 παρὰ Θεκυδ. οὐδὲ ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ Ἀθη-
 ναῖοι φασὶν, ἐν οὐδενὶ ὑμᾶς προέσθαι ἀδι-
 κημένους, οὐδὲ νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν
 δὲ κατὰ δύναμιν. Ὁ δὲ τρόπος φανερόν ὅτι εἰδι-
 κός. Παραπλησίως δὲ τῷ φημί καὶ τὸ ὀμνύω, καὶ
 ὀρκῶ. Ἐν δὲ τῷ, Δημοθ. περὶ παραπρεσβ. δι-
 δάσκειν αὐτοὺς ἔφη τὸν φίλιππον, ὅτι ἐδὲν
 ἡπλον ἠσεβήκασιν οἱ βεβηλευκόες κτ. καὶ τῷ,
 ἀκθεῖν ἔφη καὶ τῶν Εὐβοέων ἐνίων, ὁ ἐνεσῶς
 ἀντὶ παρωχημένῃ δεδιδαχέναι, ἀκηκοέναι. Τὸ
 δὲ προσδοκῶ καὶ ἐλπίζω ἔτω μὲν τιθέμενα καὶ μέλ-
 λοντι συντάσσεται καὶ ἐνεσῶτι, διαλελυμένως δὲ καὶ
 παρωχημένῳ καὶ μέλονται. Ἀριστείδ. προσδοκίαν
 γινὰ ἔχει δι' ἡμῶν πάλιν σωθήσεσθαι. Θε-

κινδ. δὲ ἐν Β'. μετὰ παρωχημένῃ, καὶ ἐς τὸν ἑπει-
 λα χρόνον ἐλπίδος γε εἶχε κόφης, μηδ' ἂν
 ὑπ' ἄλλῃ νοσήματός ποτε ἔτι διαφθαρήναι. Καὶ ἐν
 Ε'. ἐλπίς γὰρ μάλιστα αὐτὸς ὅλω φοβηθῆναι.
 Καὶ Δημοστ. ἐν Α'. Φίλιππ. Ε' πείθοιγε εἰ πάντ'
 ἃ προσῆκε πρᾶλλον ὅπως εἶχεν, ὅδ' ἂν
 ἐλπίς ἦν αὐτὰ βελτίῳ γενέσθαι τὰ πράγ-
 ματα. Καὶ ταῦτα δὲ εἰδικά. Τὸ δὲ μέλλω, ἢτοι
 μέλλοντι, ἢ ἐνεσῶτι τελικῶς. Δημ. ὅτε τὸς ὄρχους
 ἤμελλεν ὁ φίλιππος ὀμνῦναι τοὺς περὶ τῆς
 εἰρήνης. Καὶ ἐν ἄλλ. εἶπερ ἔμελλον σώζε-
 σθαι. Καὶ ὁ Ναζιανζ. ἀλλ' ὅ γὰρ ἔμελλε
 λαῦτα οἴσειν ὁ φθόνος. καὶ Συνέσ. ἐμέλλομεν
 δὲ ἄρα ποδήσειν τὴν γαλήνην. Παρὰ δὲ Πλά-
 τῶνι τὸ μέλλω καὶ ἀορίσῳ συμφερόμενον εὐρίηται (ἐ-
 πὶς. τοῖς Δίονος οἰκεί.). Σώφρων δ' ὅδ' ἂν μελλή-
 σαι ποτε γενέσθαι. Ἀλλὰ τῶτων τὰ πλείω πα-
 ρὰ τῷ Βεδδαίῳ μέτιθι.

Καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει τὴν
 Παλήνην ἀλείχισον ἔσαν. Μήτοιγε ἄρα κατὰ
 τόδε τῆς συντάξεως τὸ εἶδος διορθῶν ἔγνωσαν καὶ
 τὸ τῷ Βρότῃ ἐπισολιμαῖον ἐκεῖνο, ἀκούω ὑμᾶς
 Δολοβέλλα δεδωκότας χρήματα, οἱ τὸ ἀπα-
 ρέμφατον εἰς αἰτιατικὴν μετοχικὴν ἀμείψαντες; Τί
 γὰρ διαφέρει τὸ πυνθανόμενοι τὴν Παλήνην
 ἀλείχισον ἔσαν, τῷ ἀκρόντες τὴν Παλήνην ἀ-
 λείχισον κτ.; Καὶ τὸ πυνθάνομαι ὑμῶς δε-

δωκόλας, τοῦ ἀκούω ὑμᾶς δεδωκόλας (Α' ρ. 328.); Τῆς αὐτῆς ἐν ιδέας ἐστὶ καὶ τὸ τῷ Πλάτωνος περὶ νόμων. Αὐτὲς δὲ, οἷς ταῦτα παραδώσειν ἔμελλον, ἡγνύει τὴν πατρίαν καὶ παιδευομένης τέχνην. Καὶ Θουκ. ἐν Α'. φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλῶμένη, καὶ πάνυ βεβαίως οἰκισμένη. Καὶ Δημοσθ. περὶ σεφ. Σωφροσύνης πίσιν περὶ ἡμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. Καὶ περὶ παραπ. ἵνα ὅσα ἡμῖν ὑποχόμην, ἀρχόμενος τῷ λόγῳ δείξω πεποιηκώς. Καὶ ὁ αὐτὸς ἐν ἄλλοις· ἐγὼ γὰρ οἶομαι δεῖν ὑμᾶς ἐξελεγχομένοις ξένοις οὕσι χαλεπαίνειν. Καὶ Ἰσοκρ. περὶ ἀντιδόσεως· σκοπούμενος ἐν εὐρίσκειν, ἔδαμῶς ἂν ἄλλως τῆτο διαπραξάμενος. Καὶ Ξενοφ. ἐν Α'. Ἑλλήν. καταμαθὼν δὲ ὑπὸ τῶν Λυσάνδρου φίλων κατασασιαζόμενος κτ. Ἐνθα καί ται ἰδὼν δύο συμπιπτέσας μετοχὰς, καὶ μὴν τῷ χήματος ὥφθη ἀποχόμενος.

Ἀπαρεμφάτω δὲ τὸ τελικὸν αἰτιολογῶν- 393
τα συντάσσειν. Πλὴν ὅτε τὰ γνωσικὰ ταῦτα καὶ ταυτοπροσωπεῖ τοῖς ἀπαρεμφάτοις, ἑτεροπροσωπεῖ δὲ, καὶ τῷ ἀπαρεμφάτῳ συντασσόμενα τὸ εἰδικὸν αἰτιολογεῖ· οἷον οἶδα σε τῆτο βέλεσθαι κτ.

Φαίρεις τὰ κοινὰ τὸ πρὸν μέρος. Οὐκ ὁρ- 394
θῶς εἰσβάλλειν μοι δοκεῖ ἐκ τῶδε τῷ παραδείγμα-
τος ὁ ἐξηγητὴς, ὡς ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ πάθος ἐκ εἰσὶ
τῶν κυρίως πρὸς τι. Τὸ γὰρ ἐνεργεῖν καὶ τὸ πάχειν
ἅμα τῇ τε φύσει ὄντα, καὶ τῇ γνώσει, καὶ συνεισθαγό-

μενα ὑπ' ἀλλήλων, καὶ συναναιρέμενα, εἰ μὴ κυρίως
 τῶν πρὸς τι ἐστὶ, σχολῇ γ' ἅντις ἐν τοῖς ἔσιν εὖροι
 τινὰ κυρίως τῶν πρὸς τι τυγχάνοντα. Ἀλλ' ἔφησι
 συνεισάγει ἀλλήλα ταῦτα. Ὁ γὰρ εἰπὼν, φθείρεται
 γὰ κοινὰ γὰρ τὸν μέρος, τὴν μὲν ἐνέργειαν ἐνέφηγε,
 τὸ δὲ πάθος οὐ. ὁ δὲ ἀνάπαλιν, φθείρεται γὰ
 κοινὰ γὰρ τὸν μέρος, τὸ μὲν πάθος ἐδήλωσε, τὴν δὲ
 ἐνέργειαν οὐ. Δεῖ μὲντοι εἰδέναι, ὥς ἐπ' ἑδετέρῃ
 τέτων ἔτ' ἐνέργειά τις κυρίως ἐμφαίνεται, ἔτε μὴν
 πάθος, ἐν ὑποθέσει δὲ ἑκάτερον, καὶ οἷον δυνητικῶς.
 τὸ μὲν γὰρ ταυτόν ἐστι τῷ ἐφθείρεται ἄν, τὸ δὲ
 τῷ ἐφθείρεται ἄν, εἰ παρὰ σοὶ ἔκειτο. Ἀλλ' ἐπὶ
 τῶν δυνητικῶν τέτων φράσεων ἀναιρεῖται τὰ μὴ
 γεγονότα, παριστάμενα εἰς τὸ δύνασθαι, ὥς ἐν Ἀ-
 ρισμ. 122 σαφῶς ἡμῖν ἀποδέδεικται. Τοιγαρὺν
 ἔθ' ἢ κατ' ἐνέργειαν φθορὰ τῶν γεγονότων ἐστὶν ἐν
 τῷ Α', ἔθ' ἢ κατὰ πάθησιν ἐν τῷ Β'. τῶν ἐκκει-
 μένων παραδειγμάτων. Μὴ ἔσης δὲ τῆς κατ' ἐνέρ-
 γειαν φθορᾶς, πῶς ἂν εἴποι τις (ὅπερ ὁ ἐξηγητὴς
 φησὶν) ὅτι ὄντος γὰρ ἐνεργῶντος γὰρ πάθος οὐκ
 ἔστι; Ταυτό δὲ ῥητέον καὶ περὶ τῆς κατὰ πάθησιν.
 Αἱ τοίνυν τῷ ἐνεργεῖν καὶ πάχειν βεβηκυῖαι σχέσεις
 ἀναλόγως τῆς ὁρᾶς, ἥπερ Ἀριστοτέλης φησὶν, ἀπαι-
 τεῖται, καὶ ἁμφω ἦτοι δυνάμει, ἢ ἐνέργειᾳ, ἢ ἐν χρό-
 νῳ ἐνεσῶτι, ἢ παρωχημένῳ, ἢ μέλλοντι ἐθέλῃσιν
 ἐπίσης. Ταύτηται καὶ τὸ μὲν θερμαντικὸν πρὸς τὸ
 θερμαντὸν, τὸ δὲ θερμαίνον πρὸς τὸ θερμαινόμενον,
 πρὸ δὲ θερμάναν πρὸς τὸ θερμανθῆναι, τὸ δὲ θερμα-

νεν πρὸς τὸ θερμανθισόμενον ἀναφέρεται, καὶ ἀνά-
 παλιν. Οὕτωτοι καὶ τὸ φθεῖρον πρὸς τὸ φθειρό-
 μενον· τὸ μὲν δυνάμει πρὸς τὸ δυνάμει· τὸ δ' ἐνεργεί-
 α πρὸς τὸ ἐνεργεία. Φθείρεις τὰ κοινὰ τὸ σὸν
 μέρος, δυνάμει νοητέον, ὡς εἶναι τὸν νεν, εἴγε τῶν
 κοινῶν ἢ φθορὰ ἐκ τῆς σῆς ἤρτητο δυνάμεως, καὶ τῆς
 ἐν σοὶ προαιρέσεως, κάλαι ἂν, ὥς γε ἐξ ὧν
 ἐπιχειρεῖς εἰκάσαι, τὰ πράγματα ἐφθαρτα.
 Δυνάμει ἄρα ἐνταῦθα τῆς εἰς φθορὰν ἐνεργείας νοη-
 μένης, δυνάμει πάθος, ὅσον τὸ ἐκ' ἐκείνῳ, ὑπακ-
 σέον. Ἐνεργεία δὲ τῆτο καὶ συνέβη, ἐπεὶ καὶ ἐκείνο.
 Οὕτω λαμπρῶς ἐμφαίνεται καὶ τῆτοις ἢ μεταξὺ τῆ
 ἐνεργεῖν τε καὶ πάχειν σχέσις ἢ ἀπαραίτητος, ἣν πα-
 ραγράφασθαι ὁ ἐξηγητὴς ἀπετόλμησε.

Οἶον ὁ παῖς καλὰ γι ἐστὶν ἄνθρωπος. Τὰς 395
 μὲν δυνάμεις καὶ τὴν ἐσίαν ἀπλῶς ἄνθρωπος ὁ παῖς,
 καὶ αὐτὸ γὰρ ἄνθρωπος, τὰς δ' ἐνεργείας, παρὰ
 τὸ ἀτελὲς τῆς ἡλικίας ἔχων ἀτελεσέρας, κατὰ τι
 ἄνθρωπος. Διὸ καὶ ἐνταῦθα τὸ κατὰ τι διωρισμένον ἐ-
 σὶν (ἀνάγκη δὲ αἰεὶ τοιούτον εἶναι ὡς αἰεὶ διοριστικόν),
 εἰμὴ τὰ μέρη τὰ ἐκτὸς, ἀλλὰ τὰς ἐνεργείας.

Ἀντάλλαγμα καὶ συνάλλαγμα. Τῆτων 396
 γεμὴν τὸ μὲν μάλισα ἀφορὰ τὴς ληψοδοτέντας, τὸ
 δὲ ἀντάλλαγμα τὰ ληψοδοτέμενα.

Ἀντὶ τοῦ τοῦ λαῦτα εἶναι, εἰπὼν τοῦ δι 397
 τοῦ κειμένων. Εἰμὴ ἢ δοτικὴ συντακτικὴ τῆ συμ-
 βαίνει τεθῇ, ὁρῶς ἀναπτύσσεται ἢ μετάληψις.
 Ἀλλὰ γὰρ τὸ ἕτερον τῶν κειμένων συμβαίνει, ἥτοι

παρέπεται καὶ ἀπολαμβάνει ἐξ ἀνάγκης τῷ εἶναι ταῦ-
τα, τῶν δὲ τῶν δέσσει τῶν τούτων.

398 Οἱ γὰρ τῶν προτάσεων λύσεις ἐπέχον-
τες. Καὶ πολὺ πρότερον τῆς διανοίας τὴν συγκατά-
θεσιν· διὸ καὶ σκεπτικοὶ εἴρηνται.

399 Τὸ πάθος τροπὴν σημαίνει κτ. Οὐχ ἦν-
τον δὲ καὶ ἡ ἐνέργεια τροπὴν σημαίνει καὶ ἀλλοίωσιν,
εἴτ' ἐν μεταβολὴν, ἀπλῶς δὲ κίνησιν. Ἀλλ' ἔχει τι-
νὰ διαφοράν· τῇ μὲν γὰρ ἡ τῆς μεταβολῆς ἀρχὴ
ἐν αὐτῷ τῷ μεταβάλλοντι, τῷ δὲ πάθει ἐκτὸς τῆς
μεταβάλλοντος.

400 Τὸ μὲν οὖν παρὰ τὴν οὐσίαν πάθος ἀλ-
λοίωσις κτ. Μόνον τὸ κατὰ τὸ ποῖον πάθος κυ-
ρίως ἀλλοίωσις, κατ' ὃ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ ἀνόμοιον. Ἀλλ'
καὶ ἐν οἷς ἀποφαίνεται μόνον τὸ κατὰ τὴν οὐσίαν
πάθος τυγχάνειν μεταβολὴν, καὶ πάνυ συμφωνῶν τῷ
Ἀριστοτέλει τῷ τὰ τοιαῦτα ἀκριβώσαντι φαίνεται.
Εἰκεῖνος γὰρ (Φυσ. Βιβ. Ε'. Κεφ. Α'. καὶ Β'.) τὰς ὁρὰς
τῆς κινήσεως, τὴν τε ἀφ' ἧς καὶ τὸν πρὸς ὃν ὑποτιθέμε-
νος, “πᾶσαν μεταβολὴν εἶναι φησὶν ἕκτινος εἶς τι
“(δηλοῖ δὲ καὶ τὸ νομα· μετ' ἄλλο γάρ τι), καὶ τὸ μὲν
“πρότερον, τὸ δὲ ὕστερον.” εἶτα τὰς τρόπους, κατ' ἧς
ἂν μεταβάλλοι τὸ μεταβάλλον, καταλέξας, “ἢ ἐξ
“ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον, ἢ ἐξ ἑχ' ὑποκείμενου εἰς
“ἑχ' ὑποκείμενον, ἢ μὴ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκεί-
“μενον, ἢ ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον. Ἀλλ'
“ἢ ἐκ μὴ ὑποκειμένου (φησὶν) εἰς μὴ ὑποκείμενον καὶ
“ἔστι μεταβολή, διὰ τὸ μὴ εἶναι κατὰ ἀντίθεσιν οὐ-

τε γὰρ ἐναντία, ἔτε ἀντίφασις ἐσί. Τῶν δὲ λοι-
 πῶν ἡ μὲν ἐξ ἑχ ὑποκειμένῃς εἰς ὑποκείμενον, γένε-
 σις ἐστίν, ἡ μὲν ἀπλῶς ἀπλῇ, ἡ δὲ τις τινός·
 ἡτοί ἡ μὲν ἑσιώδης, ἡ δὲ κατ' ἀλλοίωσιν, ἡ ἄλλη
 πη. Ἡ δὲ ἐξ ὑποκειμένῃς εἰς ἑχ ὑποκείμενον, φθο-
 ρὰ, ἡτοί ἀπλῶς καὶ αὐτῇ, ἡ κατὰ τι. Ἐπεὶ δὲ ὡς
 αὐτῷ δοκεῖ αἱ κατὰ γένεσιν καὶ φθορὰν ἑκ εἰσὶ κυ-
 ρίως κινήσεις, ἀνάγκη δὴ τὴν ἐξ ὑποκειμένῃς εἰς ὑ-
 ποκείμενον μεταβολὴν κίνησιν εἶναι μόνον, ὡς ἄ-
 ρα τὰς ὅρας ἀμφοτέρως πραγματιώδεις τε καὶ θετι-
 κὰς κερτιμένην.

Πῶς οὖν ἴδιον φησί; Τὸ ἴδιον τῶν πλεο- 401
 ναχῶς ὃν λεγομένων σημαίνει καὶ ὃ τινὶ ἐκ ἀλλό-
 τριον. Οὐ τοίνυν ἐνταῦθα τὸ συνεκδοχικὸν τῆς συν-
 τάξεως ἔτι ἴδιον εἶναι φησὶ τῷ παθητικῷ, ὡς αὐ-
 τῷ προσιδιάζον, μὴ καὶ τῷ ἐνεργητικῷ τῷτο τυγχά-
 νειν κοινόν. Ἀλλ' ἐκ ἀλλότριον τῷ παθητικῷ τῷτο
 φησὶν, ὡς καὶ αὐτῷ μάλιστα προσῆκον. Οὕτως ἄν τις
 ἀπαλλαχθεῖη τῶν πολλῶν ἐκείνων, καὶ περιττῶν λό-
 γων, οἷς τὸ ὕφος ἐπ' ἑδενὶ χρησίμῳ ὁ ἐξηγητὴς
 κατεπύκνωσεν, ἃ καὶ εὐθύνης καί τοι δεόμενα, ὅμως
 τῷ καιρῷ φειδόμενος, ἐκὼν ὑπερβήσομαι.

Τὸ διαβιβάζον ἐπί τῃ γῇ ἐνέργειαν κτ. 402
 Κἀνταῦθα διάλεξιν οἷον συγκροτήσας, περὶ τῷ εἰ
 διαβατικόν ἐστι τὸ ἐκ τετάρτης παθητικόν, πολλὰ μὲν
 προτείνει, πολλὰ δ' ἀπαντᾷ, καὶ πάνυ πολὺ, τό γ'
 ἐμοὶ δοκεῖν, λόγος ἄξιος, ὧν ἄμεινον πολλῷ ἐποίη-
 σεν ἂν ἀπαλλάξας ἑαυτόν τε καὶ τὰς ἐντυχχάνον-

τας. Ἐπεὶ δὲ ἔδοξε τὰ τοιαῦτα κατὰ συλλογιστικὸν εἶδος προτείνειν τὰ ἀπορήματα, καὶ ταῖς ἐπιλύσεσιν ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖ τὴν ἀκρίβειαν τὴν διαλεκτικὴν, σχηματολογῶν τὰς ἐν τῇ λογικῇ μεθόδους, ἔχι τὲ αὐτὲ ἦν καὶ τὰς συλλογισμὸς ἀκριβῶς μορφῶσαι; Τὲ αὐτὲ πάντως, ἵνα τὸ ἴσον τῷ λόγῳ σώζεται. Νῦν δὲ τὰς μὲν συλλογισμὸς παραμορφάζει, καὶ διασρέφει ἐπίτηδες, τὰς ὡς ἀπὸ τῶν ἐνισταμένων, ἐν δὲ ταῖς ἀπαντήσεσιν ὡς ἀθετῶντας τὸ εὖχρημον εἰθύνει, καὶ διελέγχει, τὲ μὲν λέγων πρωτοχήμενος τυγχάνοντος ἢ ἐλάσσων ἀποφάσκουσα εἶναι, καὶ κατὰ τὸ δέον· τὲ δὲ ἢ μείζων μερικὴ, καὶ προσηκόντως· τὲ δὲ ὅτι ὁμοιοχήμενες αἱ προκείμεναι ἐν σχήματι δευτέρῳ, κτ. Καὶ τὶ ἄλλο ταῦτα ἐπιτηδεύμενος βέλεται; ἢ ἀφενῇ καὶ εὐέλεγκτον τὸν ἀνταγωνιστὴν ἔχειν, ὡς ἂν ῥαδίως αὐτὲ περιγένηται, καὶ τῷ καρτερῷ τῆς ἀπαντήσεως τὴν περιῖσταν οἱ δύναμιν ἐπιδείξηται. Ὅρα γὰρ, μὴ καὶ ἄλλως δόξωμεν αὐτὰ καταμέμφεσθαι. Τὸν μὲν κατὰ τὴν πρώτην ἐνστασιν συλλογισμὸν ὧδε, ὡς ἐκ τῆ ἀπορῆντος, προβάλλεται.

Μείζων.

“Τὸ διαβιβάζον ἐπίτι τὴν ἐνέργειαν ἐς μεταβατικόν.

Ἐλάσσων.

“Τῶν δὲ πτωτικῶν τῆς παθητικῆς συντάξεως, τὸ μὲν ἐκ Α΄. ἀμεταβάτως σύνεσι τῷ ῥήματι, τὸ δὲ ἐκ Γ΄. ἐκπέμπει μᾶλλον, ἢ περ ἐνδέχεται τὴν

τοῦ ῥήματος μετάβασις, προθετικὸν ὄν, ὃ ῥημα-
τικόν.

Συμπέρασμα.

“Ἡ ἄρα παθητικὴ σύνταξις μὴ μεταβιβάζε-
σα ἐπίτι τὴν ἐνέργειαν, ἐκ ἑσὶ μεταβατική. Ἀ-
ρα κτ.

Τὴν δὲ ὡς ἐξ αὐτῆς ἀπάντησιν ἐπιφέρων, ἐξ
ἐλάχιστος φησὶν ἀποφατικῆς ἐπὶ τοῦ Α.
σχήματος οὐδὲν ὑγιὲς συνάγεσθαι. Τῷ ὄντι δὲ
ὕτως ἔχει. Ἀλλ’ ἐκ ἐκείνῃ ἢ τεθεῖσα ἐς τὴν συλ-
λογισμῶν ἢ ἐλάσσων, τῆς δὲ παραλειφθείσης ἐ-
λάσσονος μόνον κατασκευή. Ἐδει δὲ πρῶτον τον
συλλογισμὸν προθέσθαι εὐχήμενα, ἢ κανονικῶς,
τῇ γὰρ δοκήσει ἐξειργασμένον, εἶθ’ οὕτως ἀθετῶν-
τα φωρᾶσαι καὶ ἀπελέγξαι. ἔχουσι δ’ ἂν οὕτως ὁ
συλλογισμὸς φέρων τὴν ἰδίαν ἐλάσσονα.

Μείζων.

“Τὸ διαβιβάζον ἐπίτι τὴν ἐνέργειαν ἐς τὴν με-
ταβατικόν.

Ελάσσων.

“Ἀλλὰ τὸ παθητικῶς συντεταγμένον (οἷον τὸ
διδάσκειται ὑπὸ σὲ γραμματικῶν) ἐκ ἑσὶ διαβιβα-
ζον ἐπίτι τὴν ἐνέργειαν.

Συμπέρασμα.

“Ἀρα τὸ παθητικῶς κτ. οὐκ ἐστὶ μεταβατικόν.

Λόγος δὲ τῆς ἐλάσσονος ἂν εἴη ὁ τεθεὶς ἐν τῷ
ἀνωτέρῳ συλλογισμῷ ἀντὶ ἐλάσσονος. Διὰ τί γὰρ
τὸ παθητικὸν τὴν ἐνέργειαν ἐπ’ ἑδὲν διαβιβάζει;

τας. Ἐπεὶ δὲ ἔδοξε τὰ τοιαῦτα κατὰ συλλογιστικὸν εἶδος προτείνειν τὰ ἀπορήματα, καὶ ταῖς ἐπιλύσεσιν ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖ τὴν ἀκρίβειαν τὴν διαλεκτικὴν, σχηματολογῶν τὰς ἐν τῇ λογικῇ μεθόδους, ἔχῃ τὲ αὐτὲ ἦν καὶ τὰς συλλογισμὸς ἀκριβῶς μορφῶσαι; Τὲ αὐτὲ πάντως, ἵνα τὸ ἴσον τῷ λόγῳ σώζηται. Νῦν δὲ τὰς μὲν συλλογισμὸς παραμορφάζει, καὶ διαστρέφει ἐπίτηδες, τὰς ὡς ἀπὸ τῶν ἐνισαμένων, ἐν δὲ ταῖς ἀπαντήσεσιν ὡς ἀθετῶντας τὸ εὐχρημον εἰθύνει, καὶ διελέγχει, τὲ μὲν λέγων πρωτοχήμενος τυγχάνοντος ἢ ἐλάσσων ἀποφάσκεισιν ἐσιν, καὶ κατὰ τὸ δέον· τὲ δὲ ἢ μείζων μερικὴ, καὶ προσηκόντως· τὲ δὲ ὅτι ὁμοιοχήμενες αἱ προκείμεναι ἐν σχήματι δευτέρῳ, κτ. Καὶ τὸ ἄλλο ταῦτα ἐπιτηδεύμενος βέλεται; ἢ ἀφενῇ καὶ εὐέλεγκτον τὸν ἀνταγωνιστὴν ἔχειν, ὡς ἂν ῥαδίως αὐτὲ περιγένηται, καὶ τῷ καρτερῷ τῆς ἀπαντήσεως τὴν περιῖσταν οἱ δύναμιν ἐπιδείξηται. Ὅρα γὰρ, μὴ καὶ ἄλλως δόξωμεν αὐτὰ καταμέμφεσθαι. Τὸν μὲν κατὰ τὴν πρώτην ἐνστασιν συλλογισμὸν ὧδε, ὡς ἐκ τῆς ἀπορῆντος, προβάλλεται.

Μείζων.

“Τὸ διαβιβάζον ἐπίτι τὴν ἐνέργειαν ἐς μεταβατικόν.

Ἐλάσσων.

“Τῶν δὲ πτωτικῶν τῆς παθητικῆς συντάξεως, τὸ μὲν ἐκ Α΄. ἀμεταβάτως σύνεσι τῷ ῥήματι, τὸ δὲ ἐκ Γ΄. ἐκπέμπει μᾶλλον, ἢ περ ἐνδέχεται τὴν

τοῦ ῥήματος μετάβασις, προθετικὸν ὄν, ἢ ῥημα-
τικόν.

Συμπέρασμα.

“Ἡ ἄρα παθητικὴ σύνταξις μὴ μεταβιβάζε-
σα ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν, ἔκ ἐστι μεταβατική. Ἀ-
ρα κτ.

Τὴν δὲ ὡς ἐξ αὐτῆς ἀπάντησιν ἐπιφέρων, ἐξ
ἐλάχιστος φησὶν ἀποφατικῆς ἐπὶ τοῦ Α.
σχήματος οὐδὲν ὑγιὲς συνάγεσθαι. Τῷ ὄντι δὲ
ὕτως ἔχει. Ἀλλ’ ἐκ ἐκείνῃ ἢ τεθεῖσα ἐς τὴν συλ-
λογισμῶν ἢ ἐλάσσων, τῆς δὲ παραλειφθεῖσης ἐ-
λάσσονος μόνον κατασκευή. Ἐδει δὲ πρῶτον τὸν
συλλογισμὸν προθέσθαι εὐχήμενα, καὶ κανονικῶς,
τῇ γὰρ δοκῇσιν ἐξεργασμένον, εἶθ’ οὕτως ἀθετῶν-
τα φωρᾶσαι καὶ ἀπελέγξαι. ἔχοι δ’ ἂν ὕτως ὁ
συλλογισμὸς φέρων τὴν ἰδίαν ἐλάσσονα.

Μείζων.

“Τὸ διαβιβάζον ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν ἐστὶ με-
ταβατικόν.

Ελάσσων.

“Ἀλλὰ τὸ παθητικῶς συντεταγμένον (οἷον τὸ
διδάσκειται ὑπὸ σὲ γραμματικῶς) ἔκ ἐστι διαβιβα-
ζον ἐπὶ τὴν ἐνέργειαν.

Συμπέρασμα.

“Ἀρα τὸ παθητικῶς κτ. οὐκ ἐστὶ μεταβατικόν.

Λόγος δὲ τῆς ἐλάσσονος ἂν εἴη ὁ τεθεῖς ἐν τῷ
ἀνωτέρῳ συλλογισμῷ ἀντὶ ἐλάσσονος. Διὰ τί γὰρ
τὸ παθητικὸν τὴν ἐνέργειαν ἐπ’ ἑδὲν διαβιβάζει;

διότι γὰρ μὲν ἐκ Α'. ἀμεταβάτως σύνεσι τῷ ῥήματι, γὰρ δὲ ἐκ Γ'. ἐκπέμπει κτ. Σημειωτέον ἄλλ' ἔν, ὡς ἔδεν τῆτον τὸν συλλογισμόν, καίτοι τὴν ἐλάσσονα τὴν ἰδίαν (περὶ ἧς ὁ λόγος) φέροντα, δίκαια ἄν τις ποιήῃ, ὡς ἐκ τῶν ἐνισταμένων προσησάμενος. Ἐνὸν γὰρ εὐχήμενα τὸν συλλογισμόν ἀποδῆναι, τί χρὴ ἀχήμενεῖν; Φαίεν γὰρ (εἵτινες εἰσὶν οἱ ἔτως ὑπολαμβάνοντες) ἔτω.

Μείζων.

“Τὸ ἐπ' ἔδεν διαβιβάζον τὴν ἐνέργειαν ἐκ ἑσὶ μεταβατικόν.

Ε'λάσσων.

“Τὸ δὲ παθητικῶς συντεταγμένον (οἷον τὸ διδάσκομαι ὑπὸ σὲ γραμματικά) ἐπ' ἔδεν διαβιβάζει τὴν ἐνέργειαν. Τὸ μὲν γὰρ ἐκ Α'. ἐν αὐτῷ ἀμεταβάτως σύνεσι τῷ ῥήματι, τὸ δ' ἐκ Γ'. ἐκπέμπει μᾶλλον, ἢ περ ἐνδέχεται.

Συμπέρασμα.

“Τὸ ἄρα παθητικῶς συντεταγμένον κτ.

Πρὸς δὲ τῆτον τὸν συλλογισμόν ἐκ ἑτ' ἂν ἔχοιμεν αὐτοὶ λέγειν ὅτι σολοικίζει κατὰ σχῆμα· ἀπαντήσαιμεν δὲ, ὡς εἰκὸς, ἀποφάσκοντες τὴν ἐλάσσονα, καὶ ταύτης τὴν ἐπεγεχθεῖσαν κατασκευὴν ὡς ψευδομένην ὡσαύτως ἐκσυρίττοντες, καθ' ὅτι καὶ διὰ τῆτο τὸ παθητικὸν ἐπ' ἔδεν διαβιβάζει τὴν ἐνέργειαν, διότι τὸ μὲν ἐκ Α'. τῷ ῥήματι σύνεσι, τὸ δὲ ἐκ Γ'. ἐκπέμπει μᾶλλον, ἢ περ ἐνδέχεται· τὸναντίον δὲ, διὰ τῆτο μάλιστα διαβιβάζει, τὸ ἐκ Γ'.

ὅτι ἐκπέμπει ἐπὶ τὸ ἐκ Α'. τὰ δὲ ἐκ Α'. ἐστὶν, ὃ
τὴν ἐνέργειαν ἐν ἑαυτῷ ἐνδέχεται. Διαφέρει δὲ
πάντως ἑδὲν εἰς διαβιβασμὸν τῆς ἐνεργείας, καὶ τε
τὸ ἐκ Α'. ἢ τὸ ἐκπέμπον αὐτὴν ἐπὶ τὸ ἐκ Γ', καὶ
τε τὸ ἐκ Γ'. ἐπὶ τὸ ἐκ Α'. ἀνάπαλιν. Οὐδὲν γὰρ
μᾶλλον διοίσει, ἢ πρὸς λόγον ὁδῶ, τῆς ἀθήνηθεν
θήβαζε φερέσης, ἢ θήβηθεν ἀθήναζε.

Ἐκ δὲ μείζονος μερικῆς ἐπὶ 78 δευτέ- 403
ρου σχήματος οὐδὲν συμπεραίνεται. Ἡ μείζων
ἢ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἐνστάσεως ἔτις ἔχει. Τὸ πλω-
τικὸν 70 ἐνδεχόμενον 78 ῥήματος μετέβα-
σιν εἰς πλάγias. Ἡτοί γέν αὕτη καθόλου ἀπο-
φαίνεται, ἢ δοκεῖ, ὡς εἶναι τὸν νῦν, ὅτι εἴ-
πεν συντάξεως 70 78 μετέβασιν ἐνδεχόμε-
νον πλωτικὸν εἰς πλάγias, καὶ τότε ἡμεῖς ἀπο-
φύσσομεν· οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς παθητικῆς δηλονότι. Ἡ
κατὰ μέρος, ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον, ὅτι ἐπίτινων
τέτο ἀληθεύει συντάξεων, ἐπίτινων δ' ἔ· οἷον εἴ-
πεῖν ἐπὶ τῶν ἐνεργητικῶν μόνων· καὶ τότε ἡμεῖς ἔ-
χομεν, ὃ βεβλόμεθα. Τί χρὴ ἐν λέγειν ὡς ἐξ ἐ-
λάσσονος μερικῆς ἐν σχήματι δευτέρῳ ἑδὲν συνάγε-
ται, εἴπερ ἐν αὐτῇ τῇ ἐλάσσονι (μερικῇ ὑποτεθεί-
σῃ) ὁμολογεῖ ἡμῖν ὁ ἀντιτείνων; Ἀλλὰ γὰρ ἐπει-
κῶς εὐήθης ἂν εἴη, εἰ τὸ μεταβατικὸν τῆς συντά-
ξεως ἀπὸ τῶν παθητικῶν ἀπωθέμενος, ἔπειτα μὴ
καθόλου φαίη· ἔτι γὰρ καὶ μόνως γένοιτ' ἂν αὐτῷ
πῶς σκοπεῖ τεύξασθαι.

404 Ἡ ὅτι μερικὴ κἀνλαῦθα ἢ μείζων κτ.
 Αὐτὰ δὲ ἐκεῖνα ἐσι καὶ τέτοις εἰπεῖν, ἅττα καὶ ἀνω-
 τέρω σεσημείωται.

405 Ἐπὶ ἐνίσταται, γὰρ ὡς εἴρηται κτ. Πρῶτον
 διασρέφει τὸν ἐκ τῆ ἐνισταμένης συλλογισμὸν, μορ-
 φώσας αὐτὸν ἐν σχήματι δευτέρῳ καταφατικόν, εἰς
 ὅπως ἐλέγξας ὡς ἐκ τῆ σχήματος. Μετὰ τῆτο δὲ
 ἐπανορθεῖται τὸν συλλογισμὸν, μεταλαβὼν ἐν σχή-
 ματι πρώτῳ, καθάπερ ὤφειλεν ἐξ ἀρχῆς θέσθαι.
 Ἀλλ' εἴπερ ὅπως ἐφείτο ἀδίκους εἶναι πρὸς τὰς ἀν-
 τιδοξέντας, ἀγὼν ἂν ἦν ὁ ἐν τοῖς λόγοις ὅτος ἀ-
 πάντων ἀγώνων ὁ φαυλότατος. Ἀλλως δὲ καὶ εἶχεν
 ἄν τις εὐχερῶς καὶ τὰς ἀνασκευὰς πληθύνειν, ἵνα ἐκ
 περισίας κρατεῖν δοκῇ. Τὸ γὰρ τὰς τῶν ἄλλων ἐν-
 σάσεις ἐν μορφῇ μὴ ὑγιαινέσῃ ποικιλαχῶς παρι-
 σάνειν, ῥᾶσον τῆτο καὶ αὐτοῖς τοῖς πρωτοπείροις τῶν
 διαλεκτικῶν χάριν ἀσκήσεως τερθρευόμενον.

406 Ἡ ὅτι τῆς μείζονος γὰρ ὑποκείμενον κτ.
 Οἱ ἐπανορθωθεῖς συλλογισμὸς ὅπως ἔχει. “Τὸ ἐ-
 πίτι διαβιβάζον τὴν ἐνέργειαν ἐστὶν ἐνεργητικόν·
 τὸ δὲ παθητικὸν ἐπίτι διαβιβάζει τὴν ἐνέργειαν·
 ἄρα.” Ἀπαντᾷ δὲ πρὸς τῆτον λέγων, ὅτι τῆς
 μείζονος γὰρ ὑποκείμενον ἐπὶ πλεόν ἐστὶ γοῦ
 κατηγορουμένη, μὴ συνορῶν ὅτι κατὰ τὸν τῆς ἐ-
 ναντίας προΐσάμενον δόξης ἐκ ἐστὶν ἐπὶ πλεόν τὸ
 διαβιβάζειν τὴν ἐνέργειαν τῆ ἐνεργητικῆς, ἀλλ' αἰ-
 τέτῳ συμπαρεκτεινόμενον καὶ ἀντίστροφον. Κατ' ἐκεῖ-
 νον γὰρ ἅπαν τὸ διαβιβάζον τὴν ἐνέργειαν ἐστὶν ἐ-

νεργητικόν, καὶ μόνον τὸ ἐνεργητικὸν διαβιβάζον ἐς
τὴν ἐνέργειαν. Οὐκ ἔστι γὰρ ἐξελέγχοντα αὐτὸν
λέγειν, ὅτι ἐπὶ πλέον τὸ τῆς προτάσεως ὑποκείμε-
νον τῷ κατηγορημένῳ. Ἀλλ' ἐρεῖς, καὶ μὴν τὰ πα-
θητικὰ ἔδεν ἥττον ἢ τὰ ἐνεργητικὰ διαβιβάζει τὴν
ἐνέργειαν, ἐπὶ πλέον δὲ ἄμφω θατέρω. Ἀλλ' αὐ-
τόπου τὸ ζητούμενον συναρπάξεις, ταῦτα λέγων ὡς
βέλτιστε, ἀπαντήσῃ. Περὶ γὰρ τέττε ἡμῖν ὁ ἀγὼν
ὅλος εἰς τὰ παθητικὰ, κατὰ τὰ ἐνεργητικὰ, διαβι-
βάζοντα ἐς καὶ αὐτὰ τὴν ἐνέργειαν· ὥς ὁ συλλο-
γισμὸς ἴσεται ἔτι, μηδ' ὅλως διασαλευθεῖς ἐκ τῆς
δοθείσης ἐπιλύσεως. Τί τοίνυν ἐστὶν εἰπεῖν; τίποτε
ἄλλο, ἢ ὅτι ψευδὴς ἡ μείζων καθόλου λαμβανομένη
τὴν ἔκτασιν. Οὐ γὰρ ἀληθές ὅτι πᾶν τὸ διαβιβάζ-
ον τὴν ἐνέργειαν ἐστὶν ἐνεργητικόν· ἐπεὶ καὶ τοῖς
παθητικῶς συντασσομένοις τῶν ῥημάτων τὸ ἐκ Γ'.
αὐτὸ τέτοιο δύναται, ὥσπερ ἄλλῃς ἀνέπτυκται.

Καθ' ὅτι γραμματικοὶ κανόνες ε' παν- 407
ταχὺ ἀντιγράφουσι. Καὶ τί δεῖ τέτοιο λέγειν, εἰ
παρὰ πᾶσιν ἡξιώται, ὅτι ἐδεμία καθόλου καταφάσ-
κυσσα ἀπόφανσις, ἥτε ἐπὶ γραμματικῶν κανόνων,
ἐδ' ἐπὶ ἄλλῃς ἐδενοῦς λόγῳ, τὴν ἀπλῶς ἀπλῆν εἰρη-
μένην ἀντιγραφὴν ἔδαμ' οἷα τε ἐστὶν ἀντιγράφειν, πλὴν
ἢ ἐπὶ τῶν συνεκτεινομένων διὰ τὴν ὕλην, ἐπὶ δὲ τῶν
μὴ, μόνην τὴν κατὰ συμβεβηκός, καὶ τὴν σὺν ἀντι-
θέσει, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς περὶ Ἑρμην. σαφῶς
ἐδίδαξε;

408 Οὕτως. Τὸ μὲν οὕτως γενικὴ συντάσσεται
 παραπλησίως τοῖς κατ' εἰσπομπὴν ῥήμασιν, ἐπομέ-
 νοις τῷ γραμματικῷ ὀρῷ, ὁμολογητέον· τὸ δὲ καὶ
 αὐτὸ τῶν κατ' εἰσπομπὴν εἶναι τῷ ὄντι τις ἂν ὁμο-
 λογήσειεν; Εἰ γὰρ τὸ οὕτως κατ' εἰσπομπὴν, τὸ
 ὁσφραίνομαι τί ποτ' ἂν εἴη; Δοκεῖ γένετα δύω
 ταῦτα ἐν τῇ τῶν ῥημάτων συντάξει προδήλως ἀ-
 δετεῖν τὸν κινόνα, τότε ὀρῶ, καὶ τὸ οὕτως. Τὸ μὲν
 γὰρ κατ' εἰσπομπὴν ὄν, αἰτιατικῇ συντάσσεται· τὸ
 δὲ κατ' ἐκπομπὴν, γενικῇ.

409 Ἡ ὅτι ἐξ ὁμοιοσχημόνων κτ. Μέτιθι καὶ
 ταῦτα τὰ σημειωθέντα ἐν Ἀριθμῷ 405.

410 Ἡ ὅτι διαιρετέον. Δῆλον γὰρ ὅτι ἔστι καὶ εἰ-
 δος κτήματος· ὅθεν ἐδὲν ἀπεικὸς τὴν κτηματολο-
 γῆσαν ἅμα καὶ εἰδοποιεῖν.

411 Οὗθεν τὸ δολικὴ κατ' εὐδειαν ἀναγνω-
 σέον κτ. Τῇ ποικιλίᾳ χαίρων τῷ λόγῳ ὁ Θεόδωρος
 ἐναλλάξ ἴσως τὰ ἀπὸ κοινῆ ἡμείψεν, ἐν μὲν τῷ Α'.
 καὶ Γ'. πλαγιάσας τὴν πτώσιν, ἐν δὲ τῷ Β'. καὶ Δ'.
 ὀρθώσας οὕτω: τὸ μὲν ὑπαρκτικὸν ὀνομασι-
 κῇ κτ. Τῶν δὲ κατ' εἰσπομπὴν ἢ ἐκ Γ'. γενικῇ κτ.
 βρίθω δὲ καὶ εὐθενῶ δολικῇ κτ. τῶν δὲ περιποιητι-
 κῶν ἢ δολικῇ.

412 Καὶ γὰρ ἡ διὰ μετὰ αἰγιαλικῆς. . . . τὸ
 ποιητικὸν αἰγιολογεῖ, καὶ τὸ ὀργανικόν. Ὁμο-
 λογητέον ὡς ἐνίοτε καὶ τὸ ὀργανικόν. Οὕτω γὰρ ὀρ-
 θῶς καὶ τὸ τῆς μεταλήψεως γενήσεται, καὶ τὸ τῆς
 συγγενείας σωθήσεται.

Τὸ δὲ πισεύειν ἑνὶ παντός ἐςὶ πράγμα- 413
 709. Πότερον τὸ πᾶν πρᾶγμα ἐνταῦθα τὸ πισεῦον
 σημαίνει, ἢ τὸ πισευόμενον; Εἰ μὲν γὰρ ἐκεῖνο, ἢ
 παντὸς πράγματος ἐςὶ τὸ πισεύειν, ἀλλ' ἢ μόνης
 τῆς λογικῆς φύσεως. Εἶδὲ τὸτο, ἢ κυρίως παντὸς,
 μόνῃ δὲ τῇ μαρτυρεῖν πεφυκότος, καὶ δηλῶν τὰ πι-
 σευτέα· καταχρηστικῶς δὲ καὶ παντός. Πισεύει γὰρ
 καὶ τῷ πλέτῳ ὁ φιλοχρήματος, ἥτοι καταθάρρει.

Ἀλλ' ὅτι τὴν εἰς μαι κατάληξιν ἢ προ- 414
 σίεσαι. Τὴν αἰτίαν τῆς τῶν ἑδτετέρων ἐπωνυμίας
 ἀποδιδὼς, ἐχὼ τὸ ἐξίστη ἐκατέρως τῶν διαθέσεων
 ἀμοιρεῖν εἶναι λέγει, τὸ δὲ τὴν εἰς μαι κατάληξιν
 μὴ προσίεσθαι. Εἰς δὲ τὸ ἔτω περὶ τέττε ὑπολα-
 βάνειν ἐνάγεται ὑπὸ τῶν αὐτοπαθητικῶν, ἃ ἑδέτε-
 ρα ὄντα ὁμῶς τῆς παθητικῆς διαθέσεως αὐτόθεν ἔ-
 χει τὴν δύναμιν. Ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ ὡς ἐκ ἀποχρῶν
 εἶναι ὁ λόγος ἔτος τῆς κοινῆς τῶν γραμματικῶν
 περὶ τῆς ἑδετερωνυμίας ἀποσῆται δόξης. Ἡ γὰρ
 τῇ ὀνόματος σημασία τὸ δυοῖν τινῶν ἐξίστη ἀπεχόμε-
 νον νοεῖν δίδωσι, πρὸς τὸ ἐκάλτερον ἀντιπαρακείμε-
 νον. Ἡ δὲ εἰς μαι κατάληξις ἐντι εἶναι, ὅθεν τὸ
 ταύτην παρηρημένον, ἅτε τῆς ἐτέρας εἰς ὡ ἐχόμε-
 νον, ταύτη γέ ἐκ ἂν ὀρθῶς ῥηθεῖη ἑδέτερον. Ὡς εἶ-
 περ ὁ λόγος ἐκεῖνος ὁ ἐκ τῆς καταλήξεως ἑρῶται,
 καὶ τὰ μέσα ἄρα καὶ τὰ ἐπίμεσα, παρὰ τὸ τὴν
 ἐτέραν κατάληξιν μὴ προσίεσθαι τὴν εἰς ὡ, ἢ τὴν
 ἐξ ἐκείνης εἰς μι, ἑδέτερα καὶ αὐτὰ κληθήσεται.
 Ἄλλως τε ἐκ τῆς ἐπὶ τῶν ὀνομάτων ἑδετερότητος

εἰσβάλλοι ἄν τις, πῶς χρὴ καὶ πὶ τῶν ῥημάτων αὐτὴν
 ἐκδέχεσθαι. Ὡς περ γὰρ ἐκεῖνα ἑδέτερα ἤκυσεν,
 ἀμφοῖν τῶν φύσεων, τῆς τῷ ἄρρενος φημι καὶ τῆς τῷ
 θήλεος, ἐπίσης ἀπέχοντα, οὕτω καὶ ταῦτα ἀμφοῖν
 τῶν διαθέσεων, τῷ ἐνεργεῖν δηλονότι καὶ πάχειν
 ἀμοιρήσαντα, ὧν τὸ μὲν τῷ ἄρρενι ἀναλογεῖ, τὸ
 δὲ τῷ θήλει. Καὶ ὥς περ εἴ τις, ὅτι, φέρε, τὸ μει-
 ράκιον, καὶ τὸ παιδίον, καὶ τὸ γερόντιον, καὶ τὸ ἀνδρά-
 ποδον, καὶ τὸ γύναιον, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τὴν τῷ ἄρρε-
 νος φύσιν, ἢ τὴν τῷ θήλεος πέφυκε, μὴ παρὰ
 τὴν τῶν φύσεων ἑκατέρας ἀκρίαν λέγοι ἑδέτερον
 κληθῆναι τὸ ὄνομα, δι' ἄλλο δέ τι τυχόν, ψυχρὸς ἂν
 εἴη, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν ἔχρὴ παραβιάζεσθαι
 τὴν τῆς ἑδετερότητος σημασίαν, διὰ τὸ εἶναι τινὰ
 τῶν ἑδετέρων πάθος σημαίνοντα. Ἀλλ' ἔχοι τις ἂν
 τοῖς εἰρημένοις προθεῖναι καὶ ἄλλο ἴσως ἢ ἀσκοπον.
 Οὐδέτερα εἰρῆσθαι τὰ τοιαῦτα ῥήματα, ὅτι ἑδὲ πα-
 θητικὰ κυρίως ὄντα τυγχάνει, ἔτε ἐνεργητικά. Ἐ-
 νεργητικὰ γὰρ κυρίως τὰ ἐν σημασίᾳ ἐνεργητικῇ
 λήγοντα μὲν εἰς ὦ, πεφυκότα δὲ καὶ τὴν εἰς μαι κα-
 τάληξιν μετὰ πάθος προσίεσθαι. Παθητικὰ δὲ τὰ
 ἐν σημασίᾳ τῇ παθητικῇ λήγοντα μὲν εἰς μαι, δυ-
 νάμενα δὲ καὶ εἰς ὦ ἢ εἰς μι μετὰ ἐνεργείας κατα-
 λῆξαι. Ἐπεὶ δέ τινα ῥήματα, καίτοι ἐνέργειαν ση-
 μαίνοντα, ὡς τὰ ὀλοενεργητικά, ἢ πάθος, ὡς
 τὰ αὐτοπαθητικά, ἑκατέρω τῶν εἰρημένων ἐπίσης
 ἀφίσταται, ἔτε ἐνεργητικὰ ὄντα κατὰ τὰ πρῶτα,
 ἔτ' αὖ παθητικὰ κατὰ τὰ δεύτερα, διὰ τῆτο δὴ,

ὥς ἔδ' ἐκεῖνο ὄντα, ἔδέγε τὸτο, ἔδέτερα ἐπωνόμα-
σαι. Εἰδέ τις ἔτι ἐπεμβαίνων τῷ λόγῳ, Φίλερίστis
ἴσως ἢ δυσπειθής, ἀπαντήσκειν, ὥς ἔτως ἂν καὶ τὰ
μέσα καὶ τὰ ἐπίμετα ῥηθεῖεν ἔδέτερα, ἴσω ὅτι
ἐπὶ τῶν ἔδετέρων ἢ κλήσις ἀπαξ ἐκνικήσασα, τοῖς
μέσοις τῷ λοιπῷ καὶ ἐπιμέσοις εἴη ἂν ἀκοινώνητος.
Ἐξενίκησε δὲ ἐπ' ἐκείνων καὶ ἀλόγως· καθ' ὅτι τὰ
μὲν μέσα, καὶ τὰ ἐπίμετα τῷ ἑτέρῳ πάντως, ἦτοι
ἐνεργείας, ἢ πάθους, φέρει ἔμφασιν· τῶν δὲ ἔδετέ-
ρων καὶ εὐάριθμα ὄντα τὰ καὶ ἐνεργείας καὶ πάθους
πάντη ἀνέμφата, προσηκόντως ὑκείνεται τὸ ἐπώ-
νυμον.

Τὸ δὲ ἀφ' ἐαυτοῦ, ἀντὶ τοῦ ὑφ' ἐαυτοῦ ἐκ- 415
ληπλέον, ὡς τοῦ κινδυνος, εἴτ' ἐν τοῦ ποιῶν-
τος τοῦ πάθους ἐσωτερικῷ ὄντος, καὶ ἐξωτερικῷ.
Ἀλλὰ διὰ τὸν ἐπαγόμενον μάλιστα λόγον ἐχρῆ ἐκ-
λαμβάνειν τὸ ἀφ' ἐαυτοῦ ἀντὶ τῷ ὑφ' ἐαυτοῦ·
μεταλαβῆσι γὰρ ὅμοιον εἶναι τὸ, τὸ ἐσωτερικὸν
ἀντὶ τῷ ἐξωτερικῷ αἰτίᾳ ἐκδέχεσθαι.

Τῷ γοῦν λόγῳ τῶν διαφόρων διαδέσσε- 416
ων, ὡς εἰδοποιοῖς τις καὶ τυχαίαις δια-
φοραῖς ἀπ' ἀλλήλων διασέλλεσθαι τὰ εἶδη τοῦ
ῥήματος. Ἀλλ' ἐχὶ μόνων τῶν διαδέσεων. Οὕτω
γὰρ τό, τε ὁλοενεργηλικόν, καὶ τὸ ἐνεργηλικόν,
καὶ ἂν εἴεν δύο εἶδη, ὡς ἐκ τῆς διαδέσεως· καὶ ἔδὲ
τὸ αὐτοπαθηλικόν καὶ τὸ παθηλικόν. Καὶ ὁμοίως
δὲ, ἐνθεν μὲν τὸ αὐτοενεργηλικόν καὶ τὸ ἐνεργη-
λικόν, ἐνθεν δὲ τὸ ὁλοπαθηλικόν καὶ τὸ παθη-

λικόν, διὰ τὸ ταυτὸν τῆς διαθέσεως (ἥτις μόνῃ
ὡς εἰδοποιὸς ἐλήφθη τῶν ῥημάτων διαφορά) τῷ
εἶδει ἂν ἐκίκοιτο. Πρὸς γὰρ τῇ διαθέσει καὶ ἄλλας
τινάς διαφοράς προσληπτέον, αἷς ἂν ἀρτία γένοιτο
ἡ εἰδικὴ ἐν τοῖς ῥήμασιν ἀντιδιαβολὴ καὶ διάκρισις.
Οὕτως εἴτις τὸ περιφερὲς ἀρκούντως ἔχειν νομίσειε
πρὸς τὸ διακρίνειν τὸν κύκλον τῶν ἄλλων εἰδῶν,
σφάλλοιοτο ἂν· περιφερὲς γὰρ καὶ ἡ σφαῖρα. Ἐνθεν
τοὶ πρὸς τῷ περιφερεῖ προσληπτέον ἂν εἶη εἰς λό-
γον διαφοράς καὶ τεπίπεδον.

417. **Σημαντικῶν ὀντων χρόνος, ὁμὴν καὶ προσ-**
σημαντικῶν. Τέναντίον μὲν ἔν, προσσημαντικῶν
μὲν, σημαντικῶν δ' ἔ. Καὶ γὰρ δὴ σημαντικὰ μὲν
χρόνος, ὧν τὸ σημαινόμενον, τέτέστιν ὁ ὅρος τῆς κατ'
αὐτὰ σημασίας, ἡ χρόνος μέρος ἀποτετμημένον τυγ-
χάνει, οἷον ἐνιαυτός, μὴν, ἡμέρα, ὥρα, ἡ διαφορά,
οἷον πάλαι, ἄρτι, ὕστερον. Προσσημαντικὸν δὲ, ὃ πρὸς
ἄλλῳ τινὶ καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ ἐκείνο, παρίσχησι. Τὰ
μὲν ἔν ἀπολελυμένα οὕτως, ἐκ ἐκείνως τὸν χρόνον
σημαίνουσι. Πρὸς γὰρ τῇ ἰδιαζέσει σημασία, ἣν ἔχει
ἐκαστον, καὶ τῷ χρόνῳ τὴν διαφορὰν διακρίνειν παρέ-
χονται καὶ αὐτὰ, ὥσπερ καὶ τ' ἄλλα. Οὐδὲν δὲ λέγειν
ἐς τὸ λέγειν, ὡς ἑτετέραν δηλῶσι τῶν διαθέσεων,
ἔτε τὴν κατὰ τὸ ἐνεργεῖν, ἔτε τὴν κατὰ τὸ πά-
χειν. Αὐτὸ γὰρ τέτο δηλῶσι διάθεσιν, ἥτις, καί τοι
μὴ δι' ἐνεργείας τῷ προσώπῳ προσῆτα, μηδὲ κατὰ
πάθος, ὅμως διάθεσις ἐστίν, ὃ καὶ δεῖξαι ῥάδιον. Φέρε
γὰρ τετῶν τῶν ἀπολύτων ῥημάτων κεῖσθαι τρία

ταῦτα, ζῶ, ὑγιαίνω, πλετῶ, ἔδεν τὰ παρεπόμενα διαφέροντα· ταυτοπρόσωπα γὰρ ἔσω, καὶ ὁμοιόριθμα, καὶ δὴ καὶ ὁμοιόχρονα, καὶ τῶν δυεῖν ἐκείνων διαδέσεων ἐπίσης ἀπέχοντα. Τὶ δῆτα; Ταυτοδύναμα ταῦτα; Ἀλλ' ἐξ ὧν φῆς, ἔοικεν. Οὐκ ἔν ὁ βυλόμενος εἰπεῖν ὅτι ὑγιαίνει, λεγέτω δὴ, πλετῶ, καὶ ὑγιαίνω· ὁ πλετεῖν, καὶ ζῶ· ὁ ἐκείνον, ὁπότερον τύχοι. Πῶς γὰρ ἔχῃ; Εἰ γὰρ τῆτο σημαίνει χρόνον μόνον, μηδεμιᾶς ὑπέσσης ἔσθ' ὡς ἐκ τῆς χρόνου, ἔσθ' ὡς ἐξ ἄλλης παρεπομένης διαφορᾶς, ταυτοσήμαντα ἄρα, καὶ λαβεῖν ἐξέσαι ἀντὶ τῆς τυχόντος τέτων τὸ τυχόν. Ἀλλὰ σολοικίσειεν ἂν, ὅς ἂν ἔτως ἔλοιτο λέγειν, περιφανῶς κατὰ τὸν νῦν· τί δήποτε; ὅτι ἀκαταλλήλως τοῖς νοήμασι τὰς σημασίας λήψοιτο. Τὰ ἄρα ῥήματα καθ' ἑαυτὰ ἔχει τι σημαίνον, καθ' ὃ καὶ ἀλλήλοις ἀντιδιαίρεται εἰδοποιέμενα. Οἷον τὸ μὲν κατηγορεῖ τὴν κατὰ τὴν ἔξιν τῆς πλέτε διαδέσιν, τὸ δὲ τὴν τῆς ζωτικῆς διαρκείας, τὸ δὲ τὴν κατὰ τὴν τῆς ὑγιείας. Ἀλλὰ γὰρ τὴν ὁποιανῶν τῶν εἰρημένων διαδέσιν ἐν χρόνῳ τινὶ τὸ ὑποκείμενον ἐπιδέχεσθαι δηλῶσι, τετέσι πρὸς ἐκείνη τῇ ἰδιαζέσει διαδέσει καὶ χρόνῳ διαφορὰν προσσημαίνεσι. Προσημαντικὰ ἄρα χρόνῳ εἰσὶν. Οὐδὲ τὰ ἀπολελυμένα ἄρα τῆς κοινῆς λόγου τῶν ῥημάτων ὑπεξαίρετέα, ἔκιν μὲν σημαντικὰ, προσημαντικὰ δὲ κατὰ τὰ ἄλλα καὶ αὐτὰ κυρίως καὶ ὄντα, καὶ λεγόμενα.

Καὶ τῶν διαδέσεων ἐκατέρως συνεχεῖ 418
ἐκάτερα. Οὐκ ἐπίσης, ἀλλὰ μετὰ ἐπισήμῃ διαφο-

ρᾶς. Πᾶν γὰρ μέσον τὸ αὐτὸ ἑκατέραν συνέχει. Πᾶν δὲ ἐπίμεσον ἔχ᾽ ἑκατέραν, τὴν δὲ ἑτέραν πάντως· ὅπερ ἐς τὸ μὲν μέσον πρὸς ἐνέργειαν, ἢ πάθος ἀδιαφορεῖ, τὸ δ' ἐπίμεσον διώρισαι, αἶτις τῆς ἑτέρας μερίδος γινόμενον, ὃ σαφὲς καὶ ὁ ἐξηγητὴς μικρὸν κατωτέρω ὑποτίθησι.

419 Ζητητέον δὲ καὶ. Ἀλλὰ καὶ διοριζέον, ὡς τὸ ζητῶντα περί τινος ἔπειτα ἀνεπίλυτον αὐτὸ παρεῖν, καὶ μάλιστα εἴτι τύχοι τῶν ἐκ προθέσεως, καὶ μὴ τῶν παροδικωτέρων, ἢτοι πενίαν, ἢ βασικανίαν κατηγορεῖ τῷ γράφοντος. Οὐκ ἀγνοῶ δὲ, ὡς ἐν ἔθει τῆτο τοῖς συγγραφεῦσιν ἐστίν, ἐνίοτε τινὰ σκεπτικῶς προτείνειν ὑπενδοιάζοντας, καὶ ἐπέχοντας. Τῆτο γεμὴν ἢ μέθοδος αὐτοῖς ἐπιτρέπει, τὴν ἐπίλυσιν πρῶτον ἀποπειρασάμενοις, καὶ λόγους τινὰς ὑποθεμέντοις, ἕως αὐτοὶ ἀποδῆναι οἴοιτ' ἐγένοντο, εἴτ' ἐν αὐτοῖς ὡς ἀφενεσέροις εἰς πείθω μὴ τέλεον ἀραιομέντοις, καὶ διὰ τῆτο ἀπορεῖν ἔτι εἰλικρινῶς ὁμολογῆσι, καὶ τὰς ἄλλας πρὸς τὴν αὐτὴν ἔρευναν ὑπαλείψωσι.

420 Οὐκ ἄρα διὰ τοῦτο ῥήματα καὶ. Τὶ δαί; διὰ τῆτο ῥήματα τὰ προσωπικά, ὅτι προσώπων ἐς διακριτικά; Ἀλλ' ἐκ ἂν εἴποις, διὰ τὰς ἀντωνυμίας. Εἰ γὰρ ἐκεῖνα ῥήματα μὲν, καὶ ταῦτα δὲ καθ' αὐτὸ, ἢ προσωπικά, καὶ ταῦτα ἄρα ἀνάκαλιν μὴ προσωπικά ὄντα, ἐκ ἂν εἴη διὰ τῆτο μὴ ῥήματα· ἐπὶ γὰρ τῶν ἐναντίων ὁ αὐτὸς λόγος κρατεῖ. Τῷ ὄντι δὲ παρὰ τὴν τῷ προσώπῳ ἔμφασιν πολλαὶ ἄλλαι τῷ ῥήματος εἰσὶν εἰδοποιοὶ οἷον διαφοραί· οἷον τὸ διάθεσιν

ποιάντινα κατηγορηματικὴν σημαίνειν, καὶ ταύτην ἐν χρόνῳ, καὶ μετὰ ἐγκλίσεως, ὧν ὑπεσῶν, καὶ μὴ διακρίνοι πρόσωπον, τῷ προσωπικὸν μὲν εἶναι ἐκπεσεῖται, τὸ δὲ καὶ ἀπλῶς ῥῆμα ἢ τέλεον περιαιρεθήσεται, ῥῆμα δὲ ἔσαι, εἰ καὶ ἀπρόσωπον.

Ἐκατέρωτ' σημασίᾳ ἑκατέρων ὧν ὅρων 42b
ἐφάπτεται. Καὶ πῶς, εἰ μικρὸν ἀνωτέρω μόνην τὴν χρονικὴν ἔχειν σημασίαν ὁ σύνδεσμος ἔτος ἐτέθη προσιδέμενος τοῖς ὀνόμασι, καὶ ὁμῶς μετ' αὐτῶν ἐξεταζόμενος;

Οὐ μὲν ἀπλῶς ὄντα καὶ μὴ ὄντα κατὰ 42c
ἄνους. Θαυμάζειν μοι ἔπεισιν, εἴ τινες γεγόνασιν οἱ τῷτο δοξάσαντες. Εἰ γὰρ ἄλλο μηδὲν, πῶς τῷτο συνιδεῖν ἔκ ἔχεν, ὅτι κατ' ὑποκειμένῃς θετικῇ τὸ μὴ ὄν κατηγορεῖσθαι ἢ πέφυκε; Διό με καὶ ὑπόνοιά τις ἔπέρχεται, μὴ ἄρα ὁ Σχολιαστὴς ἔλαθεν ἐσφαλμένως ἐκλαβόμενος τὰ περὶ τῶν τριῶν ὅρων, ἦτοι τῷ σερητικῷ, καὶ ἀόριστῳ, καὶ ἀποφατικῷ, τοῖς διαλεκτικοῖς λεγόμενα; Ἐκεῖνοι γὰρ φασὶν ὅτι τέτων ὁ μὲν σερητικὸς ἐπ' ἔλαττον, ὁ δ' ἀόριστος μέσος, ὁ δ' ἀποφατικὸς ἐπὶ πλέον. Κατηγορεῖται γὰρ ὁ μὲν σερητικὸς κυρίως τῶν πεφυκότων· ὁ δὲ ἀόριστος καὶ τῶν πεφυκότων καὶ τῶν μὴ, καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν μὴ ὄντων, ἃ πάνυ ὀρθῶς λέγεται. Τὸ δὲ ἀνθρώπου, ἢ ἄλλου παρὰ τὸν ἄνθρωπον ὄντος, τὸ μὴ ὄν κατηγορεῖσθαι, τίς ἔτις ἀριστερὰ γράμματα μεμαθηκὼς ἂν εἴη, ὅς ἂν ἀποφθάναιτο; Προσεκτέον ἔν μὴ

δόξαν ἀπελέγχοντες φαινοίμεθα, ἣν εἰδείς ἐδέετο.
τε εἰδ' ὄνειρώξας ἐγένετο.

423

Καὶ συνελόντι ἀρχικὸν αἴτιον. Τρία ἐξα-
ριθμεῖ αἴτια τῆς τῶν ῥημάτων ἀναλύσεως, ὧν εἰδὲ
ἐν εὐρήσει τις ἐπισήσας ἐπὶ τῶν καταφατικῶς ἀ-
ναλυομένων. Πυκνότατα γὰρ χρώμενοι τῇ ἀναλύσει
εἰσὶν, εἴθ' ἵνα τὰ τῆς ἀντιστροφῆς περανθῇ, οὔθ'
ἵνα ἀορίσως φθέγγωνται, οὔθ' ἵνα τὸ περὶ εἰς ὁ λό-
γος τῷ καθ' εἰς συνδήσωτιν, ἐξόν τετο γενέσθαι καὶ
δι' αὐτὸ τὸ ῥήματος.

424

Καὶ γὰρ δασέα γῶν σοιχιακῶν γραμμά-
των κτ. Τὰ δασέα τοῖς δασέσι συσοιχεῖν φησὶ, καὶ
εἰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ δασέα τοῖς μὴ δασέσι, τετέστι
τοῖς ψιλοῖς. Εἰ γὰρ τὰ πρῶτα ἀντισοιχῶντα τίθε-
ται τοῖς πρώτοις, φανερόν ὅτι τὰ δεύτερα τῆς πρὸς
τὰ πρῶτα συσοιχείας ἐκπέπτωκε. Τὶ γὰρ ἐκεῖνο;
ἢ ὅτι δασέα. Οὐκοῦν τὰ ψιλὰ, τετο μὴ ὄντα, εἴθ'
ἐκεῖνα. Ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ τὰ ψιλὰ σύσοιχα λέ-
γεσθαι πρὸς τὰ δασέα, καὶ εἰδὲ πάντα πρὸς πάντα,
ἀλλὰ τινὰ πρὸς τινὰ, οἷον τὸ κ πρὸς τὸ χ, κτ. Οὐ-
δὲ γὰρ τὴν συσοιχείαν τὸ ὁμοειδὲς ἀπεργάζεται.
Σύσοιχα δὲ κυρίως ἐσίτε καὶ λέγεται τὰ ἀφ' ἐνός,
ἢ πρὸς ἐν λεγόμενα. Οὐκ ἐν ἄρα σύσοιχα εἴδὲ τὰ σοι-
χεῖα ἐστὶν ἀλλήλοις τὰ τῶν σωμάτων, οἷον πῦρ, καὶ ὕδωρ,
κτ., οὔδ' αἱ ποιότητες, οἷον θερμότης, ψυχρότης κτ.
ἀλλὰ πυρὶ μὲν σίσοιχον ἢ θερμότης, ὕδατι δὲ ἢ
ψυχρότης σύσοιχον, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. Ταυτὰ
δὲ ῥητέον καὶ περὶ τῶν χυμῶν. Οὐ γὰρ τὸ γλυκὺ καὶ

τὸ πικρὸν σύσσιχα, ἔδὲ τὰ ἀντικείμενα ἀπλῶς τοιαῦτα ἀποκαλεῖν δίκαιον, ἀλλὰ τὰ ἐκατέρω τῶν ἀντιθέτων ἐπόμενα ἐκείνῳ καὶ σύσσιχεῖ· οἷον τῷ μὲν γλυκεῖ τὸ λεῖον τυχόν, τῷ δὲ πικρῷ τὸ δριμύτε καὶ πληκτικόν. Αὐτὸς ὅν μικρὸν κατωτέρω περὶ τῶν σύσσιχων ἄμεινον διαλέγεται, ἀπὸ τῶν ὁμογενῶν, ἢ ὁμοειδῶν, καὶ ἀντιθέτων, οἷς κακῶς ἀπεδίδε, τοῖς ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν λεγομένοις τέτο προσανείμας, τὸ εἶναι σύσσιχα.

Οὐκ ἀγνοῶ καὶ ἐγέραν ἐκδοχὴν 78 ὁ 425
μοειδῆς κ7. Ἡ ἀποσκυβαλιζομένη τῷ Σχολιαστῇ
ἐτέρα ἐκδοχὴ τῆς ὁμοειδῆς πολλῷ τῆς ἀρεσκείας
αὐτῷ παρ' ἐμοὶ δικαστῇ ἐγκριτέα· μᾶλλον δὲ καὶ μόνη
ἐγκριτέα ἂν εἴη αὐτῇ, τῆς ἄλλης ἐκείνης οὐδὲν εὐ-
λογον περιεχέσης, ἔδὲ ἐπὶ τὸν σκοπὸν ὅλως τῆς Θεο-
δώρου ἀφορώσης. Οἱ γὰρ Θεόδωρος τὸν τρόπον τῆς
τῶν ῥημάτων ἀναλύσεως ἡμῖν ἐνταῦθα παραδίδες,
καὶ διδάσκων ὅτι εἰς ὄνομα, ἢ μετοχὴν, καὶ τὸ ὑπαρκτι-
κὸν ῥῆμα αὐτὰ ἀναλύεται, ὠρισμένως χρῆναι διαλα-
βεῖν ὑπέσκηψε περὶ τέτων, ἐνθεν μὲν τὸ σύσσιχον
ἐπὶ τῆς ὀνόματος, καὶ τῆς μετοχῆς, ἐνθεν δὲ τὸ ὁμοει-
δὲς ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς προσιθεῖς, ὡσανεὶ λέγων, ὅ-
τι ἀναλύεται μὲν τὸ ῥῆμα εἰς ὄνομα, ἢ μετοχὴν,
ἔχ' ἄπερ ἔτυχε δὲ, ἀλλ' εἰς τὰ σύσσιχα· καὶ πάλιν
εἰς τὸ ὑπαρκτικόν, ἔχ' ἢ περ ἔτυχε δὲ κείμενον,
ἀλλ' ὅπερ ἂν εἴη ὁμοειδέστε καὶ ὁμότροπον τῷ ἀνα-
λυομένῳ. Τέτο δὲ ἔ' κατὰ τὰ ῥῆμα εἶναι, ὡς ὁ
ἐξηγητὴς ἐξεδέξατο (τί γὰρ καὶ ἔδει τέτο προθεῖναι;

τις δ' ἂν τῷτο ἡγνόησεν, ὅτι ῥῆμα τὸ ῥῆμα τὸ ὑ-
 παρκτικὸν κατὰ γε τὸ πορρώτέρω γένος τῆς φω-
 νῆς, ὁμοειδὲς τυγχάνον τοῖς ἄλλοις ῥήμασι;), κατὰ
 δὲ τὸ καὶ ἐγκλίσει, καὶ χρόνῳ, καὶ ἀριθμῷ, καὶ προσώ-
 πῳ, ἐκείνῳ (ἥτοι τῷ ἀναλυομένῳ) ὁμολογεῖν. Τῷ
 ὄντι δὲ ἐκλαβῶσι τὸ ὁμοειδὲς ἐπὶ τῷ ὑπαρκτικῷ ταύ-
 τη γε, ἢ ῥῆμα ἐστὶ (ὃ τῷ Σχολιαστῇ δοκεῖ), καὶ μὴ
 κατὰ τὴν τῶν παρεπομένων ταυτότητα, δυοῖν θά-
 τερον, ἥτοι ἐσφαλμένως εἰπόντα, ἢ περιττῶς τὸν
 Θεόδωρον ἀποδείξομεν. Ἦτοι γὰρ τὸ ὁμοειδὲς ἐκ-
 ληφθήσεται ὡς διασαφητικὸν τῷ ὑπαρκτικῷ, καὶ
 γνωριστικὸν, ἢ ὡς τέττε αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἄλλων τοῦ
 λόγου μερῶν διακριτικόν· τετέστιν ὁμοειδὲς εἰρήσε-
 ται, ἥτοι ὡς ἂν δῆλον ἢ ὑφ' ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τῆς
 ῥηματικῆς φωνῆς εἶδει κατὰ τὰ ἄλλα ῥήματα καὶ
 τῷτο ὑπάγεσθαι, ἢ ἴν' εἰδῶμεν, ὡς ἔτω θεωρούμενον,
 ἢ δηλ. τῶν μὴ ῥημάτων ἐν τοῖς τῷ λόγῳ μέρεσι δια-
 κρίνεται, σοιχείον ἀναφαίνεται ὃν τῆς εἰς αὐτὸ τῷ
 ῥήματος ἀναλύσεως. Ἀλλὰ τό γε πρῶτον περιτ-
 τὸν ἐπεικῶς καὶ κῆφον. Ἐκκειμένων καὶ γὰρ τῶν ἐπι-
 θέτων (ἴδ' ὁμοειδοῦς καὶ ἴδ' ὑπαρκτικῷ), ὑπο-
 θέτεον ἂν εἴη ἔξωθεν νοούμενον τὸ ἔσιαστικόν, τῷτ'
 ἐστὶ τὸ ῥῆμα. Ἐπεὶ δὲ τίθεται ὁμοειδὲς εἰρήσθαι ἢ
 ῥῆμα, ὁ λόγος σχὼν τὸ τέλειον καὶ ἀνελλιπὲς, εἰς
 τῷτο ἂν περισαίη, τὸ λέγειν ὅτι ἀναλύεται εἰς τὸ
 ῥῆμα τὸ ὃν ῥῆμα (τῷτο γὰρ ὑπετέθη σημαί-
 νειν τὸ ὁμοειδὲς), ὃ τις ἐσφυρᾷ ψυχρὸν εἶναι
 πᾶμπαν καὶ ἀηδὲς, καὶ τῷ βραχυλογωτάτῳ Θεοδώ-

ρω, ἐ πρὸς ἕξας, ἀποκληρέμενον; Ὅτι δὲ καὶ ἄλλως
 περιττὸν τὸ ὁμοειδὲς ἕτως εἰσαγόμενον, αὐτόθεν φα-
 νερόν, ὅτι καὶ ἀπὸν ἕδεν προσλυμανεῖται τῷ λόγῳ,
 ἕδ' ἀσάφειαν ἐμποῖεν, ἕδ' ἔλλειψιν. Ἦρκεσε γὰρ
 ἂν εἶπειν ὅτι τὸ ῥῆμα ἀναλύεται καὶ εἰς τὸ ὑπαρκτι-
 κόν, ὅπερ ἄλλοθεν ῥῆμα ὄν, καὶ ὁμοειδὲς ταύτῃ τοῖς
 λοιποῖς ῥήμασι, καὶ μὴ λέγοιτις, πάντες ἴσασιν.
 Εἰδ' ἄλλως τὸ ὁμοειδὲς ὡς διακριτικὸν παρελήφ-
 θη, πότερον δὴ τὲτο ῥητέον, ἢ τῶν ῥημάτων τῶν
 ἄλλων τὸ ὑπαρκτικὸν διακρίνει, ἢ γέν τῶν μὴ ῥη-
 μάτων; Ἀλλ' εἰ τὸ πρῶτον, ψευδὴς ἄρα ἡ κατὰ
 τὴν κοινωσίαν τὴν πρὸς τὰ λοιπὰ ῥήματα τῶ ὁμοει-
 δὲς ἐκδοχή· ἐγὼ γὰρ λέγειν, ὅτι καὶ τὸ ὑπαρκτικὸν
 εἶπειν ἄλλῃς ἢν εἰς τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων ῥημάτων
 τῶ ὑπαρκτικῶ διάκρισιν. Εἰ δὲ διακριτικὸν τεθεῖναι
 ῥηθῇ τὸ ὁμοειδὲς τοῦ ὑπαρκτικῶ ἀπὸ τῶν ἄλ-
 λων μερῶν τῶ λόγῳ παρὰ τὰ ῥήματα, εἰς πάντα ἄ-
 ρα ἀπλῶς τὰ ῥήματα, τὰ ταύτῃ γε ὁμοειδῇ τυγ-
 χάνοντα, τὸ ῥῆμα ἀναλυθήσεται. Μὴ γάρ μοι λέ-
 γε, ὅτι τὸ ὑπαρκτικὸν προσεδέν, συνέσειλε τὸ ὁμοει-
 δὲς εἰς τὲτο μόνον. Εἴπερ γὰρ, ἄρα περιττὸν ἦν ἐ-
 κεῖνο· ἐν γὰρ τῷ εἶδει καὶ τὸ γένος, καὶ αὐτῷ τῷ
 ὑπαρκτικὸν εἶναι καὶ τὸ ῥῆμα εἶναι, καὶ τὸ ὁμοειδὲς
 ταύτῃ τοῖς λοιποῖς ῥήμασιν, ἀκριβῶς συνεμφαίνε-
 ται. Ἀλλ' ἦν ἄρα οὗτος τῶ Θεοδώρῳ ὁ νῆς, τὸ ὁ-
 μοειδὲς προθεῖναι ὡς εἴρηται, ἵνα δηλώσῃ ὅτι ἐκ εἰς
 τὸ ὑπαρκτικὸν ὡς ἔτυχε τὸ ῥῆμα ἀναλυτέον, ἀλλ'
 ἢ μόνον εἰς τὸ ὁμοειδὲς ὄν ὑπαρκτικὸν κατὰ τὰ πα-

παρόμενα. Τὸ γὰρ γράφω γράφων εἰμι λέγειν εἶω-
 θότες ἐσμέν· καὶ τὸ γράφῃσι γράφοντες εἰσὶ· καὶ
 τὸ γράφε γράφων ἔσο· καὶ τὸ γράφοιτε, γράφον-
 τες εἴητε· καὶ ἐὰν ὦ γράφων, ἢ ἐὰν ὦμεν γρά-
 φοντες, τὸ ἐὰν γράφω, ἢ γράφωμεν· καὶ τὰ ἄλ-
 λα ὡσαύτως, ὡς ὅ γε ὁ ἐξηγητὴς φησὶν, ὡς ἐ-
 πισήσας οὐδαμῶς εὗρε παρὰ τῷ Θεοδώρῳ εἶ-
 δη τὰ παρεπόμενα, ἐπεικῶς ἀφελές· οὐδὲ γὰρ
 εἶδη ἂν εὗροι ἔδὲ τὰ ὀνόματα, ἔδ' εἶδη τὰ ῥήματα,
 ἀλλ' εἶδη ὀνομάτων, καὶ εἶδη ῥημάτων, κατὰ ταῦτα
 δὲ καὶ εἶδη παρεπομένων. Φανερόν γὰρ ὡς καὶ ἐγκλί-
 σεις ἐγκλίσεσιν ὁμοειδεῖς, καὶ χρόνοι χρόνοις, καὶ πρό-
 σωπον προσώπων ὁμοειδῆς, καὶ ἀριθμὸς ἀριθμῶ, ὡς-
 περ δὴ καὶ ὀνόματα ὀνόμασι, καὶ ῥήματα ῥήμασιν, ἐφ'
 ὧν ὁ τῷ τι ἦν εἶναι λόγος ἐστὶν ὁ αὐτός. Ἀλλὰ καὶ
 περὶ τούτων ἄλλος. Οὗ δὲ ἐξηγητὴς οὐκ ἀγνοήσας
 (ὃ λέγει) καὶ τὴν ἐλθέραν ἐκδοχὴν τῶ ὁμοει-
 δοῦς, τὴν ἀληθεσέραν ἔσαν, καὶ κρείττονα, καὶ ταύ-
 τῃς ἐγκρίνας τὴν ἐπισφαλῆ τε καὶ χείρονα, ἅτε δὴ
 ἐν ἐπιγνώσει ἀμαρτήσας, ταύτῃ γε καὶ μᾶλλον ἂν
 εἴη ὑπαίτιος· ὃν δὴ καὶ ταύτην ἔτι βαρυτέραν εὐθύ-
 νην δικαίως ἂν τις εἰσπράττοιτο, ὅτι ἐν δυτὶ σίχοις
 τὰ περὶ τῶ ὁμοειδῆς ὀρθῶς καὶ λυσιτελῶς διὰ τῶν
 παρεπομένων ἐκδέσθαι δυνάμενος, διατριβὴν ἡμῖν το-
 σαύτην ἐπ' οὐδενὶ χρησίμῳ ἐν ὅλαις τρισὶ Σελίσσι
 παραχρῆν προεῖλετο.

ων. Καὶ ἐγένετο γέρων ὁ πάλαι δηλονότι ἐν νεότητι ὦν.

Οὐ γὰρ οὐδὲ μάλαίος, ὥς ἐ γὰρ τῆς ψυχῆς βελήματα γὰρ αὐτὰ καλεῖν καὶ παθήματα. Τὰ βελήματα τῆς ψυχῆς ταυτικῶς εἶναι καὶ παθήματα, πάντες φασὶν οἷτε παλαιοὶ καὶ οἱ ὕστερον. Οὐ γὰρ οἶατε ἐστὶν ἡ ὀρεκτικὴ δύναμις ἄνευ τῆς γνωστικῆς ἐνεργεῖν ἐδέεσθαι· ὁ γὰρ γινώσκων, ὀρέγεται, ὁ δὲ μὴ, ἐδαμῶς· βελητὸν γὰρ εἶναι τὸ μὴ νοητὸν ἀδύνατον. Ταύτητοι καὶ ἡγεμονεύειν πως φασὶ τὸν νῦν τῆς βελήσεως, καὶ οἷον δαδεχεῖν, τῷ μὲν ἡγεμένῳ, τῆς δὲ ἐπομένης, ἣν δόξειε, καὶ πρὸς μηδὲν τὴν ῥοπὴν ἐχέσης, ὅτι μὴ ὑπ' ἐκείνου ὡς ἀγαθὸν ὑποβάλλεται.

Ταύτης γὰρ ἄνευ οὐδὲν ἐστὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ νοεῖν. Εἰσβαλεῖν ἐκ ἔχω τί βέλεται ἐνταῦθα τὸ ἐν τῷ κόσμῳ. Πότερον τῷ κόσμῳ ἅπασαν συμπεριλαμβάνοντος τὴν δημιουργητὴν φύσιν, ἢ γὰρ μόνην τὴν ἑνυλον; Εἰ γὰρ ἐκεῖνο, φαντασὰ ἡμῖν ἄρα καὶ τὰ ἀόρατα. Εἰ δὲ τῷτο, παρὰ τὸ ἔξω τῷ κόσμῳ γίνεσθαι τὰς αὔλας τῶν ἐσιῶν, ὁ λῆρος ἐστὶ Σαδδουκαῖος τυχοῦς, ἢ Ἐπικύρειος, καὶ ἐδὲ τὰ ἀκραιφνή τῶν νοημάτων εἶναι νοήματα, ὡς ἐδὲ παθήματα. Ἀλλὰ γὰρ, οἶμαι, ἄμεινον ἂν ἢ λέγειν, ὅτι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πολλὰ καὶ τῆς φαντασίας ἄνευ νοεῖται, ὅσα κατὰρῶς νοεῖται ἄνευ ἰνδάλματος. Εἰ δέ τις καὶ τὰ τοιαῦτα νοήματα παθήματα καλέσειε πλατύτερον, κατὰ λόγον δηλ. τῇ αὔλῃ

πρέποντα φύσει, ὃν δὲ τρόπον καὶ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ ἄλλοι τὰ ταῖς ἐσίοις προσόντα παθήματα καλεῖσιν, ἐκ ἂν ἁμάρτοι.

429 Λήθην γὰρ ἐγνωσμένων πάσχει ὁ νῦν. Οὐ μόνον διὰ τὴν ἐπισυμβαίνουσαν λήθην παθητικὸν τὸν κατὰ τὴν φαντασίαν νῦν ὀνομάζουσι. Παθήματα γὰρ εἴρηται τὰ νοήματα· ἡ δὲ λήθη ἀναιρετικὸν ἐκατέρων, καὶ δι' αὐτὴν τῷ νοήματι συνοίχεται καὶ τὸ πάθημα, καθ' ὅτι ὁ ἐπιλελησμένος τινὸς, ἔτε νοεῖ αὐτὸ, ἔτε παθαίνεται κατ' αὐτό· παθαίνεται δὲ ὁ νοεῖ, καὶ ὁ λήθην ἐκ ἑπαθῆ. Δι' ἄλλην ἄρα αἰτίαν τὴν φαντασίαν, καὶ τὸν κατ' αὐτὴν νῦν παθητικὸν καλεῖν ἠξίωσαν. Τίνα δὲ; ὅτι ἐκ ἄνευ σωματικῆς ἂν εἴη κινήσεως, καθ' ἣν τὰ κατὰ τὸ φαντασικὸν εἶδη, ὅποια δήποτε καὶ εἰσὶν, ἐγκολάπτεται.

430 Εἶγε καὶ γὰρ ἀποφαίνεσθαι κατὰ πάσης φράσεως. Διὰ δὲ τῆτο δοκεῖ καὶ ὁ Θεόδωρος ὀρίσασθαι τὴν ἐγκλισιν ἀπλῶς βέλημα, εἴτ' ἐν πάθημα ψυχῆς, γὰρ εἴτ' ἐν χυδαῖσι, τετέσι λέγειν διερμηνευτικῶς ἐκλαβόμενος. Τὸ γάρ τοι πάθημα, ἦτοι τὸ νόημα, ὃ τῇ διαγνωσικῇ προσανέτεσθαι δυνάμει, καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς βελήμασιν, ἃ τῆς ὀρεκτικῆς τυγχάνει, ἐξ ἀνάγκης συμπαρεμφαίνεται ὥς περ εἴρηται (Ἀρ. 427.), καθ' ὃν τρόπον καὶ γὰρ ἀποφαίνεσθαί γε κατὰ πάσης φράσεως, εἴτ' ἐν ἐγκλίσεως καὶ λόγῳ παραλαμβάνεται.

431 Καὶ δὴλον ὅτι καὶ διὰ γὰρ ἐγκείμενον καὶ. Ἐπὶ τῷ ὅτι περιπατῶ κινεῖμαι, καὶ τῶν ὁμοίων,

ἔχῃ τὴν δύναμιν τῶν ῥημάτων (ἣν ἐγκείμενον ὀρισ-
 μὸν καλεῖν ἀξιοῖ) παραίτιον κρίνει τῷ μὴ ἀληθεύειν
 τὴν ἀντιστροφὴν (ὃ γὰρ ἀληθὲς δηλονότι, εἴ τις
 κινεῖται, τὸτον καὶ περιπατεῖν), ἀλλὰ τὸ ἀκόλθ-
 εον, φησὶ, τῷ ἐγγινομένῳ αἰτιολογικῷ συν-
 δέσμῳ. Τὸτο δὲ ψευδὲς ὄν, κατασκευάζειν οἶεται
 λόγῳ ἑδὲν κρείττονι, ἑδ' ἀληθεσέρω. ὅσον γάρ,
 φησὶ, τὸ ἐπ' αὐτοῖς, τὰ ῥήματα καθ' ἐαυτὰ
 λαττόμενα, διὰ τὸν ἐγκείμενον ὀρισμὸν ἀλη-
 θεύει, κινῶμαι περιπατῶ. Ἰνα γὰρ σαφῶς ἐ-
 λεγχθῇ τὸ σφαλερὸν τῆς περὶ τέτων κρίσεως, ληπ-
 τέον ὅτι τὸ ἀληθεύειν λογικῶς (ὃ γὰρ δὴ περὶ τῷ
 ἀληθεύειν μεταφυσικῶς λόγος ἐνταῦθα) ὃ κατὰ
 τὸν αὐτὸν θεωρεῖται τρόπον, ἀλλ' ἔσι μὲν ἀλη-
 θεύειν κατὰ ἀπλὴν ἔννοιαν, ἔσι δὲ κατὰ ἀπόφανσιν,
 ἔσι δὲ κατ' ἐπιφοράν. Καὶ καθ' ἀπλὴν μὲν ἔννοιαν
 ἀληθεύειν αἰεὶ λέγομεν τὸν ἐπιβάλλοντα τῷ νοητῷ,
 ὃ δὴ τρόπῳ τὸ ψεῦδος ἀντιπίπτειν ὃ πέφυκε· κατὰ
 γὰρ τὸν φιλόσοφον ἐν τοῖς μεταφ. ἦτοι διγγάνει
 ὃ νῦν τῷ νοητῷ καὶ ἀληθεύει, ἢ ὃ διγγάνει καὶ ἑδ'
 ἀπλῶς νοεῖ. Κατὰ δὲ ἀπόφανσιν θεωρεῖται τὸ ἀ-
 ληθεύειν διὰ καταφάσεως ἢ ἀποφάσεως, συναπτο-
 μένων μὲν τῶν συμβατῶν ὄντων ἀλλήλοις, διαζευ-
 γνυμένων δὲ τῶν ἀσυμβατῶν, οἷον ὃ ἥλιος ἐστὶ φα-
 εινός, ἢ γῆ ὃ κινεῖται. Κατ' ἐπιφοράν δὲ, ὅτε τε-
 θεΐσης ἡγεμένης τινὸς ἀποφάνσεως, εἰσβάλλομεν
 ἐξ αὐτῆς ἀπόφανσιν τινὰ ἐπομένην, ἦτοι θετικῶς,
 τῇ θέσει δηλ. τῷ μερικωτέρῳ συνάπτοντες τὸ γενι-

κώτερον, ἢ καὶ ἀποφατικῶς, τῇ ἄρσει τῆ καθολικω-
τέρου συναποφάσκοντες τὸ μερικώτερον, οἷον ὅτι ἄν-
θρωπος καὶ ζῶον, ὅτι δὲ ἔστι ζῶον, ἔστι ἄνθρωπος. Πρό-
κειται τοίνυν ἐνταῦθα σκοπεῖν περὶ ἀληθείας τῆς
κατ' ἐπιφορὰν θεωρημένης, ἣν πάντες μὲν οἱ τὰ
κατὰ τὴν λογικὴν πραγματευόμενοι ἐν αὐτῇ τῶν
ὄρων τῇ δυνάμει τιθέασιν, ὁ δὲ τοῖς αἰτιολογικοῖς
συνδέσμοις ἀποκληροῖ. Ἀλλ' εἴπερ ἄρα διὰ τὸ ἀκό-
λυστον τῆ ἐγγινομένης συνδέσμου ἐκ ἀληθεύει μὲν τὸ
ἀντίστροφον ἐπὶ τῶν ἔτω συνημμένων, ἀληθεύει δὲ
τὸ ἕτερον, οἷον ὅτι περιπατεῖ κινεῖται, καὶ ἐπὶ τῶν
μηδὲν κοινὸν ἐχόντων τὴν σημασίαν ῥημάτων, ἀνάγ-
κη πᾶσα τῶν συνδέσμων εἰσαγομένων ἀληθεύειν τὸ
ἕτερον. Νῦν δὲ ἔσθ' ὅτι ἄδει, εἰσβάλλοι ἄν τις ὅτι
χαίρει, ἔσθ' ὅτι χαίρει, ἐξ ἀνάγκης ὅτι καὶ ἄδει, ἔ-
δετέρου τέτων ἔσθ' ἡγεμένον, ἔσθ' ἐπομένον. Ἐπὶ δὲ
τῶν συμπαρεκτεινομένων (ἢ καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ) ἀ-
ληθεύει ἑκάτερον· καὶ γὰρ ὅτι ἐκτέταται καὶ τετόπι-
σαι· ὅτι δὲ τετόπισαι φάμεν καὶ ἐκτέταται. Ἐνθα
δὲ σχέσις ἐστὶ μερῶν καὶ ὅλων ἥτοι ἐνεργεία, ἢ
δυνάμει τοιούτων, τῶν συνημμένων θάτερον μὲν ἀ-
ληθεύον ἐστὶ, θάτερον δὲ ψευδόμενον, ἀλλ' ἀντιθέ-
τως. Τὸ μὲν γὰρ ἐνεργεία ὅλον συνεισάγει τὸ μέ-
ρος, τὸ δὲ δυνάμει μέρος συνεισάγει τὸ ὅλον, ἀνά-
παλιν δ' ἔστι. Πόθεν ἔναι αἱ διαφοραὶ αὗται; Ἐκ τῶν
συνδέσμων, ὧν ἡ δύναμις ἐστὶ σημαίνειν τ' ἀκόλυστον,
οὐ μὲν δή. Οἱ γὰρ σύνδεσμοι ταυτοδύναμοι ἀπαντα-
χῶ ὄντες, ἐκ αὐτῶν τὸ ἐπ' αὐτοῖς διαφορῶν τοσέτων

ὁφθεῖεν παρὰίτιοι, εἰμὴ ἄλλοθεν τὰ τῆς διαφορᾶς
 αἰτίαν εἶχεν αὐτὰ τὰ λεγόμενα. Ἐς δὲ, ἀκριβῶς
 βασανίζοντι τ' ἀληθεῖς, ὅτως ἢ λέγεται. Ἐπὶ γὰρ
 τῶν συνημμένων τὸ μὲν ἡγούμενον οἷον ἐς περιέχον,
 τὸ δ' ἐπόμενον περιεχόμενον· τὰ δὲ τῆς περιοχῆς
 νοεῖσθαι συνεπτυγμένως. Φύσει δὲ συνεκφέρεσθαι φι-
 λει τὸ ἐγκείμενον τῷ ὧπερ ἐγκείται. Οἷον τῷ ἄν-
 θρώπῳ τὸ ζῶον, ὅτι ἐγκείται τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τῷ πε-
 ριπατεῖν τὸ κινεῖσθαι, ὅτι ἐγκείται τῷ περιπατεῖν,
 κατὰ δὴ καὶ τῷ ἀριθμῷ ἢ μονάς. Ἀντιστρόφως δ'
 ἐχί· εἰπεὶ ἐδὲ τῷ ζῳῷ ὁ ἄνθρωπος ἐγκείται ἐμπε-
 ριεχόμενος, ἐδὲ τῷ κινεῖσθαι τὸ περιπατεῖν, ἐδὲ
 τῇ μονάδι ὁ ἀριθμός. Πῶς γὰρ, εἰ τὰ μὲν μέρη,
 τὰ δὲ ὅλα, λέγω δὲ ἐνεργεῖα; Ἀλλὰ γὰρ τὸ ἐγ-
 κεῖσθαι, ἢ μὴ, αἱ τῶν ῥημάτων διαθέσεις, καὶ ἀπλῶς
 οἱ ὅροι, ἐκ ἐκ τῶν συνδέσμων ἔχουσιν, ἐκ δὲ τῆς ἰδίας
 αὐτῶν σημασίας. Οὐκ ἄρα διὰ τὸ ἀκόλυσθον τῶν αἰ-
 τιολογικῶν συνδέσμων, διὰ δὲ τὸν ἐγκείμενον ὁρισ-
 μὸν τοῖς ῥήμασι τῶν συνημμένων τὰ μὲν ἀληθεύου-
 σι, τὰ δὲ ἐκ ἀληθείας ἀντιστρέφουσιν. Ἐκεῖνο δὲ, ὁ
 φησὶν, ὅτι γὰρ ἐπ' αὐτοῖς γὰρ ῥήματα κατ' ἐαυ-
 τὰ λαττόμενα, διὰ γὰρ τὸν ἐγκείμενον ὁρισμὸν ἀ-
 ληθεύει, πάνυ ἀκρίτως λέγεται. Φέρε γὰρ,
 πῶς τὰ κινεῖσθαι περιπατῶ ἀληθεύει; ἀληθεύει
 τῇ κατ' ἀπόφασιν, ἢ γὰρ τῇ κατ' ἐπιφοράντε καὶ
 ἀκολασίαν; Εἰ μὲν γὰρ κατ' ἐκείνην, ἐδὲν πρὸς τὸ
 προκείμενον, ἐνθα ἐν τοῖς ἀντιστρόφοις σκοπεῖμεν εἰ
 σώζεται, ἢ μὴ τὰ τῆς ἀκολασίας. Εἰδὲ κατὰ ταύ-

την, ἐπεὶ δὲ τὸ ἀληθὲς ἀνεπτυγμένως ὁμολογεῖν
 ἐκ ἀπείρηται, λεγέτω δὴ ὅτι καὶ ἔπεται τὸ περι-
 πατεῖν τῷ κινεῖσθαι, καὶ λίθοι ἔτω καὶ ξύλα περιπα-
 τεῖτω. Ἐφ' οἷς καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν τασσόμενα τὰ
 ῥήματα κινεῖσθαι περιπαλῶ, ἀληθεύει κατὰ τὸ
 ἀκόλυστον περὶ τοῦ λόγου. Τὸ ἄρα ὅτι τὴν ἀκο-
 λυσίαν δηλῶν πεφυκὸς, ἐπειδὴ προσεδὲν ἀναιρεῖ
 τὴν ἀκόλυσίαν (ψευδὲς γὰρ τὸ ὅτι κινεῖσθαι πε-
 रिπαλεῖ), ἀναιρετικὸν εἶναι αὐτὸ ἑαυτῷ, τετέστιν ἀ-
 νατρεπτικὸν ὁφθῆσεται τῆς ἰδίας δυνάμεως, καὶ τὸ
 ἀκόλυστον ὑποδεικνύον, εἴτα ἐφ' οἷς ἂν εὖροι αὐτὸ ἀ-
 πελαύνει, ἀντεισάγον τὸ ἀνακόλυστον. Ἀλλ' ἐκ ἑ-
 σιν· ὁ γὰρ λόγος αἰεὶ κρατεῖ, ὅτι τὴν τῶν ῥημάτων
 καὶ τῶν ἄλλων ὅρων ἀκόλυσίαν, ἐν αὐτῇ τῇ σημαντι-
 κῇ δυνάμει ἐκείνων ὅλως κειμένην, τὰ συνδεσμικὰ
 μέρη σημαίνει μὲν, ἔτε δὲ ἀναιρεῖ ἕσαν, ἔτε ἀπῆ-
 σαν συνίστησι.

432 Τὸ δεῖ καὶ τὸ χρὴ ῥήματα ἐστὶν ὀριστικά,
 οὐκ ἐπιρῥήματα κατὰ γιναι. Τίνες ἂν εἶεν οὗτοι
 οἱ τετὸ ὑπολαβόντες; ἢ οἱ τὰ μὴ προσωπικὰ διατει-
 νόμενοι μὴ εἶναι ῥήματα (ὅρα Ἀριθμ. 420.).

433 Ἐχεται οὐδὲν ἡλλοῦ καὶ αὐταὶ προϋφι-
 σαμένην ἐκ πρώτης γὰρ ὁρθῆς, ὁρθὸς εἰσὶ καὶ
 αὐταὶ (αἱ ἐγκλίσεις) λόγος. Ἀλλ' ἐνταῦθα τη-
 ρητέον τὸ ἀνάλογον, ἵν' ἡ τὸ λεγόμενον, ὅτι ὥσπερ
 αἱ πτώσεις ἐπὶ τῷ ὀνόματος ἐκπίπτουσι τῆς ὁρθότη-
 τος τῆς ὀνοματικῆς, ἔτως ἐπὶ τῷ ῥήματος αἱ παρὰ
 τὴν ὀριστικὴν ἐγκλίσεις ἐκπίπτουσι τῆς ὁρθότητος

τῆς ῥηματικῆς. Οὐ χρὴ δὲ εἰσβάλλειν τὴν ἑτέραν ἀπὸ
 τῆς ἑτέρας ὀρθότητος, ἐπιφέροντα ὡς ὀρθαί εἰσι καὶ
 αἱ λοιπαὶ ἐγκλίσεις, ἅτε δὴ καὶ αὐταὶ προϋφισαμέ-
 νην ἐκ Α'. τὴν ὀρθὴν τῷ ὀνόματος ἔχουσαι. λαυτὸ
 δέλοι εἶναι ὀρθὸν καὶ πεπτωκὸς ἅμα, κατὰ τὸ
 αὐτὸ μὲν ἔχοντες, κατ' ἄλλον δὲ καὶ ἄλλον λόγον
 καὶ μάλα. Ἐνθεν τοι καὶ Ἀριστοτέλης τὰς παρὰ τὸν ἐ-
 νεσῶτα χρόνους, οἷον τὸ ὑγιανεῖ, καὶ τὸ ὑγίανεν, οὐ
 ῥήματα καλεῖ, ἀλλὰ πτώσεις ῥήματος, καὶ τοι
 προϋφισαμένην καὶ ταῦτα ἐκ Α'. τὴν ὀρθὴν ἔχοντα,
 οἷον ὁ κάμνων ὑγιανεῖ, ἢ ὑγίανεν. Ὅθεν εἰ συμβαί-
 νει ἐν τοῖς χρόνοις κατὰ τὸν φιλόσοφον τὸ πεπτωκὸς καὶ
 τὸ ὀρθιον, ἔδεν ἀντιφάσκον εἶσιν εἰπόντες ἔδ' οἱ τὰς
 πεπτωκυίας ἐγκλίσεις ἐν τοῖς ῥήμασιν ὑποθέμενοι.

Οὐκ ἄρα καὶ κατὰ τοῦτο γὰρ πεποιηκώμε- 434
 θα πρῶτον παρακείσεται δεύτερον γὰρ πεποίη-
 σθε κτλ. Τὸ πεποιηκώμεθα παράγεις εἰς μέ-
 σον ἐν τῇ πρὸς τὸ πεποίησθε παραθέσει, τῷ ληκ-
 τικῷ καὶ τῷ ἐν τῷ ἐνεργητικῷ, εἰ τύχοι (ταυτὸ δ' εἰ-
 ρήσθω καὶ περὶ τῶν ἄλλων συμφώνων φ, χ), ἐν τῷ
 παθητικῷ χώραν μὴ ἔχοντος; Ὁ γὰρ ἐνεργητικὸς
 παρακείμενος διὰ πασῶν τῶν ἐγκλίσεων αὐτὸ φέρει,
 πεποίηκα, πεποίηκε, πεποιήκοιμι, εἰάν πεποιήκω, πε-
 ποιηκέναι, καὶ ἐν τῇ μετοχῇ ὁ πεποιηκώς· ὁ δὲ πα-
 θητικὸς ἀποτίθησι, πεποίημαι, πεποίησο, πεποιή-
 μην, εἰάν πεποιῶμαι, πεποιῶσθαι, μετοχ. πεποιημένος.
 Καὶ φανερόν ἄλλως, ὅτι τῷ ἐν ὑποτακτικοῖς πεποιή-
 κω ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ πρῶτον πληθυντικόν

τὸ πεποιήκωμεν. Ὅθεν δὴ ἀτόπως παρατίθεται
 τῷ Β'. προσακτικῶ τῆ παθητικῆ πεποίηθε (ὅ
 γὰρ πεποίηθε γραπτέον) σχηματιζομένου, Παρα-
 κέοιτο τοίνυν Α'. (εἰ πρώτων ἡμοίρει τὰ προ-
 σακτικὰ) τῷ Β'. πεποίησθε τὸ πεποιώμεθα,
 ἢ εἴπερ ἦν τὸ πεποιηώμεθα Α'. πεποιήκεσθε Β'. ὅ
 ὅτως ὁ δύοῖν ἂν ἐνδέαι τὸ εἰς θε τῆ εἰς θα (ἢ λέ-
 γεται), μιᾷ δὲ μόνη. Καὶ τινάλλως ἄρα, ὅσον τὰ
 ἐπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ἢ τῶν τὰ ἀνθυπότακτα προ-
 σακτικὰ καλόντων δόξα ἐλέγχεται.

435

Η' ἢ τῷ ἐν τῷ κύκλῳ κέντρος πρὸς ἐκά-
 στην τῶν κλ. Οὐ κατ' ἐπαφήν ἐσιν ἢ τῆ κατὰ τὸ
 κέντρον σημεία πρὸς τὰς ἀπ' αὐτῆ ἐπὶ τὴν περιφέ-
 ρειαν προσπιπτέσας εὐθείας ἐνώσεις, κατὰ δὲ ἀπο-
 περάτωσιν. Τῆ γὰρ ἐφαπτομένη τὸ ἐν μέρει ἐσιν
 ἐφάπτεσθαι κυρίως καὶ κατ' ἐπιφάνειαν, τὸ δὲ ση-
 μεῖον ἀμερές καὶ ἀδιάστατον. Εἰ δὲ καὶ εἴρηται κύκλον
 εὐθείας ἐφάπτεσθαι κατὰ σημεῖον, καὶ σφαῖραν ἐπι-
 πέδῳ, ἀλλ' ὁ σημεία ἐφάπτεσθαι εἴρηται. Τέμνον-
 ται γὰρ καὶ κατὰ σημεῖον αἱ γραμμαὶ, ὁ μὲν δὲ καὶ
 τέμνουσι τὰ σημεία, μὴ τμητὰ ὄντα. Ὅμοίως δὲ ἀπ-
 τονται δὴ τῶν καμπύλων αἱ εὐθεῖαι, ἢ ἀνάπαλιν
 κατὰ σημεῖον, ὁ μέντοι καὶ ἐφάπτονται τῶν σημείων,
 μὴ ἐφαπτῶν πεφυκότων, Τῆτο δὲ ἐπὶ τῶν ἡμιδια-
 μέτρων καὶ ἔτι ἀμεινότερον λέγειν, κατ' ὅτι γε αὐ-
 ταὶ πέρατα ἔχουσαι τὰ ἐπ' αὐταῖς σημεία, τῷ τῆ
 κύκλῳ ἀκριβῶς αὐτὰ ταυτίζουσιν. Ἐκ γὰρ σημείων
 ἐποσωνῶν ἀλλήλοισ ἐπικειμένων ὁδὸν πλέον γίνε-

ται, ἢ σημεῖον. Ἐφάπτεσθαι δὲ λέγειν τῶν περά-
των αὐτῶν τὰ περατέμενα, τῆς ἐπαφῆς διὰ τῶν πε-
ράτων αὐτῶν γινομένης, αὐτὸ τέτο κρίνειν ἐστὶν αὐ-
τὸ ἑαυτῷ ἐφάπτεσθαι τὸ ἐφαπτόμενον· οὐ τί ἀτο-
πώτερον;

Τὸ μηδαμόθεν ἄλλοθεν κτ. Ὅτι μὲν τὸ 436
περὶ τῶν Σιμωνιακῶν κινέμενον ἀπόρημα καὶ ἐκ τῆς τῷ
προσακτικῆς σημασίας γραμματικῶς ὅπως ἐν τὴν ἐ-
πίλυσιν ἐπιδέχεται δώσωμεν· ὅτι δὲ ἐντεῦθεν,
ἄλλοθεν δὲ ἑδαμόθεν ἐπιλύσιμον αὐτὸ, ἐκ ἂν δοίη-
μεν. Οὐδὲ γὰρ εἰκὸς οἶμαι, ἐδ' ἀσφαλὲς πρᾶγμα
τοσούτον ἐξ ἑνὸς τεχνολογήματος τολμᾶν ἀναρτῆ-
σαι, καὶ τέτρε μηδὲ τέλεον ἀραρότος, ἀλλ' ὑποσειο-
μεν πολλὰ χόθεν, καὶ δεομένους ἐπισηρίξεως. Αὐτίκα
καὶ γὰρ τὰ αὐτοτελεσιὰ τῶν προσακτικῶν προχει-
ρισάμενοι οἱ τῆς Ἰερωσύνης κατατρέχοντες, τὸ γε-
νηθήτω φῶς, καὶ γενηθήτωσαν φωσῆρες, καὶ γενη-
θήτω σερῆωμα, καὶ ἔσω διαχωρίζον, καὶ βλασησάτω
ἡ γῆ, καὶ ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα κτ., καὶ τὸ ἐὰν καὶ
τῆς ἐκκλησίας παρακῆση, ἔσω σοι ὁ ἁμαρτήσας ἀ-
δελφὸς ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης, καὶ τὸ εἴ τις
ἐφίλει τὸν κύριον Ἰησοῦν, ἦτω ἀνάθεμα, καὶ ὅσα ἄλ-
λα τῆς τοιαύτης ἐστὶν ιδέας, εἰς γέν ὑπόνοιαν, εἰ
μηδὲν ἄλλο, ἐνάξισι, μὴ καὶ τὸ καθαιρεῖσθαι
κατὰ τὸν αὐτὸν νῦν ἢ λελεγμένον, ὥς καὶ τέτω
(καθάπερ ἐκείνοις) παρὰ πόδας ἀκολουθεῖν τὸ λε-
γόμενον. Οὐδὲ γὰρ πᾶσαν πρόσαξιν ἐρεῖσι τῶν ἐ-
πὶ τρίτῳ ἀσύστατον εἶναι, δευτέρως μὴ παραληφθέν.

τος, ὅτι μὴ ἐφ' ὧν ἢ τῷ δευτέρῳ ὑπεργία ἀναγ-
 καία ἐστὶ πρὸς τὸ δι' αὐτῆς εἰς ἔργον ἀχθῆναι τὸ
 προσκττόμενον. Οἷον εἰ τυχὸν κελεύσειεν ὁ βασι-
 λεύς, ἀποθανέτω ὁ ἀνδροφόνος, δημευθῇ τὰ τῷ
 ἀποσάτῃ, καὶ τὰ παραπλήσια, ὅσα μέσων δεῖ, καὶ
 χειρῶν διαπραξομένων τὰ ἐπιτασσόμενα. Ἐπὶ δὲ
 τῶν ἀποφατικῶν μάλιστα προσαγμάτων, τῆς ἀπο-
 φάσεως μηδεμιᾶς θετικῆς ἐνεργείας ὡς παραιτίς
 ἐπιδεομένης, τὰ ὑπεργικῶς ἐνεργήσοντα καὶ πάντα
 εἶναι φήσῃσι περιττά· μὴ γὰρ κληρονομεῖτω ὁ ἐ-
 ξυβρίσας εἰς τὸν πατέρα, τῷ δικαστῇ ἀποφηνάμενος,
 καὶ δίχα μεσιτευσῆς ἐνεργείας ὁ πατραλοίας τίσει δί-
 κας, μένων ἀποκήρυκτος. Τοιοῦτο δέ τι τὴν καθαίρε-
 σιν δίκης εἶδος τυγχάνειν σαφές. Τῆς γὰρ τάξεως οἰο-
 νεῖ τις ἑκπτώσις ἔσται, καὶ τῆς ἱερατικῆς ὑπεργίας κα-
 τάπαυσις παντελῆς, αὐτόθεν ἔχει, τῷ νόμῳ ἅπαξ τε-
 θέντος καὶ αἰὲ κρῆττοντος, τὴν ἑκβασιν. Ταύτητοι καὶ
 τὸ καθαιρεῖσθαι εἰς τὸ ἀκοινῶνῆτος μενέτω
 ὁ ΚΘ'. τῶν Α' ποσόλων, εἰς δὲ τὸ ἀπόβλητος γινέ-
 σθαι καὶ τῆς κοινωνίας καὶ τῆς τάξεως, ὁ
 ΙΑ'. Κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ συνόδου μετέλαβεν·
 ἡ δὲ ἐπὶ Γενναδίου γραφείσα ἐγκύκλιος ἐπιστολή,
 εἰς τὸ ἀποκήρυκτος, καὶ πάσης ἱεραλικῆς ἀ-
 ξίας τε καὶ λειτουργίας ἀλλότριος· τὸ δὲ ἐκ τῷ
 βίῃ τῷ ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ Χρυσόμῃ ἀποσπασμά-
 τιον, ὃ κατὰ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονούντων καὶ
 χειροτονημένων ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ταράσιος πρὸς
 Ἀδριανὸν τὸν Ρώμης προχειρίζεται, τῷ Ἀντωνίνῳ

δεδωκότας χρήματα πρὸς τὸ ἱερωθῆναι, ἀπὸ ἱε-
 ρέων ψηφίζεσθαι. Ἐξ ὧν τὸ σεσητικὸν τῆς ποινῆς
 σαφέστερον ἀναδεικνύμενον, τὴν εἰς αὐτὸ χρεῖαν τῶν
 διεκδικησόντων τὰς νόμους ἢ πάνυτοι ἀναγκαίαν ἐ-
 λέγχει. Οὐδὲ γὰρ ἄλλοτι (προσθήσῃσι) καὶ οἱ τὰς
 νόμους διεκδικῶντες ἱεράρχαι, ἐν τῇ καθυποβάλλειν
 τῇ καθαιρέσει τινὰ, ποιῶντες εἰσὶν, ἢ τὰ αὐτὰ συ-
 νοδικὰ προβαλλόμενοι διατάγματα, ἔχομεν καθη-
 ρημένον, φασὶ, τὸν δεῖνα, ἢ καὶ προσακτικῶς κα-
 θηρήσθω· μᾶλλον δὲ τὸ ἔγκλημα, τὸ καθ' ἑαυτὸ
 τὴν δίκην ἐπισυρόμενον θριαμβεύοντες, τὴν τετε-
 τολμηκότος ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης ἔκπτωσιν, ὡς ἤδη
 γενομένην ἐξότῃ παρηνόμησεν, ἀποφαίνονται, ὃ μα-
 θεῖν ἐστὶν ἐκ τῆς (ἐν ταῖς σημειώσεσι Κωνσταντίνου τῆς
 Λειχέδου) τύπῃ τῆς καθαιρέσεως τῆς ἱερέως ἐκείνης,
 τῆς τὰς υἱεὶς αὐτῆς προτρεψαμένης συναπελθεῖν τῷ
 λοιπῷ ὁμίλῳ τῆς χωρὶς αὐτῶν, καὶ συνεργῆσαι εἰς
 τὸν τῆς Χαλκεωπέλης κατακαλῶν φόνον. Ἡ γὰρ
 καθαιρέσις τοιαύτη ἔχει: “ταῦτα ἐξαγορεύσας (ὁ
 ἱερεὺς), τῆς ἱερῆς καταλόγου κατὰ τὰς θείας κανό-
 ηνας διὰ τὸ γεγονὸς τοῦ φόνου μῦσος ἐξέπεσε.”
 Διατὶ οὖν ἐξέπεσε; διότι ἐξαγορεύσατο; ἢ μενδῆ.
 διὰ γὰρ τῆτο οἶμαι καὶ συγγνώμης, ὅσον γ' ἐπὶ τῷ
 ἔγκληματι, ἔτυχεν· ἀλλὰ διὰ τὸ γεγονὸς τῆς φό-
 νου μῦσος ἐξέπεσεν. Εἰ γοῦν δι' ἐκεῖνο, καὶ ὅτε ἄρα
 ἐτέλει ἐκεῖνο, ἐξέπεσε, τῆς κατὰ τὸ παρωχηκὸς τῆς
 χρόνου ἐκπτώσεως ἐκ ἐπὶ τὸ ἐνεστὸς τῆς ψήφου, ἐ-
 πὶ δὲ τὸ γεγονὸς τῆς ἀνομήματος ἀναφερομένης· ὡς

εἴτις εἶποι, καὶ τί ἔδει τὸν ἤδη πεπτωκότα, τῷ τῷ
 τὸν καθυρημένον, καθαιρεῖν; ἀπαντήσουσιν, ὅτι ἔθος
 ἦν ἐγγράφως ἐκδίδουσαι τὴν καθάρισιν, ὡς ἂν ὁ
 ἅπαξ κατακριθεὶς μὴ καὶ δευτέρας τίσῃ τὰς δίκας,
 ὑπὸ τῶν ταύτην εἰληφόντων παρὰ τὸ δίκαιον διω-
 κόμενος· δις γὰρ φησὶν ἐπὶ τῷ αὐτῷ μὴ ἐκδικήσης.
 Καὶ ἦν ἄρα τῷ κατακρίτῳ τὸ καθαιρετικὸν γράμ-
 μα μᾶλλον πρὸς ἀσφάλειαν ἐκδιδόμενον, ἢ πρὸς ἐ-
 πήρειαν. Προσίδησι γὰρ τοῖς παρατεθεῖσιν ὁ δια-
 ληφθεὶς τύπος ἐχόμενα ταῦτα· “ὥς δὲ ἄνετον μέ-
 νειν αὐτὸν, ἀνέπαφόν τε καὶ ἀνεπηρέασον, τὸ παρὸν
 καθαιρετικὸν γράμμα γραφῆναι καὶ ὑπογραφῆναι
 προετρέψαμεν, μηνὶ Ἰούλιῳ ἐπινεμήσεως 13.” Ἐπὶ
 τούτοις τελευταῖον ῥᾶσα δείξουσι τὸ σφίσι προκεί-
 μενον, ἐκ τῆς τῆς Γενναδίου ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς μαρ-
 τυρίαν ταύτην προχειρισάμενοι ἀναντίρρητον. “Ὁ ἐ-
 πὶ χρήμασι χειροτονῶν, ἢ χειροτονούμενος, ἔσω, καὶ
 ἔστιν ἀποκήρυκτος, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ
 λειτουργίας ἀλλότριος, καὶ τῇ κατὰ τὴν ἀναθέμα-
 τος ὑποκείμενος, ὅτε ταύτην κτᾶσθαι διὰ χρημάτων
 οἰόμενος, καὶ ὁ ταύτην παρέχειν ἐπὶ χρήμασιν ὑπι-
 χνόμενος, εἴτε κληρικὸς, εἴτε λαϊκὸς εἴη, καὶ ἂν ἐλέγ-
 χοιτο, καὶ μὴ ἐλέγχοιτο τὸτο ποιεῖν. Ἐνθα σημειῶ-
 δες γὰρ ἔσω, καὶ ἔστιν ἀποκήρυκτος· καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ,
 καὶ ἂν ἐλέγχοιτο, καὶ μὴ ἐλέγχοιτο τὸτο ποιεῖν.
 Οὐχ ὅπως γὰρ ἔσω ἀπὸ τῆς νῦν, ἀλλὰ καὶ ἤδη, ἐπεὶ
 φθάσας τὴν δίκην ἐφ’ ἑαυτὸν ἐπεσπάσατο, καθυ-
 ρημένος ἐστίν, ἐξ αὐτῆς ὥρας ἐν ἣ τὰ ἅγια καθαι-

ρέσεως ἔπραττεν, ἣν διαδραῖναι ἐκ ἑσσι, καὶ μὴδεις
 τὲς νόμους διεκδικήσεις, καὶ μὴδεις ἐλέγξειεν.
 Α' μὲν οὖν τῶν ἱεροκατηγόρων τῷ δόγματι συνηγο-
 ρεῖν ἔοικε, ταῦτα ἐσί. Πρὸς δὲ ταῦτα, μόνῳ τῷ ἐκ
 τῆ τρίτοπροσωπέντος προσακτικῆ ὅπλῳ ἀντιπαρα-
 ταττομένους, ἔδαμόθεν ἄλλοθεν ἐλπίζειν τὴν ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ τῆ Χριστοῦ χάριν τῆς ἱερωσύνης καὶ τῶν ἄλ-
 λων μυσηρίων κατοχυρῆν, μὴ ἐκ ἀπίνδυνον ἦ. Οἶδα
 μὲν γὰρ καὶ αὐτὸς, ὅτι καὶ τὰ τῆς γραμματικῆς τέχ-
 νης συνετέλεσέ ποτε εἰς κατασκευὴν δόγματος ὑ-
 ψηλοτέρου παραληφθέντα ἐκ ἀνηνύτως, οἷον καὶ τὸ
 τῆ Πηλυσιώτη πατρός. Α' Μ' οἶδα ὡς καὶ ἐπὶ ἄλλοις
 λόγοις ἐκ περισπίας καὶ οἷον ἐξ ἐπιμέτρως τὰ τοιαῦτα
 προσίθεται. Τὸ γὰρ ὁ πατήρ μὲ μείζων μὲ ἐσί, τῇ
 ἀντιπαραθέσει τῆ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν μᾶλλον,
 ἢ τῷ κατὰ τὰ συγκριτικὰ ὀνόματα κανόνι ὀρθοτο-
 μέμενον, ἐν αὐτῇ τῇ κατὰ παράθεσιν διακρίσει τῶν
 ὑποθέσεων τῇ κατὰ τὸν λόγον τῆς αἰτίας, ἢ καὶ τῆς
 προσληφθείσης δελικῆς μορφῆς τῆ ὑπὲρ ἡμῶν τα-
 πεινωθέντος, καθάπερ οἱ θεῖοι πατέρες ἐκδιδάσκου-
 σι, τὸ ὁμοφυέστε καὶ ταυτὸν τῆς ἐσίας ἀναμφήρι-
 ζον ὑποτίθουσιν. Οὕτω δὲ καὶ ἀνταῦθα ἐπὶ τῆ ἡμῖν προ-
 κειμένη ἔδειξ τῶν νοῦν ἐχόντων ἀπαθῶς κρίνων,
 ἐκμυκτηρίσεις τὸν ἐκ τῆ προσακτικῆ προχειριθέντα
 λόγον εἰς σύσασιν τῆς παρ' ἡμῖν σωζομένης ἱεραρ-
 χίας τε καὶ ἱεροτελεσίας. Α' Μ' ἐκμυκτηρίσειεν ἄν τις
 καὶ ἴσως ἐκ ἀπεικότητος τὰ προσεδέντα, ὅτι μὴδα-
 μόθεν ἀλλ' ἢ ἐνλεῦθεν τὴν λύπην ἐπιδέχε-

λαι τὸ τηλικῆτον ἀπόρημα, καὶ ὅτι λαῦλα εἰρή-
 χαμεν εἰς τὸ λῦσαι σὺν θεῷ, καὶ διευκρινῆ-
 σαι συλλογιστικῶς πρᾶγμα μικρὸν δεῖν κε-
 καλυμμένον. Ταῦτα ἐστὶν, ἅπερ ἄν τις ὡς θρασύ-
 τερον τῷ δέοντος λεγόμενα ἐπισκώψει. Τὶ τοί-
 νυν; Ἀπαντητέον ἂν εἴη πρῶτον τοῖς ἀντικίπτειν δο-
 κῆσι λόγοις ἐκείνοις, εἴτα τὴν τῷ καθαιρείσθω
 δυνάμιν τε καὶ σημασίαν ἐξ αὐτῶν τῶν συνοδικῶν
 διαταγμάτων διασαφητέον· ἐπὶ τέτοις δὲ, καὶ εἰ κα-
 τὰ τὴν τῶν ἱεροκατηγόρων δοξασίαν ἢ τῆς ἱερωσύνης
 καὶ τῶν μυστηρίων ἀναίρεσις ὀρθῶς ἐπιφέρεται, ἐπι-
 μελῶς ἐξετασέον. Καὶ δὴ πρῶτον τὰ προβαλλόμε-
 να ἐκεῖνα αὐτοτελεστικὰ ἐκ τρίτης προσακτικὰ, τὸ
 γεννηθῆτω, τὸ βλασησάτω, καὶ τὰ ἄλλα, σημα-
 σίαν ἐκ ἐμφαίνει κυρίως προσακτικὴν. Τοῖς γὰρ μὴ
 ᾗσι, καὶ μηδὲ τὸ ἐπίταγμα (καὶ ὄντα τεθῆ) συνιέ-
 ναι δυναμένοις ἐγκελεύεται ὁ Θεὸς κατ' ἐμφασιν
 τῆς ἰδίας δυνάμεως, καὶ τῷ βελήματος αὐτοῦ, ὃ θᾶτ-
 τον ἢ λόγος τῶν ὄντων παρακτικὸν ἀναδείκνυται.
 “Τίνι γὰρ λέγει γεννηθῆτω διαπορήσας ὁ Θεοδώ-
 ρητος (Ἐρωτ. Θ.), εἴτ' ἀπαντήσας, ἐκ ἄλλω (Φη-
 ρσὶ) κελεύει δημιουργεῖν, ἀλλὰ τὰ μὴ ὄντα ἀνα-
 καλεῖ, τὸ δὲ πρόσαγμα βέλημα, ἢ ὡς ὁ μέ-
 γας Φησὶ Βασίλειος (ἐξαημ. ὁμιλ. Β.) τὸ δὲ πρό-
 σαγμα ἔργον.” Ἐπὶ μέντοι τῶν νομικῶν διαταγ-
 μάτων τὸ προσακτικόν, οἷον τὸ καθαιρείσθω, κυ-
 ριώτατα ἐγκελευσικὸν ὄν, τὴν κατ' αὐτὸ πρᾶξιν,
 οἷς ἂν προσῆκον τυγχάνῃ (τοιῦτοι δὲ πάντως οἱ διεκ-

δικεῖν τὰς νόμους ταχθέντες) ἀνατίθῃσι. Καὶ πρὸς
 μὲν ἐκεῖνα οὕτως ἐστὶν ἀπαντῆσαι. Τὸ δὲ περὶ τῆς,
 ὅς ἂν τῆς ἐκκλησίας παρακῆσῃ, λεγόμενον, ἔσω
 σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης, μᾶλλον κατὰ
 τῶν προχειριζομένων, ἢ ὑπὲρ αὐτῶν δῆπερ προτίθε-
 ται. Προηγησαμένης γὰρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατα-
 κρίσεως, ἣν οἱ τὰ τῆς ἐκκλησίας πράγματα ἐγκε-
 χειρισμένοι ἔλαχον ἐπιφέρειν, ἔδεν κρείττονα τῶν
 ἐθνικῶν καὶ τῶν τελωνῶν τὸν τοιῦτον οἶεσθαι κε-
 λευόμεθα, οὐχὶ πρότερον, ἀδίκασον ἔτι τυγχάνον-
 τα, καὶ ἀκατάκριτον. Τῆτο δὲ καὶ περὶ τῶν καθαιρε-
 μένων λεγόμενον ἡμεῖς ἀσπάζόμεθα· μᾶλλον δὲ καὶ
 περὶ τῆς ὁ ἀγών. Οὐδὲν δὲ συνηγορεῖ αὐτοῖς ἔδὲ
 τὸ ἐκ τῆς πρὸς Κορινθίους Α'. τῆ Παύλου προβαλλό-
 μενον. Τὸ γὰρ ἦτο ἀνάθεμα μαρὰν Α' θὰ, ἐκ ἐν
 εἶδει ἐντάλματος εἴρηται, ὡς ἀρὰ δὲ πρὸς κατά-
 πληξίν τε καὶ τρόπον (ἣ διεξηγεῖται ὁ Θεὸς Χρυσός.
 ὁμιλ. αὐτ.) τῶν οἷς ἐπέσελλε. Τὸ δὲ προσακτικῶς
 ἐπαρᾶσθαι τισὶν, οὐκ ἄηδες τῇ γραφικῇ χρήσει,
 οὐδὲ τῷ ἔξω λόγῳ, τῆς ἐγκλίσεως, ὥσπερ δὴ τὸ
 εὐκτικόν, ἔτω τοι καὶ τὸ ἐπαρτικόν περιποιημένης.
 Α' Μ' ἔδ' ἐκεῖνο αὐτοῖς ὀνίνησιν ἔδὲ βραχὺ γέν, καθ'
 ὁ διαιροῦντες τὸν γραμματικὸν κανόνα, καὶ δευτέρῃ
 μὴ παραληφθέντος, σύσασιν ἔχειν ὑπειλήφασιν τὸ
 ἐπὶ τρίτῃ προσακτικόν ἐπ' ἐνίων (ἐ γὰρ ἐπὶ πάντων
 εἶπεῖν δηλονότι ἔδ' αὐτοὶ τολμήσειεν). Καὶ γὰρ καὶ
 ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν αὐτῶν, πρὸς ἃ καταφεύγουσι,
 χρειώδης μάλιστα ἢ τῶν μεσιτευόντων δευτέρων ὑ-

περγίε ἐσίν, ὑφ' ὧν ἂν τὸ καθόλου τῆς ἀποφάσεως
 καὶ ἀόριστον διὰ τῆς προεπιζητημένης ἐρεύνης καὶ κρί-
 σεως προσαρμοθῇ τῷ ὑπευδύνῳ. Μὴ γὰρ κληρονο-
 μείτω ὁ ἐξυβρίτας εἰς τὸν πατέρα, ὁ νόμος διακε-
 λεύεται. Ἀλλὰ τίς ἔτος ἐσίν ὃς ἐξύβρισε; πότερον
 δὲ τῷ ὄντι ἐξύβρισεν; ἐξυβρίσας δὲ ὑπὸ τίνος ἂν
 τῆς πατρικῆς οὐσίας ἀπελαθεῖν; Ταῦτα γὰρ δὴ
 ὑπ' ἐδενός, ἀλλ' ἢ τῷ διεκδικοῦντος τὰς νόμους με-
 σολαμβάναντος ὀριοθεῖν τε καὶ διαπραχθεῖν. Οὕτω καί-
 πιν τῷ καθαιρεμένῳ τὰ τῆς ποινῆς καί τοι ἀποφατι-
 κῶς νοημένης (ὁμόλογον γὰρ ὅτι ἔκπτωσίς ἐστι τῆς
 τάξεως καὶ αὐτῇ καὶ ἀποκήρυξις, καὶ ὅσα ἄλλα εἰ-
 ρησιν ἐμφαίνοντα λέγεται), ἢ μὴν διὰ τῆτο ἐκ μό-
 νου τῷ καθόλου ἐκείνῳ καθαιρεῖσθω ἐπενεχθήσε-
 ται τοῖς πταίσσι. Δίκαιον γὰρ κᾶνταῦθα καὶ τίς ἐσίν
 ὁ καθαιρεθυσόμενος διορισθῆναι, καὶ εἰ τῇ ποινῇ δι-
 καίως ὑποπέπτωκεν ἐξετασθῆναι. Ἀλλ' ὑπὸ τίνος;
 ἢ ὑπὸ τῷ δικάζειν τεταγμένῳ ἐξετασθεῖν τὰ τοι-
 αῦτα καὶ ὀριοθεῖν. Μὴ γὰρ μοι ἐκεῖνο λεγέτω τις,
 ὡς ὁ τῆς δίκης ὀφθαλμός, ὃν ἐκ ἑσὶ λαθεῖν, ταῦ-
 τα περαίνει. Οὐπω γὰρ τῆς κρίσεως ἐφρηκυίας,
 κατ' ἣν ἐκεῖνος τῶν πεπραγμένων τὰς δίκας εἰσπρά-
 ξεται, ἀνθρώπους ἔταξε κατὰ τίνδε τὸν βίον εἰς
 τὸ κριτὰς εἶναι ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ δι' αὐτῶν τὸ ἐπὶ
 γῆς ἔζησε λογοθέσιον. Μηδ' ἐκεῖνο μοι πάλιν τις ὑ-
 ποκρέτω, ὡς ἐν τῷ καθυποβάλλειν τὸν ὑπ' εὐδύ-
 νην καὶ ὁ δικαστὴς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ τῷ διατάγματος ἀ-
 ποφθεγγεται, τὸ καθαιρεῖσθω. Καθαιρεῖ-

πρῶτον μὲν γὰρ, ἀλλ' ἔχ' ὅς τις ἐν, ὁ δεῖνα δέ· οὐχ
 ἀπλῶς δέ, ἀλλὰ διὰ τὸ καὶ τό· οὐδ' ἀβασανίσως,
 μετὰ πολλὰς δὲ ἐξετάσεις, καὶ πολλῶν παραλαμβα-
 νομένων μαρτύρων, καὶ λόγων πολλῶν, τῶν μὲν εἰς
 κατηγορίαν, τῶν δὲ ἐπὶ συνηγορίᾳ τῷ δικάζομένῳ
 προκαταβαλλομένων, ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν κανονικῶν
 διατάξεων ἐστὶ φανερόν. Ὁ γὰρ Ις'. κανὼν τῆς Α'.
 καὶ Β'. λεγομένης, "δεῖ πρότερον (ἀποφαίνεται) κα-
 νονικῶς μετ' ἐξετάσεως τὸν ἐπίσκοπον καθαιρεθῆ-
 ναι, καὶ οὕτως ἕτερον ἀντ' αὐτῷ προβιβασθῆναι."
 Ὁ δὲ Δ' τῆς ἐν Σαρδικῇ καὶ μετὰ τὴν καθαιρέσιν
 χρόνον εἰς ἀπολογίαν διδὼς, "καὶ εἰ, φησὶ, παρὰ τῶν
 γειτονούντων ἐπισκόπων ἐπίσκοπος καθαιρεθῇ (καὶ
 πρόχες ὅτι ἔχ' ὑπὸ τῶν νόμων ἀμέσως, ὑπὸ δὲ
 τῶν ἐπισκόπων ἐπιβάλλεται τὸ τῆς καθαιρέσεως
 κρίμα), καὶ φάσκει πάλιν ἔχειν ἀπολογίαν, εἰ μὴ
 ὁ Ρ' ὥμης ὁρίσῃ (πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτῶν δηλονότι, ὧν καὶ
 προΐσαται τέτακται), ἕτερος εἰς τὴν αὐτῷ καθέ-
 δραν μὴ καθιστάτω." Καὶ ὁ ΙΒ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ
 τὸν καθηρημένον ἐπὶ μείζονα τρέπεσθαι σύνοδον
 (ὡς ἄρα ὑπ' ἐλάσσονος συνόδου, καὶ μὴ τῇ δυνάμει
 μόνων τῶν διαταγμάτων τῇ καθαιρέσει ὑποπεσόν-
 τα), καὶ ἃ νομίζοι δίκαια ἔχειν, προσαναφέρειν ἐπι-
 τρέπει." Καὶ τῆς ἐν Καθαργένῃ δὲ ὁ ΚΖ'. "ἱερω-
 μένος, φησὶν, ἐλεγχθεὶς, εἴτα καθαιρεθεὶς." Καὶ
 ὁ ΠΖ'. τῆς αὐτῆς ἐστὶ ἀριδηλότερον, ἅτε δὴ ἐν ὑ-
 ποθέσει ἰδιαζέσῃ περισάντος τοῦ πράγματος." Ἐπεὶ
 φησὶν ὁ Κονοβδελεδὲς κατηγορηθεὶς κατένευσε μὲν

„τὸ πρῶτον παρὰ τῆς συνόδου κριθῆναι, ὕστερον δ' ἀνένευ-
 „σεν, ἀποινώνητος ἔσω, ἕως τὸ πρᾶγμα περατωθῇ·
 „καθαριεθῆναι (τὶ τέτε ἂν γένοιτο σαφέστερον;) κα-
 „θαριεθῆναι γὰρ πρὸ δίκης ἔδει·“ Εἰ δὲ καὶ πρὸ δίκης ἔχι,
 πῶς ἂν ὅλως καὶ ἄνευ τῶν δικαζόντων; Ἀλλὰ καὶ τὸν Μαυ-
 ρεντίου ὁ ῥ' τῆς αὐτῆς, “δώδεκα, φησὶ, τοπικῶς ἐξέστα-
 „σάτωσαν ἐπίσκοποι.” Εἰς ὧν δὴ πάντων φανερόν, ὅτι
 τὸ καθαιρεῖσθαι προσακτικὸν τὸν παρανομήσαντα
 ἀφορῶν ὡς τρίτον, πρὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγ-
 μάτων διαιτητὰς, ὡς πρὸς δεύτερον ἀποτείνεται πρό-
 σωπον, ὧν μὴ κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ἐξουσίαν ἐ-
 νεργησάντων, κομιδῇ ἄργεῖ τὸ τῆς καθαιρέσεως
 ἀμελόμενον. Εἰ γὰρ ὅσα ἂν δήσητε, φησὶν, ἔσω
 δεδεμένα, πῶς δεδεμένα τὰ τῆς ἱερωσύνης ἐρῶμεν,
 μηδενὸς δήσαντος; Ἀλλ' ὁ τῆς τῆς ἱερέως ἐκείνης καθαι-
 ρέσεως παρὰ τῷ Λειχάρδι τύπος ἐξέπεσε, φησὶ,
 διὰ τὸ γεγονὸς μῦθος. Καὶ μὲν ἐξέπεσεν ὁμολο-
 γήσομεν καὶ αὐτοὶ, κατὰ γε τὴν ἐνοχὴν τῆς ἀμαρτή-
 ματος, ὥπερ ἐνέχεται, ἔκην δὲ καὶ κατὰ τὴν ποινὴν,
 ἣν ἔπω πρὸ τῆς συνοδικῆς ψήφου τίσας ἐγένετο. Καὶ
 γάρτοι καὶ ὁ Γενάρχης, ἐξ ἧς τῆς ἀπειρημένῃς ξύλου
 ἐγεύσατο, γέγονεν ἐξ ἐκείνης θνητὸς, καὶ παρ' αὐ-
 τὸ δὲ καὶ τέθνηκε, τῆς Θεῆς τὴν ψῆφον μακροῖς χρό-
 νοις ὕστερον ὑπερθεμένης. Ἐπὶ πᾶσι δὲ, καὶ ὅς ἦν αὐ-
 τοῖς τοῖς ἀντιδοξῶσι καταπέλτης ὁ κράτιστος, τὸ ἐκ
 τῆς τῆς Ταρσίς ἐπιστολῆς, φημὶ, ληφθεὶν κομμά-
 τιον, κατὰ μὲν τὰ ἐς ἰσχυρὸν κατέρρηκται·“ ἔστι
 „γὰρ, φησὶ, καὶ ἔσω ἀποκήρυκτος.” Ἀλλ' ἔστι μὲν τῷ

λόγῳ τῆς ἐνοχῆς διὰ τὸ πταῖσμα, ἔσω δὲ τῷ
 λόγῳ τῆς ποινῆς διὰ τὴν ψῆφον. Εἰ γὰρ ἔσι καὶ
 ταύτη, τί δεῖ τῷ ἔσω; Κατὰ δὲ τὸ, καὶν ἐλέγχου-
 ρο, καὶν μὴ ἐλέγχουρο τέτο ποιεῖν, τί χρὴ λέ-
 γειν; ἢ ὅτι ὑπερβάλλοντι ἐν αὐτῇ ὁ πατήρ τῶ ζήλω
 χρησάμενος φαίνεται, ἐν τέτο σκοπῶν, τέτο πάν-
 τα τρόπον ἀγωνιζόμενος, ὅπως ῥιζόθεν τὸ κακὸν
 ἐκπρεμνήσῃται. Εὐθεντοὶ καὶ τὰς ἐπὶ χρήμασι χειρο-
 τονῆντας ἀδελωτέρους μὲν τῷ Μακεδονίᾳ καὶ τῶν περὶ
 αὐτὸν πνευματομάχων, Σίμωνος δὲ τῷ μάγῃ δυσσε-
 βεσέρους, καὶ τῷ Γέδα τῷ προδότη χειρόνας ἀποφαί-
 νεται, ὃ δὴ καὶ οἱ τὰ νομικὰ σχολιάζοντες παρεση-
 μειώσαντο, τὸ χρυσόβελλον τῷ βασιλέως Ἰσαακίᾳ
 ἀντιπαρεισαγαγόντες, τὸ κυρωθὲν ὑπὸ συνοδικῷ
 ψηφίσματος τῷ πατριάρχῃ Μιχαήλ, καὶ ἐπιτρέπον ἐ-
 πὶ τῇ χειροτονίᾳ τῶν ἱερέων, καὶ ἐπὶ τῷ κανονικῷ
 τὸν παλαιὸν ἐνεργεῖν τύπον, καὶ μηδὲν ἐπὶ τῇ χει-
 ροτονίᾳ λαμβάνειν πλέον τὸν χειροτονῆντα, ἀλλ'
 καὶ μόνον τὰ χρυσᾶ νομίσματα· ἐν μὲν ὅτε ποιεῖ
 αὐτὸν ἀναγνώσῃν· τρία δὲ ὅτε χειροτονεῖ αὐτὸν
 διάκονον· καὶ ἕτερα τρία ὅτε πληροῖ αὐτὸν ἱερέα.
 Ὡσαύτως καὶ ὑπὲρ τῷ κανονικῷ, ἀπὸ τῷ ἔχοντος χω-
 ρίς λ καπνὸς, νόμισμα χρυσὸν ἓν, ἀργυρᾶ δύο,
 κριὸν ἓνα, κριθῆς μοδίς 5, οἶνον μέτρα 5, ἀλεύ-
 ρη μοδίς 5, καὶ ὄρνιθας λ. Ταῦτα δὲ ἐπεκύρωσε
 καὶ ἕτερον συνοδικὸν σημεῖωμα τῷ πατριάρχῃ Νικο-
 λάῳ. Β'. δὲ ἀπαντητέον, ὅτι ἢ τῷ Ταρασίᾳ ἐπιστο-
 λὴ προτρεπτικὴ ἔσι πρὸς Ἀδριανὸν τὸν Ρώμης, ἐπὶ

τὸν αὐτὸν ζῆλον τῆς τῶν Σιμωνιακῶν κατακρίσεως
 ὑπαλείφουσα (ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν, Φησὶν, ἀνάβη-
 θι, “ὑψωσον ἐν ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου, πορεύσῃτι ἐν
 „πλατυσμῷ, κήρυξον μετὰ παρρησίας, ὅπως ἐξαρ-
 „θῇ, καὶ εἰς ἀφανισμόν οἰχθήσεται ἢ διὰ χρημάτων
 „χειροθεσία κτ.).“ Οὐκ ἔστι δὲ συνοδικὴ ψήφος, ὡς
 ἐπάναγκες εἶναι αὐτῇ ἐπομένους ἡμᾶς, τὰς τῷ τῆς
 Σιμωνίας ἀλόντας κρίματι, καὶ πρὸ τῆς δίκης (ὅπερ
 ἔοικε σημαίνειν τὸ καὶ μὴ ἐλέγχουιντο) ἀποκηρύκ-
 τες νομίζειν τῆς τάξεως, καὶ κομιδῇ καθηρημένους.
 Γ. τὸ ἐν αὐτῇ εἰρημένον περὶ τῆς καθαιρέσεως τῆς Σι-
 μονιακῆς καὶ μὴ ἐλέγχουιντο, ἀνατρέπεται ὑπὸ τῶν
 συνοδικῶν διαταγμάτων, ἅπερ ἐξεδέμεθα ἀνωτέ-
 ρω, λαμπρότατα. Ἰνα γὰρ τὰ ἄλλα εἰσώ, τὰ τῆς
 ἐν Καθαργένῃ θεσπίζει, ὅτι ἱερωμένος ἐλεγ-
 χθεὶς, εἴτω καθαιρεθεὶς κτ. Ἐν δὲ τῇ τῆς Τα-
 ρασίου ἐπιστολῇ γέγραπται καὶ μὴ ἐλέγχουιντο.
 Δ. δὲ καὶ αὐτὸς ἐαυτῷ ἀντιπεριπίπτει, ὑπὸ τῆς ζήλης
 παραφερόμενος ὁ Ταράσιος. Ἐν γὰρ τοῖς προοιμίοις
 τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς, “εἰδέ τις ἐλεγχομένη, Φησὶ,
 „χρυσίῳ ταύτην (τὴν ἱερωσύνην) ὠνησάμενος, ἀ-
 „ποκήρυκτον διαγορεύσει τὸν τοιοῦτον τῆς ἱερατικῆς
 „τάξεως.“ Πῶς οὖν ἐκ ἀναιρετικόν ἐστι τὸ εἶναι ἐ-
 λεγχομένην καὶ μὴ ἐλέγχουιντο; Καὶ τέτοις
 μὲν οὕτως ἀπηντηκότες, μηδεμίαν οἰόμεθα ὑπολείπε-
 σθαι τοῖς ἱεροκατηγόροις καταφυγὴν, μηδὲ πρόφα-
 σιν ὅλως εἰς τὸ φρονεῖν, ὅτι καὶ πρὸ τῆς εἰδικῶς γινο-
 μένης ἐκκλησιαστικῆς ψήφου οἱ ἐπὶ χρήμασι τὰ τῆς

ἱερωσίνης ἤτοι διδόναι, ἢ λαμβάνειν τολμῶντες
 καθήρηνται. Εἰδέ τις καὶ ἐκ περισίας ἐδελήσειεν ἀ-
 πελέγξαι, δόγμα κομιδῇ θρασὺ καὶ ὀλέθριον, καὶ
 τὰς ἀνωτέρω λόγους ἐάσας, συγχωρεῖτω πρὸς μι-
 κρόν αὐτοῖς, ὅτι παρ' αὐτὰ τῆς χρισεμπορίας καὶ ἡ
 καθαιρέσις ὀπηρεῖ. Τὶ δῆτα; ἔσονται οἱ πάντες, Φα-
 σὶ, καθηρημένοι. Α' Μ' εἰ μὲν δὴ οἱ πάντες· πολ-
 λοι γὰρ εἰσιν ἐν ἀρχιερεῦσι Θεῶ φύλακες ἀκριβεῖς
 τῶν νόμων, οἱ μηδὲν πλέον ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ πε-
 ρὰ τὸ διατεταγμένον ὑπὸ τῆ παλαιᾶ τύπῃ, καὶ τῶν
 συνοδικῶν ψηφισμάτων, τῶν ἐπὶ τῶν ἀοιδίμων ἐκεί-
 νων πατριαρχῶν Μιχαήλ τε καὶ Νικολάου (περὶ ὧν ἀ-
 νωτέρω) λαμβάνοντες· πολλοὶ δὲ καὶ οἱ δωρεὰν πάν-
 τη χειροτονῶντες. Μὴ γὰρ μοι λεγέτωσαν, ὡς ἡ κα-
 τὰ διαδοχὴν καθαιρέσις, ὥσπερ λύμητις ὀλεθρία ὑ-
 φέρπασα, ἀπὸ πρώτης ἕως ἐσχάτης τῶν χειροτονῶν-
 τῶν τε καὶ χειροτονημένων κοινωνεῖται διήκασα. Καθαί-
 ρειτω γὰρ, εἰπὼν ὁ κανὼν, ὁ χειροτονήσας σὺν τῷ
 χειροτονηθέντι, ἄχρι τέττε τῆς δίκης τὸ κακὸν ἔση-
 σεν, ἔδ' ἐπὶ πάντας ἀπλῶς παρέτεινεν, ὥσε καὶ τὸν
 ὑπὸ τῆ χειροτονηθέντος, εἰ τύχοι, χειροτανέμενον ἄ-
 νευ χρημάτων τρίτον ἐνέχεσθαι, καὶ τὸν ὑπὸ τέττε
 τέταρτον, καὶ ἐξῆς ἄνευ τέρματος. Ως εἶγε τελευ-
 ταῖον αὐτοῖς καὶ τέτο προχαρισόμεθα, καὶ πάντας εἶ-
 ναι καθηρημένους ὁμολογήσομεν, οὐδὲν ἄλλ' ἢν ἡ-
 τον τὰ τῆς ἱερᾶς ἀγιστείας ἐν ἡμῖν μένει καὶ σώζεται,
 καὶ τὸναντίον ἐκβοῶντες ἡμῖν οὗτοι τὸ πνεῦμα ἀπο-
 κενώσονται. Ἡ γὰρ καθαιρέσις ἐκπτώσις τις ἐστίν

ἀπὸ τῆς ἱεροτελεσίας, καὶ τὸτο μόνον διηνηκῆς ἀργίας,
 καὶ τέλος μὴ ἔχουσα, τοσούτω τῆς ἀργίας αὐτῆς δια-
 φέρουσα, ὅτι ἡ μὲν ἐν χρόνῳ τεταγμένῳ ἐπιβάλλ-
 λεται, μετ' ὃν ἡ ἀποκατάστασις, ἡ δὲ τῷ βίῳ συμ-
 παρατείνουσα ἐστίν, ἀποκαταστάσεως ἐλπίδα μὴ φέ-
 ρουσα. Οὐκ ἔστι δὲ καὶ τῆς ἱερωσύνης αὐτῆς ἄρδην ἐ-
 ξάλειψις, ἀπαγε, τῆς ἀνεξαλείπτου μενέσης, καὶ
 τὸν χαρακτῆρα ἀκαθαιρέτου. Ὡς περ οὖν εἴ τις ἀργία
 ὑποπεσὼν, ἔπειτα τῇ ἐπενεχθεῖσιν κατ' αὐτὴν ψή-
 φῳ μὴ μένων, ἱερουργήσειεν, αὐτὸς μὲν βαρύτερον
 ἑαυτῷ τὸ κρίμα ἀπεργάζεται, τὰ δέ τοι προσφερό-
 μενα δῶρα τῇ ἐπιφοιτήσει τῷ τελεταρχικῷ πνεύματος
 ἁγιάζεται, οὕτω τοι καὶ ἂν δῶμεν τῇ καθαιρέσει τῆς
 παρ' ἡμῖν ἱερεῖς ἐκ τῶν διαταγμάτων ἐνέχεσθαι ἅ-
 παντας, αὐτοὶ μὲν κόλασιν ἑαυτοῖς θησαυρίζουσιν βα-
 ρυτέραν μετιόντας τὰ τῆς ἱερωσύνης ἐρῶμεν, καὶ μὴν
 ἀτέλεστα καὶ ἂν μετίασιν καταλείπειν τὸ ἁγιασικὸν
 πνεῦμα ἡγούμεθα, αὐτὸ δὲ καὶ τελειοῦν τὰ μυστήρια
 διατεινόμεθα, καὶ τοῖς μετὰ εὐλαβείας προσιῶσιν εἰς
 αὐτὰ καὶ πίστεως τὴν ἑαυτῷ χάριν βραβεύουσιν. Τὸ γὰρ
 περὶ τούτου ἀμφιβάλλειν, ἡ φησι Νικόλαος ὁ Καβ-
 βάσιλας (Ἑρμην. τῆς θείας λειτουργ. κεφ. Μς'),
 μόνον ἂν εἴη τὸ οἰόμενον τὸν ἱερέα αὐτὸν εἶναι τὸν κύ-
 ριον τῆς τῶν δώρων τέτων προσαγωγῆς. "Οὐκ ἔστι
 ἡ δὲ, ἀλλὰ τὸ μὲν τὴν προσαγωγὴν αὐτῶν κυρίως
 ἐργαζόμενον ἡ χάρις ἐστίν ἡ ἁγιάζουσα· τούτο γὰρ
 ἐστὶ προσενεχθῆναι αὐτὰ, τὸ ἁγιασθῆναι· ὁ δ' ἐ-
 κείνοτε ἱερουργῶν, ὑπηρέτης ἐστὶν ἐκείνης. Εἰσφέρει

„γὰρ ἔδεν οἰκοθεῖν, ἔδε τι τολμᾶ ποιεῖν, ἢ λέγειν
 „ἀπὸ τῆς ἑαυτῆ κρίσεως καὶ τῶν λογισμῶν. . . .
 „Τὶ γὰρ, εἰτὰ κατ' ἑαυτὸν φαῦλος ἐστὶν ὁ κομίζων;
 „Οὐ γὰρ προστίθῃσιν ἔδεν ἢ φαυλότης ἐκείνῃ τοῖς
 „δώροις, οὐδὲ χεῖρῳ ποιεῖ τὴν προσαγωγὴν, ὥσπερ
 „ἔδε ἱατρικὸν φάρμακον κωλύεται εἶναι ὑγιεινόν,
 „ὅτι ἰδιώτης ἄνθρωπος, καὶ τῆς τέχνης ἔδεν ἐπαίῳ
 „αὐτὸ συνέθηκεν, εἰ μόνον, ἱατρῷ κελεύσαντος, καὶ
 „τὴν κατασκευὴν ἅπασαν ἐκδόντος αὐτῷ, συνέθηκε.
 „Γένοιτο γὰρ ἂν ἔξω διὰ τὴν ἀμάθειαν τῆς ὑπηρετή-
 „σαντος μάταιον, ἀλλὰ διὰ τὴν τέχνην τῆς ἐκδεδω-
 „κότος σωτήριον. Ἀπὸ μὲν γὰρ τῆς ὑπηρετέας ἀνεπι-
 „σημοσύνης ἔδεν ἔλαβεν, ἀπὸ δὲ τῆς τῆς ἱατροῦ
 „τέχνης πᾶσαν ἐδέξατο τὴν κατασκευὴν. Οὕτω καὶ
 „ταῦτα τὸ πᾶν ἢ χάρις ἐργάζεται. Ὁ δὲ ἱερεὺς ὑ-
 „πηρετέας ἐστὶ μόνον, ἔδ' αὐτὸ τὸ ὑπηρετεῖν οἰκοθεῖν
 „ἔχων· καὶ τῆτο γὰρ παρὰ τῆς χάριτος αὐτῷ· τῆ-
 „το γὰρ ἐστὶν ἢ ἱερωσύνη, δύναμις ὑπηρετικὴ τις τῶν
 „ἱερῶν. Ἀλλ' ὅτι μὲν πάντας τὰς πρὸς ἀγιάζει
 „ταῦτα τὰ δῶρα καὶ πάντοτε, πάντοτε ὄντα δεκτὰ
 „τῷ Θεῷ, δῆλον ἀπὸ τῶν εἰρημένων.“ Καὶ εἰσὶν
 ἄρα ἡμῖν (καὶ τῷ τῆς καθαιρέσεως κρίματι τῶν πάν-
 των ὑποπίπτειν ὑποτιθεμένων, ὃ μὴ ἀληθὲς ὄν διὰ
 πολλῶν ἀποδέδεικται) εἰσὶν ἱερεῖς, καὶ μυσηρία, καὶ
 τῆς ἱερωσύνης ἢ χάρις, καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀναξίως
 ὑπηρετῶντων, τὸν ἀγιασμὸν ἐπιτελῶσα τῇ δυνάμει
 τῆς πνεύματος. Ἀψευδὴς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος, ὅτι

ὅτι μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τῆ αἰῶνος.

437 Ἀναιρεμένης δὲ τῆς ἱερωσύνης κτ. Ἡ ἱερωσύνη ἀνεξάλειπτος ἔσα, ἣ ἀναιρεῖται διὰ τῆς καθαιρέσεως. Εἰ γὰρ ἀνηρεῖτο, ἔδ' ἂν εἶχεν ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως, ἣν ἔχειν ἐπ' ἐνίων ἐκ τῆ δ' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ κανόνος διδασκόμεθα. Ἐπίσκοπος γὰρ, Φησὶν, ὑπὸ συνόδου καθηρημένος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὑποδιάκονος ὑπὸ τῆ ἰδίας ἐπισκόπου, εἰ τολμήσειέ τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας, μηκέτι μηδὲ ἀποκαταστάσεως ἐλπίδα ἔχέτω.

438 Εἶγε τῇ τῷ ποιητικῷ αἰλίῳ ἀναιρέσει. Ἀπαγε τοῦ ὅλως ἐννοῆσαι τοῦ πνεύματος ἀναίρεσιν. Ποιητικὸν γὰρ κυρίως τὸ πνεῦμα.

439 Οὐκ ὀλίγοι τῶν καθ' ἡμᾶς κξ. Καὶ πάνυ ὀλίγους οἶμαι τυγχάνειν, ἐν ἣ δύω τυχὸν ἀνδράρια, ἅττα σὺν αὐτῇ τῇ πίσει καὶ τὸν ἐγκέφαλον ἐξεπτύκασιν.

440 Τῆς ἐκ τῶν νόμων ἐνοχῆς ὄντες ἀπηλλαγμένοι. Μὴ οὕτω λέγε· τῇ γὰρ ἐκ τῶν νόμων ἐνοχῇ καὶ μάλα εἰσὶν ὑποκείμενοι, οὓς ἠθέτησαν. Ἐνέχονται γὰρ ἤδη παρανομήσαντες, καὶ ὑπ' αἰτίαν εἰσὶ, καὶ ὑπεύθυνοι· τῶν δὲ ἐπιτιμίων ἀπηλλαγμένοι εἰσὶ. Διαιρετέον γὰρ αἰέποτε καὶ ἐπὶ πάντων τῆς ποινῆς τὴν αἰτίαν.

441 Μείζων ἄρα Σιμωνίας φιλαργυρία κτ. Βαρὺ τὸ ῥῆμα τέτο, ὅ,τε κατασκευάζων αὐτὸ λόγος, καὶ πάνυ ἄτοπος. Ἡ μὲν γὰρ γένος, καὶ συνει-

σαγόμενον, ἢ δὲ εἶδος ἡ Σιμωνία, καὶ συνεισάγον.
 Καὶ ὥσπερ ἔχει διὰ τὸ ζῶον εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἔτως
 ἐδὲ διὰ τὴν φιλαργυρίαν ἡ Σιμωνία· μᾶλλον δὲ
 τέναντίον. Εἶδος ἔν ἑσᾶ ἡ Σιμωνία φιλαργυρίας τὸ
 φαυλότατον, πρὸς τῷ κατ' ἐκείνην κακῷ καὶ τὸ ἐκ
 τῆς περιστάσεως βάρος προσίθῃσι, πραγμάτων ἑσᾶ
 ἱερῶν ἀποσύλησις, καὶ πρᾶσις τῶν δωρεὰν νεμομένων
 χαρισμάτων τῷ πνεύματος. Τὸ δέ τοι εἶδος κατὰ τῆς
 φιλοσόφου μᾶλλον ἑσῖα, ἢ τὸ γένος εὐλόγως εἴρη-
 ται. Κατὰ δὲ τὸν τῶν ἡθικῶν ὅρον ταῖς περιστά-
 σεσιν αὖξει τὰ τῆς κακίας, καὶ ἐπιτείνεται. Μείζων
 ἄρα Σιμωνία φιλαργυρίας εἰς ἀμαρτήματος λόγον
 (τίνι γὰρ ἄλλῳ λόγῳ θεωρήσειέ τις αὐτὰς;), καὶ ἐκ
 ἑσῖν ἀντειπεῖν.

Ὡς δυνάμει ἐγκείμενα κτ. Οὐδὲν ἄτοπόν 442
 ἔστι λέγειν τὰ εὐκτικὰ μόρια τῇ εὐκτικῇ ἐγκλίσει
 δυνάμει εἶναι ἐγκείμενα· μᾶλλον δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ἀπο-
 φαινόμενος, ὅτι τῆτο ἔχει ἔτως ἔστιν, ἔτως εἶναι, ἐξ ὧν
 προσίθῃσι, κατασκευάζει. Φησὶ γὰρ, ὅτι εἰς πλεί-
 ονα ἐπίλασιν τῆς σημαινομένης, εἴτ' ὅν ἐγ-
 κειμένης εὐχῆς λαῦλα παραλίθεται. Εἰ γὰρ
 ἐγκείται τῇ εὐκτικῇ ἐγκλίσει ἡ εὐχή, ἐγκείται δὲ
 καὶ τοῖς εὐκτικοῖς μορίοις, ἐγκείται ἄρα τῷ λόγῳ τῷ
 σημαινομένῳ καὶ ταῦτα ἐκείνη. Τὸ δὲ τῆς ἐμφάσεως
 τῷ λόγῳ ἐγγίνεται τῇ τῶν τοιούτων παραθέσει μο-
 ρίων, καθ' ὅτι πὸ δυνάμει ἐγκείμενον καὶ ἀνεπτυγ-
 μένως ἐκφέρεται, τετέστιν ἢ διὰ τὸ μὴ ἐγκεῖσθαι, διὰ
 δὲ τὸ οἶον ἐπαναλαμβάνεσθαι, ὅπως καὶ τὸ αὐτὸ ἐ-

πανειλημμένως ἐκφωνεῖν εἰώθαμεν (ὥς ἐπὶ τῷ πάνυ σφόδρα, καὶ σφόδρα σφόδρα) τὸ λεγόμενον ἐπιτείνοντες. Ἐφ' οἷς καὶ τόδε προσσημειωτέον, ὥς εἰ μὴ τὰ εὐκτικά μέρη τῇ εὐκτικῇ ἐγκλίσει ἐγκείμενα ἦν, ἑδεμία ἂν τῇ ἐξ αὐτῶν παραθέσει ἐπίτασις τῷ εὐκτικῷ λόγῳ ἐγίνετο, συνέβαινε δὲ ὁ καὶ ἐπὶ τῆς ὀριστικῆς δεόντως αὐτὸ, καὶ ἀναγκαίως παραλαμβάνεται, ἵνα τὸ εὐκτικὸν τῆς σημασίας τῇ ἐγκλίσει ἐγγένηται.

443 Τῶν εὐκλικῶν γὰρ μὲν ῥήματα συμπαραγόμενον ἔχει κτ. Συνελόντι φᾶναι τὰ μὲν εὐκτικά τῶν ῥημάτων συγκεκριμένως τὴν εὐχὴν σημαίνει, τα δὲ τῶν μερίων ἀφηρημένως.

444 Τὰ δὲ κατ' ἐστίαν ὄντα ἐκ ἂν ποιεῖ τῆς ποσόγητος δίχα, κτ. Νοητέον πάντως τὰ σωματικά τε καὶ ἐνυλα.

445 Καὶ ἀριθμητὸς μὲν εἷς, δύο, τρεῖς κτ. Οὐκ ἐπισημένως περὶ τούτων ὁ Σχολιαστὴς ἡμῖν διαλέγεται, ἑδὲ κατὰ δόξαν ἔτε τῶν παλαιῶν, ἔτε τῶν νεωτέρων. Πάντες γὰρ ἀριθμῆντα μὲν ἀριθμὸν καλεῖσι τὸ τῶν μονάδων ὠρισμένον ἄθροισμα, ἢ τοιῦτον, οἷον δύο, τρεῖς, δέκα, κξ. ἀριθμητὸν δὲ αὐτὰ ἅμα τὰ πράγματα, ἅπερ ὑπὸ ταῖς μονάσι νοεῖται. Τούτων δὲ τὸν μὲν ἀφηρημένον, τὸν δὲ συγκεκριμένον καλεῖν χαίρουσιν. Ἡ ἀριθμῶν μὲν, φασὶν, ἐστίν, ἢ ἡ μονὰς τὸ ὄν κατὰ γένος ὑποσημαίνει· ἀριθμητὸς δὲ, ἢ ἡ μονὰς εἶδος ἅπτος ὠρισμένον παρίσχει.

Τὸ γεμὴν ἄλλοθεν αὐτὸ μόνον παρίση- 446
 τι γὴν ἐκ τοῦ τόπου ἀπλῶς σχέσιν. Τοῦτο μά-
 λιστα τὸ ποθεῖν ἂν εἴη, οἷον τὸ γένος ὃν τῷ ἐκεῖ-
 θεν, ἢ ἐκεῖθεν. Τὸ δὲ ἄλλοθεν διαφορικὸν τυγ-
 χάνον, ὅχ ἀπλῶς τὴν ἐκ τῷ τόπου σχέσιν σημαίνει,
 ἀλλὰ μετὰ διαφορᾶς τινός.

Τὴν ἐν ἐπίτασιν ὡς ἐν ὑποκειμένῳ κτ. 447
 Καλῶς ἔχει τὸ τῷ Θεοδώρῳ, ὡς ἐν ὑποκειμένῳ.
 Ἡ γὰρ ἐπίτασις τῷ ὑποκειμένῳ ἀμέσως τε καὶ κατ'
 ἑαυτὸ ἐκ ἐνιζάνει, ἐμμέσως δὲ, καὶ τῷ λόγῳ τῷ ἐν
 ὑποκειμένῳ θεωρημένῳ τε καὶ ὄντος, ὃ φύσιν ἔχει ἐπι-
 τείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι.

Πῶς γὰρ ἡδὴ γενόμενα εὐχῆς ἐπιδέεσθαι, 448
 Πᾶν εὐκτικὸν ῥῆμα ἐφέσεως ἐστὶν ἐνδεικτικόν. Εἴφε-
 ρις δὲ πᾶσα ψυχῆς ἐστὶ ῥοπή πρὸς τι θελητὸν σὺν
 ἐπιτάσει. Θελητὸν δὲ τὸ ἀγαθόν. Ἀγαθὸν δὲ εἶδη
 καὶ κατὰ τὸ εἶναι παντοῖα· ἀγαθὸν γὰρ καὶ τὸ μὴ ὄν γε-
 νέσθαι, καὶ τὸ ὄν εἶναι, καὶ τὸ γινόμενον γίνεσθαι, καὶ
 τὸ μὴ γεγονός, εἰ ἐγένετο, καὶ τὸ μὴ ἐσόμενον, εἰ ἔ-
 σοιτο. Καὶ μὲν δὴ πολλάκις, καὶ εἰ τὸ γεγονός ἡδὴ
 μὴ ἐγένετο, ἀγαθόν, καὶ εἰ μὴ ἦν τὸ ὄν, καὶ εἰ μὴ
 ἐγίγνετο τὸ γινόμενον, καὶ εἰ μὴ ἔσοιτο τὸ ἐσόμενον.
 Εἰ γὰρ ἔτω τὸ ἀγαθόν καὶ κατὰ τὸ εἶναι διαφάρως
 ποικίλλεται, καὶ ταύτῃ δὲ καὶ τὸ θελητὸν, τί θαυμα-
 ζόν, εἰ ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἐκ ἑσὶν αἱ εὐχαὶ γίνονται εἰς
 τὸ γενέσθαι, ἔτω καὶ ἐπὶ τοῖς μὴ γενομένοις εἰς τὸ
 γεγεννημένα εἶναι; Οὐδὲν γὰρ ἥττον τῆτο, ἢ ἐκεῖνῃ
 ἀγαθὸν κρίνεται.

449 Α'. μὲν ὥς πᾶσα ἀνάγκη ὑπάρξαι καὶ
τὴν ἐκ παρῳχημένου εὐχὴν. Τῆτο τῷ ἀπορριμέ-
νῳ ἐς τὸ κεφάλαιον, ὃ δεῖξαι ὀφείλων, ἀναπόδεικ-
τον ἔῃ, τοσῦτο μόνον, πατέρα παρεισάγων, τῷ υἱεῖ
τὴν ἐπὶ τοῖς παρικοπεύσασιν Ὀλυμπίοις ἀγῶσι νίκην
εὐχόμενον.

450 Εὐχὴ γὰρ νῦν γίνεσθαι εἰς τὸ παρῳχή-
μενον καὶ συντελὲς τῷ χρόνῳ. Εἴφ' ὧν ἔτι ὑ-
ποτίθεται παρατείνεσθαι ἢ συντελεστικὴ ἐνέργεια,
οἷον ἐπὶ τῷ πορθέσθαι τὴν Ἰλίου, ἢ εὐχὴ γίνεται
εἰς τὸ παρῳχόμενον καὶ συντελὲς τῷ χρόνῳ, ἢ λέγε-
ται. Ὁ δὲ λόγος ἔτι ἐνέχει εἴφ' ὧν, ὅτε τὰ τῆς
ἐνεργείας περαιτέρω γίνεται, ὅτ' ἂν γένοιτο, ἢ περ
ἂν τὸ κατὰ θυμὸν συντελεσθῇ. Οἷον εἴθ' ὅφελε
μὴ ἄψαιντο τῷ ξύλῳ οἱ προπάτορες· εἴθ' διακρύσει-
αν τὴν συμβαλάν τῷ ὄφεος. Εἴπ' γὰρ τέτων καὶ τῶν
παραπλησίων ἢ τῷ εὐκτικῷ ἐν τῷ παρῳχημένῳ χρῆ-
σις ἐκ μόνου τῷ ἐπενεχθέντος λόγου (Ἀριθμ. 448.)
ἔχει τὸ εὐλογον.

451 Κατὰ τὴν β'. ἀπάντησιν, καὶ κατὰ τὴν α'. Δια-
κρίνει ὁ λόγος ἐνταῦθα πρῶτην ἀπαντήσεως δευτέρα.
Τὸ γεμὴν ἀληθὲς εἰπεῖν ἑδωτέρω εὐθυβόλως τῷ ἀπορή-
ματος τὴν πλοκὴν ἐπιλύεται. Τῶν γὰρ ἀνωτέρω τὸ
πρῶτως λεγόμενον χρῆσιν μόνον τινὰ διὰ παραδείγμα-
τος παρατίθουσιν, ὅτι καὶ τὰ παρῳχηκότα εἴξαιτο ἅν τις.
Τὸ δεύτερον δὲ καὶ τὰ συντετελεσμένα ἤδη εὐλόγως
ἡμᾶς εὐχεσθαι δείκνυσιν, τὰ δὲ γινόμενα, ἵν' ἤτοι
παραταθῇ, ἢ συντελεσθῇ.

Ο' ἐνεσῶς γὸ παραγελαμένον καὶ ἀγελὲς 452
 γδ' μέλλοντος δηλοῖ. Ο' παράτασιν τῆ χρόνῃ ση-
 μαίνων χρόνος, τὸν ἕπερ τὴν παράτασιν δηλοῖ ἐμ-
 περιέχει πῶς ἐξ ἀνάγκης, οἷον ὁ παρατατικὸς τὸν
 ἐνεσῶτα. Ο' γεμὴν ἐνεσῶς ἀναιρετικὸς μᾶλλον τῆ
 μέλλοντος γίνεται, ἢ περιεκτικὸς. Σὺ δὲ ὄρα τὰ πε-
 ρὶ τῶν χρόνων εἰρημένα καὶ ἐν Α'ριθ. 296. καὶ 303.

Α'ντὶ ὑποτακτικῶν κεῖλαι κλ. Πρῶτος ἦν 453
 τέτοις καὶ τὰ παραδείγματα εἰς σαφήνειαν παρα-
 θέσθαι. Τὸ γὰρ ἐπὶ τοῖς σαφέσι τε καὶ ἄλλως πα-
 ρειβατικωτέροις πυκνά τε καὶ εἰς πλάτος τὰ παρα-
 δείγματα συμφορεῖν, ἐλλείπειν δὲ ἐπὶ τοῖς δυσξυμ-
 βλήτως ἔχουσι, καὶ τέτοις κατὰ πρόθεσιν μάλιστα
 λεγομένοις, καὶ κατὰ μέθοδον.

Α' κατὰλληλον γὰρ γὸ ἐν παρωχημένῳ. 454
 Πλὴν εἰ μή τις τῇ δηλωμένῃ ὑπὸ τῆ ὑποτακτικῆς ἐ-
 νεργείᾳ, ἢ τῷ πάθει, ἐνέργεια φθάσῃ ἄλλη, ἢ
 πάθος, ἐξ ἀνάγκης συνεισάγοιτο. Ε'ὰν γὰρ περι-
 πατῇ, τῆς κατεχέσης ποδάγρας πάντως ἀπήλλακ-
 ται. Οὕτω τις ἂν καὶ ἐπὶ τῇ Γιεζῇ τεκμηριώσῃ, ὥς
 ε'ὰν μὴ τὸν νεκρὸν ἀναστήσῃ, τὰς ἐντυχόντας οἱ κατ'
 ὁδὸν, τὴν ἐντολὴν ἀθετήσας τῆ διδασκάλῃ, ἡσπά-
 σατο. Α'λλ' ἐρεῖ τις τυχόν, ὅτι τὰ ὑποτακτικὰ
 ε'ὰν περιπατῇ, καὶ ε'ὰν μὴ ἀναστήσῃ, ἀντὶ τῶν
 ὑποθετικῶν εἰ περιπατεῖ, καὶ εἰ μὴ ἀναστήσῃ,
 κεῖται μεταληφθέντα· ἢ ἄλλως, ὅτι συνεπτυγμέ-
 νως ταῖς κατ' ἐκείνας συντάξεσιν ἢ κατὰ τὸ ἐνεση-
 κὸς τῆ χρόνῃ τῇ τεκμηριῶντι προσπίπτουσα ἐνθύμη-

εις συνυπακχεται, οἷον ἐὰν περιπαλῇ, σημεῖον
 ἐστὶν ὅτι κλ. καὶ ἐὰν μὴ ἀναστήσῃ τὸν νεκρὸν,
 τεκμήριον παρέχειται τὸ καὶ λό. Ἀλλ' εἰ τὸ Α'.
 διαιρετέον ἂν εἴη τῶν ὑποτακτικῶν τὰ ὑποθετικά,
 καὶ τὸ κανόνος ἐξαιρετέον. Εἰ δὲ τὸ Β'. καὶ ἐν χρό-
 νοις τοῖς παρὰ τὸν παρωχήμενον εὖροι ἅντις τὰς
 παραπλησίαις συνυπακχομένας τεκμηριώσεις τε καὶ ἐν-
 θυμήσεις· οἷον ἐὰν ἀναγινώσκω (οἶδα τὸτο, καὶ πέ-
 πεισμαι), ὅτι παραγίνεται, ἢ παραγενήσεται ὁ
 Τρύφων.

455 Εἶγε τὸ ποιητικὸν ποιητὲς ἐστὶ ποιητικόν,
 ὃ ἐστὶ πεποιημένον κλ. Εἰ πλατύτερον ληφθῇ τὸ
 ποιητικόν, καὶ μὴ δυνάμει. Κυρίως γὰρ τὸ μὲν ποιη-
 τικὸν τοῦ ποιητῆ, τὸ δὲ ποιῆσαν τοῦ πεποιημένου,
 ὥσπερ δὴ καὶ τὸ ποιῆν τῷ ποιῶμένῳ, καὶ τὸ ποιῆσαν
 τῷ ποιηθισμένῳ.

456 Οὗ δὲ λέγων αἰτίαν μὲν δηλῶν τὸν κοπι-
 ῶντα ἵνα σωθῇ, ἀπολελεσμένον δὲ τὸν λαραχ-
 θέντα ἵνα λαλήσῃ, λῆσαντῃ λέγει, κλ. Ε-
 μοὶ δὲ δοκεῖ ὡς ἄριστά τε καὶ ἐμφιλοσοφώτατα περὶ
 τούτων ὁ Σύγκελος ἀποφαίνεται. Τὸ γὰρ κοπιᾶν
 ποιητικὸν κρίνεται τῷ εὐεκτεῖν, τὸ δὲ εὐεκτεῖν τελι-
 κὸν τῷ κοπιᾶν. Καὶ εἰσὶ ταῦτα ἀλλήλων αἰτία, ὡς
 ὁ Σταγειρίτης ἔφη (Μεταφ. Δ'), ἔστιν, εἰπὼν,
 καὶ τὰ ἀλλήλων αἰτία, οἷον τὸ πονεῖν τῆς
 εὐεξίας, καὶ αὐτὴ τῆς πονεῖν, ἀλλ' ὁ τὸν αὐτὸν
 τρόπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς τέλος, τὸ δὲ ὡς ἀρ-
 χὴ κινήσεως. Λαμβάνει δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ἐλέγ-

χειν, τῷ ἐλεγχομένῳ συνεπιμαρτυρῶν ὁ ἐξηγητής·
 φησὶ γὰρ ἐχόμενα ὅτι λέλος 78 κόπη 79 τὸ σώζε-
 σθαι. Ἐκ δὲ τούτου τί ἄλλο ἔπεται, ἢ τὸ κοπιῶν
 τὸ ποιητικὸν εἶναι τῷ σώζεσθαι; Ὡς οὐδὲν τῷ
 Συγκέλω ὁ κοπιῶν ἐτέθη τῷ σώζεσθαι αἴτιον· οὐ-
 δὲ δ' ἔχ' ἡττον ἔχει καὶ τὸ ἐξῆς εἰρημένον, ἀπο-
 λελεσμένον εἶναι τὸν παραχθέντα ἵνα λαλήσῃ.
 Φέρε γάρ τις σιγῶντα διερεθίζέτω τινα, ἵνα λύσας
 τὴν σιωπὴν ἀρξῇται λέγειν, ἔχ' ὁ μὲν ποιητικὸν ἐ-
 σὶ τῆς παραχῆς ὁ διερεθίσας, τὸ δὲ, ἡτοι τὸ λα-
 λῆσαι, τελικὸν ἐστίν, ὅ ἐνεκα τὸν παραχθέντα ἐ-
 κείνος πρὸς ὀργὴν ἢ πάθος ἄλλο ἡρέθισε;

Καὶ ἡ μείζων αὐθις γωνία 79 μείζονα 457
 πλευρὰν ὑπολείνει. Ἡ μὲν πλευρὰ λέγεται
 τὴν γωνίαν ὑποτείνειν, ἡ δὲ γωνία τὴν πλευρὰν ὑ-
 ποτείνειν ὅ λέγεται.

Ἡ ἀπόφανσις ἐπὶ πασῶν ἀπλῶς εἴρη- 458
 7αι 7ων ἐγκλίσεων, καὶ ἔκ' ἐπὶ μόνῃς 7ῃς
 ὀριστικῇς καλὰ 78 διαλεκτικῆς. Οἱ Διαλεκτι-
 κοὶ μόνον τὸν ἀποφαντικὸν ἴσασι λόγον, ὅς ἐστιν αὐ-
 τοῖς ὁ ὀριστικός. Καὶ μόνον αὐτοῖς διὰ τούτου ῥῆμα τὸ
 ὀριστικόν.

Διὰ 78 ἀπαρεμφάτω ὅθεν ὀρίζομεν. Καθ' 459
 αὐτὸ ζύμφ., ἐν ἀφηγήσει τῷ φημι προσπαραληφ-
 θέντος, Ἀπόφ.

Τὸ ἀπαρέμφατον οὐδὲν καταφάσκει. 460
 Διαίρ. ὡς ἄνωτ. ἐνθα ἐπίσησον, εἰ δείξεις ἐσὶ τῆς
 ἐλάσσονος αὐτῇ, ἢ τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεμένη.

461

Εἶσαι λόγος ἀποφαντικός τινὸς πράγ-
ματος κατὰ τινος ὑποκειμένου. Οὐχὶ τινὸς κα-
τά τινος, δυοῖν δὲ κατὰ δυοῖν. Δύω γὰρ τὰ πρό-
σωπα, τὸ μὲν πρῶτον ἐγὼ, τὸ δὲ δεύτερον σύ. Κάμῃ
μὲν κατηγορεῖται τὸ λέγειν καὶ ἀφηγεῖσθαι, σὺ δὲ
τὸ ἀναγινώσκειν, τῶν διαφορωτάτων τὰ διαφορώτα-
τα. Διὸ καὶ δυεῖν ἐσὼν τῶν κατηγοριῶν, ἕδεν ἀπει-
κὸς, εἰ καὶ σύνθετος ἢ ἀπόφανσις εἴρηται· ἐπεὶ καὶ εἰς
δύο ὀριστικῶς ἔχει καὶ ἀναλυθῆναι. Ἐγὼ γὰρ λέγω,
ὅτι σὺ ἀναγινώσκεις· ταυτὸ γὰρ δύναται τῆτο ἐ-
κείνῳ.

462

Καθ' ἑαυτὸ δὲ λεγόμενον τὸ φημί καί. Οὐκ
ἂν εἴη ἀπόφανσις τέλεον ὠρισμένη ὥς ἐκ τῆς κατη-
γόρης τις ἐκ οἶδεν, ἀόριστος δὲ τις ἔχ' ὁμολογήσει.
Τὸ γὰρ φάσκειν καθόλου τί ἐστίν, οἷον φέρε τὸ ζῶον,
καὶ τὰ παραπλήσια, ὥσπερ ἔν ὁ εἰπὼν ὅτι τῆτο ζῶον
ἀπεφήνατό τι, ἐμὴν πάντη ὠρισμένως, ἀλλ' ἀπε-
φήνατο, οὕτως εἴ τις εἴποι, ἐγὼ φημί, ἢ ἐκεῖνος
φησὶ, τὸ φάσκειν κατὰ γένος ὑποκειμένους κα-
τηγόρησεν ἀορίσως, ἐμὴν παρὰ τῆτο τῆς ἀποφαί-
νεσθαι πᾶμπαν ἐκπέπτωκεν. Εἴη γὰρ ἂν ἔτως ἐπὶ
μόνων τῶν ἐν μέρει τὸ ἀποφαίνεσθαι, ταῦτα γὰρ δι-
ὅλου διώριζαι, ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου κατὰ τὸ μᾶλλον
καὶ ἥττον ἀοριζαίνοντων ἕδαμῶς. Σὺ δ' ἂν ἔχοις ἐπὶ
τῶν ἔτω συγκειμένων ἀποφάνσεων καὶ δείγμα λα-
βεῖν εἰς πίσιν ἀναντίρρητον, ὅτι ἀποφάνσεις εἰσὶ τῶν
ὄντι σύνθετοι, εἰς ἀπλεσέρας ἀναλυόμεναι δύο. Τὸ
ποῖον; ὅτι τῶν ἀπλῶν τὰ πολλὰ ἢ ἑτέρα ἀληθεύει,

ἢ δὲ ἑτέρα ψεύδεται. Οὐκ ἂν δὲ, εἰ μὴ ἀπόφανσις
 ἦν· τὸ γὰρ ἀληθεύειν καὶ ψεύδεται τῆς ἀποφάν-
 σεως μόνης ἴδιον· οὐδὲ, εἰ μὴ δύο, μία δέ τις μονα-
 δική ἦν· ἀδύνατον γὰρ ἐκάτερον ἅμα. Διαμεριζό-
 μενα ἄρα ταῦτα, δύο ἔσονται ἐκ πάσης ἀνάγκης.
 Οἷον Ἀριστοτέλης ἀφηγεῖται τὸν κόσμον εἶναι αἰδίων.
 Πλάτων ἀφηγεῖται τὸν κόσμον εἶναι ἀναρχον. Τού-
 των οὖν ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης τὸ μὲν ἀληθεύει (τῷ
 ὄντι γὰρ ἀφηγεῖται ἐκεῖνο ὁ Σταγειρίτης καὶ ὑ-
 περδιατείνεται), τὸ δὲ ψεύδεται. Οὐ γὰρ ἀληθές,
 ὥς ὁ ἐν γενέσει καὶ φθορᾷ τὸ εἶναι ἔχων κόσμος αἰ-
 διάζει. Ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας, ψευδές μὲν τὸ πρῶ-
 τον (πῶς γὰρ; εἰ τὸναντίον ὁ Τίμαιος πείθειν ἐ-
 πιχειρεῖ, τοῖς θεοῖς τῶν θεῶν τὸν πατέρα πάντων
 κοσμοποιῆσαι εἰσάγων ἐγκελευόμενον); ψευδές δὲ
 καὶ τὸ δεύτερον. Ἄλλο δέ τοι εἰς παράδειγμα προσησά-
 μενος, ψευδές μὲν εὐρήσεις τὸ πρῶτον, ἀληθές δὲ
 τὸ δεύτερον· οἷον Δημόκριτος τὴν ψυχὴν ἀπεφήνατο
 ἀθάνατον εἶναι. Τὰ γὰρ τοιαῦτα εἴτις μὴ ἐκ πλειό-
 νων κατηγοριῶν συγκεῖμενα εἶναι ὁμολογήσει, αὐτὰ
 ἄρδην ἀνατρέψει τῆς συλλογιστικῆς δυνάμεως τὰ πρῶ-
 τα σοιχεῖα. Καὶ περιττοὶ ἄρα οἱ προτεθέντες ἀνω-
 τέρω συλλογισμοί, μᾶλλον δὲ κομιδῇ ἀσυλλόγιστοι,
 εἴτις ἐστὶν ἡμῖν συλλογιστικὴ τέχνη εἰς τὴν τῷ ἀλη-
 θεῖ ἀπὸ τῷ ψεύδους ἐπικρίσιν.

Τὸ πλωλικὸν ὄνομα πρὸς τὸ συσοιχοῦν 463
 αὐτῷ ἀπαρέμφατον. Εἰ διαφορὰν ἔχει τὸ ὄνομα
 πρὸς τὸ συσοιχον ἀπαρέμφατον, ἢν ἡ δύναμις πρὸς

τὴν ἐνέργειαν, πότερον ποτὲ καὶ ἡ ἐνέργεια πρὸς τὸ ἐνεργεῖν, ὡς δύναμις ἐστὶ πρὸς ἐνέργειαν; Ἀλλ' ἔσαι ἡμῖν οὕτως εἰς δύναμιν ἢ ἐνέργεια μεταβάλλεσσα.

464 Τ' φεσῶσαι. Αἱ ἐνέργειαι καὶ τὰ πάθη, ὅτι καθ' ἑαυτὰς θεωρῶνται, ταῖς αἰσθησίμηνως τῶν ὧν περ ἐνέργειαι εἰσὶ καὶ πάθη νοῶνται, συντιθέμεθα· ὅτι δὲ καὶ ὑφεσῶσαι, ὅ· εἰμήτις καταχρησικώτατα ὑφίστασθαι λέγειν ἐθέλει τὸ νοερώς παρίστασθαι, καὶ προσληπτὸν καθ' ἑαυτὸ ἄνευ τῆς πρὸς ἕτερον ἀναφορᾶς εἶναι.

465 Ἐν οἷς καὶ αὐτὸς πᾶμπόλυ τῆς Θεοδώρου καὶ. Ὁ μὲν Θεόδωρος ὄνομα καθὼν ῥήματος τὸ ἀπαρέμφατον ἀπέδωκεν εἶναι πρὸς αὐτὸ, παραθέμενος τὸ ῥῆμα τὸ σύζυγον, ἐν ᾧ τὸ ἀπαρέμφατον ἐννοεῖται, ὃν δὲ τρόπον καὶ ῥῆμα κοινόν τε καὶ γενικὸν εἶχεν ἀποκαλέσαι, ἀπέχετο δὲ οἶμαι τῆς προσηγορίας, διὰ τὸ μηδὲ πρόσωπα παρεμφαίνειν, ἀπαρέμφατον ὃν κατ' αὐτὰ, τὰ τῷ ῥήματι τῷ προσωπικῷ παρεμφαινόμενα, καὶ πολλῷ μᾶλλον (ἐδὲν γὰρ ἴσως ἐκώλυε καὶ πρόσωπον μὴ παρεμφαίνον, ὅμως ῥῆμα καλεῖσθαι κατὰ τὰ μὴ προσωπικά) ὅτι αὐτὴ ἡ φωνὴ ῥῆμα τὸ κατὰ γένος ῥῆμα δηλῶν τέτακται. Εἶχε δὲ καὶ ῥῆμα ἀφηρημένον, ἢ καὶ ἐν ἀφαιρέσει ὀνομάσαι, ὅ· ἦττον, εἰμὴ καὶ μᾶλλον οἰκείως· τὰ γὰρ ἐν ἀφαιρέσει καθόλου ἐστὶ τοῖς μερικωτέροις κατὰ βάθος καὶ ἐν περιλήψει ἐνθεωρούμενα. Οἷον ὥσπερ ἀνθρώπῳ καὶ ἵππῳ τὸ ζῶον εἶναι, ταυτὸν εἰπεῖν ἢ ζωότης, οὕτω τοι καὶ τῷ γράφῳ, καὶ γρά-

φε, καὶ γράφοιμι, τὸ γράφειν. Ἐνυπάρχει γὰρ τέ-
 τοις τέτο μὴ κατηγορούμενον, ὡς καὶ κεῖνοις ἐκεῖνο ἐ-
 νυπάρχειν μὲν νοεῖται, κατηγορεῖσθαι δ' ἐχί. Καί
 τὰ γε ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου, καὶ τῶν ἄλλων Γραμματικῶν,
 καὶ μὲν δὴ καὶ τοῦ ἐξηγητῆς περὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὅτι
 κοινὸν ἐστὶ καὶ γενικὸν ῥήματος οὕτω νοούμενα, ὡς ἐν
 πλάτει ἀνωτέρω πρόκειται ἰδεῖν, ὁρθότατά μοι δο-
 κεῖ νοεῖσθαι καὶ λέγεσθαι. Ἀλλὰ γὰρ ἐδ' ὁ τοῦ
 Ἀριστοτέλους ἐξηγητῆς ἐκεῖνος, ὃς περὶ τῆς διαστολῆς
 τοῦ ὀνοματικῶς, ἢ ῥηματικῶς λαμβανομένου ἀπαρεμ-
 φάτου παρέθετο, πάντα παρὰ χορδὴν ἔοικεν εἶναι
 ἀδόμένα. Πρᾶκται γὰρ δηλονότι τέτω ἔχ' ὅπερ
 τῷ Θεοδώρῳ περὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου λέγειν (ὡς εἶγε
 τέτο, σύμφωνα ἂν οἶμαι καὶ κεῖνος ἦσεν), ἄλλο δέ τι,
 πρὸς ὃ ἂν ἀντεῖπεν ἐδ' αὐτὸς ἰχυσεν ὁ Θεόδωρος.
 Ἀμέλει τοι, καί τοι ὄνομα ἢ ῥήμα κοινὸν τὸ ἀπα-
 ρέμφατον ἐστίν, ἀλλ' ὅτε μὲν ἐν τῇ συντάξει ὀνομα-
 τικῶς πως κεῖται, ῥηματικῶς δ' ἄλλοτε. Τέτο δὲ
 ἐδ' ὁ ἡμέτερος αὐτὸς ἐξηγητῆς ἀπαναίνεται, ται-
 ῆτο τι μικρὸν ἀνωτέρω διοριζόμενος, καὶ τελικὸν μὲν ὄν,
 ἢ εἰδικόν, μηδέποτε ὄνομα γίνεσθαι τὸ ἀπαρέμφα-
 τὸν λέγων, μηδέτερον δὲ ὄν, ὄνομα εἶναι διδόν.

Οὐ μὲν δὲ καὶ τοῦ παρυφιστάμενου πράγ- 466
 ματος. Παρυφιστάμενον ἐκ ὁρθῶς λέγεται τὸ ὑπο-
 κείμενον ὃ παρυφίσταται ἢ ἐνέργεια, καὶ τὸ πάθος.
 Ἀλλ' ἐκεῖνο μὲν τὸ ὑφιστάμενον ἐστὶ, ταῦτα δὲ τὰ
 παρυφιστάμενα.

- 467 Τὸ ἄρθρον ὃ τῶν διαδέσεων, 78^ο δὲ πα-
ρυφισαμένον κξ. Ἀπαντήσκει πρὸς ταῦτα ὁ Ἀμ-
μώνιος, ὅτι τὸ ἄρθρον τῶν διαδέσεων ἐστίν, εἰ ἀ-
φηρημένως αἱ διαδέσεις, καὶ μὴ συγκεκριμένως ἐκ-
φέρονται, τετέστιν εἰ καθ' ἑαυτὰς ἄνευ τῆς ὑποκει-
μένου εἰσὶ νοόμεναι, οἷον τὸ ὑγιαίνειν, ἢ ὑγίεια, τὸ
φιλοσοφεῖν, ἢ φιλοσοφία.
- 468 Καὶ αὐτὰ ἄρα (τὰ ἀπαρέμφρατα) 78^ο πράγ-
ματος συγχάνει δηλωτικά. Τίνος δὲ πράγμα-
τος;
- 469 Τέτων γὰρ (τῶν διαδέσεων) ἢ ῥήματα, ὅχι
ἢ ἀπαρέμφρατα συγχάνει σημαντικά. Ἐστὶ δὲ
ἐδέποτε ῥῆμα κυρίως εἰπεῖν τὸ ἀπαρέμφρατον διὰ
τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα· ἐδέποτε ἄρα σημαντικὰ δια-
δέσεων τὰ ἀπαρέμφρατα. Εἰ δὲ μὴ διαδέσεων, καὶ
ἐδὲ ἐσιῶν, ἐδενὸς ἄρα· καὶ φωναὶ τοίνυν εἰσὶν ἀσή-
μαντοι. Ἀλλὰ γὰρ τῶν διαδέσεων σημαντικὰ τὰ
ῥήματα συγκεκριμένως, τετέστι μετὰ παρεμφάσεως
παθήματος ψυχῆς, καὶ προσώπου κξ.· τὰ δ' ἀπαρέμ-
φρατα σημαντικὰ καὶ αὐτὰ τῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἀφηρη-
μένως, ὅπερ ἐστὶν ἀπαρεμφάτως.
- 470 Τὰ ὑποκείμενα ὅτε ἐνεργείας, ὅτε πά-
θος ἐστὶ σημαντικά. Τῶν ὑποκειμένων τὰ μὲν κα-
τηγορίας εἶναι λέγεται, τὰ δ' ἐνυπάρξεως. Τὰ τοί-
νυν πρῶτα ἐδὲν κωλύει ἐνεργείας, ἢ πάθος εἶναι ση-
μαντικά. Πολλὰ γὰρ κατὰ τῶν ἐνεργειῶν καὶ παθῶν
κατηγορεῖται λεγόμενα. Σοφιστικὸς ὅν ἐστὶν ὁ κατὰ
τῆς Ἀμμωνίου ἑλεγχος.

Αὐτὸ γὰρ παρυφιστάμενον πρᾶγμα, κξ. Τί. 471
 ποτε ἐστὶ τὸ παρυφιστάμενον πρᾶγμα, ὃ τῷ ἀπαρεμ-
 φάτῳ ἐνυπάρχει θεωρούμενον; Οὐδὲν ὑγιὲς λέ-
 γεται. Τῆτο δὴ τὸ ἀληθὲς ἐστὶ, μικρὸν ἀνάπαλιν
 λεχθὲν, ὅτι τὸ ὑπὸ τῷ ἀπαρεμφάτῳ δηλούμενον
 αὐτῷ τῷ ῥήματι ἐνυπάρχει θεωρούμενον, οἷον ἐν τῷ
 λέγω τὸ λέγειν, κς. τξ.

Οὐκ ἔστιν ὡς δέδεικται ὑποκείμενον. Α' Μ' 472
 ἔστιν ὑποκείμενον κατηγορίας, ὡς ἀπήντηται (Α' ριθ.
 470.) περὶ ἧς ὁ λόγος τῷ Α' μμωνίῳ· λέγει γὰρ ἡ
 κείνος περὶ τῷ ὑποκειμένῳ τῷ ἐν τῇ ἀποφάνσει.

Τὸ ῥῆμα κατ' αὐτὸν σημαίνει γὰρ πρὸς 473
 γὰρ ὑποκείμενον ἀναφορὰν. Καὶ μὴν ἀνωτέρω, σς
 λέγοντος, ῥήματα ὁ Α' μμωνίος ἐκάλει τὰ ἀπαρέμ-
 φατα, ἢ χρόνῳ συγχάνει προσσημαντικά.
 Εἴτα κς ῥηματικῶς συντασσόμενα τὰ ἀπαρέμφατα,
 πῶς ἐκ ἀναφέρεται εἰς πρόσωπον; Ε' μς γὰρ εἰπόν-
 τος σς ἡπατῆσθαι, πῶς ἐκ ἀνήνεκται εἰς τὸ πρόσω-
 πον τὸ σὸν ἢ ἀπάτη, ἢν ἐξηπάτησαι; Ε' πὶ τέτοις
 διὰ τῷ Α' πολλωνίῳ τὸν Α' μμωνίον ἐλέγχειν πειρώ-
 μενος, αὐτὸν δεικνύεις τὸν Γραμματικὸν ἐκ τῶν αὐ-
 τῷ ἐλεγχόμενον. Εἰ γὰρ τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ ἔστι
 κατὰ Α' πολλωνίον εἰς πρόσωπα ἀνακυκλούμενον, πῶς
 ἔπειτα τὸ ἀπαρέμφατον ῥῆμα ἔσαι, κατὰ τὸν αὐτὸν,
 συναμφοτέρα ὄν;

Τῷ (ἄρθρ) πάντων μὲν ὡς ἀπλῶς εἰ- 474
 πεῖν γὰρ πωλικῶν, κατὰ δὲ Α' μμωνίον μόνων
 γὰρ ὀνομάτων εἰσόδος προηγείται. Ε'ν τῷ

τοῖς δὲ πυρὸς μένος τῷ ὄντι ὁ Ἀμμώνιος πνεύσειε,
 καὶ μάλα ἐν δίκῃ, ὁρῶν τὴν κατ' αὐτὸν ἀλήθειαν τὸ
 ψεῦδος ἀπελέγχειν τολμῶν. Πᾶν γὰρ τὸ ἐν προ-
 τάσει ὑποκείμενον ὡς ὄνομα κεῖται, καὶ τὸ ἄρθρον ἔ-
 χει ἑαυτῷ οἰκείμενον. Καὶ αἱ μετοχαὶ δέ, καί τινες
 τῶν ἀντωνυμιῶν, καθ' ἣν ἔχουσι πρὸς τὸ ὄνομα κοι-
 νωνίαν, τὸ ἄρθρον ἐπιδέχονται, καὶ δὴ καὶ τὸ ἀπαρέμ-
 φατον ὁμοίως. Καὶ ἀληθεὺς τοίνυν τὸ εἰρημένον, ὅτι
 τὸ ἄρθρον μόνον τῷ ὀνόματος προηγεῖσθαι εἴωθεν· ἦ-
 τοι γὰρ πῶς ὀνόματος, ἢ τῷ ἀντὶ ὀνόματος καὶ δίκην
 ὀνόματος πάντως. Τὸ δὲ ληφθὲν, ὅτι τὸ ἄρθρον
 πάντων ἀπλῶς τῶν πτωτικῶν ἡγεῖται, ἐκ ἀ-
 ληθείας. Οὐ γὰρ δὴ καὶ τῶν ἄρθρων πτωτικῶν ὄντων
 τὸ ἄρθρον προηγηθήσεται, εἰδὲ τῶν κατὰ τὰς ἀν-
 τωνυμίας εἰδῶν τῶν πλειόνων.

475 Φασὶ δὲ ἐνλαῦθα εἰδικῶς, καὶ. Πῶς γὰρ ἐν-
 ταῦθα τὸ τέλος ἐμφαίνεται; Ἀλλ' ἀκούω σθ' μα-
 δεῖν γὰρ περὶ τὴν πόλιν, τῷτο μοι δοκεῖ ἐκφέρειν
 ἀναπτυσσόμενον, ἀκούω σθ' λέγοντος μαδεῖν γὰρ
 περὶ τὴν πόλιν, ὥς ἀφηγηματικῶς εἶναι συν-
 τεταγμένον, καὶ σημαίνειν ἀκούω σθ' λέγοντος, ὅ-
 τι γὰρ περὶ τὴν πόλιν ἔμαδες.

476 Πῶς γὰρ ἂν εἴη γνώσις τῶν ἐφ' ἡμῖν
 κατὰ τὸ ὕψερον; Πότερον τὰ ἐφ' ἡμῖν νοεῖται
 ἐνταῦθα τὰ κατὰ προαίρεσιν, ἃ παρ' ἡμῖν κεῖται ἐ-
 λευθέροις ὅσιν ἐλέσθαι ταῦτα ἢ μή; ἢ ἐφ' ἡμῖν
 τὰ τῇ καθ' ἡμᾶς γνωσικῇ δυνάμει ληπτὰ, καὶ ὥς ἂν
 τις εἴποι τὰ μὴ ὑπὲρ ἡμᾶς; Εἰ γὰρ περὶ ἐκείνων ὁ

λόγος, διατειναίμην ἂν μηδὲ τῶν κατὰ τὸ ἐνεσος,
 μηδὲ τῶν κατὰ τὸ παρωχηκὸς προαιρετικῶν ἐφικτὴν
 ἡμῖν εἶναι τὴν γνῶσιν, ὅσα μὴ τοῖς ἔξω κινήμασιν,
 οἷς κινέμεθα, τὰς αἰσθήσεις ἐλέγχεται. Τίς γὰρ οἶδε
 τὰ τῶ ἐτέρῳ, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐν αὐτῷ; τῶν δὲ
 κατὰ τὸ ὑπερὸν ἕδενός, διὰ τὸ μηδὲ αἵρεσιν τῶν
 τοιούτων γενέσθαι, πολλῶς γε καὶ δεῖ τὴν πράξιν, ἥ
 περ ἂν ταῦτα ἐλέγξειεν. Ἀλλ' οἶμαι δὴ, μὴ περὶ
 τέτων λέγειν τὴς κατὰ τὸ τριμερὲς τῶ χρόνου διή-
 κειν ἀποφαινομένης τὴν γνῶσιν, εἰ μὴ πάνυ μάταιον
 εἶεν, τὴν τῶν μελλόντων πρόγνωσιν ἀπλῶς τοῖς ἄν-
 θρώποις ἀποκληρῶντες, καὶ ἀπὸ δάφνης οἷον ἐκάστω
 χρόνῳ παρεχόμενοι. Θαυμάσιοι πρὸ πάντων αὐτοὶ τῆς
 μαντικῆς, ὅτι Θεσπιωδοί τινες Κάλχαντες ἀκίστειν
 μέλλοντες, καὶ προήδεσαν. Εἰ δὲ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἐκείνα
 τεθεῖη, ὧν ἡ γνῶσις ἐφικτὴ, καὶ ἡ εἰκασία καὶ πόρρω
 τῆς καθ' ἡμᾶς τυγχάνει δυνάμεως, ἥ καὶ ὑπειληφέ-
 ναι τὴς ἀνδρας δοκεῖ, καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν εἰδικῶν ἀ-
 παρεμφάτων συνάγεται, ἃ ἐνεργεῖν τε καὶ παθεῖν
 ὡς τὰ πολλὰ μὴ προαιρετικῶν ἐς σημαντικὰ, ἔξω
 μὲν ἐκεῖνοι τῶ σκώμματος ἔσονται, κρείττονες δὲ
 εὐθύνης παρὰ δικασαῖς ἐχέφροσιν, ὡς μηδὲν ἀντί-
 ξεν τῇ ἀληθείᾳ πρεσβεύοντες. Τῷ ὄντι γὰρ καὶν τέ-
 τω μάλιστα τῆς τῶν ἀλόγων φύσεως ὑπερανέστηκεν
 ἄνθρωπος, ὅτι ταῦτα πρὸς τὸ παρὸν αἰεὶ ἔχει, τῷ
 κατ' αὐτὰ (ὅποιον ποτ' ἂν ἦ) γνωσικῶς τῶ ἐνεσῶτος
 ἐχόμενα, καὶ ποτε καὶ ἐπὶ τὸ παρεληλυθὸς ἐπιστρέ-
 φοντα, ὅσα μνήμας ἔχει καὶ φαντασίας, ἄνθρωπος δὲ

κατ' ἐξοχὴν καὶ τῶν ἐπιόντων γίνεται ἐν διασκεψί, καὶ πρόσω λεύσει καὶ ὀπίσω, τῇ προνοίᾳ φθάνων τὰ ἐπερχόμενα. Ἡ τίνος χάριν καὶ οἱ τῶν ὀνομάτων ὁροῦνται τὴν τῶν μελλόντων χρῆσιν ἐν ταῖς διαλέκτοις εἰσήνεγκαν; Ἐπειδὴ γὰρ τὰ ἐν τῇ φωνῇ τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα ἐστὶ, τὰ δέτοι σύμβολα τοῖς ἃ παρέχουσιν ἡμῖν συμβαλέσθαι σύμφωνα εἶναι δεῖ, εἰ τῆτο μέλλει ἀληθῶς εἶναι, καὶ μὴ τέναντίον ἀσύμβολα, τῶν ἐν τῇ φωνῇ κατὰ τὸ μέλλον σχηματιζομένων, πῶς ἔχῃ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ παθήματα πρὸς τὸ μέλλον καὶ αὐτὰ γνωσικῶς ἐνεχθήσεται; Ἀλλὰ τί δεῖ λόγων, αὐτῆς ἐν ἑκάστῳ τῆτο προσμαρτυρήσεως τῆς συνειδήσεως; Τί γὰρ; ἔκ ἐλπίζομεν οἱ πάντες; οὐ τὰ ἐπαπειλόμενα δεινὰ ὑποπτήσσομεν καὶ ὀρρώδεμεν; οὐ πολλῶν ἐφίεμεθα; οὐκ ἐξ ἄλλων ἄλλα εἰκάζομεν τεκμαιρόμενοι; οὐ περὶ τῶν πρακτέων συνεχῶς βελευόμεθα; οὐ λογικῶς ἐνεργῶντες, τὸ τέλος προεπισκοπέμεθα (ἐνεκά τε γὰρ αἰεὶ πράττει ὁ νῦν ἔχων, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ), καὶ τὰ πρὸς αὐτὸ συντελεῖντα προοικονομεῖμεν καὶ προδιατιθέμεθα, τὸ πρῶτον μὲν ὃν τῇ νοήσῃ, τῇ δὲ ἐκβάσῃ (ὡς οἱ πάντες ἴσασι) τὸ ἔρχατον; Ταῦτα δὴ πάντα τὴν τῶν ὕσερον πρόγνωσιν λαμπρῶς μαρτυρεῖ. Παρίημι τὰς κατ' ἐπιστήμην τῶν ἐσομένων ἀποδείξεις, δι' ὧν οἱ τὴν σοφίαν νυμφευσάμενοι σημεῖα τε καὶ τέρατα προγινώσκουσι, καὶ ἐκβάσεις καιρῶν, καὶ χρόνων. Τῶν γὰρ ἐς ὕσερον τὴν γνώσιν ἔχ' ἢ κατὰ τὴν παιδείαν ἕξις πορίζεται,

ἀλλ' ἢ κατὰ τὴν φύσιν τῆς νῦν δύναμις, γέρας οἶοναί
 αὐτῇ ὀφειλόμενον οἰκείηται. Μηδέ μοι λέγε, ὅτι
 ἐκ τῶν παρεληλυθότων λαῦλα, καὶ ἔχ' ἀπλῶς.
 Πρῶτον γὰρ ἐκ ἀληθὲς ἐν τῷ καθόλῳ τὸ λεγόμε-
 νον. Τίς γὰρ ἂν εἰσβάλοι τὴν ἐσομένην ἐκλείψιν,
 ὅτι κατὰ ταύτην τυχὸν, ἢ τὴν ἐξῆς σελήνην γενή-
 σεται, καὶ ὅτι ἐπ' ἀκριβὲς τότε ἔσαι, καὶ τοσαύτη τὸ
 μέγεθος, καὶ ἐπὶ τοσούτον παρατενῆσα τῇ διαρκείᾳ,
 ἐκ τῶν ἄλλοτε κατὰ τὸ παρῆκον γενέσθαι ἰσορριμέ-
 νων ἐκλείψεων; ἢ μάλα δὴ προβλήματός τινος
 τῶν ἐκλειπτικῶν ἐξ ἀρχῶν ἄν τις τοιούτων καὶ τοιού-
 των δεδομένων τὴν ἐπίλυσιν θηράσαιτο. Β'. Α' μ'
 ἔσω καὶ ἐκ τῶν παρεληλυθότων, ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐ-
 νεσώτων. Τὶ παρὰ τούτο; ἄρ' ἐν ὅτι καὶ ἐκ τῶν νῦν
 ὄντων τὰ γεγονότα πολλάκις διασκεπτόμεθα, τῶν
 γεγονότων ὁ νῦν ἔχ' ἀπτεται; Οὐκ ἔνδ' ὅτι καὶ ἐκ
 τῶν παρρηχικότων τὰ μέλλοντα εἰκάζομεν, τὸ καὶ
 πρὸς ταῦτα τὸν νῦν διήκειν ἐν χλεύῃ θετέον. Τούτο
 γὰρ ἡμῖν πρόκειται ζητεῖν, εἰ γινώσκιν ἔχει ὁ νῦν
 ὥσπερ τὴν κατὰ τὰς ἄλλας διαφορὰς τῆς χρόνου, ἔ-
 τω καὶ τὴν κατὰ τὸ ὕψερρον, οὐχ ὅθεν ἔχει.

Τὶ δαὶ γῆς προαιρέσεως καὶ. Η' τῆς α' 477
 πορίας ἐπίλυσιν ἀνωτέρω ἐτέθη, ἐν οἷς εἴρηται, ὅτι
 τὰ τελικὰ τῶν ἀπαρεμφάτων εἰς τὰ ὑποτακτικὰ
 μεταλαμβάνεται, τὰ καὶ ἐκ μέλλοντος, ἐξ ἀορίστου
 δὲ, ἢ ἐνεσώτος τῆς ὀριστικῆς. καὶ ὅτι, τὸ οὐ ἐνεκα
 αἰτιολογῆντα, ὑπεμφαίνει οἰκοθῆναι τῆς χρόνου τὸ ὕπε-
 ρρον, ἥτοι εἰς παράτασιν κατὰ τὸ πολλάκις, ἢ εἰς

συντέλειαν κατὰ τὸ ἅπαξ. Τίς ἔν ἐκ τέτων ὁ λό-
 γος, ὁ τὰ εἰδικὰ μὴ παραδεχόμενος κατὰ τὸ τρι-
 μερές τῷ χρόνῳ συντάσσεσθαι διὰ τὸ τριμερές τῆς
 γνώσεως; Εὔδει γὰρ, Φησὶ, μηδὲ τὰ πρὸς τὸ
 μέλλον παρωνυμέμενα τῷ μέλλοντι συμφέρεσθαι,
 οἷκοθεν καὶ ταῦτα, οἷα τὰ προαιρετικά, τὸ ὕπερον
 τῷ χρόνῳ ὑπαγορεύοντα. Ἀλλὰ καὶ τῆς ἀπορίας ἰσα-
 μένης, καὶ μηδενὸς ὑπόντος λόγῳ τῷ τὴν διαφορὰν ἀ-
 ναπτύσσοντος, οὐδὲν ἥττον τὸ σημειωθὲν ἐκείνοις
 (περὶ ὃ ὧδε ἡ σκέψις) ἀραρὸς ἴσεται. Φαίη γὰρ ἄν-
 τις, ὅτι τὸ μὲν μὴ ἀκολουθεῖν τῷ τῶν προαιρετικῶν
 κανόνι τὰ πρὸς τὸ μέλλον παρωνυμέμενα οἶδα, τὸ
 δὲ διότι οὐκ οἶδα. Ἀλλὰ καὶ μὴ εἰδὼς, περὶ ἐκείνων
 δικαιότερον ἀπορήσω, πῶς μελλόντων σημαντικὰ
 ὄντα, τῷ μέλλοντι καὶ συντάσσεται· περὶ τέτων δὲ
 εἰδέναι φήσω ἣν ἔχει τὸ μέλλον πρὸς τὸ μέλλον
 τὴν οἰκειότητα, τῆς κατὰ τὸ μέλλον τέτων συντά-
 ξεως παραίτιον εἶναι. Σὺ δὲ τὴν ἀπορίαν ἀπ' ἐκείνων
 ἐπὶ ταῦτα μεταβιβάσεις, καὶ μόνον ἐκεῖνο ζητεῖν δεόν,
 διατὶ τὰ σημασιαν, ὡς φῆς, μελλόντος ἔχοντα προ-
 αιρετικά, μέλλοντι καὶ συντάσσεται κατὰ τὰ πρὸς
 τὸ μέλλον παρώνυμα, τέναντίαν διαφορῶν ἐρωτᾶς,
 τί μὴ καὶ τέτοις οἷα καὶ ἐκείνοις τὸ μέλλον προσίσταται
 εἰς τὸ κατὰ τὸ μέλλον συντάσσεσθαι; Ταῦτα μὲν
 ἐν ἑνεκα τέτῃ εἰρήσθω μόνον, ἵνα δῆλον γένηται,
 ὅτι οὐκ ἐκ τῶν τυχόντων ληπτέον τὸν ἔλεγχον τῷ
 προκειμένῳ· συμβαίνει γὰρ πολλάκις, καὶν ἀληθῶς
 ἔχοι τὰ προβαλλόμενα καθ' ἑαυτὰ, μηδὲν ὁμῶς

ἰσχύειν εἰς ἀνασκευὴν τῆς θέσεως, εἰ παρὰ χορδὴν
 ἄδοιτο. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν πιτύαν αὐτὴν τῷ κακῷ εὐ-
 ρηκέναι μοι δοκῶ. Τὸ ἐκ τῶν προαιρετικῶν,
 φησὶ, μέλλον προτίσθαι τοῖς τελικοῖς κατὰ
 τὸ μέλλον συντάσσεσθαι. Ἀνωτέρω δὲ ἔχει τῷ-
 το αἴτιον εἶναι ἐλέγετο, ἀλλὰ τὸ αἰτιολογεῖν τὰ
 τελικὰ τὸ οὐ ἔνεκα, ὅπερ ἐστὶ τῷ μέλλοντος,
 καὶ τὸ εἰς τὰ ὑποτακτικὰ μεταλαμβάνεσθαι,
 τὰ τὸ ἐπόμενον οἰκοδεῖν ὑπεμφαίνοντα. Ἡ
 τοίνυν τῷ μέλλοντος ἔμφασις ἀνωτέρω μὲν ἐτίθετο
 εἶναι τῷ ἀπαρεμφάτῃ πάνυ εὐλόγως· ὥδε δὲ τῷ
 προαιρετικῷ. Διάφέρει δὲ ὅλη διαμέτρῳ ἐκεῖνο θέ-
 ωσαι, ἢ τῷτο· εἰ τὸ μὲν ἀληθές, τὸ ἀνωτέρω τεθὲν,
 τὸ δὲ ψευδές τὸ ἐνταῦθα. Τὸ γὰρ βέλομαι γρά-
 ψαι τὴν σημασίαν ἔχει τῷ μέλλοντος, ὡς ἐκ τῷ τε-
 λικῷ, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ ἵνα γράψω, ἔχει δὲ ὡς ἐκ
 τῷ προαιρετικῷ βέλομαι. Τέττε γὰρ ἢ κατὰ τὸ
 μέλλον σημασία ἐν τῷ βεληθήσομαι. Ἀ' γὰρ
 προαιρέμεθα, ὅτε μὲν ἐνέσηκεν, ὅτε δὲ καὶ μέλει·
 προαιρεμένων δὲ, ἢ κατὰ τὴν προαίρεσιν διάθεσις
 αἰεὶ ἐνέσηκε· μέλει δὲ μόνον, προαιρεῖσθαι μελ-
 λόντων. Εἰ τοίνυν τὸ τελικὸν ἀπαρέμφατον κατ'
 ἑαυτὸ τῷ μέλλοντος σημαντικόν, καὶ ἔχει τῷ λόγῳ
 τῷ ῥήματος, ὃ συμφέρεται, εἰκὸς μηδὲ εἰς μέλλοντα
 σχηματίζεσθαι, ὡς ἂν μὴ ἐν τῇ κατὰ τὸν ἀόριστον,
 ἢ τὸν ἐνεσῶτα θέσει ὑπονοεῖν παράχοι καὶ τὴν κατ'
 αὐτὸς σημασίαν, τὴν αἰτῶ τῇ φύσει, τελικῷ ὄντος,
 ἔσαν ἀσύμβατον. Ἐπὶ δὲ τῷ μέλλω γράφειν ἢ

(τῷ γὰρ μέλλω δυσχερῶς συναρμόσει τὸ ὄχι ἐν τῇ μεταλήψει, ὡς εἴρηται.) ἐλπίζω ἥξειν, τέναντίον ἢ τῷ μέλλοντος σημασία τῷ μὲν ῥήματι φύσει παρακολουθεῖ, τῷ δὲ ἀπαρεμφάτῳ μὴ τελικῷ ὄντι, ἀλλ' εἰδικῷ, θέσει. Ταύτητοι καὶ τῷτο μὲν πρὸς μέλλοντα σχηματίζεον, ἐκεῖνο δὲ μή. Καὶ ἔδεν ἄρα εὐλογον ἔχει τὸ εἰρημένον, ὡς εἰ τὸ ἐκ τῶν προαιρετικῶν μέλλον προτίσται τοῖς τελικοῖς κατὰ τὸ μέλλον συντάσσεσθαι, ἐχρῆν καὶ τῶν εἰδικῶν καὶ τοῖς πρὸς τὸ μέλλον παρωνυμμένοισι συμφερόμενα, δι' αὐτὸ τῷτο μὴ συντάσσεσθαι μέλλοντι.

478 Οὐδὲ γὰρ ἔστι φάναι ὡς ἐπόμενον δηλοῖ καὶ πρὸς τὸ μέλλον παρωνυμμέμενα. Ἰνα τί τῷτο; ἵνα τὸ διάφορον δείξωσι, καθ' ὅτι τὰ μὲν ἐν μέλλοντι τοῖς ἀπαρεμφάτοις συμφέρεται, τὰ δ' ἔ; Καὶ μὴν ἢ τῷ ἐσομένῳ πρὸς τὸ μέλλον διαφορά κατὰ γὰρ τὴν χρονικὴν διαφορὰν ἐκ ἑστίν, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ὕλης.

479 Καὶ δηλον ὄχι δώσθαι οἱ τοιούτοι καὶ τελικὰ ἐπὶ τῷ ἐσομένῳ κατὰ τὸ μέλλον συντάσσεσθαι. Ὅτετις ἐπὶ τῶν ζητημένων, ὡς ἐξ ἄλλου τῷ αὐτῷ ἀντιδοξέντος, ἑαυτῷ ἐνίσταται, τοιαύτας ὀφείλει προτιθέσθαι τὰς ἐνστάσεις, οἷας ἦτοι ὁ ἀντιδοξῶν αὐτὸς πράγματι προτείνων ἐστίν, ἢ ἢ ἐκεῖνος δόξα εἰκεν ὑπαγορεύειν. Ταῦτα γεμὴν τὰ ἐνταῦθα, ὡς ἐκ προσώπου τῶν τὰ εἰδικὰ κατὰ τὸ τριμερὲς τῷ χρόνῳ φέρεσθαι οἰομένων, διὰ τὴν γνῶσιν τὴν ἐπὶ πάν ὅ,τι γνωστὸν, καθ' ὅν τινάδιν χρῆ-

νον διήκυσαν, ταῦτα φημὶ ἔτ' ἐξ αὐτῶν λέγεται
(ὁμολογον γὰρ καὶ αὐτοῖς ὅτι τὰ τελικὰ κατὰ
τὸ μέλλον συντάσσεται), ἔτ' ἐκ τῆς αὐτῶν δόξης
συνάγεται. Εἰς κενὸν ἄρα προτείνεται. Ἀφεκτέον δὲ
τῷ ἔτω τὰ ζητήματα πραγματεύεσθαι ὡς οἶοντε·
τῷτο γὰρ ἐδελοκακῆντος ἐστὶ, καὶ κακουργῆντος περὶ
τὰς λόγους, καὶ τὸν χείρονα ἐπίτηδες τοῖς ἀντιφερο-
μένοις κατὰ διαβολὴν ἀπονέμοντος.

Φασὶ δὲ καὶ γὰρ προαιρετικὰ ἐκβασιν ζή- 480
ρεῖν κτ. Τὴν τῷ προαιρετῷ, ἥτοι τῷ τέλει ἐκβασιν
νοήσας ἀντὶ τῆς εἰς ἔργον αὐτῷ θέσεως ἀπὸ τῆς
φιλῆς ἐπινοίας, ἔδεν ἔδ' ἔτως εὐρήσεις τὰς ἐκεῖνο
ἀποφαινομένους ἀμαρτάνοντας.

Ἐπὶ λόγοις καὶ γὰρ ἀπαρέμφρατα φασὶν 481
ἀναλύεσθαι. Ἰσως ἀνάλυσιν νοῶσι τὴν τῆς μιᾶς
λεξεως εἰς δύο μετάληψιν, καθ' ἣν τὰ μὲν τελικὰ
εἰς τὸ ὑποτακτικὸν καὶ τὸ ἵνα ἐρμηνευόμενα, μεταλαμ-
βάνεται, τὰ δὲ εἰδικὰ εἰς τὸ ὀριστικὸν καὶ τὸ ὅτι, ἃ
τῇ δυνάμει τῆς συντάξεως τῶν ῥημάτων, οἷς συμφέ-
ρεται, ἐνδεωρεῖται πως τέτοις ἐγκείμενα.

Δὸς δέ γ' ἐμ' ἄνδρα ἐλεῖν λόνδε. Κάνταῦθα 482
προηγυμένη ἐστὶν ἡ πτώσις ἡ κατ' εὐθεΐαν, ἐν τῇ
μεταλήψει κειμένη. Εἰ γὰρ μεταληφθεῖη τῷτο, ἐ-
ρεῖ, δὸς ἵνα ἐγὼ ἄνδρα ἔλω τόνδε. Τὸ γὰρ ὑπερ-
βατὸν ὥδε ἐκ τῆς ἐπεμβολῆς τῷ ῥήματος μεταξὺ
τῷ ὀνόματος καὶ τῷ ἀντωνυμικῷ. Ἀλλὰ συμβαίνει
ἂν ποτε μετακείσθαι καὶ τὰς τὴν ἀμφιβολίαν ποιούμε-
νας πτώσεις, καὶ τὴν μὲν ἐν τῇ μεταλήψει εὐθεΐαν

ἔπεσθαι, τὴν δὲ πλαγίαν ἡγεῖσθαι. Οἷον τὸ τοῦ χρησμῶ· Φημίσε Αἰακίδην· Ρωμαῖς ὀλέσαι ἔξειν· ἔχρησε γὰρ ἡ Πυθία, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι ὀλεσείαν ἂν τὸν Αἰακίδην.

483 Ἡ ἐνεργηλικὴ διάθεσις προηγεῖται τῆς παθηλικῆς, ὡς λαύλης προτέρα. Τῇ φύσει, ἀλλ' ἐν τῷ χρόνῳ· ἅμα τῷ χρόνῳ ἐνέργειά τε καὶ πάθησις, καὶ ἡ ἑτέρα τῆς ἑτέρας ἀνευ ἑδ' ἂν γένοιτο, ἑδ' ἂν νοηθείη. Καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ ὀριστικῷ λόγῳ ἑκατέρω ἑκάτερον συμπαραλαμβάνεται. Ἡ μὲν γὰρ ἐστὶ μεταβολὴ ἐν ἑτέρῳ, ἢ ἑτερον, ἡ δὲ μεταβολὴ ὑφ' ἑτέρου, ἢ ἑτερον.

484 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῆς ποιότητος, οἷον σοφία κτ. λαμβάνεται τὸ πρόσωπον. Μήποτε δὲ καὶ πρὸς τῆς ποσότητος, καὶ τῆς σχέσεως, καὶ τῆς ἐνεργείας, καὶ τῶν ἄλλων;

485 Οὐ πρὸς τὸν ἰσχύοντα φράζει, περὶ δὲ ἰσχύοντος πρὸς τὸν ἀκέοντα. Οὐ περὶ τῶν προσώπων κατὰ τὰ πράγματα τί ἐστὶν ὁ Θεόδωρος ἐν τέτοις ἀπέδωκεν, ἀλλὰ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἃ σημαίνει τὰ πρόσωπα, οἷον τὸ ἐγώ, τὸ σύ, κξ. Φανερόν δὲ ἐκ τῆς παραληφθέντος ῥήματος ἐν τοῖς ὀρισμοῖς φράζει. Α'. γὰρ ὧς φράζει (τουτέστι δι' ἃ ἐκφωνημένον λέγει), περὶ ἐαυτοῦ ὁ λέγων, οἷον ἐγώ. Β'. δὲ ὧς φράζει, περὶ τοῦ πρὸς ὃν ὁ λόγος, οἷον σύ. Ὅτε τοίνυν ἐν τῷ, ὧς φράζει ὀνόματι, συμπίπτει ἅμα δηλόμενα καὶ τὸ περὶ ἃ, καὶ τὸ πρὸς ὃ, δευτέρου ἐστὶ τὸ πρόσωπον.

εἶδὲ ἕτερα, τὸ μὲν πρᾶγμα πρὸς ὃ, δεύτερον πάν-
 τως (ἀεὶ γὰρ πρὸς δεύτερον ὁ λόγος ἀποτείνεται).
 τὸ δὲ ὄνομα ἔ, ἀλλ' ἦτο πρῶτον, ἢ τρίτον. Ἡ δὲ μὲν οὖν
 περὶ τῆς ὀνόματος λέγων, ἐκάτερον ἐν τῷ ὀρισμῷ
 (Φημί δὴ τό, τε πρὸς ὃ καὶ τὸ περὶ ἔ) ὥφειλεν ὁ
 Θεόδωρος εἰς ταυτὸ συνάψαι. Καὶ δὴ καὶ συνῆψεν ἀ-
 ποδεδωκῶς, ὅτι ἐστὶν, ὥς φησι φράζει, περὶ 78 πρὸς
 ὃν ὁ λόγος, ὡς εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ὃ καὶ περὶ
 ἔ. Οἱ δὲ Ἀπολλώνιος τῷ Θεοδώρῳ ἐκ' ἀκριβὲς συ-
 νάδει, ἔ διαμάχεται. Οὐ γὰρ ἀρκεῖται ἔδ' αὐτὸς
 78 πρὸς ὃν μόνῳ, Φησὶ δὲ δεῖν προθεῖναι καὶ τὸ
 περὶ αὐτοῦ 78 προσφωνέμενον, ἵνα ἢ ὁ αὐτὸς
 καὶ ὁ πρὸς ὃν (ἔτος δὲ ἐστὶν ὁ προσφωνέμενος), καὶ ὁ
 περὶ ἔ. Οἱ τοίνυν διὰ τῆς πρὸς ὃν μόνῳ ὀριζόμενοι τὸ
 δεύτερον, δικαίαν τὴν μωφὴν τῆς Ἀπολλωνίᾳ ὑφί-
 σανται, ἔτε τέτῳ συμφωνῶντες, ἔτε τῷ Θεοδώρῳ.
 Τὸ γὰρ κατὰ τὸ πρᾶγμα ἔτω δεύτερον πρόσωπον
 ἀναπτύσσοντες, τῆς κατὰ τὸν λόγον ἡμέλησαν, μὴ
 διακρίναντες ὅσον τέτων ἐστὶ τὸ διάφορον, μὴδὲ συ-
 νιέντες, τῆς πρὸς δεύτερον φράζειν τὸ καὶ ἐν δευτέρῳ
 προσώπῳ φράζειν ὅσον ἀφέσηκε. Τῆτο γὰρ ἐκεῖνο,
 ὡς ἢ δυὰς τὴν μονάδα συνεισάγει καὶ συνεφέλκεται.
 Οἱ γὰρ περὶ δευτέρου φράζων, καὶ πρὸς δεύτερον φρά-
 ζει· ἔμην καὶ ἀνάπαλιν. Διὸ ἔδ' ἔτως, ἐκείνως δὲ
 μόνον κατὰ δευτεροπροσωπίαν ὁ λόγος πέφυκε σχι-
 ματίζεσθαι.

Δοκεῖ συνεισάγειν 78 πρῶτῳ καὶ δευτέ- 486
 ρῳ 78 τρίτῳ. Λέγων ὁ Ἀριστοτέλης ἐκ τριῶν συγ-

κεῖσθαι τὸν λόγον, ἕκ ἐκ τριῶν προσώπων Φησὶν, ὥς τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ συνεισάγειν τὸ τρίτον, ἀλλ' ἐκ τριῶν τοιούτων, ὧν πολλάκις τὰ δύο συνέρχεται εἰς πρόσωπον τὸ αὐτὸ, πράγματι μὲν ταυτιζόμενα, λόγῳ δὲ διακρινόμενα. Τίνα δὲ τὰ τρία ταῦτα; Ὁ λέγων, Φησὶ, καὶ ὁ πρὸς ὄν, καὶ ὁ περὶ ἔ. Ὁ μὲν ἔν λέγων καὶ ὁ πρὸς ὄν αἰεὶ προσωπικῶς διασέλλονται. Τέτων δ' ἐκάτερον πρὸς τὸ περὶ ἔ ὅτε μὲν πράγματι, ἢ προσωπικῶς, ὅτε δὲ τῷ λόγῳ μόνον. Καὶ πράγματι μὲν, εἰ τὸ περὶ ἔ ὁ λόγος πρᾶγμα ἦ. Καίτοι καὶ πὶ τῷ πράγματι τὸ κατὰ Γραμματικὴς πρόσωπον εἴληπται (ὄρα Α' ρ. 484). Προσωπικῶς δὲ, εἴαν τὸ περὶ ἔ ὁ λόγος ἢ τρίτον. Τῷ δὲ λόγῳ, εἴαν ἢ πρῶτον, ἢ δεύτερον. Πρώτη γὰρ ὄντος, ὁ αὐτὸς ἔσαι καὶ ὁ λέγων, καὶ ὁ περὶ ἔ. Δευτέρῃ δὲ, ὁ αὐτὸς ὅ, τε περὶ ἔ, καὶ ὁ πρὸς ὄν. Ὡς ἐξ ἀνάγκης τὰ τρία ταῦτα, ὁ λέγων Φημί, καὶ περὶ ἔ, καὶ πρὸς ὄν, ἐπὶ παντὸς λόγου εἰσάγεται.

487 Εἴ γ' ἡ ἐστία παρυφιστάμενον ἔχει πανταχῶς τὸ ποσόν. Φοβῆ τὸν Ἐπικέρειον βόθρον.

488 Εἰ γώ γε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες προσαγορεύουσι. Διὰ τὸ πληθυντικὸν εἶναι τὸ τρίτον, καὶ κατ' ἀριθμὸν ἔτω τῷ ῥήματι συμφωνεῖν, ἔχοι ἅν τις θεραπεῦσαι τὸ εἰρημένον, πρὸς τὴν τῆς λέξεως καταφυγὼν ἑλλειψιν, καὶ νοήσας τὸ ἐγώ γε προσαγορεύω, καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες προσαγορεύουσιν. Εἰ δ' ἐνικὸν ἦν τὸ τρίτον τῷ ὀνόματι,

πάντη αν ἦν ἀθεράπευτον (ἐγώ τε, καὶ ὁ δεῖνα φέρ' εἰπεῖν προσαγορεύσι), καὶ ἔδὲ ὅλως ἀκῆσαι ἀνεκτόν.

Δυσκοῖν συνελθουσῶν μετοχῶν κξ. Α' Μ' 489
ἐκ αἰεὶ τέτο, ἔδ' ἀναγκαῖον. Ἐσι γὰρ καὶ τὰς ἀπ' εὐθείας πρὸς ῥῆμα, ἢ ἀπ' αἰτιατικῆς πρὸς ἀπαρέμ-
φατον συνερχομένας δύο μετοχάς, παραλλήλως συ-
νάπτειν, καὶ ἔχῃ τὴν μὲν πρὸ τῆς ῥήματος, τὴν δὲ
μετὰ τὸ ῥῆμα, καὶ ἄνευ τῆς τῆς συμπλεκτικῆς συνδέσ-
μῃ ἐπεισαγωγῆς, ὡς ἐπὶ τῆς εὐλογήσας, ἀγιάσας,
ἡλάσας ἔδωκε κξ. Ἐπίχαρι γὰρ καὶ τῆτοις τὰ
πολλὰ τὸ ἀσύνδετον.

Σύννοϊδα ἐμαυτῷ πεποιηκῶς, καὶ πεποίη- 490
κόγι. Α' Μ' αὐτὸς ποικιλομένην εὐρίσκω παρὰ τοῖς
συγγραφεῦσι τὴν τῷ σύννοϊδα ἐφεπομένην μετοχὴν,
καὶ ὅτε μὲν κατ' εὐθείαν ἐπιφερομένην, οἷον παρὰ
Πλάτ. ἐν τῷ Α' πολογητ. ἐγὼ γὰρ δὴ ἔλε μέ-
γα, ἔλε μικρὸν σύννοϊδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὢν.
Καὶ Ἰσοκρ. πρὸς Φίλιππ. Α' ἄλλως τε ὅταν καὶ
μηδὲν ταυτῷ συνειδῆς ἐξαμαρτάνων. Ὅτε δὲ
τῇ ἐκ τρίτης προθετικῇ δοτικῇ συμφωνῆσαν. Οἷον
σύννοϊδα ἐμαυτῷ ἀπαιδεύω ὄντι. Καὶ Δημοστ.
περὶ σεφάν. Δεδιώς, καὶ ῥέμων, καὶ αἰεὶ πλη-
γῆσεσθαι προσδοκῶν, ἐφ' οἷς ταυτῷ συνή-
δεις ἀδικῶντι. Ἄλλοτε δὲ καὶ τῇ αἰτιατικῇ, εἰς ἣν
τὸ οἶδα διαβαίνει παθητικῶς συμπίπτουσιν. Οἷον
σύννοϊδα ἐμαυτῷ ῥέω ἡμαρτημένον. Δημ. αὐτ.
καὶ λαῦτα αὐτῷ συνήδει ἡμαρτημένα. (Αὐτ). Ἄλ-
λοτε δὲ καὶ τὴν μετοχὴν εἰς τὸ ὀριστικὸν μεταλαμβα-

νομένην. Συνέσ. 787ο γὰρ ἐαυτοῖς συνειδότες,
ὅτι ἔδεν κακὸν 7ῃ πόλει ἐψήφισαντο. Οὗ γὰρ
λόγος ἐν ἅπασι σώζειν τὴν τῶν ὀνομάτων θέσαν
θέσιν εἶη ἂν ἀνεύθυνος.

491 Παραπαίεσιν ἄρα οἱ διαφορὰν 7ιδέντες
78 καθαιρείσθω πρὸς 7ὸ ἔσω καθηρημένος,
7αυτὸ δυνάμενων ἐκατέρων. Ταυτοδύναμα ἂν τις
θεῖη λέγων ὀρθότερον τὸ μὲν ἔσω καθηρημένος τῷ
καθηρήσθω, τῷ δὲ καθαιρείσθω τὸ ἔσω καθαιρέμε-
νος, ὅπερ ἔδεν πλέον συνηγορεῖ τῇ τῶν παραπαι-
όντων ἐκείνων κακοδοξία τῷ καθαιρείσθω.

492 Καὶ 7ὰ διαιρέμενα ἄρα οὐκ εἰς ἄλλα,
ἀλλ' εἰς 7ὰ δυνάμει ἐμπεριεχόμενα διαιρε-
θήσεσθαι. Δῆλον ὅτι εἰ τῶν δυνάμει ὅλα τὰ διαιρέ-
μενα εἰσιν, ἔ μέντοι εἰ καὶ τῶν ἐνεργεία.

493 Ἐντεῦθεν δὲ ἐλέγχονται οἱ πρὸ 78 διε-
λεῖν 7ὸ ἄρθρον, προτασσόμενον 7ῶν ὀνομά-
ζων καὶ ὑποτασσόμενον, συνημμένως ὀρισά-
μενοι. Ἀλλ' εἰ συνώνυμον αὐτοῖς εἰσιν (ὥς ἔοικε)
τὸ ἄρθρον, πρῶτον ἦν ὀρίσεον, ἔπειτα διαιρετέον.
Ὀρισάμενοι δὲ, καὶ συνημμένως ἀπέδωκαν· ἔδεν γὰρ
δίκαιον αὐτὰς ὑπονοεῖν ἕτε τὰ προτακτικὰ ὑποτακτι-
κὰ ἀναδεικνύειν πειρᾶσθαι, ἕτε ἀνάπαλιν· διεζευγ-
μένως δὲ, ὥς λέγειν ἄρθρον εἶναι τὸ τοῖς ὀνόμασι
προτασσόμενον, ἢ ὑποτασσόμενον, δηλῶντας ἔδεν, ἢ
τοῖς μὲν τὴν προταγὴν, τοῖς δὲ τὴν ὑποταγὴν πρὸς
τὰ ὀνόματα γνωρίζειν τὰ ἄρθρα λέγεσθαι. Πολ-
λὰ δὲ φέρεται διεζευγμένως ἕτως ὀριζόμενα, παρὰ

τὸ ἐν αὐτῇ τῇ ἀντιδιαβολῇ, ὃ γνῶρισμα οἷον αὐτῶν
ἐστὶ, τὸν γενικὸν λόγον φέρειν συνεννοούμενον. Οἷον
ἀπόφανσις ἐστὶ λόγος καταφάσκων τὶ κατὰ τινος,
ἢ ἀποφάσκων τὶ ἀπὸ τινος. Καὶ σχῆμα τὸ ὑπὸ μιᾶς,
ἢ πλειόνων γραμμῶν περιεχόμενον. Οὕτω καὶ ἄρθρον,
τὸ τοῖς ὀνόμασι προτασσόμενον, ἢ ὑποτασσόμενον.

Τῇ δὲ ἀορισίαν. Εὐλογώτερον εἶπεῖν, ὅτι 494
τὸ ἄρθρον αἶρει τὴν ἀορισίαν. Ἡ γὰρ ἀναφορὰ διο-
ρισικόν τι ἐστὶν, ἐπὶ ἓνα τινὰ τῶν πολλῶν τὸν νῦν ἀ-
ναφέρουσα. Εἰ γὰρ ἡ ἀορισία πρὸ μὲν τῆς ἄρθρου
ἦν, μετὰ δὲ τὸ ἄρθρον ἐκ ἔτι, πῶς τῆτο εἰσακτι-
κὸν ἐκείνης, καὶ μὴ μᾶλλον ἀναιρετικὸν εἶναι φήσομεν;

Εἰ δὲ ἐνδεχομένη ἴσως ἰς μερικῶς προτ- 495
διορισμῶ. Εἰ δὲ ἐνδεχομένη τῇ ὥς τὰ πολλὰ,
καὶ πὶ τῶν πλείνων ἔτω νοεῖν τὸ λεγόμενον ὑποβαλ-
λέσθαι, καθόλου ἡθικῶς συνίστησι πρότασιν, ὥς εἴ τις
εἴποι κῆφον ὁ νέος, καὶ πρὸς ἡδονὴν εὐκατάφορος. Οὐ
γὰρ τινὰ δηλώσει, ἐδὲ μὴν πάντας, τὰς δὲ γε
πλείονας.

Ὅθεν καὶ ὁ Δημοσθένης εὐχομαι εἰ- 496
πὼν τοῖς θεοῖς, κξ. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης ἀ-
νάρθρως εἶρηκε, πρῶτον θεοῖς εὐχομαι κξ.
Εἶτα καὶ τὸ πληθυντικὸν ἐν ὕλῃ ἀναγκαῖα τε καὶ ἀ-
δυνάτω, καθάπερ καὶ τὸ ἐνικὸν τὸ καθόλου σημαί-
νει ἐπ' ἀκριβές, οἷον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀπο-
θανεῖν, τῆτέσι πᾶσιν. Ἐπιθεωρεῖται τοῖς τριγώ-
νοις τὸ τὰς τρεῖς δυσὶν ὁρθαῖς συνεξιστάσθαι, τῆτέσι
πᾶσιν. Εἰ δὲ ἐνδεχομένη τὸ ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ.

Φημί γὰρ τὲς μὲν Α'θηναῖς εὐφρεῖς εἶναι, ἀφρεῖς δὲ καὶ παχεῖς τὲς Βοιωτὲς, ἥτοι τὲς πλείονας.

497

Τὸν γῆς Σικελίας ἀρχιεπίσκοπον τοῦ πίκλην Κεραμέα. Οὐκ ἦν ἀρχιεπίσκοπος Σικελίας ὁ Κεραμεύς, ἀλλὰ μιᾶς τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ πόλεων, ἡ Ταυρομένιον ἐκαλεῖτο. Ἐν δὲ Σικελίᾳ πόλεις ἦσαν πάσαι πολλαί, ὧν τινὰς ὁ Μάλχος ἐν βίῳ Πυθαγόρῃ κατέλεξε, περὶ αὐτῆς ἐπιδημηκότος λέγων ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Σικελίᾳ, καὶ πόλεις καταλαβόντος δεδωλωμένας ὑπ' ἀλλήλων καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἀκρῶν ἐλευθερώσαντος Κρόλωνα, καὶ Σύβαριν, καὶ Καλάνην, καὶ Ρ'ήγιον, καὶ Ἰμέραν, καὶ Ἀκράγαντα, καὶ Ταυρομένιον, καὶ ἄλλας γινάσ. Περὶ ὧν καὶ τὸ τῆς Κωνσταντίνου τῆς πορφυρογεννήτης περὶ θεμάτων τῶν τῆς βασιλείας πᾶν ἡμᾶς διέξεισι Βιβλ. Β'. ἔχει δὲ πόλεις ἐπιστήμους (ἡ Σικελία) γῆν γε Συράκυσαν, καὶ τὸ καλούμενον Ταυρομένιον, καὶ αὐτὴν γῆν Ἀκράγαντα, καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις, τὰς μὲν ἡρημωμένας παρὰ τῶν Σαρακηνῶν. Τὴν μὲν δὲ Συράκυσαν ἐπὶ Βασιλεῖς γ' αἰοιδίμους βασιλέως παρέλαβον οἱ Σαρακηνοὶ, τὸ δὲ Ταυρομένιον ἐπὶ Λέοντος γ' σοφωτάτου.

498

Πρώτης γὰρ γνώσεως σημαντικαὶ συγχαίνουσιν αἱ δεικτικαὶ τῶν ἀνθρωπινῶν. Κατὰ Θεόδωρον δευτέρα γνώσις ἐστὶν ἡ ἀναπόλησις τῆς προεγνωσμένης, ὃ ταυτὸν εἶπεῖν σὺν Ἀπολλωνίῳ ἢ κατ' ἀναφορὰν προσώπου προκατειλεγμένους ἐπανέσχε-

ψις. Ἦτοι ἔν τὰ διὰ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν δεικ-
 νύμενα πρώτως ὑποπίπτει τῇ γνώσει, ἢ μὴ πρῶ-
 τως, ἀλλὰ καὶ πρότερον ἔγνωτο, δείκνυται δὲ ἔχ
 ἵνα γνωσθῇ, ἀλλ' ἵνα τι τέτων κατηγορηθῇ. Εἰ
 μὲν ἔν ἐκεῖνο, πρώτης ἔσονται γνώσεως σημαντι-
 καὶ αἱ δεικτικαὶ τῶν ἀντωνυμιῶν· εἰδὲ τῆτο, δευτέ-
 ρας πάντως. Πολλάκις ἔν, ἐκεῖνος σὲ καλεῖ, ἀκέ-
 σας, πρὸς τὸν προεγνωσμένον ἀναπολήσας, κατὰ
 δευτέραν γνώσιν ἀνέδραμον, ὁ ποιήσας με ὑγιῇ ἐκεῖ-
 νος μοι εἶπε κτ. Διακριτέον δὲ δὴ καὶ τὰ γινωσκόμε-
 να, πῇ ποτε τῇ γνώσει καθυποβάλλεται. Συμβαίη
 γὰρ ἂν τὸ αὐτὸ ἄλλως καὶ ἄλλως κατὰ πρώτην γνώ-
 σιν γινώσκεισθαι καὶ κατὰ δευτέραν διὰ τῆς ἀντωνυ-
 μίας δεικνύμενα. Ἐν γὰρ τῷ, οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ
 ἀγαπητός, προσωπικῶς μὲν δευτέραν γνώσιν ἢ δεῖ-
 ξις ὑπαγορεύει· ἦν γὰρ δῆλος καὶ γνωρίμος· τῷ δὲ
 λόγῳ τῆς υἰότητος πρώτην· τῆτο γὰρ ἦν ἀγνοέμε-
 νος. Ἐν δὲ τῷ, ἔτος ἐστὶν ὁ μέλλων λυτρεῖσθαι τὸν
 Ἰσραὴλ, δευτέραν γνώσιν ἐκίνησεν· ἐκάτερον γὰρ
 προέγνωτο τοῖς ἀκέσασιν, αὐτὸς τε ἐκεῖνος, καὶ ὡς ἔ-
 μελλέ τις ἔσεσθαι, παρ' ἧ τῷ Ἰσραὴλ γένοιτο ἂν
 ἡ λύτρωσις. Μόνη δὲ ἡ τῶν ὅρων συνάφεια ἦν ἀγ-
 νοσμένη, ἦν ἔχ οἱ ὅροι καθ' ἑαυτὸς, ἡ δὲ κατὰ τὴν
 ἀπόφασιν κατηγορία πρώτως γνωστὴν καὶ ταύτην ἐ-
 ποίησεν. Ὡσαύτως δὲ καὶ τῷ, αὐτὸς ἔφα, δευτέρα
 ἐδηλῆτο γνώσις, ἡ πρὸς τὸν γνωριμώτατον Πυθα-
 γόραν ἐγίγνετο ἀναπόλησις. Πρὸς μὲν ἔν ταῦτα ἐ-
 κεῖνο μόνον ἐστὶν εἰπεῖν, ὅτι τῶν δεικτικῶν, ἢ τριαῦ-

τα, κειμένων, δεικνύειν ἐστὶν ἔκ ἀναφέρειν τὸν νοῦν
 πρὸς τὸ ἤδη προεγνωσμένον, καὶ ἡμεῖς συναινέσομεν.
 Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξηγητὴς καλῶς ἂν ποιόη ἡμῖν ὁμολογή-
 σας, ὅτι συνεχῆς λίσαν ἢ τῶν δεικτικῶν ἀντὶ τῶν
 ἀνοφορικῶν θέσις. Τέτο γὰρ αὐτὸς κατωτέρω ὁμο-
 λογήσει (ἐν τοῖς περὶ Ἀντωνυμ.), ἐν οἷς ἐρεῖ, ὅτι
 ὀπηνίκα τῶν δεικτικῶν ἢ ἐκεῖνος καὶ οὗτος
 εἰ δεικνύεται τὰ ὑπ' ὅψιν, ἀναφέρειται δὲ λαῦ-
 λα κτ. Εἰκὸς δὲ, καὶ εὐκαιρον ἅμα ἦν ἐνταῦθα ση-
 μειωθῆναι τε καὶ διορισθῆναι, ἐν οἷς εἰ περὶ τῶν ἀν-
 τωνυμιῶν καθ' ἑαυτάς, ἢ δὲ πρώτην, ἢ δευτέραν γνῶ-
 σιν κινεῖν πεφύκασιν, ὁ λόγος.

499

Εἶγε τὸ ἐν τῷ νῷ πρότερον τὸ ἐν τῇ αἰ-
 σθήσει. Τοιῷδε λόγῳ πᾶσα γνῶσις δευτέρα ἀ-
 ποδείκνυται ἔσα. Τὸ γὰρ πρότερον εἶναι τι ἐν τῇ
 αἰσθήσει, ἢ ἐν τῷ νῷ, ἐδὲν ἄλλο νοεῖν παρέχε-
 ται, ἢ ὅτι ἐδενὸς ἐδόλως ἀντιλαμβάνεται ὁ νῆς, εἰ
 μὴ πρότερον τὴν εἰδοποίησιν ἔχε τὸ αἰσθητήριον κι-
 νηθέν. Ὡς ἐδὲν ἂν εἴη κατὰ πρώτην γνῶσιν, εἰ
 παντὸς ἡγήσεται ἐξ ἀνάγκης ἢ αἰσθησις. Οὐχ ἔ-
 τος ἀλλ' ἐν ἐστὶ τῶν γραμματικῶν ὁ νῆς, ἐδὲ πα-
 ραθέσει τῇ τῆς αἰσθήσεως πρὸς τὴν γνῶσιν, τῇ
 μὲν τὸ πρῶτον, τῇ δὲ τὸ δεύτερον ἀπονέμει, γνῶ-
 σιν δὲ γνῶσει τῇ αὐτῇ παραβάλλοντες, πρώτην μὲν
 ὀνομάζουσιν, εἰ πρῶτον ὑπείσέρχεται τότε τὸ γνωσι-
 κὸν ἢ ἔννοια, νέηλυσ οἷον τῇ διανοίᾳ ἀσαφῶς οὐ-
 τω καὶ ἀορίστως πρᾶσιπτεσα· δευτέραν δὲ καλεῖται
 τὴν ἀναπόλησιν τῇ καὶ ἄλλοτε νοηθέντος τε καὶ γνω-

σθέντος, τὴν σαφῇ διατῆτο, ἅτε δὴ συνήθη, καὶ ὠρισμένην τυγχάνουσιν. Ἐξ ὧν ἂν τις μάλιστα εἰσβάλοι, πρῶτας μὲν εἶναι γνώσεις τὰς τῶν καθόλου, ὡς ἀορίστων, δευτέρας δὲ τὰς τῶν κατὰ μέρος, ἅτε ὠρισμένων. Ἐνθεντοι πρὸς μὲν τὸν ἀγνοῶντα ἄνθρωπος τις ἀορίστως ἐστὶν ὁ τύψας με, πρὸς δὲ τὸν εἰδότες ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τέτων ἡ πρώτη γνώσις καὶ κατ' αἰσθήσιν· ἐδὲ γὰρ εἶδεν τὸν τύψαντα ὁ πρὸς ὃν ὁ λόγος, ἐδ' ἀκήκοέ τι περὶ αὐτῆς ποτέ. Ἡ δὲ δευτέρα μᾶλλον ἔοικε προχωρεῖν τῇ αἰσθήσει, ὡς τὸν ἄνθρωπον ἀναφέρουσα, ὃν ἰδὼν οἶδε τυχόν, καὶ περὶ αὐτῆς τι ἀκήκοε.

Τρίτης δὲ πάλιν αἱ συνάρθροι τῶν ἀνα- 500
φορικῶν ἀνθρωπινῶν. Ἡ μὲν πρώτη γνώσις ἐστὶ τῆς μὴ προκατειλεγμένης, μηδὲ προεγνωσμένης· ἡ δὲ δευτέρα τῆς προκατειλεγμένης τε καὶ προεγνωσμένης. Παρὰ δὲ τὸ προκατειλεγμένον καὶ μὴ, καὶ προεγνωσμένον καὶ μὴ, ἐδὲν ἂν εἴη. Ἄρα παρὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν γνώσιν ἐκ ἂν εἴη τρίτη· ἥτοι γὰρ προέγνωτο καὶ προκατείλεκτο τὸ φωνῇ ἐκφερόμενον, ἢ ἔχί. Εἰ μὲν ἔν, δευτέρα ἔσαι ἡ γνώσις· εἰ δὲ μὴ, πρώτη.

Δευτέρας γνώσεως (τὰ κύρια τῶν ὀνομά- 501
των) οὐκ ἔστι σημαντικά. Οἷς μὴ προέγνωσαι τὰ κυριωνυμέμενα ξύμφημι, οἷς δὲ προέγνωσαι ἀπόφημι. Διὸ καὶ τὸ, Ἀριστοτέλης φιλοσοφεῖ, εἰς αὐτὸν ἀνάγει ἡμᾶς τὸν περιώνυμον ἐν φιλοσόφοις, καὶ ἀνάρθρως ἐκφερόμενον. Τὸ δὲ Ζερδούς, καὶ μυριάκις

ρήθῃ, καὶ μυριάρθως ἐξενεχθῇ, καὶ ἂν δευτέραν γνῶ-
σιν κινήσειεν, ὥς ὁ Ζορόαστρος ἐστὶν ἀγνοούμενος. Ἐν-
θεντοι ἐδὲ τῇ δυνάμει τῆς ὀνόματος, ἢ τῆς ἄρθρου
καθ' αὐτὰ τελεῖται ἢ κατὰ τὴν δευτέραν γνῶσιν
ἀναπόλησις, ἀλλὰ τῇ δυνάμει τῆς προενέσης τῷ ἀ-
κρόντι πρώτης, ἣτις ἀνίσταται οἶον καὶ διεγείρεται κι-
νημένη εἶθ' ὑπὸ τῆς ἄρθρου, εἴτε καὶ ὑπὸ τῆς κυρίας ὀ-
νόματος.

502

Ὅτι μὴ τῶν προσλαβόντων τὰ ἄρθρα.
Ἀπλῶς λέγει τῶν ὀνομάτων, ἢ ὀνόματα· ἔτω γὰρ
καὶ ἔχει τὸ ἀναφέρεσθαι καθ' ἑαυτὰ, τὰ δὲ κύρια
ἢ τοιαῦτα ἔχει τὸ ἀναφέρεσθαι ἐξ ἰδίας ποιότητος,
δυναμένης τῆς κυριωνυμίας ἐν τέτοις, ὅσα καὶ τὰ ἄρ-
θρα τοῖς παρὰ ταῦτα. Οὐδὲ γὰρ εἰκὸς τὸν τοσούτον
τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα τεχνολογίαν Ἀπολλώνιον ἔ-
τω προφανέσιν ἐμπίπτειν ταῖς ἀντιφάσεσι, καὶ μὴδὲ
μεμνήσθαι, ὧν πρὸ μικρῶς ἔθετο, ἀλλ' ἐν ἔτω σμι-
κροῖς θεωρήμασιν αὐτὸν ἑαυτῷ ἀντιπεριῖσασθαι.

503

Ἀλλ' ἐδὲ πρώτης γνώσεως εἰσὶ σημαν-
τικὰ καὶ. Τὰ κύρια φησὶν ὀνόματα δευτέρας γνῶ-
σεως καὶ ἔστι σημαντικά. Εἴτα ὡς ἐδὲ πρώτης· οὐκ ἔν
ἐδὲ μιᾶς, καὶ ἔστιν ἔτι (ἐδὲν γὰρ λοιπὸν) ἀσήμαν-
τα. Ἐπεὶ δὲ τῆτο ἄτοπόν πως δοκεῖ, εἰς ἐκεῖνο τέως
καταφεύγει, τὸ λέγειν ὡς ἔστιν ἀόριστα. Ἀλλὰ γὰρ
καὶ τὸ ἀόριστον, πῶς ἐκ' αὐτῶν νοητέον, ἀπορεῖν ἄξιον.
Ἦτοι γὰρ ἀόριστα κατὰ τὸ πολλὰ σημαίνειν, ἢ κα-
τὰ τὸ μηδέν. Καὶ εἰ τῆτο, ἐδὲ τὸ ἐπενεχθὲν τῆς
ἀορισίας τῆς ἀσήμαντα πάντα εἶναι ταῦτα ἀπήλλα.

ξεν. Εἶδ' ἐκεῖνο, καὶ πολλῶν τίθεται σημαντικά, ἥ-
 τοι κατὰ εἰννοίαν τὴν αὐτὴν, ἢ καὶ ἑτέραν. Ἀλλ'
 εἰ τὴν αὐτὴν ὡς τὰ καθόλου, καὶ προσηγορικὰ ἔσαι
 κοινὴν τὴν εἰσὶν σημαίνοντα τὰ μὴ προσηγορικὰ ἐν
 ὑποθέσει, ἀλλὰ κύρια. Εἶδ' ἑτέραν, ὡς τὰ ὁμώνυ-
 μα, πάλιν ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἤκομεν δυσκολίαν τὴν πρῶ-
 την· σημαίνοντα γὰρ, ἥτοι πρῶτην κινήσει γινώσιν
 τὴν τῇ μὴ προεγνωσμένην δηλονότι, ἢ δευτέραν τῇ
 προεγνωσμένην· ἔδεν γὰρ μέσον· οὐκ ἄρα ἔδετέραν.
 Ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ θαυμάζειν ἔπεισιν ἐπιεικῶς, πῶς
 ταῦτα τοῖς μὲν σημαντικοῖς τῇ λόγῳ μέρεσιν ἐνα-
 ρίθμια τάττεται, εἶδ' ὡς κενά τε καὶ ἄχρηστα ἀποσκυ-
 βαλίζεται; Ληπτέον τοίνυν, ὅτι αἱ τῶν ὀνομάτων δυ-
 νάμεις ἀπαξαπάντων ἀπλῶς, ψήφῳ τῇ τῶν ὀνο-
 μαθετῶν, πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα συμβολικῶς τὸν
 γένεσιν ἀνάγεσσι, τὸν τὰς σχέσεις εἰδότα τῶν συμβόλων
 πέτρων πρὸς τὰ δηλέμενα· καὶ τὰ μὲν ὡς ἵππηχεν-
 τα, καθόλου τινὰς καὶ ἀόριστος τῶν πραγμάτων ἐν-
 νοίας ἐν ἡμῖν διεγείρουν, οἷον κύκλος ἐν γένει τὴν
 τῇ τοιᾷδε σχήματος· τὰ δὲ μερικάς τε, καὶ ὠρισμέ-
 νας, οἷον κύκλωψ τὴν τῇδε τῇ ἀνθρώπῳ. Εἰ μὲν ἐν
 ἡ συμβολικῇ ἀναφορᾷ αὕτη δήλη ἢ τῷ ἀκρόντι, ση-
 मानτικὸν ἔσαι τῆνομα, καὶ προσηγορικὸν ἢ πρὸς τὸ
 καθόλου ἀναφέρον καὶ ἀόριστον, καὶ κύριον πρὸς τὸ ἐν
 μέρει καὶ ὠρισμένον. Εἰ δ' ἄδηλος ἡ ἀναφορὰ, ἔδὲ σύμ-
 βολον ἔσαι, ὁπότερον τῆνομα ἢ, ἔδὲ σημαντικὸν, ἔ-
 δὲ ὄνομα. Φέρε δὴ ὁ ἀνωτέρω κληθεὶς αὐτὸς κα-
 λείτω Ζερδούς, καὶ τῷ μὲν Ἑλληνι ἀσήμαντον ἔσαι

μὴ ἔχοντι συμβαλέσθαι τὴν πρὸς ὃ ἐτέθη δηλῶν
 ἀπόνευσιν, τῷ δὲ Πέρσῃ, καὶ τῷ Ἀραβί, εἰ τὴν θέσιν
 ἔγνω, σημαντικώτατον ἐστὶ, καὶ τὴν Ζοροάστρῃ αὐτῷ
 παρίσῃσιν ἔννοιαν. Οὕτως ὅτι τῶν παρῶν ὀνομάτων,
 ἤτοι ἄνθρωπόν τινα νοεῖν παρέχεται ἐκφερόμενον ἀο-
 ρίστως, καὶ ἔδὲ κύριον ἔσαι τὴν σημασίαν, ἀλλ' ἰσα-
 δύναμον τῷ τίς ἄνθρωπος, ἢ τινὰ ὠρισμένως, καὶ τό-
 τε δὴ σημαντικὸν ὄν, τὴν προσήκυσαν αὐτῷ σημα-
 σίαν ἔσαι καὶ κύριον. Οὐ δὲ τὸν λέγοντα πρὸς τὸν
 μὴ συνιέντα ὑποθετέον· ὁμοιον γὰρ ἐστὶν, εἰ μηδεὶς
 εἶπεν, ἢ γὰρ εἰ ἐτερέτισε. Πρὸς δὲ τὸν διὰ τῆς κα-
 τὰ τὸ ἔς ὑπηχίσεως αὐτίκα μάλα ἐπὶ τὰ λεκτὸν
 ἀνατρέχοντα· λεκτὸν δὲ διὰ τῆς κυρίας ὀνόματος τὸ
 πρόσωπον, ἢ πρόσωπον ὠρισμένως, ὃ πραεγνωσμέ-
 νον ἐστὶ. Σημαντὸν ἄρα ἐστὶν αὐτῷ τὸ κατὰ δευτέραν
 τὴν γνώσιν γνωσκόμενον. Ἀλλ' ἐστὶν ὃς Δημήτριον,
 Φέρ' εἰπεῖν, ἀκέσας, τὸν λεγόμενον ὃ συνέβαλε.
 Τὶ θαυμαστὸν; καὶ γὰρ καὶ ἄλλος τὸν ῥόμβον τίποτε ση-
 μαίνει, ἠγνόησεν. Ἀλλ' ὥσπερ δὴ πρὸς τὸν συνιέν-
 τα δύναμιν ἔχειν λέγεται τῷτο πρὸς τὴν τῆς εἰδους
 ἐκφανσιν, ἔτως ἐκεῖνο πρὸς τὴν τῆς ἀτόμῃ· πρὸς δὲ
 τὸν μὴ, ἐκάτερον, ὥσπερ καὶ πᾶσα λέξις, σημασίας
 ἠμοίρησε.

Τῶν ἀτομικῶν δοκέντων ὀνομάτων εὐρεῖν
 κύριον, φημὶ δὴ τῆς πρώτης καὶ κατὰ μέρος
 οὐσίας σημαντικὸν, ἢτοι τῶν ἀμυχάνων. Φύ-
 σει μὲν ἔτως ἔχει, ἀμύχανον ἐστὶν εὐρεῖν ὄνομα ὃ-
 σίας γνωριστικὸν, ἔτε τῆς καθόλου, ἔτε τῆς κατὰ

μέρος. Θέσει μέντοι καὶ συμβολικῶς, ὡς τῇ ὑπε-
 χήσει εἰς ἔννοιαν ἡμᾶς ἐνάγον τῷ, ὃ δηλῶν ἐτέ-
 ρη, ἀτόμου, ἅπαν κύριον ἐστὶν ἀπαραιτήτως ση-
 μαντικόν.

Ὅτι μὴ συνάρθρως, ἢ μετ' ἐπιθετικῆς 505
 ἐπεκφορᾶς. Λέγε δὴ σὺ πρὸς τὸν ἀκέσαντα,
 ὅτι Ἀριστοτέλης ἔφησε τῷτο, καὶ μὴ συνιέντα τις ὁ
 ἀνὴρ, λέγε δὴ, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης, ὅτι Ἀριστοτέ-
 λης ὁ σοφὸς, ἀνύσεις ἑδέν. Δεῖ γὰρ πρῶτον τὰ
 χαρακτηριστικὰ πάντα ἅμα λαβεῖν, ὅσα ἑδενὶ ἄλλω
 εἰς ταυτὸ συγκυρεῖ, καὶ οὕτω τοῦ ὀνομαζομένου
 προσώπου συγκροτῆσαι τὴν ἔννοιαν τὴν ἀτομικὴν.
 Ἀλλὰ γὰρ τούτου γενομένου, καὶν ἀνάρθρως καὶ
 ἀνεπιθέτως αὐτὸ μόνον Ἀριστοτέλης ἐξενεχθῇ, τὴν
 τῷ ἀνδρὶς γνῶσιν ἐμποιήσῃ.

Ἐξ ἐλάττωτος ἀριθμοῦ εἰς τὸ πλεῖον 506
 καὶ πληρὺς ἀναγρέχειν. Σύνηδες τῷτο ῥήτορ-
 σίτε, καὶ συγγραφεῦσι, καὶ τοῖς κατ' ἐμφασίν τινα
 τὸν λόγον διαχηματίζουσι· τοῖς δὲ τεχνικοῖς ἕκ ἐ-
 φεῖται, ἐν ᾧ μάλιστα κανονίζοντες κατὰ τὴν σφίσι
 προκειμένην διδασκαλίαν, τὰ παρεπόμενά τισι μετὰ
 ἀκριβείας ὀρίζουσιν. Ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης τὰ ἴδια τῆς
 ἐσίας, καὶ τῆς ποιότητος, καὶ ποσότητος ἐκτιθέμενος,
 παρέπεται φησὶ τῇ ἐσίᾳ, ἢ τῇ χέσει, κξ. τὸ, καὶ
 τὸ, καίτοι μὴ πάτη. Στενολογεῖν δὲ τῷ Ἀριστο-
 τέλει ἕχ ἥττον, ἢ τῷ Θεοδώρῳ ἐμέλησεν. Ἄλλως τε
 ἑδὲ κομιδῇ ὀλίγα τὰ τῷ ἄρθρῳ ἀνεπίδεκτα ὀνόμα-
 τα ἐστὶν, ὡς ὀλιγωρήσαντα τῆς ὀλιγότητος εἰς τὸ

πληῖρες ἀναδραμεῖν, ὃ λέγεται, καὶ εἰπεῖν, ὅτι τὰ προλακτικὰ πάντων ὧν ὀνομάτων προλάλλεται. Ἐπὶ τέτοις δὲ ἔχ' ἅπαξ τέτο εἶρηκεν, ἐμμένων δὲ τῇ καθόλου ἀποφάνσει καὶ κατωτέρω ἐρεῖ, ὅτι τὰ μὲν προλακτικὰ ὀνομάτων καὶ μετοχῶν καθόλου προλίσθεται, ἀντωνυμιῶν δὲ οὐ πασῶν. Ἐνθα ἀντιδιασέλλων τὰς ἀντωνυμίας τῶν ὀνομάτων κατ' ἐδὲν ἄλλο ἢ τέτο, τὸ καθόλου ἢ μὴ, εὐκαιρον ἦν ἐκ τῆ μὴ πασῶν τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τὸ μὴ πάντων τῶν ὀνομάτων προσσημεῖσθαι. Οἱ δὲ τὸναντίον καθόλου ὧν ὀνομάτων λὰ ἄρθρα προλίσθεται φησὶ, καίτοι ἀντωνυμιῶν οὐ πασῶν.

507 Πῶς δὲ καὶ ὑπολακτικὸς ἐνλαῦθα. Οὐκ ἄλλως δηλ., ἢ εἴ τις ἐρμηνεύσειεν, ὁ ἄνθρωπος, ὃς ἂν ἔλθῃ, μεινάλωμε.

508 Ἡ ὅτι ἔτε το δεύτερον λθ' συλλογισμὸς σχῆμα κξ. Τῆ συλλογισμῆ ὥδε προβαλλομένη. Πᾶν τὸ ποιεῖν ἀναπόλησιν προεγνωσμένῃ τινός, ἄρθρον ἐστὶ. Τὸ δὲ ὑποτακτικὸν ποιεῖ ἀναπόλησιν προεγνωσμένῃ τινός. Τὸ ἄρα ὑποτακτικὸν ἄρθρον ἐστίν. Ἡ ἀπάντησις προδήλως ἀναικεία.

509 Μὴ πτωλικῶν προηγόμενον ἔκ' ἐστὶν ἄρθρον. Εἰ εἰδοποιὸν ἄρθρον τεθῇ τὸ τῶν πτωτικῶν προηγεῖσθαι, τὸ ὑποτακτικὸν πάντως ἔκ' ἐστὶν ἄρθρον. Ως εἴπερ εἰδοποιὸν τεθῇ τῆ σχήματος τὸ ὑπὸ πλειόνων γραμμῶν περατῆσθαι, ὁ κύκλος ἔκ' ἂν εἴη σχῆμα. Τὸναντίον δὲ, εἴ τις εἰδοποιὸν ὑποδείξῃ τῆ ἄρθρον τὸ τοῖς πτωτικοῖς ὑποτάττεσθαι, τὸ

προτακτικὸν ἔτως ἐξαρθρεῖ. Τῶν τοιούτων δοξασ-
μάτων ἡ δύναμις πᾶσα ἐκ τῆς ὑποθέσεως ἤρτηται
(ὅρα Ἀριθμ. 453).

Ἡ μὲν γὰρ σύνληψις ἐκ τῶν ἀπλῶν 510
ἐπὶ τὰ σύνθετα. Ἡ δὲ ἐπαγωγή ἐκ τῶν ἐπὶ
μέρους, ἅπερ ἐστὶ τὰ σύνθετα, ἐπὶ τὰ καθόλου, ἃ
ἐστὶν ἀπλᾶ. Καὶ ἐστὶν ἡ ἐπαγωγή κατὰ ἀναλυτικὴν
ἀκολουθίαν, τῆς συλήψεως λεγομένης κατὰ συν-
θετικὴν.

Ἐντυχον γὰρ αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας οἶχό- 511
μεναι, αἱ δὲ ἐπὶ Χίῳ. Ἐνταῦθα τὸ πληθυντι-
κὸν ἐστὶν ἡγούμενον.

Ὀρικὴν γὰρ τὴν τῆνικαῦτα ποιῶμεν τὴν ζήτη- 512
σιν. Οὐ ζήτησιν ὀρικὴν, ὡς ἐπὶ τῶν σάσεων, αἷς ζη-
τεῖται τι, περὶ ἧς μεταξὺ τῶν κατηγορούντων τε καὶ
συνηγούντων ὁ ἀγὼν, καὶ ἐξ ἧς ὁ τῷ ἀτελεῖς κατ'
αὐτὸ προῦποκειμένους τε καὶ ὁμολογεμένους ἑκατέρω
τῷ μέρει διορισμὸς ἅπας ἤρτηται, ἀλλ' ὀρικὴν
ἐκφορὰν ποιῶμεν, ὡς ὅρον ἀποφάνσεως τὴν φω-
νὴν ἐκδεχόμενοι, ἧς τῷ μὲν σημανομένους κατηγο-
ρεῖν ἔδεν πρόκειται, αὐτῆς δὲ τῆς φωνῆς, ἢ φωνῆ,
κατὰ τὴν ὕλην κειμένης τι ἐπιλέγειν. Ἡ σαφέσε-
ρον εἰπεῖν, ἡ μὲν κατὰ ῥήτορας ὀρικὴ ζήτησις τὴν
παιότητα, ἥτοι δυνάμιν τῷ ὅρι σκιαπεί ζητητικῶς
καὶ ἐναγωνίως. ἡ δὲ κατὰ Γραμματικὰς ὀρικὴ ἐκ-
φορὰ τὴν φωνὴν αὐτὴν ὡς λεκτόν τι ἐπιθεωρεῖ,
τῆς δυνάμεως παντελῶς ἀμελήσασα.

513

Ε'γὼ γέγραφα, οὐδὲν ἕτερον λέγει, ὅτι
μὴ ἐγὼ μόνος καὶ οὐχ ἕτερός τις. Οὕτως ἔχει
ὡς τὰ πολλά. Ἀλλ' ἦν ποτε μετὰ γενικῆς διαίρε-
τικῶς ἐνεχθῆ, οἷον ἐγὼ εἰμὶ τῶν τὴν σάσιν παυσάν-
των, ἢ τῶν διεγυειράντων, πόρρω τῆς τῆς ἄλλης ἐκ-
κλείειν ἢ ἀντωνυμία, καὶ ὑποτίθῃσι συνεισάγεσα. Καὶ
ἄνευ δὲ γενικῆς, ἢ κατὰ διασολήν, κατ' ἐμφασιν δὲ
μείζονα φέρεται. Παῖδας ἐγὼ λόγους ἐγεννησάμην.
(Συνέσ). Εἰμὶ μὲν γὰρ ἐγὼ φιλήκοος καὶ φιλόμεσος
ἀτεχνῶς, καί τοι μὴ πάνυ ἔμπειρος ὢν μεσικῆς (Δίων
Χρυσ). Ε'ρεῖ δὲ κατωτέρω καὶ ὁ Θεόδωρος, ὅτι προσί-
δεμεν τὴν εὐθείαν . . . ἦλοι πλείονος ἐν-
δείξεως ἔνεκα, ἢ διασολῆς, ὃ τῷ φθάσαντι
εἰρηῶσαι αὐτῷ, ὡς αἱ εὐδεῖαι πρὸς ἀντιδιασο-
λήν ἀεὶ ἑτέρων λαμβάνονται, ἥκιστα σύμφω-
νον ἐστί.

514

Εἴποι ἄν τις πρὸς τὰ διηπορημένα καὶ.
Τῆ Θεόδωρος εἰπόντος, τὰς τῆ τρίτης κτητικῆς ἀντω-
νυμίας μὴ χρῆναι πρὸς ἕτερον πρόσωπον συντάσσειν
ἄνευ τινὸς ἑτέρου ἀντωνυμικῆς πτωτικῆς, τῆ τὸν κτή-
τορα αὐτὸν παριστάνοντος, καὶ προφανῶς ἐλεγχο-
μένους, πλήθει τε χρήσεων, αἷς καὶ ἑτέροις δίχα τὰς
τριτοπροσωπίας ταύτας κτητικῆς πρὸς ἕτερον πρό-
σωπον συνταττέσθαι ἐντυγχάνειν ἐστί, καὶ δὴ καὶ λό-
γῳ, καθ' ὃν ἐκ ἀναγκαῖον τὸ ἕτερον τῶν ἀντωνυ-
μικῶν εὐτόνως ἀποδείκνυται ὄν, ἢ πρὸς ἕπος οἶμαι
τὰ ἐπιφερόμενα, δι' ὧν τὴν τῆς θέσεως διαμαρτίαν
θεραπεῦσαι ὁ ἐξηγητὴς ἐπεχείρησεν. Εἰ γὰρ ἐκ

παραλλήλῃ ἢ τὸν κεκτημένον δηλῶσα ἐπιτάσσε-
 ται, καὶ εἰ ἔκ ἀναγκαία πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λό-
 γος σύνταξιν ὁμολογεῖται, καὶ εἰ ἔχρηζεν τῆς
 ἐπιταγματικῆς ἢ τριτοπρόσωπος κτητική, ὅτι μὴ
 εἰς ἐπίτασιν δείξεως (ταῦτα γὰρ ἐσὶν, οἷς πρὸς τὰ
 διηπορημένα ἀπαντᾷ ὁ ἐξηγητικὴς). Τὰ αὐτὰ δὲ
 ἐπίσης καὶ ταῖς κατὰ τὸ πρῶτον, καὶ δεύτερον πρό-
 σωπον κτητικαῖς προσήκοντα ἐσίτε, καὶ λέγεται.
 Πῶς ἔτι τὴν αὐτὴν ψῆφον περὶ τέτων κακείνης ἤνευ-
 κεν ὁ Θεόδωρος, ἀλλὰ τὰς ἐναντιωτάτας; Πῶς διέ-
 κρινε τὰ μὴ διαφέροντα, ἐφ' οἷς ἔδὲ βραχεῖαν τὴν
 διαφορὰν ἀναδέχονται; Πῶς γὰρ μὲν εὖ μάλα
 φησὶ, καὶ δίχα ἐτέρῃ συντάσσεσθαι ἀντωνυμικῇ, τὴν
 δὲ πρὸς αὐτὸ ἀπαρέσκεισθαι (τὴν τῇ τρίτῃ λέγω),
 καὶ οἷον ἐδελοκακεῖν πρὸς ὅπερ ἔκ ἀποπέφυκε σχε-
 δὸν ἀποδυσπετέσαν, διὰ τῇ ἀφελῶς πάνυ καὶ γλυ-
 κέως ἐπενεχθέντος μὴ ἐδέλιν παρέστησε; Πῶς
 ἐκεῖνο μὲν ὀρθόν, τῆτο δὲ σόλοικον (σολοικισμὸς
 γὰρ ἐστὶ φησὶ κτ.) ἀπεφήνατο; Ἡ' ἐκεῖνο ἦν ἀ-
 παθῶς κρίνοντος, καὶ περὶ τῇ Θεοδώρῃ εἰπεῖν τὸ
 ἀνωτέρω περὶ τῇ Ἀπολλωνίᾳ ἀνυποσώλως λεχθέν,
 ὡς καινὸν ἔδεν ἄνθρωπον ὄντα καὶ τὸν Θεό-
 δωρον ἔστιν οὐ μὴ ἐφιστάνειν.

Ἐνθεν τοι γὰρ ἔτερον καὶ. Περιττὸν τοῦτο 515
 προσσημεῖον. Ἐν γὰρ ὠρισμένως ἐσὶν, εἰς ὅπερ ἂν
 ἀντιμεταβαίη, τὸ μὲν πρῶτον εἰς ὃ τὸ δεύτερον, τὸ
 δὲ δεύτερον εἰς ὃ τὸ πρῶτον.

Περὶ τῆς δὲ ἐνλαῦδα γὰρ ἐνικὸν καὶ. 516

Ἀνωτέρω δὲ ἐπὶ τῶν ἀφύων τέναντίον, ἵνα ἐνδειχθῇ
ἢ τῆ ἰχθυδὶς σμικρότης. Οὐδεὶς γὰρ ἂν ἀφύην μίαν
ἐδ' ἂν πρίαιτο, ἐδ' εἰς βρώσιν παραθείη, ἀλλ' ἀ-
φύας.

517 Εἴ γὰρ δὲ ἔχω τὸ φῶς, ἐκ ἄρα ἔχω τὰς
ὀφθαλμούς. Ὅσον γε κατὰ τὸ λεγόμενον, ἦτοι
τὸ ἐκφερόμενον· ἔχω δὲ, καὶ πολὺ πρότερον, ὥς δι'
ῶν κακείνο. Εἰ μὴ γὰρ, ἐδ' ἂν ἐκείνο, ἐδεμιᾶ μη-
χανῇ· εἰ διὰ τέτων ἐκείνο, καὶ τὰ δι' ῶν τῇ ἔξει πρό-
τερα τῆ δι' ὅ· καὶ ὅτι ἐκείνο τέτρεσ συνεισάγει, ἐκ
ἀνάπαλιν. Ὅ γὰρ φῶς ἔχων, καὶ ὀφθαλμοὺς ἐξ ἀ-
νάγκης· εἰ δέ τις ὀφθαλμοὺς ἔχοι, ἐ πάντως καὶ φῶς
ἔξει.

518 Κατὰ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τὰς κατὰ κά-
θετον προσβαλλέσας κξ. Διὰ μὲν τῆς ἀντα-
νακλάσεως οἰκειότερον τὸ τῆς ἀντιμεταβάσεως ἀ-
ναπτύσσεται· τὸ δὲ τῆς αὐτοπαθείας ἁμεινόν τις
ἐξεικάζει τῶν καμπύλων ἐχὶ ταῖς μὴ ἐπισρόφοις,
οἷον παραβολαῖς, ὑπερβολαῖς, κογχοειδέσι, καὶ ταῖς
τοιαύταις, ταῖς δὲ πρὸς ἑαυτὰς ἐπανιέσαις, οἷον κέ-
κλοις τε, καὶ ἐλλείψεσι.

519 Ωνητάμην οἶκον, καὶ οἶκον δίδωμι σοί.
Ἀδηλον εἰ περὶ τῆ αὐτῆς ὁ λόγος, τῆ οἴκου διὰ τὴν
κατὰ τῶν πολλῶν οἴκων κοινότητα ἀδιαφόρως ση-
μαίνοντος τῆτον, ἢ ἕτερον. Οὐ μὴν τῆτο συμβαίνει
καὶ ἐπὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων, ἅτινα ἐν τῷ λόγῳ ἐ-
παναλαμβάνόμενα πολλάκις, καὶ δύο, καὶ πολλάς ἐτι

ἐννοίας συνάγει πρὸς τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον. Οἷον ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς.

„Ζεὺς πρῶτος γένετο, Ζεὺς ὕστατος ἀργικέραυνος
„Ζεὺς κεφαλὴ, Ζεὺς μέσσα, Διὸς δ' ἐκ πάντα
τέτυκται.

„Ζεὺς ἄρσιν γένετο, Ζεὺς ἄφθιτος ἔπλετο νύμφα.
„Ζεὺς πυθμὴν γαίης τε, καὶ ἔρανοῦ ἀσερόεντος.
„Ζεὺς βασιλεὺς, Ζεὺς αὐτὸς ἀπάντων ἀρχιγένε-
θλος.

Οἰομένους ἐκάλερα γὰρ εἶδη γῆς ἀποφάν- 520
σεως ὀριστικὰ εἶναι. Καὶ ὁρθῶς ἦπε· πολὺ δὲ
διαφέρει ἀπόφασις ἀοριστίας.

Ὡς περὶ ἀντανάκλωμένη κξ. Οὗ καὶ ἄλ- 521
λαχθ' ἔφην (478), τὸ τῆς ἀντανάκλάσεως οἰκειότε-
ρον ἐστὶν εἰς εἰκόνα τῆς ἐν ταῖς συντάξεσιν ἀντιμετα-
βάσεως, ἢ τῆς αὐτοπαθείας.

Ἀλλ' ἡ ἐπίγε γων αὐτῷ προτβαλῶσα κξ. 522
Εἰν γῶ σῶζω γὰρ, ἡ κατὰ τὴν σωτηρίαν μετά-
βασίς ἐπὶ τὰ ἐμὰ μένους τῇ δυνάμει τῆς ῥήματος,
τῷ λόγῳ τῆς σχέσεως ἐπὶ ἐμὲ αὐτὸν νοεῖται δια-
βαίνουσα μὲν, ἐκ ἀντιμεταβαίνουσα δέ· Ἡ δὲ ἀν-
τανάκλασις ἀντιμετάβασίς τις κυρίως ἐστὶ. Τίς γὰρ
μετάβασις ἀπὸ τῶν ἐμῶν ἐπ' ἐμέ; Πῶς δὲ τὸ ῥῆμα
τὸ τὴν μετάβασιν ταύτην ὑποδηλῶν, ἦτοί κείμενον,
ἢ τελάχιστον νοούμενον;

523 Τῆς γὰρ γενικῆς ἡ συνδέου αὐτόθεν αὐτὴν ὑπεμφαινέσης. Τίνα δὲ; τὴν χέσιν. Ἀλλ' ἡ προσβολὴ διὰ ῥήματος μεταβατικῆ γίνεται καὶ σοὶ ἐτέθη εἰπόντι, ἐπὶ τῶν αὐτῶν προσβαλῶσα, καὶ νοήσαντι τὴν ἐνέργειαν. Τῆς δ' ἐνεργείας ῥῆμα μεταβατικὸν ἂν εἴη σημαντικὸν μόνον.

524 Παιζόντων δὲ τὰ τοιαῦτα, ἐν ἐδετέρῳ γὰρ αὐτῶν αὐτοπάθεια ἀναφαίνεται. Σὺ δ' ἐβέβη καὶ μετὰ τὴν ἀνάλυσιν, ὡς ἔοικε, μένειν ἐν συνδέσει ἔτι ἤδη ἀναλυθέν. Ὡς εἰ καὶ τις ἀκέσας, ὅτι αἱ πρὸς κάθετον προσβάλλεσαι (ὡς ἀνωτέρω ἔφασκες) τῇ φωτὸς ἀκτῖνες ἀντανεκλώμεναι, ἐπὶ τὸ προβαλὸν ἐπιστρέφουσιν, εἴτα τινὸς τὴν πρώτην προσβολὴν χωρὶς τῆς δευτέρας ἀντεμβολῆς τιθεμένη, ὁ δὲ διαπυνθάνοιτο λέγων, καὶ πῶς ἡ ἀντανάκλασις ἐν ἑκατέρᾳ χωρὶς τῶν κινήσεων; Τί γὰρ; ἀλλ' ἡ τέτο τὰ τεθέντα ἀθετεῖν ἐστὶ, καὶ μὴ μένειν τοῖς δόξασιν; Ἡ τῆς σφαίρας τὸν τοῖχον πρὸς ὀρθὰς (ἐλήφθη γὰρ καὶ τέτο) παίσας, καὶ πρὸς τὸν βαλόντα ἐπισρεψάσης, ὁ μὲν τὸν ἀφ' ἑτε, καὶ τὸν ἀμέσως πρὸς ὃν ὄρον, καὶ τὸν ἐμμέσως, ὅς αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἀφ' ἑ, ὑφ' ἐν λογισάμενος, εἴποις ἂν ὅτι ἀντανάκλασις τὸ πρᾶγμα ἐστίν. Ἄλλως δὲ τις τὴν ἀπὸ τῆ παίοντος ἐπὶ τὸν τοῖχον κίνησιν ἐννοῶν χωρὶς τῆς ἀπ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν παίσαντα, ἢ τὴν ἀπὸ τῆ τοίχου ἐπὶ τὸν παίσαντα ἄνευ τῆς ἀπὸ τέτῃ ἐπ' ἐκείνον πρώτην, εἴτ' ἄρνοιτο τὴν ἀντανάκλασιν, τὴν ἐπ' ἐδετέραν μὲν ἑ, ἐφ' ἑκατέραν δὲ ἅμα περαινομένην, τί οὖν; οὐκ

ἂν εἴη καταγέλαστος ὁ τοιοῦτος; Ἀλλ' οἶμαι δὴ· οὐ γὰρ ἐξ ἑκατέρου χωρὶς, ἐκ δὲ τῶ συναναμφοτέρου ληπτέον τὸ τῆς ἀντανάκλασάως. Γελοῖον οὖν κατ' αὐτὸ καὶ τὸ λέγειν, ὡς ἐν ὁδελέρῳ αὐτῶν αὐτοπάθεια ἀναφαίνεται, συνδέτω μὴ προκειμένης ἀντωνυμίας· ἐν ἑκατέρῳ γὰρ ἅμα ἀναφανήσεται. Ἡ σύ γε εἶπες, ὅτι ἔδὲ ἡ ἐμαυτῷ σύνθετος ἐστίν, ὅτι ὁδετέρου τῶν ἐμῶ καὶ αὐτῷ, ἐξ ὧν ἐκείνη σύνθετος; Ὡς περ ἐν τῷ ἐξ ἑκατέρων ἐνταῦθα ὅλον ἐν ταῖς ἀντωνυμίαις ἡ σύνθετος, ὥτως ἐπὶ τῶ ἐγὼ σώζω, ἅπερ ἐκκλητάμην ἐγὼ, ἰαλῆσι ἰάμα, τὸ ἐξ ἑκατέρων τῶν λόγων ἐν ταῖς συντάξεσιν ἡ ἀντανάκλασις, ἣν ὁρῶτερον ἄν τις ὀνομάσειεν ἀντιμετάβασιν, ἢ αὐτοπάθειαν, καὶ πάνυ πολὺ διαφέρει τὸ ἐγὼ δεομαίτω βοηθῆσαι μοι τῶ ἐγὼ σώζω ἢ κεκλημένα ἐμοί. Αὐτοπάθεια γὰρ κυρίως ἢ κατὰ μίαν καὶ μόνην μετάβασιν, τὸ αὐτὸ πρὸς ἑαυτὸ ἐπιστρέφουσα, καὶ τὸν αὐτὸν ἕνα τῷ πράγματι, λόγῳ δὲ δισπὸν ὅρον, ἀφ' οὗτε, καὶ πρὸς ὃν ἀναδεικνύσα.

Τὴν δὲ ἰῆς ἐνεργείας ἐπὶ τὸ ἐνεργοῦν 525 ἐπαναστροφὴν οἰητέον γίγνεσθαι κατὰ κυκλικὴν περιαγωγὴν, κξ. Εὐ ἔχει, καὶ νῆ Δία σύμφωνα ταῦτα, οἷς ἀνωτέρω ἔφαμεν. Λοιπὸν εἴ, τέττε τεθέντος, τὴν τεθρυλλημένην ἀντανάκλασιν τῆς αὐτοπαθείας ἀποκρέσασθαι, καὶ πὶ τὴν ἀντιμετάβασιν ἀναπέμψαι.

526 Τὸ σῶζω γὰρ ἑμαυτῷ κατὰ γραμμικὴν εὐ-
 θυωρίαν. Οὐχ ἔτις αὐτὸ, τὸ δὲ σῶζω γὰρ τὰ,
 κατὰ γραμμικὴν ἔστιν εὐθυωρίαν. Ἐπ' ἐκείνῃ δὲ θεω-
 ρεῖται τις ἐπὶ τὸν πρῶτον ὅρον ἐπάνοδος, οἷα ἐκ ἐν-
 τέτῳ ἐμφαίνεται. Αἱ δὲ εὐθεῖαι πρὸς τὰ αὐτὰ ἀνε-
 πίστροφαι εἰσὶ.

527 Ἡ ν συνίστησιν ἤτε πρὸς ὀρθὰς γῆ δια-
 μέτρῳ γῆ κύκλῳ ἀπ' ἁκρας ἀγομένη, καὶ ἡ
 περιφέρεια εὐθυνθεῖσα. Τὴν κατὰ τὴν ἐπαφὴν
 γωνίαν ἀποδείκνυσιν ὁ Εὐκλείδης πάσης ὀξείας ἔσαν
 ἐλάσσονα (Βιβλ. Γ'. Πρωτ. Ις.). Ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ ἐ-
 τερόκοιλος, ἡ ὑπὸ τε τῆς ἀπτομένης δηλ. καὶ τῆς πε-
 ριφερείας. Ὁ δὲ Σχολιαστὴς ἐνταῦθα τὴν περιφέ-
 ρειαν πρὸς τὸ δοκῆν εὐθύγων, εὐθύνης αὐτὸς ἐγένετο
 ἄξιος· τὴν γὰρ γωνίαν εὐθύγραμμον ἀναδείκνυσιν·
 εὐθύγραμμος δὲ γωνία οἷας ἔν δοθείσης ἐλάσσων
 ἐκ ἔστιν ἑδεμία, καθ' ὅτι πᾶσα εὐθύγραμμος γω-
 νία διχάζεσθαι πέφυκε (Εὐκλείδ. Πρωτ. Θ'. Βιβλ.
 Α')., καὶ μέτρον ἔχει τὴν ἐναπολαμβανομένην τοῖς
 σκέλεσι τῷ κέντρῳ τῇ κορυφῇ γεγραμμένην κύκλου
 περιφέρειαν, τὴν διαιρετὴν εἰς ἀεὶ διαιρετὰ τυγχά-
 νουσιν, ἥς τῇ διαιρέσει καὶ ταύτην συνδιαίρεσθαι ἐπά-
 ναγκες. Λανθάνει δὲ καὶ ἄλλως, ὅτι τὴν περιφέρειαν
 εὐθύγων, τὴν κατὰ τὴν ἐπαφὴν γωνίαν ἀναιρεῖ· εὐ-
 θυνθεῖσα γὰρ ἡ περιφέρεια, τῇ ἀπτομένη συνεφαρ-
 μόσει, καὶ εὐθείας ὀυσης μιᾶς, ἑδὲ γωνία ἔσαι, ἥς ἐκ
 δυοῖν ἡ φύσις. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔγωγε κατὰ τῆς
 Γεωμετρίας ἡμάρτηται. Ὁ δὲ τῷ λόγῳ σκοπὸς, δι' ὃν

ταῦτα παρετέθη, ἔδ' αὐτὸς εὐσόχως χωρεῖ. Α'. γὰρ εἰς εἰκόνα τῆς ἀπὸ τῆς κτήματος ἐπὶ τὸν κεκτιμένον ἀντιμεταπτώσεως γωνίαν λαμβάνει ὀρθὴν, οἷαν ἀποτελεῖν φασὶ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τὰς κατὰ κάθετον προσβαλλέσας, εἴτα ἐχομένως γωνίαν ὀξείαν, ἣν συνίστησι, φησὶν, ἡ ἀπ' ἁκρας τῆς διαμέτρου πρὸς ὀρθὰς, καὶ ἡ περιφέρεια, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον εὐσυνθεῖσα. Ἀλλὰ γὰρ ἡ πρῶτον ληφθεῖσα γωνία, ἅτε δὴ ὀρθή, οἶασεν ὀξείας μείζων ἐσὶν· ἡ δὲ δεύτερον, οἶασεν ὀξείας ἐλάσσων. Ἡ αὐτὴ ἄρα καὶ μείζων, καὶ ἐλάσσων οἶασεν, ἢ τί ἀσοχώτερον;

Ἡ μὲν γὰρ αὐτοπάθεια πάθος ἀφ' ἑαυ- 528
 τῆς λυγχάνει δηλοῦσα. Τὴν αὐτοπάθειαν, ἡ αὐτενέργειαν, ἐκ ἀπὸ τῶν αὐτοπαθῶν, ἡ αὐτενεργητικῶν ῥημάτων αἱ συντάξεις ἐπιδείκνυνται· ἀλλ' ἀπὸ τῆς τοῦ αὐτοῦ ὑποκείμενον εἶναι καὶ τὸ ἀφ' ἧς πρόεισιν ἡ ἐνέργεια, καὶ τὸ εἰς ὃ περατῆται, καὶ ἐνεργητικῶς ἢ συντεταγμένος ὁ λόγος, καὶ τε καὶ παθητικῶς· οἷον ἐγὼ σώζω ἑμαυτὸν, καὶ ἐγὼ σώζομαι ὑπ' ἑμαυτοῦ, ἑκάτερον αὐτοπαθείας ἐνδειξὶν ἔχει· αὐτοπαθεὶς δὲ ῥῆμα ὥδε ἢ πάρεσιν ἰδεῖν. Εἴτα καὶ ἐν αὐτοπαθεῖ ῥήματι εὖροις ἂν τὴν ἑτεροπάθειαν, οἷον ἐγὼ πάχω ταῦτα ὑπὸ σοῦ· καὶ ἐν αὐτοενεργητικῷ τὴν αὐτοπάθειαν, οἷον σὺ μάχη σαυτῷ. Καὶ περιπτὸν ἄρα τὸ ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν ῥημάτων τὸν λόγον πειρᾶσθαι δίδόναι, τί ὅτι αὐτοπάθεια εἴρηται, καὶ ἐκ αὐτενέργειας. Ἡρκει δὲ οἶμαι τὸ μικρῷ πρόθεν εἰρημένον εἰς ἐπίλυσιν τῆς αλλως

ὁ πολλὰ λόγῳ ἀξίας διαπορήσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ
 τῆς αὐτοπάθειας ὀνόματι ἐμφαίνεται καὶ τὸ τῆς αὐ-
 τενεργείας. Εἰ γάρ τις ἐπαναλαβὼν εἴποι, ὅτι καὶ
 ἀνάπαλιν, δώσομεν (ἐπεικῶς γὰρ ἐν τῇ κατ' αὐ-
 τοπάθειαν συντάξει καὶ αὐτενέργησίς τις γινομένη
 τελεῖται, καὶ ἀνάπαλιν · ὁ γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ πάσχειν
 λεγόμενος, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἐνεργεῖν νοεῖται, ὅ,τε
 πρὸς ἑαυτὸν ἐνεργεῖν, καὶ πάσχειν ἀφ' ἑαυτοῦ) · οὐ
 μὴν ἐντεῦθεν δίκαιον ἐκεῖνος προτενεῖ τὸ ἀπόρημα
 πάλιν, διατὶ μὴ καὶ αὐτενέργεια; ἐνὶ γὰρ εἰπεῖν ὥς
 ἐκείνως, ἐπεὶ ἕδεν διαφέρει. Εἶχε δ' ἂν αὐτὸς πα-
 ραπλησίως ἀπορεῖν, καὶ εἰ αὐτενέργεια ἐλέγετο, καὶ
 μὴ αὐτοπάθεια. Διὸ καὶ τῷ ἑτέρῳ ἤδη ἀποκληρω-
 θέντος, τὸ ἕτερον εἰσῶθεῖν ἐθέλειν καινοτομῆντα,
 ἄλογον κομιδῇ καὶ κῆφον.

529 Τὰ αὐτοενεργητικὰ αὐτοενέργειαν δη-
 λοῦντα ὁ συνεισάγει καὶ τὴν αὐτοπάθειαν.
 Καὶ τις ὁ τῷτο ἐγγυώμενος, ὅτι τὰ αὐτοενεργητι-
 καὶ αὐτοενέργειαν δηλοῖ;

530 Τὸ μὲν ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ μόνῳ τὴν αἰτίαν
 ἔχει, τὸ πεφυκέναι ἀλλοιοῦν. Ἀλλ' ὥσπερ
 δὴ τὸ πάσχειν, μᾶλλον δὲ τὸ πάσχον, ἐν ἑαυτῷ μὲν
 ἔχει τὸ πεφυκέναι ἀλλοιῆσθαι, κατ' αὐτοπάθειαν
 ἀλλοιούμενον, ἐν ἄλλῳ δὲ τὸ ὑπότινος ἀλλοιῆσθαι
 κατ' ἑτεροπάθειαν, οὕτω τοι καὶ τὸ ποιεῖν ἐν ἑαυτῷ
 μόνῳ τὴν αἰτίαν ἔχει τὸ πεφυκέναι ἀλλοιῆν, ἥτοι
 ἑαυτὸ κατ' αὐτοενέργειαν, ἢ ἄλλο κατ' ἑτεροενέρ-
 γειαν.

Τὴν δὲ κατὰ τὰ λοιπὰ εἶδη ἐπὶ τῆς διαι- 531
 ρέσεως. Βεβιασμένως πάνυ μοι δοκεῖ ταῦτα λέγε-
 σθαι πρὸς ἕδεν χρεῖῳδες. Τὶ γὰρ δεῖ τὴν ἐπὶ τῆς
 διαιρέσεως τῆς εἰς χρήσιν εἰς τὴν τῆς κινήσεως
 κατὰ πᾶν εἶδος σημασίαν μεταλαμβάνειν; Ἡ ἔχ
 ἔτις ἐκ τῆς τῶν διαιρεμένων αὐτῶν σημασίας χε-
 δόντι πᾶσαν δύναμιν τῇ προθέσει ταύτῃ ἀποκλη-
 ρώσομεν; Ἀλλὰ γὰρ πολὺ τι διαφέρει τὸ διαιρεῖν
 τὸ γεννᾶν, καὶ ἀλλοιῖν, καὶ αὖξιν κτ. Γελοῖον δὲ γέ-
 νεσιν ἀναπλάττειν ἐπὶ τῆς τῶν γενῶν εἰς τὰ εἶδη
 διαιρέσεως. Αἱ γὰρ γενέσεις τῶν ἀτόμων, ἔχῃ τῶν
 εἰδῶν (ταυτὸ δὲ λεγέω καὶ πὶ τῶν ἄλλων κινήσεων).
 Εἴτα καὶ ἕδὲ χωρὶς φθορᾶς ἑτέρας ἢ ἑτέρας γένεσις.
 Ἐν δὲ τῇ γενέσει τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἀλόγον, διὰ τὸ
 ζῶν διαιρεμένον, τίποτ' ἂν ἢ τὸ φθειρόμενον; Ἀλλ'
 ἔρεῖς ὡς ἐκ κυρίως· τῆτο μὲν ἔν ἐστιν ὃ καὶ μέμφομαι,
 τὴν κατάχρησιν.

Τὸ δὲ δεσπολικὸν ἐκεῖνο καὶ ὑπερκόσ- 532
 μιον σῶμα. Ὑπερκόσμιον καλεῖται Α'. καὶ τὸ νοε-
 ρὸν ὃν τῇ φύσει καὶ αἴον, οἷον αἱ τῶν ἀγγέλων
 ἱεραρχίαι ὑπερκόσμιοι γεραίρονται. Β'. Καὶ τὰ ὑ-
 πὲρ τῇ οἰκισμένην γῆν, καὶ τὰ περίγεια, ταυτὸν εἰ-
 πεῖν τὰ οὐράνια τῶν σωμάτων ὑπερκόσμια. Γ'. Καὶ
 τῶν ἑρῶν ὃ ὑπὲρ τὸ πρῶτον κινέμενον ἀκίνητος
 ὑπὸ τῶν Θεολόγων εἰσαγόμενος ἑρῶν ὃ ἐμπύριος,
 ὃ εἰς μονὴν καὶ ἑδραν αἰωνίαν τῶν μακαρίων ἀφωρισμέ-
 νος. Δ'. Καὶ τὰ ἐν αὐτῷ δὲ σώματα τῶν μακαρίων.
 Ε'. Καὶ ἡ ἀσκήσεις καὶ ἐγκρατείας τὸν ἑξω νεκρώ-

παντες ἄνθρωπον, ὡς ἄρα ἔξω σαρκὸς γενόμενοι
 καὶ αἰσθήσεως, καὶ καθάπαξ τῷ κόσμῳ ἀποταξάμε-
 νοι ὑπερκόσμιοι. 5. Καὶ τὸ τιμιώτερον τῆ ὅλης κόσ-
 μος, ταύτη γε καὶ ὑπερκόσμιον, οἷον ἡ ψυχὴ· τί γὰρ
 δώσει ἄνθρωπος ταύτης ἀντάλλαγμα; Τὸ ἐν Δε-
 σποτικὸν σῶμα ἐκ ἂν κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον ὑ-
 περκόσμιον λέγοιτο, σῶμα ἀληθὲς ὄν, καὶ ἔκ κατὰ
 φαντασίαν. Ὁρᾶτε γὰρ, Φησὶ, σῶμα σάρκα καὶ ὀστέα
 ἐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα, ὥσπερ καὶ
 καὶ ὁ Σχολιαστὴς ὀρθῶς τε καὶ εὐσεβῶς ἀπεφώνησε εἰ-
 πὼν, ὅτι ἔτε ἀπλῆ, ἔτε ἀσώματος φύσις. Ἀλλ'
 ἔδὲ δὴ κατὰ τὸ δεύτερον, ἢ τρίτον σημαίνόμενον· τρο-
 σείληφε γὰρ ἐκ τῆ καθ' ἡμᾶς φυράματος αὐτὸ,
 ἵνα τὸ συντριβὲν ἀνακαινίσῃ, καὶ θεώσῃ τὸ πρόσλημ-
 μα. Κατὰ δὲ δὴ τῶν σημαινομένων τὸ τέταρτον ὑ-
 περκόσμιον ἂν ῥηθεῖν, ὅτι καὶ μακάριον, μετὰ δὲ τὴν
 ἀνάληψιν καὶ τῷ λόγῳ τῆ περὶ· πρὸ γὰρ τῆς ἀνα-
 λήψεως ἐν τῷ κόσμῳ ἦν καὶ εἰς τὸν κόσμον
 ἐλήλυθε τῇ σαρκὶ περιγραπτῶς ὁ τῇ θεότητι
 ὢν ἀπερίγραπτος. Κατὰ δὲ τὸ πέμπτον, σῶμα ὑ-
 περκόσμιον ἐκ ἔξει, ὥσπερ τὸ τῶν ὁσίων, φύ-
 σει δὲ, ὡς τῶν κατὰ προαίρεσιν παθῶν, ἢ καὶ τῶν
 ἀπροαιρέτων, ἃ διοχλεῖτε καὶ ἐπισκοτεῖ τῷ λογισι-
 κῷ, ὑπέρτερον, καὶ ἁμαρτίας ἐκτός. Κατὰ δὲ τὸ
 ἕκτον μάλιστα ὑπερκόσμιον, ὡς ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῆς
 κόσμος δοθὲν, καὶ τυθὲν ὑπὲρ ἡμῶν. Λέγοιτο δ' ἂν
 ἑβδομον πρὸς τέτοις ὑπερκόσμιον, καὶ διὰ τὸ μὴ κατὰ
 τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπείων γεννήσεων κρα-

πέντας δεσμούς, ὑπὲρ φύσιν δὲ, καὶ ὑπὲρ λόγον δια-
πλασθῆναι τε καὶ συσῆναι, ἀσπόρως τε καὶ ὑπερφυσῶς ἐκ
τῶν παρθενικῶν αἱμάτων τῆς κυΗΣάσης αὐτὸν, εὐ-
δοκίᾳ τῆ πατρὸς, καὶ συνεργείᾳ τῆ ἁγίας πνεύματος, ὡς
ἂν αὐτὸς μόνος εἰδείῃ ὁ σωματωθῆναι αὐτὸ βεληθείς.
Τελευταῖον δὲ Η'. καὶ τῷ λόγῳ τῆς ἐν τῇ ὑπερθέῳ
ὑποστάσει ἀρρήτης ἐνώσεως καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ὄν, καὶ ἐκ
τῆς κόσμου σῶμα ἀληθὲς προσληφθὲν, ὅμως ὑπερ-
κόσμιον. Οὐ γὰρ ἦν κατ' ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν ὑφε-
στὸς, τῇ δὲ θεῖᾳ, καί τοι αὐτὸ φύσει τε καὶ ἀληθείᾳ
τυγχάνον ἀνθρώπινον, καὶ διὰ τῆτο θεανδρικόν. Ταῦ-
τα μοι σεσημείωται ἐν τῷ, γὰρ δεσπολικὸν ἐκεῖ-
νο καὶ ὑπερκόσμιον σῶμα, διὰ τῆς τὴν ἐναν-
θρώπησιν ἀθετήσαντας ἐν τῷ σῶμα ἀπ' ἔρανου
ληφθὲν ἀμφιεννύειν τὸν σαρκωθέντα κύριον Θεὸν
ἡμῶν, καὶ προφάσει δῆθεν εὐσεβείας τὴν δι' ἄφα-
τον φιλανθρωπίαν ἄχρι τοῦ μορφωθῆναι τὸν δε-
λον κένωσίν τε καὶ συγκατάβασιν αὐτοῦ παραγρά-
ψαντας.

Καὶ γῆς γῶν κατ' οὐρανὸν φωσῆρων ἀντι- 533
θέσεως. Η' τῶν φωσῆρων ἀντίθεσις (εἴτις ἀκριβώ-
σειε τὸ πρᾶγμα) ἔ κατὰ διάμετρον ἀπλῶς τελεί-
ται, ἀλλὰ κατὰ ἄθροισμα δυοῖν ἀνίσων ἡμιδιαμέ-
τρων, ὧν ἡ μὲν τῆς κατὰ τὸν ἥλιον περιφορᾶς ἐστίν,
ἡ δὲ τῆς κατὰ τὴν Σελήνην, ἢ ὡς ἄλλως τὸ αὐτὸ
εἰπεῖν, κατ' ἄθροισμα τὸ ἐξ ὅλης τε τῆς τῆς Σελή-
ναίς οὐρανῆ διαμέτρου, καὶ τῆς ἀπὸ τέττε ἐπὶ τὴν τῆς
ἡλίου τροχίαν ἀποστάσεως. Καὶ τοίνυν τοῖς ἐκ τῆς τῶν

Φωσήρων ἀντιθέσεως ληψομένοις τὴν κατὰ διάμετρον λεγομένην, ἥτοι τὴν μεγίστην ἀπόστασιν, ἢ ἐπὶ τὴν ΙΕ'. τῆ Γ', ἐπὶ δὲ τὴν Η'. τῆ αὐτῆς ἰτέον, τὴν ἀποφαινομένην, ὅτι τῶν ἀφ' ἑνὸς τῶν ἐκτὸς τῆ κύκλου ἐπὶ τὸ κοῖλον τῆς περιφερείας ἡγμένων, μεγίστη μὲν ἢ διὰ τῆ κέντρος, μείζονες δὲ τῶν ἑκατέρωθεν τῆ κέντρος ἑγγιον, ἐλάσσονες δὲ αἱ ἀπώτερον. Οὕτω γὰρ ἔχει, εἰ κατὰ μὲν τὸ Γ τεθῇ ἢ Γῇ ὡς κέντρον, περὶ δὲ τὴν Γῆν ἢ τῆς Σελήνης τροχιά ΣΒΘΔΘΒΣ, καὶ περὶ ταύτην ὁ περιέχων κύκλος ἢ τῆ Η' λίς, καὶ ἐκεῖνη μὲν Σελήνη Σ, ἐν ταύτῃ δὲ Η' λίος Η. Ἐν τῇ τῶν Φωσήρων ἀντιθέσει, τῇ κατὰ τὴν εὐθείαν ΗΔΓΣ, ἢ μεγίστη τέτων ἐσὶν ἀπόστασις (διὰ τὴν Η'. τῆ Γ'). Αἱ δὲ ἀποστάσεις ΗΒ, ΗΒ, ἐν αἷς ἀμφίκυρτος γίνεται, ἐλάσσονες, καὶ αἱ ΗΘ, ΗΘ, ἐν αἷς διχότομος, ἔνθα καὶ οἱ τετραγωνισμοί, ἔτι ἐλάσσονες. Ἐλαχίστη δὲ ἢ ΗΔ, ἢ κατὰ τὴν ἑνὴν. Ἐξ ὧν τὸ ἀνωτέρω ρηθὲν φανερόν, ὅτι ἢ μεγίστη τῶν Φωσήρων ἐν ἀντιθέσει ὄντων ἀπόστασις ἢ κατὰ διάμετρον ἐσὶν, ἀλλ' ἥτοι κατὰ τὸ ἐξ ἀμφοῖν τῶν ἡμιδιαμέτρων ἄθροισμα, ὅπερ ἐσὶν ΗΓ + ΓΣ, ἢ γὰρ κατὰ τὸ ἐκ τῆς ὅλης διαμέτρος τῆ Σελήνης οὐρανῶ, καὶ τῆς ἀπὸ τούτου ἐπὶ τὸν Η' λίον ἀποστάσεως, τέτεσι ΔΣ + ΔΗ.

534 Καθ' ἣν καὶ ἢ σελήνη γῇ παρεμπλῶσει γῆς γῆς ἀμαυρῆσαι δι' ὅλον, κξ. Οὐκ οἰητέον, ὡς ἀειποτε τέτο συμβαίνει, ἀλλ' ἥτοι τῶν Φωσήρων τυχόντων, ὡς φασιν, ἐν τοῖς δεσμοῖς, καθ' ἃς ἀμέλει

αἰτροχιαὶ τέτων ἀλλήλας τέμνειν νοῦνται, ἢ τῶν
 δεσμῶν ὅτι ἔγγισα. Εἶδει γὰρ, εἶπερ ἄλλως, ἐν
 ἀπάσαις ταῖς Πανσελήνοις συμβαίνειν ἐκλειψιν. Καὶ
 τὸ δι' ὅλα δὲ μετὰ προσοχῆς ρητέον· ἀκριβῶς γὰρ
 ἐν τοῖς δεσμοῖς τῶν φωσήρων ὄντων, γένοιτ' ἂν δι'
 ὅλα καὶ ὁ σκοτασμός· εἰδὲ μὴ, συμβαίη ἂν καὶ αὐτὸς
 κατὰ τὸ μείζον καὶ ἔλαττον, ἀνάλογον δηλονότι ταῖς
 πρὸς τὰς δεσμὸς ἐγγύτησι.

Ὁ μὲν σύνδεσμος πλείονα ποιεῖται γὰρ 535
 ἔνωσιν, ἢ δὲ πρόθεσις ἔκ ἑχει γὰρ ἴσην
 δύναμιν. Τὸναντίον δὲ δοκεῖ ὑπερτερεῖν εἰς δύνα-
 μιν τῷ ἐνὲν τὴν πρόθεσιν. Τῷ γὰρ συνδέσμῳ ἀ-
 πλῶς ἐνοποιῶντος, ἢ πρόθεσις καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ
 ἐνεργείᾳ πολλάκις συνημμένα ὑπεμφαίνειν αὐτὰ ἐ-
 θέλει. Καὶ καθ' αὐτὸ δῆλον, ὅτι διαφέρει τῷ οἶνον
 καὶ ὕδωρ εἶπειν, τὸ οἶνον σὺν ὕδατι καὶ ἐσράτευσεν
 εἰς τὴν Τροίαν Ἀχιλλεύς, καὶ ὁ ἐξ Ἰθάκης ἦρως,
 ἀλλ' ὁ μὲν σὺν Πατρόκλῳ διετέλει κινδυνεύων, ὁ δὲ
 μετὰ Διομήδῃ ἦει κατάσκοπος. Σκύθε δ' ἔρχο-
 μένῳ κ.

Τῆς δὲ συν πρὸς γὰρ ἐν τὸ διάφορον. 536
 Εἴτε τις τὴν συν τῆς ἐν ἐπὶ τῶν ὑπερσίων προσώ-
 πων ἐγκρίνοι, κατὰ τὸν μέγαν Βασίλειον, τὸν πα-
 τέρα τῷ υἱῷ συνεῖναι, ἢ ἐνεῖναι λέγειν ἀποφαινόμε-
 νος, εὐσεβέστερον, εἴτε τὸναντίον καὶ τὴν ἐν τῆς συν,
 κατὰ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, διὰ τὸ ἐγὼ ἐν τῷ
 πατρὶ, καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί, ἔδεν ἀπάδον τῆς εὐσε-
 βείας φθέγγεται. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς κτιστῆς φύσεως

ως, ἢ τὰ μὲν ὑσιωδῶς προσεῖναι λέγεται, τὰ δὲ ἐπεσιωδῶς τε καὶ ἐνδεχομένως, τάχα τις ἐκ τῶν προθέσεων διαφορὰ παρεγγενήσεται τῷ νοήματι, εἰμήτι ἄλλο, διὰ γὰρ τὴν χρῆσιν· ἐπεὶ συμβεβηκὸς εἶναι ὠρισαίτε καὶ λέλεκται γὰρ ἐν γινι, καὶ γὰρ ἐν νύπαρχον, καίτοι καὶ τῆτο μετὰ διασολῆς. Προσετέθη γὰρ τὸ μὴ ὡς μέρος, ὅπερ ἐστὶν (εἰ μεταφυσικώτερον ἐκλάβοις) μὴ ὥς τι τῶν ἐν τῇ περιλήψει τῶ νοημένων, καὶ κατὰ βάθος ἐμπεριεχομένων, καὶ τὸ τί ἦν εἶναι αὐτῷ συγκροτέντων, ταυτὸν εἰπεῖν, ὡς πάθημα καὶ προσὸν ὑσιωδες. Ἐν δὲ τῇ ὑπερσίῳ τριάδι ὑδὲν ἐνδεχομένως, ἢ ἐπεσιωδῶς, ἢ κατὰ συμβεβηκός. Διὸ τὸ σὺν τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν ὑμνεῖσθαι, ἢ καὶ ἐν αὐτῷ, ὁρθοτομεῖται ἀδιαφόρως μεταλαμβάνόμενα.

537

Οἶονεὶ συνέχισις τις ἔσται (ἢ σχέσις) καὶ συνάφεια. Οὐ μοι προσφυῶς ἔχειν δοκεῖ τὸ διὰ συνεχισμῶ τε καὶ συναφείας τὴν σχέσιν ἀναπτύσσειν πειρᾶσθαι, ἥτις ἐν τοῖς ἀπ' ἀλλήλων διηρημένοις εἶναι ἐθέλει. Ἀλλὰ μᾶλλον ἢ συνέχισις, ἀπὸ τῆς ἔχον ἢ σχέσις παρῆκται, καθ' ὅ,τι δι' αὐτῆς ἔχειτι πρὸς τι ἐγγύτητα, ἢ ἀπόστασιν ἀναφερόμενον, οἶον τὴν μὲν τὸ ἴσον, τὴν δὲ τὸ ἄνισον. Διὸ παρ' ὑδενί μοι ἐγένετο εὐρεῖν τὴν σχέσιν συνέχειαν, ἢ συνάφειαν, ἢ τοιῦτο τι ὀνομαζομένην, ὑποδηλῶν ἔνωσιν. Εἴγε καὶ τῶν σχέσεων κατ' Ἀριστοτέλην αἱ μὲν τῷ ἐνὶ βεβήκασιν, αἱ δὲ τῷ ἀριθμῷ, καὶ εἰσὶν ὑδὲν ἥττον σχέσεις αὗται, ἢ ἐκεῖναι. Αἰ δὲ τοιούτοις χρῶνται οἱ

ταῦτα δεινοὶ ὀνόμασιν εἰς ἀνάπτυξιν τῶν πρὸς τι,
ἅττα διάκρισιν τινα ὑπεμφαίνει, ἀναφορὰν (ὡς καὶ ὁ Θεό-
δωρος) ἑτέρω πρὸς ἕτερον λέγοντες, καὶ ἀπόνευσιν,
καὶ συσσημασίαν, καὶ τὰ παραπλήσια.

Μεγαλὸν δυοῖν λινῶν ὁρῶν σχέσις. Δεῖ δὲ 538
τὸς ὁρῶν πληκτικότητος εἶναι σημαντικὸς, ἵν' ἡ μετα-
ξὺ τούτων σχέσις λόγος ἢ ὁ παρὰ τοῖς Μαθηματικοῖς.

Οἱ μὲν γὰρ οἱ ἀριθμοί. Μηδεὶς δ' 539
ἡγείσθω ἀεὶ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν λόγων ὅρῶς τὸς
ἀριθμὸς εἶναι. Εἰσὶ γὰρ λόγον ἔχοντα, καὶ γραμ-
μὴ πρὸς γραμμὴν, καὶ ἐπιφάνεια πρὸς ἐπιφάνειαν,
καὶ σῶμα πρὸς σῶμα, καὶ χρόνος πρὸς χρόνον, καὶ
κίνησις πρὸς κίνησιν, καὶ βάρος πρὸς βάρος, καὶ πάντ'
ὅσα τῷ μείζονος δεκτικὰ εἰσὶ καὶ τῷ ἐλάσσονος, καὶ ἐπι-
τάσεως καὶ ὑφέσεως, ὅροι μαθηματικῶν λόγων εἰσὶ
γινόμενα.

Εἴγε γὰρ ἀναγκαῖον γέγε χρησίμους καὶ 540
γὰρ μὴ γοιούτως ἔμπροσθεν λυγχανεὶ λιδέμε-
νον. Ἐν τῷ πρὸ ἔργου, τὸ ἔμπροσθεν τῆς προθέ-
σεως ὑποδηλέσης, τὸ ἀναγκαῖον ἐμφαίνεται, καὶ
καθ' ὅτι τὸ ἀναγκαῖον ἔμπροσθεν ἐστὶ τῷ χρησίμῳ, ἀλ-
λὰ ἀνάπαλιν, ὅτι τὸ ἐξ ἀνάγκης προηγούμενον τινὲς
πρὸς τὴν ἐκείνου θήραν τε καὶ ἐπιβολὴν ἐστὶν ἀναγκαῖον.
Οἷον ὅτε φησὶν ὁ Θεόδωρος ἐν προοίμ. τῆς περὶ μη-
νῶν πραγματείας, πρὸ ἔργου εἶναι τὰς τῶν μηνῶν ὀ-
νομασίας εἰδέναι, καὶ τούτο νοεῖ, ὅτι τὸ εἰδέναι ὅπως οἱ
μῆνες καλεῖνται, πρόσθε τῷ χρειώδους, ἢ καὶ τῷ μὴ
χρειώδους ἐστὶ, καὶ διὰ τούτο ἀναγκαῖον, ἀλλὰ τούτο δὲ

ὅτι, εἰμήτις πρότερον εἰδείη, πῶς οἱ μῆνες διακρίνον-
ται τοῖς ὀνόμασι παρ' Ἑλλησι, χολῇ γ' ἂν μάθοι
τήν τε προσήκυσαν αὐτοῖς ἀπονέμειν τάξιν, καὶ δι' αὐ-
τῶν κατὰ τὸ δέον χρονολογεῖν, καὶ τὰ τοῖς πάλαι
χρονολογέμενα συνιέναι· καὶ δὴ ὥς τέττε (ὃ τὸ
σκοπιμώτατον, καὶ οὕτως εἰπεῖν τὸ κατὰ πρόθεσιν
ἔργον) ἐκεῖνο ἡγέμενον κατὰ τὰ ὧν ἐκ ἄνευ, ταύ-
τητοι καὶ πρὸ ἔργου εἴρηται, καὶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον μετεί-
ληπται. Πολλάκις δὲ τὸ πρῶτον ἐκ αὐτὸ τὸ ἀναγ-
καῖον ἀπλῶς σημαίνει, τὸ δέ τοι χρήσιμον. Καὶ
τότε πάλιν ἐκ τὸ πρότερον τῷ χρησίμου εἶναι τὸ ἀ-
ναγκαῖον ὑπαγορεύει (ἐδὲ γὰρ λόγος περὶ τῷ ἀ-
ναγκαίῳ τὸ τηνικαῦτα), ἀλλὰ τὸ πρόσθε τῆτο γί-
νεσθαι ἐκείνου, καθ' ὅτι δι' αὐτῷ θεράσιμον ἐκεῖνο,
πρῶτον τε ἀνέφηνεν αὐτὸ καὶ χρήσιμον.

541

Προλιμνέον γὰρ εἰδέναι γὰρ γῶν μηνῶν
ὀνομασίας καὶ. Ἐκ τῶν ἀμέσως ἀνωτέρω ἡμῖν
εἰρημένων φανερόν, ὅτι ἐκ ὁρθῶς ἐκπέφρασαι τὸ ἐν τῷ
προοιμίῳ τῆς περὶ μηνῶν πραγματ. ἐκεῖνο, πρῶτον.
Τίνα γὰρ ἔχει λόγον τὸ, πρὸ γὰρ ἀνὰ χεῖρας ἔρ-
γου δελέον, καὶ περιφραστικῶς εἰπεῖν προλι-
μνέον γὰρ εἰδέναι γὰρ γῶν μηνῶν ὀνομασίας;
Τίς δ' ἂν εἴη ἡ ψιλὴ τῶν δυωκαίδεκα ὀνομάτων εἰδήσις,
οἷα καὶ προτιμηθῆναι τῶν πολλῶν καὶ καλῶν εἰδήσεων,
ὧν πλέων ἐστὶ τὸ τῷ Θεοδώρῳ περὶ μηνῶν σύγγραμ-
μα; Εἴτα δὴ τὸ εἰδέναι τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν πρὸ
ἔργου ὄν, καὶ ἀναγκαῖον κατὰ τῆτο καὶ χρήσιμον, φα-
νερόν ὅτι ἀπαιτεῖται ἔνεκα τῶν εἰρησομένων, ὥς ταῦ-

τα μὲν τέλος λόγον ἔχειν, ἐκεῖνο δὲ μέσθ. Ἀλλὰ μὴν εἰ τέλος ἐστὶ, τῶν δι' αὐτὸ δίκαιως ἂν προτιμῶτο. Ἀρ' ὅν προτιμητέον ἐστὶ τέναντίον τῷ εἰδέναι τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν τὰς ἐφεξῆς διδασκαλίας, ὧν ἕνεκα πρὸ ἔργου ἂν εἴη μόνον (ἔχι δὲ καὶ προτιμητέα) ἐκείνη ἢ εἰδησις, ταυτὸν εἰπεῖν προηγμένη, καὶ πρὸ ὁδοῦ γινομένη, καὶ διὰ τῆτο τὸ χρειῶδες, ἢ καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἔχουσα.

Καὶ ἀνάδικα γὰρ ἤδη κριθέντα. Οὐ μόνον τὰ ἤδη κριθέντα, ἀλλὰ καὶ τὰ πάλιν, ἢτοι δεύτερον κρινόμενα, ἐκεῖνα ἀνάδικα ῥητέον. Τα γὰρ ἀνάδικα καὶ ἤδη κριθέντα ἂν εἴη, ἐμὴν δὲ καὶ τὰ ἤδη κριθέντα παρ' αὐτὸ καὶ ἀνάδικα. Φαίνεται δὲ ἀπὸ τῆς χρήσεως ἀνάδικα ποιῶν γὰρ δεδικασμένα, ἢτοι τὰ ἤδη κριθέντα, ἐμὴν ὄντα παρ' αὐτὸ ἀνάδικα, αὐτὸς ἀνάδικα ποιῶν αἰχροκερδείας ἡττώμενος.

Καὶ ὅταν γὰρ ἐπάνω, καὶ περίγῃ, ἢ περί 543
γῆς δηλοῖ, καλὰ γῆς κάθημαι, καλὰ ἀνδρῶπε γὰρ ζῶον. Πάνυ συνέχεεν ἐν τέτοις τὰς τῆς προθέσεως σημασίας ὁ ἐξηγητὴς, ὑπερβαλέσθῃ τῇ περιεργείᾳ χρησάμενος, καὶ τὰ σαφῆ ἔτιωσ ἀσαφῆ ποιήσας. Τί γάρ ἐστιν ὁ φησὶν ὁ Θεόδωρος; Γενικῇ φησὶ συντάσσεται ἢ καλὰ, καὶ ὅταν σημαίνει γὰρ ἐπάνω, ἔστι δὲ σημαίνοντος παράδειγμα τίθησι τὸ καλὰ γῆς κάθημαι· τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ ἐπάνω τῆς γῆς· καὶ ὅταν τὸ περίγῃ δηλοῖ, ἢ γὰρ περίγῃ, ὁ καὶ διασφαεῖ ἐπιφέρων, καλὰ ἀνδρῶπε γὰρ ζῶον. Καὶ

γὰρ καὶ περὶ τὸν ἄνθρωπον τὸ ζῶον, καὶ περὶ τῶ ἄν-
 θρώπου φαμέν τὸ ζῶον. Ἐς δὲ τὸ κινεῖν ἐνταῦθα
 ἀπορίαν τινὰ, πότερον τρεῖς αἱ τεθεῖσαι σημασίαι
 εἰσὶν, οἷον ἢ μὲν τῶ ἐπάνω, ἢ δὲ τῶ περίγῃ, ἢ δὲ
 τῶ περίγῳ, ἀλλήλων διακρινόμεναι, ἢ δύο εἰσὶ,
 τῶν δύο ἐκ παραλλήλων κειμένων; καὶ εἰ δύο, ἐντίσι
 ποτὲ τὸ ἰσοδύναμον; ἐν τῇ τῶ ἐπάνω καὶ τῶ περίγῃ;
 ἢ γὰρ ἐν τῇ τῶ περίγῃ καὶ τῶ περίγῳ; εἰ δὲ τρεῖς,
 πῶς τριῶν ὄντων τῶν σημαινομένων, καθ' ἃ ἂν ἐν τῇ
 συντάξει κέοιτο ἢ κατὰ, τῇ μετὰ γενικῆς (λέγω δὲ
 περὶ ὧν ἐνταῦθα ὁ λόγος) αὐτὸς ἐν παραδείγμασι
 δυσὶ τὰ τρία παραστήσαι ἠξιώσεν; εἰμήτις εἶποι, ὅτι
 τὰς δύο τῶν σημασιῶν εἰς ἓν παράδειγμα συνείλοχε
 τὸ σημαῖνον ἑκάτερον. Ταῦτά τις ἔτω διασειλάμε-
 νος, εὐχερῶς ἂν φθάσειεν εἰς τὸν τῶ πράγματος διο-
 ρισμόν, εἰ μόνον ἐπισήσειε τοῖς παραδείγμασιν, ὧν
 ἢ χρῆσις εἰς τὸ σαφές ἐρων τῆς λόγου ἀνακαλεῖν.
 Εἰκὸς δὲ ἀπὸ τῶν σαφές ἐρων αἰεὶ ἐπὶ τὴν σύνεσιν τῶν
 ἀγνοομένων χωρεῖν. Καὶ δὲ πρῶτον ἐκεῖνο πρῆπτόν,
 καὶ ῥᾶδιον συνιδεῖν, ὅτι τὸ κατὰ γῆς κάθηται τῆς
 πρώτης ἐς σημασίας τῆς γῆς ἐπάνω διασαφητικόν,
 ἔμην καὶ τῆς δευτέρας τῆς τῶ περίγῃ, καὶ καὶ τοπι-
 κῶς αὐτὸ ἐκληφθῇ. Οὐδεὶς γὰρ ἂν εἶποι, ὅτι τὸ πε-
 ριβάλλον τι, καὶ περιέχον, κατ' ἐκεῖνον αὐτὸς κάθεται,
 ὃ περιβάλλει τε καὶ περιέχει. Εἰ δὲ καὶ μὴ τοπικῶς
 τὸ περί τι ληφθῇ, πολλῷ ἔτι ἂν εἴη τὸ καθῆσθαι
 κατ' ἄλλην τὴν σημασίαν γελοιότερον. Εἰ γὰρ καὶ
 τὸ ἐν τυχὶ σημαίνειν τὸ περίγῃ εἶποι τις, ἀλλ' ἤτοι

καὶ τὸτο τοπικῶς πάλιν, ἢ κατ' ἄλλην ἐννοιαν. Ἀλλ' εἰ μὲν ἐκεῖνο, ἀηδὲς καὶ ἀντὶ καθίξειν τῷ λόγῳ ἐν ᾧ τι ἐσὶν. Εἰ δὲ τὸτο, καὶ πολλῷ ἀλογώτερον ὥς το κατὰ γῆς κάθημαι τῆς τῆ ἐπάνω σημασίας μόνης ἐστὶ διασαφητικόν, καὶ ἔχι τῆς τῆ περίγί. Ἀλλ' ἔδὲ δὴ τῆς τῆ περίγί, ὃ καὶ δεικνύειν πειράσθαι περιττόν. Τίς γὰρ ἂν εἴποι, ὅτι τὸ περίτινος λέγεσθαι τί, ἢ γίνεσθαι, κατ' αὐτὴ καθῆσθαι ἐστὶ; Τέττε ἔν ὧτως ἔχοντος, τὸ δεύτερον τῶν παραδειγμάτων (τὸτο δὲ ἐστὶ τὸ κατ' ἀνθρώπου τὸ ζῶον) λειπόμενόν ἐστιν ὁμολογῆσαι εἰς διασάφησιν τῆ περίγί καὶ τῆ περίγί (τῶν λοιπῶν λέγω σημασιῶν) εἰληφθαι. οὕτω δέτοι, ὥς ἢ μιᾶς ἔσης τῆς σημασίας, τὴν περὶ κατ' αὐτὴν τῇ πρὸς αἰτιατικὴν, ἢ γενικὴν συντάξει ποικίλλεσθαι, ἢ δυεῖν, τὴν κατὰ ἐπὶ ἐνός καὶ τῆ αὐτῆ παραδειγματος διαφορεῖσθαι, ὧν δὴ καὶ τὸ δεύτερον δοκεῖ ἔκτε τῆ διαζευκτικῆ εἰσβάλλεσι (τὸ γὰρ περίγί, ἢ περίγί διεζευγμένως ἐξενεχθὲν, τὰς σημασίας διέσκησε), καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς περί. Αὕτη γὰρ καὶ τὰ περιόντα, τῆτέσι τὰ προσόντα τινὶ, αἰτιατικῇ συνταχθεῖσα, παρίσῃσι κατ' ἐνύπαρξιν, καὶ αὐτὰ ταῦτα γενικῇ κατὰ ἀποφαντικὴν κατηγορίαν. Ἡ γὰρ περὶ σὲ δικαιοσύνη, καὶ ἡ περὶ σὲ, ἔδὲν ἄλλ' ἢ τὴν δικαιοσύνην παρίσῃσι, τῇ μὲν ἐν σοὶ ἐνυπάρχεσαν, τῇ δὲ σὲ κατηγορουμένην. Τέτων ἔν ἐκάτερον τὸ σημαίνον εὐρεῖν ἐστὶν ἐπὶ τῆ προσληφθέντος παραδείγματος τὴν κατὰ ὑπεμφάνεσαν. Κατ' ἀνθρώπου γὰρ

τὸ ζῶον, ὅτι περὶ αὐτὸν, καὶ ἐν αὐτῷ, ὡς μέρος κοι-
νότερον τῆς κατ' αὐτὸν ἀνθρωπείας φύσεως τὸ ζῶον
εἶναι, καὶ ὅτι περὶ αὐτῆς τὸ ζῶον λεγόμενον, ὡς περὶ
ὑποκειμένου κατηγορούμενον. Τὰ γὰρ καθόλου, καὶ ἀπ-
λῶς τὰ ἴδια, καὶ πάθη τῶν ὄντων, ἐκάτερον ἔχει, καὶ
τὸ ἐνυπάρχειν οἷς τε ἐνείσι, καὶ περὶ ἃ θεωρούμενα, καὶ
τὸ κατηγορεῖσθαι κατ' αὐτῶν τέτων ἀποφαντικῶς
λεγόμενα ἐσιωδῶς μὲν, ἢν τῶν ἐσιωδῶν ὄντα τύχη,
ἐπεσιωδῶς δ' ἐκάτερα, ἢν ἐπεσιώδη. Ταῦτα δὲ ἡμῖν
καὶ ὁ ἐξηγητὴς ὁμολογεῖ· μετὰ πολλὰ γὰρ, ἃ παρέ-
θετο, ἐπὶ ταύτην τέως (τὴν καὶ ἡμῖν δοκῆσαν) κα-
τέφυγε τὴν ἐκθεσιν, ἐπιφέρων· εἰ μή τις λέγοι
μόνον ὅτι προτεχῶς περίγῃ, ὅμην δὲ καὶ ὅτι ἐ-
πάνω διεξεύχθαι ὅτι (τὸ περίτε δηλ.), ὡς
εἶναι λέγειν ὅτι καθ' ὅτι δηλοῖ ὅτι ἐπάνω, καὶ
τὸν αὐτῷ δυοῖν δάλερον, ἢτοι ὅτι ἐν γινι, ἢ
ὅχι ὅτι, ἀλλὰ ὅτι οὐ ἐνεκα. Ἐπισητέον μὲντοι,
ὅτι ἐν τῇ περίγῃ σημασία ἢ κατὰ ὅτι δηλοῖ τὸ ὅτι
ἐνεκα (ὅποσον γὰρ τὸ ἐμφαινόμενον τέλος, ἐν ᾧ τῷ
ἀνθρώπῳ τὸ ζῶον κατηγορεῖται;), τὸ δὲ ὑποκείμε-
νον περὶ ὅτι, ὑλικῶς ὑποβαλλομένον, τὸ κατηγορού-
μενον, τῆς τῆς τὸ πάθος λέγεται· καὶ αἰτιολογεῖ-
ται ἐν ταῖςδε ταῖς συντάξεσι τὸ ὑλικόν, καὶ τὸ τελι-
κόν, ὡς καὶ κατωτέρω ἡμῖν εἰρήσεται.

544

Τὸ ὅτι περίγῃ συμπλεγμένον ἐπάνω
καὶ μᾶλλον ὅτι ἐπάνω, ἢ ὅτι ἐν γινι σχετὶς δη-
λοῦν. Συμπλέξας ὁ Θεόδωρος ὅτι ἐπάνω καὶ
περίγῃ, καὶ δύο ταυτοδυνάμεις σημασίας τῆς κατὰ

ἐκ παραλλήλων παρέθετο, ἀλλὰ δύο ἐννοίας δια-
 φερέσας συνέπλεξε. Λέγει γὰρ, ὅτι γενικῇ συντάσ-
 σεται ἢ κατὰ, καὶ ὅταν τὸ ἐπάνω δηλοῖ, καὶ ὅταν τὸ
 περίτι. Καὶ τὸ μὲν ἐπάνω ἐν τῷ κατὰ γῆς κά-
 θυμαι, τὸ δὲ περίτι ἐν τῷ κατὰ ἀνθρώπου τὸ
 ζῶον· οὔτε γὰρ τὸ ἐπάνω δηλοῖσα, τὸ περίτι
 σημαίνει, ἔτ' αὖ τὸ περίτι σημαίνουσα, τὸ ἐπά-
 νω δηλοῖ.

Ἡ γάρτοι τὸ ἐπάνω καὶ περίτι φησὶν, ἢ 545
 τὸ περίτι. Οὐχ' ἔτι νοητέον τὴν διάζευξιν, ἀλλ'
 οὕτω· τὸ ἐπάνω δηλοῖ, καὶ τὸ περίτι, ἢ τὸ περίτι,
 ὡς εἶναι τὴν διάζευξιν τῆς περίτι πρὸς τὸ περίτι.

Ἡ περὶ γενικῇ τὸ εἶναι ἐνεκα αἰτιολογεῖ. 546
 Ἔστιν ὅτε, ὡς ἐν τῷ κτείνας ἀμυνόμενον περὶ πάτρης
 Ἔκτορα Ἰλ. ω· κἄν τῷ, μάχομαι περὶ σῆ. Οὐκ αἶ
 δέ, ἀλλὰ συχνῶς καὶ τὸ ὑλικόν, παρισῶσα τήν τε ὕ-
 λην, ἢτοι τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς ὁ λόγος, οἷον περὶ προ-
 θέσεως γράφω, περὶ δικαιοσύνης φιλοσοφῶ, καὶ τὸ
 ὑποκείμενον, περὶ ἑτι θεωρεῖται, ἢ δείκνυται, ὅτε καὶ
 ἰσοδύναμος ἐστὶ τῇ κατὰ, ὡς δῆλον ἐκ τῶν τῆς φιλοσόφου,
 ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοπικῶν τὸ περίτινος κατηγο-
 ρούμενον λέγοντος, κἄν τῷ ἔκτῳ τὸ περίτινων
 τὸ αὐτὸ κατηγορεῖσθαι. Οὕτως ἐν κἄνταῦθα ἢ
 κατὰ, ἐν τῷ κατ' ἀνθρώπου τὸ ζῶον, τὸ περίτι
 σημαίνουσα, καὶ τὸ τελικόν, τὸ δ' ὑλικόν αἰτιολογεῖ,
 τετέστι τὴν ὕλην ὑπαγορεύει, καὶ τὸ ὑποκείμενον, κατ'
 εἰς τὸ ζῶον λέγεται.

Τὸ κατὰ γῆς κάθυμαι τὸ ἐπάνω καὶ πε- 547

ρίγι δηλοῖ. Τὸ μὲν, τὸ δ' ἔ. Τῷ ὄντι δὲ ἀηδὴς
 ἂν ἦν ἡμῖν ὁ Θεόδωρος, εἰ τὴν τῆ κατὰ γῆς σημα-
 σίαν, διὰ τῆ ἐπάνω σαφέςατα ἀναπτυσσομένην, φι-
 λοτιμῶτο διὰ τῆ περίτι (δι' ἑ πορρώτάτω ἢ κατὰ
 τὸ ἐπάνω σημασία δηλῆται καὶ μόλις) ἀναπτύξαι.
 Ἀναγκαιότερον γὰρ ἦν τὸ περίγι διὰ τῆ ἐπάνω
 ἐρμηνεῦσαι, ἢ ἀνάπαλιν.

548

Ζητητέον πότερον τὸ ἐπάνω καὶ ἐντὶνι,
 ἢ τὸ γέλοις ἀντιδιηρημένον οὐ ἔνεκα δηλοῖ (τὸ
 κατ' ἀνθρώπου τὸ ζῶον τετέστι). Γελοῖον τὸ ζητεῖν, εἰ
 τὸ ζῶον ἐπάνω τῆ ἀνθρώπου, καὶ εἰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ,
 κατὰ τὴν μὴ εἰς βάθος, ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς θέσιν, ὡς
 ἀνωτέρω ἐλέγετο. Καὶ θαυμάζειν μοι ἔπεισι, πῶς
 ὁ ἐξηγητὴς τὸ ζῶον κατὰ τῆ ἀνθρώπου ὑπ' ὀφθαλ-
 μοῖς ἔχων, εἰς τοιάςδε τοπικὰς ἐννοίας ἐκτετόπισαι,
 καὶ τοιούτοις ζητηματίοις τὸ ἄλλως ἀξιόλογον αὐτῆ
 πόνημα ἐξευτελίσαι ἠνέχετο, οἷα τὰ ἐφεξῆς περὶ
 τῆς τῆ ζώης κατὰ τῆ ἀνθρώπου καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
 θέσεως, ἃ καὶ τὸ ἐξελέγχειν πειρᾶσθαι ἐκ ἔξω ἂν
 εἶη κρυφότητος.

549

Τὰ γὰρ μερικώτερα, ἢ φύσει αἰτιατὰ
 τῶν καθόλου, εἶη ἂν ταύτη γε καὶ τελικὰ τῶν
 αὐτῶν. Λειπόμενόν ἐστι φησὶν ἐπὶ τῆ, τὸ ζῶον κα-
 τὰ τῆ ἀνθρώπου, τὴν κατὰ αἰτιολογεῖν τὸ ἔ ἔνε-
 κα. Κατὰ τί τῆτο λείπεται; ἐπεὶ μηδὲ τὸ ἐπάνω
 σημαίνει, μηδὲ τὸ ἐντὶνι. Ὡς τὸ ἀπὸ τῆδε τῆ τῆς
 ἐπιφορᾶς ταύτης ἀνάγκη ἐπόμενοι, πᾶσαν πρόθε-
 σιν τὴν μηδὲ τὸ ἐπάνω σημαίνεσαν, μηδὲ τὸ ἐν

τινι, εὐθὺς (ὅτι τῆτο λείπεται) τῆ τελικῆ εἶναι δη-
 λωτικὴν συνάξομεν; Καὶ μὴδὲν ἢ ὅλως τὸ ἐμφαι-
 νόμενον τέλος ἐν τῇ συντάξει, αὐτοὶ τῆ λόγῳ ἐξό-
 μεθα. Ἀλλὰ πῆ πρὸς θεῶ τὸ τέλος, ἐνθατι κατὰ
 τινος λέγεται; Πῆ δὲ τὸ ἀγαθόν; πῆ δὲ τὸ πρακ-
 τικόν; Πῆ δὲ ὁ ἐνεκάτῃ πράττων νῆς; Πῆ δὲ τὰ μέσα,
 καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος ὁπωσῶν τείνοντα; Τέτων γὰρ
 ἄνευ οὐδ' ἂν τέλος εἶη ποτέ, οὐδ' ἂν νοηθεῖη. Ναὶ φη-
 σὶν, ἀλλ' εἰ καὶ μὴ προφανῶς, τοῖς γεμὴν τῷ πράγ-
 ματι ἐμβαδύνουσιν αὐτόθεν τὸ τέλος ληπτὸν, ὅτι τὰ
 μερικώτερὰ, ἢ φύσει αἰτιατὰ τῶν καθόλου, εἶη
 ἂν λαύτηγε καὶ τελικὰ τῶν αὐτῶν. Καὶ πῶς, εἰ αἰ-
 τιατὰ ταύτηγε καὶ τελικά; Τὸ γὰρ τελικὸν αἴτιον
 ἐστὶν, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ ποιητικόν, καὶ τὰ ἄλλα. Εἰ τοί-
 νυν τὰ μερικὰ τελικά, καὶ αἴτια ἄρα. Ὡς αἴτια ἔσαι
 τὰ αἰτιατὰ λεγόμενα. Εἰ δὲ καὶ τῆτο προσδῶμεν, τε-
 λικὰ νοεῖσθαι ὥδε τὰ ἀποτελέσματα, ἵνα μείνη τὰ
 αἰτιατὰ αἰτιατὰ, καὶ μὴν παρὰ τῆτο οὕτως ἔξει ὁ λό-
 γος τὸ ἀκόλουθον. Οὐ γὰρ εἶτι αἰτιατὸν, τῆτο καὶ ἀποτέ-
 λεσμα· οὐδ' ὅ,τι αἴτιον, τῆτο καὶ τέλος, καὶ τελικόν. Πολ-
 λὰ γὰρ εἶδη αἰτίων, καὶ ἰσάριθμα τὰ τῶν αἰτια-
 τῶν. Ὡς καὶ τὰ καθόλου αἴτια εἶναι τῶν κατὰ μέρος
 λεγόμενα καὶ ἔσι κατὰ τὸ ἐπόμενον τελικά, ὡς οὐδὲ
 ποιητικά. Οὐ γὰρ ἐστὶν αἴτια τῶν ἐκτὸς, ἀλλὰ τῶν
 ἐνυπαρχόντων· ἐνυπάρχει γὰρ τὰ καθόλου τοῖς ἐπὶ
 μέρος, καὶ τέτοις τὸ εἶναι συγκροτεῖ. Τῶν δὲ αἰτίων
 ἐνυπάρχοντα τὸ ὑλικόν καὶ τὸ εἰδικόν μόνα ἐστὶν, ὡς
 Ἀριστοτέλης ἐν Μεταφ. καὶ πάντες διδάσκουσιν. Ἐσαι

ἄρα τὰ καθόλου ἐν τοῖς ἐπὶ μέρος θεωρούμενα ὕλης λόγον ἐπέχοντα καὶ εἶδους. Οἷον ἐπὶ ἀνθρώπου ὕλης μὲν τὸ ζῶον, ὃ ἐστὶ τὸ γένος, εἶδους δὲ ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ, τέτῃσι τὸ λογικόν. Οὐκ ἄρα ἐδὲ τελικὰ τὰ καθόλου τῶν ἐπὶ μέρος, πολλὰ γε καὶ δεῖ εἶναι τὸ ἀνάπαλιν. Ἀλλὰ καὶ περὶ τέτων ἄλλης.

550

Τὸ δὲ λοιπὸν (τὸ ὥμοσε) βραχύτι, ἢ οὐδόλως διενήνοχε τοῦ κατὰ γῆς κάθημαι. Διατί; ὁ γὰρ ὅρκος ἐχὶ τοῦ προδελοπλώθ παρὰθέσεως ἐστίν, ἀλλὰ τοῦ ῥήματος. Καὶ μὴν τῷ κατὰ γῆς τὸ ἐπάνω, τῆς προδετοπτῶτε ἐστὶ παρὰθέσεως, ὡς τῷ ἐπὶ γῆς. Διὸ καὶ κατ' ὕδατος γράφειν φαμέν, τὸ ἀσύμφωνον τῆς προδετικῆς σημασίας πρὸς τὴν τῷ ῥήματος τωθασικῶς ἀπελέγχοντες.

551

Εὐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου κξ. Οὐμοὶ δοκεῖ τὸ ποιητικὸν ἐνταῦθα αἰτιολογεῖν ἢ κατὰ, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ παραβαλλόμενον καὶ ὅμοιον σημαίνειν. Ποιητικὸν γὰρ τῷ ἐλέεος ὁ Θεός, πρὸς ὃν κράζομεν οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ ἐλέησόν με. Ἀλλ' ἐστὶν ὁ νῦν τῆς προσευχῆς τοιοῦτος τις· ἐπειδὴ μεγάλα ἡμάρτον, καὶ αἱ ἀνομίαι μου ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, διὰ τῆτο καὶ μεγάλου χρήζω τῷ ἐλέεος, καὶ πολλῆς τῆς εὐσπλαγχνίας. Διόσε ἱκετεύω τὸν Θεὸν τῷ ἐλέεος καὶ τῶν οἰκτιρμῶν, δείξον δὴ τὸ μέγα σου ἔλεος ἐπ' ἐμοί, ὡς ἐπὶ μεγάλα πταίσαντι, καὶ τῷ πλήθει κέχρηστο τῶν σῶν οἰκτιρμῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν μου. Εἰ

γὰρ ἀμέτρητόν τε καὶ ἀνεξιχνίασον ἐς τῆς τῆς Θεῆς
μακροθυμίας τὸ ἔλεος, ἀλλ' ἔμπης συμμετρεῖται
πὺς τοῖς ἁμαρτήμασι τῶν αἰτεμένων τὴν ἄφεσιν, ὡ-
σπερ καὶ κατὰ μέτρον τῶν ἁμαρταγομένων, ἢ τῶν
κατορθωμένων ὑπὸ τῆς κατ' ἐαυτὴν ἀπείρου δικαιο-
σύνης τὰ τῆς δίκης ἐπάγεται, καὶ τὰ τῆς δόξης
βραβεύεται. ἐν ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖται, ἀντι-
μετρηθήσεται ὑμῖν. καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πα-
τρὸς μου πολλαὶ μοναὶ εἰσὶ.

Καὶ ὅπως εἶσαι σῶμα διὰ σώματος χω- 552
ρῶν. Ὑπερφυῶς νῆ δία. Ὅρα, τὰ σώματα δι' ἀλ-
λήλων χωρεῖν ἐποίησας. Ἀλλ' ὅπως ἔμπης, ὡς καὶ
πάντες ποιεῖσι, καὶ ὁδεῖς ἀντιλέγει, ὡς δ' αὐτοὶ λέ-
γουσιν, ὅ. Σὺ γὰρ τὸ μεταξύ ἐκ τῶν πλαγίων ἐξεί-
ληφας. οἱ δὲ τὸ μεταξύ κατὰ τὸν ἀφ' ἑ καὶ πρὸς
ὃν ὅρον τῆς κινήσεως νοεῖσι. Διὰ μὲν ἐν τῶν πλα-
γίως ἐκατέρωθεν κειμένων (ἃ κυρίως ἐ μεταξύ· μάλ-
λον γὰρ τὸ δι' αὐτῶν, ἢ ἐκεῖνα) χωρεῖ τὰ σώματα
καὶ κινέμενα καὶ μένοντα. διὰ δὲ τῶν μεταξύ, τῆς τε
ὁρᾶς, ἀφ' ἧς κινηθεῖεν, καὶ τῆς πρὸς ὃν, σωμάτων ἐκ ἃν
χωρήσειεν, εἰ μὴ πάλιν τὸ τμητικὸν τῆς διὰ ἐνε-
ργῆσαν τὸ μεταξύ ἀμείψῃ, ἀπὸ τῆς τοῖς ἄλλοις
λεγομένης εἰς τὸ σοὶ νοούμενον. Ἐντεῦθεν ὁ παρα-
λογισμὸς, ὅς παρὰ τὸ ἄλλα μὲν βάζειν, ἕτερα δὲ
κεύθειν, παρὰ δὲ τὸ ἄλλο μὲν τὴν γλαῦκα, ἄλλο
δὲ τὴν κορώνην φθέγγεσθαι.

Ἐν δὲ τῷ διαφορεῖσθαι τὸν ἰδρωῶτα τοῦ 553

σώματος, τὸ ἔξω. Διὰ πόρων πάντως, καὶ σωλή-
νων· διὸ κἀνταῦθα τὸ μεταξύ.

554 Τὴν γῆς πενίας κακόγηλα μετελάμβανον. Οὐ σέρησιν ἐνταῦθα ἢ μετὰ σημαίνει. Οἱ γὰρ ἀφαιρεθεῖς τὸν πλεόντα, καὶ ἐν σερήσει, ἐν ἔξει δὲ ἐγένετο τῆς πενίας. Καὶ οἶδα μὲν, ὅτι ἡ πενία σέρη-
σις ἐστὶ τῆς πλεοντείας, ἣν σημαίνει καὶ τὸ ἀφαιρεθεῖς·
λέγω δὲ, ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς μετελάμβανον πρόθεσις,
τῆς πρὸς τὴν ἐπιγενομένην πενίαν μεταβαίνοντος, καὶ
σέρησιν, παρυσίαν δὲ τῆς σερήσεως εἰσάγει.

555 Οἱ γὰρ τοιόςδε καιρὸς, ἢ λόπος ποιεῖ τὸ
μὴ οὕτως καὶ. Ἐπὶ μὲν τῆς κατὰ τὸν Θεόφραστον,
ἢ εὐοσμία καὶ ἢ εὐχροία τῶν ῥόδων παρὰ
τῆς ῥόπου, ἢ παρὰ τὸ ποιητικὸν αἰτιολογεῖ, θε-
τικῶς τῶν τόπων, διὰ τῶν ἐν αὐτοῖς σοιχείων, οἷον
ἀλάτων, θείων, ἐλαίων, καὶ τῶν τοιούτων, οἷς τὰ
χωρία ποιάν πως δύναμιν εἰληφότα, εἰς ἀρετὴν τῶν
ἐν αὐτοῖς φυτῶν συντελεῖ. Τὸ δὲ τῆς μεγάλης Βασι-
λεῖς, τὸ παρὰ λόπον, ἢ παρὰ καιρὸν, ἢ πα-
ρὰ πρόσωπον καὶ, ἢ παρὰ τὸ ἔξω σημαίνει, μη-
δὲν τῶν τοιούτων φυσικῶς ἐνεργῆν εἰς σύστασιν πο-
νηρίας, ὅτι μὴ σερητικῶς κατ' ἔλλειψιν τῆς δέοντος·
σέρησις γὰρ, καὶ ἐν σερήσει τὰ τῆς κακίας.

556 Ὡς αὖτως διατὶ οἱ ἀσύμμετροι παρ' ἀλ-
λήλους θεωρούμενοι, μείζους φαίνονται, ἢ καθ'
ἑαυτοὺς μόνους; Εἰ τὸ κατὰ τι, ὡς φῆς, ἐν τέτοις
αἰ-προθέσεις ἐδήλουν, ἐπ' αὐτῶν ἔδει, οἷς καὶ συ-
νημμέναι εἰσὶν· ὥς δὲ λόγῳ ἐχρήσω αὐτοὺς ἀνωτέ-

ρω, δεικνύς ὅτι ἐν τοῖς παρ' ἑκτὴν, παρ' ἑβδόμην, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἔκαστον κατὰ διάλειμμα ἢ πρόθεσις εἴληπται. Ἀλλ' οἱ παρ' ἀλλήλους θεωρούμενοι, ὁλοχερῶς εἰσι παραβαλλόμενοι ἀλλήλοις, ὥσπερ δὴ καὶ οἱ καθ' ἑαυτοὺς ἀπολύτως θεωρούμενοι εἰσὶν. Οὐδὲν δὲ τὸ λέγειν, ὅτι πῇ μὲν παρ' ἀλλήλους, πῇ δὲ καθ' ἑαυτοὺς θεωρῶνται· οὕτω γὰρ ἔσαι τὸ κατὰ τι τῆς θεωρίας· πλεον δε τι τῆς ἐν μέρει θεωρίας ἢ πρόθεσις ἐπὶ τῇ προκειμένῃ παρίσῃσι, πρὸς αὐτῇ τῇ θεωρίᾳ καὶ παραμέτρησιν οἷον τινὰ ὑποβάλλουσα, ἢ ἄλλοθεν ἐλεγχομένην, ἢ ἐξ αὐτῆς τῆς προθετικῆς σημασίας. Ἀπλῶς γὰρ ἐπὶ πάντων σχεδὸν θεωρούμενων ἔτω τὸ καλὰ γινεῖν εὐρίσκειν ῥάδιον. Καὶ γὰρ καὶ ὁ κατὰ γῆς καθήμενος, πῇ καθήμενος ἐστὶ, καὶ ὁ κατὰ τῶν πολιτῶν αὐτῷ δημηγορῶν, πῇ δημηγορῶν, ἀλλ' ἔκαστος παρὰ τῷτο τῆς μὲν τὸ ἐπάνω, τῆς δὲ τῆς καταφορᾶς τὴν σημασίαν ἐκτρέφει· καὶ ὁ παρὰ τὸ δίκαιον δε ποιῶν, ἢ παρὰ τὸ δεδογμένον, κατὰ τι ποιεῖ, ἀλλ' ἢ πρόθεσις καὶ τῶν τέτοις τὴν δύναμιν τῷ ἔξω προβάλλεται. Οὕτω τοι καὶ οἱ παρ' ἀλλήλους θεωρούμενοι, καὶ κατὰ τι καὶ αὐτοὶ, ἀλλὰ κατὰ παράθεσιν πάντως, ἢς ἐνδεικτικὴ τυγχάνει ἢ πρόθεσις.

Ἀντὶ τούτου νήφων ἐφάνη πλέον καὶ. Ἀντὶ 557
τῷ νήφον πρὸς ἐκείνους παραβαλλόμενος, οὐχὶ δὲ πλέον· οὐ γὰρ νήφοντες ἐκεῖνοι, εἴγε εἰκὴ ἐτίγχανον λέγοντες, ἀλλ' οἷον μεθύοντες.

558 Ἐπεὶ οὖν ἐν συνθέσει ἡ ἀντὶ λόγου ἴσον
 δηλοῖ καὶ τὸ ἐναντίον. Προϊκα τῆτο λέγεται·
 καὶ γὰρ καὶ τὸ μήτε ἴσον, μήτ' ἐναντίον δηλοῖ, ἕ-
 τερον δέ.

559 Ἡ δὲ δεῖξις ἐκ λόγου ὅτι, ὃ ἐστὶ λόγων ὑσέ-
 ρων. Ἡ ὅτι ἐκ τῆς αἰτιατῆς, ἢ ὅτι ἐπαγωγικῶς.
 Α' Μ' ἐκ τῆς αἰτιατῆς εἴη ἂν ἐκ τῆς, ἣν δύναμιν ἔχει
 ἐμποιεῖν ἡμῖν, ἐννοίας, τῆτο δὲ ζητεῖται. Πῶς ἔν ἐξ
 αὐτῆς τέττε καὶ δείκνυται; Α' μέλειτοι δεῖξαι πρόκει-
 ται, εἰ ἀμοιβὴν σημαίνει ἡ ἀντὶ, ἢ μή; τὸ δὲ ἐστὶν,
 εἰ ἐξ αὐτῆς κειμένης εἰς ἐννοίαν γινομένης ἀμοιβῆς
 τινῶν ἡμεῖς ἐναγόμεθα. Ο' δὲ ἔφησιν, ἐπεὶ ἐ-
 ναγόμεθα μόνον εἰς ἐννοίαν τῆς ἴσε, ἢ τῆς ἐναντίου δι
 αὐτῆς, ταυτὸν δὲ εἰπεῖν ἔδέποτε ἀμοιβῆς. Α' ρ' οὖν
 ἔκ ἐναγόμεθα εἰς ἐννοίαν ἀμοιβῆς, ὅτι ἔκ ἐναγό-
 μεθα εἰς ἐννοίαν ἀμοιβῆς. Καὶ αὕτη δεῖξις ἐστὶν ἐκ τῆς
 ὅτι; Ἡ ἐκ τῆς ὅτι ἡ δεῖξις, ὡς ἄρα ἐκ τῆς συνθέ-
 σεως προβαίνουσα ἐπὶ τὴν σύνταξιν; Α' Μ' ἔδει ἄρα
 καὶ τὸν Θεόδωρον προχειρίσασθαι μάρτυρα, ὅτι ἐν τῇ
 συνθέσει ἔδέποτε ἀμοιβὴν σημαίνει. Τὸ δὲ δὴ ἐπα-
 γωγικῶς τῆτο κατασκευάζειν δι' ἐνός, ἢ δυοῖν ῥη-
 μάτων, ἔκ ἀσφαλές. Εἴτα ἀντιδίδωμι, ἀντεισάγω,
 ἀντικομίζομαι κτ. ἐν τέτοις πότερον τὸ ἴσον, ἢ τῆς
 ἐναντίου σημαίνει ἢ πρόθεσις; Οὐκ ἂν εἴποις· ἀορισαί-
 νει γὰρ, καὶ καθ' ἑαυτὴν μόνην ἀμοιβὴν ὑποτίθησι
 καὶ ἀντίδοσιν. Εἰ δὲ προσεθῇ, καὶ τὰ πράγματα δη-
 λον ἔσαι, εἰ τὸ ἴσον ἀντιδιδὸς εἰμί, ἢ τὸ ἐναντίον,
 εἰ καὶ νῆ δία καὶ μεῖζον, ἢ κάλλιον, ἢ ἔλαττον, ἢ χει-

ρον, κξ. Τὸ ἄρα τὴν ἀμοιβὴν δηλῶν καθ' ἑαυτὴν ἔχει· τὸ δὲ τὸ ἴσον, ἢ ἐναντίον, ἢ καὶ ξ. ἐκ τῶν ὀνομάτων οἷς παρατίθεται, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν ῥημάτων οἷς συντίθεται, οἷον ἀντιλέγω, ἀντιπαύμαι. Κακείνο ἄρα αὐτῇ, τὸ καθ' ἑαυτὴν ἀποδοτέον, ἢ τὰ ἐπείσακτα, δικαιοτέρον.

Φησὶ δὲ καὶ ὁ Ἀπολλώνιος, ὡς τὸ ἀνλίδεος, 560 ἀνλίπαρος, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, τῇ τῆς προθέσεως δυνάμει τὴν μετὰ γενικῆς παράθεσιν ὁμολογεῖ. Ἀντὶ γὰρ θεῶ, ἢ πατρὸς παραλαμβάνεται. Ἀλλὰ τὸ ἴσον ἐν τῇ συνθέσει ἐπὶ τῶν γεθεύων· ἄρα καὶ ἐν τῇ παραθέσει ἐπὶ τέτων αὐτῶν τῶν γεθεύων. Ἀλλ' ἐκ τῆς μέρης τὸ καθόλου εἰσβάλλειν ἄλογον. Εἰς λέγειν, ὅτι καὶ τέτοις τὸ τῆς ἀμοιβῆς ἐμφαίνεται γένος, οἷον ἐν ἀπάσαις ταῖς τῆς ἀνλὶ συντάξεσί τε καὶ συνθέσεσιν ἐξ ἀνάγκης ἐμπεριεχόμενον.

Ἡ ἀνλὶ ἀνλὶ τῆς ἐκ κεῖται ἐνλαῦθα. Ἰσο- 561 δύναμος ἄρα τῇ ἀνδ' ἦς. Σημαίνει δὲ ἡ ἀνδ' ἦς, ἥτοι ἡ ἐκ, μεταβολήν· καὶ ἡ ἀντ' αὐτῆς ἄρα, τετέστιν ἡ ἀνλὶ. Ἡ δὲ μεταβολὴ ἀμοιβή τις ἐστίν, ἢ ἐκ ἄνευ ἀμοιβῆς. Ἀρα.

Ἡ τὸ περίγι καὶ ἐνλινι, ἢ τὸ ἐπάνω, κξ, 562 Ὅρα ὅπως ὁ Θεόδωρος ἐνταῦθα διακρίνει τὰς σημασίας τῆς περίγι, καὶ τῆς ἐπάνω. Ὡς καὶ ἐν τῇ κατὰ καὶ ἐκ παραλλήλῃ τὸ ἐπάνω δηλὸς ἐστὶν εἰληφέναι καὶ τὸ περίγι (ὅρα Α' ρ. 504. 505.).

563 Ἡ ὅτι γὰρ πρὸς τι ἅμα μὲν ἐστὶν, ἀλλὰ φύσει καὶ χρόνῳ. Ἀπορίαν κινήσας, πῶς τὰ πρὸς τι ἅμα εἶναι λεγόμενα ἐστὶν, εἰ τὸ ὕστερον τῶν πρὸς τι ὄν, ἔχῃ ἅμα; ἀπαντᾷ δὴ, ὅτι ἅμα γὰρ πρὸς τι φύσει καὶ χρόνῳ. Ἰσως ἔν τὰ τῆς γραφῆς ὡδε ἡμάρτηται, καὶ χρόνῳ γέγραπται ἀντὶ τῆ οὐχὶ χρόνῳ. Τὸ γὰρ χρόνῳ λέγειν ἅμα, αὐτὴν δὴ τὴν ἀπορίαν κρατύνει μᾶλλον καὶ ἐπιρρώνυσιν, ἢ ἀναιρεῖ. Τὸ γὰρ πρότερον καὶ ὕστερον ἔ μόνον τακτικῶς, ἀλλὰ καὶ χρονικῶς λεγόμενα, σχέσιν ἐμφαίνει. Ληπτέον ἔν, ὅτι τὰ πρὸς τι ἅμα τῇ φύσει ἐστὶν, ὅτι καὶ ὑπ' ἀλλήλων δι' ὁρισμῶν (οἱ λόγοι εἰσὶ τὴν φύσιν ἀναπτύσσοντες τῆ ὁρις) ἀναπτύσσονται· τὸ γὰρ διάλληλον τῶν ὁρισμῶν ἐπὶ τῶν ἀχέτων ἐπιλήψιμον ὄν, ἐν τοῖς πρὸς τι μόνοις ἐφεῖται. Πατὴρ γὰρ, ὃ ἐστὶν υἱός, φαμέν, καὶ υἱός, ἔ ἐστὶ πατήρ. Κατὰ τὸ ἐπόμενον δὲ τὰ πρὸς τι καὶ ἅμα τῇ γνώσει εἶναι λέγεται· ἔ γὰρ ἐστὶ νοῆσαι θάτερον ἄνευ θατέρου. Οὕτως ἔδέν ἐστὶ νοῆσαι ὕστερόχρονον κατ' αὐτὸ, εἰμὴ πρὸς τι, ὃ ἂν προτερόχρονον ἦ.

564 Τὸ περὶ προθέσεως γράφειν γὰρ λελικὸν αἰτιολογεῖ. Οὐκ ἔχω τῇ δόξῃ συμπαθεῖν, καὶ μυρίοι Θεόδωροι διατελώσιν αὐτῆς προΐσάμενοι, ἐνέξω δὲ ἐς αἰὲ καὶ νῦν τις με οἶηται διὰ φιλονεικίαν ἀντιλέγειν. Οὐ γὰρ ἀγνοῶ τί τέλος ἐστὶν, ἀλλ' ἐγ' ὥδα τῆτο, καὶ ξεπίσαι καλῶς, καὶ διέσκεμμαι πάλαι, ὡς ἔδέποτε αἱ πράξεις, ἔδ' αἱ ἐνέργειαι σχολάζουσι περὶ τὰ τέλη, περὶ δὲ τὰ μέσα, ὧν ἕνεκα τὰ

τέλει. Ἡ δὲ τῷ γράφειν, ἢ λέγειν περὶ προθέσεως, καὶ περὶ ἄλλων ὅτεν ἐν ἐνέργεια, περὶ αὐτὸ τῷτο ἐναχολεῖται πᾶσα τὸ γραφόμενον, καὶ λεγόμενον, ὅποιον ἂν ᾖ. Τὸ τῷ Ξενοφώντος, ὠδυμένων περὶ 78 προσελθεῖν, δίδωμι ὅτι τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖ (ἐγὰρ καθόλου τὴν τῷ τέλος σημασίαν τὴν πρόθεσιν ἀφαιρῶ· οἶδα γὰρ ὡς πολλάκις καὶ τῷτο δύναται· τὸ δ' αἰεὶ ἐκ ἀποδέχομαι)· τὸ γὰρ ὠθεῖσθαι ἐν τοῖς κωλύουσιν προσελθεῖν, καὶ προσισαμένοις τῇ ἐκβάσει τῷ τέλει ἐγίνετο, διὸ καὶ τέλος εἶχε τὸ προσελθεῖν. Φησὶ γάρ περ καὶ Ἀριστοτέλης τῶν μεταφυσικῶν, ὅτι καὶ τὸ αἶρειν ἐκ μέσων τὰ ἐμποδῶν ἱσάμενα, πρὸς τὸ τέλος συμβαλλόμενον ἐστίν. Ἀλλὰ τὸ ἡ Γραμματικὴ περὶ τὰ μέρη τῷ λόγῳ ἐναχολεσμένη ἐστὶ, καὶ περὶ τῶν μερῶν τῷ λόγῳ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, πῶς τὸ ὅ ἐνεκα αἰτιολογήσεται, εἰ αὐτὸ ἐκφέρει τῷ ἔργῳ τὸ ὑποκείμενον; Πρὸς γὰρ τῆς ἀληθείας αὐτῆς, εὐδ' ὅ,τι ἄντις εἴποι τῆς γραμματικῆς ὕλην τυγχάνειν, εἰ τῷτο αὐτῆς εἶναι τεθῇ τὸ τέλος πρὸς ὃ ἀποτείνεται; Καὶ περὶ σωμάτων ἀνθρωπίνων πραγματευόμενος ὁ ἰατρός, καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς χυμῶν, καὶ παθῶν, ἢ καὶ περὶ σώματα κξ., αὐτὸ δὲ τέλος ἔξει τῆς ἔξεως, εἰς ὃ ἡ πᾶσα πραγματεία αὐτῷ ἀναλίσκεται, ἐκείτι δὲ τὸ τὴν ὑγίειαν ἢ παρῆσαν φυλάξαι, ἢ ἀπῆσαν ἀνακαλέσασθαι; Καὶ λῆροι ἔτι εἰσὶν ἡμῖν Ἀριστοτέλεις, καὶ Πλάτωνες, καὶ ὅσοι δήποτε περὶ τέλους διήλθον, ἐπεὶ τὸναντίον τι ἀπεφώνησεν ὁ Θεόδωρος; Ἀλλὰ γὰρ ἐδ' ὁ Θεόδωρος αὐτὸς διαρρήδην τὸ τοιῷ-

το πρεσβεύων φαίνεται. Τὸ γὰρ ἔστιν, ὃ φησὶν, ἢ
περὶ γενικῇ αἰτιολογοῦσα; Ἀλλὰ καὶ τῷτο λέ-
γων, τὸ γεμὴν τῆς αἰτιολογίας εἶδος ἀόριστον εἶα-
σεν· ὥστε ἐξεῖναι καὶ τὸ ποιητικὸν ὑπονοῆσαι, καὶ τὸ
ὕλικόν, ὡς ἂν παράχῃ τὸ λεγόμενον αὐτὸ κρίνειν
οἰκειότερον. Τὸ γὰρ ἔ προσέθετο τὸ ἔ ἕνεκα, ὃ
καὶ ἄνωτέρω ἐποίησε λέγων περὶ τῆς ἐπὶ, ὅτι αἰ-
τιολογοῦσα γὰρ ἔ ἕνεκα δορικῇ συνλάττεται;
Εἰ γὰρ καὶ ἄλλοτι τῶν αἰτίων ἢ ἐπὶ ὑτιολόγει, εἶ-
χεν ἄν τις εἰπεῖν, ὅτι ἐπὶ διακρίσει προσέθετο τὸ ἔ
ἕνεκα ἐπ' ἐκείνης· ἀλλ' ἐκ ἔστιν. Οὐκ ἔν ἐκείνῃ μὲν
προσέμενος, τῷ τελικῷ αἰτίῳ τὴν πρόθεσιν, ὡς εἰ-
κὸς, συνέδησεν· ὥδε δὲ ἐπὶ τῆς περὶ μηδὲν ἄλλο εἰ-
πὼν, ἢ ὅτι αἰτιολογεῖ τὸ προσῆκον αἷτιον, σενο-
λογῶν ὡς ἔθος αὐτῷ, νοεῖν παρέλιπεν, οἷς ἂν με-
λήσειε πλατύτερον τὰ τοιαῦτα ἐπεξελθεῖν. Ἀλλ'
ὁ Θεόδωρος, φησὶ, μοναδικὸν ἐγίγνωσκε γὰρ
τῆς περὶ μετὰ γενικῆς σημαινόμενον. Πόθεν;
ὅτι ἔ παρέθετο; ἀλλ' ἐν πολλοῖς ἐχρήσατο, καὶ μὴ
τελικῶς. Εἴτα ἔ παρέθετο ἔδὲ τὸ ἀντὶ τῆς ἀντὶ
κεῖσθαι, ἔδὲ τὸ μετὰ αἰτιατικῆς αἰτιολογεῖν τὸ ἔ ἕ-
νεκα. Αὐτὸς δὲ καὶ τῷτο ὑπερδιατεινόμενος λέγεις,
ὥσπερ καὶ κεῖνο. Ἡ γὰρ ἔδὲ ταύτην ἔξει τὴν σημα-
σίαν, τῇ Θεοδώρῳ μηδὲν εἰπόντος, ἢ καὶ ἄλλην ἔξει
παρὰ τὴν τῇ ἔ ἕνεκα μετὰ γενικῆς, καὶ εἰ μηδὲν
αὐτὸς εἶρηκε. Σὺ δέ μοι καὶ πὶ τὸ κατ' ἀνδρώπῃ γὰρ
ζῶον ἀνάδραμε, ἐν ᾧ τὸ περίρου ἢ κατὰ δηλῶν
λέγεται, καὶ δὸς λόγον πῶς τέλος ἂν εἴποι τις εἶναι

τῷ ζῶντι τὸν ἄνθρωπον. Εἰ γὰρ τῷτο διδάξεις, χρυσῆς, φασίν, ὀλυμπιάσι σάθῃτι.

Πρῶτον εἰπεῖν περὶ τοῦ, καὶ γένος ἐστὶν ἡ 565
 σκέψις, καὶ. Ὅτι μὲν ἡ περὶ καὶ τὴν τῷ τέλος ἀ-
 ναδέχεται ποτὲ σημασίαν, εἰδὲς ἀντερει, εἰμὴ ἐπὶ
 θατέραν τῶν ἀκροτήτων ἀντιφιλονεικῶν πεσεῖν ἐ-
 λοιτο, πρὸς τὸ ἀεὶ τὸ ἐδέποτε ἀντιπαρεξάγων. Ἡ-
 μεῖς ἄλλ' ἐν καὶ ἀνωτέρω ἐπεσημηνάμεθα, ὡς ἐ κα-
 θόλου τὴν πρόθεσιν τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖν ἀφαιρῶ-
 μεν, εἰδότες δὲ, ὡς καὶ τῷτο πολλάκις δύναται, τὸ ἀεὶ
 ἐκ ἀποδεχόμεθα (ὄρα Α' ρ. 224.). Ταύτητοι καὶ τὴν
 παρατεθεῖσαν τῷ Α' ρισοτέλους χρήσιν ἔτως ἐρμη-
 νεύομεν, ὡς τελικὴν τῇ προθέσει ἀπονέμειν τὴν ση-
 μασίαν. Τὶ δὴ ποτε; ὅτι ἐν τῷ Α'. καὶ τῷ Β'. Βιβλίῳ
 ὑποκείμενον τῆς θεωρίας ἐστὶ τῷ φιλοσόφῳ ὁ συλλο-
 γισμὸς ἀπλῶς τε καὶ κατὰ γένος· ἐφεξῆς δὲ περὶ
 ἀποδείξεως μέλλει λέγειν, ἥτις ἐστὶν ὁ τελεώτατος
 συλλογισμὸς, καὶ πρὸς ἣν αἱ ἐν τῷ Α'. καὶ Β'. γι-
 νόμεναι διδασκαλῖαι ὡς πρὸς τέλος ἀναφέρονται.
 “Σαφὲς δὲ, ὅτι (ἐ γὰρ ὀκνήσω τὰ ἐν Α' ριθμ. 25. ὑπ'
 ἡμῶς εἰρημένα καὶ δεύτερον γράψαι) ὁ περὶ τὰ πρῶτα
 ἡ ἀναχολόμενος, σκοπεῖ τελικῶς τὰ ἐφεξῆς καὶ τε-
 λεώτερα· καὶ τὰ μὲν πρῶτα αὐτῷ ὑποκείμενα καὶ
 ἡ ὕλη ἐστὶ τῆς ἀρχολίας, τὰ δὲ ὕστερα, ἐν ταῖς πρῶ-
 τοις μὲν ὄντι, καὶ περὶ ἐκεῖνα διατρίβοντι, τέλος·
 ἡ ἀψαμένῳ δὲ ἤδη καὶ αὐτῶν, καὶ περὶ αὐτῶν πραγ-
 ματευομένῳ, ἐκέτι τέλος ἐστὶν αὐτῷ, ἀλλὰ ὕλη.
 ἡ λέγω δὲ ὕλην ἐ τὴν ἐξ ἧς, ἀλλὰ τὴν περὶ ἣν.

„Οὕτω τοι καὶ ὁ Διαλεκτικός, ἐν ᾧ περὶ ὀνόματος καὶ
 ῥήματος θεωρεῖ τῷ συλλογιστικῷ λόγῳ ἕνεκα, ὅ-
 λην μὲν ἔχει ὑποκειμένην αὐτῷ ἐκείνα, τέλος δὲ
 τῷ· μεταβάντι δὲ ἐπὶ τὸν συλλογιστικὸν λόγον,
 ἔτος μὲν ὕλη, τέλος δὲ ἡ ἀπόδειξις τυχόν, ἢ τι
 ἕτερον.“ Καὶ ταῦτα μὲν ἐγὼ ἐπὶ λέξεως ἐν ἐκεί-
 νοις· τοῖς δὲ λεγομένοις προσμαρτυρεῖ καὶ τὰ ἐκ τῶν
 ὑπὸ Φιλοπόνου, καὶ τῷ Μιτυλήνης Μαγεντίνῃ ἐξηγη-
 τικῶν εἰς τὸ παρατεθὲν χωρίον. Ἐκάτερος γὰρ τέ-
 των τὴν ἀπόδειξιν καὶ τὴν ἐπισήμην σκοπὸν εἶναι τῆς
 τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν πραγματείας φησὶν, ὅ-
 λην δὲ τὸν ἐν γένει συλλογισμὸν ἐπὶ τέτων, ὥσπερ
 δὴ τῶν ὑσέρων ὑπόθεσιν εἶναι τὴν ἀπόδειξιν. Λέγει
 ἔν (κατὰ τὸν Φιλόπονον) ὁ Ἀριστοτέλης τὴν προκει-
 μένην πραγματείαν ὡς πρὸς τέλος ἀφορᾶν τὴν ἀ-
 πόδειξιν, ὥσπερ ἂν εἰ καὶ γεωργὸς λέγοι σκο-
 πὸν εἶναι αὐτῷ τῆς γεωργίας τὴν ἀρλοποιίαν,
 καὶ δρυτόμος τὴν ναυπηγίαν. Ἀλλὰ μὴ παρὰ
 τῷτο εἰπόντος τινός, ὅτι περὶ τὴν ἐργασίαν τὴν τῆς
 γῆς ὁ γεωργὸς ποιεῖ, καὶ ὅτι τῷ δρυτόμῳ φροντὶς
 περὶ ξύλων τομῆς, ἀμείψομεν αὐτοὶ, διὰ τὴν περὶ
 τὰς ὕλας εἰς τέλη, καὶ τέλος μὲν γεωργίας τὴν γῆν,
 τέλος δὲ δρυτομίας τὰ ξύλα, περὶ ἃ αἱ τέχναι πο-
 νῶσι, φήσομεν; Οὕτω τοίνυν καὶ εἴ τις εἴποι τὴν τῶν
 προτέρων ἀναλυτικῶν διδασκαλίαν περὶ συλλογισ-
 μῶ εἶναι τῷ ἐν γένει, καὶ περὶ ἀποδείξεως, σκοπεῖν
 παρέξεται ἔνθα μὲν τὸ ὕλικόν, περὶ ὃ ἡ θεωρία ἐνα-
 ρχολεῖται, ἔνθα δὲ τὸ τελικόν, πρὸς ὃ περαιτέρω

ἀποτείνεται, καὶ ὅπερ ἐπέκεινα σοχάζεται. Ἡ ταῦτα εἰμὴ πάντῃ εὐλογα εἶναι τις κρίνει, ἐρμηνεύσάτω δὴ τὸ ὑπὸ τῷ Φιλοπόνῳ αὐτῷ ἐνταῦθα λεγόμενον, ὅτι ἡ περὶ τοῦ ἀπλῶς συλλογισμοῦ διδασκαλία σκοπὸν ἔχει τὴν ἀπόδειξιν. Πῶς ἐκληπτέον; τῆς ἐνταῦθα τῇ γενικῇ συντεταγμένης προθέσεως (περὶ τοῦ ἀπλῶς συλλογισμοῦ) εἶναι ῥητέον; Πότερον τὴν τελικὴν, ἢ ἕ; Εἰ γὰρ τὴν τελικὴν, ἄρα ὁ ἀπλῶς συλλογισμὸς ἔσται τὸ τέλος, τῆς ἐνταῦθα σκοπὸς τῆς παρέσης διδασκαλίας. Ἀλλ' ἕκ ἑσιν· σκοπὸς γὰρ αὐτῆς εἶναι τίθεται ἡ ἀπόδειξις. Ὁ ἄρα ἀπλῶς συλλογισμὸς σκοπὸς ἕκ ἑσιν. Ἡ ἄρα περὶ, ἐν τῇ περὶ τοῦ ἀπλῶς συλλογισμοῦ διδασκαλίᾳ, ἔχῃ τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖ. Ἐνὶ δὲ τῷ αὐτῷ πειθῆναι καὶ ἐκ τῷ ἐφεξῆς πληρέστερον. Ἐν μὲν τοῖς πρώτοις, φησὶν, ἀναλυτικοῖς περὶ τῶν πρὸς τὴν ἀπόδειξιν συμβαλλομένων διδάξει. Ἐνταῦθα δὲ εἰς εὐρεῖν προθέσεις, τὴν τε περὶ, καὶ τὴν πρὸς, ὧν ἡ μὲν πρὸς τὸ τέλος ἐμφαίνει, ἡ δὲ περὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος, τῆς ἐνταῦθα τῇ γενικῇ αἰτιολογεῖ. . . . τὸ γὰρ πρὸς τὸ τέλος, ἢ τοιοῦτο, τέλος ἀποκαλεῖν ἄλογον. Καὶ φανερόν ἄρα, ὡς τὰ πρὸς τὴν ἀπόδειξιν συμβαλλόμενα, τέλος μὴ ὄντα (ἅτε δὴ πρὸς τὸ τέλος), τὴν μετὰ γενικῆς αἰείποτε τῷ τελικῷ σημασίαν ἐπὶ τῆς περὶ ἐκδέχεσθαι ἀπαγορεύουσιν. Ἀλλ' ἐρεῖς, τί δὲ ἄρα σημαίνει ἡ περὶ ἐνταῦθα γενικῇ

συντασσομένη; ἢ ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, ὅτι τὴν
 ὕλην, περὶ ἣν καὶ περὶ ἧς ἡ ἐν τῷ λόγῳ διδασκαλία.
 Οὗ γὰρ αὐτὸς ἐξηγητὴς εἰπὼν, ὅτι ἐν τοῖς πρῶ-
 τοις περὶ τῶν πρὸς τὴν ἀπόδειξιν συμβαλλο-
 μένων διδάξει, ἐπάγει ἐχομένως, οἶονεὶ τὴν ὕ-
 λην τῆς ἀποδείξεως, καὶ τὸ γένος παραδι-
 δός· ἐν δὲ τοῖς λελευθαίοις (διδάξει Φησὶ) πε-
 ρὶ αὐτῆς τῆς ἀποδείξεως (τῆς περὶ ἐνταῦθα τὸ
 ὑλικὸν σημαινέσης). Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔγωγε δῆλα εἶ-
 πι, καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμολογῶ, ὥς ἔμοιγε καὶ θαυμάζειν
 ἐπεῖναι, πῶς τῷ ἡμετέρῳ ἐξηγητῇ, ἀνδρὶ ἄλλως καὶ
 νοῆσαι ὀξεῖ, καὶ ἀκριβῶσαι τὰ τοῖς ἄλλοις νενοημένα
 δεξιωτάτῳ, διασρόφως ἐλήφθη καὶ δίχα κρίσεως.
 Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ παραλογισμὸς καὶν τέτοις ὑπο-
 λανθάνει ὁ ἐκ τῆς φωνῆς τοῦ σκοποῦ, ἦτοι τὸ τέ-
 λος, ἢ πολλάκις μετὰ τῆς περὶ φερομένη κεῖται,
 πολλῶν λέγειν εἰωθότων σκοποῦς τοῦ δεῖνι, φέρει,
 περὶ τούτων εἰπεῖν, ἢ γράφαι, ἢ θεωρῆσαι.
 Διὸ ἐπισητέον ἐν τοῖς τοιούτοις, μὴ τὴν πρόθεσιν με-
 τὰ τοῦ παρακειμένου πτωτικῆς, τὸ δὲ ἀπαρέμφατον
 αὐτὸ εἶναι τὸ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ τέλος κυριώτατα
 παριστάνον. Ἔδει γὰρ, εἴπερ ἄλλως, καὶ τὰς ἄλλας προ-
 θέσεις τὰς ἐμφιλοχωρέσας ταῖς παραπλησίαις συν-
 τάξεσιν, οἷον τὴν ἐν, τὴν διὰ, τὴν μετὰ, καὶ. ἀπλῶς
 ἀπάσας τὸ ὅτι ἕνεκα αἰτιολογεῖν. Λέγειν καὶ γὰρ εἰώ-
 θαμεν περί τε λέγοντες, ὅτι τῷ δεῖνι σκοποῦς μένειν
 ἐν τῇ νηϊ, τῶν ἄλλων ἀποβάντων, ἢ διὰ ξηρᾶς ὁ-
 δεῦσαι, ἢ μετὰ τῶν ἄλλων, ἢ μετὰ τῆς ἄλλης πο-

ρευθῆναι, ἢ κατὰ τῆς τυράννης εἰπεῖν, ἢ ἐπὶ τῆς βή-
ματος παρασῆναι, καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλλ' ὥσπερ ἐνταῦ-
θα τὰ μὲν ἀπαρέμφρατα τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖσι,
τῶν δὲ προθέσεων σημασία ἄλλη ἄλλης, τῆς μὲν
ἐν φέρ' εἰπεῖν τὸ ἐν γινεῖ σημαίνεσθαι, τῆς δὲ διὰ τὸ
μεγαλὺν, τῆς δὲ μετὰ τῇ μὲν τὸ ἅμα, τῇ δὲ τὸ
ὑσερον, τῆς δὲ κατὰ ἐνστασιν, τῆς δὲ ἐπὶ τὸ ἐμ-
προσθεν, οὕτω τοι καὶ πρὸς τῆς σκοπὸς ἐστὶ περὶ ἀ-
ποδείξεως εἰπεῖν, ἢ γράψαι, ἢ σκέψασθαι, καὶ τῶν
ὅσα τοιαῦτα τὰ ἀπαρέμφρατα ὑπαγορεύει τὰ τέλη,
ἢ δὲ περὶ τῆς οἰκείας γίνεται σημαίνοντες, μηδαμῶς
ἐκβιαζομένη τὸ τελικὸν παραστήσασθαι.

Οὐδὲν δὲ οἶον καὶ τὸ εἰδικὸν γὰρ αὐτὴν 566
αἰτιολογεῖν, καὶ. Οἱ τὰ τοιαῦτα ἀκριβεῖς ἐκ
ἀεὶ ἀπὸ τῆς γενικώτατα νοημένης ἐπιστήμης, ἢ θεω-
ρίας διαίρεται χρώμενοι, τὰ εἶδη τῶν ὑποβεβηκυῶν
διοριστικῶς διὰ τῆς περὶ προβάλλονται, ὥς λέγειν
τῆς θεωρίας τὴν μὲν εἶναι περὶ τὰ φυσικὰ, τῆς δὲ
περὶ τὰ μεταφυσικὰ καὶ, ἀλλὰ πολλάκις μίαν τι-
νὰ ὠρισμένην ἔξιν παραλαβίντες, αὐτῆς προτίθεν-
ται τὸ ὑποκείμενον, περὶ ὃ ἐνασχολεῖσθαι πέφυκεν, οἶον
φασὶν, ἢ μεταφυσικὴ περὶ τὰ ὄντα, ἢ ὄντα, ἢ φυ-
σικὴ περὶ τὰ σώματα ἢ φυσικὰ, ἢ ἰατρικὴ περὶ τὸν
ἄνθρωπον, ἢ περὶ ὑγείας καὶ νόσων τυγχάνει δεκτικὸς,
διὰ μὲν τῆς περὶ τὸ ὑποκείμενον δεικνύντες τὸ ὑλικὸν
παρ' αὐτοῖς ἄκρον, ὅπερ ἐστὶν ἢ τῆς προκειμένης ὑ-
λης θεωρία, διὰ δὲ τῆς τροπικῆς ἢ τὸ εἰδικὸν, ὅς
ἐστὶν ὁ τρόπος, κατ' ὃν τῆς ὑποκειμένης αὐτῆς ἢ ἐπιστή-

μη τὴν διάσκεψιν ἀναβάλλεται. Προσημειῶν δὲ καὶ
 τὸτο, καλῶς ποιῶντες, δεῖν ἐγνώσαν, ὅτι πολλὰς
 τῶν ἐπιστημῶν τῷ ὑλικῷ κοινωνήσας ὑποκειμένῳ, μό-
 νῳ τῷ κατ' εἶδος ἀλλήλων συμβαίνει διακρίνεσθαι, καὶ
 διασέλλεσθαι. Οἷον περὶ τὸν ἄνθρωπον καὶ ὁ φυσι-
 κὸς ἀσχολεῖται, καὶ ὁ ἀνατόμος, καὶ ὁ ἰατρὸς, καὶ ὁ
 ἡθικὸς φιλόσοφος· καὶ κοινὴ πάσαις, οἷον εἰπεῖν, ὕ-
 λη ταῖς κατ' αὐτὰς τέττας ἔξουσιν ὁ ἄνθρωπος πρό-
 κείται, περὶ ἧς αὐταῖς ὁ λόγος ἐστὶ, καὶ ἡ θεωρία.
 Ἀλλ' ὁ μὲν ἡ τὴν ἀρχὴν ἐν ἑαυτῷ τῆς κινήσεως ἔ-
 χει, καὶ τῆς ἡρεμίας, ταυτὸν εἰπεῖν τὴν φύσιν· ὁ δὲ,
 ἡ ἐκ πολλῶν ὀργάνων τε καὶ σκευῶν, καὶ τῶν ἐν τέτοις
 ὑγρῶν, τῶν μὲν σχήματι, καὶ μεγέθει, καὶ θέσει, καὶ
 χρήσει, τῶν δὲ κράσει τε καὶ ποιότητι διαφερόντων
 συγκεκρότηται· ὁ δὲ ἡ ὑγιείας τε καὶ νοσημάτων
 παντοίων ἐστὶν ἐπιδεκτικὸς· ὁ δὲ ἡ ἀρετῆς καὶ κα-
 κίας, κξ. Καθὰ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων τὸ αὐτὸ
 μῆλον ὑλικόν ἐστιν ἀντικείμενον πλειόνων· ἀλλὰ τῆς
 μὲν ὁράσεως ἡ κέχρωσαι, τῆς δὲ γεύσεως ἡ κε-
 χύμωται· ὁσφρήσεως δὲ ἡ περ ἀπορροίας τινὰς ἀπο-
 φέρει, τῆς τὸτο, καὶ ἐκ ἄλλο κινήσεως τὸ αἰσθη-
 τήριον· ἀφῆς δὲ ἡ ψυχρὸν, φέρ' εἰπεῖν, ἡ λεῖον,
 ἡ βαρὺ, κξ. Ἐξ ὧν ἔπειτα μαθεῖν, ὅτι ἡ περὶ ἐν
 αὐταῖς ταῖς ἔξουσι τὸ κοινὸν ὑπεμφαίνεσθαι ἐστὶ, καὶ ἔ-
 χι τὸ προσδιορίζον καὶ διακρίνον. Προβαλλομένη γὰρ
 αὕτη, τὸ ὑλικὸν καθ' ὃ κοινωνῆσι, τῷ τροπικῷ ἢ
 τὸ εἰδικόν τε καὶ διοριστικὸν ὑποθέσθαι παρέλιπε.

Ἀποδοῦναι μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν χρεωσικῶς 567
 καὶ ἀκυσίως διδομένων. Ἐπὶ τῶν χρεωσικῶς
 μὲν, ἔ μὴν δὲ καὶ ἀκυσίως. Ἀπόδος γὰρ, φησὶ, τῷ
 ὑψίστῳ τὰς εὐχὰς σου· παραινεῖ δὲ πάντως τὰς ἐξ
 ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας· ἀκυσιοὶ γὰρ εὐχαὶ ἔδὲ
 εὐχαί· καὶ ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι,
 καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ· καὶ ἐπιμελήθητι αὐ-
 τοῦ, καὶ εἴη ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ
 ἐπανέρχεσθαι με ἀποδώσω σοι. Φανερόν δὲ, ὡς
 ἐκυσίως ἔμελλεν ἀποδώσειν τῷ πανδοκεῖ τὰ προσδα-
 πανηθέντα ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετὰ τῆς περιπε-
 σόντος εἰς τὴν ληξιάς. Καὶ ὁ Στέφανος, ὃν ἀποδώ-
 σειμοὶ (ἐκ ἁκῶν δηλονότι) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
 ρᾳ κξ.

Κἂν τῷ ἀφ' ὑψηλῆς ἕως τὴν τῆς σάσεως. 568
 Οὐ μὴν εἴπερ τι προσεῖη τῷ λόγῳ ῥῆμα κίνησιν ὑ-
 πεμφαῖνον, οἷον ἀφ' ὑψηλῆς ἕως ἠκόντιζεν, ἢ λί-
 θοις ἔβαλλεν, ἢ ὕβρεις ἀφίει, ἢ ἀπλῶς ἔλεγεν·
 οὕτω γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς σημαίνει κίνησιν, καὶ οὐχὶ
 σάσιν.

Τὸ ποιητὸν καὶ τὸ ποιητικὸν εἰσὶ τῶν 569
 πρὸς τι, καθὰ δὴ καὶ τὸ πάθος, καὶ ἡ ἐνέρ-
 γεια, ὡς καὶ τῇ διὰ ἐλέγετο. Αὐτὸ γεμὴν
 τῆτο, τὸ τὴν ἐνέργειαν καὶ τὸ πάθος εἶναι τῶν πρὸς
 τι, ἐν ἄλλοις ἀνεσκευάζετο (ὄρα Α' ρ. 394.).

Ἀλλὰ γὰρ εἰσὶ καὶ τῶν παρυφесώτων ἐ- 570
 νέργειαι. Τῶν παρυφесώτων εἶναι ἐνεργείας τινὰς
 ἢ κυρίως λέγει, ὡς αὐτὰ εἶναι τὰ κυρίως ἐνεργῆν-

τα, ἢ καταχρηστικῶς, ἢ δι' αὐτῶν τὰ κυρίως ποιη-
 τικὰ εἰδοποιεῖται, τὰ μὴ ἀπλῶς, ἀλλ' ἢ τοιαῦ-
 τα, κατὰ λόγον τοιόνδε δηλ. ἢ τοιόνδε θεωρούμενα,
 καὶ ταύτη, ἢ ἄλλη πη πρὸς ἐνέργειαν ἔχοντα. Ἀλλ'
 ἀνακαθαρτέον τῆς σχολαστικῆς λέξης τὸν λόγον,
 ἵνα σαφέστερος ᾖ. Πότερον ἐπὶ τῷ Καρίῳ ὑπὸ πε-
 νίας κλέπτει, ἢ κατὰ τὴν κλοπὴν γινομένη σω-
 ματικὴ κίνησις (τῆτο γὰρ ὧδε ἡμῖν ἐστὶν ἡ ἐνέργεια),
 μετὰ ἐπιθέσεως τῆς ψυχῆς τῷ ἀρπάσαι τὰ ἀλλό-
 τρια, ἄκοντος τῷ κεκτημένῳ, ἢ πενίας (ἣτις ἐστὶ
 τὸ παρυφενῶς) κυρίως ἐστὶν, ὡς αὐτὴν τὴν πενίαν,
 τὴν τῶν ἀλλοτρίων ἀφαίρεσιν ἐλομένην, ἀρπάζειν
 ἀληθῶς, ἅττα ἔθενι λόγῳ αὐτῇ προσήκει; Ἐγὼ
 γὰρ τῆτο οἶδα τὴν κατὰ τὸ κλέπτειν ἐνέργειαν εἶναι,
 τετέσι τὴν πράξιν, ὡς ὁ Δαμασκ. πατὴρ Φησί (πε-
 ρὶ ὁρθοδ. πίς. Βιβλ. Β'. Κεφ. ΛΖ'). Οἶμαι δέ,
 ὅτι καὶ πᾶς τις τῆτο εἶναι δώσει κυρίως ἐνέργειαν τὴν
 κατὰ τὸ κλέπτειν. Ἡ γὰρ ἢ μὲν ἐνέργεια αὕτη
 τῷ Καρίῳ ἐστὶ κυρίως, τῷ πενίᾳ συνεχομένῳ ἐχάτη
 καὶ μὴ ἔχοντος ὅ,τι καὶ γένηται, καὶ διὰ τῆτο τὰ τῆς
 κλοπῆς ἐνεργῶντος, ὅς τις εἶπερ ἄλλως εἶχεν, οὐκ
 ἂν ἴσως ἐνήργησεν; Εἰ μὲν τὸ πρῶτον εἶποι, αὐτὰ
 φήσει τὰ μὴδ' ὀφθαλμοῖς ἐπιδερκτὰ, μὴδ' ὥσιν ἀ-
 κροῦσθαι, μὴδὲ νόῳ περιληπτὰ. Καὶ θαυμαστὸς ἂν εἴη
 τῆς δυνάμεως, ἢ τῆτων ἐξικνεῖται τῶν τοῖς πᾶσιν
 ἀπερινοήτων. Πάντες γὰρ ἀπὸ μιᾶς τὸ κινεῖσθαι τῇ
 ἐσὶ ἀπεκλήρωσαν, καὶ ἔδεις τῷ συμβεβηκότι, ὅτι
 μὴδὲ τὸ ἐν τόπῳ εἶναι, μὴδὲ τὸ ἀλλοιοῦσθαι, μὴδὲ

τὸ ἀπλῶς μεταβάλλειν. Οὐ γὰρ ἡ θερμότης (ὡς Ἀριστοτέλης ἀποφαίνεται περὶ γεν. καὶ φθορ. Βιβλ. Α'. Κεφ. 5.) μεταβάλλει, καὶ ἡ ψυχρότης εἰς ἄλληλα, ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸ ὑποκείμενον. Ἐξ ἧς καὶ τὸ ἡμῖν ζητούμενον ἐπιλύεται ἐπιφέρων, ὥς ἐν οἷς τὸ ποιεῖν ἐς καὶ τὸ πάσχειν ἀνάγκη τούτων μίαν εἶναι τὴν ὑποκειμένην φύσιν, καὶ ὅτι ἡ ὑποκειμένη φύσις, ἥτοι ἔσθα, τρεῖς τὸ ὑποκείμενον, αὐτὴ οὖσα τὸ μεταβάλλον, αὐτὴ ἐξ ἀνάγκης ἂν εἴη καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν, καὶ ἔχῃ τὸ παρυφесῶς αὐτῇ συμβεβηκός, ὥς ἐδὲ τὸ ἀπλῶς μεταβάλλειν προσήκει, πολλὰ γὰρ καὶ δεῖ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. Ὡς εἰ ἡ θερμότης, καὶ ἡ ψυχρότης, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμβεβηκότων, ἃ θετικὰ εἰσιν, ἔχῃ ὅπως τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἀλλ' ἐδὲ τὸ ἀπλῶς μεταβάλλειν καὶ κινεῖσθαι καὶ αὐτὰ ἔχοντα ἐς, πῶς ἂν τῷτο δοθεῖη καὶ αὐτῇ τῇ πενίᾳ, ἥτις ἐδὲν ἔσθα τυγχάνει, ὅτι μὴ σίρησις, καὶ ψιλὴ ἀπκσία, καὶ αὐτὸ κατ' Ἀριστοτέλην εἶπεῖν τὸ μὴ ἔχειν; Πῶς ἡ ἀδρανὴς δραστήριος ἂν εἴη, καὶ τὸ μήτι κινέμενον, καὶ κινῆν, καὶ καὶ ἑαυτὸ τὴν πράξιν ἔτω περαῖνον (κίνησις γὰρ δρασική ἐστιν ἡ ἐνέργεια (Δαμασκ. Βιβλ. Β'. Κεφ. Λ5.)). δρασικὸν δὲ λέγεσθαι τὸ ἐξ ἑαυτοῦ κινούμενον); Ἡ ἔχῃ τῷτ' ἂν εἴη περὶ τῆς πενίας λέγειν τῶν τὸν κόπονον ὑποδυομένων, καὶ κωμικῶς λῖαν τὰ κατὰ τὸν Χραιμῦλον ἐκεῖνον, καὶ τὸν Καρίωνα ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐπιδεικνυμένων; Ἀλλ' εἰ ἐπὶ τὸ δεύτερον καταφυγὼν εἴποι, τὸν μὲν Καρίωνα,

ὥς κυρίως ὄντα τὸ ποιητικὸν τὰ τῆς κλοπῆς, ἐνεργεῖν, διὰ δὲ τὸ ἐκεῖνον προσπαλαίειν τῇ πενίᾳ, ἥς ἀπέσις, ἔκ ἂν ἴσως ἐνήργει, ταύτη γε τῷ τῷ ποιητικῷ καὶ αὐτὴν ὀνόματι καταχρησικώτερον ἐπισημαίνεσθαι, τί ἄλλο, ἢ ταῦτα ἐκεῖνος ἀποφανεῖται, ὧν προσοχθίζει τῷ δόγματι; Οὐχί, φησὶν, ἀλλὰ εἰσὶ καὶ τῶν παρυφесώτων κυρίως ἐνέγειαί.

571

Οἶαι τῶν παθητικῶν λεγομένων ποιότη-
των ἔκ ὀλίγαι, Καὶ γὰρ ὥχριασιν μὲν ἐμποῖσιν
ὁ, τε ἴκτερος, καὶ ὁ πυρετός, καὶ ὁ φόβος, ἐρυθρίασιν
δὲ ἡ αἰδώς, τῆξιν δ' ὁ ζῆλος καὶ ὁ ἔρως, κτξ. Πρὸς
ἃ δὴ καὶ τῷτο μόνον ἤρκεσεν εἰπεῖν, ὅτι καὶ τῶτων δι-
δομένων, ἔκ ἐνθὺς ἐν τῷ καθόλου ἀληθεύειν ῥητέον,
ὥς εἰσὶ τῶν παρυφесώτων ἐνέργειαί. Καὶ γὰρ δοίη-
μεν τῶν παθητικῶν εἶναι ποιότητων, ἀλλ' ἔχι καὶ
συμβεβηκότος παντός, πολλῶν δὲ ἡκιστα τῶν σερή-
σεων, ὥς ἐπὶ τῶν, διὰ πενίαν κλέπτει, καὶ δι' ἀφρο-
σύνην ἀχθοφορεῖ, καὶ τῶν παραπλησίων. Τίς γὰρ
ἂν εἴη κυρίως εἰπεῖν ἐνέργεια τῷ μὴ ὄντος, ἢ δὲ σέρη-
σις μὴ ὄν; Ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν ἐδόλως ἐνδοτέον· ἀπ-
λῶς γὰρ ἐνεργεῖν κυρίως (ὅπερ ἀνωτέρω σὺν Ἀρι-
στοτέλει ἐδείκνυτο) ἔκ πέφυκε τῶν συμβεβηκότων ἐ-
δέν, ἐπεὶ ἐδὲ κινεῖσθαι οἷον εἰς τὸ παρυφесῶς καθ' ἑ-
αυτὸ, ἐδὲ μεταβάλλειν· ἃς δ' ἐνεργείας αὐτὸς λαμ-
βάνει ἀπὸ τῶν παθητικῶν ποιότητων, καὶ ταύτας τοῖς
ὑποκειμένοις ἀναθετέον, ὧν εἰς καὶ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ
παθαίνεσθαι. Ἐπισῆσαι δὲ ἄξιον, ὅτι ἐδὲν ὑγιὲς τῶν
ἐνταῦθα περὶ τῶν παθητικῶν ποιότητων ὑπὸ τῷ ὄνο-

λιασθ̃ λεγόμενον ἐσί. Τὸν γὰρ πυρετὸν, καὶ τὸν ἱκτε-
 ρον, καὶ τὸν φόβον, καὶ τὴν αἰδῶ, καὶ τὸν ζῆλον, καὶ
 τὸν ἔρωτα, παθητικὰς ποιότητας ἀποκαλεῖ· τὰ δὲ
 ἑ ποιότητες παθητικαὶ, πάθη δὲ εἰσὶ· τὰς δ' ἐξ ἐ-
 κείνων ὠχριάσεις, ἐρυθριάσεις, τήξεις, ἀποτελέσ-
 ματα τῶν παθητικῶν ποιότητων ὀνομάζει, ἅττα πο-
 λυχρόνια μὲν ὄντα, παθητικὰς ποιότητας τῶν ὡς
 ἀπὸ πάθους, ὀλιγοχρόνια δὲ τυγχάνοντα, ἐὰν μὴ
 εὐαπόβλητα ἦ, μηδὲ ῥαδίως ἀποκαθιζάμενα, πά-
 θη τῶν ὑπὸ τὴν ποιότητα ἀναφερομένων, εἰ δὲ εὐαπό-
 βλητά τε καὶ ῥαδίως ἀποκαθιζάμενα, πάθη τῶν
 ὑπὸ τὸ πάχειν οἶδεν ὁ φιλόσοφος λόγος (Ὅρα Ἀ'-
 ριστοτέλην περὶ ποιῆ, καὶ Ἀ'μμών. αὐτόθ. καὶ Κορυδαλ.).
 Ἀ'λλ' ὅπως ἂν ἔχοι τὰ περὶ τέτων, καὶ ὑποδοίτο
 τις ὁρθῶς λέγεσθαι, οὐ μὴν παρ' αὐτὸ αἱ ποιότητες
 αἱ παθητικαὶ τὸ ποιητικὸν ὅλως περιποιήσονται.
 Παθητικαὶ γὰρ εἴρηνται ποιότητες, ὡς πάθος ἐμ-
 ποιῆσαι περὶ τὴν αἰσθήσιν, τέτῃσιν ὡς τῇ αἰσθήσει
 ἀναληπταί, ἔχ ὡς κυρίως ποιητικαί· ποιητικὰ γὰρ
 τὰ κατ' ἐκείνας εἶδοπεποιημένα, κατ' ἐκείνας καὶ ἐνερ-
 γῆντα, οἷον τὸ πῦρ κατ' ἣν ἔχει θερμότητα, τέτῃ-
 σιν ἢ θερμὸν, καὶ ἢ χιῶν ἢ ψυχρά· ἔκκεν δὲ ποιητικὸν ἢ
 θερμότης καὶ ἢ ψυχρότης. Οὐ γὰρ ἢ θερμότης με-
 λαβάλλει καὶ ἢ ψυχρότης εἰς ἀλλήλα, ἀλ-
 λὰ δῆλον ὅτι τὸ ὑποκείμενον. Μένει τοίνυν τὸ ῥη-
 θέν ἀσάλευτον, ὅτι αἱ ἐνέργειαι εἰσὶ τῶν ὑφ' ἐσώτων.
 Ἄκε δὲ καὶ τῆ δεσπεσίς πατρὸς Δαμασκηνοῦ ἐν τῷ πε-
 ρὶ συνθέσεως φύσεως κατὰ ἀκεφάλων τὰ τοιαῦτα ἄριστα

ἀκριβέστερος καὶ ἐμφιλοσοφώτατα. "Ἐν ἑτέρῳ ἐνέργεια,
 καὶ ἑτέρον τὸ ἐνεργεῖν, καὶ ἑτέρον τὸ τί καὶ πῶς ἐνεργεῖν,
 καὶ ἑτέρον τὸ ἐνεργητὸν, τέτσεσι τὸ ἐνέργημα,
 καὶ ἑτέρον ὁ ἐνεργῶν. Ἐνέργεια μὲν οὖν ἐστὶν αὕτη
 ἢ ἐνεργητικὴ δύναμις (ἣν ἀμέλει οἱ φιλοσοφῶντες
 πρώτην ἐνέργειαν καλεῖσι· τὸ γὰρ δεύτερον κατ'
 αὐτὰς δυνάμει πρῶτον ἐνεργεία), τέτσεσι τὸ δύ-
 νασθαι ἐνεργεῖν. Ἐνεργεῖν δὲ τὸ κεχρησθαι τῇ ἐ-
 νεργητικῇ δυνάμει (τέτοιο δὲ ἐστὶ τὸ δεύτερον ἐνεργεία).
 τί δὲ ἐνεργεῖν ἐστὶν, ὁρᾶν, νοεῖν, ἀκέειν, πε-
 ριπατεῖν, ἐσθίειν, πίνειν. Πῶς δὲ ἐνεργεῖν ἐστὶ, τὸ
 καλῶς, ἢ κακῶς. Ἐνεργητικὸν δὲ ἐστὶ τὸ ἔχον δύνα-
 μιν τῷ ἐνεργεῖν, οἷον ὁ ἄγγελος, ὁ ἄνθρωπος.
 Ἐνεργῶν δὲ ὁ κεχρημένος τῇ ἐνεργείᾳ, ἦγυν ἢ ὑπό-
 σασις. Ἡ γοῦν ἐνέργεια ποτὲν μὲν σημαίνει τὴν
 ἐνεργητικὴν δύναμιν, ποτὲ δὲ τὸ ἐνεργεῖν, ποτὲ δὲ
 τὸ ἐνέργημα." Ἐκ τούτων δὴ ὧδε ἐστὶν ἐπιχειρεῖν.
 Ἐνεργῶν φησὶν ὁ κεχρημένος τῇ ἐνεργείᾳ, ἦ-
 γυν ἢ ὑπόσασις· τὸ δὲ παρυφесῶς ἔκ ἐστὶν ὁ κε-
 χρημένος τῇ ἐνεργείᾳ, ἦγυν ἢ ὑπόσασις· ἄρα. Καὶ
 πάλιν ἐνεργητικὸν ἐστὶ τὸ ἔχον δύναμιν τῷ ἐ-
 νεργεῖν. Τὸ δὲ ἔχον τὴν δύναμιν ἐστὶ τὸ ὑποκείμε-
 νον· ἔτε δὲ δύναμις, ἔτε παθητικὴ ποιότης, ἔτε τι-
 τῶν συμβεβηκότων, ὑποκείμενον ἐστὶν, ὥς ἂν ἡ δύνα-
 μιν ἐνυπάρχῃ· τὰ γὰρ τοιαῦτα ἐν ὑποκειμένῳ. Οὐ-
 δὲν ἄρα τῶν παρυφесῶτων, ἔτε ἐνεργῶν, ἔτε ἐνε-
 ργητικόν, ὥς ἐδὲ ποιητικόν. Παραπλησίως δ' ἄν τις
 συλλογίσαιτο καὶ ἐκ τῶν τῷ Πρόκλῳ τῷ Πλατωνικῷ

ἐν τοῖς περὶ τῶν Θεολογικῶν εἰσηγήσ. Πᾶσα ἐ-
 νέργεια, φησὶν, ἐκ δυνάμεως ἧς ἐνότης πρό-
 ειπιν· εἰ γὰρ τὸ ποιεῖν μὴ ἔχοι δύναμιν,
 πῶς ἐνεργήσῃ, καὶ ποιήσῃ εἰς ἄλλο (Κεφ.
 ΟΘ'); καὶ τὸ ποιεῖν μετέξει δυνάμεως ᾧ ποι-
 εῖν, ὅταν ποιῇ. (Κεφ. Π'). Τὸ δὲ μετέχον δυνά-
 μεως, καὶ ὡς περ ἐνεσι δύνამις, ὑποκείμενόν ἐστι τῆς ду-
 νάμεως. Τοῦτο δὲ τὸ ὑφесῶς, ἔχῃ δὲ τὸ παρυφε-
 σῶς. Πῶς γὰρ ἂν εἴη ὑποκείμενον, ἐν ὑποκειμένῳ ὄν;
 Ἄρα ἔχῃ τὰ παρυφесῶτα, τὰ δ' ὑφесῶτα κυρίως
 ἐστὶ τὰ ποιητικὰ, καὶ τέτων, καὶ ἐκείνων κυρίως εἰσὶν
 αἱ ἐνέργειαι.

Πᾶσα ἐνέργεια ἔχῃ ἀμέσως τε καὶ προ- 572
 τεχῶς καὶ. Αὐτὸ τέτο σοὶ φθάσας ὑπεθέμην καὶ
 αὐτὸς ἀνωτέρω ἔκτε τῶν τῶ θείῃς Δαμασκηνῆ, καὶ τῶν
 τῶ Πρόκλῃς τῶ διαδόχῃς, ὅτι τὸ ἐνεργεῖν κατ' ἣν ἔ-
 χει δύναμιν ἐνεργεῖ. Οὐμὴν ἐκ τέτῃς ἔπεται τὴν δύ-
 ναμιν περιποιεῖσθαι τὴν ἐνέργειαν, καὶ κείνην εἶναι
 τὸ κυρίως ἐνεργεῖν. Οἶδα γὰρ τί ἐστὶν ἡ δύναμις, ὡς
 ἀκριβέστατα καὶ κυριώτατα εἰπεῖν; Οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸ ὑ-
 ποκείμενον αὐτῷ, ἥπερ εὖ διάκειται πρὸς τὸ ἐνεργεῖν.
 Τὴν δὲ ἔξιν ταύτην τῶ ὑποκειμένῃ οἱ μὲν δύναμιν
 ὠνόμασαν, οἱ δὲ τέτο αὐτὸ ἔξιν, οἱ δὲ ἐντελέχειαν,
 οἱ δὲ, ὡς ἀνωτέρω ἐλέγετο, καὶ ἐνέργειαν πρώτην.
 Τὸ γοῦν ὑποκείμενον μένον ἐν τῷ δύνασθαι, λέγεται
 ἔχειν τὴν δύναμιν· ἔχον δὲ πρὸς τὸ ἐνεργεῖν, λέ-
 γεται ἔχειν τὴν ἐνέργειαν. Τὸ δὲ ἔχειν τέτο κατ' εἰ-
 δοποίησιν ἐστὶ. Ταύτη τοι καὶ τῶ ὑποκειμένῃ κυρίως ὡς

περ ἡ δύναμις, ἔτω καὶ ἡ ἐνέργεια ἐσίν. Αὐτὸ γὰρ
 ἐστὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν εἰδοποιούμενον. Τὶ τοίνυν τὸ ἀμέσως
 τε καὶ προσεχῶς μὴ εἶναι ἐκ τῆς ὑποκειμένης τὴν ἐνέρ-
 γειαν δηλῆν ὑπολαμβάνεις, ἀλλ' ἢ τὸ μηδαμῶς ἐ-
 νεργεῖν, ὃ μὴ πέφυκεν; Οὐδεμία ἄλλη τῆς προβαλ-
 λομένης ταύτης μεσιτείας ἢ σημασία, οὐδεῖς τε λό-
 γος ἐκ τούτου τὸ ἐνεργεῖν ἀπὸ τῆς πεφυκότητος (ὅπερ
 ἐστὶ τὸ ὑφ' ἑσῶς) ἐπὶ τὸ μὴ (τετέστι τὸ παρυφ' ἑσῶς) με-
 ταστῆσαι ἡμᾶς ἀναγκάζει. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἐκεῖνο, ἔχι
 τούτο ἐστὶ τὸ ἐνεργεῖν· ἐνεργῆν γὰρ καὶ κατὰ σὲ τὸ
 πεφυκός· πεφυκός δὲ τὸ ἔχον τὴν δύναμιν. Τούτο δὲ
 ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον· ἡ δὲ δύναμις ἔστι πεφυκός. Οὐδὲ
 γὰρ καὶ ἡ δύναμις ἔχον δύναμιν ἐσίν· εἰμὴ θεοὶ χω-
 ρεῖν ἐπ' ἀπειρον. Ὡς εἰ τὸ τὴν δύναμιν ἔχον ἐστὶ τὸ
 πεφυκός ἐνεργεῖν, καὶ ἔχι ἡ δύναμις, καὶ τῆς δυνάμεως
 ἔδὲν ἦττον μεσιτευέσης, ἐκεῖνο ἔσαι τὸ κυρίως ποι-
 ητικόν. Ἐὼ λέγειν, ὡς εἴ τις διὰ τὸ μὴ ἀμέσως, μηδὲ
 προσεχῶς (τούτο δὲ ἐστὶν ἐκ ἄνευ δυνάμεως) τὴν ὑφ' ἑσῶ-
 σαν ἔσσαν ἐνεργεῖν, τὰς ἐνεργείας τῶν παρυφ' ἑσῶτων
 εἶναι διατείνεται, ὃ τοιούτος λήσει ἑαυτὸν, εἰς τούτο πε-
 ριϊσάμενος, τῆς πάσαν ἄρδην ἐκτρίψαι ἀπὸ τῆς ἔσ-
 σης ἐνέργειαν. Οὐδεμία γὰρ ἔσση ἐνεργήσῃ ποτὲ πε-
 ρὶ ἃ ἔστι δύναται, ὥς ἐκ ἄνευ μεσιτευέσης δυνάμεως.
 Ὡς κυρίως εἰπεῖν ἔδέποτε (κατὰ τὸν θαυμαστὸν λό-
 γον) ἡ ἔσση ἐνεργεῖ. Παρίημι καὶ τούτο, ὅτι διὰ τῆς
 πενίας μεσιτευέσης (κατὰ τὸ προκείμενον) ἢ τῆς κλο-
 πῆς ἐνέργεια· ἡ δὲ πενία ἀδυναμία μᾶλλον, ἢ δύνα-
 μιν. Διὸ καὶ τῆς ἀδυναμίας, κατὰ τὸ ἀκόλѳον τῆς λό-

γρ, μάλλον, ἢ τῆς ἐσίας τὸ ἐνεργεῖν, ἢ τίς ποτε νῦν ἔχων δοκιμάσει, καὶ ἀποδέξεται;

Κὰν γῆ μετοχῇ δὲ ἡ ποιητικὴ ἐνέργεια, κξ. 573
 Οἱ Ἀριστοτέλης ἐν Δ' Μεταφυσ. τὴν ἀλληλεχίαν πολλῶν αἰτίων εἰς ἑκβάσιν τέλους τινὸς διασκοπέμενος, εἰσὶν αἴτια, φησὶ, καὶ ὅσα δὴ, κινήσαντος ἄλλα, μετὰ γίνεσθαι γὰρ λέλυσθαι οἷον γῆς ὑγείας ἢ ἰσχυρασίας, ἢ ἡ κάθαρσις, ἢ γὰρ φάρμακα, ἢ γὰρ ὄργανα. Οἶδε μὲν τοι καὶ τὴν μετὰ τῶν διαφορὰν. Μάλιστα μὲν γὰρ ποιητικὸν ἐστὶν ὁ πρῶτως κινήσας· μάλιστα δὲ τελικὸν τὸ πρῶτως σκοπέμενον· τῶν δὲ καὶ κατὰ δεύτερον λόγον μετέχει τὰ μετὰ γινόμενα, διαφορὰν γὰρ ἔχει, ὅτι γὰρ μὲν ὡς ὄργανα, γὰρ δὲ ὡς ἔργα. Εἴτις ἐν κατὰ μετοχὴν ἐκφράσας εἶποι, ὅτι κατὰ τὸ δέον τοῖς ὀργάνοις χρησάμενος, καὶ τὰ φάρμακα παρασκευάσας, καὶ τὸν κάμνοντα φαρμακεύσας καὶ ἰσχυάνας, ὑγιῇ ἀπέδειξα, αἰτιωδῶς μὲν διὰ τῶν μετοχῶν φθέγγεται, οὐδὲν δὲ ἥττον ἑαυτὸν τὸν μάλιστα εἶναι αἴτιον τῆς ὑγείας ἀνακηρύξει. Οὕτω τοι καὶ ὅς ἂν εἶποι γράψας ὠφέλησα, δῆλωμα μὲν αἰτίας ἐν τῷ γράψαι παρέχεται, ἔμην ἑαυτὸν τῷ κυρίως εἶναι τῆς ὠφελείας παρελείπει. Αὐτὸς γὰρ ὁ πρῶτως ἀναφαίνεται κινήσας· ποιητικὸν δὲ μάλιστα ἔχει ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὅθεν ἡ πρώτη.

Πᾶν δὲ ἀπαρέμφατον ὁμολόγως κξ. 574
 ἀπαρέμφατα, ἢ τοιαῦτα, ἐν τῷ λόγῳ κείμενα, αὐτὴν ἔτω φᾶναι δηλῶσι τὴν ἐσίαν τῆς διαφύσεως, ἢς

ἐνεργητικῆς οὐσίας, ἔδεν ἄλλο σημαίνεσιν, ὅτι μὴ τὴν ἐνέργειαν, καὶ ταύτην ἔχει τὴν πρώτην, ἀλλὰ τὴν δευτέραν. Ὅτι δὲ ἡ ἐνέργεια ἐκ ἑσὶ τὸ (περὶ οὗ ἐνταῦθα ὁ λόγος) κυρίως ποιητικὸν τὸ ἐνεργεῖν, ἔδὲ λέγειν ἔδει, ὡς αὐτόθεν φανερόν, ἀλλ' ἤδη καὶ τῆτο εἴρηται.

575 Τῷ καυλῆρος ἔχει ὁ ἰατρὸς αἷλιος, ἀλλ' ἡ νόσος. Ὑπερφυῶς νῆ δία. Τὸ γὰρ μετὰ βελῆς ποιητικὸν ἔκ ἄνευ τέλους ἐνεργεῖ (1), ἡ δὲ νόσος τὸ τελικόν.

576 Δι' ὃ ἕκαστον ἐκεῖνο μᾶλλον. Τῷ δι' ὃ τὸ ποιητικὸν ὑποβάλλοντος, τίς ἂν εἴποι, ὅτι διὰ τὸ παρυφесῶς ποιητικὸν τὸ ὑφесῶς; Εἶρεῖ γὰρ, ἐκ τῆ ἀκολέθου, ὅτι καὶ τὸ συμβεβηκὸς ποιητικὸν τῆς ἑσίας. Αλλὰ τῷ δι' ὃ ἀντὶ τῆ καθ' ὃ ληφθέντος, τὸ μᾶλλον εἶναι ποιητικὸν τὸ παρυφесῶς τῷ ὑφесῶτος ἔχει ἔπεται. Τῆτο δὲ μόνον εὐλόγως ἐπιφερόμεον συνάγεται, ὅτι τὸ ὑφесῶς ποιητικῶς ἐσὶν ἐνεργεῖν, νῦν μὲν καθ' ἓνα τινὰ τῶν ἐν αὐτῷ εἰδικῶν λόγων, νῦν δὲ καθ' ἕτερον. Οἷον Σωκράτης φιλοσοφεῖ, καὶ στρατεύεται, τὸ μὲν ἢ φιλόσοφος, τὸ δὲ ἢ πολεμικός.

577 Οὐ γὰρ ἔκ ἄνευ φασὶ καὶ. Εἰ τὰ ὧν ἔκ ἄνευ ποιητικὰ ἐσὶ, καὶ τὸ ὑλικὸν ἄρα, καὶ τὸ εἰδικὸν ποιητικὰ ἔσαι τῷ συνθέτε, καθ' ὅτι ἔδὲ τέτων ἄνευ εἶη ἂν τὸ σύνθετον. Καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ τελικὸν αὐτὸ ἐπὶ τῶν πρακτέων· αἰεὶ γὰρ ἕνεκά τε πράττει ὁ γε νῦν

(1) Ἀεὶς. Μεταφ. ἐλ. Α'.

ἔχων, καὶ ἔτι μόνον ἡμῖν ὑπολειφθήσεται τῶν αἰτίων
 τὸ ποιητικόν, καὶ ἡ τετράς ἢ περιώνυμος εἰς τὴν μονάδα
 συσαλήσεται. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆ ποιητῆ, ἔδὲ τὸ ποιητικόν.
 ποιητῆ γὰρ ποιητικόν τὸ ποιητικόν ἐξ ἀνάγκης. Τοι-
 γαρὲν καὶ τῆ ἰδίᾳ ποιητικῆ ποιητικόν τὸ ὑπ' αὐτῆς
 ποιητὸν, καὶ ἐπομένως ποιητὸν τὸ ποιητικόν, καὶ ἔδὲ
 ποιητικόν ὅλως, ὡς συναναιρεῖσθαι τοῖς λοιποῖς καὶ τὸ
 τέταρτον, ἐν οἷς καὶ ἔστιν, ἡγουν ἐν τοῖς ποιητοῖς μό-
 νον διασωζόμενον. Αἰτίαι δὲ μηδενὸς ὄντος, μάτην ἄρα
 ἡμῖν ὁ τοσούτος περὶ αὐτῆς κατηνάλωται λόγος. Εἴ-
 τα καὶ ἔδὲ σῶμα ἂν ὑποσαίῃ ἄνευ τόπου, καὶ χρόνου ὥσε
 καὶ τῶν σωμάτων ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος παιητικά. Ἡ
 τῆτο κατὰ δόξαν τὴν τῆς ἐξηγητῆς λέγεται. Ὅς
 γὰρ ἂν εἴποι, ὅτι διὰ τὸν χρόνον, τετέσι διὰ τῆς ἐννέα
 βεβαῶτας διὸς μεγάλῳ ἐνιαυτῆς δῆρα σέσηπε νεῶν,
 καὶ σπάρτα λέλυνται, αὐτὸν τὸν χρόνον παραστήσει τὸ
 ποιητικόν, ταῖς μὲν τῆς σήψεως, τοῖς δὲ τῆς λύσεως.
 Ἀλλ' ἐκ ἑσσι. Παιητικά γὰρ κυρίως τῶν τοιούτων, τῶν
 ἐν τῇ φύσει σωμάτων τὰ δραστήρια, καὶ ἄλλως ἐκ
 ἄνευ χρόνου ἔδὲ αὐτὰ τὸ ἐνεργεῖν ἔχοντα. Οὐ μὴν πα-
 ρὰ τῆτο δὲ καὶ ὁ χρόνος ποιητικόν, ὡς τῶν ὧν οὐκ ἄνευ.
 Τῆτο γὰρ εἰκὴ καὶ ἀλόγως εἰρησθαι σχεδὸν ἀπο-
 δέδεικται.

Ἐκ μόνου γὰρ ἐκ γελάρου αἰγιωδῶς πυγχα- 578
 γηγορευμένον. Εἰ ἐν τῷ τετάρτῳ μόνῳ τὸ ποιητικόν,
 τετέσιν ἐν γὰρ φθόνῳ ἐπὶ τῆς Κλέωνος διὰ φθό-
 νου καὶ ἐπαινεῖ γὰρ καλὰ, τοιγαροῦν καὶ εἰς τὸ
 παιητικὸν τραπέσις εἶδος τῆς συντάξεως, καὶ τῷ

ὕπὸ Κλέωνος διὰ φθόνον ἔκ ἐπαινεῖται ἡ καλὰ, πάλιν ἐν τῷ τετάρτῳ μόνῳ ὡς πρότερον τὸ ποιητικὸν νοηθήσεται. Τῆς δὲ γενικῆς τῆς Κλέωνος μὴ τὸ ποιητικὸν σημαίνεσθαι, ἢ ὑπὸ μετὰ γενικῆς ἔχει τὸ ποιητικὸν αἰτιολογήσει. Οἷκ ἄρα εὐήθεις εἰσὶν οἱ ἐκδεδωκότες τὴν ὑπὸ μετὰ γενικῆς πάθος σημαίνειν, ἄλλ' εἰσὶν εὐήθεις ἐκεῖνοι. Ἄρα. Πάλιν εἴτις εἴποι ἀπλῶς, ὑπὸ Κλέωνος ἔκ ἐπαινεῖται ἡ καλὰ, πότερον ἐδήλωσε τῷ λόγῳ καὶ τὸ ποιητικὸν, ἢ ἔχει; Εἰ μὲν τῆτο, οὐκ ἄρα ἢ ὑπὸ γενικῆς αἰτιολογῆσα τὸ ποιητικὸν, καί τ. Εἰ δὲ ἐδήλωσε, ποιητικὸν ἄρα ὁ Κλέων. Τῆς δὲ δὴ Κλέωνος οὕτω ποιητικῆς ὄντος τε καὶ ὁμολογημένης, εἴτις παρελθὼν ἂν προσθεῖη τῷ εἰρημένῳ λόγῳ καὶ τὸ τέταρτον ὅτι διὰ φθόνον, ἄρα διὰ τὴν ἐν τῷ λόγῳ προσθήκην τὸ ποιητικὸν, τῆς ὅπερ ἐστὶν εἶναι ἐκκυλίσσει, καὶ εἰς τὸ μὴ τοιῦτον τρέψει; Ἀλλ' ἔδειξ ἂν εἴποι. Οὐ γὰρ τὸ εἶναι τοῖς πράγμασιν ἐκ τῶν ῥημάτων, τὸναντίον δὲ τὸ ἀληθεύειν τοῖς ῥήμασιν ἐκ τῶν πραγμάτων. Εἰ δὲ τῆτο, ἐκ ἄρα ἐκ μόνου τῆς ἐκ τετάρτου συγκατηγορημένης τὸ ποιητικόν.

579

Οὐδεν ἢ ἀρχὴ ἡς ἐκάστου κινήσεως, οὐ μὲν ἀπλῶς, ἀλλ' ἢ πρώτῃ. Τῆτο ἐκεῖνο, ὃ Βελλερεφόντης τὰ γράμματα. Τὸ γὰρ τῆς φιλοσόφου ἐκ εἰς σύστασιν τῆς ἰδίας δόξης τῷ ἐξηγητῇ συμβάλλεται, μᾶλλον δὲ εἰς ἀναίρεσιν. Ἐπεὶ διὰ τῆτο μάλιστα μὴ εἶναι κυρίως ποιητικὸν τὸ παρυφесως διατείνομαι, διὰ τὸ μηδὲ ἀρχὴν κινήσεως αὐτὸ δύνα-

θαι εἶναι, μὴ ὅτι τὴν πρώτην. Τὸ γὰρ μηδὲ κινή-
σεως καθ' αὐτὸ δεκτικόν, πῶς ἂν κινήσεως παραι-
τιον γένοιτο, καὶ ἀρχὴ, καὶ ἔχ' ὅπως ἀλλὰ καὶ ἀρχὴ
ἢ πρώτη; Ἀλλὰ παρὰ τὴν φύσιν τὴν τῶν πραγμά-
των τῷτο λέγειν ἐστίν. Οὐ γὰρ κινεῖ, καὶ κινεῖται, ἐ-
ξαιρουμένους τῷ ἀκινήτως τὰ πάντα κινῆντος Θεῷ, καὶ
τῆς αὐτοκινήσεως τὸ εἰδοποιούμενον ὑπ' αὐτῆς σῶμα
ψυχῆς, καὶ τῷ κατὰ τέλος κινεῖν πεφυκότος αἰτίου
τῷ τελικῷ, περὶ οὗ ἐπὶ τῷ παρόντος ἔκ ἐστίν ὁ
λόγος.

Καὶ ὁ ὑπὸ Θεῷ μάρτυρι, κξ. Περὶ Θεοῦ 580
τῷ πανταχῶ παρόντος καὶ τὸ ἐνώπιον, καὶ τὸ ὑποκά-
τω ἐπίσης καταχρησικώτατα λέγεται.

Ἡ ὕλη, ἥτις ποτ' ἂν ἦ, ὡς ἐνυπάρχουσα 581
κξ. Αὐτῆς τῷ δόγματος προΐσται ὁ ἐξηγητὴς τῷ
τελικῶς μετὰ γενικῆς τὴν περὶ αἰτιολογῆντος, τὴν
ἀφορμὴν εἰς τὸ ὑποκρέξαι πάλιν τὴν χορδὴν ταύ-
την ἐκ τῆς ἰσοδυνάμει ὑπὲρ δραζάμενος. Οὗ δὲ λόγος
αὐτῷ τοῖστος. Ἡ ὕλη, φησὶ, συνυπακέεται τῷ ὑπὲρ
ὕλη· τὸ δὲ προθετικὸν μόριον, τῷ Θεόδωρῳ ὑπὲρ
προθέσεως γράφειν λέγοντος, καὶ συνυπακέεται τῇ
ὑπὲρ προθέσεως συγγραφῇ. Οὐ γὰρ τὸ προθετι-
κὸν δηλῶν βέλεται ὁ Θεόδωρος ὑποκείμενον εἶναι τῆς
τῷ συντακτικῷ λόγῳ πραγματείας, τὴν δὲ σύντα-
ξιν αὐτῇ, ὡς ἐν προοίμ. προανεφώνησεν, ἥτις δὴ
σύνταξις ἐστὶ τὸ τελικόν. Ἄρα κξ. Πρῶτον ἐν ἐκεῖ-
νο πρὸς τὴν μείζονα ἐστίν εἰπεῖν, ὅτι καλῶς δια-
κρίνει τὰ τῆς ὕλης. Ἐστὶ γάρ τις ὕλη συνθέσεως, καὶ

ταύτης ἐς τὸ ἐνυπάρχειν τοῖς ἐξ αὐτῆς· ἐς δὲ καὶ
 ὕλη θεωρίας ἢ περὶ ἥς, καὶ ὕλη πράξεως ἢ περὶ ἧς,
 ὧν ἡ μὲν ἰδίως ὑποκείμενον ἐπισήμης, ἡ δὲ τέχνης
 ὕλη ἀκέραι, καὶ ταύτας ὁ συνυπάρχειν, ὅδ' ἐνυπάρ-
 χειν ἅντις εὐλόγως εἴποι ταῖς κατ' αὐτάς ἕξεσιν.
 Οὐ γὰρ ὅδε τὰ ὄντα τῇ κατὰ τὸν νῦν ἕξει τῇ φι-
 λοσοφῶντος ἐνυπάρχειν φαμέν, ὅδε τὰ ξύλα τῇ
 κατὰ τὴν μετὰ λόγον φαντασίαν τῇ ναυπηγῇ, ὅδε
 τὰς λίθους καὶ τὰς πλινθίας τῇ τῇ οἰκοδόμῳ. Ὁμοίως
 δὲ ὅδε αἱ κατὰ τὰς φυσικὰς τῶν δυνάμεων ὕλαι,
 αἷς καλεῖσιν ἀντικείμενα, αὐταῖς ταῖς δυνάμεσιν ἐνυ-
 πάρχουσιν, ὧν ὕλαι εἰσὶν. Ἄλλ' αἱ τε ἐπιστημονικαὶ ἐ-
 κείναι λεγόμεναι ὕλαι, καὶ αἱ τεχνικαὶ, καὶ αἱ οὕτως
 εἰπεῖν δυναμικαὶ κατ' αὐτάς τὰς ἕξεις καὶ τὰς δυνά-
 μεις ἐνεργείαις ὑπείσιν, αἷς ἐξ ἀνάγκης καὶ συνυπα-
 κέονται, μὴ ἐνὸν ἐνέργειαν ὁδεμίαν ἄνευ πέρατος
 εἶναι, περὶ ὃ ἂν περαίνοιτο. Καὶ κατὰ ταῦτα δὴ
 τῇ ὑπὲρ προθέσεως τῇ Θεοδώρῳ συγγραφῇ, ἐ-
 νεργεῖα ὅση τῆς περιέσεως τῷ ἀνδρὶ ἐκείνῳ γραμμα-
 τικῆς ἐμπειρίας, τετέστιν ἕξεως, ὑπόκειται τε ὕλικῶς
 ἢ πρόθεσις, καὶ συνυπακέεται αὐτῇ, μάλιστα δὲ καὶ συ-
 νεκφωνεῖται. Ἦν δὲ δεύτερον κακεῖνο πρὸς τὴν μεί-
 ζονα ἀπαντῆσαι, ὡς ὅδε τὸ συνυπακένεσθαι τὴν ὕλην
 ὡς ἐνυπάρχουσαν, τῷ ἐξ αὐτῆς ἀναγκαῖον, εἰμὴ ἀο-
 ρίστως τε καὶ ἀδιαφόρως ἐπὶ πάνυ πολλῶν. Τίς γὰρ
 τῷ ἀνδριάντι, φέρε, τῷ ἐξ ὕλης ἐνυπαρχέσεως, συνυ-
 πακέσεται τὴν ὕλην ὠρισμένως, ἥτις εἰσὶν; Ἀδηλον
 γὰρ εὐθεὺς, εἰ χρυσὸς, ἢ ἀργυρὸς, ἢ λίθος, ἢ ξύ-

λον, ἢ κηρὸς, ἢ πηλὸς κξ. Ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τεχ-
 νητῆς ὕλης ἐνταῦθα λόγος, τῆς μὴ ἐνυπαρχέσης τῇ
 ἔξει, ὡς εἴρηται, ὑποκειμένης δὲ τῇ κατ' αὐτὴν πραγ-
 ματεία, τὰ ἄλλα ἐάσαντες, ἐκείνους ἐχώμεθα, ὅτι
 τῷ περὶ προδέσεως γράφοντι, ἢ λέγοντι, ἀνάγκη
 πᾶσα τὴν πρόθεσιν, ὡς ὕλην ἔσαν, τῇ συγγραφῇ
 ἢ τῷ λόγῳ ὑποκεῖσθαι καὶ συνυπακένεσθαι. Ἀλλὰ τὸ
 προδελικὸν φησὶ μόριον 78 Θεοδώρου περὶ
 προδέσεως γράφειν λέγοντος, 79 συγγρα-
 φῇ καὶ συνυπακένεσθαι (αὕτη γὰρ ἡ ἐλάττων, ἥς
 κατασκευὴ ἡ ἐφεξῆς). οὐ γὰρ τὸ προδελικὸν
 δηλοῦν βούλεται, 79 δὲ σύνλαξιν αὐτῷ, ὡς ἐν
 προοιμίῳ (δεῖ γὰρ καὶ συντέμνειν) προανεφώνη-
 σεν. Ἄρα κτ. Γένοιτ' ἄν τι πρὸς Θεῷ τέτων ἀλο-
 γώτερον; Πῶς ὡ' γὰρ, 78 Θεοδώρου λέγοντος
 γράφειν περὶ προδέσεως, 79 συγγραφῇ, τε-
 τέσι τῇ κατὰ τὸ συγγράφειν ἐνεργείᾳ, καὶ συνυ-
 πακένεσθαι ἢ πρόθεσις (τέτο γὰρ ἐστὶ τὸ προδε-
 τικὸν μόριον); Πῶς καὶ συνυπακένεσθαι, εἴγε καὶ συνεκ-
 φωνεῖται τῷ λόγῳ περὶ προδέσεως; Οὐκ ἔν ἐι
 μὴ ἡ πρόθεσις συνεννοεῖται τῷ περὶ προδέσεως
 γράφειν λόγῳ, συνεπινοεῖται ἄρα ἢ τι ἄλλο, παρ'
 ὃ λέγεται, ἢ μηδέν. Καὶ ὁ μὲν λόγος τὴν πρόθε-
 σιν ὑπὸχνεῖται, τὸ συγγραφόμενον, τέτο δὲ τυχὸν
 ἐστὶ τὸ ἐπίρρημα, ἢ μηδέν. Ἀλλ' ἐφ' ἧς τὸ
 προδελικὸν μόριον ὑποκείμενον ὃν 787ε συν-
 λακτικῶς λόγῳ καὶ 79ς κατ' αὐτὸν πραγμα-
 τείας, 79 δὲ κατ' αὐτὸ, μεθ' ὧν συνήρθηται

μορίων σύνταξιν, δηλῶν βέλεται ὁ Θεόδωρος. Σκόπει μοι ἐν τέτοις. Ὑποκείμενον (τῆτο δὲ λέγω ὕλην) ἔχει τὸ προθετικὸν μόριον εἶναι φησὶν ὅλα τῆ συντακτικῆ λόγῃ, ἀλλὰ τὸ προθετικὸν τῆτο μόριον μετὰ τῶν ἄλλων κατὰ τὴν σύνταξιν. Οὕτω ῥᾶσα τὸ ψεῦδος φωρᾶται, καὶ περὶ αὐτὸ καταρρῆει. Τὸ γὰρ περὶ προθέσεως συγγράφειν, τῆ περὶ συντάξεως προθέσεων πραγματεύεσθαι, ὥς γε πρὸς τὸν ἡμῖν προκείμενον λόγον διαφέρει πάντως ἕδέν· δι' ἑκατέρου γὰρ ἐπίσης τὸ ὑποκείμενον δηλῶται εἶναι τὴν πρόθεσιν, εἰ καὶ διὰ τῆ δευτέρου ὁ τρόπος (ὅς τὸ εἰδικὸν ὑποκείμενον ἀκρίβει) ἐκφέρεται· ὥς εἴ τις καὶ περὶ τὰ ξύλα τὸν ναυπηγὸν πονεῖν εἴποι, ἢ περὶ τὴν τῶν ξύλων συναρμογὴν καὶ συγγόμφωσιν, τὸ ὑποκείμενον ἐπίσης παραστήσει τῆς ναυπηγίας εἶναι τὰ ξύλα, ἐκείνως μὲν ἀπλῶς, οὕτω δέτοι καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐκφερόμενον· καίτοι καὶ τῆτο εἴ τις αὐτῷ δῶη μὴ εἶναι ὑποκείμενον τῆς πραγματείας τὴν πρόθεσιν, τὴν δὲ σύνταξιν αὐτῆς, ἕδέν ἦτον ἄφουκτα τὰ τῆ ἐλέγχῃ. Φέρε γὰρ, τί ἄρα αἰτιολογεῖ ἡ πρόθεσις, τῆ Θεόδωρος εἰπόντος γράφειν ὑπὲρ προθέσεως; τὸ τελικὸν ἔρει. Τί δὲ, εἰποι, ὅτι περὶ συντάξεως ἢ προθέσεως; τὸ ὑλικὸν ἀπαντήσκει. Τῆτο γὰρ φθάσας ἀνωμολόγηκε δι' ὧν ἔφη μὴ τὸ προθετικὸν μόριον, ἢ κατ' αὐτὸ σύνταξιν ὑποκείμενον εἶναι ἢ τῆς τῆ συντακτικῆς λόγῃ πραγματείας. Ἐκ γέν τέτων ἄτοπα δύο συμβαίνει ἐπισημότερα, τὸ μὲν ὅτι ἄρα ἡ πρό-

θεσις τέλος ἐς τῆς συντάξεως· εἴπερ ἡ μὲν τὸ τε-
 λικόν, ἡ δὲ τὸ ὑποκείμενον αἰτιολογεῖ· τὸ δὲ δεύτε-
 ρον, ὅτι ἡ περὶ νῦν μὲν τὸ τελικόν, ὡς ἐν τῷ περὶ
 προθέσεως, νῦν δὲ τὸ ὑλικόν, ὡς ἐν τῷ περὶ
 συντάξεως, σημαίνει, καὶ ἐδ' αἰεὶ ἐκείνο, ὡς αὐτῷ
 δοκεῖ. Οὐδὲν δὲ ὀνίνησιν, ὃ προσίδησιν, ὅτι καὶ ἡ τῆ
 λόγος σύνταξις τελικόν, ἐπεὶ καὶ λαύλης ἔνε-
 κα ἡ πραγματεία ἐν προοιμίῳ ἐλέγεται. (Ἰ-
 πως γὰρ ἐλέγεται ἐν ἐκείνοις αὐτοὶ ὑπεδέμεθα δεί-
 ξαντες, τὴν γραμματικὴν ἐν ταῖς πρώτοις τρισὶ βι-
 βλίῳ, ἐν οἷς περὶ κλίσεως, καὶ σχηματισμοῦ, καὶ τῶν
 τῆ λόγος μερῶν διεξέρχεται, ἔνεκα τῆς κατὰ τὸ
 τέταρτον συντάξεως αὐτὰ πραγματεύεσθαι, καὶ τέ-
 λος ἔχειν ταύτην ὡς πρὸς ἐκεῖνα, ἐν δὲ τῇ περὶ συν-
 τάξεως καὶ αὐτὸ πραγματεία τὴν σύνταξιν αὐτὴν
 εἶναι ἐξ ἀνάγκης τὸ ὑποκείμενον. Ὡς περὶ καὶ τῷ δια-
 λεκτικῷ περὶ μὲν ὀνόματος, καὶ ῥήματος, καὶ προτά-
 σεως θεωρεῖν, τέλος πρόκειται ὁ λόγος ὁ συλλο-
 γιστικός· περὶ δὲ τέττα καὶ αὐτὸ πραγματευομένη,
 ἔστος μὲν τὸ ὑποκείμενον τῆς θεωρίας ἐς, τέλος δὲ
 ἡ ἀπόδειξις, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν προοιμ. τῶν προτ.
 Ἀναλυτ. ἀπεφήνατο (ὅρα Ἀριθμ. 24, 25, καὶ 525.).
 Ἐκ τέττα δὲ ἐν συμβαλεῖν, ὅσον ἀλόγως τίθεται τῷ
 συγγραφῇ τῶν σχολίων καὶ ἡ τῆ ὑλικῆς εἰς τὸ τε-
 λικόν μετάπτωσις. Χωρεσῶν γὰρ τῶν ἔξεων αἰεὶ ἀ-
 πὸ τῶν ἀτελεσέρων ἐπὶ τὰ τελεώτερα, τὸ τελικόν
 πρότερον ὄν, γίγνεται τῆς ἐφεξῆς θεωρίας ὑποκεί-
 μενον, τετέστιν ὑλικόν. Τὸ δὲ ὑλικόν εἰς τὸ τε-

λίχον μεταπεσεῖν ἔκ ἂν ἄλλως συμβαίη, εἰμὴ τῆς
πραγματείας ἀναποδιστάσης, καὶ ἀπὸ τῶν σκοπιμωτέ-
ρων γνώσεων ἐπὶ τὰς πρὸ ὁδῆ οὐσας παλινδρομη-
σάσης, ὃ παρὰ τὸ ἐπαρίσερον εἶναι καὶ ἄλογον, ἐδὲ
τὴν ἀρχὴν ἀνυσόν. Οὕτω φορὸν ἀτοπιῶν τὸ χωρίον,
ὅς πολλὰς ἂν ἡλίκας καταδύσαιμεν, εἰ καὶ δεῖξαι μό-
νον, μὴ ὅτι καὶ ἐπ' ἀκριβὲς ἀνασκευάσαι ἐπιχειρή-
σαιμεν.

582

Ἐξ ὧν τε καὶ περὶ ὧν. Τέτο δὲ καθ' ἑαυτὸ ὅν
προφανές, ὡς ὑπὲρ ἑαυτὸ συντελὲν νεανικώτατα προ-
χειρίζεται. Τί γὰρ ἄλλο τὰ περὶ ὧν ἢ γραμματικὴ
θεωρία, ἢ αὐτὴ δὴ ἢ τῇ σκέψει ὑποκειμένη ὑπόθεσις τε
καὶ ὕλη, ἣν αὐτὸ τὸ ἐξ ὧν οἶον ἐρμηνεύει, καὶ δια-
σαφεί; Ἀλλ' ὁ κεῖται, φησὶν, ἐκ παραλλήλων
ἐκάλερα. Τῷ τέτο δείκνυσιν; Ὅτι γὰρ μὲν ἐξ ὧν,
φησὶ, δηλοῖ γὰρ λόγους ὡς ὕλην, γὰρ δὲ περὶ
ὧν, γὰρ γὰρ ἀνάπτυξιν. Τοίνυν αὐτοὶ ἀντὶ τῆς ἀ-
ναφορικῆς ὧν τὰ ἀναφερόμενα αὐτὰ θέσθαι τὸν
ἐξηγητὴν ἀξιώσομεν, ἐνθα μὲν τὸ λόγων, ἐνθα
δὲ τὸ ἀναπλύξεων, εἴ γε τῶν ἴσα δυναμένων τὴν
μετάληψιν ἐπιτρέπει. Καὶ ἔσαι οὕτως ἡμῖν, ἐκ γὰρ
λόγων, καὶ περὶ γὰρ ἀναπλύξεων ἢ θεωρία.
Ἀλλ' αὐταὶ αἱ ἀναπτύξεις ὁμολογημένως ἢ θεω-
ρία εἰσὶν. Ἡ εἰπάτω, τίς ἄλλη ἢ κατὰ τὴν γραμμα-
τικὴν ἂν εἴη θεωρία παρὰ τὴν τῶν προσηκόντων τῇ
γραμματικῇ τέχνῃ ἀνάπτυξιν; Ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοι.
Ἀρ' ἔν εἰσαι περὶ γὰρ θεωρίας ἢ θεωρία. Ἡ
δὲ περὶ τὸ τελικὸν αἰτιολογεῖ. Τέλος ἄρ' ἔσαι τῆς

γραμματικῆς θεωρίας ἡ γραμματικὴ θεωρία, τῷ αὐτῷ τὸ αὐτό.

Ὅτι δὲ τὸ ὑλικὸν καὶ τελικὸν ποτε γίνε- 583
ται τὸ αὐτὸ, κξ. Πρὸς ἄλλο μὲν καὶ ἄλλο νῦν μὲν
ὑλικῷ, νῦν δὲ τελικῷ δύνάμιν ἔχειν οἶδατε καὶ αὐ-
τὸς, καὶ πάντες, καὶ Ἀριστοτέλης πρὸ πάντων, εἰ μό-
νον ἀντὶ ὑλικῷ ἐκδέξαιό τι τῶν ἄλλων κινήσαντος με-
ταξὺ τῷ τέλει γινομένων, οἷον τὰ μὲν ὄργανα διὰ
τὰ φάρμακα εἶναι φαμέν, τὰ δὲ φάρμακα διὰ τὴν
κάθαρσιν, τὴν δὲ κάθαρσιν διὰ τὴν ἰσχυασίαν, τὴν
δὲ ἰσχυασίαν διὰ τὴν ὑγιείαν· καὶ ἡ μὲν πρότασις
διὰ τὸν συλλογισμόν τῷ λογικῷ, ὁ δὲ συλλογισ-
μὸς διὰ τὴν ἀπόδειξιν· τὰ τε μέρη τοῦ λόγου τῷ
γραμματικῷ παραπλησίως διὰ τὴν σύνταξιν, προ-
σεπινοούμενα πάντως μετὰ τῷ ὑλικῷ καὶ τῷ εἰδικῷ ἐν
τοῖς τοιούτοις. Ἀλλὰ γὰρ τὸ εἶναι τινὰ μὴ πρὸς ἄλ-
λο καὶ ἄλλο, πρὸς ἑνὶ δὲ καὶ ταυτὸν κατὰ ταυτὸ, καὶ
ὑλικά τὰ αὐτὰ, καὶ τελικά γινόμενα, τῷτο ἐστίν, ὅπερ
οὗτ' αὐτός σοι πεισθήσομαι, ὅτ' Ἀριστοτέλης δώσει,
ἐδὲ τῶν νῦν ἐχόντων εἰς μηδὲ εἰς. Ὅτι γὰρ ἀδύνα-
τον τῷτο, ἔχ' ἀπλῶς λέγεται, ἀλλὰ καὶ δείκνυται.
Φέρε γὰρ ἔσω τῷ αὐτῷ Α τὸ Β καὶ ὕλη, καὶ τέλος.
Καὶ ἡ μὲν ὕλη, ἔσαι πάντως καὶ προϋπάρχον, καὶ συ-
νυπάρχον, πράγματι· ἡ δὲ τέλος, ὅτε προϋπάρχον,
ἢ τε συνυπάρχον, ἀλλ' ὕστερον. Τὸ γὰρ τέλος τῇ μὲν
νοήσῃ πρῶτον, τῇ ἐκβάσῃ δὲ τὸ ἔσχατον εἶναι οἱ
πάντες φασίν· ἀδύνατον δὲ τὸ αὐτῷ καὶ προϋπάρ-
χειν, καὶ τὴν ὑπαρξιν ὕστερεῖν. Ἀδύνατον ἄρα τὸ αὐ-

τὸ τῷ αὐτῷ καὶ ὑλικὸν εἶναι, καὶ τελικόν. Εἰ δὲ ἀδύ-
 νατον, πῶς ἔτῳ ῥαδίως ὁ ἐξηγητὴς τὰ ἀδύνατα ἐ-
 πιδείκνυται δυνατὰ, φάσκων τὰ προβλήματα καὶ τὰς
 προτάσεις, ἃ καὶ αὐτὸν τῷ Ἀριστοτέλει ἐπάμε-
 νον δόγματι ταῦτα ἐστὶ, καὶ ὑλικὸν τυγχάνειν, καὶ τε-
 λικὸν τῷ αὐτῷ, τετέσι τῷ διαλεκτικῷ λόγῳ, ἥτοι
 τῷ συλλογισμῷ; Φάσκει δὲ, ἐπεὶ καὶ Ἀριστοτέλης ἐ-
 δήλωσε. Πῶς ἐδήλωσεν; εἰπὼν δηλ. ἐξ ὧν γε καὶ
 περὶ ὧν οἱ συλλογισμοί, καὶ διὰ τῷ μὲν ἐξ ὧν
 τὸ ὑλικὸν δηλώσας, διὰ δὲ τῷ περὶ ὧν τὸ τελι-
 κόν. Οὕτως αὐτόπερ τὸ ζητούμενον συναρπάσας, τὴν
 κατασκευὴν τῷ διαμφισβητημένῳ δι' αὐτῷ τέτῳ ἀπο-
 δεδωκέναι οἶεται, καὶ ἐδὲ συνορᾷ, ὅτι ἐκ παραλλήλου
 τις τὰς προθέσεις ἐνταῦθα δικαίως λαβὼν, ἐνδικώ-
 τερον τῇ τῷ φιλοσόφῳ προχρήσαιο μαρτυρίᾳ εἰς τὸ
 δεῖξαι τὴν περὶ τῷ ὑλικῷ εἶναι μᾶλλον ἐνδεικτικὴν,
 ἢ τῷ τελικῷ. Ἐκεῖνα γὰρ ἂν φαίη τὰ περὶ ὧν (τε-
 τέσι τὰ προβλήματα) ὕλη εἰσὶν ὁμολογεμένως τῷ
 διαλεκτικῷ λόγῳ (ὃ καὶ αὐτῷ τῷ ἐξηγητῇ δοκεῖ).
 Οὐκοῦν ἡ περὶ τὸ ὑλικὸν αἰτιολογεῖ. Καὶ πάλιν
 τὰ περὶ ὧν αὐτὰ ἐστὶ τὰ ἐξ ὧν, καὶ ἐδὲ τέτο τῷ
 ἐξηγητῇ ἀπαρέσκει. Ἡ ἄρα ἐκ τῆς περὶ τὴν ση-
 μασίαν ἐλέγξει, ὡς σαφεστέρα. Αἰτιολογεῖ δὲ ἡ ἐκ
 τὸ ὑλικὸν ἀναμφισβητήτως, καὶ ἡ περὶ ἄρα. Ἀλλ'
 ἀπορήσειέ τις εἰκότως ἐπὶ τέτων, εἰ αἱ προτάσεις καὶ
 τὰ προβλήματα ὕλη ἐπίσης γίνονται τῷ διαλεκτι-
 κῷ λόγῳ, τί δήποτε τὰς μὲν τῇ ἐξ συνῆψεν, ἐξ
 ὧν εἰπὼν, τὰ δὲ τῇ περὶ συνέταξε, περὶ ὧν ἐπει-

πῶν; Ἡ' ὅτι αἱ μὲν ὕλη ἐξ ἧς, τὰ δὲ ὕλη περὶ
 ἧς. Οἱ γὰρ διαλεκτικοὶ λόγοι ἐκ τῶν προτάσεων
 μὲν εἰσιν ὡς ἐκ μερῶν συγκροτούμενοι· περὶ τὰ προ-
 βλήματα δὲ, καὶ περὶ τῶν προβλημάτων, ὡς περὶ
 ὑποκειμένων ὑποθέσεων κατασκευαστικῶς, ἢ ἀνα-
 σκευαστικῶς καταγινόμενοι. Οὐδὲ γὰρ περὶ τῆς ναυ-
 πηγικῆς εἴποι ἄν τις, ὅτι ἐκ τῶν ξύλων καταγίνε-
 ται, ἀλλ' ὅτι περὶ τὰ ξύλα, τῆς μὲν ἐκ τὴν κατὰ
 σύνθεσιν ὕλην παρισώσης, τῆς δὲ περὶ τὴν κατὰ
 θεωρίαν, ἢ ἐργασίαν.

Τῆς γοῦν ὕλης ἴδιον γὰρ ἐξ ὧ οἱ φιλό- 584
 σοφοὶ λίδενται. Νοητέον τῆς κατὰ σύνθεσιν, τε-
 τῆς ἐξ ἧς τὸ σύνθετον.

Τὸ ἄρα ὑφ' ὧ αἰτιολογοῦν γὰρ ὑλικὸν κα- 585
 τὰ γὰρ Λατῖνον Ἡ' λῖαν. Οὐδὲν τοιοῦτο παρ' ἐκεί-
 νῳ ἀνεγνωκέναι μέμνημαι. Ἀλλὰ περὶ τούτου, ἐπεὶ
 ἔδῃ ἐν χερσὶ μοι ἤδη τὸ πόνημα, διαφιλονεικεῖν πα-
 ραιτήσομαι.

Ε'ν γὰρ ὑπὲρ προθέσεως γράφω, γὰρ προ- 586
 θελικὸν πωλικὸν μελαλαβεῖν γὰρ ἐξ ὧ ἂν
 ὅλως ἀνάσχοιτο. Φανερόν· οὐδὲ γὰρ τὴν κατὰ
 τὴν σύνθεσιν ὕλην, κατὰ δὲ τὴν θεωρίαν αἰτιο-
 λογεῖ.

Ε'ν ᾧ (ὑπὲρ καπνῆ) καὶ γὰρ ἐν λόγῳ ἔδῃ ἡ 587
 γὰρ δηλοῦν δοκεῖ. Φασὶ γεμῆν ὅτι τὸ ἐπάνω διὰ
 τὸ ἀνωφερὲς τῆ καπνῆ, δι' ὃ ἔδειξεν ἂν ὁρθῶς ὑπὸ
 καπνῶτι τιθέναι εἶποι.

538

Μηνιαίῳ ὄντος αὐτοῖς 78 ἐνιαυτοῖς, εἴτα
 78ραμηνιαίῳ ὡς φασίν. Οἱ τὲς Χαλδαίους ὑπὲρ
 τὰ ἑκατὸν ἔτη βίην λέγοντες, ὡς μακροβιωτάτους
 θαυμάζουσι. Γελοῖον ἔν τὸ λέγειν, ὅτι μηνιαῖοι ἦσαν
 αὐτοῖς οἱ ἐνιαυτοί, ἢ καὶ τετραμηνιαῖοι· ἐβίην γὰρ ἂν
 οὕτως, εἴπερ μινυνθαδιώτατοι τῶν πάντων ἀνθρώ-
 πων, ὀκταετῆ που ὄλον, ἢ καὶ τριακονταετῆ περὶ τὸν
 βίον ἔλκοντες, οἱ ἐπὶ μακροβιότητι μακαριζόμενοι, καὶ
 οὐδὲ τεκνῶν εἶχον κατὰ τὴν πρώτην τῶν ὑποθέσεων.
 Ἀλλὰ παρήχθησαν, ὡς ἔοικεν, εἰς τὸτο περὶ αὐτῶν
 φρονεῖν οἱ περὶ τῆς ἡλικίας τῶν πρὸ τῆ κατακλυσμῆ
 ἀνθρώπων τὴν περιφερομένην ἀκηκοότες ἐπισφαλῆ
 δόξαν, ἣν περὶ ἐκείνων τινὲς ἔχον, μήτε ταῖς ἱεραῖς
 σελίσιν, ἢ δέον, ἐγκύψαντες, καὶ τὰ ἐπόμενα ἐκ τῆ-
 τος ἄτοπα μὴ ξυγείδωτες. Τὸ δέ τοι σφίσι τὰ κατὰ
 αὐτὰς χρονολογῶντας πλῆθος ἐτῶν ἀπονέμειν ἀμή-
 χανον, τοῦτο κατὰ φιλοτιμίαν αὐτοῖς ἐγένετο, ὥσπερ
 καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις τὸ πάλαι, καὶ κατὰ ἡμᾶς τοῖς Σι-
 νοῖς, καὶ πολλοῖς τῶν κατὰ τὴν Ἰνδίαν ἐθνῶν. Τὸ γὰρ
 τῇ ἀρχαιότητι διαφέρειν σεμνὸν ἅπασιν. Διὸ καὶ Ἀ-
 θηναῖοι ἐν μοίρᾳ σεμνότητος ἐτίθεντο ἀκρίβειν αὐ-
 τόχθονες.

539

Ἀποφέρεισθαι δηλοῖ τὸ ἀποδιδόναι τὰ
 ὀφειλόμενα. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπολαμβάνειν.
 Οἷον ἀποφέρειται πολλὴν λιμὴν ἀπὸ τῆς
 ἀρχῆς, καὶ ἀποφέρειται κλέος. Καὶ Ἡρόδ. 787ων
 τὴν δόξαν ἀποίσεσθε. Καὶ παρὰ Ἀλκίφρ. φεύ-
 γεις με, ὦ φαβιανή, φεύγεις, καὶ λαῦλα ἀρ-

Ζίως ὅλον γὼν ἀγρόν ἀπενεγκαμένη; Τὶ γὰρ
 ἔ' γῶν ἐμῶν λαβῶσα ἔχεις;

Αἱ δὲ ἔδὲ 7870. Ἀλλὰ καὶ αἱ προθέσεις οἶμαι 590
 καὶ ἑαυτὰς ἀποφατικῶς εἰσὶν ἄσημοι. Ἀποφατι-
 κῶς γὰρ ἄσημον ἐστὶ τὸ μὴ τεθεῖν πρὸς τὸ μὴ ση-
 μαίνειν, οἷα τὰ σερητικὰ καὶ τὰ ἀόριστα, ἃ ἐτέθη
 πρὸς τὸ μή τι σημαίνειν, ὥ δὲ λόγῳ θετικῶς ἂν εἴη
 ἀσήμαντα. Ἀλλὰ τὸ ἀφ' ἑαυτῆς δῆλον ὄν, ὅτι μὴ ση-
 μαῖνον ἐστὶ. Τῆτο γὰρ ἐστὶ τὸ σημαίνειν ὅτι ἄσημον
 ἐστὶ. Διαφορὰν δὲ ἔχειν ἡγῶμαι τὰς προθέσεις πρὸς
 τὸ βλίτυρι, σκίνδαψος, καὶ τὰ παραπλήσια, ὅτι αἱ
 μὲν σὺν ἄλλοις τε καὶ παρ' ἄλλοις κοινὸν γέντι ση-
 μαίνουσι, τὰ δὲ ἔδὲ ἔτω. Ταύτητοι ἔδ' ἐκείνας τέ-
 των, ὡς ὁ ἐξηγητὴς, ταῦτα δ' ἐκείνων ἀσημότερα
 ἀποφαίνομαι.

Ἀλλὰ γὰρ γὰ μὲν τοιαῦτα λυόντων, οἷς 591
 κριτικῆς ἕξεως μέγιστοι. Τὶ φῆς; Ἀγαπητόν σοι,
 καὶ εἴ τι τοιαῦτα ὄντα μετιόντι μὴ μεταμελήσεις τῆς
 ψιλῆς ἀναγνώσεως.

Τὸ ἀνίσχειν καὶ γὰρ δύεσθαι γὼν ἡλίον, 592
 οὐδὲν ὅλι μὴ γὰρ 78 παντὸς μέρη δηλοῖ. Ἐμοὶ
 δὲ δοκεῖ ὡς σημαίνει καί τι πλεον τῶν μερῶν. Τὰ
 γὰρ μέρη μένει καὶ τῆ ἡλίου μεσσηρανέντος.

Οὐδὲν ἀλλ' ἢ γὰ μέρη 7ῆς ὀλικῆς 70ῦ 593
 ἡλίου φορᾶς κξ. Ἀνατολαί, καὶ δυσμαί, καὶ με-
 σημβρίαί, ἔ' μέρη τῆς φορᾶς, σημεῖα δὲ ἀμερῇ κυ-
 ρίως σημαίνουσι.

- 594 Παρὰ τοῖς μουσικοῖς τε καὶ ῥυθμικοῖς
τοῖς γὰρ λέξεις τοῖς μέλεσιν ὑποτάσσουσιν.
Ἐξ ὧν, φησὶν, ἔοικεν ὑπειληφέναι, ὅτι ἡ χρονικὴ
τῶν φωνηέντων διαφορὰ μόνοις τοῖς μελοποιοῖς εὐ-
ριχται, τῇ κατὰ τὴν λαλίαν ὑπηχῆσει τῶν λέξεων
μηδὲν συντελεῖσα. Οὐχ ἔτι γεμὴν ἔχειν οἰητέον,
πολὺ δὲ πρότερον εἰς κάλλος αὐτῆς τῆς φωνῆς τὴν
τάσιν ἐπιτετηδεύθαι, ἵνα καὶ φθεγγομένων ἀπλῶς,
ἔμβιόν τινα ἡδονὴν ἀποσάζων ὁ λόγος, γλυκὺς ἐμ-
πίπτῃ ταῖς ἀκοαῖς, καὶ ἁρμονικός. Διὸ καὶ θρηνεῖν ἄ-
ξιον τὸν Ἑλληνα λόγον, ὃς τ' ἄλλα σχεδὸν ἡμίπνυς
κείμενος, ἐνὶ τούτῳ ἤδη ἀπέπνευσε.
- 595 Εἰ καί τις κτ. Οἶον καὶ ὁ ἀθροίσας τὸ μέ-
γα Ἑτυμολογικόν· ἐνὶ οἴκῳ γὰρ γράφων φησὶν,
ἵνα μὴ ἀνασρεφόμενη σημαίνῃ ῥῆμα.
- 596 Τὸ γὰρ ἐνὶ 8' ῥῆμα κτ. Ἐπεὶ καὶ τούτο τινὲς
ἀπὸ τῆς ἐνείμι ἰωνικῶς κατὰ ἀποκοπὴν σχηματίζου-
σιν (ὄρα Σκρεβέλ. ἐν λεξικ.), ὥφειλε τῇ μαρτυρίᾳ
τῶν παρὰ τοῖς γραμματικοῖς ἐνδοξοτάτων τινὸς τὸ
λεγόμενον πισώσασθαι. Ἄλλως γὰρ ἐξ ὧν φησὶ
κατασκευάζων, ὅτι ῥῆμα 8κ ἐστὶ (μήτε προσώ-
πων ἀνδιακριτικόν, μήτε χρόνων ὅλως προσ-
σημαντικόν), ταῦτα καὶ τὸ ἐστίν, ἀνθ' 8 τὸ ἐνὶ
λαμβάνεται, τῷ ἴσῳ λόγῳ τῆς τῶν ῥημάτων ἐξα-
βελίῃσι τάξεως.
- 597 Γελοῖον οὖν μοι δοκεῖ κτ. Τρόντι γελοῖον
τὸ ζητεῖν, πότερον αἱ προθέσεις εἰσὶν αἱ μετατιθέ-
μεναι, ἢ τὰ τούτων δευτερεύοντα μόρια; Τούτων γὰρ

μετατιθεμένων, ἐκεῖναι ἔσονται προτιθέμεναι, ὡς φύσει καὶ ἀπαιτῶσι προθέσεις ἔσαι.

Ἰθάκη ἐν κοιρανέων, ἀνθ' ἧς Ἰθάκη 598
ἐν οἰκίᾳ ναίων. Καὶ πῶς ἐν ἔτῳ ἐπιδιορθῶν πει-
ρᾶσθαι, εἴ γε ταύτῃ τὸ μέτρον τῆς ἔκπης παραφθεί-
ρεται;

Εἰσὶ δὲ καὶ λαῦλα ποιόλητες λινές. Α' Μ' 599
ἐπισητεον, ὅτι τὰ ἐν πλείοσι κατηγορίαις θεωρέμε-
να ὁ Ἀριστοτέλης οὐδεμιᾶ ἀποκληρώσαι τολμήσας,
ἀδιαφορεῖν εἶασε, καὶ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς μετὰ τὰς
κατηγορίας διείληφεν, ὡς καὶ περὶ τῆς ἅμα.

Τῆς ῥήματος μὲν γὰρ ἐπίθετον. . . . Τη. 600
τέσι τῆς ῥήματος τὸ ἐπὶ ῥήμα ἐστὶν ὀριστικόν, ὡς ἐν
τῷ Σωκράτης φιλοσοφεῖ καλῶς. γὰρ ἐπιθέτω δ'
αὐτὸ γὰρ ῥήμα, ὡς ἐν τῷ ὅτι τὸ φιλοσοφεῖν καλὸς Σω-
κράτης, συνεκδοχικῶς τῆς φιλοσοφεῖν τὸ κατὰ τι
σημαίνοντος.

Καὶ πάλιν ἀκαριαῖς δὲ καὶ ἀπλατοῦς χρόνος 601
γίγνεται. Ἀκαριαῖος καὶ ἀπλατὺς χρόνος ἐκ αὐτῶν εἶη.
Ὁ γὰρ τοιοῦτος χρόνος ἀχρονος. Ἀλλὰ τὸ νῦν πλα-
τικῶς ἐπιδεκτικὸν τυγχάνον τῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ
ἥττον παρατάσεως ἐν τῷ, νῦν μνησόμεθα χάρ-
μης αἰψά μάλα, δι' ὀλιγίστων χρόνων τὸ ἀνυπερθέ-
τως σημαίνειν ἔοικε καὶ τὸ τάχιστα.

Ζηλητέον ὅτι γὰρ γρόπῃ γῆ κατὰ γὰρ ἐνισάμε- 602
νον διαδέσσει συμπαρακλείνεται (τὸ νῦν) ἁμέ-
ρῃς ὅν. Τὸ ἁμέρῃς, ὡς ἀνέκτατον, ἔδὲ συμπαρακ-
τείνεται· ῥυθιζόμενον δὲ οἶον, αὐτὸ τὸ πλατικὸν ἔ-

ἔτω γεννᾶ, τὸ τῇ ἐνισταμένη διαδέσσει συμπαρατείνεσθαι νοούμενον. Καθὰ δὲ καὶ τὸ σημεῖον ῥυέν, τὴν γραμμὴν λέγεται γεννᾶν.

603 Τῷ γὰρ βέλεται ἡ ἀντὶ ἐν τῷ ἀντιπα-
ρακεῖσθαι κτ. Οὐχ ἔτω νοητέον, ὡς ἀλλήλοις
μὲν τὸ ἄρτι καὶ τὸ αὐτίκα ἀντικεῖσθαι, τῷ δὲ κατὰ
τὸν ἐνεσῶτα νῦν μόνον παρακεῖσθαι. Σαφῶς γὰρ ὁ
Θεόδωρος ἀπεφώνηκε, ὡς ἀντιπαράκειται τῷ τῷ
ἐνεσῶτος νῦν τὸ αὐτίκα καὶ ἄρτι. ἔχει δὲ τω-
όντι τὸ ἄρτι πρὸς τὸ νῦν μάχην τινὰ, ὡς πρότερον
πρὸς ὕσερον· καὶ τὸ αὐτίκα δὲ πρὸς τὸ αὐτὸ νῦν, ὡς
ὕσερον πρὸς πρότερον. Καὶ καθάπερ αἱ ἐκατέρωθεν
ἀρετῆς ἀπάσης ἀντιπεριϊσάμεναι κακίαι παρὰ τὴν
πρὸς ἀλλήλας ἐν ἀκρότητι, καὶ τὴν πρὸς τὴν μεσότητα
μάχην ἀνείλοντο, οὕτω καὶ τὰ χρονικὰ ταῦτα προσρή-
ματα, περὶ ὧν ὁ λόγος.

604 Τῷ παρόντος νῦν ἀλόμει μέρος. Καὶ πῶς
μέρος τίθεται ἔχον, εἴπερ ἄτομον;

605 Ἄμα δὲ ἐς κτ. Νοητέον τὸ κατὰ χρόνον, οὐ
τὸ κατὰ τὰς ἄλλας σημασίας, περὶ ὧν ὁ Ἀριστοτέλης
ἐν τοῖς μετὰ τὰς κατηγορίας.

606 Τῷ μέλλοντος ἔδ' ἀπλῆ γνώσις, ἔχ
ὅπως πρόγνωσις ἐστίν. Ὅτι δὲ καὶ τῷ μέλλοντος
γνώσις τις ἐστίν, ἐν ἄλλοις ἡμῖν δεδήλωται (Ἀριστ. μ.
476.). Ἐνταῦθα δὲ τὴν διαφορὰν σημειώτεον, ἣν ὁ
Σχολιαστὴς ποιεῖται μεταξὺ τῆς τῷ μέλλοντος γνώ-
σεως, καὶ τῆς τέττα προγνώσεως, ὡς εἴπερ ἕτερόν τι

ἢ ἡ τῆ μέλλοντος γνῶσις, καὶ μὴ πρόγνωσις, ἕτερον
δέστι ἡ πρόγνωσις, καὶ μὴ τῆ μέλλοντος γνῶσις.

Τὸ γὰρ ὅτε καὶ λόγε ἐνεσῶμι συνλαυστό- 607
μενα, πρὸς τὰ αὐτῷ ἐμπεριεχόμενα μὲν, ἀντι-
παρακείμενα δὲ ἀπόντα τῷ χρόνῳ μόρια ἀνα-
τείνεσθαι. Ἡ πόρηται τὸ ὅτι τὰ ἀναφορικά ὅτε καὶ
λόγε παρακειμένῳ ἐ συντάσσεται, ἀπὴνται δὲ,
ὅτι διὰ τὸ τῷ ἐνεσῶτος μὴ ἀφελικένοι, αὐτὸ δὲ τῷ-
το ἐνεσῶτα εἶναι τετελεσμένον, καὶ ὑπ' ὅψιν τέως κεί-
μενον, μηδὲ τῆς τῶν ἀναφορικῶν εἰκὸς τὸν παρα-
κείμενον μετέχειν συντάξεως, τῶν ἀναπολητικῶν ὄν-
τον τῶν ἄπερ ἀπόντα ἐστὶ, καὶ ἐχὶ τῶν ὑπ' ὅψιν. Τῷ
δὲ λόγῳ ἀνθυπὴνεται, ὡς ἐδὲ ἄρα τῷ ἐνεσῶτι προσῆ-
κε τὰ ἀναφορικά ἐκεῖνα συντάσσεται, ἅτε καὶ αὐ-
τῷ ὑπ' ὅψιν κειμένῳ, καὶ μὴ ἀπόντι. Πρὸς οὖν τὴν
γενομένην ταύτην ἀνθυποφορὰν χωρεῖ ἡ σημειωθεῖσα
ἀπάντησις, καθ' ἣν λέγεται τὰ ἀναφορικά αὐτὰ
ὅτε λόγε πρὸς τὰ αὐτῷ ἐμπεριεχόμενα μὲν, ἀντι-
παρακείμενα δὲ ἀπόντα τῷ χρόνῳ μόρια ἀνατείνεσθαι.
Ὁ μὲν τοι λόγος ἐτι ἐνέχει· δισσώθεν δέ· καὶ γὰρ
καὶ ὡς ἐκ τῷ ἐνεσῶτος αὐτῷ, καὶ ὡς ἐκ τῷ παρακειμένῳ.
Καὶ ὡς μὲν ἐκ τῷ ἐνεσῶτος, καθ' ὅτι ἐδὲν ἦττον (εἰ
μὴ καὶ μᾶλλον) τῷ ὑπ' ὅψιν τε, καὶ παρόντος, ἢ τῷ ἀ-
πόντος σημαντικὸς ὢν, ἰποπείταται δὴ καὶ κατ' ἐκεῖ-
νον, ὃ μάλιστα καὶ κυριώτατα ἔχει, ταῖς ἀναφορικοῖς τέ-
τοις μορίοις, εἴγε αὐτοῖς καὶ ὁ ἐνεσῶς ἢ ἐνεσῶς συμφέρε-
ται. Γελοῖον γὰρ ἂν εἴη συντάσσεται μὲν λέγειν ἐ-
κείνοις (παρὰ τὸ παρωχημένον καὶ τὸ μέλλον) καὶ τὸ

ἐνεσῶς, εἶτα μὴ καθὼς ἐνεσῶς διατείνεσθαι, ἢ δὲ πρὸς ἐκεῖνα νένευκε μόνον. Πάλιν ὡς ἐκ τῆ παρακειμένου εὐλογον τὸ ἀπορεῖν, πότερον ὁ παρακείμενος τὸν ἐνεσῶτα τετελεσμένον παρίσας, κατὰ γὰρ τὸ ἐνισάμενον ἀκριβῶς παρίσῃσιν; ἢ ἀπλῶς, καὶ κατὰ τὰς ἐν αὐτῷ ἐμπεριειλημμένας διαφορὰς τῆ πρότερον καὶ τῆ ὑστερον, καθ' ἃς ἐφαπλῆσθαι νοεῖται ὁ ἐνεσῶς αὐτὸς πλατύτερον; Εἰ μὲν γὰρ ἐκεῖνο, μᾶλλον ἐνεσῶς εἶσαι τῆ ἐνεσῶτος αὐτῆς, καὶ τῆ πρωτοτύπῃ οὕτως ἢ εἰκὼν ἔξει τὸ ἀκριβέστερον. Καὶ θαῦμα, ὅτι τοῖς παρωχημένοις συγκαταλέγεται, μηδὲν τῆ παρήκοντος ἐμφαίνων, δέον τὸν τῆ προτέρου περιεκτικὸν ἐνεσῶτα πολὺ δικαιότερον. Εἰ δὲ τῆτο, συμπεριέξει ἄρα, κατὰ τὸν ὄνπερ παρίσῃσι συντετελεσμένον ἐνεσῶτα, καὶ ὁ παρακείμενος τὸ ἀπὸν, καὶ πολλῷ μᾶλλον, ὅτι καὶ τὸ κατ' αὐτόν πως παρωχηκὸς ἐκφανέστερον καὶ κατ' αὐτὸ, καὶ τῷ ἀναφορικῷ προσρήματι (φαίη δ' ἂν τις, ὅτι καὶ πολλῷ μᾶλλον) συνενεχθήσεται. Πρὸς ταῦτα οἶμαι ἔδὲ γρύξαι ὅλως ἐστίν, οὕτως εὐλόγως ὑποβαλλόμεθα. Τὶ τοίνυν τὸ αἴτιον τῆ τὰ συμφερόμενα ἅπασιν τοῖς χρόνοις μόρια ὅτε καὶ ῥότε μόνῃ τῷ παρακειμένῳ μὴ συντάσσεσθαι; Εἰ γὰρ μὲν εἶπεῖν ἔκ ἔχω. Ἡ' τοι δὲ ὁ κανὼν προῖκα τίθεται, ἢ μόνῃ τῇ χρήσει, καὶ ἔδενι λόγῳ ἐστίν ἐρειδόμενος.

Ἡ' οὖν μετοχή κατ' ἐνεσῶτα συνηνέχθη ῥῷ αἰεὶ καὶ ῥῷ ἔδὲ ποτε, τοῖς ἀδιαφύρως καὶ ἀορίστῳ καὶ μέλλοντι συντασσόμενοις. Ἀλλ' ἢ ὃν μετοχή, ἢ Πλατωνικὴ ἐκείνη καὶ Μωσαϊκὴ, πο-

λὺ πρότερον τὸ κατὰ τὴν ὑπέρχρονον αἰωνιότητα ἐνε-
 σηκὸς γεραίρει, τὸ ὥσπερ ὑπὲρ πᾶσαν γένεσιν, ὅ-
 τω τοι καὶ ὑπὲρ τὸν χρόνον, καὶ τὰς κατὰ τὸ μέλλον,
 καὶ τὸ ἀόριστον χρονικὰς διαφορὰς, ἐν ἀτρεμεῖ καὶ ἀραρεῖα
 τῇ ὑποσάσει τὸ εἶναι ἔχον. Τοιῦτον γὰρ ἐκεῖνο τὸ
 ὄν, οἷον ἐπὶ μόνῃ τῇ αἰωνίᾳ Θεοῦ ἐπιλεγόμενον, ἐπὶ
 δὲ τῶν παρὰ τὸν Θεὸν μηδενός. Ἐκεῖνος γὰρ τὸ ἀεὶ
 ὄν, τὸ δὲ παρ' ἐκεῖνον ἀεὶ μὲν γινόμενον, ὄν δὲ μη-
 δέποτε. Πῶς τοίνυν εἰρηκέναι ὑπείληφας τὰς κατὰ
 τὸν ἀόριστον καὶ μέλλοντα τῇ χρόνῃ διαφορὰς ἐν τῇ με-
 τοχῇ ὄν; Ἐπὶ τῇ Θεοῦ νοημένῃ; Ἀλλ' ἐν αὐτῷ ἔ-
 δέν τε μέλλει, ἔδέν τε παρώχηκεν. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν
 κτισμάτων; Ἀλλὰ ταῦτα κυρίως εἰπεῖν ὄντα ἐστὶν οὐ-
 δέποτε. Σχολῇ γοῦν ἐλπίζειέτις ἐκ τῆς δε τῆς
 Θεολογίας λόγον παραχεῖν, δι' ὃν τὰ ὅτε καὶ ῥότε
 χρονικὰ ἐπιρρήματα τοῖς λοιποῖς χρόνοις ἅκασί συν-
 τασσόμενα, τῷ παρακειμένῳ μόνῳ εἰσὶν ἀσύντακτα.

Προεγνωσμένον ὅμως, ὅτι ἔφθη προρρή- 609
 θέν. Ἡ μὲν ἀναπόλησις ἐπ' ἀμφοῖν ἐστὶ γινομένη
 καὶ τῇ εἰπόντος καὶ τῇ ἀκέσαντος, ἡ δὲ ἐκ τῆς προρρή-
 σεως πρόγνωσις, οἷα δὴ καὶ ἡ ἐξ ἀκοῆς, φαντασία
 τῆς ἀποδημίας, καὶ τῆς τεδε τινός (κατὰ τὸ ἐν τῷ
 παραδείγματι) πράξεως, ἐν μὲν τῷ ἀκέοντι ἔτις ἔ-
 χει, πρόγνωσις τῶντι ἐστὶ, καὶ αὕτη ἐκ προρρήσεως,
 τῷ δὲ λέγοντι ἔ. Τῷ μὲν γὰρ προεγνωσμένη ἐστὶν ἡ
 ἀποδημία, ὅτι ἔφθη προρρήθεισα, τῷ δὲ ἔχ' ὡς προρ-
 ρηθεῖσα, ἀλλ' ὡς προμελετηθεῖσα, καὶ προτεθεισα

ἐκασίως. Οὕτως ἐχὶ πάντων τῶν προεγνωσμένων ἡ
καὶ αἴσθησιν προηγεῖται, ὡς εἴρηται.

610 Ὡς περ ἡν ἄρθρων, οὕτω τοι καὶ ἡν ἀ-
ναφορικῶν ἐπιρρήμάτων παρὰ τὴν ἀναφορὰν
ἔστιν ὅτε καὶ ἡ ἀοριστία ἰδίου. Ἀλλ' ἔτ' ἐπ' ἐκεί-
νων, ἔτ' ἐπὶ τέτων οἶμαι ἅμα τε καὶ συνημμένως, ὥς
ἐν ᾧ δηλῶσι τὴν ἀναφορὰν, τότε καὶ τὴν ἀοριστίαν δη-
λοῦν, ἰδίᾳ δὲ καὶ ἐν μέρει ἴσως. Ἡ γὰρ ἀναφορὰ τῇ
προεγνωσμένῃ (ἣ λέγεται) οὕσα προαναπόλησις,
τὴν ἀοριστίαν αἶρει, καὶ τὸν διορισμὸν τίθησι.

611 Ἡ δὲ παραδεκτέον ἡς προκειμένας ὡς
ὁμοιοσχήμονας. Μορφωθῆτω καὶ ταῦτα, ἣ δέον,
ὁ συλλογισμὸς, καὶ σὺν αὐτῇ τῇ ἀπαντήσῃ φρεσὶ ἐ-
λεγχθῆσεται καὶ τὰ τῆς ἐπιλύσεως. Τὸ ὑπ' ὅψιν ἄγον
τι καταλλήλως ἂν συνταχθῇ τῷ τότε μορίῳ, δεικ-
τικῷ τε καὶ αὐτῷ ὄντι, καὶ ὑπ' ὅψιν ἄγοντι. Οὗ δὲ πα-
ρακείμενος ὑπ' ὅψιν ἄγει, συντετελεσμένον τὸν ἐνε-
στῶτα παριστάς. Ἄρα κτ.

612 Δεικτικὸν μὲν ἐμὴν ἡν ὑπ' ὅψιν, ἡν
δὲ ὑπὸ τῷ νοῖ πιπτόντων ἐστί. Καὶ μὴν ἐδ' ὁ πα-
ρακείμενος δεικτικός ἐστιν αἰεὶ τῶν ὑπ' ὅψιν, ἀλλὰ καὶ
τῶν ὑπὸ τῷ νοῖ πλειστάκις. Οἷον τότε τεθέαμαι, δείκ-
νυσι τὸ ὑπ' ὅψιν πεσόν· καὶ τότε ἀκήκοα, τὸ ὑπὸ τοῖς
ὥσί· καὶ τότε γενόηκα, τὸ ὑπὸ τῷ νοῖ. Καὶ δὴ τὸ διττὸν
τῆς δείξεως κατὰ Ἀπολλώνιον μάτην ἐνταῦθα προ-
τίθεται. Ἐδει γὰρ εἶπερ, ἐν γέν τοῖς νοερῶς παρι-
στανομένοις ἐρῶσθαι τὴν τῇ παρακειμένῃ μετὰ τῇ ἀ-
ναφορικῇ ἐπιρρήματος σύνταξιν.

Καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν ἡδίκημεθα κτ. 613
 Καὶ ὁ Θεκιδίδης διὰ τῆ προχειρισθέντος κατὰ τῆ
 κανόνος φέρεται, ὡς ὁρᾷς, τὸ ἐν ᾧ ἀντὶ τῆ ὅγε τῷ
 παρακειμένῳ συντάξας· ἐν ᾧ γάρ, φησὶν, ἡδι-
 κήμεθα.

Οὐκ ἀληθὲς γὰρ ἔστιν Εὐθυμολόγου μὴ διορί- 614
 ζειν χρόνον εἰπόντος γὰρ ἐπιρρήματα. Καὶ πά-
 νυ μὲν οὖν ἀληθὲς, εἴγε ὁ κατὰ τὸ ποσὸν διορισμὸς
 ἐκληφθῇ. Ὅποιον γὰρ τῶν χρονικῶν ἐπιρρήμάτων
 κατὰ μέτρον ὠρισμένον τὸν ὑπ' αὐτῆ δηλέμενον χρό-
 νον παρίσῃσιν; Ὁ δὲ Σχολιαστὴς ἐπιστῆσαι ὥφειλε
 καὶ τῆτο, ὅτι τὸν ἐκ τῶν ῥηματικῶν χρόνον διορισμὸν
 τοῖς ἐπιρρήμασιν ὥδε προσνείμας, καθ' ὃν τὰ μὲν τὸ
 ἐγγὺς τῆ ἐνεσῶτος, τὰ δὲ τὸ παρρητέρω κατάγει τὸ
 μᾶλλον καὶ ἥττον σημαίνειν πεφύκασιν, χρόνος διορι-
 στικὸς ἐντεῦθεν αὐτὰ ἀπεφύνατο, μὴ συνορῶν, ὡς ἐχ-
 ρῆν, εἴπερ, τὰς ῥηματικὰς χρόνας τοιέτας εἶναι πολὺ
 πρότερον. Ὁ δὲ ἐν τοῖς ἀνωτέρω, παρὰ τὸ μὴ σημαί-
 νειν χρόνον διορισμένον, τὸ ῥῆμα μικρὸν δεῖν ἐξεχρό-
 νισε, μηδὲ χρόνος προσσημαντικὸν εἶναι τιθέμενος.
 Ἡ ἔχι ταῦτα ἐκείνοις ἀντίκειται;

Καὶ ὁ λόγος γῆς λέξεως, καὶ αὐτῇ γῶν 615
 συλλαβῶν. Οὐχὶ τῇ τάξει ὕστερα ταῦτα, φύσει,
 δὲ, ὡς συνεισάγοντα τῶν συναναιρέντων, καὶ ὡς σύνθε-
 τα τῶν ἀπλυσέρων. Ἡ τῇ γενέσει, ὡς μικρὸν κα-
 τωτέρω τίθεται τὸ ὅλον τῶν μερῶν.

Καθ' ἐαυτὴν ἡ ποιότης γεληιότης, εἴτ' 616
 ἐν ἀκρότης ἔστα, γὰρ μᾶλλον καὶ ἥλλον ἐστὶν

ἀνεπίδεκτος. Πῶς καθ' ἑαυτήν; ἰδιοσυσάτως ὑφί-
 σαμένην, ἢ καθ' ἑαυτήν ἐν ἀφαιρέσει χωρὶς τῆς ἰδίας
 ὑποκειμένης φιλοῦς λογισμοῖς νοημένην; Εἰ μὲν γὰρ
 ἐκεῖνο, ἔδ' ἂν εἴη τὴν ἀρχήν. Εἰ δὲ τὸτο, ἐπεὶ τὴν
 ἐν ὑποκειμένῳ αὐτὴν, οἷάπερ ἦν, δυνατόν νοῆσαι καὶ
 καθ' ἑαυτήν, τήν τε ὑφειμένην ὑφειμένως, καὶ τὴν ἐν
 ἐπιτάσει κατ' ἐπίτασιν, φανερόν ὅτι καὶ καθ' ἑαυ-
 τὴν οὕτως ἢ ποιότης τῆς μᾶλλον καὶ ἥττον ἐστὶν ἐπίδεκτική.
 Οὐδὲ γὰρ μόνον ἢ κατ' ἀκρότητα ποιότης ἐστὶν, ἀλλὰ
 καὶ ἢ καθ' ὑπόβασιν ἔδεν ἥττον, καὶ εἴη ἂν μᾶλλον λευκό-
 τος καὶ ἥττον, εἴπερ ἐκ τῆς μᾶλλον λευκότητος ἐνέσης
 τὸ μᾶλλον λευκόν, καὶ ἐκ τῆς ἥττον τὸ ἥττον. καὶ δὴ καὶ νοη-
 θεῖη καθ' αὐτὴν καὶ μᾶλλον λευκότης, καὶ ἥττον. εἴη δ' ἂν
 καθ' ἑαυτήν. ἔδαμῇ ἔδαμῶς, ἔθ' ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον
 καὶ ἥττον, ἔθ' ἢ κατ' ἀκρότητα. Ὁ γὰρ Ἀριστοτέλης
 οἶδα, ὅτι διαφορῶν φαίνεται, εἰ δικαιοσύνη δικαιοσύ-
 νης μᾶλλον καὶ ἥττον λέγεται, καὶ ὑγιεία ὑγείας. Οὐδέ
 με λανθάνει τὰ τῆς Ἀμμωνίης ἐν ἐκείνοις “ἀνεπιτάτως
 „λέγοντος καθ' αὐτὰς καὶ ἀνανέτως εἶναι τὰς ποιότη-
 „τας ἀπάσας.” Ἀλλ' ἐπισητέον, ὅτι κατὰ τὸν ἐσιώ-
 δη λόγον αὐτῶν αἱ ποιότητες ἔτις ὁμολογῶνται, τε-
 τέσι κατὰ τὸν ὅρισμόν. Φησὶ γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀμμώνιος
 “ὥς ἢ δικαιοσύνη αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἔκ ἂν εἴη μᾶλλον
 „καὶ ἥττον δικαιοσύνη· εἰ γὰρ τι μὴ ἐπιδέχοιτο τὸν
 „τῆς δικαιοσύνης ὅρισμόν, ἔδὲ δικαιοσύνη ὅλως ἐσί.”
 Καὶ οὕτω πάντως ἔδὲ ὁ δίκαιος· εἰ γὰρ τις μὴ ἐπι-
 δέχοιτο τὸν τῆς δικαίης ὅρισμόν, ἔδ' ἂν δίκαιος ὅλως
 εἴη. Καὶ ἐπὶ πάντων ὁμοίως τῶν τε κατ' ἀφαιρέσιν,

καὶ τῶν κατὰ σύγκρισιν λεγομένων, τὸ ἀνεπίτατον
καὶ ἀνάνετον ἐπακολυθήσει τῷ λόγῳ τῷ ὀριστικῷ αὐ-
τῶν τετέσι κατ' οὐσίαν. Ἐπὶ πάντων γὰρ ἡ οὐσία
οὕτως ἔχουσα ἐστὶ, καὶ τῷ αὐτῷ λόγῳ γνωριζο-
μένη. Ἄλλως δὲ τῆ πράγματος σαθωμένη, ἢ
πλείονες δηλ. μοῖραι τῆς αὐτῆς τελειότητος κατὰ τὸ
αὐτὸ δι' ἀλλήλων χωρεῖν πεφύκασιν (ὅ γὰρ ἀδιαχω-
ρήτως ἔχει τὰ τῆς ποιότητος, ὥσπερ καὶ τὰ τῆ ποσῆς),
ὅθεν ἀπεικὸς καὶ θερμότης μᾶλλον ἐπιτεταμένην νο-
εῖν, καὶ λευκότης τελεωτέραν ἄλλην ἄλλης, καθά-
περ δὴ καὶ θερμὸς θερμότερον, καὶ λευκὸς λευκότερον
εἶναι λέγεται.

Τὰ δὲ νοεῖται μὲν καθ' αὐτὰ, ὅ λέγε- 617
ται δὲ καθ' αὐτά. Μᾶλλον δὲ λέγεται μὲν καθ'
αὐτὰ, τετέσιν ἐκφέρεται, νῆ, ἄ, ἀρί, ἐρί, βῆ, ζά,
δά, λά, ἐμὴν δὲ καὶ νοεῖται. Τὶ γὰρ ἂν καὶ νοεῖτο ἐκ
τῆ καθ' αὐτὸ ζά καὶ δά, καὶ τῶν ὁμοίων; Εἰδ' εἴποι,
ὥς ὅ λέγεται καθ' αὐτὰ, ἐπεὶ αἰετοτε ἐν συνθέσει
λεγόμενα κεῖται, ἐν παραθέσει δ' ὁδεποτε, πάλιν
ἀκέσεται, ὅτι οὕτως ὁδε νοεῖται. Καὶ αἱ προθέσεις
δὲ καθ' ἑαυτὰς αἱ πλείσαι τὴν μὲν κατ' ἐκφορὰν δύ-
ναμιν ἔχουσι, τῆς δὲ κατὰ σημασίαν ἀμοιρεῖσιν, ἀπὸ
τῶν ὀνομάτων, ἢ τῶν ῥημάτων, ὧν περ προτίθενται,
αὐτὴν κομιζόμεναι, ὥσπερ εἴρηται. Ἐνθεντοὶ καὶ περὶ
αὐτῶν ἂν τις φαίη, ὅτι καθ' ἑαυτὰς λέγονται μὲν,
ὅ νοῶνται δέ· λέγω δὲ αἱ πλείσαι, διὰ τὰς ἀντὶ ἐ-
πιρρήματων λαμβανομένας.

618 Πρὸς γὰρ τὰς αὐτὰς πλώσεις ἢ ἀρχῇ συνο-
δεύειν ἀνάγκη κτ. Ἔοικε διὰ τέτων περιφράζειν ἐ-
θέλειν τὸ ἀνωτέρω τῷ Θεοδώρῃ, ἢ γὰρ ἀρχῇ συ-
νωδὸν εἶναι χρεὼν κξ., πλὴν ἐκ εὐσόχως. Ἐ-
κεῖνο γὰρ ὡς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐκ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, τὸ
συνάδειν, ἐχὶ τὸ συνοδεύειν βέλεται σύσειχον.

619 Ἐξ ὧν δήλον ὡς ὁ φόβος ἐκ αἰὲ προσ-
δοκώμενον λυγχάνει κακὸν, ἀλλ' ἐστ' ὅτε καὶ
παρεληλυθός. Βέλεται λέγειν, ὡς ὁ φόβος ἐκ
αἰὲ ἐπὶ προσδοκώμένῳ κακῷ ἐνσκήπτει τῇ ψυχῇ,
ἀλλ' ἐστ' ὅτε καὶ ἐπὶ παρεληλυθότι. Τὸ δὲ ἐξ ἧς τέτο
εἰσβάλλει Φιλοσράτιον, δέδοικα μὴ ἐδὲ ἡσυχίαν
ἡγάγεν, ἐπὶ προσδοκώμένῳ ἔοικεν ἐλλειπτικῶς ἐμ-
φαίνειν τὸν φόβον· εἴη γὰρ ἂν τὸ πλῆρες, δέδοικα
μὴ καὶ τέτο ἀκέσαιμι, ἢ μάθοιμι, ἢ πληροφο-
ρηθεῖην, ὡς ἐδὲ ἡσυχίαν ἡγάγεν, ἀλλ' ἡνώ-
χλει, ὑποδισαγμὸς γάρ τις ἐμφαίνεται ταῖς ταιαῖς-
δε φράσεσι.

620 Ἡ δὲ ποιότης ἐν λόγοις τε καὶ τῷ προσ-
κατηγορευμένῳ, ἢ κατηγορευμένῳ. Οὐχί, ἀλλ'
ἐν τέτοις μόνοις. Ἡ δὲ ἀρνησις τῷ προσκατηγορευ-
μένῳ, ἢ τῷ κατηγορευμένῳ προσιδεμένη, τὴν ὡς ἐκ
τῷ προσδιορισμῷ ποιότητα τῆς προτάσεως τρέπει εἰς
τὴν ἀντίθετον, προσαπτομένη δὲ τῷ προσδιορισμῷ,
καὶ τὴν ποσότητα μεταποιεῖ.

621 Ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ὁ δίκαιος, ἢ οὐκ
ἔστιν ἄδικος. Διακριτέον τὴν ἀόριστον πρότασιν τῆς
σερητικῆς. Ἄλλο γὰρ ἀορισία, καὶ ἄλλο σερησις. Καὶ

τὸ μὲν μὴ δίκαιον καὶ ἐπὶ τῶν πεφυκότων, καὶ τῶν μὴ· τὸ
 δὲ ἄδικον ἐπὶ μόνων τῶν πεφυκότων πρὸς τὴν ἕξιν.
 Διὸ καὶ τῆτο, ὡς ἐπ' ἔλαττον, συνεισάγει ἐκεῖνο τὸ
 ἐπιπλέον. Ἐκεῖνο δὲ ἀνάπαλιν τῆτο συναναιρεῖ. Τὸ
 μὲν γὰρ ἄδικον, καὶ ὃ δίκαιον. Οὐ μὴν δὲ εἴτι ὃ δί-
 καιον, τῆτο ἤδη καὶ ἄδικον. Ἀνάπαλιν δὲ, τὸ ὅχι ὃ
 δίκαιον, τῆτο ὅδ' ἄδικον. Ἀλλ' ὅχι εἴτι ὃ καὶ ἄδικον,
 τῆτο καὶ ὅχι ὃ δίκαιον.

Φανερός ἦν, . . . οὐκ ἀφανής ἦν. Οὐκ 622
 ἔστιν ἰσοδύναμος ἐνταῦθα τῇ καταφάσει ἢ ἀπόφασιν
 (ἢ λέγεται), ἀλλὰ τῇ καταφάσει ἄλλη κατάφασιν,
 ἐκ δυεῖν ἀποφάσεων συγκροτημένη. Κατάφασιν δὲ,
 πρὸς τὴν οὐκ ἀφανής ἦν ἀπόφασιν, ἦν ἂν ἢ ἀ-
 φανής ἦν, ὥσπερ δὴ κατωτέρω τὸ 8' κακῶ καὶ
 ἄφρονι ἀπόφασιν ἐστὶ πρὸς τὸ ἀγαθῶ καὶ φρο-
 νίμῳ.

Κοινὸν ἂν εἴποι λόγος (τὸ ἀποδεικτικὸν εἶεν) 623
 καὶ μέτρον ὅρου. Οὐκ ἔχω συγκαταθεῖναι τῷ λεγο-
 μένῳ. Ο' γὰρ κατὰ τὰς διαλεκτικὰς μέσος ἐκατέ-
 ρω τῶν ἄκρων ταυτιζόμενος, ἢ τῷ ἑτέρῳ, τῷ δὲ ἑ-
 τέρῳ ἀλλοτρίως ἔχων, τὸ ἐκείνων ταυτὸν, ἢ μὴ πα-
 ρίσησι. Τὸ δὲ εἶεν μηδὲν ἔχον κοινὸν πρὸς μηδετέ-
 ραν (τὴν τε προληφθεῖσαν λέγω, καὶ τὴν διαληφ-
 θεῖσάν την) τῶν ὑποθέσεων, μηδ' ἀλλότριον, ὅτ' αὐ-
 τὸ ἐκείναις ταυτίζεται, ὅτ' αὐτὰς ἀλλήλαις ταυτίζει,
 ἔτε μάχην ἄλλως καὶ διαφωνίαν ἐλέγχει, μετάβασιν
 δὲ μόνην σημαίνει, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐφ' ἑτερον λόγον
 μετάπτωσιν, τὴν μὲν τῷ γενομένῳ δηλ. ἐμφαίνον τε-

λευτήν, τὴν δὲ τῷ ἐσομένῳ ὅσον προαναφώνῃ ἀνά-
ληψιν.

624

Ἐκκλίνων γὰρ σύγκρισιν γὰρ ἡμιφώνῃ
ν πρὸς γὼ γ. κλ. Οὐδὲ τῷ μοι δοκεῖ λέγεσθαι
πάνυ εὐλόγως. Ὅρα γὰρ ἐγγὺς ἀνωτέρω μὲν γρὶς
συγκρίσσει τὰ κακώφωνα ταῦτα ἐπὶ τῷ συντάσ-
σονται ὥς γόν γε κτ., κατωτέρω δ' ἐχόμενα τρεῖς
ἀμέσως ἐν τοῖς δεῖ πάντως καὶ συμπλέκονται, καὶ
συντασσόμενος. Ἦν ἄρα τῷ αὐτῷ ἐξάκις ἐν δι-
σίχῳ λόγῳ τὸ ἑς ἀηδὺς διατεθέντα, ὑποσηῖναι δὲ
τὸ ἀηδὲς καὶ τὸ ἑβδομον, καὶ μὴ διὰ λόγον ἔτω βρα-
χὺν τὰ τῆς συντάξεως ἀφαιρῆσαι κεφαλαιωδέσατα.

625

Ὁ δὲ Θεόδωρος ἀπλῶς αὐτὸ ἐξελάβετο
καὶ πὶ γῶν ἐνυπαρχόντων γῆ οὐσίᾳ (τετέσι τὸ
πράγμα). Οἱ δὲ παλαιοὶ πράγματα μόνας τὰς ἐ-
νεργείας, ἤτοι τὰς πράξεις ἐκάλεον, καὶ αὐτῶν τῶν
παθῶν ἀντιδιασέλλοντες. “Τῷ μὲν γὰρ ῥήματι (πκ-
,,ρὰ Πλατάρχ.) τὰ πράγματα, καὶ τὰ πάθη, τῷ δὲ
,,όνόματι τὰς πράττοντας αὐτὰ, καὶ πάσχοντας ἀπο-
,,χρώντως δηλοῦμεν, ὡς Πλάτων εἴρηκεν.” Οἱ γε μὴν
τὰς καθ' ἑκάστα ἑσίας ἐν τοῖς μεταφυσικοῖς πράγ-
ματα λέγειν ἀξιῶντες, τὸ πράγματι καὶ ἰδιοτυσίᾳ
μόνας ἐκείνας ὑφεικῆναι τῷ πραγματικῷ τῷ ὀνόμα-
τος σημαίνοντες, τοῖς ἄλλοις ὅπως ἂν βέλοιντο χρῆ-
σθαι τῇ φωνῇ ἐπιτρέπουσιν. Οὐ γὰρ τῶν φιλοσοφούν-
των ἐστὶ τὸ περὶ τῶν ὀνομάτων ζυγομαχεῖν.

626

Ἦν ὅτι καὶ παραδεκτέον γὰρ ἐλάττω. Πά-
λιν κἀνταῦθα τῷ ἔθους ἐγένετο, τὸν συλλογισμόν

περιττῶς δισσεύσας, καὶ τὸν μὲν πρῶτον κατὰ τὸ σχῆ-
μα κακίσας, εἴτ' ἐπὶ τὸ εὐθεὲς μεθαρμοσάμενος, καὶ τὴν
ἐλάσσονα ψευδομένην τῇ ὕλῃ ἐλέγξας, καὶ ὅλην ἔτω
σελίδα πλήσας ἐν ἐπιλύσει ἀπορίας, ἥς ἐδὲ μνησθῆ-
ναι ἦν ἄξιον. Τίς γὰρ ὁ λόγος τῶν μόνων τὰ ἀντικεί-
μενα διαζεύγνυσθαι; Τὶ γὰρ μὴ καὶ τὰ ὁπωσὲν ἕτερα
καὶ διαφέροντα, ταύτηγε, ἢ ἕτερα ἐστὶ, καὶ διαφορὰν
τίνα ἔχει, καὶ διακριθῆσεται;

Ποτὲ δὲ καὶ γὰρ κατὰ τὸ δηλοῖ, εἴτ' οὖν γὰρ 627
μέρος, ὡς γὰρ, ὁ ἄνθρωπος, ἢ μὲν λογικὸς
ἐστὶν, ἀθάνατος. καὶ. Ποτὲ δὲ καὶ τὸ κατὰ αὐτὸ δη-
λοῖ, εἴτ' οὖν γὰρ ὅλον, οἷον τὸ ζῶον, ἢ ζῶον, ἐμφυ-
χον ἐστὶν αἰσθητικόν. Τέτο δ' ἂν εἴη τὸ αἰτιολογι-
κῶς ἀντὶ τῶν ἀλλὰ λαμβάνεσθαι, πλὴν εἰδικῶς.

Ὡς μὲν ἄνθρωπος θυήσκει, ὡς δὲ Θεὸς 628
ἐξανίσταται. Διακριτέον ἀλλ' οὖν τὰς αἰτιώδεις ἐν-
ταῦθα τῶν λόγων, ὡς πλείστην ἔχοντας τὴν διαφο-
ράν. Θνήσκει μὲν γὰρ ἢ ἐν αὐτῷ ἀνθρωπότης, ἢ δὲ
θεότης καὶ ἐξανίσταται, ἐξανίστησι δὲ τῶν γὰρ πεπτωκό-
τος τὸ ἀνίστασθαι. Καὶ αἰτιολογικῶς τοίνυν ἐκλαμ-
βάνῃσι τὸ ὡς, ἐπὶ μὲν τῶν ὡς ἄνθρωπος θυήσκει
τὸ ὑποκείμενον νοητέον, ὅπερ ἐστὶ τὸ θυήσκον, ἐπὶ
δὲ γὰρ ὡς Θεὸς ἐξανίσταται τὸ ποιητικόν, ὑφ'
καὶ ἢ ἀνάστασις.

Τὰ εἶδη εἰσὶν ἀλλήλοις ἀντιδιαιρούμενα 269
καὶ. Ὡς ὁμόλογον ἐπὶ παντός τῶν λαμβάνει πολ-
λαχοῦ τε καὶ ἀνταῦθα. Οὐμὴν ἐν τῷ κατὰ ὅλα ἔτως ἔ-
χει, ἢ λέγεται. Πάντα μὲν γὰρ τὰ ἀντιδιαιρέμενα

εἶδη τῶ αὐτῷ γένους ἐσὶν, ἔκουν δὲ καὶ κατ' ἀπλῆν τὴν ἀντιστροφὴν πάντα τὰ τῷ αὐτῷ γένους εἶδη ἀλλήλοις ἐσὶν ἀντιδιαίρέμενα. Ἐν πολλοῖς γὰρ χωρεῖ καὶ τὰ ἑτέρα, ἐφ' ὧν δηλαδὴ ἐναντίον ὄντων τὰ μεταξὺ γίνεται κατ' Ἀριστοτέλην εἰπεῖν. Ἀντιδιαίρεται τοίνυν τῇ ὑπάτῃ ἢ νήτῃ, ἔχι δὲ καὶ ἡ μέση, ἢ ἡ παρυπάτη τυχόν, ἢ ἡ ὑπερβολαία. Καὶ τὸ λευκὸν ἀντιδιαίρεται τῷ μέλανι, τὸ δὲ φαιὸν, ἢ τὸ κυανόν, ἢ ἄλλο τι τῶν μέσων, ἐκατέρου μὲν ἐκείνων διακέκριται εἶδει, ἑδτετέρω δ' ἀντιδιήρηται. Ἐν γὰρ ἐναντίον ἐνὶ, ὡς Ἀριστοτέλης ἀπεφώνησεν, καὶ πρὸ Ἀριστοτέλους ὁ Πλάτων κατὰ τὸν διάδοχον Πρόκλον, καὶ πάντες ἕτερον.

630 Τὰ δὲ εἰσὶν ἐνδοιαζόμενα, ὡς οἱ λεγόμενοι ἀντίποδες. Καὶ τὸ τῶν ἀντιπόδων ἔτι καὶ κατ' ἡμᾶς ἀμφιβάλλεται;

631 Ἦ παρξιν ληπλέον ἐνλαῦθα κτ. Ἀνωτέρω μὲν τοι ἡ μετάβασις ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἀπλῶς καὶ κυρίως ὑπάρξεως ἐπὶ τὴν καταχρησικώτερον, τὴν δηλῶσαν τὴν τῶν ὄρων συνάφειαν, ἐν τῷ διαίρεισθαι τὰ λεγόμενα εἶναι, πάνυ ἀτέχνως. Γένους γὰρ τεθέντος τῷ εἶναι, εἴτ' ἐν ὑπάρχειν, εἶδη ἐλήφθη τὰ ὑπάρχοντα ἀπλῶς, καὶ τὰ κατ' ἀνάπλασιν διανοίας. Εἴτα δὴ τὰ ἀπλῶς ὑπάρχοντα, εἴτ' ἐν τὰ ὑφесῶτα, ὑποδιήρηται εἰς τε τὰ ἐνδοιαζόμενα, καὶ τὰ ὁμολογούμενα. Ἐφεξῆς δὲ τῶν ὁμολογεμένων ὑπάρχειν τὰ μὲν εἴρηται ἐκ κοινῆς ἐννοίας ἔχειν τὸ ὁμολογον, οἷον ὁ θεὸς ἀγαθός, ὁ ἥλιος φωτιστικός, τὸ πτερύω-

τόν ἐσι πτηνόν, τὸ ζῶον ἐσὶν ὅσια ἔμφυχος κτ., τὰ
 δὲ ἐξ ἀποδείξεως, οἷον ὁ Πλάτων ἄνθρωπος, ζῶον
 ἄρα. Ἀλλὰ γὰρ τίνι ἔφανερόν, ὥς αἱ τεθεῖσαι
 προτάσεις τὴν τῷ κατηγορουμένῳ μετὰ τῷ ὑποκειμέ-
 νῳ παρισῶσαι συνάφειαν, ἐν αὐτῇ καὶ τὸ βέβαιον ἔ-
 χουσιν; Εἰ δ' ἡ κατηγορικὴ αὕτη συνάφεια ὑπάρ-
 ξεως ἐστὶν ἐμφαντικὴ τῆς ἐπὶ μέρους, ἢ περ εἴρηται,
 καὶ ἐχὶ τῆς ἀπλῶς, πῶς ἔδηλον, ὅτι ἡ διαίρεσις ἀ-
 πὸ τῆς ἀπλῶς ὑπάρξεως ἀρχὴν λαβῆσα τῆς κατ'
 ὑπόστασιν, καὶ ἀκολούθως διὰ τῶν ὑποδιαίρέσεων χω-
 ρεῖν δοκῆσα, ἐπὶ τὴν πῇ λεγομένην ὑπαρξιν, ἥτις
 ἐστὶν ἡ κατὰ τὰς ἀποφάνσεις, πεσῆσα διέλαθεν;
 Ἀλλ' ἐρεῖς, ὅτι λαύλην γὴν ὑπαρξιν ληπλέον
 ἐνλαῦθα· ἔσω. Τί δ' ἔδει ἐκείνης μνησθῆναι; Ἐδει,
 φήσεις, ἵνα καὶ τῆς ὑπάρξεως γνωστῇ τὸ πολύσημον,
 καὶ δῆλον ἢ κατὰ τίνα ὥδε τῶν σημασιῶν τὴν ὑπαρ-
 ξιν νοητέον. Οὐκ ἔν (αὐτοῖ) τὴν ὑπαρξιν ἐχρῆν διαι-
 ρῆσαι, καὶ κατ' ὅσας ποτὲ τρόπους λέγεται δεῖξαι,
 ἐχὶ δὲ τὸν ἕνα τρόπον λαβόντα, καὶ τὰ κατὰ τῷτον
 ὑπάρχοντα διασεῖλαι ἐπαγγειλάμενον, ἐξ αὐτοῦ
 ἐπὶ τὸν ἕτερον μετακυλισθῆναι. Ὅμοιον γὰρ εἴτις
 τὸ λογικὸν ζῶον διελεῖν προβαλόμενος, εἴτ' ἐπὶ τὰ
 ζῶα τῷ λόγῳ μεταπέσοι τὰ τετράποδα, καὶ τὰ πο-
 λύποδα, καὶ τὰ πτερότα, καὶ τὰ ἐρπόμενα, ἃ τῆς
 ἀντιθέτου τῷ λογικῷ μοίρας, τετέσι τῆς κτηνώδους,
 εἶναι ὁμολογεῖται.

Διὰ γοῦν τὸν σύνδεσμον ὑπάρχει αὐτῷ. 639

Τετέσι (τ' ἀληθές εἶπεν) ὑποτίθεται ὑπάρχειν αὐ-
τῷ, καὶ ὁμολογεῖται.

633 Δηλοῦν ἀλλ' ὅτι πεφύκασιν. Ἐν ὑποθέσει
γὰρ ὑποτιθέασιν ἔτοι οἱ συναπτικοί. Τὸ γὰρ εἰ ὁ
κόραξ ἐπτεροφύησε, τῆτο σημαίνει, ὥς ἂν ὑποτε-
θῇ, ὅτι ὁ κόραξ ἐπτεροφύησεν. Οὐκ ἀσυμφανὴς δὲ
ἡ διττὴ ὑπόθεσις ἐν τῷ ἂν ὑποθεθῇ κεῖται.

634 Εἰ ἐπτεροφύησεν, ἵπταται. . . . ἀναγ-
καίως ἀκολουθεῖ. Ὁ λόγος ἐκ ἀσφαλῆς· οὐδὲ
γὰρ ὅδ' εἰ πτερὰ ἔχει, ἤδη τι καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐνερ-
γεία ἵπταται· τὸ γὰρ ἵπτασθαι ἴδιον ἐστὶ τῶν ποτέ,
καὶ ἐκ αἰεί. Εὐοδωθεῖν τοίνυν τὸ λεγόμενον, ἂν τὸ
ἵπτασθαι ληφθῇ ἀντὶ τῆς πτήσιμον εἶναι, τετέσι τὸ
ἐνεργεία ἀντὶ τῆς δυνάμει.

635 Καὶ τῆς ἐνδεχομένης ἡ κατὰ τὸν ἐνεσῶ-
τα καὶ παρῶχνημένον (ὕλη) ὁμολογεμένη ἐστὶ
καὶ αὐτή. Ὁμολογεμένη μὲν, ἐκ ἀναγκαῖα δὲ, ὅτι
μὴ ἐξ ὑποθέσεως.

636 Ὅς ἂν ἀνέλη μὲν τὸ ἐνεργεία, τῷτο δὲ
ἐστὶν ὑπάρχον καὶ ὁμολογούμενον, θῆ δὲ τὸ
δυνάμει. Μᾶλλον δὲ, ὅς ἂν ἀνέλη τὸ μὴ ἐνεργεία,
τῆτο δέ ἐστι τὸ μὴ ὑπάρχον, μηδ' ὁμολογούμενον εἶ-
ναι, διὰ τῆς τιθέναι τὸ δύνασθαι ἐνεργεία εἶναι αὐτό.
Οὐ γὰρ ὁ δυνητικὸς ἀναιρεῖ τὸ ὑπάρχον καὶ γεγονός,
τὸ δὲ μὴ, παριστὰς αὐτὸ εἰς τὸ δύνασθαι, ὥς ἐν ἄλ-
λοις ἡμῖν τῆτο διασεσάφηται (ὄρα Α' ρ. 122.).

637 Ἡ τῆς ἀπολελυμένης προλάσεως ὑπαρ-
ξίς ἐνδεχομένη οὕσα χρήζει πάντως ἀπο-

δείξεως. Ἡ ὑπαρξίς ἐνταῦθα (ὡς ἀνωτέρω ἐτέ-
θη) τὴν τῷ κατηγορουμένῳ μετὰ τῷ ὑποκειμένῳ συ-
νάφειαν δηλοῖ. Ἡ δὲ τῆς ἀπολελυμένης, τῆς
τῆς κατηγορικῆς προτάσεως, συνάφεια τῶν ὅρων
ἐκ αἰὲν ἐνδεχομένη. Οὐδὲ ἡ ὑπαρξίς ἄρα τῆς ἀπο-
λελυμένης προτάσεως ἐνδεχομένη ἐστίν. Εἴτα ἡ τοι-
αύτη ὑπαρξίς, φησὶν, ἀποδείξεως χρήζει, ἥδὲν δὲ
τῶν ἐνδεχομένων ἀποδεικτόν. Αἱ γὰρ ἀποδείξεις
περὶ τὰ ἀναγκαῖα τε καὶ αἰὲν ὡσαύτως ἔχοντα, τὰ δὲ
ἐνδεχόμενα δοξασά. Ἀμεινον ἔν λέγειν, ὅτι ἡ τῆς
κατηγορικῆς προτάσεως ὑπαρξίς ὑπενδοιαζομένη ἐστὶ,
καὶ δείξεως δεομένη, ἥπερ ὅτι ἐνδεχομένη. Καὶ γάρ
τοι καὶ τὰ ἐν ὑλῇ ἀναγκαῖα δείξεως μὲν ἐστὶ δεόμενα
πολλάκις, ἐνδεχόμενα δὲ ἑδέποτε ἐστὶ.

Τῷ προκειμένῳ συνδέσμῳ (τῷ παρασυναπ- 638
τικῷ) ἀποδείξεως χώραν πληροῦντος, μᾶλ-
λον δ' ἐπιβεβαιῶντος αὐτόθεν γὰρ τῆς ὑπάρ-
ξεως. Οὔτε ἀποδείξεως χώραν ὁ παρασυναπτικὸς
πληροῖ, ἕτε μὲν τὰ τῆς ὑπάρξεως ἐν ταῖς προτά-
σεσιν ἐπιβεβαιοῖ, τὴν δὲ ἀπόδειξιν γενομένην τε καὶ
ἀποδεδομένην οἷον προὔποτίθησι. Καὶ τῷτο δή τις ἂν
εὖροι μεταξὺ τῶν τοιούτων προτάσεων καὶ τῶν κατη-
γορικῶν τὸ διάφορον, ὅτι ἐν ἐκείνοις τῷ ὁμολογε-
μένῳ εἶναι πρόσκειται ὁ σύνδεσμος οἷον μαρτυρία,
ἐπὶ δὲ ταύταις ἔχι.

Τῶν γεμῆν φιλοσοφούντων κτ. Δέον τὸς 639
φιλοσοφῶντας θαυμάζειν, ὡς τὸ ἀκριβὲς τῆς δυνά-
μεως τῶν ὀνομάτων σημειωμένους, καὶ τὸ πολύσημον

ἐν αὐτοῖς διακρίνοντας, καὶ τὸ κατ' ἄλληλον ἐκάστω
 προσνέμοντας, ὁ δὲ τὸναντίον διαβάλλει, ὡς ἀπεί-
 ρως τε καὶ ἀπαιδευτῶς φερομένους περὶ τὴν χρῆσιν.
 Οἱ γὰρ φιλόσοφοι ὑπάρχειν λέγουσι καὶ τὸ καθ' ἑ-
 αυτό ὑφ' ἑαυτοῦ, καὶ τὸ ἐν ἄλλῳ, καὶ τὸ τοιοῦτον ἥτοι ὡς μέρος
 κατὰ τὰ οὐσιώδη, ἢ μὴ ὡς μέρος κατὰ τὰ συμβε-
 βηκότα· ὑπάρχειν δὲ πάλιν καθ' ἑαυτό ἥτοι ἐξ ἀ-
 νάγκης, ὡς ὅπερ ἀδύνατόν ἐστιν ἀνυπαρκτῆσαι, ἢ
 ἐνδεχομένως. Καὶ τὸ εἶναι δὲ τοσαυταχῶς λαμβά-
 νεσθαι διδάσκουσιν ἐκεῖνοι, ὅσα γὰρ σχήματα (Α'-
 ριστοτέλης φησὶ) γῆς κατηγορίας (ὅρα Μεταφ.
 Α' ρις. ἐν Γ' καὶ Δ'). Κατὰ δὲ ταῦτα τὸ ὑπάρχειν
 ἀπλῶς ἀντὶ τῆς ὑφ' ἑαυτοῦ νοημένης, μόναι προφανῶς
 εὐμοιρεῖσθαι εἰσὶν αἱ πρῶται τῶν οὐσιῶν· αὗται γὰρ
 δὴ καὶ ὑποστάσεις ἀκέραιαι. Τὰ δὲ ὄντα, ἢ ὄντα, θεω-
 ρούμενα, πρῶται ἐστίαι καὶ εἰσὶν, ὥς πάνυ εὐλόγως
 ταύτη γε τὴν τῆς ὑπάρχειν λήψιν οἱ φιλοσοφῶντες
 ἀφιλόσοφον κρίνουσιν. Ἐὰν δὲ τὰ ὑπάρχειν ἀντὶ τῆς
 προσήκειν καὶ προτείνειν τῷ ὑποκειμένῳ, ἥτοι ὡς πά-
 ρημά τι τῶν ἐσιωδῶν τεθεῖη, ἢ ὥς τι τῶν ἐπεσιωδε-
 ζέων τε καὶ κατὰ συμβεβηκός, ὁμολογεῖται μὲν ὑ-
 πάρχειν τότε καὶ τὰ τῆς ἐσίας μέρη, καὶ τὰ περὶ τὴν
 ἐσίαν ὡσαύτως, ὑπάρχειν μὲν τοι τὰ μὲν ὡς ἀναγ-
 καίως προσόντα, τὰ δὲ ὡς ἐνδεχομένως παρασυμ-
 βαίνοντα. Πάλιν, ἐπειδὴ τὸ ὄν τὴν ἐσίαν σημαίνειν
 κυρίως ἐλήφθη, τὰ δὲ παρ' αὐτὴν καταχρησικώτε-
 ρον (ἐδὲ γὰρ γένος ἐστὶ τὸ ὄν, συνωνύμως κατὰ τε
 τῆς ἐσίας καὶ τῶν συμβεβηκότων λεγόμενον, ἀλλ'

ὥς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἓν· γενικώτατον γὰρ ἡ ἐ-
 σία), τὶ θαυμασὸν, εἰ ὄντα καθόλου ὠνόμασαν, ὥς
 τῶν ἐν μέρει αὐτοῖς ἐνυπαρχόντων συμβεβηκότων ἀ-
 πηλλαγμένα, καὶ αἰὲν ὡσαύτως ἔχειν νοόμενα; Ἀλ-
 λά καὶ οὕτως ἡγούμενοι, ἔδὲ τὰ συμβεβηκότα ὄντα
 καλεῖν ἀπηξίωσαν, ἔδὲ περὶ τῶν καθυπαρχόντων τε
 καὶ ἐνυπαρχόντων τισὶ τὸ εἶναι λέγειν αὐτὰ ἐκεί-
 νοις, οἷς καὶ ἐνυπάρχει, παρητήσαντο. Τὶ τοίνυν ἐστὶν
 ὃ φιλοσοφεῖντες τὰ τοιαῦτα ἐκ κατὰ λόγον ὀρθὸν ἔ-
 δοξαν ἀποφαίνεσθαι; Ὅτι ὄντα μὲν τὰ αἰὲν ὡσαύτως
 ἔχοντα ὀνομάζουσιν, ὑπάρχοντα δὲ τὰ ἀλλοιωτά τε
 καὶ ἐνδεχόμενα; Ἀλλ' ἔτι ἐκεῖνα τὴν ὑπαρξιν ἀφαι-
 ρέμενοι, ἔτε ταῦτα τὰ εἶναι ἐκκρεβόμενοι, κατὰ τὸν
 προσήκοντα λόγον ἐκάστοις τὸ εἶναι καὶ τὸ ὑπάρχειν
 ἀφώρισαν. Τὶ γὰρ παρὰ τὸτο ψεκτέοι, ἢ μᾶλλον
 ἐπαινετέοι; Τὸ πρότερον εἴποι τις ἂν τοῖς γε εὐγνώ-
 μοσιν. Ἀγνοῶν γὰρ τὴν ἀκριβολογῆντας περί τι
 κακίζειν, ὅτι ἐκ κατὰ τὸν πολὺν ὄχλον λέγειν ἐθέ-
 λουσι, καὶ κομιδῇ ἀπαίδευτον. Ἐκεῖνο γὰρ πῶς ἐκ ἔ-
 σι γραμματικῆς τρώντι παχύτητος τὸ ἔτως οἶεσθαι
 χρῆναι τὸ εἶμι ἐν μόναις ταῖς ἀναγκαίαις καὶ ἀδυ-
 νάτοις τῶν προτάσεων παραλαμβάνοντας, τῷ ὑπάρ-
 χειν χρῆσθαι ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων, ὥσπερ δὴ τὸ
 μηδὲ ὑπαρκτικὸν τὸ εἶμι ἐξεῖναι περαιτέρω κατο-
 νομάζειν; Τὸ γὰρ εἶμι πλατύτερον εἰλημμένον, ὑ-
 περγεῖν οἷον ἐστὶν ἐκατέρωσε, φωνῇ μὲν ἐνιζόμενον,
 δυνάμει δὲ διαφέρον. Ἐστὶ γὰρ οἷα κόλλητις, τὰ μὲν
 ἀναποσπᾶσως ἀλλήλοισ ἐπικολλῶσα τε καὶ συσφίγ-

γῆσα, τὰ δὲ ὅσον συνέχεσθαι ποιῆσα, τὰ δὲ μηδὲ
τὴν ἀρχὴν συνάπτουσα, κατὰ γε δηλονότι τὰ εἰς συ-
νάφειαν παραλαμβανόμενα καὶ αὐτὴ διαφέρεισα. Οἷον
ἐν τοῖς ἀνθρώποις εἰμί, πένης εἰμί, λίθου εἰμί, τὸ
εἰμί ἐνθά μὲν ἑσιωδῶς τὰς ὁρὰς ταυτίζει, ἐνθά δὲ
ἐπεσιωδῶς, ἐνθά δὲ ἐδόλως. Ἀλλ' ἐδ' ἐκεῖνο τέως
φρενός ἐστι λεπτότερας τὸ ἔχοντον εἰρημένον, περὶ τῆς
αὐτῆς εἰμί, ὡς ἔχ' ὑπαρκτικὸν ἄρα, οὐσιαστικὸν
δὲ, ἢ γι' ὁμοῦλον ἔδει ἀποκαλεῖν. Πρῶτον μὲν γὰρ
ἐδὲ ὑπαρκτικὸν τῷ ὄντι, ἢ ἐν ταῖς προτάσεσι κεῖ-
ται, προσαγορεύσει, συνδεσμικὸν δὲ καὶ προσκατη-
γορηματικὸν, ὁρῶς ἐπισήσαντες μηδαμῶς αὐτὸ τὴν
ἀπλῶς κατὰ τὸ ὑφ' ἑαῖναι ὑποδηλῆν ὑπαρξιν, ὡς καὶ
αὐτῷ τῷ ἐξηγητῇ ἀνωτέρω ταῦτα καλῶς ἔχειν ἔ-
δοξε, τὴν διαφορὰν σημειωσαμένῳ. Ἐπειτα δὲ, καὶ
εἰ ὑπαρκτικὸν καλεῖσιν, ἀλλὰ τὸ τῆς ὑπάρξεως ἐ-
πισημόνως διασέλλοντες, ἐκείνην αὐτῷ τῆς ὑπάρχειν
προσκληρῶνται τὴν σημασίαν, ἧς καὶ ἐμφαντικὸν γίγ-
νεται. Ἀλλὰ γὰρ τῆς ἐνστάσεως ψυχρᾶς ἔσης, ἐδὲ
ἢ φιλοτίμως γινομένη ἀπάντησις ἐκτὸς ἂν εἴη ψυ-
χρότητος.

640

Ἀλλ' ἦν γὰρ ῥῆμα κατηγορεῖ λόγων γέ-
νεσιν. Ὡς δὲ σὺν ἡμῖν ὁμόλογα φρονεῖ περὶ τῆς δυ-
νητικῆς ἂν ὁ ἐξηγητῆς, διδὼς ἀναιρεῖν αὐτὸν οὐκ ἔστι
γὰρ γεγονότα, ἀλλ' ἀναιρεῖν τὴν ὑπὸ τῶν ῥημάτων
σημαινομένην γένεσιν. Οὕτω γὰρ σαφῶς ὁ ἂν ἀναι-
ρεῖ τὴν σημασίαν ταύτην, ἣν οὐκ ἐπιδέχεται τὰ

πράγματα, τίνα δὴ; τὰ γεγονότα, ἢ τὰ μὴ; τὰ οὐκ ὄν γεγονότα φησί.

Ὁ γοῦν ἂν ἀναιρεῖ, εἴτ' ἔν ἀποφάσκει 640
τὸ γεγονέναι τι, καὶ τὸ γίνεσθαι, καὶ τὸ γε-
νήσεσθαι. Εὖ ἔχει· ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπὶ τῷ μὴ γε-
γονότος, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ μὴ γινόμενῳ, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ
μὴ γενησομένῳ. Ὅθεν ἄν τις καὶ συλλογισθεῖν δεικνύς,
ὅσον ἐσφαλμένη ἢ διόρθωσις τῆς ἐκδόσεως, περὶ ἧς
(ἐν Ἀ'ριθ. 122.). Εἰ γὰρ γραπτέον καὶ ἀναγνώσειον,
ὥς ὁ ἂν ἀναιρεῖ τὰ γεγονότα, δι' ἴσιν ἄρα ἐπὶ τῶν
λοιπῶν χρόνων καὶ τὰ γιγνόμενα, καὶ τὰ γενησόμε-
να. Ἀλλ' ἔδειξ ἂν εἴποι, ὥς ὁ ἂν ἐπὶ ἐνεστώτος ἀ-
ποφάσκει τὰ γινόμενα, ἔδ' ἐπὶ μέλλοντος τὰ γενη-
σόμενα, ἀλλ' ἐκεῖσε μὲν πάντως τὰ μὴ γινόμενα
μὴ γίνεσθαι ἀποφαίνεται, ὥδε δὲ τὰ μὴ γενησόμε-
να μὴ γενήσεσθαι. Ἀρα καὶ πὶ τῷ παρῴκτι μὲν ἔχῃ
τὰ γεγονότα, τὰ δὲ μὴ γεγονότα ἀναιρῶν, θέλει
παρισταῖν αὐτὰ εἰς τὸ δύνασθαι.

Εἰ δὲ γ' ἀναντία διδάσκει Βεδαῖος κτ. Οὐ- 641
χὶ τὰναντία διδάσκει ὁ Βεδαῖος, παρασημεῖται δὲ,
ἅτε δὴ ἀκριβῆς τῶν τοιούτων ἐξιχνευτῆς ὢν, ὥς ὁ κα-
νὼν ἔχ' ὁμολογεῖ ταῖς τῶν παλαιῶν χρήσεσι. Τῶν
γὰρ ἐνδοξοτάτων συχνὰς ἄν τις εὖροι καὶ παρακειμέ-
νω τὸν δυνητικὸν συντεταχότας. Ἴδὲ γὰρ καὶ αὐτοὶ
ἐνετύχομεν ταῖς ἐφεξῆς Δημοσθ. περὶ σεφ.· ἐπεὶ
διὰ γε ὑμᾶς αὐτὰς πάλαι ἂν ἀπολώλατε. Ἀλέξ.
Ἀφροδισ.· καὶ ἔστιν ἔθενός τῶν αἰτίων δεύτερον τὸ
τέλος. . . . ἄνευ γὰρ τῆς τοιαύτης αἰτίας ἔδ' ἂν

τὴν ἀρχὴν ὁ ἀνδριάς, Φέρ' εἰπεῖν, γέγονε. Χρυσ.
 ἐπίς. Θεοδότῳ διακόνῳ. Ἡμεῖς μὲν ἔν, καὶ μὴ ἀ-
 ναμνήσαντός σε, πρὸς πάντας ἂν ἀπεσάλλαμεν.
 Ἐξ ὧν ἅντις ὑπενδοιάσειεν, ὡς ἐπὶ κανόνι σαλευο-
 μένῳ. Πᾶς γὰρ κανὼν δισσώθεν ἔχει τὸ ἀσφαλές
 τε καὶ βέβαιον, ἕκτε τῶν χρήσεων, Φημί, καὶ ἐκ τῆς
 λόγου. Ἀλλ' αἱ μὲν χρήσεις, ὡς εἴρηται, καὶ πᾶσαι
 τῷ κανόνι τῷδε συνηγορεῖσιν, ὁ δὲ λόγος, ὃν πρῶ-
 τος ὁ Ἀπολλώνιος παρέδωκεν, ἐξ αὐτῆς δὲ ὅ, τε Θεό-
 δωρος, καὶ οἱ λοιποὶ ὕσερον εἰλήφασιν, καὶ πάνυ νεανί-
 κος ἐστί. Τίς γὰρ ὁ λόγος, ὅτι καὶ παρῳχημένῳ
 συντέλειαν σημαίνει ὁ παρακείμενος, γῆν γε-
 μὴν ἐνεσῶσαν, ὅθεν καὶ δὲν δυνατόμενον γε-
 νέσθαι παρεδέξατο, καὶ διὰ τοῦτο ἀπροσδεῆς
 τοῦ ἂν συνδέσμου ἐγγεγόνει; Ἀλλὰ μὴν φανερόν,
 ὡς καὶ δὲν μᾶλλον παρῳχημένῳ συντέλειαν σημαίνει ὁ
 ἐνεσῶς, ἢ ὁ παρατατικός. καὶ ὅσον γε τὸ ἐπὶ τούτῳ
 τῷ λόγῳ ἀπροσδεεῖς ἂν εἶεν καὶ οἱ χρόνοι οὗτοι τῆς
 ἂν συνδέσμου. Πολλῷ δὲ ἐκφανεστέρα καθίσταται ἡ ἀν-
 τιλογία ἐπὶ τῆς μέλλοντος, ὃν καὶ αὐτὸν τῷ δυνατικῷ μο-
 ρίῳ συντάσσεται αὐτὸς ὁ Θεόδωρος ὑποτίθησι. Τίς
 οὖν ἡ τῆς κανόνος δύναμις, ὥτως ὑποκινημένου τοῦ λό-
 γου, ἐφ' ᾧ κρηπιδέται; Εἰμὴ φαίη ὁ ἐξηγητὴς, ὡς
 ἀντὶ πολλῶν κανόνων καὶ λόγων ἐστὶν ἡ μαρτυρία ἡ
 Θεοδώρειος. Ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἡ τῆς γραμματικῆς μαρ-
 τυρία τοσούτον ἰσχύει, ὡς τῇ τῆς λόγου δυνάμει ἰσοσθε-
 ρεῖν, τί ἔδει καὶ μεμνήσθαι λόγου, ἐνὸν προτείνειν τὸ
 αὐτὸς ἔφα; Πῶς δὲ καὶ ἡ τῆς Ἀπολλωνίως μαρτυρία

περὶ τῆς μέλλοντος ὅτι τῆς τῆς δυνητικῆς συντάξεως
 εἰν ἀπαράδεκτος (ἐγγραφον γὰρ ἂν, φησὶν ἐκεῖνος,
 ἐγγραφα ἂν, ἐγεγράφειν ἂν, ἐμὴν γράφω), ἀ-
 φενῆς ἐσὶ, καίτοι τῆς τὰ τοιαῦτα δεινῆς καὶ ὄντος, καὶ ὁ-
 μολογυμένῃς, μαρτυρία ἔσα; Εἴτα ποσάκις τὰ τῆς
 Θεοδώρου ὁ Σχολιαστῆς αὐτὸς παρεγράψατο, ἢ ἐλ-
 λείποντα ἀνεπληρώσατο, ἢ σφαλόμενα ἐπιδιωρ-
 θώσατο, τὰς παρὰ τῶν συγγραφέων ἐναντίας χρή-
 σεις προχειρισάμενος; Οὐκοῦν, εἴπερ αὐτῷ, ἐφείται
 ἄρα καὶ τῷ Βεδαίῳ, καὶ παντὶ ὅτῳ ἐν περὶ τέτων ἀπο-
 φαίνεσθαι τὸ δοκοῦν, καὶ δὴ τοῖς λεξικοῖς ἐπομένοις
 (τίνα γὰρ δὴ τὰ λεξικά ταῦτα; ἔδῃ γὰρ αὐτὸ τὸ
 Βεδαίῳ ὑπόμνημα λεξικὸν ἐσὶ), ταῖς δὲ τῶν ἀρχαί-
 ων χρήσεσι, καὶ τὸ τῶν λόγων βάρος διασαθμωμέ-
 νοις, κατὰ μέτρον τῆς ἐντεῦθεν ἐγγινομένης πειθοῦς
 τὴν ἐφ' ἐκάστοις πληροφορίαν τῶν λεγομένων ἐλευ-
 θέρως ἐπιδείκνυσθαι· νεμέσεος δὲ φασὶ μὴ βά-
 λη βέλος.

Περὶ μὲν οὖν τῆς κατὰ σύνδεσιν ὑπο- 643
 κρίσεως κτ. Καλὸν ἦν οἶμαι, εἰ καὶ ὁ τῆς λόγου τῆς
 περὶ τέτων πατὴρ ἐνταῦθα εἰσήγεται, ἀφ' ἧς ταῦτα
 παρέξεται.

Παραληροίη γὰρ ἂν ὁ παραλιθεὶς γω- 644
 νίαν πρὸς γωνίαν τὴν μὲν κατὰ τὴν ἀμβλύτη-
 τα, τὴν δὲ κατὰ τὴν ὀξύτητα. Παραληροίη τῷ
 ὄντι, εἴγε παρατιθέμενος ἐν αὐταῖς, λόγον ζητοίη τὸν
 κατ' ἰσότητά. Κατὰ δὲ τὸν ἐν ἀνισότητι μυρία ὁ-

σαι παραθέσεις μεταξύ ἀμβλειῶν τε καὶ ὀξειῶν γίνονται.

645 Μέθοδος δέ ἐστι κτ. Οἱ ἀποδοθεῖς ὁρισμὸς τῆς ἀναλυτικῆς ἐστὶ μέθοδος, καὶ ἔχῃ τῆς κατὰ σύνθεσιν.

646 Τῶν δέτινες φιλοσοφούντων οὐκ οἶδα ὅτι ποτε παθόντες κτ. Πρὸς δὴ τὸν ἐφεξῆς λόγον (ἐπειδὴ ἡμῶν ἐπ' εὐθείας κατασοχάζεται, ἐδὲν μὲν ὅλως τῶν πρὸς τὴν γραμματικὴν τεινόντων πραγματευόμενος, εἰκὴ δὲ καὶ ἐδὲν συν λόγῳ τῶν ἐν τῇ μεταφυσικῇ ἡμῖν διειλημμένων ἔστιν ἃ διαβάλλειν μᾶλλον, ἢ περ ἀπελέγχειν ἐπιχειρῶν) τὴν προσήκυσαν ἀπάντησιν ἐν μέρει ἀναληπτέον.

647 Πρῶτον ἐν ἐξ ὧν γράφει ἐκ ἀπαθῶς, ἐδὲ κατ' ἣν τ' ἄλλα ἐπιδείκνυται, βίστε καὶ ἡθους ἀκρίβειαν ὃ ἀνὴρ εἰς τὸν κατ' ἡμῶν ἀγῶνα τετονὶ δῆλος ἐστὶν ἀποδύεσθαι, ἀντιλυπῆσαι δὲ, ὡς ἄρα καὶ λυπηθεῖς (ἡ δοκεῖ) ὑφ' ἡμῶν, μόνον ἐκ ἐπαγγέλλεται, καὶ ἀντιμετρήσαι ἡμῖν τὸ μέτρον, ἐν ᾧ ἐμετρήσαμεν αὐτῷ. Τοῖστο δέτι πρὸ παντὸς ἀνάξιον ἑαυτῷ παθεῖν μαρτυρεῖ κατ' ἀρχὰς εὐθεῖς τὸ σχῆμα τῷ λόγῳ. Τὸ γὰρ μὴ εἰδέναι, τί ποτε παθόντες αὐτοὶ ἐσμὲν (ὃ φησὶ προοιμιαζόμενος), τί ποτε ἄλλο, ἢ αὐτὸν ἀντιπαθεῖν τι πρὸς ἡμᾶς ἐξελέγχει ἀντ' ὧν καὶ γράψαι προήχθη, ἅττα καὶ γέγραφεν); Ἐπειτα ἐδὲ πολλῆς τινος τῆς μαντικῆς οἶμαι δεῖν, ὥς τῷτο εἰκάσαι. Αὐτὸς γὰρ αὐτῷ πᾶς ὁ λόγος μένεος ἐστὶ πνέων καὶ μήνιδος, πολλὰ μὲν κατ' ἡμῶν συνείρων, πλείστα τε κα-

ταψευδόμενος, πάση τε μηχανῇ χρώμενος, καὶ πάντα
 κάλων κινῶν, τὸ τε λόγος, ἐφ' ᾧ δογμάτων ἀλλο-
 τρίων ἀποδείξει ἡμᾶς εἰσηγήτορας, καὶ τὰς περὶ Θεῶ
 δόξας σφαλλομένους, οὓς ἄλλως εὐσέβεια ἐκ σπαρ-
 γάνων παραλαβῶσα ἐτιθιγνήσατο, εὐσέβεια ἐξέθρε-
 ψε, καὶ αὐτῷ ἄχρι τέλους (σὺν αὐτῷ εἰρήσῳ) τῷ Θεῷ
 παραστήσει, διὰ βίην συνῶσα τε καὶ συνεσομένη ἀρίστη
 καθηγεμὼν καὶ διδάσκαλος. Ἀλλὰ γὰρ τὰ μὲν πε-
 ρὶ τέτων Θεὸς ἔσαι ὁ ἀνακρίνων ὁ τῶν ἐνθυμήσεων καὶ
 τῶν ἐννοιῶν τῆς ψυχῆς δικαστὴς ἀπαράκρυτος. Οὐδὲ
 (ἵνα ποτὲ τε λόγος ἀρξώμεθα) ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἀνεκτὸν
 οἶεται πρὸ τῶν ἄλλων, ὅτι ἀπαλλάττειν αὐτὸν ἀ-
 ξιώσαντες τὴν γραμματικὴν πραγματείαν τῶν
 λογικῶν συζητήσεων, αὐτοὶ ἐπειτα ἐν τῇ καθ'
 ἡμᾶς λεγομένῃ ὀντολογία θεολογῶντες (καί-
 τοι φησὶ τῷ Δεῖσι Χρυσοστόμῳ τῷ 18 γ' ἐνεκα ἡ-
 μῶν ἐπιτιμῶντος) ἐκ ἐρυθριῶμεν, μιγνύοντες
 τὰ ἁμικτα. Ἐν οἷς ἐκεῖνο αὐτίκα ἡμῶν καταψεύδε-
 ται, ὅτι τοιῶτο τι (οἷον φησὶν) αὐτὸν ἡξιώσαμεν, οἱ
 πρὶν ἐγκύψαι αὐτῷ τῷ βιβλίῳ ἔδεν περὶ τέτων ἔδεπο-
 τε ἔδ' εἰπόντες, ἔδ' ἔγραψαντες, τότε δὲ μόνον εἰ-
 πεῖν ἐπιβαλόντες, ὅτε αὐτῷ ἐπιτρέψαντος, καὶ λίαν
 ἐνισαμένους, μὴ τὸ δοκοῦν εἰλικρινῶς ἐκφύνασθαι, ἐ-
 πρὸς ἡμῶν εἶναι φήσῃμεν. Εὐρόντες γὰρ τὴν πραγ-
 ματείαν θεωρημάτων μεσῇν, ὁθνεῖων αὐτῇ καὶ πάντῃ
 ἐκφύλων, ἔχῃ τῶν ἐκ τῆς λογικῆς διατριβῆς μόνων
 (ὧν αὐτὸς ἐνταῦθα ἐμνήσθη, τὰ ἄλλα δηλονότι καὶ
 ἀναφέρειν αἰδέμενος), ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς φυσικῆς

λογίας δογμάτων, ἡ τῆς περὶ οὐρανῷ ἐπισήμης, ἡ
 τῆς περὶ τὰ ἥδη διδασκαλίας, ἡ Μεταφυσικῶν, ἡ
 Θεολογικῶν, ἡ Κανονικῶν, ἡ Μαθηματικῶν, Γεωμε-
 τρικῶν, Ἀριθμητικῶν, Ἀναλογικῶν, Ἀστρονομικῶν,
 Ὀπτικῶν, ποικίλοντι χρήμα πολυμιγέων τινῶν ἡ
 δίχα φρονούντων, ἀτὰρ ἡ κατὰ κόσμον κειμένων
 συμφόρημα, ἥπερ ἦν δέον καὶ τυπεμνήσαμεν αὐτὸν
 ἔχουσθαι μὲν τῶν προργιαιτάτων, ἀπέχουσθαι δὲ
 σπεδῆς ἀνηνύτης ἡ περιττῆς, ἀφ' ἧς ἔτ' αὐτὸς παρὰ
 τοῖς εἰδόσι κρίνειν τὰ τοιαῦτα πολὺν τινα τὸν ἔπαινον
 καρπώσεται, ἔθ' οἱ ἐντευχόμενοι ἐπίσημόν τινα τὴν
 ὄνησιν ἀποίσονται. Ὁ γε μὴν εἴτε οἰκοῦεν ὑπὸ τῇ
 ἰδίᾳ συνειδότος τῆς ἐπὶ τῇ ἀκαίρῳ φιλοτιμίας, ἡ τῇ
 προδήλῳ ματαιοπονίᾳ ἐλέγχους ὑφορώμενος, εἴτ' οὖν
 ἡ τοῖς εἰρημένοις αὐτῷ ὑπότινος τῶν ψιφύρων, οἱ
 χαιρεκακῶντες τὰ τῶν φίλων διαβάλλειν εἰώθασι, τὸ
 οὐκ ὑπέχων, φθάνει προλαμβάνων τοῖς παρ' ἑαυτῇ
 πρὸς ἡμᾶς ἐλέγχοις τὴν κρίσιν, ἡ τὴν ὑπὲρ ἑαυτῇ ἀ-
 πολογίαν εἰς τὴν κατ' ἡμῶν κατηγορίαν μεδίσησιν,
 ὥστε τὸ τῆς παροιμίας αἰρῶντες ἡρήμεθα. Ἀλλὰ γὰρ
 φέρε, εἰπὼς τὸν ἀλόγως τε ἡ μάτην διώκοντα αὐ-
 τὸν αὐτῇ ταῖς δολοπλόκοις συμποδίσαιμεν ἄρκυσιν,
 ἡμᾶς μὲν ἔξω αἰτίας οἰασθῆναι σήσαντες, ἐκείνον δὲ
 πρὸς τῇ ἱερᾷ φιλίᾳ ἡ αὐτὴν τὴν ἱερωτάτην ἀλήθειαν
 περιφανῶς ἀδικοῦντα ἐλέγξαντες. Τμεῖς (φησὶν)
 ἐν τῇ κατ' ἡμᾶς λεγομένῃ ὀντολογία (προ-
 σοχθίζων δηλονότι τῷ ὀνόματι, ὅτι μὴ τῆς παλαιᾶς
 ἐν συνθήκης, διασίῳν ὄξει, μηδὲ Κρονίων, ἡ οἶον ὑπο-

μυκτηρίζων ἡμᾶς, ὥς μὴ ἐκ τῆς Ἀττικῆς κωλιάδος
 πληρογῶντας τὰς λόγους, μηδὲ τὴν βασιλικὴν βαδίζον-
 τας, καὶνὰ δέτινα, καὶ ἀσιβῆ, καὶ αἴθη τέμνοντας,
 κατ' αὐτὸν εἰπεῖν, κοπενδάρια, ἀμέλειτοι ἔδὲ τῷτο
 συνορᾶν ἔχων, ὅτι τὰ τεχνικὰ τῶν ὀνομάτων ἔχ' ὑπὸ
 ζυγὸν ὑπάγεται τὸν τῆς ἀρχαιότητος, "μηδὲν περὶ
 φωνῶν τῆς φιλοσοφίας διαφερομένης, μόνην δὲ τὴν
 ἐξ αὐτῶν ὑπηρεσίαν τῇ διανοίᾳ ζητήσης, καὶν χα-
 μόθεν αὐτὴν εἰς τὰ πράγματα συμπορίζεται τρα-
 γῆν τε καὶ ἐφαρμόζεσθαι, ὅπερ ἀνὴρ φέρεται γνωμα-
 τεύσας", ὃ μυκτὴρ προσῆν Ἀττικὸς, ἔδενος τῶν
 πώποτε γενομένων εἰς δριμύτητα δεύτερος), ἐν γὰρ
 τῇ καθ' ὑμᾶς, φησὶ, λεγομένη ὀντολογία
 θεολογῶντες (καίτοι γὰρ θεῖον Χρυσόστομος γέ-
 γνη' ἔνεκα ὑμῶν ἐπιτιμῶντος) οὐκ ἐρυθριᾶτε,
 μιγνῶντες γὰρ ἀμικτα. Ἀλλ' εἴπερ ἄρα τῷτο ἡ-
 δεις, ὃ βέλτιστε, ὥς ὑπ' εὐθύνην ἐστὶ τοῖς ἔξω τε καὶ
 θυραίοις τῶν λόγων τὰς ἔσω δὲ τέττες τὰς ἡμετέρας
 ἐμπαρεισάγειν, καὶ τὸ πρᾶγμα, ὥς φῆς (τῷ θεῷ
 μάλιστα ἐπιτιμῶντος πατρὸς), ἐκ ἀνεπίληκτον, ἔδ'
 ἀκίνδυνον, πῶς ἔπειτ' αὐτὸς ἐν αἷς συνεγράψω τεχ-
 νολογίαις δι' ὅλης τῆς πραγματείας συμφύρων τε καὶ
 συμμάττων τὰ ἱερὰ μαθήματα καὶ διέλιπες τοῖς βεβή-
 λοις, ἀλλὰ τῶν παρ' ἡμῖν δογμάτων τὰ ὑπερφυέσα-
 τα καὶ ἀπόρρητα ἐκ μέσης αὐτῆς τῆς θεολογίας ἀπο-
 σπασάμενος, τοῖς ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἢ τῆς σκηνῆς λο-
 γαρίοις συνετάξω, καὶ συγκατέμιξας; Αὐτὸς γὰρ
 καὶ περὶ γὰρ νῦν ἡμᾶς ἐκδιδάξαι ἐκ ὠκνησας, "εἰς

„ἐπὶ θεῷ καὶ ἀγγέλων λέγεται προηγουμένως, τῶν
 „ἀπλαῖς προσβολαῖς τοῖς νοητοῖς ἐπιβαλλόντων, ἐ-
 „πομένως δὲ καὶ πρὸς τῶν δι' ἄκρας ἀσκήσεως καὶ ἀπα-
 „θείας τῆς ὑλικῆς δυνάμεως κεκαθαρμένων, καὶ ντεῦ-
 „θεν τῷ θεῷ ἐξομοιωθέντων. Αὐτὸς καὶ τὸν τρόπον
 „ὑποθέσθαι, καθ' ὃν ὁ τῷ θεῷ υἱὸς λόγος τῷ πα-
 τρὶ ὡς νῦν λέγεται ἐν οἷς ἐρμηνεύεις, πῶς μέρος
 τοῦ λόγου ἢ λέξις ἐστίν, ἡξιώσας, ἀμέλειτοι
 ἐπάναγκες ὅν τῷ σοιχειωθισομένῳ τί ἐστὶ λέξις, ἀ-
 ναβῆναι πρῶτον ἕως τρίτης ἑρανῆς, καὶ τὰ ἀρρήτα ἐκεῖ-
 να μυηθῆναι, ἃ τοῖς μὲν ἄλλοις ἔχῃ, σοὶ δὲ μόνῳ ἐν
 μέσῃ τῇ γραμματικῇ λέξει λέγειν ἕξει καὶ διδάσκειν.
 Αὐτὸς καὶ περὶ τῶν κυρίων ὀνομάτων πραγματευόμε-
 νος, τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα τῷ μεγάλῳ πατρὶ Βασιλεῖ
 ἐκ τῶν πρὸς Εὐνόμιον ἀντιρρήτικῶν παραθέσθαι ἡ-
 μῖν ἐκ ἡμέλησας· περίτε τῷ ἀπαραλλάκτῃ τῆς ἑσίας
 ἐν τοῖς ὑπερθέοις προσώποις θεολογῶν, καὶ τὰ κα-
 τὰ τῷ δυσσεβεῖ ἐκείνῳ ὑπὸ τῷ θεσπεσίῳ διδασκάλῳ
 εἰρημένα, ὡς ἐκ ἑσίας παραλλαγὴν ἐκ τῆς παραλ-
 λαγῆς τῶν ὀνομάτων τῷ ἀγεννήτῃ καὶ τῷ γεννητῷ, καὶ
 τῷ πατρὶ, καὶ τῷ υἱῷ, εἰσβάλλειν ἀκόλῳτον, παρὰ τὸ
 μηδὲ ἑσίων ἐκφαντορικῶς εἶναι τὰ ὀνόματα, ἐναγω-
 νίως εἰρηθεῖν τῷ θειοτάτῳ πατρὶ πείθειν ἐπιχειρῶν,
 ὥσπερ εἰ τοῦ νικᾶν πρὸ τῷ ἀληθεύειν ἔμελεν αὐτῷ,
 καὶ διὰ τούτο ἐκ παντὸς τῷ τυχόντος τῆς ἐλέγχου συμ-
 πλάττοντι. Αὐτὸς καὶ τοῖς περὶ τῶν συγκριτικῶν
 ὀνομάτων καὶ τὸν ὑπὲρ τῷ ὁμοσίῳ ἀγῶνα κατὰ τῶν Α'-
 ηρειανῶν νεανικώτατα ἀπεδύσω, καὶ τὸ ὁ πατήρ με

ἡ μείζων μὲ ἐστὶν ἐρμηνεύων, ὅτε κατὰ τὸν τῆς δυνά-
 μεως πλεονασμὸν τὸ μείζων εἰληφθῇ (ἄριστα ἄλ-
 λως κρίνων θεολογεῖς) τῷ κυρίῳ λέγοντος, ἐγὼ καὶ
 ὁ πατὴρ ἐν ἐσμέν, ὅτε κατὰ τὴν τῷ ἀξιώματος ὑπερο-
 χὴν, τῆς ἐκ δεξιῶν τῷ πατρὶ ἀφωρισμένης τῷ υἱῷ
 καθεδρᾶς, τὸ τῆς ἀξίας ὁμότιμον ὑπεμφαινέσης, ὅτε
 κατὰ τὴν τῶν ὄγκων περισσίαν κτ., κατὰ δὲ τὸν
 τῆς αἰτίας λόγον (ἅτινα τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ ἐστὶν
 ἐκ τῶν ἀντιρρήτικῶν πρὸς Εὐνόμιον, εἰ καὶ μνημονεῦσαι
 τῷ πατρὶ ἐκ ὑξίωσης). Ἵνα τὶ ταῦτα; ἵνα δείξης
 δηλονότι τῷ γραμματικῷ κανόνος τὴν δύναμιν, ὅτι
 καὶ πρὸς τὴν τῶν ἔως ὑψηλῶν καὶ θείων ἐξικνεῖται ἐ-
 πίκρισιν καὶ (εἰ θεῷ φίλον) κατασκευήν. Τὶ δὲ τὰ
 περὶ τῶν προθέσεων ἐκτιθέμενος, ἐκ ἐξ αὐτῶν αὐθις
 τῷ μουσικῷ τῆς θεολογίας κρατῆρος ἐσπάσω τὰ ἀ-
 πόρρητα, καὶ ἐνθους οἶον γενόμενος ἀπὸ τῷ γραμμα-
 τικολογεῖν ἐπὶ τὸ θεολογεῖν διεπέτασας; Ἐν τέτοις
 γὰρ ὡν, διείλες δὴ τὸ ἐκ φύσεως τοῦ ἐξ ἐνεργείας
 αἴτιον εἶναι ἐπὶ τῶν θείων, ὃ καὶ κατὰ δισσὰς τὰς προό-
 δους, τὴν μὲν κατὰ γέννησιν, τὴν δὲ κατ' ἐκπόρευ-
 σιν. Προσέθου δὲ τοῖς λοιποῖς καὶ τὸ κατὰ τὴν ὁμο-
 σιότητα σημαίνον, καὶ ὃ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πα-
 τρὸς καὶ τῷ υἱῷ οἱ πατέρες τὸ πνεῦμα ἐθεολόγησαν.
 Διέκρινάς τε τὸν νῦν τῆς ἀδιαστάτε καὶ ἀνεκφοιτήτε
 κινήσεως, καὶ ἦν προσωπικῶς τε καὶ συναϊδίως ἐκ τῷ
 πατρὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ πνεῦμα ὑπὲρ πᾶσαν ἔννοιαν ἐ-
 σιωπᾶν πιστεύομεν, καὶ τὴν δήλωσιν τῆς τῶν θείων δω-
 ρεῶν ἀνεκφοιτήτε καὶ αὐτῆς τῷ πνεύματος χορηγίας τε

καὶ ἐλλάμψεως. Προσημειώσω δὲ ἐπὶ τέτοις καὶ τὴν
 ἐκ τῶν οὐρανῶν τοῦ υἱοῦ κάθοδον, τὴν οὐ διὰ τοπι-
 κῆς κινήσεως κατὰ μετάβασιν, κατὰ δὲ τὴν ἐν σαρκὶ
 φανέρωσιν γενομένην, καὶ τὴν ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ
 Μαρίας τῆς ἀειπαρθένου ἐνσάρκωσιν, τῆς μὲν φυσι-
 κῶς, τῆ δὲ δημιουργικῶς, ὅθεν ἡμῖν καὶ τὸ σῶμα ἐ-
 κείνο τὸ δεσποτικόν τε καὶ ὑπερκόσμιον, ἢ οὐτ' ἀπλῆ,
 οὔτε ἀσώματος φύσις. Εἴφ' οἷς καὶ τὸ “ἐγὼ ἐκ τοῦ
 Θεοῦ ἐξηλθον, καὶ ἤκω, καὶ τοῦ ἐξηλθόντος
 παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσ-
 μου” διασαφῆσαι δεῖν ἔγνωσ, τὴν δὲ ἡμᾶς, εἴφ' ἡ-
 μᾶς τε, καὶ εἴφ' ἡμῶν, παρὰ τῆ πατρὸς ἀποστολῆν τε
 καὶ εὐδοκίαν, εἴτ' οὖν διὰ σαρκὸς φανέρωσιν, καὶ τὴν
 ἐκ τῆς οὐσίας καὶ τῆς ἱποστάσεως τῆ πατρὸς προαιώ-
 νιον καὶ συναϊδίον, καὶ ὑπὲρ αἰτίαν πρόοδον, εἴτ' οὖν
 γέννησιν, ἐννοεῖν παρεχόμενος. “Καὶ τοῖς περὶ τῆς
 σὺν δὲ, ὅδε τὸ σὺν τῷ πατρὶ εἶναι, καὶ ἐν τῷ πατρὶ
 εἶναι, ἀνεπίκριτα ὑπερελθεῖν ἡμέτερον, διασειλάμενος
 δὲ τὴν ἐν ταῖς προθέσεσι δύναμιν, καὶ τῶν κατ' ἡμᾶς
 δύο μεγάλους πατέρας ἀντιπαρατάξας ἀλλήλοις,
 ὑπεναντίως οἷον περὶ αὐτῶν φρονῶντας κατέλιπες, δυ-
 οῖν τεττωνὶ θάτερον πάντως ἐκ τῶν θαυμασῶν καὶ λόγων
 τοῖς ἐντυγχάνειν μέλλουσι παραίτιος ἐσόμενος, ἢ τῆ
 μικρὰ φρονεῖν αὐτοὺς περὶ τῶν μεγάλων, τῶν οὕτω
 λαμπρῶς περὶ τὰ τοιαῦτα διαφερομένων, ἢ τῆ με-
 γάλα περὶ σοῦ ὑπολαμβάνειν, τῆ τὰ τοιαῦτα ἀκρι-
 βῆν δύναμιν ἔχοντος. Τί δὲ περὶ τῶν θεολογεμένων
 ἐν τοῖς περὶ τῆς διὰ εἵπομεν; ἢ ὅτι περὶ τέττων εἰ-

πείν παραιτησόμεθα, πολλῶν τε ὄντων, καὶ δυσπερι-
 λήπτων, καὶ μὴν καὶ διὰ τὸ σὲ αὐτὸν αἰσθόμενον τῆς
 μακρᾶς παρεκβάσεως, καὶ τῇ παρὰ τῶν ἄλλων κρί-
 σει οἷον προαπαντῶντα, καὶ τὴν ἀπολογίαν φθάνον-
 τα, ὁμολογεῖν, ὡς παρὰ τὴν προκειμένην λαῦ-
 λα προεχειρίσω τοῦ λόγου πρόθεσιν· οὐ-
 δὲ γὰρ λα δεῖα, λα δὲ τοῦ προθέσεως ση-
 μαινόμενα τεχνολογεῖν σοι πρόκειται. Καί
 σοι ταῦτα συνειδότα, εἰκὸς ἦν σε τὰ παρὰ τὴν
 πρόθεσιν ὑπερβῆναι, ἢ μετρίως γέναι αὐτὰ διελ-
 δεῖν, καὶ μὴ τῶν δέκα φέρε σελίδων τὴν μίαν
 περὶ τοῦ προθετικῆς μορίᾳ (ὃ τό σοι προκείμενον ἦν)
 γράψαντα, τὰς παρ' αὐτὴν λοιπὰς τῶν θεολογι-
 κῶν ἐκείνων ἐμπλήσαι λόγων, τῶν ἐκτὸς τῆς προ-
 θέσεως; Βύλεις σοι κακεῖνα ἐν τέτοις σιβάσωμεν, ὅ-
 σα περὶ τῶν ἐπὶ χρήμασι χειροτονούντων τε, καὶ χει-
 ροτονομένων ἠγωνίσαι, εἰ κατ' αὐτὴν τὴν χειροτο-
 νίαν ὑπόδιοι εἰσὶ, καὶ τῆς ἱερωσύνης ἐκπιπτοί, εἴτ'
 ἔν ὑπὸ τῶν διεκδικεῖν τεταγμένων τὰς νόμους εἰς το-
 το καθίστανται; Ὁ παρὰ μόνης εἶναι, ὡς φῆς, τῆς
 γραμματικῆς ἐπιστάσεως ἐν τῷ τριτοπροσώπῳ προ-
 σακτικῶ καθαιρεῖσθαι, ἄλλοθεν δὲ ὑδαμόθεν λά-
 βοι εἶναι τὴν ἐπίλυσιν; Βύλεις καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐγὼ εἰμὶ
 ὃ ὢν ἐν ταῖς ἱεροφαντίαις τῷ Θεόπτη δηλωθέντα
 συνάψωμεν, κακεῖνο προφῶμεν τὸ πολλὸν ἄξιον, ὅτι
 τῆς παρὰ τοῖς γραμματικοῖς δυνάμεως τοῦ ῥηματικῆς
 ἐνεσώτος, ὅς τοῦ προτέρου καὶ τοῦ ὑστέρου τυγχάνει
 συνεκτικὸς, ἢ ἄφρατος θεωρυμία ἐστὶν οἷον ἐπιβε-

βαίωσις; Ἡ' καὶ ταῦτα ἱκανὰ ἐστίν, ὥς ἐκ τῶν πολ-
 λῶν ὀλίγα, εἰς τὸ κατ' αὐτὲ ἐνδίκωτάτα τρέψαι
 τὸν ὑπ' αὐτὲ πρὸς ἡμᾶς ἀδικώτατον ἔλεγχον; Εἰ
 γὰρ αὐτὸς τὰ τοιαῦτα θεολογῶν, ἔξω αἰτίας ἐαυ-
 τὸν κρίνει, πῶς ἡμᾶς ἐπὶ τούτῳ αὐτῷ κατακρίνει,
 ὅτι, φησὶ, ἐν τῷ φιλοσοφεῖν θεολογῶντες τὰ ἄμικ-
 τα συγκαταμιγνύομεν; Τί γάρ; Ἡ' σοὶ μὲν ἐπ' ἀ-
 δείας δέδοται, ὦ δαιμόνιε, εἰς αὐτὴν τὴν ὄρην ἀνελθεῖν
 τὴν ἀκρότητα, καὶ ὅλον ἐντὸς τῆς θείας καὶ ὑπερφυῖς
 γνώφης γενέσθαι, ἡμῖν δὲ καὶ αὐταῖς ταῖς ὑπωρείαις
 πελάζειν ἀπείρηται, καὶ ἔδὲ θίγειν αὐτὴν ἀκινδύνως
 τολμήσομεν, εἴαν τε ἄνθρωποι (τῶν τυχόντων δηλο-
 νότι τινὲς) ἡμεῖς, εἴαν τε κτήνη, ὥς ἄν σοι τῷ νομο-
 θέτῃ τῷ ἡμετέρῳ ἀποκαλεῖν ἡμᾶς δόξειε; Τίς ἔν
 ἢ ἀποκλήρωσις τῆς ταυτᾶς ἡγεῖσθαι σοὶ μὲν θεμιτὰ
 εἶναι, ἡμῖν δ' ἀθέμιτα; Οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνο γ' ἐρεῖς,
 ὅτι καὶ ἡμῶν καθικνεῖται ὁ ἔλεγχος ἔτος, ἢ δὴ σοι ἐ-
 πιτετιμηκότων, ἀ καὶ αὐτοὶ ἐτολμήσαμεν. Πρῶτον
 γὰρ ἐχὶ θεολογῶντα σε ἡτιασάμεθα, ἔξω δὲ τῆς
 προθέσεως βαίνοντα, καὶ ἐκ παντὸς λόγου τὴν πραγ-
 ματείαν πιχίνειν περιττώσ τε καὶ ἀνηνύτως φιλοτιμέ-
 μενον καθυπομνήσαι δεῖν ἔγνωμεν. Ἐπειτα ἔδ' ἐκεῖ-
 νο σφίσιν ἁμαρτάνυσιν αὐτοὶ σύνισμεν, ὅπερ ἐγκα-
 λεῖς, ὥς ἄρα θεολογῶσιν ἐν τῷ φιλοσοφεῖν, καὶ τὰ
 ἀσύμμικτα συγκαταμιγνύουσιν, ἔδαμῃ τῶν ὅσα πε-
 φιλοσοφηκότες ἐκδεδώκαμεν, τὴν ἀλλόκοτον ταύ-
 την μίξιν τερατευσάμενοι, ἣν αὐτοὶ μὲν μάλιστα ἐ-
 τόλμησας, ἡμῖν δὲ ἐκ διαβολῆς προσήψας, προδή-

λως καταφευδόμενος. Τῆτο καὶ γὰρ εἴτις ἀκριβῶς σκη-
 ποιή, τὸ πάντων ἐστὶν ἀσειότατον, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν
 τοῖς γραμματικοῖς τεχνολογήμασι τὰ ὑπερφύεσα-
 τα, καὶ ἐκ μόνης τῆς ἀποκαλύψεως γνωστὰ, καὶ μόνη
 τῇ πίσει ληπτὰ, περὶ ὧν καὶ τὸ προφητικόν, “ἐὰν
 „μὴ πισεύσητε, καὶ μὴ συνῆτε,” ἄνω καὶ κάτω κινῶν,
 ἡμῶς τὰς ἐδὲν μὲν τῶν τοιούτων (ἐδὲ γὰρ ἂν ἔχοι
 δεῖξαι, καὶ τά γε ὑφ’ ἡμῶν ἐκδοθέντα ἐν χερσὶ τοῖς
 πᾶσιν ἐσὶ) πραγματευομένης, μόνον δὲ τὰ ἐκ τῶν
 Φυσικῶν ἐννοιῶν περὶ Θεοῦ ὁρθῶς θεωρέμενα, καὶ τὴν
 ΜεταΦυσικὴν διδάσκοντας, ἣτις ἐστὶν ἡ φιλοσοφικὴ
 Θεολογία, παρὰ πᾶσι, καὶ τοῖς πάλαι Φημί, καὶ τοῖς
 ὕστερον ὀνομαζομένη, ἐν αἰτίᾳ ποιεῖται, ὅτι τὰς κοι-
 νοτάτας ὑπολήψεις περὶ τοῦ Θεοῦ, ἃς οἱ πάντες σχε-
 δὸν φέρουσιν Ἑλληνες τε καὶ βάρβαροι, εἰ μόνον τῷ ἐ-
 κεῖθεν ἐκάστῳ χορηγηθέντι φωτὶ τοῦ λόγου προσέ-
 χειν ἐθέλουσιν, ἡ γὰρ γνῶσις τοῦ Θεοῦ εἶναι, κατὰ
 τὸν Θεῖον Δαμασκηνόν, φύσει πως τοῖς πᾶσιν ἐνέσ-
 παρται, κατὰ γε τὴν ἀκολουθίαν αὐτῇ τοῦ λόγου ἐ-
 σὶν ὅπως διεξήλθομεν λιτῶς τε καὶ ἀπερίττως, καὶ ὥς
 ἐκ ἧν ἄλλως ποιῆσαι Χριστιανὸν ἄνδρα, περὶ μετα-
 Φυσικῶν θεωρημάτων τὰς λόγους ἔχοντα. Διττῆς
 γὰρ ἔστις τῆς Θεολογίας, τῆς μὲν Φυσικῆς, ἔτω
 φᾶναι, δι’ ἧς ὑπὸ τοῦ κατὰ φύσιν λόγου χειραγωγέ-
 μενοι, διά τε τῶν κοινῶν εἰρημένων ἐννοιῶν, καὶ τῆς
 καλλονῆς τῶν ὁρωμένων, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, εἰς
 τὸ νοεῖν τὰ ἀόρατα ἐναγόμεθα, τῆς δὲ ὑπερφύεας καὶ
 μυσηριώδους, ἣν ἐξ ἀποκαλύψεως τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς

γράμμασιν ἐκμυέμεθα, καὶ ταῖς ὑπὸ τῶν Θεοφορή-
 των ἀνδρῶν πεπονημέναις πραγματείαις διεξοδικώ-
 τερον διδασκόμεθα, ταύτην μὲν ὡς κρείττονα λόγῳ
 ἔσαν, καὶ ἐρεῖνης ἐκτὸς μὴ παντός, μηδὲ παντὶ κοι-
 νὴν εἶναι ὑπολαμβάνειν, ἴσως ἔχει λόγον τινά· ἐ-
 κείνην δὲ τὰς φιλοσοφῶντας μετιέναι ἀπαγορεύειν,
 ὁμοίον ἐστὶ καὶ τὰς ἀρμονικὰς, ἐν τοῖς περὶ ῥυθμὸς καὶ
 μέλη αὐτὴν τὴν ὑπάτην ἀφαιρεῖν, ἢ τὰς γραμμα-
 τικὰς αὐτὰς μὴ ἐπιτρέπειν περὶ ὀνόματος καὶ ῥήματος
 πραγματεύεσθαι, ἃ τῶν μερῶν τῶν λόγῳ τυγχάνει
 τὰ ἐμψυχώτατα. Οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ταύταις ταῖς
 ἔξεσιν ἢ περὶ τὰ εἰρημένα οἰκείως ἔχει σκέψιστε καὶ
 τριβὴ, ἢ ἀνδρὶ φιλοσοφῶντι τὸ περὶ Θεοῦ τὰ ὀρθὰ
 διαλέγεσθαι, καὶ εἰς αὐτὸν ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐ-
 ναργείας ἀνατρέχειν τοῖς λογισμοῖς, τὸ ὅν αὐτο
 πρῶτατον, καὶ πύματον, καὶ μέσον ὑποτιθέμενον, εἰ-
 μήτις εἴη τῶν ἐκ τῆς Ἐπικέρους ἀγέλης, ὅς ἂν αὐ-
 τὸν ἐξεπτυκῶς τὸν ἐγκέφαλον, ἢ τὰ ὦτα βύσας
 πρὸς αὐτὰς τὰς μαρτυρίας τῆς φύσεως, αἱ ἐκ εἰσι-
 λαλῖαι, καὶ λόγος, ὧν ἐχὶ ἀκέονται αἱ φωναὶ αὐ-
 τῶν, ἀντὶ τῆς πρωτίτης καὶ ὑπερτάτης αἰτίας ἀντει-
 σάγειν φιλοτιμῶτο τὴν ἀλογον τῶν ἀτόμων φορὰν
 καὶ τὸ αὐτόματον. Τῷ ὄντι γὰρ ὁ τὰς φιλοσοφῶντας
 τῶν περὶ Θεοῦ λέγειν ἀπάγων, εἰς ἀθεΐαν αὐτὰς
 ἐστὶν ἐρρώμένως παρακαλῶν. Τὶ γὰρ ἐστὶ φιλοσοφία;
 Ἀλλ' ἢ γνῶσις θείων τε ἅμα καὶ ἀνθρωπίνων. Διὸ
 καὶ πάντες, ὅσοι ποτὲ φιλοσοφίας ἤψαντο (ἦν τὰς
 ἀθεωτάτους ἐξέλης), μέρος τὸ καιριώτατον τῆτο τῆς

ἑαυτῶν ἐπαγγελάς ἡγησάμενοι, πρὸς Θεὸν θαμὰ τῷ
 λόγῳ ἀνέδραμον, καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Πλάτωνα τὸ αὐτοὸν
 πανταχῶς γεραίρουσι καὶ αὐτάγαθον, οἱ δὲ ἐκ τῆς Περιπά-
 τε τοῦ πρώτου αἵτιον, καὶ πάντα ἀκινήτως κινεῖν ἐκθεία-
 ζουσιν, οἱ δὲ ἐκ τῆς Στωϊκῆς παρὰ τὸ κατ' αὐτὰς τεχ-
 νικὸν πῦρ, τὸ δι' ἀπάσης τῆς ὕλης διήκον, καὶ τὰς
 σπερματικὰς λόγους τῶν ὄντων περιέχον, καὶ Θεὸς αὐ-
 τοῖς ἀκῆον, καὶ τὸν πρῶτον Θεὸν ἐν αἰθέρι εἰσάγουσι,
 τοσούτον ἀπέχον τῆς τὸν περὶ Θεῶν καὶ τῶν θείων λό-
 γων τῆς φιλοσόφου διατριβῆς ὑπειληφέναι ἀλλό-
 τριον, ὥς καὶ εἴ τις καπὶ τῆς φιλοσοφίας αἰτῆς διέ-
 λθοι τὸ μὲν οἷον αὐτῆς ψυχὴν, τὸ δ' οἷον σῶμα, φα-
 ναι ἂν αὐτὰς, τὸ περὶ Θεῶν λέγειν εἶναι τὸ πρῶτον
 καὶ κυριώτατον, ὃ δὴ ὡς ἐκ πάντων ὁ Περιπατητικὸς
 Ἀριστοκλῆς φέρεται γνωματεύσας (ἐν Ζ'. συγγρ.
 τῶν Φυσ.). Πλάτων γάρ, φησὶ, κατανοήσας, ὡς
 εἴη μία τις ἡ τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων ἐπιστήμη, πρῶ-
 τος διεΐλε καὶ ἔφη, τὴν μὲν τινὰ περὶ τῆς τῆς παντὸς
 φύσεως εἶναι πραγματείας, τὴν δὲ περὶ τῶν ἀν-
 θρωπίνων, τρίτην δὲ περὶ τὰς λόγους. Ἡΐτις δὲ μὴ
 δύνασθαι τὰ ἀνθρώπινα κατιδεῖν ἡμᾶς, εἰμὴ τὰ θεῖα
 πρότερον ὁφθαίη. φησὶ δ' Ἀριστόξενος ὁ Μεσικὸς,
 Ἰνδῶν εἶναι τὸν λόγον τῆτον. Ἀθήνησι γάρ ἐντυ-
 χεῖν Σωκράτει τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἕνα τινὰ, καῖπει-
 τα αὐτῷ πυνθάνεσθαι τί ποιῶν φιλοσοφοίη; τῷ δὲ
 εἰπόντος ὅτι ζητῶν περὶ τῆς ἀνθρωπίνου βίης, κατα-
 γελάσαι τὸν Ἰνδὸν λέγοντα, μὴ δύνασθαι τίνα τὰ
 ἀνθρώπινα κατιδεῖν, ἀγνοῦντα γὰρ τὰ θεῖα. Τοῦτο

μὲν ἔν, εἰ ἀληθεῖς ἐσιν, ἔκ ἂν δύναιτό τις διατεινό-
 μενος εἰπεῖν. Ἀλλὰ γὰρ ἐκεῖνο διατείνεται ἂν πᾶς
 τις εὐλογώτατα, τὸ περὶ Θεῶ κατὰ τὰς φυσικὰς
 ἐννοίας πραγματεύεσθαι τῆς τῶν Θεῶν τε καὶ ἀν-
 θρωπίνων γνώσεως, ταυτὸν εἰπεῖν τῆς φιλοσοφίας
 μέρος εἶναι τὸ οὐσιωδέστατον. Ταύτην γὰρ ὁ μόνον οἱ
 ἔξω ἕτως ἀπέδωκαν ὀρισάμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν παρ'
 ἡμῖν οἱ Θεϊότατοι, οἱ καὶ ἔργον εἶναι ἀπαραίτητον ἀ-
 πεφύησαντο τῶν φιλοσοφεῖν ἐπαγγελλομένων, ὁ τὸ
 περὶ τῶ Θεῶ ἀνοηταίνειν τε καὶ σιγᾶν, φρονεῖν δὲ καὶ λέ-
 γειν τὰ δικαιοτάτα. Οἷον (πρῶτον γὰρ ἂν εἴη καί τις
 ἐξ αὐτῶν παραθέσθαι τῶ λόγῳ μάρτυρας, ὡς ἂν
 κατασιγασθεῖεν οἱ τὴν παντελῆ σιγὴν τῶν περὶ
 Θεῶ λόγων τοῖς φιλοσοφεῖσιν ἐγκελευόμενοι) ὁ πρὸ
 παντὸς ἄλλου κατ' ἐκάτερον εἶδος τῆς σοφίας διενεγ-
 κὼν Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, Πολυκάρπῳ τῷ ἱε-
 ράρχῃ ἐπισέλω, καὶ ὑπὲρ αὐτῷ ὁ φιλόσοφος
 Ἀπολλοφάνης ἐνεκάλει, ὡς ἄρα τῇ τῶν Ἑλλήνων
 σοφίᾳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ἐκ εὐγνωμόνως δῆ-
 θεν χρησαμένῳ, ἀπολογέμενος, “τῇ τῶν ὄντων γνώ-
 σει (φησὶ) καλῶς λεγομένη πρὸς αὐτῶ (τῶ Ἀ-
 πολλοφάνης) φιλοσοφίᾳ, καὶ πρὸς τῶ Θεῷ Παύλῳ
 σοφίᾳ Θεῷ κεκλημένη, πρὸς τὸν αἴτιον καὶ αὐτῶν
 ὄντων καὶ τῆς γνώσεως αὐτῶν ἐχρῆν ἀνάγε-
 σθαι τὰς ἀληθεῖς φιλοσόφους.” Ἀδὲ καὶ παρα-
 φράζων πλατύτερον Γεώργιος ὁ Παχυμέρης διασα-
 φεῖ. “Ἑλληνες γὰρ μᾶλλον τῇ Θεῷ σοφίᾳ κακῶς
 καὶ ὅπως ἐχρήσαντο, λαβόντες μὲν αὐτὴν πα-

ἤρ' αὖ θεῶν, ἵνα τὸν θεὸν γινώσκῃν, ἀποπλανηθέντες δὲ
 πρὸς μὴ ὄντας θεούς. . . . Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Ἀ'-
 πολλοφάνης ἔκκαλῶς τοῖς θεοῖς, λέγω τοῖς ἐμ-
 φιλοσόφοις λόγοις χρᾶται. Ἐδεῖ γὰρ ἀνάγεσθαι
 αὐτόν, εἴπερ ἦν ἀληθὴς φιλόσοφος, καὶ ἡ φιλοσο-
 φία γινώσις τῶν ὄντων ἐστίν, ἡ ὄντα, πρὸς τὸν τῶν
 ὄντων αἴτιον θεόν, ἀχρῶμενον τῇ τῶν ὄντων γνώσει,
 ἣν αὐτὸς καὶ φιλοσοφίαν καλεῖ, ὁ δὲ θεὸς Παῦλος
 θεῶν σοφίαν ἐκάλεσεν ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους πρώτη
 γράφῳ ἐπιστολῇ. Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τῷ
 θεῷ ἔκ' ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν,
 τῷ τῆς ἐμφαινομένης τῷ ἐναρμονίῳ καὶ τεταγ-
 μένῳ τῆς κτίσεως κτ." Καὶ Ἰεσίνος δὲ ὁ φιλόσο-
 φος ἐν μάρτυσι, καὶ μάρτυς ἐν φιλοσόφοις, τὸ θεο-
 λογεῖν προσήκον εἶναι τῷ φιλοσοφῶντι ἀριδηλότατα
 ἀποφαίνεται. "Τὶ γὰρ; Οὐχ οἱ φιλόσοφοι περὶ θεῶν
 τὸν ἅπαντα ποιῶνται λόγον, καὶ περὶ μοναρχίας
 αὐτοῖς καὶ προνοίας αἱ ζητήσεις γίνονται ἐκάστοτε;
 ἢ ἔτι τὸτο ἔργον ἐστὶ φιλοσοφίας ἐξετάζειν περὶ τῶν
 θεῶν;" Ἀλλ' ἐχὶ, εἴποι ἂν ὑπερδιατεινόμενος ἡ-
 μῖν ὁ γραμματικός. Οὐ γὰρ ἐστίν, ἔκ' ἔστι συγκατα-
 μιγνύειν τὰ ἄμικτα. "Ὁ δὲ μάρτυς φιλόσοφος ναὶ
 φησὶν, ῥύτω καὶ ἡμεῖς δεδοξάκαμεν. Ἀλλ' οἱ πλεί-
 οισι ἔδὲ τῷ πεφροντίκασιν (ὁ δὲ γραμματικός προ-
 σοχθίζειν ἔοικε καὶ εἴ τις ἐφρόντισεν) εἴτε εἷς, εἴτε
 καὶ πλείους εἰσὶ θεοὶ, καὶ εἴτε προνοῶσιν ἡμῶν ἐκάστω,
 εἴτε καὶ ἔτι, ὥς μηδὲν πρὸς εὐδαιμονίαν τῆς γνώσεως
 ταύτης συντελέσει (Ἰεσ. διάλ. πρὸς Τρύφ.)."

Κατωτέρω δὲ γενόμενος ὁ αὐτός, καὶ ἐξ αὐτῆ τῆ κοινοτάτης ὁρίσεως τῆς φιλοσοφίας τὸ προκείμενον κατασκευάζει. “Φιλοσοφία γάρ ἐστι (φησὶν) ἐπιστήμη τῆ ὄντος. . . . ὁ κατὰ τὰ αὐτὰ, καὶ αἰὶ ὡσαύτως ἔχον ἐστὶ, καὶ τῆ εἶναι πᾶσι τοῖς ἄλλοις αἴτιον, τῆ το δὴ ἐστὶν ὁ Θεός.” Καὶ Ἀθηναγόρας δὲ ἐν τῇ περὶ Χριστιανῶν ἀπολογίᾳ περίττε ποιητῶν λέγων καὶ περὶ φιλοσόφων, ὡς ἔκ ἐδόξαν ἄθεοι, ἐπιστήσαντες περὶ Θεῦ, καὶ τὰ τεθεολογημένα τέτοις ἐξῆς ὑποσυνάπτει, ὡς δήπε μὴ ἄλλως ἂν ἐξὸν αἰτίας τῆς τῆ ἀθεΐσμε μὴδ’ ἐκείνης ἀπαλαχθῆναι, εἰμὴ ἐν οἷς περὶ τῶν ἀνθρωπίνων εἰπόντες, ἔδὲ τῶν θείων αὐτῶν κατημέλησαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τοῖς πρὸς Εὐνόμιον (Βιβλ. Α΄.) τῆ τὰ ἀπόρρητα θεολογεῖν τὸ κατὰ τὰς φυσικωτέρας ἐννοίας τὰ περὶ τῆ Θεῦ ἐννοεῖν διασέλων, τὸ εἶδος τέτο τῆς σοφίας μᾶλλον συζησάμενος φαίνεται, ὡς πολλῶ λόγῳ ἄξιον, ἢ ὡς ἀθέμιτον ἀκυρώσας. “Εἰκὸς μὲν γάρ, φησὶν, αὐτὴν τὴν ἐσίαν ἀπερίοπτον εἶναι παντὶ, πλὴν ἢ τῷ μονογενεῖ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι· ἐκ δὲ τῶν ἐνεργειῶν τῆ Θεῦ ἀναγομένους ἡμᾶς, καὶ διὰ τῶν ποιημάτων τὸν ποιητὴν ἐννοῶντας, τῆς ἀγαθότητος αὐτῆ καὶ τῆς σοφίας αὐτῆ λαμβάνειν τὴν σύνεσιν. Τέτο γάρ ἐστὶ τὸ γνωστὸν τῆ Θεῦ, ὃ ἔχῃ τοῖς μὲν, τοῖς δ’ ἔ πᾶσι, δὲ ἀνθρώποις ὁ Θεός ἐφανερώσε.” Τὶ δαὶ καὶ ὁ Χρυσόστομος (ὃν αὐτὸς συγκεκαλυμμένως ἡμῖν παράγεις ἐπιτιμῶντα, μὴ τῆς λέξεως αὐτῆς μεμνημένος, μὴδ’ ὁ-

πρ καίται τὸ εἰρημένον δεικνύς, ἵνα γέν κα ἀπολο-
 γήσασθαι δυνηθῶμεν, ἐπισήσαντες ὅπως κα τίνι λό-
 γῳ ἐκεῖνος εἴρηκεν, εἰ τῷ ὄντι κα εἴρηκε); τί γέν κα
 αὐτός; ἔχι κατὰ τὰς λοιπὰς τὸ ἐκ τῶν κατὰ φύσιν
 περὶ θεῦ λέγειν, ἐν οἷς δίκαιον, ἐγκρίνει κα ἀποδέ-
 χεται; “Τὸ γὰρ ἐπειδὴ ἐν τῇ σοφίᾳ τῷ θεῷ οὐκ
 ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεὸν διερμη-
 νεύων, τίτε ἐσὶν ἐν τῇ σοφίᾳ τῷ θεῷ διερωτῶν,
 ἢ τῇ διὰ τῶν ἔργων (φυσὶ) φαινομένη, δι’ ὧν ἡθέ-
 λησε γνωριθῆναι. Διατῆτο γὰρ αὐτὰ κα τοιαῦτα
 κατεσκεύασεν, ἵνα ἀναλόγως ἐκ τῶν ὁρωμένων ὁ
 ποιητὴς θαυμάζεται. Καὶ ἐν ἄλλοις. Τὸ γὰρ εἰπεῖν
 ὅτι τὸν κτίσαντα τὸν κόσμον, τὸν τοσῆτον, κα ἔτω
 μέγαν, θεὸν εἶναι εἰκος, δύναμιν ἀμήχανόν τινα
 ἔχοντα κα ἀπόρρητον, σοφίας ἀνθρωπίνης λογίζε-
 σθαι ἦν, κα διὰ τέτων αὐτὸν καταλαμβάνειν. Οὐ-
 θεν δὲ καὶ τῇ πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῇ (Κεφ.
 Γ. ὁμιλ. Θ.) τὸ κοινότατον ἐκεῖνο εἰπὼν, ὅτι τῶν
 θεῶν κα ἀνθρωπίνων πραγμάτων γνῶσις ἢ φιλο-
 σοφία, κα ἐχομένως εὐθὺς ὑποσυνάψας, ἔκοῦν οἶδε
 μὲν ποῖα θεῖα, ποῖα δὲ ἀνθρώπινα, δῆλος γίνε-
 ται τοῖς νῦν ἔχουσιν, ἔκεν πᾶσαν ἀπλῶς τὴν τῶν
 θεῶν τε κα ἀνθρωπίνων μίξιν ἀποδοκιμάζων, τὴν δὲ
 τῶν μὴ συνάπτεσθαι πεφυκότων, τετέσι τῶν ἀπόρ-
 ρήτων, σὺν τοῖς ἀνθρώποις, ὡς προϊόντες κατωτέ-
 ρω διδάξομεν. Οὐ δὲ θεῖος Δαμασκηνὸς κα πάντων
 σαφέςατα ἐν τοῖς περὶ γνώσεως Κεφ. Γ. τὸν ὅρον
 τῆς φιλοσοφίας κα αὐτὸς ἀποδὲς, ὅτι ἐστὶ γνῶσις

„Θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ταῖς τε οὖρα-
 „ταῖς τε καὶ ἀοράτων, πλατύτερον ἔτι τὰ μέρη διε-
 „ξέρχεται. Διαίρεται γὰρ, φησὶν, ἡ φιλοσοφία,
 „εἰς θεωρητικὸν καὶ πρακτικόν· τὸ δὲ θεωρητικὸν εἰς
 „θεολογικόν, φυσιολογικόν, καὶ μαθηματικόν. . . .
 „Ἐστὶν ἔν τῳ θεολογικῷ τὸ κατανοεῖν τὰ ἀσώματα καὶ
 „αἴθερα, πρῶτον μὲν θεὸν τὸν ὄντως αἴθερα, ἔπειτα
 „δὲ καὶ ἀγγέλους, καὶ ψυχάς. Φυσιολογικὸν δὲ, ἡ τῶν
 „ὕλικῶν καὶ προχείρων ἡμῖν γνῶσις, κτ. Αὐτὰ δὲ ταῦ-
 „τα εἰσηγεῖται καὶ ἐν κεφ. ΕΖ. Θεωρητικὸν ἐστὶ τὸ
 „κατανοεῖν τὰ τε ἀσώματα καὶ αἴθερα, ἡ γὰρ περὶ θεῶν
 „ὁ πρῶτος καὶ κυρίως ἐστὶν ἀσώματος καὶ αἴθερα· ἔπει-
 „τα καὶ περὶ ἀγγέλων, καὶ δαιμόνων, καὶ ψυχῶν, αἱ
 „καὶ αὐτὰ ὡς πρὸς τὸ σῶμα αἴθερα λέγονται, εἰ καὶ
 „πρὸς τὸ κυρίως αἴθερα, ἡ γὰρ τὸ θεῖον, ὕλικὰ εἰσὶ.“
 Τῷ τοίνυν ἐστὶ τὸ θεολογικόν. Οὐδ' ἔτιω διελόμε-
 νος ὁ θεὸς πατήρ αὐτὸς ἔπειτα τῶν περὶ θεῶν λό-
 γων ἐν τῷ φιλοσοφεῖν ἀπέχετο, συνῆψε δὲ τοῖς
 φιλοσοφούμενοις τὰ θεολογούμενα θαυμασίως, εἰς ἓν
 μὲν ἀγαγὼν, ὡς ὁ Ἀβραὰμ τὴν παιδίσκην τῇ ἑ-
 λευθέρᾳ, εἰς ἓν δὲ τῇ Αἰθιοπίσκῃ, ὡς ὁ Μωσῆς τὴν
 Ἰσραηλίτιδα, τάξας μὲν ἑκατέραν ἢ περ ἐχρῆν, ἐξ
 ἀμφοῖν δὲ τῆς θεωρητικῆς ιδέας καταρτίσας τὸ τέ-
 λειον. Ὅτι δὲ ἔτιω ἀριστα τὰς ἄλλως ἑτερογενεῖς καὶ
 ἑτεροφύλους γνώσεις δεξιὰς τε εἶναι ἀλλήλαις καὶ φι-
 λας ἐποίησεν, ἐξ ὅλων ἐνὸν μαθεῖν τῷ καλλίστῳ ἐκεί-
 νῳ καὶ παναρμονίᾳ τεύχεος τῶν φιλοσοφικῶν κεφα-
 λαίων, αἱ συνετάχθη, ἡ χαλεπὸν καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν

προοιμίωv ἐκδιδάχθῆναι. “Πρῶτον γάρ, φησὶ, τῶν
 „παρ’ Ἑλλησι σοφῶν τὰ κάλλιστα παραθήσομαι,
 „εἰδὼς ὡς εἴτι μὲν ἀγαθὸν, ἄνωθεν παρὰ θεῶ τοῖς
 „ἀνθρώποις δεδωρηται, ἐπειδὴ πᾶσα δόσις κτ. Εἴτι
 „δὲ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλον, τῆς Σατανικῆς πλά-
 „νῃς εὖρεμα σκοτεινὸν, καὶ διανοίας ἀνάπλασμα κα-
 „κοδαίμονος (ὡς ὁ πολὺς ἐν θεολογίᾳ φησὶ Γρη-
 „γόριος), τὸν τῆς μελίσσης τρόπον μιμήμενος, τοῖς
 „οἰκείοις τῆς ἀληθείας συνθήσομαι, καὶ παρ’ ἐχθρῶν
 „σωτηρίαν καρπώσομαι, ἀποπέμψομαι δὲ πᾶν ὅ,τι
 „φαῦλον καὶ τῆς ψευδωνύμου ἐχόμενον γνώσεως.
 „Εἴτα προσίθῃσιν· ἐπειδὴ δὲ, φησὶν ὁ ἀπόστολος,
 „πάντα δοκιμάζοντες, τὸ καλὸν κατέχετε (Α΄.
 „πρὸς Θεσσαλ. Κεφ. Ε΄.), ἐρευνήσωμεν καὶ τῶν ἑ-
 „ξω σοφῶν τὰς λόγους, ἵσως τι καὶ παρ’ αὐτοῖς τῶν
 „ἀγωγίμων εὐρήσωμεν, καί τι ψυχωφελὲς καρπω-
 „σόμεθα. Πᾶς γὰρ τεχνίτης δεῖται καὶ τινων πρὸς
 „τὴν τῶν ἀποτελεσμένων κατασκευὴν. Πρέπει δὲ καὶ
 „τῇ βασιλίδι ἄβραις τισὶν ὑπηρετεῖσθαι. Λάβωμεν
 „τοίνυν τὰς δέλτας τῆς ἀληθείας λόγους, καὶ τὴν κα-
 „κῶς αὐτῶν τυραννήσασαν ἀσέβειαν ἀπωσώμεθα.“
 Εἰς τὴν δὲ καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς συγγραφῆς ὑπανοί-
 γων, “ἔσαι δὲ, φησὶ, σκοπὸς τοῖς ἐντυγχάνουσι
 „πρὸς τὸ μακάριον τέλος κκθορμιωθῆναι τὸν νοῦν,
 „τῷτο δὲ ἐστὶ τὸ διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀναχθῆναι πρὸς
 „τὸν ὑπὲρ πᾶσαν αἴσθησιν καὶ κατάληψιν, ὅς ἐστιν ὁ
 „τῶν πάντων αἴτιος, καὶ ποιητὴς, καὶ δημιουργός. Ἐκ
 „γὰρ καλλονῆς οἰκείων κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γε-

„νεσιωγὸς κατοπτεύεται, καὶ τὰ ἀόρατα αὐτῷ ἀπὸ
 „κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται.“
 Καὶ ὑποκαταβάς, “σκοπὸς τοίνυν, φησὶν, ἡμῖν ἐ-
 „σι φιλοσοφίας ἀπάρξασθαι, καὶ παντοδαπὴν γνῶ-
 „σιν, ὅση δύναμις, συντετμημένως τῇ παρέσῃ ἐνυ-
 „πογράψασθαι δέλω. Διὸ πηγὴ γνῶσεως ὀνομα-
 „ζέσθω. Ἐρῶ τοιγαρὲν ἐμὸν ἕδεν, τὰ δὲ σποράδην
 „θείοις τε καὶ σοφοῖς ἀνδράσι λελεγμένα συλ-
 „λήβδην ἐκθήσομαι.“ Ἐνθα μοι σημειέσθω τὰ ὑπὸ
 τῶν θεῶν καὶ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν λελεγμένα συλλήβ-
 δην καταμιγνύμενα. Ἐκ γὰρ δὴ τέτων φανερόν, ὡς ἐκ
 ἐν τῷ καθόλῳ ἢ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀ-
 πηγόρευται μίξις, ἄλλ’ ἢ μόνον ἐν οἷς αὐτὰ ἀσυμπα-
 ρῆ καὶ ἀσύμβατα. Ἀπειρήσθω τοίνυν τοῖς φιλοσοφεῖ-
 σι τὰ μυστηριώδη τῶν δογμάτων ἐξετάζειν τῷ λόγῳ
 τὰ ὑπὲρ νῦν καὶ ὑπὲρ κατάληψιν. Σιγάτωσαν ἔτοι
 περὶ τὰ ἐκ μόνης ἀποκαλύψεως γνωστὰ, καὶ τῇ πίσει
 μόνῃ συνετά. Οὐδεὶς αὐτοῖς λόγος περὶ τῆ μοναδικῆς
 τῆς φύσεως ἐν τρισσαῖς τοῖς θεοπρεπέσι χαρακτηρ-
 σι γνωριζομέναις ταῖς ὑποστάσεσιν· οὐδεὶς περὶ τῶν
 ἀνάρχων τε καὶ αἰδίων προόδων· οὐδεὶς περὶ τῶν δύο
 τελείων φύσεων, τῶν ἀσυγχύτως ἐνυμένων ἐν μιᾷ
 τῇ ὑπερθέῳ ὑποσάσει κατὰ τὴν φρικτὴν ἐνανθρω-
 πησιν· ἕδεις περὶ τῆς ἐκ τῆ πατρὸς ἀμητορίας ἐν
 τῇ ἀχρόνῳ τε καὶ ἀνεκφοιτήτῳ θεῷ γεννήσει, ἕδεις
 περὶ τῆς ἐκ μητρὸς ἀπατορίας ἐν τῇ κατὰ χρόνον καὶ
 κατὰ ἄνθρωπον. Σιγῇ τιμάσθω καὶ τὰ λοιπὰ τῆς οἰ-
 μονομίας, ὅπως παρθενικὴ νηδὺς ἀπειράνδρου ἐκνο-

Φόρησεν, ὅπως ὁ ὕψιστος θνητὴν καὶ παθιτὴν σάρκα
 φορέσαι ἠυδόκησεν, ὡς ἔπαθεν, ὡς ἀπέθανεν, ὡς
 ἀνέστη· καὶ σὺν τέτοις τὰ παράδοξα, ὅσα αὐτὸς δι'
 ἑαυτοῦ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ἐτέλεσεν.
 Ἐπὶ τέτοις καὶ τὰ διὰ τῶν μουσικῶν τελετῶν ἐν τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος τελεῖσθαι πισευόμε-
 να τοῖς ὑπὲρ νῦν συναριθμεῖσθαι καὶ ὑπὲρ ἔννοιαν·
 ὅπως ὕδωρ τὸ ὑλικὸν καθαρτικὸν γίνεται πνεύμα-
 τος· ὅπως ἔλαιον τὸ φυτικὸν ἀσφαλείας τε καὶ χάρι-
 τος γίνεται πρόξενον· ὅπως ἄρτος καὶ οἶνος εἰς σῶμα
 τε καὶ αἷμα τὸ κυριακὸν μεταποιεῖται. Ταῦτα δὲ καὶ τὰ
 τοιαῦτα τῆς κατ' ἀνθρώπους σοφίας ξένα ἐστὶ καὶ ἄλλότρια.
 Περὶ ὧν καὶ ὁ Ἀπόστολος (ἐν τῇ πρὸς Κολασσαεῖς),
 „βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσαι ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς
 „φιλοσοφίας, καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν
 „τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ σοιχεῖα κόσμου, καὶ ἔκ κατὰ
 „Χριστὸν, τὴν ἐκ φιλοσοφίας ἀποσύλησιν φυλάττεσ-
 „θαι παραινῶν, κενὴν ἀπάτην λέγων εἶναι τὴν φι-
 „λοσοφίαν, ὅτι χήματι καταπλήττει, καὶ πιθανό-
 „τητι λόγων τῆς ἀληθείας ἀφροσύνη. Οὐ γὰρ ἴ-
 „κανα περὶ θεῶν τὰ ἐξ ἀνθρώπων νοήματα, Ἐπειδὴ
 „πᾶσαι αἱ ἀνθρώπινα καταλήψεις ἐκ τῶν ὁρατῶν
 „ἔσται, καὶ ἐκ τῶν τοῦ κόσμου σοιχείων, ἐκ εἰσὶ βέβαι-
 „αι πρὸς τὴν τῶν ζητημένων κατάληψιν, ἀοράτων
 „όντων τῶν ζητημένων (Δαμασκ.) Περὶ γὰρ τέτων
 ὁ λόγος καὶ τῷ θεσπεσίῳ πατρὶ Χρυσόστομῳ εἰς τὸ
 ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν κτ. (πρὸς Κορινθ. ὁ-
 μιλ. δ.) ἀποφαινομένῳ, ὅτι τὸς ἔγω (ἀπίσως δηλ.)

„διακειμένους πείθειν ἐκ ἑνι. Ἀλλὰ καὶ βεληθεῖς οὐ-
 „τω πείσαι, τὸ ἐναντίον ποιεῖς. Τὰ γὰρ ὑπερβαί-
 „νοντα λογισμὸν πίσεως δέεται μόνης. Καὶ γὰρ εἰ
 „θέλωμεν πείθειν διὰ λογισμῶν, πῶς ἄνθρωπος
 „ἐγένετο ὁ θεός, καὶ εἰς μήτραν εἰσῆλθε παρθενικὴν,
 „καὶ μὴ τῇ πίσει τὸ πρᾶγμα ἐπιτρέψωμεν, μᾶλλον
 „ἐκεῖνοι καταγελάσανται.” Καὶ μικρὸν κατωτέρω
 τὸ ἐν τῇ σοφίᾳ τῷ θεῷ ἐκ ἔγνω ὁ κόσμος τὸν θεὸν
 διεξηγούμενος, νῦν δὲ ἐκάλει λογισμῶν, ἀλλὰ πίσε-
 ως δεῖ μόνης. “Τὸ γὰρ εἰς τὸν σαυρωθέντα καὶ τα-
 „θέντα πισεύειν, καὶ πεπληροφορηθῆναι ὅτι αὐτὸς ὁ
 „τος καὶ ἀνέστη, καὶ ἄνω κάθεται, τὴν σοφίαν ἐδεικται
 „ἐδὲ λογισμῶν, ἀλλὰ πίσεως.” Καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ
 δὲ ὁμιλίᾳ τῶν τῆς πρὸς Κορινθίους διερμηνευτικῶν.
 “Καὶ γὰρ οἱ σφόδρα μωροὶ ἔσονται μάλιστα εἰσὶν, οἱ
 „λογισμοῖς ἐπιτρέποντες, ἅπερ ἐκ ἑσὶν εὐρεῖν, ἀλλ’
 „ἢ διὰ πίσεως.” Ὁρᾷς τὰς μωρὰς τίνες εἰσὶν; οἱ τοῖς
 λογισμοῖς ταλαντεύειν ἐπιχειροῦντες τῶν τῆς πίσεως
 δογμάτων τὰ ὑπερφυῖ καὶ ἀπόρρητα. Εἶδ’ οὗτοι ἔγω,
 πόσῃν πάσχοντες εἰσὶ τὴν παράνοιαν οἱ ἐν λεξικαῖς
 τεχνολογήσεσι τῶν ὀνομάτων, καὶ τῶν ῥημάτων, καὶ
 τῶν προθετικῶν μορίων, σαθμασθαι αὐτὰ θρασυνό-
 μενοι; Ἀλλὰ τούτων πρῶτος ἡμῖν αὐτὸς εἶ, ὡ φιλό-
 της, σὺν θεῷ δὲ φᾶναι καὶ ἔχατος. Οὐδεὶς γὰρ τῶν
 ἐξ Ἀδὰμ ἐν γραμματικαῖς διατριβαῖς τοιαῦτα τε καὶ
 τοσαῦτα ἐθεολόγησεν, οἷα τε καὶ ὅσα σὺ ὁ γενναῖος
 οὐδ’ ἔσχες ἄλλον τινὰ τῆς τέλμης ἀρχέτυπον, ἐδ’
 ἔξεις ἔκτυπον. Οὐδεὶς γὰρ δοκιμάσει τὸ καινὸν τῷ

το τῷ γραμματικέυσθαι εἶδος, θᾶπτον δὲ μωμήσε-
ταί τις, ἢ μιμήσεται. Οἶμαι δὲ, ὡς εἰ καὶ περιῆν τῷ
βίῳ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος, ἔπερ ἐν τοῖς μάλιστα ἐγέ-
νεθαι Δαμασίου τε καὶ ἐπαινέτης, ἐδ' αὐτὸς ἂν πάνυ σε ἀ-
γασθῇ τὸ περιττὸν, καὶ ἐκ πάσης λόγων ιδέας πεφυ-
κασμένον, καὶ μάλιστα τῶν Θεολογικῶν, ἐν τοῖς πρὸς
τὸ τέταρτον τῶν αὐτῶν σχολιασμοῖς, καί τοι γραμ-
ματικῶν ἀπάντων ἐκεῖνος πεφηνῶς ὁ Θεωρητικώτα-
τος. Ἀλλὰ γὰρ ταῦτα καὶ ἡμῖν ἄλλοτε εἴρηται, καὶ ἄλ-
λοις εἴρησεται. Σὺ δὲ περὶ ἡμῶν ἐπὶ τῷ Οὐτολογικῷ
ἐκείνῳ συγγράμματι, ἔπερ καθάψασθαι ἐπεχεί-
ρησας, ἔχοις ἂν δεῖξαι, ὅτι περὶ τῶν ὑπερφυῶν ἐ-
κείνων καὶ ἀκαταλήπτων τῆς πίστεως δογμάτων ζητή-
σεις τινὰς κενινήκαμεν, ἢ ἀπορίας ἐνεσησάμεθα, ἢ
τὴν τέτων ἐκθεσιν ἀπετολμήσαμεν, ὡς αὐτὰ τοῖς ἀν-
θρώποις τῶν λογισμῶν καθυποβαλεῖν, τὰ καὶ αὐ-
τοῖς τοῖς ἀγγέλοις, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἀνεξιχνίασα;
Ἀλλ' ἔκ ἂν ἔχοις. Καί τοι γὰρ περὶ Θεῶν συνεχῆς ἡ-
μῖν ἐμπίπτει λόγος ἐν ἐκείνῳ τῷ συγγράμματι (τῷ
γὰρ Θεολογικῷ τῆς φιλοσοφίας εἶδες κατὰ τὴν ἀνω-
τέρω τεθεῖσαν διαίρεσιν τῷ Δεῖν Δαμασκηνῷ, τὴν ἀ-
κασί τοῖς τε ἔσω καὶ τοῖς ἔξω ἐγκριμένῃν, μέρος ἐστίν),
ἔτι καὶ ἄλλ' ἐν περὶ τῷ προκειμένῳ, ὅπῃ ἂν παρείκοι,
διαλεγόμεθα, ὡς ἐπίδηλον εἶναι τὴν πρόθεσιν ἡμῶν
ἐφ' ἑκάστῳ, ὅτι ἔχι Θεολογεῖν φιλοσοφικῶς ἡρήμεθα,
φιλοσοφεῖν δὲ Θεολογικῶς, τρεῖς ἔχι τῶν Δείων
τὰ ὑπὲρ λόγον ὄντα τοῖς κατὰ τὴν φιλοσοφίαν λό-
γοις ἀνερευνᾶν, ὅσα δὲ περὶ Θεοῦ ταῖς κατὰ φύ-

σιν ἐννοίας ἐς ληπτὰ, ἤτοι κατὰ Παῦλον εἰπεῖν,
 τὰ γνωστὰ τῷ Θεῷ, ἃ ἐφανερώσε πᾶσιν ἀνθρώποις, ἐ-
 κεῖνα μόνα ὀρθῶς τε καὶ κατὰ λόγον ὑποτίθενται. Καὶ
 φιλοσοφῶμεν ἄρα τὸν Θεὸν τῶν ποιητικῶν εἶναι τὸ
 πρῶτισον, τῶν τελικῶν τὸ ἔχατον, τῶν ὄντων τὸ ἀ-
 κρότατον, καὶ ὑπερτελέστατον, καὶ πάντων ὑπεριδρυμένον,
 τὸ αὐτὸν, τὸ ὅπερ ὄν, τὸ ἀφ' ἑαυτῆς ὄν, τὸ μόνον ὄν,
 τὸ δημιουργικόν, καὶ κινητικόν, καὶ συνεκτικὸν ἀπάσης τῆς
 ὁσιωθεΐσης ὑπ' αὐτῆς κτίσεως, τὸ ἀπειρον, τὸ αὐτά-
 γαθον, τὸ αἰώνιον καὶ ὑπέρχρονον, τὸ τὴν ὑπαρξιν ἀναγ-
 καῖον, τὸ ἀπλὲν, τὸ ἀτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον, τὸ νοερῶς
 ἀπαξαπάντων τῆς λόγους συνέχον τε καὶ προέχον, καὶ
 ὅσα ἄλλα ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἀγόμενοι φύσεως καὶ αὐτοὶ
 οἱ ἔξω σοφοὶ περὶ Θεῷ ὀρθῶς πεφιλοσοφηκότες κλεί-
 ζονται, ταῦτα καὶ ἡμεῖς φιλοσοφῶμεν. Εἰδέμεν λόγους
 τις ἡμῖν ἀπαντήσκειν ἐκ τῶν φυσικωτέρων ἐννοιῶν
 τοῖς ἀπορρήτοις ἡκιστα σύμφωνος, τῆτον τῆς καταπε-
 τάσματος ἀποκλείομεν, καὶ ἔξω μένειν τῶν ἀδύτων
 καταναγκάζομεν, ὅπερ διακρίνοντος ἐς τῶν ἀνθρωπί-
 νων τὰ θεῖα, ἐχὶ συγχέοντος. Οἷον (ἵνα τῆτο ἐξ ἐ-
 νὸς χωρὶς τῶν ἐν τῇ περὶ τῆς ὄντος ἐκείνης πραγματείας
 εἴσω κατάδηλον) ἐπεὶ περὶ ταυτῆς φιλοσοφῶν καὶ
 ἑτέρῃ ἐν θεωρήματι ρλς., ὄντα δύο τινὰ, ἢ πλείω
 „ὑφ' ἐσῶτα, γένει μὲν, ἢ εἶδει εἶναι ταυτὰ, ἀριθμῶ
 „δ' ἐχὶ, προτίθημι καὶ κατασκευάζω, ὑφορώμενος μή-
 τις ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰ μυσηριώδη τῶν κατ' ἡμᾶς δογ-
 μάτων ἐπιπηδήσειε, τὸ ἐφεξῆς σχόλιον ὑποσυνάπ-
 των, “μηδεὶς ἐντεῦθεν, φημί, κατὰ τῆς ὑπερφυῆς

ἡ τριάδος καὶ τῆς ξένης ἐνανθρωπήσεως βέβηλα χεῖλη
 ἡ διαῖραι τολμήσειεν. Οὐ γὰρ εἰπὼν ὄντα δύο ὑφεσώ-
 τα, ἑσίας δύο ἢ πλείους τῷ ἀριθμῷ διηρημένους ἤνι-
 ξατο. Τῶν δὲ ὑπερφυῶν, καὶ λόγος παντὸς ἐπέκει-
 να μυσηρίων, τὸ μὲν ἐν μοναδικῇ καὶ ἐνιαίᾳ τῇ φύ-
 σει, τὸ τρισσὸν λατρεύειν τῶν ὑποστάσεων, ἔδὲ τρεῖς,
 ἀλλὰ θεὸν ἓνα προσκυνεῖν, μυεῖ τῆς πισεύοντας.
 Τὸ δὲ ἐν δυσὶ ταῖς φύσεσιν ἀσυγχύτοις μίαν τὴν
 τῆς λόγος δοξάζειν ὑπόστασιν, ἔδὲ δύο, ἀλλὰ τὸν
 αὐτὸν ἓνα θεῶνθρωπον σέβειν. Οὐ γὰρ ἔδ' ἐ-
 κείσε συμμερίζεται τοῖς προσώποις ἢ φύσιν κατὰ
 τὴν Ἀρείου μανίαν, ἔδ' ἐνταῦθα ταῖς φύσεσιν τὰ
 πρόσωπα συμπληθύνεται κατὰ τὴν Νεστορίου παρά-
 νοιαν. Ταῦτα γὰρ τῆς κτισῆς ἐστὶν ἑσίας τὰ πάθη
 ὧν ἢ ἄκτιστος ὑπερσιότης ὑπεριδρυμένη πισεύεται,
 ὥς ὅγε ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν τὰ ὑπὲρ ἡμᾶς μετρεῖν θρα-
 συνόμενος, πολὺ πρότερον ἢ λόγος, ἐλλεβόρος ἐστὶ
 θεόμενος. Οὕτως οὖν ἡμεῖς, εἰποτε περὶ τῶν θείων
 εἰπεῖν λόγος ἐνέπεσε, ταῦτα τῶν ἀνθρωπίνων διεσει-
 λάμεθα, πάνυ καλῶς τὰς ὁρὰς τῆς φιλοσοφεῖν καὶ τῆς
 θεολογεῖν ἐπισάμενοι. Οὐδὲ γὰρ ἔδ' ἡ τέτων διάκρισις
 κεῖται ἐν τῷ μηδὲν περὶ θατέρου λέγειν, ὥς περὶ τῆς
 ἑτέρου ὁ λόγος, ὥς ἂν τις ὑπὸ ἀπαιδευσίας ἡγήσαιοτο,
 ἐν δὲ τῷ περὶ ἑκατέρου κατὰ τὰς προσηκέσας διαφο-
 ρὰς ἀποφαίνεσθαι. Ἄλλως γὰρ εἶπερ ἀπλῶς ὁ τῶν
 ἐκ πίσεως ἐστὶν ἁ, ἢ πατέρων εἰσηγήσεις, ἢ ἐκ τῶν ἐκ-
 πεφασμένων ἐν τοῖς θείοις λόγοις χρήσεις τινὰς προ-
 βαλλόμενος, ἐν τῷ φιλοσοφεῖν περὶ τῶν ὄντων, ἢ

γοῦν τῶν φιλοσοφημένων ἐν τῷ Θεολογεῖν ἀνάπαλιν
 ἀσεβείας παρὰ τὴν ὑπάιτιον κρίνεται, πολλοῦ γ'
 ἂν δέοι τῶν πατέρων τὰς πλείους μὴ ἀσεβεῖν, ὧν αἱ
 βίβλοι ἔδεν ἦττον τοῖς παρὰ τῆς ἑξω σοφίας βρίθουσι
 λόγοις, ἢ τῶν πνεύματος. Ἐκ πολλῶν ὅν ἔχων τὰ
 λεγόμενα προδέσθαι δείγματα, μόνα τὰ τῆς Θεῆς
 Δαμασκηνῆς παραθήσομαι. Οὗτος γὰρ ἐν Δ'. τῶν
 φιλοσοφικῶν κεφαλαίων τὴν οὐσίαν ἐκ τῶν Ἀριστο-
 τέλους ὀρισάμενος "πρᾶγμα αὐτὸ ὑπαρκτον, καὶ μὴ δεό-
 μενον ἑτέραν πρὸς ὑπαρξιν, οὐσία τοίνυν (προσίθη-
 σιν) ἐστὶν ὁ Θεός, καὶ πᾶν κτίσμα, εἰ καὶ ὁ Θεὸς οὐσία
 ἡ ἐστὶν ὑπερέσσιος." Ἐν δὲ τῷ Ι'. Κεφαλ. περὶ γέ-
 νους τῆς γενικωτάτης, καὶ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ εἶδους τῆς
 εἰδικωτάτης φιλοσοφῶν, διασαφεῖν ἐπιχειρεῖ διὰ τῶν
 ἐξ ἀποκαλύψεως ἡμῖν, καὶ αὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἐγ-
 νωσμένων, διὰ τῆς Ἀδὰμ φημι, τῆς χειρὸς τῆς δημιουργ-
 γῆς πλαστεργηθέντος, καὶ τῆς Σήθ τῆς τεκόντος τὸν Ε'-
 νῶς, καὶ τῆς Ἀβελ τῆς ἀτέκνης θανόντος. Καὶ ἐν Κε-
 φαλαίῳ δὲ Λ'. οἱ μὲν ἑξω (φησὶ) φιλόσοφοι οὐσίαν
 εἶπον τὸ ἀπλῶς εἶναι, φύσιν δὲ οὐσίαν εἰδοποιηθεῖ-
 σαν ὑπὸ τῶν οὐσιωδῶν διαφορῶν, καὶ μετὰ τῆς ἀπλῶς
 εἶναι καὶ τὸ τοιόνδε εἶναι ἔχουσιν . . . ἤγουν αὐτὴν
 ὥς φαμέν τὴν ἀμετάβλητον καὶ ἀμετάθετον ἀρ-
 χὴν, καὶ αἰτίαν, καὶ δύναμιν, τὴν παρὰ τῆς δημιουργῆς
 ἐντεθεῖσαν ἐκείνῳ εἶδει πρὸς κίνησιν, τοῖς μὲν ἁγ-
 γέλοις πρὸς τὸ νοεῖν, τοῖς δὲ ἀνθρώποις πρὸς τὸ
 νοεῖν καὶ λογίζεσθαι. κτ. . . . Οἱ δὲ ἅγιοι πατέ-
 ρες τὸ εἰδικώτατον εἶδος οὐσίαν ἐκάλεσαν, τὸ δὲ

„μερικὸν ἄτομον.“ Καὶ ἐν Κεφαλ. Ιλα. τὰς τρό-
 πας τῆς ὁμοιότητος ὑποτιθέμενος, καὶ ταύτην νοεῖσθαι
 λέγων καὶ κατ' ἐσίαν ἔδεν ἦττον ἢ κατὰ ποιότητα,
 ποτὲ μὲν ἀπαραλλάκτως, ποτὲ δὲ καὶ κατὰ τινα πα-
 ραλλαγὴν, ὑποσυνάπτει τῷ λόγῳ, “ὥς οἱ αἰρετι-
 „κοὶ ὑποσέλλοντες τὸν υἱὸν, ὅμοιον αὐτὸν ἔλεγον τῷ
 „πατρὶ διὰ μεσότητος τοῦ σημαινομένου πρὸς τὸ χει-
 „ρον συναρπάζοντες τοὺς ἀφελεσέρας. Διὸ καὶ ὁ μέ-
 „γας Βασίλειος (ἐπιστολ. μά.) πρὸς Μάξιμον, εἰ-
 „προσίδετε, φησὶ, καὶ τὸ ἀπαραλλάκτως καὶ γὰρ δέ.
 „χομαι.“ Καὶ ἐν Κεφαλ. λη. τὰς τρόπας κατα-
 λέγων τῷ ἐντινι “ἐννατον τίθησι, καθ' ὃν ἐντινί τι
 „ἐστίν, ὥς ἐν τῷ ποιητικῷ αἰτίῳ, ὥς τὰ πάντα ἐν τῷ
 „θεῷ.“ Καὶ ἐν Κεφ. μγ'. τὸ πρόσωπον ὀριζόμενος,
 „ὅπερ διὰ τῶν οἰκείων ἐνεργημάτων τε καὶ ἰδιωμάτων
 „ἀρίδην καὶ περιορισμένην τῶν ὁμοφυῶν αὐτῷ παρέ-
 „χεται ἡμῖν τὴν ἐμφάνειαν, οἷον (φησὶν) ὁ Γαβριὴλ
 „τῇ ἁγίᾳ Θεοτόκῳ διαλεγόμενος, εἰς τῶν Ἀγγέ-
 „λων ὑπάρχων, μόνος ἐκεῖσε παρὼν διελέγετο, κε-
 „χωρισμένος τῶν ὁμοσίων Ἀγγέλων, διὰ τῆς ἐν
 „τόπῳ παρσίας καὶ διαλέξεως.“ Καὶ ἐν Κεφαλ. δε
 μδ'. περὶ τῷ ἐνυποσάτε φιλοσοφῶν, καὶ τὰς τρόπας,
 καθ' ἧς λέγεται, ὑποθέμενος, ἔκ ἀπηξίωσε καὶ τῆς
 φρικτῆς μνησθῆναι ἐνανθρωπήσεως, καὶ εἰπεῖν, “ὅτι
 „ἐνυπόσατον λέγεται καὶ ἡ ὑφ' ἐτέρας ὑποσάσεως προσ-
 „ληφθεῖσα φύσις, καὶ ἐν αὐτῇ ἐχηκυῖα τὴν ὑπαρξιν,
 „ὅθεν καὶ ἡ σὰρξ τῷ Κυρίῳ μὴ ὑποσᾶσα καθ' ἑαυτήν,
 „μηδὲ πρὸς καιρῷ ῥοπὴν, ἔχ' ὑπόσασις, ἀλλὰ μᾶλ-

„λὼν ἐνυπόστατον ἐσίν. Ἐν γὰρ τῇ ὑποστάσει τῆς Θεᾶς
 „λόγος ὑπέσθι, προσληφθεῖσα ὑπ' αὐτῆς, καὶ ταύτην καὶ
 „ἔχει, καὶ ἔχει ὑπόστασιν." Καὶ ἐν Κεφ. νθ'. περὶ τῶν τρό-
 πων τῶν προτέρων φιλοσοφῶν, πέμπτον τίθησιν, ὡς
 φαμέν, τὸ αἴτιον καὶ τὰ αἰτιατὸν καὶ ὁ πατήρ
 „φησὶ πρότερος καὶ μείζων τῆς υἱᾶς. Ὁ γὰρ πατήρ αἴτιος
 „τῆς υἱᾶς. ἐκ γὰρ τῆς πατρὸς ὁ υἱὸς γεννᾶται. Διὸ καὶ ὁ
 „μακάριος Γρηγόριος (λόγ. δ' περὶ Θεολογ.) κατὰ
 „τῆς τοῦ σημαινόμενου ἔλαβε τὸ, ὁ πατήρ με μεί-
 „ζων με ἐσίν." Καὶ ἐν τοῖς ποικίλοις ὅροις Κεφ. ξε'.
 τὴν διαφόρην τῆς ἐνώσεως τρόπος ὑποτιθέμενος, καὶ
 „περὶ τῆς ἀρρήτου ἐνώσεως τῶν συνελθουσῶν ἐπὶ Χρι-
 „στῷ διείλεκται φύσεων κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπόστα-
 „σιν." Καὶ ἐν τῷ ξς'. περὶ τῆς καθ' ὑπόστασιν ἐνώσεως
 πλατύτερον εἰσηγέμενος, “δεῖ γινώσκειν (φησὶν), ὅτι
 „φύσεις μὲν ἐνωθῆναι ἀλλήλαις καθ' ὑπόστασιν ἐνδέχε-
 „ται, ὡς ἐπὶ ἀνθρώπου, καὶ φύσιν προσληφθῆναι ὑπὸ
 „τῆς ὑποστάσεως, καὶ ἐν αὐτῇ ὑποσῆναι δυνατόν, ἅπερ ἀμ-
 „φότερα ἐπὶ Χριστῷ θεωρεῖται. Καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ καὶ αἱ
 „φύσεις ἡ Θεία τε καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ἠνώθησαν, καὶ ἐν τῇ
 „προϋπαρχέσει τῆς Θεᾶς λόγος ὑποστάσει ὑπέσθι ἡ ἑμ-
 „ψυχος αὐτῆς σὰρξ, καὶ αὐτὴν ἔχειν ὑπόστασιν
 „Ἰσέον δὲ ὡς ἐπὶ τῆς ἁγίας Τριάδος ὑπόστασις ἐσίν
 „ὁ ἀναρχος τρόπος τῆς ἐκάστης αἰδὸς ὑπάρξεως." Ἀλλ'
 ὁ μὲν Θεὸς πατήρ οὕτω φιλοσοφῶν, ὡς ὁρᾷς, εἰδὲ
 τῶν Θεῶν ἀπέχετο· ἕτως εἰς ἐν συνῆψε τῇ βασιλίδι
 τὴν ἄβραν, ὡς μηδ' ἐκείνην τῇ συναφείᾳ ἀνάξιόν τι
 τῆς ἀξίας παθεῖν, καὶ ταύτην σεμνοτέραν ἑαυτῆς ὀφ-

θῆναι καὶ κρείττονα. Οὕτω τὰ ἄμικτα μικτὰ ἐναπέδειξεν
 ὅσον μὲν ἀμιγῆς αὐτῶν διακρίνας, ὅσον δὲ μίξιμον ἄ-
 ρισα καὶ ἁρμονικώτατα συνανακεράσας, καὶ τῶν ἀκρίτως
 τε καὶ ἀπαιδευτῶς ἀτιωμένων, ὡς κομιδῇ ἀλόγως τε ἔσης
 καὶ ἀδυνάτως τῆς μίξεως, δι' ὅλης αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας
 ζηλιτεύσας τὸ μάταιον. Σὲ δὲ ὦρα, ὦ βέλτιστε, τὸν
 θεῖον Χρυσόσομον ἐν μέρει ἐάσαντα, μηδ' ὑπὲρ ἀλό-
 γως προλήψεως μαρτυρεῖν καὶ παρὰ γνώμην ἀποφαί-
 νεσθαι καταβιαζόμενον, αἰδεσθῆναι καὶ τὸν Δαμασκηνὸν
 σὺν τῇ λοιπῇ τῶν πατέρων χορεία· ἐκείνους δὲ, ὡς
 εἰκὸς, καὶ πρὸ ἐκείνων αἰδέμενον τὴν ἀλήθειαν, μηδὲ
 ἡμᾶς διαβάλλειν, ὡς δῆθεν ἀνερευθριάως τετολμη-
 κότας μιγνύειν τὰ ἄμικτα· ἐπιτρέπειν δὲ καὶ ἡμῖν, καὶ
 τοῖς ἄλλοις, μᾶλλον δὲ καὶ ἐν εὐχῆς μοῖρα τέτο ποι-
 εῖσθαι, εἴτις φιλοσοφῶν, μὴ κατὰ τὸν Εὐπίκερον εἰς
 ἀθείαν ἐνάγοι τὸς ἐντυγχάνοντας, ἀλλ' εἰς τὸν δη-
 μιουργὸν ἄνω βλέπειν προτρέποι, καὶ εὐσεβεῖν παρα-
 σκευάζοι, τῷ ὀρθῷ λόγῳ ἐπομένους ἡγεμόνι, καὶ τῷ
 φωτὶ προσέχοντας τῷ τῆς φύσεως. Αὐτοὶ δὲ, ἐπειδὴ
 ἤδη σὺν θεῷ τὸν Ταντάλῃ λίθον, ὃν ἡμῖν ἐπηρτήσω,
 τῆς κεφαλῆς ἀπετιναξάμεθα, φέρε δὴ ἀποκρεσώ-
 μεθα καὶ τὰς τῶν σοφισματίων ἐκείνων τῶν σῶν ψη-
 φίδας, αἷς τὸ θεώρημα τὸ ἡμέτερον νεανικώτατα βάλ-
 λεις, καταβάλλειν ἀγωνιζόμενος.

Τὸ κατ' ἐσίαν γὰρ φασὶ κατ'. Εἰ μὲν ἀλη- 684
 θεύειν ἐφρόντιζεν ὁ τὸν κατ' ἡμῶν ἀγῶνα ἀνειλημμέ-
 νος, ταχὺ ἂν ἀπηλλάχθῃμεν πραγμάτων, τῇ τῶν
 αὐτῶ ἐπιχειρημάτων ἐπιλύσει ὡς πάντῃ εὐδιαλίτῳ

ἔντων βραχύτι ἐνδιατρίψαντες, καὶ λόγων ἔτω πολ-
λῶν τε καὶ περιττῶν (ὥς γ' ἐπὶ τὴν τῆ προκειμένην ἐ-
πίκρισιν) ἀπεχόμενοι. Ἀλλ' ὁ γενναῖος ἡμῖν οὗτος, ὡς-
περὶ φιλοτιμύμενος ῥινὸς ὑπερθεῖν ἀραιῆς ψεύδεα ἀ-
ναφυσσᾷ, λόγους προσάπτων ἡμῖν, ἔς αὐτοὶ ἀγνοῶμεν,
ἀναγκάζει δὴ καὶ ἄκοντας τὰ περὶ τῆ ἀναγκαίης καὶ
τῆ ἐνδεχομένης ἐν ταῖς Μεταφυσικαῖς διαληφθέντα ἐ-
πανηλαβεῖν ἐνταῦθα, ὥς ἂν ἔχοιεν οἱ ἐντευξόμενοι
τῇ παραθέσει τὸν συκοφάντην φωράσαι, καὶ συνιδεῖν
ἐξ οἷς πνεύματος ἐπὶ τὸν λόγον τῆτον κεκίνηται.

*Ε' καὶ τῶν οὐολογικῶν τῆς Μεταφυ-
σικῆς θεωρημάτων περὶ τῆς Ἀναγ-
καίης τε καὶ τῆς Ἐνδεχομένης.*

§. σβ'. „Ἐπὶ τέτοις τὸ μὲν εἶναι φασὶν ἀναγκαῖον
„καθ' ὑπαρξιν, τὸ δὲ κατ' ἐσίαν. Καὶ τὸ μὲν
„πρὸς ὑπαρξιν, τὸ δὲ πρὸς ἐσίαν. Καὶ πρὸς μὲν
„ἐσίαν, τὸ ἐσιῶδες τινὶ γνώρισμα καὶ ὄν, καὶ νοούμενον,
„ἔ᾿ ἀνευ δηλονότι ἢ ἐσία ἔδ' ἂν εἴη, ἔδ' ἂν νοηθεῖη.
„Πρὸς ὑπαρξιν δὲ ἀναγκαῖον τὸ ὑφ' ἑ, ἢ τὸ ἐν ᾧ,
„ὥς τέτθ ἀνευ τὸ αἰτιατὸν, ἢ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ἀ-
„δύνατον ἔχειν τὴν ὑπαρξιν, ἢ τὴν ἐνύπαρξιν. Ἀ-
„ναγκαῖον δὲ κατ' ἐσίαν πᾶν ὅτιεν τῷ λόγῳ τῶν
„πρὸς ἐσίαν αὐτῷ ἀναγκαίων ὄντων θεωρούμενον.
„Ἀναγκαῖον δὲ καθ' ὑπαρξιν, ὅτῳ τῶν πρὸς ἐ-
„σίαν ἀναγκαίων ἢ ὑπαρξίς, καὶ ἀδύνατος ἢ ἀνυ-
„παρξία, ἢτοι ᾧ πρὸς ὑπαρξιν ἔδεν ἀναγκαῖον,

ἢ ὅπερ ἐξωτερικῶς ἔθενός ἄλλῃ ἐξήρτηται κατὰ
 τὸ ὑπάρχειν. Τὸ τοίνυν κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑ-
 παρξιν ὃν τὸ αὐτὸ ἀναγκαῖον, εἰρήσῃ πάντῃ
 πάντως ἀναγκαῖον. Τὸ δὲ κατὰ τὴν ἐσίαν, μό-
 νον κατὰ τὸτο.

§. σγ'. Ἐνδεχόμενον δὲ, ἢ τῇ ἀναγκάῃ ἀντιδιέ-
 σαλται κτ. ἢ τὸναντίον ἀπλῶς δυνατόν· καὶ ἄλ-
 λως πᾶν ὅ,τι ἐξωτερικῶς ἄλλῃ ἐξήρτηται, εἴτε ὡς
 ὑποκειμένη, ὥπερ ἂν μὴ ὡς μέρος, μηδ' ὡς τῶν
 πρὸς ἐσίαν ἀναγκαίων παρυποσαίη, εἴτε καὶ ὡς
 ὑφ' ἑ.

Τῶτων ἔν ἐν τάξει ὑποθέσεων κειμένων, θεω-
 ρεῖται ἡμῖν ἐν ἐκείνοις ἐχομένως τὰ ἐφεξῆς.

Θ ε ὡ ρ η μ α π ή.

§. σδ. Τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι ἅμα πρὸς
 τε ἐσίαν καὶ πρὸς ὑπαρξιν ἀδύνατον.

Ὅ καὶ δείκνυται ἐν ἐκείνοις (δεῖ γὰρ καὶ τὰ πρὸς
 τὸν ἐν χερσὶ λόγον μηδὲν τείνοντα ὑποτέμνειν).

Θ ε ὡ ρ η μ α π θ'.

§. σε'. Ὅ,τι δήποτε ὑφέσηκεν, ἤτοι ἐνδεχόμενον ἐστὶ
 κατ' ὑπαρξιν, ἢ ἀναγκαῖον.

Δείκν. ἐκ τῶν §§. σβ'. καὶ σγ'.

ῥιτων βραχύτι ἐνδιατρίψαντες, καὶ λόγων ἔτω πολ-
 λῶν τε καὶ περιττῶν (ὥς γ' ἐπὶ τὴν τῆ προκειμένην ἐ-
 πίκρισιν) ἀπεχόμενοι. Ἀλλ' ὁ γενναῖος ἡμῖν οὗτος, ὡς-
 περὶ φιλοτιμύμενος ῥινὸς ὑπερθεῖν ἀραιῆς ψεύδεα ἀ-
 ναφυσσᾷ, λόγους προσάπτων ἡμῖν, ὥς αὐτοὶ ἀγνοῶμεν,
 ἀναγκάζει δὴ καὶ ἄκοντας τὰ περὶ τῆ ἀναγκαίης καὶ
 τῆ ἐνδεχομένης ἐν ταῖς Μεταφυσικαῖς διαληφθέντα ἐ-
 παναλαβεῖν ἐνταῦθα, ὥς ἂν ἔχοιεν οἱ ἐντευξόμενοι
 τῇ παραθέσει τὸν συκοφάντην φωράσαι, καὶ συνιδεῖν
 ἐξ οἷς πνεύματος ἐπὶ τὸν λόγον τῆτον κεκίνηται.

Ἐκ τῶν οὐτολογικῶν τῆς Μεταφυ-
 σικῆς θεωρημάτων περὶ τῆ Ἀναγ-
 καίης τε καὶ τῆ Ἐνδεχομένης.

§. σβ'. „Ἐπὶ τέτοις τὸ μὲν εἶναι φασὶν ἀναγκαῖον
 „καθ' ὑπαρξιν, τὸ δὲ κατ' ἐσίαν. Καὶ τὸ μὲν
 „πρὸς ὑπαρξιν, τὸ δὲ πρὸς ἐσίαν. Καὶ πρὸς μὲν
 „ἐσίαν, τὸ ἐσιῶδες τινὶ γνώρισμα καὶ ὄν, καὶ νοούμενον,
 „ὃ ἄνευ δηλονότι ἢ ἐσία ἔδ' ἂν εἴη, ἔδ' ἂν νοηθεῖη.
 „Πρὸς ὑπαρξιν δὲ ἀναγκαῖον τὸ ὑφ' ἑ, ἢ τὸ ἐν ᾧ,
 „ὥς τέτθ' ἄνευ τὸ αἰτιατὸν, ἢ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ ἀ-
 „δύνατον ἔχειν τὴν ὑπαρξιν, ἢ τὴν ἐνύπαρξιν. Ἀ-
 „ναγκαῖον δὲ κατ' ἐσίαν πᾶν ὅτιεν τῷ λόγῳ τῶν
 „πρὸς ἐσίαν αὐτῷ ἀναγκαίων ὄντων θεωρούμενον.
 „Ἀναγκαῖον δὲ καθ' ὑπαρξιν, ὅτῳ τῶν πρὸς ἐ-
 „σίαν ἀναγκαίων ἢ ὑπαρξίς, καὶ ἀδύνατος ἢ ἀνυ-
 „παρξία, ἢτοι ᾧ πρὸς ὑπαρξιν ἔδεν ἀναγκαῖον,

ἢ ὅπερ ἐξωτερικῶς ἔθενός ἄλλῃ ἐξήρτηται κατὰ
 τὸ ὑπάρχειν. Τὸ τοίνυν κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑ-
 παρξιν ὃν τὸ αὐτὸ ἀναγκαῖον, εἰρήσῃ πάντῃ
 πάντας ἀναγκαῖον. Τὸ δὲ κατὰ τὴν ἐσίαν, μό-
 νον κατὰ τέτο.

§. σγ'. Ἐνδεχόμενον δὲ, ἢ τῇ ἀναγκάει ἀντιδιέ-
 σαλται κτ. ἢ τὸ ἐναντίον ἀπλῶς δυνατόν· καὶ ἄλ-
 λως πᾶν ὅ,τι ἐξωτερικῶς ἄλλῃ ἐξήρτηται, εἴτε ὡς
 ὑποκειμένον, ὥπερ ἂν μὴ ὡς μέρος, μηδ' ὡς τῶν
 πρὸς ἐσίαν ἀναγκαίων παρυποσαίη, εἴτε καὶ ὡς
 ὑφ' ἑ.

Τέτων ἔν ἐν τάξει ὑποθέσεων κειμένων, θεω-
 ρεῖται ἡμῖν ἐν ἐκείνοις ἐχομένως τὰ ἐφεξῆς.

Θ ε ὡ ρ η μ α π ή.

§. σδ. Τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ ἀναγκαῖον εἶναι ἅμα πρὸς
 τε ἐσίαν καὶ πρὸς ὑπαρξιν ἀδύνατον.

Ὅ καὶ δείκνυται ἐν ἐκείνοις (δεῖ γὰρ καὶ τὰ πρὸς
 τὸν ἐν χερσὶ λόγον μηδὲν τείνοντα ὑποτέμνειν).

Θ ε ὡ ρ η μ α π θ'.

§. σέ. Ὅ,τι δήποτε ὑφέστηκεν, ἢτοι ἐνδεχόμενον ἐστὶ
 κατ' ὑπαρξιν, ἢ ἀναγκαῖον.

Δείκν. ἐκ τῶν §§. σβ'. καὶ σγ'.

Θ ε ώ ρ η μ α γ'.

§. σς'. „Απαν ὃν κατ' ἐσίαν ἐστὶν ἀναγκαῖον.

Δείκν. ἐκ τῶν §. ρνβ'. καὶ ρξδ'. καὶ σα'. καὶ σβ'.

Θ ε ώ ρ η μ α γα'.

§. σζ'. „Τὸ φυσικῶς ἀναγκαῖον κατ' ὑπαρξιν ἐν
„δεχόμενον ἐστὶ.

Δείκν. καὶ ταῦτα ἐκ τῶν προαποδειχθέντων.

Θ ε ώ ρ η μ α γβ'.

§. ση'. „Τὸ ἠθικῶς ἀναγκαῖον ὡσαύτως.

Δείκνυται κτ.

Θ ε ώ ρ η μ α γγ'.

§. σθ'. „Οὐδὲν κωλύει τὸ αὐτὸ ἐνδεχόμενον μὲν εἶναι
„τὴν ὑπαρξιν, ἀναγκαῖον δὲ τὴν ἐσίαν.

Δείκνυται κτ.

Σ χ ό λ ι ο ν.

§. σί'. Οὐδὲ παράδοξα τοίνυν οἱ φιλοσοφῶντες ἡμῖν
„δόξεσι λέγοντες, εἰνῦν μὲν τρεπτὰ καὶ ἀλλοιωτὰ, καὶ
„ἐν ῥοῇ διηγεκεῖ καὶ ἀπορροῇ τὰ ὄντα διδάσκεισι, καὶ ἔδὲ
„ὄντα ἀξιῶσιν (§. ρνζ'.) ἀποκαλεῖν· νῦν δ' ὥσπερ
σκηνῆς τινος ἀμειβομένης ἔμπεδά τε εἶναι φασί, καὶ
τροπῆς ἐπέκεινα πάσης τὰ αὐτά· καὶ ὅτε μὲν δο-
„ξασὰ, ὡς ἐκείνως, ὅτε δὲ λόγῳ τῷ κατ' ἐπι-
„σημὴν ληπτὰ, ὡς ἔτως. κτξ.

Θ ε α ῖ ρ η μ α γ δ'.

§. σιὰ. „Α'δύνατον ἐσὶν ἅπαντα τὰ ὑφ'esῶτα ἐνδεχόμενα εἶναι κατ' ὑπαρξιν.

Δείκνυται λόγῳ κρατίστῳ καὶ ἀναντιρρήτῳ.

Σ χ ό λ ι ο ν

§. σιβ'. „Ε'μφιλοσοφώτατα τοίνυν καὶ Α'ριστοτέλης τὴν „ἐς ἄπειρον πρόοδον πολλαχῶς τῶν βιβλίων αὐτοῦ „ἀποπτύτας, ἐντεῦθεν ἐν τοῖς περὶ φυσικ. ἀ- „κροάσ. (βιβλ. ή.) ἐπὶ τὸ Α'. αἴτιον ἀνεισι, τὸ „ἄτρεπτον, καὶ αἰώνιον, ἔ' πάντῃ πάντως ἀναγκαίαν „τὴν ὑπαρξιν ἀποδείκνυσι. Καὶ διαρρύνεται δὲ ἔ- „τω ῥαδίως ἢ κατὰ Δημόκριτον Εἰμαρμένη, ἣτις „ἔδεν ἄλλο ἐσὶν, ὅτι μὴ αἰωνιότης εἰρμός κατ' ἐ- „κεῖνον αἰτίων τε καὶ αἰτιατῶν, τῶν ἐπὶ ταῖς αἰδί- „ως διὰ τῶς κενῶς φερομέναις ἀτόμοις θεωρημέ- „νων, καὶ δεσμοῖς τισιν ἀμεταθέτοις τόδε τὸ πᾶν συγκροτέντων (ὄρα Λαέρτ. βιβλ. θ'. καὶ Στοβαῖος „ἐκλογ. φυσιολογ. κεφ. Η'). Α'λλὰ περὶ τέτων „ἐν ἄλλοις.

Π ό ρ ι σ μ α Α'.

§. σιγ'. „Ε'πειδὴ δὲ ὅ,τι δήποτε ὑφ'esηκεν, ἢ ἐν- „δεχόμενον δείδεικται κατ' ὑπαρξιν, ἢ ἀναγκαῖ- „ον (θεώρ. πθ' §. σέ.)· ἀδύνατον δὲ πάντα τὰ „ὑφ'esῶτα ἐνδεχόμενα εἶναι κατ' ὑπαρξιν (θεώρ. „γδ'. §. σιὰ.). Πᾶσα ἄρα ἀνάγκη (εἵπερ ὄντα τι.

„να ὑφέσκηκεν) εἶναι τι ἐν τοῖς ὅσιν ὑφεσῶς ON
 „ἀναγκαίαν ἔχον τὴν ὑπαρξιν.

Π ό ρ ι σ μ α Β΄.

§. σιδ΄. „Εἴπερ δὲ καὶ ἅπαν ὄν κατ' ὁσίαν ἐστὶν ἀναγ-
 „καῖον (Θεώρ. γ΄. §. σς΄.), τὸ ON ἐκεῖνο τὸ ἀ-
 „ναγκαῖον κατ' ὑπαρξιν (§. σιγ΄.) πάντῃ πάν-
 „τως ἐστὶν ἀναγκαῖον (§. σβ΄.), τῶν λοιπῶν, οἷς
 „ἐνδεχομένη μὲν ἡ ὑπαρξις, ἀναγκαία δὲ ἡ ὁ-
 „σία (Θεώρ. γγ΄. καὶ Σχόλ. §. σδ΄. σί.), ἀναγ-
 „καίων ὄντων κατὰ τι (§. σβ΄.)

Θ ε ώ ρ η μ α γέ.

§. σιε΄. „Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον καὶ αἰώνιον.

Δείκν. Τοῖστο γὰρ τὸ κατ' ὑπαρξιν (§. σβ΄.).
 „Τοιέτω δὲ ὄντι, τὸναντίον, τῆτέστιν ἡ ἀνυπαρ-
 „ξία ἀδύνατος (§. αὐτ.). Ως δ' ἀδύνατος ἡ ἀνυ-
 „παρξία, αἰεὶ ὑπάρχει (ὃ δείκν. διὰ τῆς λ΄. Θεωρ.)
 „τὸ δὲ αἰεὶ ὑπάρχον αἰώνιον. Ἀρα κτ.

Θ ε ώ ρ η μ α γς΄.

§. σισ΄. „Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον καὶ ἀπλῆν.

„Δείκν. Εἰμὴ γὰρ, ἀλλὰ σύνθετον, ἥν ἂν
 „τὰ ἐξ ὧν αὐτὸ συνετέθη πρότερα· τῆ δ' αἰωνίᾳ
 „πρότερον ἔδέν (§. λ΄.). Ἀρα κτ.

Θ ε ώ ρ η μ α γ ζ .

§. σιζ'. „Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον καὶ ἄτρεπτον ἐστὶ.

„Δείκν. Ἡ' τοι γὰρ κατὰ τι μὲν ἂν ἑαυτῷ τρα-
 „πείῃ, κατὰ τι δ' ἔχῃ, καὶ ἔδ' ἀπλῆν ἂν ἦν, εἰ τὸ
 „μὲν τρεπτὸν, τὸ δ' ἄτρεπτον. Ἀλλ' ἐστὶν ἀπλῆν
 „(§. σισ'). Ἡ' γὰρ ἀπλῶς, καὶ ἀνυπαρκτήσκει δη-
 „λονότι, ὅπερ (§. σιέ.) ἀδύνατον. Ἀρα κτ.

Θ ε ώ ρ η μ α γ η .

• σιή'. „Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον καὶ τελειό-
 „τητος ἀνεπίδεκτον.

„Δείκν. Εἰ γὰρ δεκτικόν, καὶ τροπῇ ταύτῃ γε
 „ὑποκείται (ἐξ ὑποθ.). ἄτρεπτον δέ (§. σιζ').
 „Ἀρα κτ.

Σ χ ό λ ι ο ν .

§. σισ'. „Χρῆναι δὲ δὴ τὸ μάλιστα ἀναγκαῖον ΟΝ
 „(§. σιδ.) αἰώνιον τε ὑμνεῖν (§. σιέ.), καὶ ἀ-
 „πλῆν (σις'), καὶ τροπῇ οἰασθῆν ἐπέκεινα (§.
 „σιζ'). καὶ Ἀριστοτέλης αὐτὸς ἐδίδαξε (Με-
 „ταφυσ. Δ'), τὸ πρῶτον (φάσκων) καὶ κυρίως ἀ-
 „ναγκαῖον ἀπλῆν ἐστὶ. Τῷτο γὰρ ἐκ ἐνδέχε-
 „ται πλεοναχῶς ἔχειν, ὥς ἐδ' ἄλλως καὶ ἄλ-
 „λως· ἤδη γὰρ πλεοναχῶς ἂν ἔχοι. Εἰ ἄρα ἔ-
 „στιν ἅττα αἰδία καὶ ἀκίνητα, οὐδὲν ἐκείναις ἐστὶ
 „βίαιον, ἐδὲ παρὰ φύσιν. Διὸ δὴ καὶ οἱ περὶ Δη-

ἡμόκριτον καὶ Ἐπίκρου τὰς ἀτόμους ἔως ὑπετί-
 ,,θεντο, αἰδίες δηλονότι, καὶ ἀπλυσάτας, καὶ ἀ-
 ,,ναλλοιώτους, ὡς ἀδύνατον ὄν τέτων θάτερον εἶ-
 ,,ρεῖν παρὰ θάτερον. Καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν ὑμ-
 ,,νηται τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ΟΝ αἰώνιον,
 ,,μήτε ἀρξάμενον, μήτε παυσόμενον, ἔθ' ἀπλῶς,
 ,,ἔτε πῇ, ἀλλ' αἰεὶ ὄν, καὶ αἰεὶ τοιῦτο.

Ἐφεξῆς δὲ περὶ τῶν ἐνδεχομένων πραγμα-
 τευόμενοι, τοιάδε τινὰ θεωρεῖμεν.

Θ ε ώ ρ η μ α γδ'.

§. σκ'. „Τὸ καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενον αἰώνιον εἶ-
 ,,ναι ἀδύνατον.

Δείκν. Ἐκ τῶν §. §. σγ'. καὶ λ.

Θ ε ώ ρ η μ α ρ'.

§. σκα'. „Τὸ καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενον καὶ τρεπτόν,
 ,,καὶ ἀνάπαλιν.

Δείκν. Καὶ τῆτο ἐκ τῶν προδιαληφθέντων.

Θ ε ώ ρ η μ α ρά'.

§. σκβ'. „Τὸ καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενον ἔθ' ἀπλῶς
 ,,πάντῃ, ἔθ' ἀπειροτέλειον.

Δείκν. Καὶ τῆτο.

Σ χ ό λ ι ο ν.

§. σκγ'. „Ρ' ἄσα δ' ἄντις συνίδοι ὡς τὰναντία τῷ

καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχομένῳ προσήκει, ὧν τὸ ἀ-
ναγκαῖον εὐμοιρεῖν ἀποδεδεικται, καὶ τὰ λοιπὰ.

Θ ε ώ ρ η μ α ρβ'.

§. σκδ'. Ὡς φέσηκεν ὄντα καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχο-
μενα.

Δείκν. Ὡς φέσηκε γὰρ τὰ τρεπτά, καὶ μετα-
βλητά, καὶ τῷ χρόνῳ συνδιολισθαίνοντα, καὶ συ-
ναπορρέοντα, καὶ τινῶν μὲν τελειοτήτων πάνυ
εὐαρίθμων εὐμοιρεῖντα, πολλῶν δὲ, καὶ ἐκ ἑσιν
εἰπεῖν ὅσων, ἀποσερέμενα. τοιαῦτα δὲ ἐσι τὰ
ἐνδεχόμενα καθ' ὑπαρξιν (§. σκ'. σκα'. σκβ'.
σκγ'). Ἀρα κτ.

Θ ε ώ ρ η μ α ργ'.

§. σκε'. Ὡς φέσηκε τὸ ΟΝ τὸ καθ' ὑπαρξιν ἀναγ-
καῖον.

Δείκν. Εἰ γὰρ ὥς φέσηκε τὰ καθ' ὑπαρξιν ἐν-
δεχόμενα (§. σκδ'), ἀδύνατον δὲ πάντα εἶναι
τοιαῦτα (§. σια'. σιβ'). ἀνάγκη δέ τι εἶναι καὶ
ὥς φεσὼς ΟΝ καθ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον (§. σιγ').
Ὡς φέσηκεν ἄρα κτ.

Τέτων ἔτω τεθεωρημένων, τὴν κορωνίδα τῇ
περὶ τῆ ἀναγκᾶς καὶ τῆ ἐνδεχομένης εἰσηγήσει ἐ-
πιτίθησι τὸ ἐφεξῆς.

§. σκς. „Υ΄φέσηκεν ἡμῖν ἄρα τὸ ΟΝ, τὸ πάντῃ
 „πάντως ἀναγκαῖον (§. σιδ΄.), τὸ αἰώνιον (§. σιέ΄.),
 „τὸ ἀπλῆν (§. σισ΄.), τὸ ἄτρεπτον (§. σιζ΄.), τὸ
 „παντέλειον (§. σιή. σιδ΄.).

Καὶ τὰ μὲν ἡμέτερα ἐπὶ λέξεως ἐν ἐκείνοις
 ταῦτα ἐσὶν, ὧν τὰ ἀντίγραφα παρὰ τοῖς ἐμοῖς ὁμι-
 ληταῖς ἐγγύς πε τῶν τριάκοντα φέρεται (εἰρήσῃ
 γὰρ καὶ τῆτο, μή τις πάλιν ἐδελοκακοίη, ἀλλοίωσιν
 τινὰ ὑφορώμενος). Οἱ δὲ κρίνων ἡμᾶς, καὶ ὡς ἄρα πε-
 ρὶ Θεῶ ἀσυλλογίστως καταμεμφόμενος, τῆτον δὴ τὸν
 συλλογισμὸν πρὸ τῶν ἄλλων ὡς ἡμέτερον παραση-
 σάμενος, ξὺν δορί, ξὺν ἀσπίδι, φασὶ, παντὶ τρό-
 πῳ πειρᾶται καταγωνίσασθαι.

Τὸ κατ' ἐσίαν φασὶ (περὶ ἡμῶν δὲ λέ-
 γει) καὶ κατ' ὑπαρξιν (ὅ ἐστι τὸ περὶ τὴν ἐσίαν)
 (ὡς ἔτω δόξαν αὐτῷ τὸν νέον ἐκδέξασθαι τὸν ἡμέτε-
 ρον, ἐπὶ τὸ ἐναντιώτατον μετελκύσαντα, ὡς δῆλον
 ἐκ τῶν ὀρισμῶν §. σβ΄. σγ΄. τοῖς ἐφιστάνεσιν) ἀναγ-
 καῖον ἐσὶν ἀναλλοίωτον.

Ἀλλὰ μὲν γὰρ δεῖον, φασὶν, ἀναγκαῖον
 ἐστὶ κατ' ἐκάτερα. Ἀρα καί,

Ἀλλὰ γὰρ ὅτι ὁ συλλογισμὸς ἔτος τῆς αὐτῆς
 φρενὸς ἐσὶν ἐπιγέννημα, δῶρον ἐμοὶ ξενήϊον πρὸς αὐ-
 τῆ ὀπαζόμενον, τυφλῷ μὲν καὶ ἔρῳ, τῷ γεμῆν ἀ-
 ναγιώσκειν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα δυναμένῳ εἶναι

δὴ Φημι προδηλότατον. Πῶ γὰρ πρὸς θεῶ τῶν ἀ-
 νωτέρω τοῖστοτι παρ' ἐμῶ εἴρηται; Ἐν τίνι θεωρή-
 ματι; Ἐν τίνι τῶν χολίων; Ἐν τίνι τῶν πορισμά-
 των; δειξάτω. Αὐτὸς γὰρ, εἰ καὶ μὴ πάνυ (ἀλη-
 θεύειν γὰρ δεῖ αἰ μὲν καὶ ἐν ἅπασι, μάλιστα δὲ τοῖς
 ἄλλοις καταψεύδεσθαι πεφωραμένοις ἐπιτιμῶντας)
 τῶν τὰς ὀφείας ἐρῶμένων ἐγὼ, ἀκριβέσι γεμὴν τοῖς
 ἐκ τέχνης διοπτηρίοις βοηθούμενος, ἄνω τε καὶ κάτω
 ἅπαντα τὸν περὶ τῆς λόγον πολλάκις σρέφων, εὐ-
 ρεῖν ἐκ ἔχω τὸν προτεθέντα συλλογισμόν ἐδαμῶ ἔχ
 ὅπως κατὰ σχῆμα πρ, ἢ περ ὑποβάλλεται κείμενον,
 ἀλλ' ἐδὲ διὰ σοχασμῶ ἐκ τῶν ἐμοὶ εἰρημένων ἐκεῖ-
 θεν ἐπιφερόμενον. Καίτοι εἰκὸς γε ἦν καὶ ἐν σχήματι
 ἐπ' ἀκριβὲς κείσθαι αὐτὸν κατὰ τὸ σχῆμα καὶ ἐλεγ-
 χόμενον, καὶ τὰς τῶν τριῶν (ἢ λέγεται) σχημάτων
 ὅρας ὡς ἐκ τῶν προτάσεων καὶ τῶ ἐν αὐταῖς μέσθ ἀ-
 θετεῖν ἐγκαλούμενον. Οὐ γὰρ ἐφείται συρράπτειν
 μὲν πρὸς τὸ δοκῶν συλλογισμόν ἀτακτέντα, εἴτα
 τοῖς ἄλλοις ἀγατιθέναι, καὶ κείνους ἀπελέγχειν, ὡς ἄρα
 περὶ τὸ εἶδος τὸ συλλογιστικὸν σολοικίζοντας, ὃ πολ-
 λάκις ῥαδιουργῶν ἡμῖν ὁ γενναῖος ἐάλω ἐν ταῖς ἐκ-
 τεθείσαις ἀνωτέρω σημειώσεσιν (ὄρα Ἀριθμ. 24.
 402. 403. 404. 405. 406. 479. 585.), συνηγο-
 ρῶν ἀωθενῶς τοῖς ἀντιδοξῶσιν αὐτῶ, ἵνα κατηγορήσῃ
 εὐτόνως, καὶ τὰ ἐκείνων φαύλως ὑποκρινόμενος, ἵνα
 κατακρίνῃ προχείρως, ὃ δὴ πρ γνώμης ὅν ἐδὲ δι-
 καίας, ἐδὲ σώφρονος, καὶ τῆς τραγικῆς σκηνῆς ἐσὶν

ἄξιον. Οὐδὲν γὰρ διαφέρειν ἐμοὶ δοκεῖ ὁ ὕτω τῆς
ἀνταγωνισὰς μετιῶν τῇ παρὰ Σοφοκλεῖ Αἴαντος, ὅς

„Ἐσὼ δ' ἐσῆλθε συνδέετ' ἄγων ὁμῶς
„Ταύρας, κύνας, βοτῆρας, εὐκερων τ' ἄγραν.
„Καὶ τῆς μὲν ἡυχένιζε, τῆς δ' ἄνω τρέπων
„Ἐσφαζε, κάρρ' ἄχιζε, τῆς δὲ δεσμίας
„Ἡκίζεθ' ὥς τε Φῶτας ἐν ποίμναις πτηνῶν.
„Τέλος δ' ἐπαίξας διὰ θυρῶν σκιᾶ τινὶ
„Λόγους ἀνέσπα, τῆς μὲν Ἀτρείδων κάτα,
„Τῆς δ' ἀμφ' Ὀδυσσεῖ, συντιθεῖς γέλων πολὺν
„Ὅσῃν κατ' αὐτῶν ὕβριν ἐκτίσται ἰών.

Οὕτω γάρ τοι καὶ ὁ Μασιγοφόρος ἡμῶν ἔτος ὥς
κριοῖς τε καὶ βοῖδίοις ἡμῖν ἐπεξέρχεται, ῥᾶσα τε περι-
γίγνεσθαι οἶεται πολεμίων, ὅς αὐτὸς ἀνεπλάσατο.
Ἀλλ' ὁ μὲν τῆς τραγωδίας ἥρωος ἐν ἐλίκεσι βυσσὶ καὶ
κλυτοῖς αἰπολίοις καταπέψας τέως τὸν χόλον, ἐν-
τεῦθεν ἐσωφρόνει, καὶ ἑαυτὸν τῆς προτέρας μανίας
ἀπωλοφύρετο.

„Κᾶπειτ' ἐπαίξας αὖθις ἐς δόμους πάλιν
„Ἐμφρων μόλις πως ξὺν χρόνῳ καθίσταται.
„Καὶ πλῆρες ἄτης ὥς διοπτεύει σέγος
„Παίσας κάρ' αἰσῶν· ἐν δ' ἐρειπίοις
„Νεκρῶν ἐρειφθεῖς, ἔζετ' ἀρνεία φόνος,
„Κόμην ἀπρίξ ὄνυξι συλλαβῶν χερσὶ,
„Καὶ τὸν μὲν ἥτο πλείστον ἄφθογγος χρόνον.

Ο δὲ ἡμέτερος ἦρως ἄρ' ἀνανήψει ποτὲ, τῆς
 ἐμβροντησίας ἐν αἰσθήσει γενόμενος, ἥς πεπόνθοι;
 Ἀρ' ὑπ' αἰσχύνης ἑαυτὸν συγκαλύψας, τῷ λοιπῷ
 ἄφθογγος ἡσυχάσει; Ἡ' τί ἂν καὶ εἰπεῖν ἔχοι, τοῦ
 σκευωρηθέντος συλλογισμῷ ἐδὲ γρύξαι αὐτῷ ἐπι-
 τρέποντος; Ἡ' τῷτο ἴσως ἔρει, ὡς εἰμὴ κατὰ λέξιν
 τε καὶ μορφὴν, τὸ γεμὴν τῆς διανοίας δυνάμει πως ἐν
 τοῖς θεωρήμασιν ἐγκείμενον ἐσίν. Ἀλλὰ γὰρ ἔδει
 καὶ τῆς διανοίας ὡ' γὰρ μόνῃς ἐπιλαβόμενον, μὴ τὸν
 συλλογισμὸν τὸν ὑπὸ σῷ σχηματιζόμενον κακίζειν ὡς
 ἐκ τῷ σχήματος, εἰ μὴ ἔδει κακίσαι τὰ ἴδια, καὶ δι-
 πλῶ εἰκότως ὑπενεχθῆναι τῷ γέλωτι. Εἴτα ἐδ' ἐ-
 κείνο μᾶλλον ἀληθές, τὸν τοιόνδε τινα συλλογισμὸν
 ἐδὲ δυνάμει γέν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς λόγοις ἐγκείμε-
 νον φέρεσθαι. Οὐ γὰρ, ἐδ' ἦν πάντα ἀναμοχλεί-
 σειας τὰ τῷ Σταγειρίτῃ ἀναλυτικῇ βιβλίᾳ, ἔχοις
 ἂν συμπλάσαι καὶ δεῖξαι τὸν ὑποβολιμαῖον σὺ συλλο-
 γισμὸν ἐκείνον ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπιφερόμενον. Τῷ-
 το δὲ, ἦν προχοίης με τῷ λόγῳ, καὶ αὐτὸς οἶδα ὅτι
 ὁμολογήσεις εὐθύς ἢ μετ' ἐκείνο· ὁ γὰρ συλλογισ-
 μὸς ἐκ ἂν ἄλλοσίπου εἰμὴ ἐν τῷ γζ'. θεωρήματι
 τῶν ἀνωτέρω §. σιζ'. ἔκειτο ἂν, εἴπερ περ ἄρα καὶ ἔ-
 κειτο. Ἐκείνους γὰρ ἡ θέσις ὅτι, τὸ πάντῃ πάντως
 ἀναγκαῖον καὶ ἀλρεπτον ἐσίν, ὅπερ (μεταληφ-
 θέντων τῷ μὲν πάντῃ πάντως ἀναγκαῖς εἰς τὸ
 κατ' οὐσίαν τε καὶ κατ' ὑπαρξιν ἢ κεῖται ἐν
 §. σβ'. τῷ δὲ ἀλρεπτον εἶναι εἰς τὸ ἀναλλοίωτον)
 ἰσοδύναμόν ἐστι τῷ τὸ κατ' οὐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀ-

ἄξιον. Οὐδὲν γὰρ διαφέρειν ἐμοὶ δοκεῖ ὁ ὕτω τῆς ἀνταγωνισαῖς μετιῶν τῇ παρὰ Σοφοκλεῖ Αἴαντος, ὅς

„Ἐσώ δ' ἐσῆλθε συνδέετ' ἄγων ὁμῶς
 „Ταύρας, κύνας, βοτῆρας, εὐκερων τ' ἄγραν.
 „Καὶ τῆς μὲν ἡυχένιζε, τῆς δ' ἄνω τρέπων
 „Ἐσφαζε, κάρρ' ἄχιζε, τῆς δὲ δεσμίας
 „Ἡΐζεθ' ὥς τε φῶτας ἐν ποίμναις πτηνῶν.
 „Τέλος δ' ἐπαΐξας διὰ θυρῶν σκιᾶ τινι
 „Λόγους ἀνέσπα, τῆς μὲν Ἀτρειδῶν κάτα,
 „Τῆς δ' ἀμφ' Ὀδυσσεῖ, συντιθεῖς γέλων πολὺν
 „Ὅσῃν κατ' αὐτῶν ὕβριν ἐκτίσσαιτ' ἰών.

Οὕτω γάρ τοι καὶ ὁ Μασιγοφόρος ἡμῶν ὕτος ὡς κριοῖς τε καὶ βοῖδίοις ἡμῖν ἐπεξέρχεται, ῥᾶστα τε περιγίγνεσθαι οἶεται πολεμίων, ὅς αὐτὸς ἀνεπλάσατο. Ἀλλ' ὁ μὲν τῆς τραγωδίας ἥρως ἐν ἐλίκεσι βῆσι καὶ κλυτοῖς αἰπολίοις καταπέψας τέως τὸν χόλον, ἐντεῦθεν ἐσωφρόνει, καὶ ἑαυτὸν τῆς προτέρας μανίας ἀπωλοφύρετο.

„Κᾶπειτ' ἐπαΐξας αὖθις ἐς δόμους πάλιν
 „Ἐμφρων μόλις πως ξὺν χρόνῳ καθίσταται.
 „Καὶ πληῆρες αἵτης ὡς διοπτρεύει σέγος
 „Παίσας κάρ' αἰσῶν· ἐν δ' ἐρειπίοις
 „Νεκρῶν ἐρειφθεῖς, ἔζετ' ἀργεῖα φόνος,
 „Κόμην ἀπρίξ ὄνυξι συλλαβὼν χερσὶ,
 „Καὶ τὸν μὲν ἥτο πλείστον ἀφθογγος χρόνον.

Ο δὲ ἡμέτερος ἥρως ἄρ' ἀνανήψει ποτὲ, τῆς
 ἐμβροντησίας ἐν αἰσθήσει γενόμενος, ἥς πεπόνθοι;
 Ἀρ' ὑπ' αἰσχύνης ἑαυτὸν συγκαλύψας, τῷ λοιπῷ
 ἄφθογγος ἡσυχάσει; Ἡ' τί ἂν καὶ εἰπεῖν ἔχοι, τοῦ
 σκευωρηθέντος συλλογισμῷ ἔδὲ γρύξαι αὐτῷ ἐπι-
 τρέποντος; Ἡ' τῷτο ἴσως ἔρει, ὡς εἰμὴ κατὰ λέξιν
 τε καὶ μορφῇ, τὸ γεμὴν τῆς διανοίας δυνάμει πως ἐν
 τοῖς θεωρήμασιν ἐγκείμενον ἐσίν. Ἀλλὰ γὰρ ἔδει
 καὶ τῆς διανοίας ὧ' γὰρ μόνῃς ἐπιλαβόμενον, μὴ τὸν
 συλλογισμὸν τὸν ὑπὸ σὲ σχηματιζόμενον κακίζειν ὡς
 ἐκ τῷ σχήματος, εἰ μὴ ἔδει κακίσαι τὰ ἴδια, καὶ δι-
 πλῶ εἰκότως ὑπενεχθῆναι τῷ γέλωτι. Εἴτα ἔδ' ἐ-
 κεῖνο μᾶλλον ἀληθές, τὸν τοιόνδε τινα συλλογισμὸν
 ἔδὲ δυνάμει γένῃ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς λόγοις ἐγκείμε-
 νον φέρεσθαι. Οὐ γὰρ, ἔδ' ἦν πάντα ἀναμοχλεί-
 σειας τὰ τῷ Σταγειρίτῃ ἀναλυτικῇ βιβλίᾳ, ἔχοις
 ἂν συμπλάσαι καὶ δεῖξαι τὸν ὑποβολιμαῖον σὲ συλλο-
 γισμὸν ἐκεῖνον ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐπιφερόμενον. Τῷ-
 το δὲ, ἦν προχοίης με τῷ λόγῳ, καὶ αὐτὸς οἶδα ὅτι
 ὁμολογήσεις εὐθὺς ἢ μετ' ἐκεῖνο· ὁ γὰρ συλλογισ-
 μὸς ἐκ ἂν ἄλλοθί που εἰμὴ ἐν τῷ γζ'. θεωρήματι
 τῶν ἀνωτέρω ζ. σιζ'. ἔκειτο ἂν, εἴπερ περ ἄρα καὶ ἔ-
 κειτο. Ἐκεῖνος γὰρ ἡ θέσις ὅτι, τὸ πᾶντι πᾶντως
 ἀναγκαῖον καὶ ἀλρεπτον ἐσίν, ὅπερ (μεταληφ-
 θέντων τῷ μὲν πάντῃ, πάντως ἀναγκαῖον εἰς τὸ
 κατ' οὐσίαν τε καὶ κατ' ὑπαρξιν ἢ κεῖται ἐν
 ζ. σβ'. τῷ δὲ ἀλρεπτον εἶναι εἰς τὸ ἀναλλοίωτον)
 ἰσοδύναμόν ἐστι τῷ τὸ κατ' ἐσὶν καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀ-

ναγκαῖον ἐστὶ ἀναλλοίωτον, ὃ σοὶ ἐλήφθη εἰς μεί-
ζονα. Ἡ δὲ μὲν ἐν ἐν μὲν τῷ παρὰ σοὶ συλλογισμῷ ἔ-
τως ἔχοντι,

Τὸ ἀναγκαῖον κατ' οὐσίαν καὶ ὑπαρξιν ἐστὶν
ἀναλλοίωτον.

“Α'λλ. γὰρ δεῖον ἀναγκαῖον ἐστὶ κατ' ἐκά-
τερα. Ἀ'ρα γὰρ δεῖον ἐστὶν ἀναλλοίωτον.”

Τὸ μὲν ἀναγκαῖον κατ' οὐσίαν καὶ ὑπαρ-
ξιν εἰς μέσον ἐτέθη, τὸ δέ τοι ἀναλλοίωτον εἰς
μείζον ἄκρον, τὸ δὲ δὴ δεῖον εἰς ἔλαττον. Ἐν δὲ
τῷ παρ' ἐμοὶ θεωρήματι τῶν ἄκρων μείζον μὲν τὸ ἀ-
ναλλοίωτον, ἔλαττον δὲ τὸ κατ' οὐσίαν γε καὶ
κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον, ὃ κατὰ σὲ μέσον ἐ-
στὶ, μέσον δὲ (ὃ παρὰ σοὶ ἐδόλως κείται) γὰρ ἀπλῶς
καὶ αἰώνιον. Τὸ δὲ θεὸς ἐν τοῖς ἐμοῖς ἔφεται,
ὅτι μὴ τῇ ἐννοίᾳ ἐγκείμενον, ἐν δὲ τοῖς σοῖς τὸ ἄ-
κρον ἐστὶ τὸ ἔλαττον. Ο'ρᾷς ὡς ἐδὲν ὁμοιον ὧ φίλε
συλλογισζόμεθα; Ἀ'λλὰ καταγεγράφθω δὴ τὰ ὑφ'
ἐκατέρω λεγόμενα ἀλλήλοις ἀντιπαρατεταγμένα,
ὥς ἂν σαφέστερον ἢ τεθέντων ὑπ' ὅψιν τὸ ἀκοινώ-
νητον.

Ε.

Ν.

Θεώρημα γζ.

Θέσις.

„Τὸ πάντῃ πάντως ἀ-
 „ναγκαῖον καὶ ἀτρεπτον
 „ἔστι.

„Τὸ θεῖον ἐστὶν ἀναλ-
 „λοῖωτον.

Κατασκευή.

Δείξις.

„Ἦτοί γὰρ κατὰ τι
 „μὲν ἂν ἑαυτῷ τραπεῖη,
 „κατὰ τι δ' ἐχί· καὶ οὐδ'
 „ἀπλοῦν ἂν ἦν, εἰ τὸ μὲν
 „τρεπτόν, τὸ δ' ἀτρεπ-
 „τον. Ἀλλ' ἐστὶν ἀπλοῦν
 „(§.σις'). Ἡ γὰρ ἀπλῶς,
 „καὶ ἀνυπαρκτήσκει δηλο-
 „νότι, ὅπερ (.σιέ.) ἀδύ-
 „νατον.

„Τὸ κατ' ἐσίαν καὶ κατ'
 „ὑπαρξιν (ὃ ἐστὶ τὸ περὶ
 „τὴν ἐσίαν) ἀναγκαῖον ἐ-
 „στὶν ἀναλλοῖωτον.

„Ἀλλ. τὸ θεῖον ἀναγ-
 „καῖον ἐστὶ κατ' ἑκάτερα.

„Ἀρα τὸ θεῖον κτ.

Κάντεῦθεν ἦν τοῖς κρίνειν δυναμένοις ὅσον σὺ-
 κα, φασὶ, καρίων διέσηκε, φανερόν. Ἀλλ' ἐμοὶ
 καὶ τὴν κατασκευὴν τῷ θεωρήματος εἰς συλλογισμὸς
 ἀναμορφωτέον, ἵνα μή τις τῶν ἀπειρότερον ἐχόντων
 πρὸς ταῦτα τῷ ἀμόρφῳ καὶ ἀχηματίσῃ τῷ λόγῳ ἐνυ-
 πολανθάνειν ὑφορῶτο καὶ συσκιάζεσθαι τὸ ὅμοιον. Τὸ
 ἀπλῶν οὐ καὶ αἰώνιον, ἰσὺ καὶ ἀτρεπτον ἐ-
 στίν. Αὕτη δὲ ἡ μείζων, ἥς ἡ κατασκευὴ κατ' ἀπα-
 γωγὴν τοιάδε· εἰ γὰρ μή, καὶ τραπεῖη ἂν δηλονότι.

τι, ἦτοι δὲ ἀπλῶς, ἢ κατὰ τι. Ἀλλ' εἰ τῆτο, τὸ μέν τι τρέπεσθαι λεγόμενον, τὸ δὲ μή· εἴη ἂν καὶ σύνθετον ἡμῖν τὸ ἀπλὸν εἶναι τε ἀτρέπτει καὶ ἐκ τρεπτῆ, ὅπερ ἀδύνατον. Εἰδ' ἀπλῶς, τρεπόμενον κατ' ὅλον ἔστι, καὶ ἀνυπαρκτήσκει, καὶ ἔδ' ἂν αἰώνιον εἴη τὸ αἰώνιον, ὅπερ ἀδύνατον ἐπίσης τῷ ἀνωτέρω· ὥστε εἰμὴ δέοι συγχωρεῖν τὰ ἀδύνατα, ὁμολογητέα ἢ μείζων. Καὶ ἔτις ὁ συλλογισμὸς χωρήσει.

„Τὸ ἀπλὸν καὶ αἰώνιον ἐστὶν ἀτρέπτον.

„Ἀλλὰ μὲν τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ἀπλὸν τε ἐδείχθη ὅν (σις') καὶ αἰώνιον (σιέ').

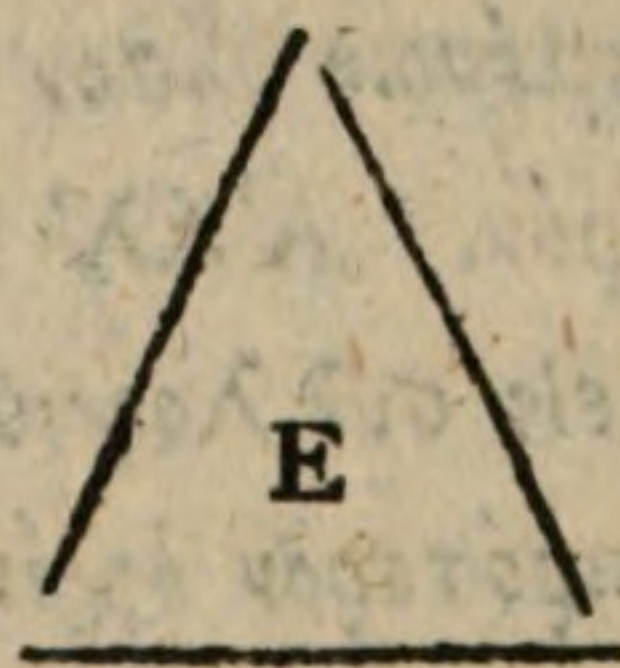
„Ἄρα τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον καὶ ἀτρέπτον ἐστὶ.

Γινέσθω τοίνυν ὥδε ἀμφὸς τῶν συλλογισμῶν ἡ παράθεσις.

Τὸ ἀπλὸν ἢ αἰώνιον.

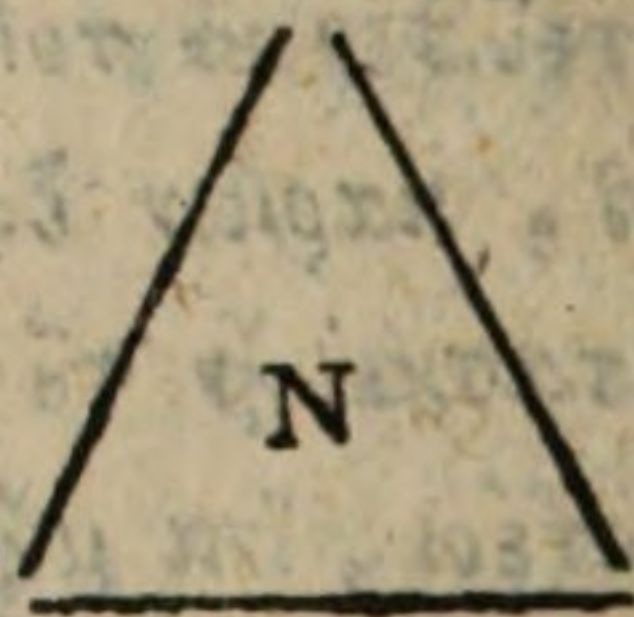
Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον.

Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον.

Τὸ ἀναγκαῖον.

Τὸ θεῖον.

Τὸ ἀναγκαῖον.

Καὶ ἔτι δὴ ἡ τῶν συλλογισμῶν διαφορὰ σαφέςατα ἀποφανήσεται. Ἡμῶν γὰρ διὰ τε τὸ ἀπλὸν

καὶ τὸ ἀπ' αἰῶνος εἶναι τῷ πάντῃ πάντως ἀναγκαίῳ
 ὄντι τὸ ἀναλλοίωτον (ὃ καὶ Ἀ'ρις. αὐτὸς εἰσέβαλεν,
 ὅρα καὶ τὸ ἐν τοῖς προτεθεῖσι χόλιον ἐν ζ. σιθ'.) ἀ-
 παγωγικῶς κατασκευάζοντων, αὐτὸς τὸ θεῖον ἀπο-
 δεικνύειν πειρᾶται ἀναλλοίωτον εἶναι, ἔμμενεν κατ' ἀ-
 παγωγὴν ἐκ προτάσεως τινὸς καθόλου (ἔτω γὰρ
 αὐτὴν ὑποτίθῃσι) τῆς ἀποφαινομένης, ὅτι πᾶν τὸ
 κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον ὃν ἄτρεπτον
 ἐστὶ. Διαφέρει δὲ τὸ ἔτως ἢ ἐκείνως εἰσβάλλειν, ὅ-
 σον ἔρανός ἀπ' ἐσὶ γαίας, μᾶλλον δὲ ὅσον τὸ ἀληθὲς
 τῷ ψεύδει διέστηκεν. Εἰ γάρ τις ἔροιτο αὐτὸν, τί δή-
 ποτε τὸν θεὸν ἀναλλοίωτον εἶναι πρεσβευτέον, ὥς γε
 ἐκ τῆς ὑποτεθέμενης αὐτῷ συλλογισμῶ, ὃν ἡμέτερον
 εἶναι κατεψεύσατο; ἀπαντῆσαι ὀφείλει τῷ κατὰ παν-
 τὸς ἐρειδόμενος λόγῳ, διότι πᾶν ὃ,τι ἀναγκαῖον
 ἐστὶ κατ' οὐσίαν καὶ ὑπαρξιν, ἴδιον καὶ ἀναλ-
 λοίωτον· ὃ δὲ θεὸς ἐν ἴδιον κατ' οὐσίαν καὶ
 ὑπαρξιν ἀναγκαῖον ἰσχυράναι ὢν. Τῆτο δὲ τὸ
 βλάσφημον καὶ ἔδεν ἥττον ἢ πολυθεΐαν εἰσάγον, ὅ-
 περ κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς γένοιτο τῷ ἡμῖν ἀδί-
 κως αὐτὸ προσρίβοντος. Ἡμῶν δ' εἴτις πύθοιτο, τί-
 ποτὲ λόγῳ τὸ ἐν τῷ γζ'. θεωρήματι τεθεῖν, ὅτι τὸ
 πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ΟΝ (τῆτο γὰρ τιθέμεθα
 τὸν θεόν) ἄτρεπτον εἶναι ἀποφαινόμεθα; ἀπαντή-
 σομεν (ὡς ἐπὶ τῷ θεωρήματι αὐτῷ κεῖται) ὅτι ἐξ ἐξ-
 ἡμισ τοῖς ὁρθοῖς ἐπομένους λογισμοῖς τροπὴν προσάψαι
 τῷ ΟΝΤΙ ἐκείνῳ ἔτε ἴδιον ἀπλῶς ἔτε ἴδιον κατὰ
 ἴδιον. Ὑπολαμβάνοντι δὲ τί μὴ τὴν κατὰ τι; ἐρεῖμεν (ὡς

ἄνωτέρω) ὅτι ἀπλῆν ὄν ἐκ ἂν ἔχοι κατὰ τι μὲν τρα-
 πῆναι, κατὰ τι δ' ἐχί· οὕτω γὰρ ἂν περισαίη εἰς
 τὸ μὴ ἀπλῆν εἶναι τὸ ἀπλῆν, ἀλλὰ σύνθετον, ὃ καὶ
 αὐταῖς ταῖς κατὰ φύσιν ἐννοίαις ἐστὶν ἀπερίληπτον.
 Τὶ δὲ μὴ τὴν ἀπλῶς; ὅτι αἰώνιον ὄν ἐκ ἂν πάθοι
 τὴν δι' ὅλες τροπὴν, ἣτις εἰσάγει τὴν παντελῆ ἀνυ-
 παρξίαν. Οὕτω γὰρ ἂν τὸ αἰώνιον ἐκ ἂν εἴη αἰώ-
 νιον, ὅπερ ἐδ' ἂν αὐτοὶ φαῖεν οἱ παραπαίοντες. Τοῦ
 χάριν δὲ ἀπλῆν; ὅτι αἰώνιον· τῷ γάρ τοι συνθέτῳ
 πρότερά τὰ συντιθέμενα, τῷ δ' αἰωνίῳ πρότερον ἐδέν,
 εἰ μή τις αὖθις εἰς τὴν ἀντίφασιν περιπεσεῖν ἔλοιτο.
 Τὶ δὲ αἰώνιον; ἢ ὅτι ἀναγκαῖον φαμέν κατ' ὑπαρ-
 ξιν, ὃ ἢ ὑπαρξίς ἐσιώδης καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός,
 καὶ ὥπερ ἀδύνατος ἢ ἀνυπαρξία (σβ.), τὸ δὲ μὴ πε-
 φυσκός μὴ ὑπάρχειν ἄσιν πάντως ὑπάρχει. Οὕτω τοι
 ἀναλυτικῶς τὴν δεῖξιν προάγοντες, τῇ ἀπαγωγῇ τῶν
 ἀλλοτριωτάτων τῆς ἡν περ λαβόντες ἐξ αὐτῆς τῷ
 θεῷ ἔχομεν περὶ αὐτῆς ἐννοίας τῷ ΑΥΤΟΟΝΤΙ τὰ
 εὐλογώτατα περιάπτομεν. Εἰ δὲ καὶ περαιτέρω ἔρε-
 θαί τις ἡμᾶς φιλοτιμῶτο ἢ τοι φιλομαθείας χάριν ἢ
 καὶ δι' ἀπιστίαν, εἰ τύχοι φέρε, τῶν τὰ ἐπικέρως φρο-
 νούντων, καὶ μηδὲν παρὰ τὰς σωματικὰς ἐσίας ἀποδε-
 χομένων, εἰ καὶ τόδε φημι προτεῖνοι, τίνι λόγῳ τὸ
 κατ' ἐσίαν τε καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον ΟΝ (ταυ-
 τὸν εἰπεῖν τὸν ὅπερ ἢ ὑπαρξίς ἐσίᾳ θεὸν, ὃν περ ἀ-
 δύνατον μὴ ὑπάρχειν) ὑμεῖς ὑποτίθεσθε; τῷ ἐφεξῆς
 χρисόμεθα λόγῳ (ὄρα ἐν θεωρήματι ργ'), ὃς κηρὺς
 δίκην καὶ χαλινὸν κατὰ τὸν Προφήτην τὰς σιαγόνους

ἄγχει τὰς τῶν ἀθέων. Εἰ γὰρ ὑφέσηκεν (ἐρῶμεν)
τὰ κατ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενα (§. σιδ'), τῶν ἀδυνά-
των δὲ πάντα εἶναι τοιαῦτα (§. σια'. σιβ'), ἀνάγκη
δέ τι εἶναι καὶ ὑφесως ΟΝ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον
(§. σιγ'), ὑφέσηκε πάντως τὸ ΟΝ αὐτὸ τὸ πάντη
πάντως ἀναγκαῖον (§. σιδ'), τὸ αἰώνιον (§. σιέ'), τὸ
ἅπλυν (σις'), τὸ ἄτρεπτον (σιζ'), τὸ παντέλειον
(σιή'. σιδ'). Ἀλλὰ περὶ μὲν τέτων ἄλλισ τὰ εἰρημέ-
να. Ἡμῖν δ' ἐνταῦθα γενομένοις σχεδὸν ἐν ἀμφιρρό-
πῳ ἡ γνώμη ἤρτηται, πότερον ἄρα τὸν ὅλον λόγον
εἰς τῆτο δὴ εἰσώμεν τῶν ἐπιχειρημάτων τῆ ἀνδρός,
μὴ πρὸς ἡμᾶς, πρὸς δὲ τὸν ὑποβολιμαῖον ἐκείνον
συλλογισμὸν ἀποτεινομένων; Τὶ γὰρ πρὸς τὸν τῆ
Λαέρτε εἰάν ὁ κριὸς ἀντ' αὐτῆ

„Μάσιγι πρῶτον νῶτα φοινιχθεῖς θάνη;

Ἡ κακεῖνα δὴ τὰ χρυσᾶ λογάρια περικρέσω-
μεν, ἵν' ὅσον ἐν αὐτοῖς ἐσὶν ἐλεγχθῇ τὸ κίβδηλον καὶ
ὑπόχαλκον; ἔτω ποιῶμεν, ἴσως γὰρ ἄμεινον. Καὶ
δὴ τῶν εἰς τόδε εἰρημένων λόγος ἔσω μηδεὶς. Ὁ δὲ
συλλογισμὸς, ἡ παρετέθη, ἡμέτερος τῆ λοιπῆ κρι-
νέσθω καὶ νῦν καὶ σχῆμα, εἰ μόνον μὴ παρερμηνεύοιτο εἰς
ἀλλοκότους ἐννοίας πρὸς βίαν ἀνθελκόμενος. Τὶ δὴ-
τα; τὸν συλλογισμὸν τῆτον πάντη διημαρτημένον
εἶναι, μὴ ὄντα μὲν, σχῆμα δὲ μόνον ἔχοντα καὶ φαι-
νόμενον, μᾶλλον δὲ ἔδὲ τῆτο, πολλαχόθεν δείξειν
καταπαγγέλλεται. Πόθεν; αὐτὸς διδάξει.

Α'. μὲν γὰρ ἐκεῖνο διωμολόγηται κτ. Α'.
 χιλλεὺς ἔτος αὐτῷ τῶν λόγων ἐν προμαχώσι τασ-
 σόμενος. Συμλογισμὸς, φησὶν, ἔδεις περὶ θεῶ γέ-
 νοιτο ἄν. Τίνος χάριν; Ὅτι ἔδὲ πρότασις (φησὶ)
 ληφθεῖη περὶ θεῶ. Καὶ πῶς ἔχί; Ἐπεὶ πᾶσα πρό-
 τασις ἔχει τι καὶ ὑποκείμενον ἐξ ἀνάγκης, ἐπὶ δὲ τῇ
 θεῷ μοναδικῇ τῇ φύσει ὄντος, καὶ συνθέσεως οἰασθῶν
 ἐκτὸς ὁμολογεμένον, ἔκ ἐσι τάδε τι εἶναι. Βαβαὶ τῶν
 ἀτίπων ὅσον τὸ πλήθος. Ὅσαι γὰρ λέξεις, μᾶλ-
 λον δὲ ὅσαι συλλαβαί, ὅσα γράμματα, ἢ πολλα-
 χόθεν ἐκάσθ' τῶν λεγομένων πολλὰς ἐπισυρομένου
 τὰς ἀλογίας. Α' Μ' αὐτοὶ τὰς κεφαλαϊωδεσέρας ὑ-
 ποδείξομεν. Λέγοιαις ἐν πρὸ παντός, πότερον ἀκρί-
 τως ἡμῖν τῆτο καὶ ἀσυμλογίως καὶ τυφλῶς (ἔτω φα-
 ναι) πισευτέον προβάλλεις, ἢ (ὃ δοκεῖς) ὡς κατὰ
 λόγον ὀρθὸν κατασκευαζόμενον, καὶ πείσαι ἐπιχειρεῖς
 τὸ μὴ δεῖν, μᾶλλον δὲ τὸ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐξεῖναι
 περὶ θεῶ γε ὅλως συλλογίσασθαι; Εἰμὲν γὰρ
 ἐκεῖνο, δείξεις δηλονότι καὶ πῶς τῶν γραφῶν τὸ δόγ-
 μα τῆτο ἀποκεκάλυπται, καὶ ἐν ποίᾳ τῶν συνόδων,
 ἢ ὑπὸ τίνος γέν τῶν πατέρων ἀπείρηται; Οὐκ ἐκεῖνο
 λέγω τὸ τὰ ὑπερφυῖ τε καὶ ὑπὲρ νῦν καὶ λόγον ἐν πει-
 ραῖς ἀνθρωπίνης σοφίας πειρᾶσθαι δεικνύειν (ὃ καὶ ἡ-
 μεῖς αὐτοὶ εὐτονώτατα καὶ ἴσμεν καὶ ὁμολογεῖμεν τῆς
 ἐσχάτης εἶναι θρασύτητος), τὸ δὲ περὶ ὅτε ἄπλως
 συλλογίζεσθαι καὶ περὶ αὐτῶν δὴ τῶν φυσικωτάτων
 ἐννοιῶν, ὧν ἡμῖν ἡ φύσις ἐνήκε τὰ σπέρματα ἐξ
 αὐτῆς γεννήσεως εἰς θεογνωσίαν χειραγωγῆσα, πε-

ρὶ ὧν καὶ ὁ λόγος. Ταῦτα γὰρ δὴ συλλογιστικῶς καὶ
 ἐμφιλοσόφως αὐτὲς τε διανύεσθαι, καὶ τοῖς ἄλλοις πα-
 ρέχειν ἐκ τῶν προτέρων ἀπαντῶντων τῇ γνώσει τὰ
 ἐπόμενα ὑποσυνάπτοντας, ἔχ' ὅπως θεμιτὸν εἶναι, ἀλ-
 λά καὶ ἀναγκαῖον ἡγέμεθα, ὅσῳ περ καὶ ὁ τὰ σπέρμα-
 τα ταῦτα ἡμῖν ἐνιείς θεός, καὶ μὴ ἐν ἀπλαῖς προσβο-
 λαῖς, ἐν δὲ μεταβατικαῖς τῇ διανοητικῇ ταῖς προό-
 δοις ἀντιληπτικῆς τῶν τοιούτων δημιουργήσας, τὸτο
 εἴοικε διαγορεύειν, καὶ πάντες ὅσοι περὶ θεῶ κατὰ λό-
 γον φιλοσοφῆσαι ἐπεχείρησαν, καὶ αὐτοὶ δὴ τῶν κατ'
 ἡμᾶς οἱ θεϊστάτοι ἐκ ἀσυλλογίστως τῇ πράγματος ἡ-
 ψαντο, ἀλλ' αὐτοὶ πάνυ ὀρθῶς συλλογισζόμενοι καὶ
 κατὰ τῶν ἡτοί περὶ τὴν ἀλήθειαν κακουργησάντων,
 ἢ ἄλλως παρακρυφέντων, ἐλλογιμώτατα τὲς ἐλέγ-
 χος ἐξεδωκαν, τὲς μὲν σοφισζόμενες ἀνοήτως, τὲς δὲ
 ἀθλίως παραλογισζόμενες σηλιτεύσαντες. Ἀλλὰ
 γὰρ περὶ τέτε ἱκανῶς ἐχόντων τῶν ἐν ἀριθμ. 575.
 εἰρημένων, τὸ πλεῖονα κἀνταῦθα παρὰ συνᾶσαι ἐκ
 ἀν' ἴσως ἔξω τῇ φιλοτίμῃ καὶ περιττῇ γένοιτο. Εἰ δὲ,
 ὁ θάτερον ἦν, τὸ μὴ αὖ γενέσθαι περὶ θεῶ
 συλλογισμὸν, συλλογιστικῶς αὐτὸς κατασκευά-
 σαι προέδω, καὶ μενῆν καὶ ἐκ τῇ θαυμαστῇ σὲ λόγου
 σχεδὸν ἰποδεδειχέναι ὑπείληφας, πῶς ἐν ᾧ μηδένα
 περὶ θεῶ συλλογισμὸν γίνεσθαι συγχωρεῖς, αὐτὸς
 ἐκ ἐρυθριᾶς περὶ θεῶ γενναίως συλλογισζόμενος; ἢ
 ἐ συνορᾷς ὅτι συλλογιστικῶς καὶ ὁ λόγος ὁ σὸς χω-
 ρεῖ, καί τοι διὰ τὸ ψευδῇ τινα λήμματα ὡς ἀληθῆ
 ὑποτιθέμεναι ἀσυλλογίστως προίῳν, καὶ μηδὲν περαίνων;

Λήμμα γὰρ σοι τὸ μόνον ἀληθές ἐν καὶ τοῖς πᾶσιν ὁ-
 μόλογον εἴληπται τόδε, ὅτι ὁ θεὸς μοναδικόν
 ἔστι καὶ ἀπλοῦν· ἐφ' ᾧ δὲ τῆτο, ἢ ἐπὶ τῷ δεῖξαι,
 ὅπερ συνάγεις, ὡς ἐπὶ 7078 78 ἐνὸς ἕκ ἑστι 70-
 δε 71 εἶναι καὶ ὑποκείμενον, κἀντεῦθεν μηδὲ
 πρότασιν, καὶ τέως μηδὲ συλλογισμόν. Ἐὰν ἔν τὸ
 λήμμα μόνον τεθῇ τὸ πρῶτον, καὶ τῷ λήμματι τὸ συ-
 ναγόμενον ἐπισυναφθῇ, ἐνθυμηματικὸν ἔσαι τὸ ἐπι-
 χείρημα. Ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ ἡγούμενῳ τῶν ἐν τῷ συμπε-
 ράσματι ὄρων ὁ μείζων ἕκ ἐνεσιν, ὁ δὲ ἐλάσσων, ὅς
 ἐστὶν ὁ εἷς θεός, φανερόν ἐκ τῶν διαλεκτικῶν τεχ-
 νῶν, ὅτι τὴν μείζονα πρότασιν τὸ ἐνθύμημα ἀπε-
 σίγησεν, ὥς αἰ τῆ προφερομένου ἐνθυμήματος
 συλλογισμόν τέλειον κατὰ διάνοιαν παριστῶντος, εἰ-
 τις τὸ ἐνδέον πληρώσειε, τοιῦτον δὲ τὸν Α'. συλλογισ-
 μόν, ὅσον γ' ἐπὶ ταῖς συλλογιστικαῖς τέχναις ἀρτιώ-
 τατον, ἀποδώσει τὸν ἐξῆς.

„Τὸ μοναδικὸν φύσει (καὶ τοιῦτο μοναδικὸν ὡς
 ἕκ ἐκ πολλῶν ἐν, κτλ.) ἕκ ἑστι τόδε τι ἔ-
 χον καὶ ὑποκείμενον.

„Ἀλλὰ μὲν τὸ θεῖον μοναδικόν ἔστι τῇ φύσει, καὶ
 τοιῦτο μοναδικόν, κτλ.

„Ἄρα τὸ θεῖον ἕκ ἑστι τόδε τι ἔχον καὶ ὑπο-
 κείμενον.

Τέττε σοι πρώτη ἐξ ὧν λέγεις ἀνακύπτουτος
 τῆ συλλογισμῆς (ὅν ἕκ ἂν ἔχοις μὴ ἐπιγινῶναι σὸν

εἶναι, εἰ μὴ καὶ αὐτῶν πρότερον ἔξαρκος εἴη τῶν ὑπὸ
 σὲ γεγραμμένων), δεύτερος ἐστὶν ὁ ἑξῆς.

„Τὸ μὴ ἔχον τόδε τι ἔδ' ὑποκείμενον, πρότασιν
 „ποιῆσαι περὶ αὐτῆς ἢ παρέχεται (ἢ ἔκ ἰσοδύναμον τέ-
 τοις ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον δὲ ἄνευ πρότασις ἔκ
 ἔστιν, ἢ καὶ ἡ κατασκευὴ παρὰ πόδας, εἴγ' ἀποφαί-
 μεσθαί γε πέφυκεν αὐτῇ ἢ τοι κατὰ γινος ἢ ἀπό
 γινος ὑποκείμενον;).

„Ἀλλὰ μὲν τὸ θεῖον ἐστὶ τόδε τι μὴ ἔχον καὶ
 „ὑποκείμενον· τέτο γὰρ συνεπεφαίνετο ἐν τῷ προ-
 τέρω συλλογισμῷ, ὃ καὶ ἐπὶ λέξεως ἔτως ἐκφέρεις,
 ἐπὶ γὰρ γὰρ ἐνὸς ἔκ ἐστι τόδε γε εἶναι καὶ ὑ-
 ποκείμενον.

„Ἄρα τὸ θεῖον πρότασιν ποιῆσαι περὶ αὐτῆς ἢ
 „παρέχεται.

Δεύτερος δὲ καὶ ἕτος σοι συλλογισμὸς τῷ τέτῳ
 περὶ θεῶ τι συλλογισζομένης ἀσεβείας μονονυχὶ γρά-
 φειν ἀγωνιζομένη. Ἐκ δὲ τέτῳ καὶ τρίτος, ὁ ἐν τῇ
 ἐνθυμηματικῇ σε ἐκείνῃ προτάσει περιεχόμενος, ἐν
 ἢ ἔκ τῶν προαποδειχθέντων δῆθεν εἰσβάλλων ἔτως
 ἀποφαίνει. Προτάσεως δὲ μὴ ἔσης, συλλο-
 γισμὸς πῶς ἂν γένοιτο; Ἀμέλει καὶ γὰρ

„Τὸ μὴ παρεχόμενον πρότασιν περὶ αὐτῆς γενέσ-
 „θαι συλλογισμῶ ἐστὶν ἀνεπίδεκτον (νόειμοι τέ οὖν
 ἅν τις περὶ αὐτῆς συλλογισθεῖη, μηδέμοι ἐκμυκτηρί-
 σεις καὶν τέτοις τὰ τῆς φράσεως, ἐν εἶδει ἐκβιαζο-
 μένης τὸ τέ συλλογισμῶ χρῆμα εἶσαι κατὰ δῆλον).

„Α'λλ. τὸ θεῖον πρότασιν ποιῆσαι περὶ αὐτῶ ἐ-
παρέχεται (αὕτη δὲ ἢ ἢ τῶ δευτέρῳ σὺλλογισμῶ
ἐλάσσων).

Ἄρα τὸ θεῖον συλλογισμῶ ἐστὶν ἀνεπίδεκτον.

Ὡς οὖν οἱ τρεῖς ἔτοι συλλογισμοὶ περὶ θεῶ εἰσὶ,
καὶ ὅτι σοὶ εἰσὶν, αὐταῖς ἐννοίαις καὶ λέξεσιν ἐν ταῖς ὑπο-
στῆ γεγραμμένοις περιεχόμενοι, καὶ αὐτοὶ δὴ οἱ ἄκροις
δακτύλοις τῶν διαλεκτικῶν μεθόδων γευσάμενοι ῥᾶσα
ἂν ἐπιγνοῖεν, μικρὸν ἐπισήσαντες. Ἐμὲ δὲ ἤδη
θαυμ' ἔχει καὶ ἀπορία, καὶ ἐδὲ ἔχω περὶ σοῦ ἐπιεικῶς
ὅ,τι καὶ κρίνω δυσὶν θάτερον λέγειν ἀναγκαζόμενος, ὧν
λεγόμενον λιπεί με (καὶ γὰρ ἐκ ἐχθρῶς ὁ Νεόφυ-
τος) ἐκάτερον. Ἦ'τοι γὰρ ἠγνόεις τί ἦν ποιεῖν, καὶ
βέλτιον, περὶ θεῶ ἐν τέτοις συλλογισζόμενος, ἢ σοὶ
γε μόνῳ, ἑτέρῳ δὲ μηδενὶ τὸ περὶ θεῶ τι συλλογι-
στικῶς εἰπεῖν προσήκον εἶναι ὑπείληφας, ὧν τῶ δευτέ-
ρου δαιμονικῆς τινος ἀλαζονίας τύπον ἐλέγχοντος, τὸ
πρῶτον γραμματικῆς ἀτεχνῶς ἂν εἴη παχύτης, καὶ
μόνον τῶ τίποτε ἐπὶ συλλογισμῶς διακρίνειν μὴ ἔχον-
τος. Ἐπεὶ δὲ τὸ ἐν ἀγνοίᾳ ἀμαρτάνειν τῶ ἐν ἐπι-
γνώσει πολλῶ μετρίωτερον, εὐμενῶς ἂν δόξαιμεν
περὶ σὲ κρίνειν τό γε τῆς ἀγνοίας προσρίβοντες ὡς ἦττον
ὑπεύθυνον. Καὶ περὶ σὲ μὲν ταῦτα. Ἐμοὶ δὲ πάλιν
ἐνταῦθα πέρας ἂν ἔχοι τὰ τῶ ἀγῶνος παρὰ δικασταῖς
ἐχέφροσι, καὶ τὸ ἀληθὲς εἰδόσι τιμᾶν. Αὐτὸς γὰρ
ὁ ἐλέγχων ἐν οἷς κρίνεις ἡμᾶς, σεαυτὸν μὲν κατα-
κρίνεις προφανῶς, ἡμῖν δὲ τὰ δίκαια συνηγορεῖς, οὐ
τέτοιο δὲ μόνον, ὅτι συλλογιστικῶς περὶ θεῶ κατασκευά-

ζων ἐφωράθης τὸ μηδὲν ἐξεῖναι περὶ θεῶν συλλογί-
 σαθαι, ἀλλ' ὅτι καὶ συλλογισμὸς ἐτεκτῆναι τῷ ὄντι περ
 καὶ ἡμῶν ἐπλάσσω (δεῖ γὰρ μεμνήσθαι ὡς ἐδὲ ἐκεῖ-
 νος ἡμέτερος) τῷ παντὶ παραπλησιωτάτης, ὡς ἐξ
 αὐτῆς αὐτῆς δῆλον ἔσται τῆς παραθέσεως. ἔχει γὰρ
 ἔτι οὐποβολιμαῖος ἡμῖν ἐκεῖνος.

Τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ἐστὶν ἀναλ-
 λώωτον.

Ἐμὰ μὲν τὸ θεῖον πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ἐστὶ.

Ἄρα τὸ θεῖον ἐστὶν ἀναλλώωτον.

Τῶν δὲ Σῶν ἐκείνων τῶν γνησιωτάτων ὁ πρῶ-
 τος οὕτως:

„Τὸ μοναδικὸν φύσει ἔκ ἐστὶ τόδε τι ἔχον καὶ
 ὑποκείμενον.

„Ἀλλ. τὸ θεῖον μοναδικὸν ἐστὶ τῇ φύσει.

„Ἄρα τὸ θεῖον ἔκ ἐστὶ τόδε τι ἔχον καὶ ὑποκει-
 μένον.

Ὁ δεύτερος ἔτι.

„Τὸ μὴ ἔχον τόδε τι ἔδ' ὑποκείμενον, πρότασιν
 ποιῆσαι περὶ αὐτῆς ἔπαρέχεται.

„Ἀλλ. τὸ θεῖον ἐστὶ τόδε τι μὴ ἔχον καὶ ὑποκει-
 μένον.

„Ἄρα τὸ θεῖον πρότασιν κτ.

Ὁ τρίτος ἔτι.

„Τὸ μὴ παρεχόμενον πρότασιν περὶ αὐτῆς γε-
 γένεσθαι συλλογισμὸς ἐστὶν ἀνεπίδεκτον.

„Α'λλ. τὸ θεῖον πρότασιν ποιῆσαι περὶ αὐτῆς ἔ-
παρέχεται.

„Α'ρα τὸ θεῖον συλλογισμὸς ἐστὶν ἀνεπίδεκτον.

Οὐχ ἔτι γὰρ πυρὶ πῦρ, καὶ σίκῳ σῦκον ὅμοιον ἐστὶν,
ὥς οἱ συλλογισμοὶ ἔτοι, ἐκεῖνος ὃν ἡμῖν πάντῃ δι-
μαρτημένον, καὶ μηδὲ τῷ ὀνόματος ἄξιον ἀποδείξαι ἰ-
πέχῃ, ὥς ὅ,τι ἂν περὶ ἐκείνης εἰπεῖν ἔλοιτο, καὶ κατὰ
τέτων κρατήσῃ, καὶ ἀνάπαλιν; Ἦτοι γὰρ ὁρθῶς ἔ-
χοντες καὶ καλῶς οὗτοι ὑπὲρ ἐκείνης ἀπολογήσονται,
ἢ ἔδὲν ὑγιᾶς ὡς ἐκεῖνος καὶ κατὰ τέτων βοήσεται.
Κὰν τέτοις γὰρ προτάσεις ἐπισήσας ἂν εὖρος τὰς
μήτε καθόλου, μήτε μερικὰς κατὰ γε τὸν σὸν λόγον,
καὶ λήμματα ἀνυπόστατα, ὥς φῆς, εἰς ἀπόδειξιν τῷ
ὑφ' ἐσῶτος εἰλημμένα, καὶ μέσον μοναδικῶς ἐπ' ἀμ-
φοῖν ταυτὸν εἰπεῖν κατὰ σὲ μερικῶς κείμεον, καὶ τὰ
ἄλλα ἐκεῖνα τὰ γενναῖα, οἷς τὸν κατ' ἐκείνης ἔλεγ-
χον κατεπύκνσας. Καὶ ἄρα σοι τοίνυν τῷ δικαίῳ φρον-
τίσαντα, ἐκατέρωσε ψηφίσασθαι τῇ ὁμόχρῳ, ἢ
τῇ λευκῇ, ἢ τῇ μέλαιναν. Αὐτοὶ δὲ ἐπεὶ καὶ τῶν
ἄλλων, ὧν ὁ κατὰ τῷ συλλογισμῷ λόγος βρύει ἀλο-
γιῶν, τὰς ἐπισημοτέρας σοὶ ἐπιδείξαι καὶ τυπευχόμεθα,
φέρει τὸ ὑποχρεῖν πληρώσομεν ἐν ἑρμῇ ἐκείνῃ ἐπι-
σημειωσάμενοι. Α'. οὖν ἔδ' ἐκεῖνο ἵν' τις ἀνεπιστάτως
παρέλθοι, τὸ μοναδικὸν τῇ φύσει ἀπὸ τῷ ἀπλῷ ἐξειλη-
φῶς, ὥς τέτῳ ἐκεῖνο καὶ ἀναπτύξαι προθέμενος, τὰς
περὶ τῷ θεῷ ἐννοίας ἀλόγως συνέχεας. Λέγεται
μὲν γὰρ ἐκάτερον τῷ ὄντι περὶ τῷ θεῷ πανκληθέσα-

τα καὶ ὅτι τῇ φύσει εἷς, καὶ ὅτι ἀπλῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν
 πληθύος ἄρσιν ἐμφαίνειν νοούμενον, τὸ δέτοι συνθέ-
 σεως. Ταύτητοι καὶ ἓνα τὸν θεὸν ὑμνεῖμεν, πλὴν αὐτῷ
 ἄλλον θεὸν ἐγινώσκοντες, ἀπλὴν δὲ γεραίρομεν, ἀσώ-
 ματον αὐτὸν καὶ πάντα ἀσύνθετον ἐννοῶντες. Ὅτι δὲ τὸ
 μοναδικὸν εἶναι τῷ ἀπλῇ τῇ νοήσει ἕτερον, γένοιτ' ἂν
 καὶ ἐκ τῶν κτισμάτων φανερόν, ἐν οἷς θάτερον εὑρεῖν ἐστὶ
 παρὰ θάτερον. Μοναδικὸς γὰρ ὁ κόσμος, μοναδικὸς
 δὲ καὶ ἥλιος, μοναδική καὶ ἡ σελήνη· μοναδικὸν δὲ καὶ τὸ
 πτηνὸν ἰσορῶσι τὸν φοῖνικα· καὶ ὁ χερσὶ δὲ τῷ θεῷ δη-
 μιουργηθεὶς πρῶτος ἄνθρωπος μοναδικὸς ἦν· καὶ εἰ μία
 μόνη ψυχὴ ὑπέστη, καὶ εἰ ἄγγελος εἷς, τὸ μοναδικὸν
 εἰκότως ἂν καὶ ἐπ' αὐτῶν λέγοιτο. Τὸ μέντοι ἀπλοῦν
 κυρίως τέτων ἐπ' οὐδενός. Μάθοι δ' ἂν τις τὴν διαφο-
 ρὰν καὶ ἐκ τῶν θείων· ἐπὶ γὰρ τῶν θεαρχικῶν προ-
 σώπων τὸ μοναδικὸν μὲν ἔχει, τὸ δὲ ἀπλὴν οὐδὲν ἦν-
 τον θεολογεῖμεν ἢ ἐπὶ τῆς φύσεως. Οὐδὲ γὰρ ἔδὲ
 ταῦτα ἐκ πολλῶν ἐν, ἔθ' ὡς ἐκ γένους διαφορᾶς, ἔθ'
 ὡς ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ὡς οὐδ' ἡ φύσις, ἀλλ' ἔμπης ἡ μὲν
 φύσις καὶ ἀπλὴ καὶ μία, αἱ δ' ὑποστάσεις καὶ τὸ ἀπλὴν
 πλατοῦσαι τὴν μονάδα ὑπερβαίνουσι καὶ εἰς τριάδα χω-
 ρῶσιν. Ὡς ἐκ ὁρθῶς σοι ἔχει τὸ τῆς ἐπεξηγήσεως,
 ὅτι μοναδικὸν τῇ φύσει τὸ θεῖον, ὡς καὶ ἐκ πολλῶν
 ἐν, ὡς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν, ἢ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους κτλ.

Β'. Κακεῖνο ἐπιεικῶς καὶ κατὰ λόγον ἐν τῷ λό-
 γῳ κεῖται, ὅτι μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἐκ γένους τε καὶ
 διαφορῶν συνθέσεως, ἢ τις μεταφυσικὴ ἐσίτε καὶ λέ-
 γεται, ἢ ἄρσις προστετέθη τῆς ἐξ ὕλης καὶ εἶδους,

ἥτις Φυσικὴ ἤκεσε. Τὸ γὰρ ὀρθὸν ἦν φάναι, ὅτι
 ἔξε ὡς ἐξ ὕλης καὶ εἶδους, ἔδ' ὡς ἐκ γένους
 καὶ διαφορῶν, ἢ μὴν ἀνάπαλιν, ἥπερ εἴρηται, δεόν
 ἀπὸ τῆς ἐλάσσοнос καὶ ὑποβεβηκυίας ἐπὶ τὴν τελεω-
 τέραν καὶ ὑπερκειμένην γινομένης ἀπλότητα χωρεῖν
 κατ' ἐπίδοσιν. Ἡδὴ δέ, ὡς ἔχει ὁ λόγος, ὁμοίον
 εἶναι, ὡς εἴ τις φαίη μηδὲ ἐν, ὅτι τύχοι, προσεῖναι
 τινὶ, ἀλλ' ἔδὲ πολλά· ἔνθα τις ἢ συνορᾷ τῆς τῶν
 ἄρτεων τάξεως τὸ διάσροφον; Συνήρθη γὰρ πάλαι
 ὡς μὲν τῷ ἐνὶ τὰ πολλὰ, ἐκεῖσε δὲ τῇ ἐκ γένους καὶ
 διαφορῶν ἢ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους σύνθεσις.

Γ'. Καὶ τὸ ληφθὲν, ὡς ἐπὶ 7878 78 ἐνὸς
 ἔκ 7878 78 εἶναι καὶ ὑποκείμενον, ἢ ἀσφαλές.
 Ἀντὶ γὰρ τῆ 7878 78 εἶναι καὶ 78 ὑποκείμενον, εἴ τις
 τὴν ὕλην ἐκλάβοι, τετέστι τὴν ἐσίαν τὴν ἐνυλον, δώ-
 σαι μὲν μηδὲν τοιοῦτον ἐπὶ θεῷ εἶναι τῆ αὐτῆς καὶ ἀσω-
 μάτῃ, αἰτήσεται δέ καὶ ἐπὶ τῶν μετὰ τὴν πρώτην
 δευτέρων αὐτῶν ἐσιῶν, τῶν λογικῶν ψυχῶν δηλο-
 νότι, καὶ τῶν ἀγγέλων, τὸ αὐτὸ τετο, καὶ ἔτι εἰς
 ἐπὶ τέτων ἐξέσαι, κατὰ τὴν τῆ λόγῃ ἀκολουθίαν,
 συλλογισμὸν ἔχειν, ἔδὲ πρότασιν. Εἰδέ τις γὰρ μὴ
 γόδε 78 εἶναι μὴδ' ὑποκείμενον ἐπὶ τῆ θεῷ ἐκ-
 δέξαιτο, ταύτη γὰρ ἢ δηλ. ἔδὲν τῷ θεῷ ἐπισυμβέβη-
 κε, διὸ ἔδ' ὑποκείμενόν τι ἐν αὐτῷ εἶναι, ὥπερ ἂν τὸ
 συμβεβηκὸς ἐνυπάρξειεν, ἀληθὲς μὲν εἶναι καὶ τετο
 εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἐντεῦθεν εἰσβαλλόμενον ἄτοπον ἢ πα-
 ραδέξεται, ὅτι πᾶσα ἀπόφανσις ἐν ὕλῃ ἐνδεχομένη
 συνίσταται, ἐδεμία δὲ ἐν ἀναγκαίᾳ, μὴ ἐξὸν διὰ τὴν

ἐκδοχὴν τῷ ὑποκειμένῳ κατηγορεῖν, εἰ μὴ τὰ ἐν ὑπο-
 κειμένῳ, τῷ τέσι τὰ συμβεβηκότα, καὶ ὧν ἐπισυμβέ-
 ρηκεν. Εἰ δὲ τέως τὸ γόδε γι καὶ γὸ ὑποκείμε-
 νον ἐκλάβοι τις κατὰ τὴν ἐκνικήσαν χρῆσιν ἀντὶ
 τῆς ἐσίας τῆς μὴ καθόλου, ἀλλὰ μερικῆς, καὶ ὃ δὴ
 μὲν πρώτη ἐστὶ καὶ μάλιστα ὑποκείμενον ἀκέρει, καὶ ὑ-
 ποκειμένῳ δὲ αἱ δεύτεραι, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ τὰ συμ-
 βεβηκότα, δεῖος μὴ συνάμα τέτοις καὶ γὴν ἐσίαν
 ἀρνήσαιο, ἀνέστιον πάντῃ λέγων τὸ ὑπερέστιον.
 Τὸ γάρ τοι τῆς θείας ὑπερσιότητος ἐκ ἀνυσιότητος,
 ὑπεροχῆς δὲ καὶ ἐξαιρέσεως, ἐμφασιν ἔχει τῷ θεῷ,
 οἷα καὶ τ' ἄλλα ὅσα κατὰ ἄρσιν οἱ ἱεροὶ θεολόγοι τὸ
 ὄν τὸ ὑπὲρ τὰ ὄντα γεγράφουσιν. Ὁ θεὸς ἔδὲ τὸ μηδὲν
 ἀποφαίνεσθαι περὶ θεῶ εὐσεβές, ὑπεροχικῶς δὲ, καὶ
 ὑπεριδρυμένως, τὰ μὲν θετικῶς, τὰ δὲ καὶ ἀποφατικῶς
 κατὰ λόγον λόγῳ κρείττονα πρεσβεύειν ὑπὲρ τῶν πατέ-
 ρων μυέμεθα, λέγοντας μὲν τὰ τοῦ θεῶ καὶ ἡμᾶς, νο-
 ῦντας δὲ ὑπὲρ ἡμᾶς, ὁ φησὶν ὁ πῶν Ἀ'λεξανδρέων φω-
 τὴρ Κύριλλος (ἐξηγ. ἐν τῷ κατὰ Ἰωάννην τοῦ ὁταν
 ἔλθῃ ὁ παρχκλητος). Τῷ γὰρ ὑποκειμένῳ πλεοναχῶς
 λεγομένῳ, καὶ τὸ καὶ ἔτι λέγεται, ὅπως ἂν καὶ λέγοιτο
 σημαίνειν, δύναμιν ἔχοντος, ὅπερ ὑποκείμενον κατηγο-
 ρίας οἱ ἔξω κατονομάζουσιν, εἴ τις σὺν ταῖς ἄλλαις καὶ
 ταύτῃ τὴν σημασίαν ἀλλοτριωτάτην εἶναι τῷ θεῷ δια-
 τεínaίτο, ἔδὲν ὅτι μὴ εἰς ἀθείαν ἐλαύνει ὁ τοιοῦτος,
 μηδὲν ἐξεῖναι περὶ θεῶ φρονεῖντε καὶ ὁμολογεῖν διήχυ-
 ριζόμενος, ὅπερ ἐκ' ἂν ἐγὼ περὶ τῷ τὸν καὶ ἡμῶν τῷ
 τον ἀγαθὰ ἀκείλημμένῳ φαίην ποτὲ, εἰδὼς τον ἄνδρα

τά τε ἄλλα ἀγαθὸν ὄντα, καὶ περὶ τῶ θεῷ εὐσεβῶς καὶ
 φρονέοντα καὶ λέγοντα, ὅτι μὴ ἐξ ἀγνοίας ἢ κατὰ
 συναρπαγὴν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἀγωνίζεσθαι θερμότητος τὸ
 λογιστικὸν ὑποβόλῃμενον καὶ τῶ ἀληθῆς παραγόμενον, οἷον
 κἀνταῦθα πέποιθεν. Ὑποτιθέμενος γὰρ ἐπὶ τοῦ ἐνός
 μὴ εἶναι ὑποκειμένον, πῶς μὲν καὶ τίνι λόγῳ;
 σαφῶς εἰπεῖν ἔκ ἡξίωσεν. ἀπλῶς δὲ ταῖς τῶ ὄρθῃ ἀ-
 πρεπέσι σημασίαις καὶ τὴν μηδὲν ἄτοπον φέρουσιν συ-
 νεξελάσαι δεῖν ἔγνων, ἐν τῷτο κατασκευάσαι σκοπῶν
 τὸ ἐντεῦθεν ἐπόμενον, ὅτι περὶ θεῷ συλλογισμόν λα-
 βεῖν, ἢ ὅλως πρότασιν τινα, ἐστὶν ἀδύνατον.

Δ'. Ὑποκειμένον δὲ ἄνευ πρότασις ἔκ
 ἑσὶ φησὶν. Ὅραμοι τῶ ἀνωτέρω λήμματος τὰς ἐπι-
 καρπίας. Πρότασις ἄρα (ἐξ ὧν συμβάλλειν πα-
 ρέχεις) περὶ θεῷ ἑδεμία γίνεται, τῶτέστιν ἑδέν ἐστὶ
 περὶ θεῷ ἀποφύνασθαι. Ἐπεὶ δὲ ἀποφάνσεως ἄνευ
 ἔτε ἀληθεύειν κατὰ κρίσιν ἐνδέχεται, ἔτε ὅλως
 ψεύσασθαι τινὰ, ἑδεῖς ποτε περὶ θεῷ εἰπώντι ἡλή-
 θευσεν, ἑδεῖς ἐψεύσατο. ἢ τε ἱερὰ θεολογία, καὶ
 τῶν ἀληθῶν δογμάτων ἢ ὁμολογία, καὶ τὸ ὄρθον
 περὶ θεῷ φρόνημα, λῆρος πλατύς. καὶ αἱ τῶν αἵρέ-
 σεων κακοδοξίαι ἢ χος ἄλλως ἢ χῶν, μηδὲν τῇ ἀλη-
 θεία προσλυμαινόμενης. Οὐδὲ γὰρ ψευδεῖς ἐκείνων οἱ
 λόγοι, ἐπεὶ μηδὲ λόγοι ἀποφαντικοὶ ὅλως, αἵ πα-
 ροπῇ δὲ τὸ ἀληθεύειν ἢ ψεύδεσθαι; Τίς ἂν τῆς το-
 σαύτης ἀλογίας ἀνάχοιτο; Ἀλλὰ συνεῖδε τὰ ἐν-
 τεῦθεν ἄτοπα ὁ γενναῖος καὶ ἀπαντᾶν ἔγνων. Εἰ
 δὲ φήσουσιν, ὡς γὰρ κατὰ τοῦ θεῷ λεγόμενα

ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν, ἀλλ' ἔκ ἐκ τῶν κατ' αὐ-
 τὸν ἐστίν, ἀκούσασιν οἱ τοιοῦτοι, ὥς οὐδὲν
 τῶν τῷ ἐνὶ καὶ μόνῳ δεῦρ' ἐπομένων, εἴτ' οὖν
 προτὸν τῶν, ἐπὶ πλεον ἐστίν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ
 τούτων ἕκαστον μοναδικόν ἐστι κατ' αὐτὸν, καὶ
 ὅ,τι ἂν τούτων αὐτῶν κατηγορῆται ἔ' καθόλου.
 Εὐγε τῆς εὐστοχίας. Διὰ γὰρ τῶν ἐκ καθαιρεῖ τὸ ἀν-
 τιπίπτον, συνίστησι δέ· ὁμολογεῖ γὰρ σαφῶς ὅτι πρό-
 τας περὶ δεῦρ' γίνεται· ἀποδέχεται καὶ γὰρ τὰ κατὰ
 τῶν δεῦρ' λεγόμενα, καὶ ὅ,τι ἂν φησὶ τούτων αὐτῶν
 κατηγορῆται. Τέτο γὰρ ἐστίν, ἐξ ὧν αὐτὸς μικρὸν
 ἀνωτέρω ἀπέδωκεν, ἡ πρότασις· ἀποφαίνεσθαι
 γὰρ πέφυκεν αὐτῇ ἡτοι κατὰ τὸν ἢ ἀπό τῶν
 νοσ ὑποκειμένων. Οὐκ ἔν ἐπειδὴ κατὰ σὲ προτά-
 σεις ἐπὶ δεῦρ' γίνονται, ὡς θαυμάσιε, ὑποκειμένων
 δὲ ἀνευ πρότασις ἔκ ἐστίν, ἔστιν ἄρα ἐπὶ δεῦρ'
 ὑποκείμενον, ἀλλὰ γὰρ καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ τού-
 τῳ λόγῳ καὶ ὑποκείμενον, ὡς ὁ λόγος ὁ σός. Οὐκ
 ἀσεῖα ταῦτα; καὶ φησὶ, καὶ πόφησι, καὶ ἔχει τὴν φῆ.
 Ναὶ φησὶν, ἀλλ' ἄκιστον ὁ τοιοῦτος (ἔγω γὰρ ἡμᾶς ὑπο-
 λαβὼν ὑποδέχεται) ἀκέραιος, ὡς ἔδεν τῶν τῷ ἐνὶ καὶ
 μόνῳ δεῦρ' ἐπομένων, εἴτ' οὖν προτὸν τῶν, ἐπὶ
 πλεον ἐστίν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τούτων ἕκαστον μο-
 ναδικόν ἐστι κατ' αὐτὸν, καὶ ὅ,τι ἂν τούτων κα-
 τηγορῆται ἔ' καθόλου. Καὶ τί παρὰ τέτο; εἰ γίνεται
 μὲν, μὴ καθόλου δὲ ἀνωτέρω σὲ διατεινομένῳ, μηδό-
 λως ἐπὶ τῷ ἐνὸς παρὰ τὴν τῷ ὑποκειμένῳ ἀκρίβειαν
 (ἔ' γὰρ παρὰ τὸ μὴ καθόλου) συνίστασθαι πρότασιν;

Η' καὶ ἔδει τὸν τοσούτον ὑποσῆναι ἀγῶνα ἐπὶ τῷ
 δείξαι μὴ εἶναι τόδε τι ἐπὶ τῷ ἑνὸς, μηδὲ ὑποκείμε-
 νον, μηδ' ἐξεῖναι γενέσθαι πρότασιν, δεόν τῷτο μόνον
 κατασκευάσαι τὸ μὴ καθόλου; Τὶ γάρ; ἢ τὸ ὅ-
 λον συνεκκρέσασθαι ἐπ' ἀνάγκης ἦν διὰ τὸ μέρος; ἢ
 μόνας ἀποφάνσεις οἶδας τὰς καθόλου, τὰς δ' ἐν μέ-
 ρει ἄλλο τι κρίνεις; ἢ ταῖς μὲν ὑπερὶ τὸ καθ' ἑ λέγε-
 ται, ὅ,τι καὶ λέγεται, ταῖς δὲ ὑχί; ἢ αἰείποτε τὰ
 ἐπὶ πλέον καθ' ἑτέρου πέφυκε λέγεσθαι, ὑχί δὲ καὶ
 τὰ ἐπίσης, ὑχί δὲ καὶ τὰ ἐπ' ἑλάττω, συζηλουμέ-
 νων δηλονότι τοῖς προσδιορισμοῖς τῶν καθ' ὧν λέγε-
 ται; Οὕτως ὑπεναντία ἡμῖν ἀπαντὰ τῶν πρώτων αἰεί
 τὰ δεύτερα, οὕτως οἰκοδομῆσαι πειρώμενος καθαι-
 ρεῖ, οὕτω διασασιάζει πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἔχ' ὅπως τῇ
 ἀληθείᾳ, ἀλλ' ἐδὲ τοῖς εἰρηθεύει φθάσασιν ἑαυτῷ κρί-
 νει τι σύμφωνον. Ἀλλ' ἔγω, ἀγαπήσωμεν αὐτοὶ τοῖς
 ὑπερον αὐτῷ δόξασι, καὶ τὰς δευτέρας τῷ ἀνδρὶ φρον-
 τίδας ὡς σοφωτέρας ἀποδεξώμεθα. Ὑμνεῖσθω δὴ καὶ
 καθ' ἡμᾶς ὁ θεὸς (ἐπεὶ καὶ τῷτο εὐσεβές τε καὶ ὅσιον)
 ὁ μόνος ἀγαθός, ὁ μόνος δίκαιος, ὁ μόνος
 σοφός, καὶ γὰρ ἄλλα. Τὶ δῆτα;

Ε'. εἰρήσθω (φησὶ) κατ' αὐτοὺς καὶ ὁ
 μόνος ἀναγκαῖος κατ' οὐσίαν καὶ καθ' ὑπαρ-
 ξιν. Μάλιστα μὲν ἔν, καὶ πᾶσα ἐστὶν ἀνάγκη περὶ
 τῷ θεῷ τῷτο φρονεῖν, καὶ τῷτο λέγειν. Καὶ μὲν δὴ
 καὶ εἴρηται ὁ μόνον δε, ἀλλὰ καὶ δέδεικται. Τῶν γὰρ
 ἐννοιῶν τῷ κατ' οὐσίαν εἶναι ἢ καὶ καθ' ὑπαρξιν ἀναγ-
 καῖον ἐν μοίρᾳ ὑποθέσεων (σβ'.) ἀναπτυχθεῖσιν,

καὶ τὸ ἐνδεχομένον τὸ ἀναγκαῖον διακριθὲν (σγ'),
καὶ ὅτι δῆποτε ὑφέσηκεν, ἤτοι ἐνδεχόμενον εἶναι
καθ' ὑπαρξιν, ἢ ἀναγκαῖον ἀποδειχθὲν (σέ'), τὰ
φυσικῶς ἀναγκαῖα πάντα καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενα
εἶναι κατεσκευάσθη (σζ'). Ταῦτα δὲ ἐσι τὰ ὑπὸ τῷ
ποιητικῷ καθ' ἧς ἔθετο ἐν τῇ φύσει νόμος τὰ εἶναι
ἔχοντα. Διὸ ἐδὲ παρὰ δόξαν δοκεῖν χρῆναι σεση-
μείωται (σί') τὸ φιλόσοφον δόγμα, εἰ νῦν μὲν
,,τρεπτά, καὶ ἀλλοιωτά, καὶ ἐν ῥοῇ διηνεκεῖ καὶ ἀ-
,,πορροῇ τὰ ὄντα ὑποτιθέασι, καὶ ἐδὲ ὄντα ἀξίῃσι
,,καλεῖν (ρνζ'), νῦν δ' ἐμπεδά τε εἶναι φασί, καὶ τρο-
,,πῆς ἀπάσης ἐπέκεινα τὰ αὐτά, καὶ ὅτε μὲν δοξα-
,,σά, ὡς ἐκείνως, ὅτε δὲ λόγῳ τῷ κατ' ἐπισήμην
,,ληπτά ὡς ἔτως κτ., ἀμέλειτοι τὸ μὲν τὴν ἐ-
,,σίαν, τὸ δὲ τὴν ὑπαρξιν (σθ').“ Κἀντεῦθεν οὖν
ἐπειδὴ ἅπαντα τὰ ὑφесῶτα ἐνδεχόμενα εἶναι καθ'
ὑπαρξιν ἀδύνατον ὃν παρέση (σιά'), τὸ πρῶτον αἴ-
τιον σὺν Α'ρις. πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον τὴν ὑπαρ-
,,ξιν ὑμνηται (σιβ'). Εἶναι γὰρ ἐπάναγες (εἵπερ
,,ὄντα τινὰ ὑφέσηκεν) ὑφесηκέναι ἐν τοῖς ἔσι τὸ ΟΝ
,,ἀναγκαῖαν ἔχον τὴν ὑπαρξιν (σιγ').· τέτο δὲ εἴ-
,,ναι τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ΤΩ'Ν ΛΟΙΠΩ'Ν
(σιδ') (ἔδει γὰρ κατὰ τὸν Κωμικὸν (ἐν Βατραχ.)
βοείοις μὲν ῥήμασι ταῦτα λέγειν, βοείοις δὲ γράμ-
μασι γράφειν, ἵν' ἀκείοντο καὶ ὁρῶντο), ΟΙ'Σ Ε'Ν-
ΔΕΧΟΜΕΝΗ ΜΕΝ Η' Τ'ΠΑΡΞΙΣ, Α'ΝΑΓ-
ΚΑΙΑ ΔΕ Η' Ο'ΤΣΙΑ (Θεωρ. γγ'. καὶ Σχόλ. καὶ
§ σθ'. σί'), Α'ΝΑΓΚΑΙΩΝ Ο'ΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΙ.

„Ἐπὶ τέτοις δὲ καὶ τῶν καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχομένων ὑ-
 „φесώτων (σκδ'), τῶν τρεπτῶν, καὶ μεταβλητῶν, καὶ
 „τῷ χρόνῳ συνδιολιθοφαινόντων, καὶ συναπορρέοντων,
 „καὶ τινῶν μὲν τελειότητων πάνυ εὐαρίθμων εὐμυ-
 „ρῶντων, πολλῶν δὲ καὶ ἐκ ἑσιν εἰπεῖν ὅσων ἀποσε-
 „ρμένων (οἷα τὰ καθ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενα σκ.
 „σκά. σκβ'. σκγ'), ὧς φεσθηκεῖναι (σκέ.)
 „τὸ ὄν τὸ καθ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον,
 „τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον (σιδ'),
 „τὸ αἰώνιον (σιέ.), τὸ ἀπλότῃ (σις'),
 „τὸ ἀτρέπτον (σιζ'), τὸ παντέλειον
 (σιή. σιδ').

Οὕτως ἔν ἔχοντος τῆ καθ' ἡμᾶς λόγου, ὧς
 εἰρήσθω, φησὶ, καθ' αὐτοὺς καὶ ὁ μόνος ἀ-
 ναγκαῖος καθ' οὐσίαν καὶ καθ' ὑπαρξιν, τί
 ἄλλο λέγων, ἢ εἰρήσθω τὸ εἰρημένον; Ἀλλὰ τίς
 ἐν τέτοις ἐ καταψηφιεῖτῃ ἀνδρὸς ἥτοι νοῦ πῆρω-
 σιν, ἢ κακίας ὑπερβολήν; Ἐντυχόντος γὰρ τοῖς
 ἡμετέροις τὸ ὅπερ ἡμᾶς εἰπεῖν προκαλεῖται ὡς εὐ-
 σεβῶν δῆθεν ἀσεβῶντας, ἐκ περισίας παρῆν ἰδεῖν
 λελεγμένον, μηδὲ ζητεῖν ὡς ἄλεκτον· μὴ ἐντυχόν-
 τος δὲ, ἐκ ἧν ἔδὲ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐλέγχοις ἐπιχει-
 ρεῖν, ἔδὲ εἰκῇ καταθρασύνεσθαι λόγους εὐθύνειν, οἷς
 ἐ παρέβαλεν. Ἡ τῆτο ἐρεῖ, ὅτι ἐπὶ τῇ προτεθέντος
 συλλογισμῷ (ὃν ὀνειρώξας ἐν τῷ ἡμέτερῳ συγγράμ-
 ματι ἀνεπλάσατο) ἐ κεῖται ἀνεπτυγμένως. Ἀλλ'
 ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ τῆ δειλαίᾳ ἐκείνης συλλογισμῷ (ἐπεὶ
 ὑπερχόμεθα) ἀπαντήσομεν; Κελεύοις ἂν οἶν. Τίσι

δοκεῖ· Εἰρήδω φησὶν ὁ μόνος ἀναγκαῖος κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν. Εἰρήδω δὲ ἔτω μόνον.

„Τὸ κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον ὄν ἐστὶν ἀναλλοίωτον.

„Α'λλ. μόνος ὁ Θεός ἐστι τὸ ἀναγκαῖον κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν ὄν.

„Α'ρα μόνος ὁ Θεός ἐστὶν ἀναλλοίωτος.

Λέγουσι τοίνυν καὶ αὐτὸς ἡμῖν ἤδη, τί δήποτε διαφέρει τὸν νῦν ὁ συλλογισμὸς ἔτος ἐκείνῃ;

„Τὸ κατ' ἐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον ἐστὶν ἀναλλοίωτον.

„Α'λλὰ μὴν τὸ θεῖον ἀναγκαῖον κατ' ἑκάτερα.

„Α'ρα κτ.

Διαφέρει τί; πάντως ἑδέν. Τὸ γὰρ ἀποκλειστικὸν μόνος τῷ μὲν κεῖται, τῷ δ' ἔγκειται. Τῆτο γὰρ ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ νοεῖται ἐφ' οἷα σῶν προτάσεως, ἧς οἱ ὅροι ἀντιζρόφως ἔχουσιν, ἰδιάζοντες δηλ. κατὰ τὸν τέταρτον τρόπον, καὶ διὰ τῆτο μόνῳ τῷ εἶδει, εἴτ' ἐν τῇ ὑποκειμένῃ φύσει προσήκοντες, καθόλου μὲν καθόλου ἔση, μοναδικῶς δὲ μοναδικῇ. Οἷον τὸ λογικὸν ζῶον γελασικόν, μόνον δέ· τὸ τρίγωνον τρίπλευρον, μόνον δέ· ὁ Ἀριστοτέλης ἀρχηγὸς τῆς περιπατητικῆς αἵρέσεως ἐγένετο, μόνος δέ· καὶ ἀνάπαλιν. Οὕτω καὶ πῖ τῆ προκειμένης τὸ κατ' ἐσίαν καὶ κατ'

ὑπαρξιν ἀναγκαῖον εἶναι ἀναλλοίωτον· καὶ ἀνάπα-
λιν τὸ ἀναλλοίωτον ὄν καθ' ὑπαρξίν τε καὶ κατ' οὐ-
σίαν εἶναι ἀναγκαῖον· μόνον ἄρα. Πάλιν τὸ θεῖον ἀ-
ναγκαῖον εἶσι καθ' ἑκάτερα· καὶ ἀνάπαλιν, τὸ ἀναγ-
καῖον καθ' ἑκάτερα ὄν εἶσι τὸ θεῖον· μόνον ἄρα. Πάλιν
τὸ θεῖον εἶναι ἀναλλοίωτον· καὶ ἀνάπαλιν τὸ ἀναλ-
λοίωτον εἶσι τὸ θεῖον· μόνον ἄρα. Πάρεσιν ἄρα τὸ μό-
νος ἐπὶ θεῷ αἰείποτε νοέμενον, καὶ λέγοιτο, καὶ μὴ
λέγοιτο. Ἡ σύγε τὸ μόνος ἅγιος ἀποδεχόμενος, τὸ
ἅγιος ὁ θεὸς ἐξύμνησας; καὶ τὸ ἅγιος ἰσχυ-
ρὸς, ὁμοίως καὶ τὸ ἅγιος ἀθάνατος, καὶ τ' ἄλλα,
ὅτι μὴ ἐνεργεῖα τέτοις τὸ μόνος ἐπιχειρεῖται προσεκ-
φωνέμενον, ὥς μόνος σύγε περὶ τέτων ἕτως ἀκρίτως ἐν
μέσῃ τῇ γραμματικῇ λέξει φιλοσοφεῖν καὶ θεολο-
γῶν θρασυνόμενε!

ς. Α' Μ' ἐνταῦθα δὴ τὸ ἀμφίβλητρον ἔλκων,
ὡς ἰχθύας ἡμᾶς ἀφώνους ἐντὸς ἔχειν ἀρκύων οἶεται.
Συνάγει καὶ γὰρ τῷ ἄρα ἐν τῷ προκειμένῳ
συλλογισμῷ μέσθ' ὅρα, ὡς ἐν τῇ ἐλλάττονι,
ἐῶ καὶ τῇ μείζονι τῶν προτάσεων μοναδι-
κῶς ληφθέντος, καὶ ὡς εἰπεῖν μερικῶς, ἀ-
σύστατος εἶναι ὁ συλλογισμὸς, ἐσερημένος
τῷ καθόλου, εἴγε κοινὸν τῶν τριῶν σχημά-
των, τὸ τὴν ἐλέφαν τῶν προτάσεων ἔχειν κα-
θόλου, φημὶ δὴ τὴν μείζονα. ἔχει δὲ ἀντὶ πέρ-
κης σκορπίον· μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἐαυτῷ σκορπίος εἶναι,
ὑφ' ἐαυτῷ τιτρωσκόμενος καὶ νεκρούμενος. Ὡς περ γὰρ
ἀνωτέρω πρὸς ἐαυτὸν διασασιάζων τε καὶ μαχόμενος,

τοῖς ἐφεξῆς ἀνήρει τὰ φθάσαντα, ὅτω καὶ νῦν αὖθις. Τὶ γὰρ φησὶν; ὅτι τὸ μέσον μοναδικῶς ἐπ' ἀμφοῖν ληφθέντος καὶ Ἐνδιατρίψωμεν πρὸς βραχὺ ἐν τέτοις. Μέσον ἐν τῷ συλλογισμῷ ἐστὶ τὸ καὶ οὐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον. Τὸ γὰρ μοναδικῶς ὑποτίθῃσι κείμενον, ὥς εἰ μοναδικόν, καὶ τὴν πρότασιν τῇ τὸ μόνον σημασίᾳ μονάζειν ὁμολογεῖ. Καὶ ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν ὑπόθεσιν εἰρημένον τὸ μόνος ἀναγκαῖος καὶ οὐσίαν καὶ κατ' ὑπαρξιν, ὅπερ εἰρήσθω ἀνωτέρω ἔφασκεν ἐπιτάσσειν ὡς μὴ λεγόμενον. Ὡς δ' ὅπερ πρὸ μικρῶς ὡς καθόλου ἐκάκιστε, καὶ μετὰ μικρὸν αὖθις σὺν θεῷ κακίει ἐπὶ τῷ παρόντος, ὡς μὴ καθόλου, μοναδικόν δὲ ὅν ἐν τῷ συλλογισμῷ αἰτιάται. Ἀνάγκη δὲ μὴ ἐκάτερον εἶναι τὴν σημασίαν (ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέγω μείζονος), θάτερον δέ. Καὶ εἰ μὲν μοναδικόν, φρέδῃ αὐτῷ ἢ ἐκ τῶ καθόλου προτάσεως ἔνστασις, ἢν ἄνω καὶ κάτω ἀνακυκλεῖ. Εἰ δὲ καθόλου, ἀσύστατος ἢ παρεῖσα, δι' ἧς ἐκ τῶ δις μοναδικῶς εἰλημμένον μέσον ἀσύστατον τὸν προτεθέντα συλλογισμόν δεῖξαι ἐπιχειρεῖ. Καὶ ὅτω μὲν αὐτὸς ἀνεμώλια βάζων, καὶ σαλευόμενος, καὶ μὴ ἔχων πᾶς πήξῃ τ' ἀγκύριον· ἡμεῖς δὲ μόνως μοναδικῶς κείσθαι τὸ μέσον, κατὰ καὶ ἀνωτέρω, διατεινόμενοι, καὶ πὶ τῷ παρόντος τὸ συνεσηκὸς τῷ συλλογισμῷ καὶ τετράγωνον μετὰ βραχέα δείξομεν. Εἰς τοσούτον δὲ, ὅδε τὸτο παραδραμεῖν ἄξιον, ὃ προσίθῃσιν ἐπιξηγούμενος τὸ μοναδικόν, μοναδικῶς λέγων καὶ ὡς εἰπεῖν μερι-

κῶς. Συντελεῖ γὰρ ἡ μικρὸν ἔδὲ τέτο εἰς ἐπίλυσιν
 τῆς ἀλόγου ἐνστάσεως. Τῇ γὰρ ὅρα τὴν διαίρεσιν οἱ
 τὰς διαλεκτικὰς τέχνας παραδιδόντες, ὡς ἐκ τοῦ
 πλάτους, ἢ φασὶν, εἰς τὸν καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους
 ποιούμενοι, ὑποδιαίρῃσι τέτον ἐξῆς εἰς τὸν ἰδιωνύμως
 ἐπὶ μέρους καὶ τὸν ἀτομικὸν, ἢ ἄλλως τὴν ὑπο-
 διαίρεσιν ταύτην εἰσάγοντες, κατὰ λόγον δὲ καὶ λίαν
 ἐμφιλοσόφως. Οἱ μὲν γὰρ μερικὸς ἐνός τινος ἐστὶ ση-
 μαντικὸς, ἀλλ' ἀορίσως, οἷον τὸ ἄνθρωπος, ἢ τοι
 Σωκράτης δηλ. ἢ Πλάτων, ἢ ὅστις ἐν· ὁ δὲ ἀτομι-
 κὸς ἐνός τινος καὶ αὐτὸς καθίσταται ἐνδεικτικὸς, ὡ-
 ρισμένως δὲ, οἷον ἕτος, ἐκεῖνος, Σωκράτης αὐτός,
 Πλάτων καὶ. Ταῦτα γὰρ, ἃ τέτριπται τοῖς διαλεκ-
 τικοῖς παισὶν, ἢ τοι ἀγνοεῖ ἕτος, ἢ συνάρπάζει ἐπὶ τῇ
 προκειμένῃ ἐπίτηδες, περὶ τῆς λόγου κακουργῶν, καὶ
 ὥσπερ παῖδας τρώντι ἡμᾶς τοῖς σοφισματίοις μορ-
 μολυττόμενος, ἵνα ἐκ τῆς ἀδιαφόρου κειμένης, μονα-
 δικῶς καὶ ὡς εἰπεῖν μερικῶς, τὸν συλλογισμὸν
 ἀποδείξῃ τῆς κανόνας τῆς διαλεκτικῆς ἀφετῆντα, καὶ
 ὁ φθάσας ἔφη ἀσύστατον. Ἀλλ' ἡμεῖς ἢ δέον ταῦτα
 διασειλάμενοι, κἀντεῦθεν ἤδη ἐπὶ τὴν λύσιν τῆς ἐν-
 στάσεως χωρῆντες φαμέν, ὡς τῇ μέσῃ δις ἐπὶ μέρους
 μὲν ἢ, μοναδικῶς δὲ κειμένη καὶ ὡρισμένως, ὁ προτεθεὶς
 συλλογισμὸς ὁρθῶς ἔχει, εἰς τῶν καλεσμένων ἐκθε-
 τικῶν ὧν, καὶ τοῖς θεσμοῖς τῶν τριῶν σχημάτων (ὁ
 καὶ τῷ Κορυδαλεῖ σελ. 383. δοκεῖ καὶ πᾶσι) μὴ ὑ-
 παγόμενος. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν μὴ ἐκθετικῶν συλ-
 λογισμῶν ἐν θατέρῃ τῶν προκειμένων ὁ μέσος πάν-

τως καθόλου ὀφείλει παραλαμβάνεσθαι (μέτιθι τὴν
 ἡμετέραν Λογικὴν Βιβλ. Α'. Τμ. Δ'. Κεφ. Γ'. Θεωρ.
 Ζ'. §. χμβ'). "ἐπὶ δὲ τῶν ἐκθετικῶν τῶν ἡκίστα
 „ἀπαιτεῖται· εἴπερ γὰρ ὁ μέσος ἄτομον, ἢ ὠρισμέ-
 „νως τῷ ἰσχύοντι προσιδιάζον ἢ ἐν ταῖς προκειμέναις
 „(καὶ ὅλως εἴπερ μοναδικῶς ἔχει), ἐδὲν ἡττον ὑγιᾶ
 „παρέξει τὸν συλλογισμόν, ὃ καὶ ἡμῖν ἐδείχθη ἐν ἐ-
 „κείνοις (Θεωρ. ΙΑ'. §. χμς'). Οὐ γὰρ ἔχει ἐπ' ἀμ-
 „φοῖν ἐπὶ μέρος ὁ μέσος λαμβάνεσθαι (χμβ'), ὅτι
 „τῶν μερικῶν θάτερον θάτερος διήρηται (χλ'). οὐδ'
 „ὁμωνύμως (χμά'). παρὰ τὸ διττὸν καὶ ἕτερον τῶ σπ-
 „μαινομένων (σλζ'). οὐδὲ μὲν ἐν συλλεκτικῶς ἐπὶ
 „τῆς ἑτέρας διὰ τὸν αὐτὸν λόγον (χμέ'). Τὸ δὲ ἄ-
 „τομον, ἢ τῷ ἰσχύοντι προσιδιάζον, ἢ (τὸ μοναδικῶς
 „νοούμενον) ὠρισμένως ἐστὶν ἐν (μή'). οὐδὲν γὰρ ἐαυ-
 „τῶ διήρηται (χλδ'). ἄρα μετὰ τῶν δύο τρεῖς ὁ-
 „ρος συστήσεται. Ἀλλ' ἐπὶ παντὸς συλλογισμοῦ τρεῖς
 „ἐναπαιτῶνται ὅροι (χλέ'). εἴπερ ἄρα ὁ μέσος κτ.
 „Ο. Ε. Δ. Παράδειγμα δὲ ἐκθετικῆς συλλογισμοῦ
 „παρὰ τῷ Κορυδαλεῖ (ἐνθα ἄνωτ.) τὸ ἐξῆς πρό-
 „κειται. Τῶ Πλάτωνος ἐστὶ, φησὶ, τὸ βιβλίον τῶτο·
 „Πλάτων ἦν σοφός· τὸ βιβλίον ἄρα ἐστὶν ἀνδρός σο-
 „φῶς, ὅπερ ὁ μέσος ἐπ' ἀμφοῖν ἀτομικῶς ἔχει, ὁ Πλά-
 „των. Βεβήκασι δὲ οἱ ὅπως ἔχοντες συλλογισμοὶ ἔ-
 „χὲ τῷ κατὰ παντὸς λόγῳ, ἐδὲ τῷ κατὰ μηδενὸς κρηπι-
 „ζόμενοι ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ καταφατικοὶ μὲν ὄντες τῷ
 „ἀξιωματι, ὅτι τὰ τρίτῳ τινὶ ταυτὰ καὶ ἀλλήλοις ἐστὶ
 „ταυτὰ, ἀποφατικοὶ δὲ τῷ, δύο τινὰ, ὧν τὸ ἓν

τρίτῳ τινὶ ταυτὸν ἐστὶ, τὸ δ' ἔχι ταυτὸν τῷ αὐτῷ,
 ἐδ' ἀλλήλοις ἐκείνα ταυτὰ, ὧν ἔτῳς ἐχόντων, ἔξω
 αἰτίας ὁ συλλογισμὸς ἡμῖν ἴσεται, ὃν παρὰ τὸ ἐ-
 σερῆσθαι γὰρ καθόλου ὁ γραμματικὸς ἐξ ἀπει-
 ρίας τῶν κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μεθόδων ἀσύστατον
 ἔκρινε δισπὰ ἀμαρτάνων, ὅτι τε τὰ κοινὰ τῶν τριῶν
 σχημάτων καὶ τοῖς ἐκθετικοῖς τέτοις συλλογισμοῖς
 προσήκειν ἐνόμισε, τῇ Κορυδαλλέως (ἐν γὰρ γινὰ εἰ-
 σὶ γὰ κοινῶς ἐπόμενα τοῖς τρισὶ σχήμασι)
 ἐπὶ λέξεως πλὴν γῶν ἐκθετικῶν λεγομένων
 συλλογισμῶν βοῶντος (σελ. 383.), καὶ ὅτι κοι-
 νὸν εἶναι τῶν τριῶν σχημάτων τὸ τὴν μείζονα καθό-
 λου ἔχειν ὑπέληφε (φησὶ γὰρ, εἴγε κοινὸν γῶν
 τριῶν σχημάτων, γὰρ γὲν ἐτέραν γῶν προτά-
 σεων ἔχειν καθόλου, φημὶ δὲ γὲν μείζονα),
 αὐτὴ πάλιν τῇ Κορυδαλλέως (αὐτ.) ἴδιον εἶναι μαρ-
 τυρῆντος τέτοιο τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρῃ, γὰρ δὲ γρίγῃ
 γὲν μείζω ἀδιαφόρως ἔχειν κατὰ γὰ ποσόγη-
 γα καὶ ποιόγηγα ἐκδιδάσκοντος. Οἱ μὲν ἔν ἐντευ-
 ξόμενοι τέτοις εὖ οἶδ' ὅτι θαυμάσονται καὶ ἀπορήσου-
 σι, πῶς ἔτῳς ἀσυλλογίστως τὴν ἐπίκρισιν τῇ προκει-
 μένῃ συλλογισμῷ ὁ κριτικὸς ἔτος μέτεισιν, ὡς καὶ
 κατὰ τῶν κεφαλαιωδесаίων τῆς διαλεκτικῆς νόμων
 ἀντινομοθετεῖν; Ἀλλὰ μὴ θαυμαζέτωσαν, περὶ αὐ-
 τὴν οἱ εἰς φιλοσοφίαν πάντῃ νεήλυδες ἐνδοιάζουσι,
 διαπταίοντα τὸν ἄνδρα θεώμενοι· ἀμέλει καὶ γὰρ,
 τέκτων ὧν, τὸ τῆς παροιμίας, ἐπράττεν ἢ ξυλβε-
 γικά.

Ζ'. Τὸν πρῶτον λόγον νεανικώτατα ὡς οἶεται
 ἐκπεράνας, καὶ ἐξ ἄλλης ἐτι ἀρχῆς τῆ συλλογισμῆ
 δεῖξαι ἐπιχειρεῖ τὸ ἀσύστατον. Β'. γὰρ φησὶν ἐξ
 ἀνυποστάτου λήμματος τὸ ὑφ' ἑσὺς ἀποδεικνύειν
 πειρᾶσθαι (τετέστιν ὁ περὶ ἑὸ λόγος συλλογισμὸς),
 καὶ ἐκ τῶν μηδαμῇ μηδαμῶς ὄντων τὸ αἰω-
 νίως ὄν. Ἀνυπόστατον δὲ λῆμμα καλεῖ τὴν πρότα-
 σιν, ὅτι τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ἐστὶν ἀναλλοίω-
 τον, μὴ συνορῶν εἰς οἷον ἀτοπίας βάραθρον ἀνοήτως
 ἐκτραχηλίζεται ἔτω κρίνων. Εἰ γὰρ ἐκεῖνο ἀνυπόστα-
 τον καὶ κατὰ τὸ ἀνόληθρον ψευδές, τὸ ἐκείνῳ ἀντι-
 φάσκον ἀληθές ἔσαι δηλονότι ἐκ πάσης ἀνάγκης,
 τετέστιν ὅτι τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ἐστὶν
 ἀλλοιωτόν. Εἶναι δὲ τὸ θεῖον ἔτως ἀναγκαῖον συγ-
 χωρεῖν ἐπάναγκες, εἴγε μηδὲν περὶ τὸ αὐτὸν ἐνδε-
 χόμενον ἐστὶν, ὅπου γε καὶ αὐτὸς ἀνωτέρω ἠτήσατο,
 εἰρήσθω λέγων καὶ ὁ μόνος ἀναγκαῖος, κτ.
 Τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων λημμάτων ἔσαι ἡμῖν ὁ
 θεός. . . . Ἀλλὰ τὸ βλάσφημον σιωπήσομαι, αὐ-
 τὸν δὲ τὸν τὰς ἀφορμὰς εἰς τῆτο δόντα ἠδέως ἂν ἐ-
 ροίμην, πόθεν ὦ καλὲ τὸ λῆμμα ἐκεῖνο ἀνυπόστατον
 ἔκρινας; ὅτι φησὶ καθόλου ὁμολόγως τὰ μὲν κα-
 θόλου ἐκ τῆς τῶν καθ' ἕκαστα ἐπαγωγῆς συνά-
 γεσθαι πέφυκεν, ἡ δὲ τῶ προκειμένῳ συλλο-
 γισμῷ καθόλου δοκῶσα πρότασις ὅθεν ἔχει
 ἐπαγαγεῖν τῶν καθ' ἕκαστα οἷον ὑπολίθῃσιν,
 ὅτι μὴ τὸ θεῖον· τῶ δὲ κεῖται ἐν τῇ ἐλάττω-
 νι. Οὐκ ἄρα καθόλου, ἔλε μερικῇ, καὶ δὴ ἀ-

σύστατος γε ἅμα καὶ ἀνύπαρκτος. Πρὸς ταῦτα
 λόγων πολλῶν ἔδει, ἐκεῖνο δὲ καὶ μόνον εἰπεῖν ἀπό-
 χρη, ὅτι ἡ τὸ πάντῃ πάντως ἀναγκαῖον ἀναλλοίωτον
 εἶναι ἐξυμνῶσα πρότασις ἐκ ἑσὶ καθόλου, ὅπερ ὑπεί-
 ληφεν, ἀπόφανσις ἔσα (ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐτίθετο) ἰ-
 διαιτάτῃ, ἅτε δὴ τὸ ἐκτὸς ἀλλοιώσεως εἶναι μόνῳ
 τῷ ὄντι ἐκείνῳ ἀφοσιῶσα, ὅπερ ἀναγκαίως ἔ μόνον
 ἔχει τὰ τῆς ἐσίας, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ τῆς ὑπάρξεως,
 καὶ περὶ οὗ, ἀπλῶς εἰπεῖν, ἔδέν ἐσιν ἐνδεχομένως προ-
 σῆκόν, πάντα δὲ ἐσιωδῶς καὶ αὐτὸ τὸ ὑπάρχειν. Ἐκ γὰρ
 ταύτης τῆς ἀπαντήσεως, ἥτις παναληθευτάτη ἔσα
 καὶ αὐτῷ πρὸ μικρῷ ὑπετίθετο, ἐν οἷς μοναδικὸν τὸ
 μέσον κεῖσθαι καὶ τῇ μείζονι ἔλεγε (Φανερόν δὲ ὡς
 ἐκ μοναδικῆς κυρίως καὶ ἐνιαίᾳ τῇ μέσῃ ἐν πρωτοχί-
 μονι συλλογισμῷ πρότασις καθόλου ἐκ ἂν ὑποσαίη
 ποτέ), ἅπασα ἡ τῇ λόγῳ ὑφ' ὡς ἀραχνιαῖον ἵφασμα
 διαλύεται. Ἀλλ' ἡμεῖς καὶ ἐν τέτοις πάλιν ἀπαιδεύ-
 τως παρεντπειρόμενα συντόμως τε καὶ οἷον κατ' ἐπι-
 δρομὴν προσημειωτέα ἡγέμεθα, ἔχ' ἴν' ἐξ αὐτῶν ἡ
 ἀπορία ἐπιλυθῇ (ἐδεμία γὰρ τῷ ὄντι ἐστὶ, καὶ εἴτις δὲ
 ἦν, λέλυται ἤδη σὺν θεῷ φάναι καὶ καταλέλυται),
 ἀλλ' ἵνα τὸ περιὸν τῆς τῇ ἀνδρὸς ἐν τοῖς τοιούτοις ἀ-
 γῶσι δεξιότητος καὶ δυνάμεως λαμπρότερον δημο-
 σιευθῇ.

Η'. Τὸ καθόλου ἐκ τῆς τῶν καθ' ἕκαστα
 ἐπαγωγῆς, φησὶ, συνάγεσθαι πέφυκεν. Ἀξιώμα-
 τος δίκην τὸ τοιούτο προβάλλεται μὴ εἰδῶς, ὅτι εἰ
 καθόλου τέτοιο ἀληθὲς ἦν, εἰδείς ἂν ἦν ἡμῖν τῇ λοι-

πῶς συλλογισμός, πάντα δὲ δι' ἐπαγωγῆς ἂν ἐδείκ-
νυτο. Τὸ δὲ τὸ πᾶν ὀλίγων ὁπαδῶν εὐμοιρῆσαν νεω-
τερικὸν δόγμα τῷ Βάκωνος. Τῆς μὲν γὰρ ἐς τὸ ἐκ
τῶν καθ' ἕκαστα τὸ καθόλου συνάγειν, τῷ δὲ ἀνάπα-
λιν ἐκ τέττε ἐκείνων ἕκαστα, τῷ κατὰ παντός ἢ τῷ
κατὰ μηδενός λόγῳ προσερείδόμενον. Ἀλλὰ γὰρ
ὑπ' ἐνίων μὲν τὸ ἐκ τῶν κατὰ μέρος τὸ καθόλου εἰσ-
βάλλειν δυνατόν, ἐφ' ὧν δὲ τὰ καθ' ἕκαστα ἐκ εὐά-
ριθμα, μᾶλλον δὲ ἐδόλως ἀριθμητὰ, πῶς ἂν εἴη ἐ-
παγωγικῶς χωρήσαντας τὸ καθόλου λαβεῖν; Ἡ' ἔχ-
ῃτω κρατήσασιν ἡμῖν οἱ Σέξσοι, καὶ Πύρρωνες, οἱ τὴν
ἀκαταληψίαν εἰσηγέμενοι, καὶ ἐδεμίαν συγχωρῶντες ἐ-
πισήμην ἐν ἀνθρώποις, διὰ τὸ τὴν μὲν ἄνευ καθόλου
προτάσεως μὴ συνίστασθαι, τὴν δὲ καθόλου πρότα-
σιν ἄνευ τῆς τῶν καθ' ἕκαστα ἐπαγωγῆς (ἢ λέγεται)
μὴ λαμβάνεσθαι, τὰ δὲ καθ' ἕκαστα μὴ ἀριθμεῖσθαι;

Θ'. Καὶ τὸ δὲ κομψόν, ὃ τέως προσίθησι συμ-
περαίνων, ἔκ ἄρα καθόλου, ἔλε μερικὴ (ἢ πρότασις
δηλονότι ἢ λέγεσθαι τὸ ἀναγκαῖον κατ' ἐσίαν καὶ ὑπαρ-
ξιν ὃν ἐστὶν ἀναλλοίωτον), καὶ δὴ ἀσύστατος ἔ-
μα καὶ ἀνύπαρκτος. Πέθεν γὰρ εἰς τὸ εἰσβάλλ-
λει; ἢ ἢ προκειμένον, φησὶ, συλλογισμῷ πρό-
τασις, ὡς γὰρ καθ' ἕκαστα ἐπαγαγεῖν μὴ ἔ-
χουσα, οὐκ ἐστὶ καθόλου. Εἴτα ἐντεῦθεν ἢ θαυ-
μασὴ ἐπιφορά. Ἐπεὶ γὰρ ἐ καθόλου, ἄρα ἔλε
καθόλου, ἔλε μερικὴ. Τοῖς μὲν ἔν γέλωτα, τοῖς
δὲ ναυτίαν κινήσει, εὖ οἶδα τὸ συναγόμενον. Ἐμοὶ
δὲ σκοπεῖντι ὡς πρώτῳ μὲν καθόλου ὑπετίθετο ἢ πρό-

τασις αὕτη, εἴτα μοναδική, τῷτέσι μερικὴ ἐλαμ-
βάνετο, καὶ πάλιν ὡς καθόλου ἐκακίζετο ἢ αὕτη, τῷ-
το, οἷα εἰκὸς, ἐλπὶς ἦν τέως αὐτὴν καὶ ἀκέρειν καθολι-
κομερικὴν τινὰ εἶσαν, ἢ μερικοκαθολικὴν· μήτε δὲ κα-
θόλου, μήτε μερικὴν ἀκέρειν, καινὸν προσπίπτει τὸ ἄ-
κρυσμα καὶ πάντα τρόπον ἀπροσδόκητον.

Γ'. Πάλιν ἀνακυκλεῖ τὰ αὐτά. Ἀτοπον φησὶ
καθόλου λέγειν τὴν πρότασιν ταύτην, ἵνα μὴ τῇ
πληθύνῃ συγκαταλαχθῇ τὸ δεῖον, τὸ πάσης
ἐξηρημένον πληθύνος. Ἀτοπον δὲ καὶ μερικὴν, τῷ
κατὰ τὸν συλλογισμὸν ὅτω μέσθ' ὅρα μὴ ὄντος
κοινῷ, ὧν τὸ μὲν ἐν Ἀριθμ. Δ' καὶ Ε'. διείληπται,
τὸ δὲ ἐν Ἀρ. ζ'. Τὶ δὲ εἶδει τῶν τοιούτων ἐπαναλή-
ψεων; ἢ ἵνα τὴν ὑπόχεσιν πληρώσῃ· φθάσας γὰρ
προὔπεχετο πολλαχόθεν δείξειν τῷ συλλογισμῷ
τὸ διημαρτημένον. Ἐνθεντοὶ καὶ ἀλλαχόθεν μὴ ἔχων,
τὰ τῶν ἐπισκινηῆς ἐμηχανήσατο, ὧν ὁ αὐτὸς πολλάκις
τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Οἰρέτην ὑποκρινάμενος, εἰς
ἀντὶ πολλῶν πρὸς τὸ δράμα ἐξήρκεσε.

ΙΑ'. Καὶ τὰ ἐφεξῆς δὲ γενναῖα. Ἐξ ὑποθέ-
σεως γὰρ λέγων, ὅτι ἡ πρότασις ἐκ ἑσὶ καθόλου,
τῷ δεῖν ἐν τῇ κατ' αὐτὸν μοναδικῇ ὑπεροχῇ
μένοντος, ἀσυνάρτητος πάλιν εἶσαι ὁ συλλο-
γισμὸς, τῷ κατ' αὐτὸν μέσθ' ὅρα μὴ ὄντος
κοινῷ, ὡς ἔχ' ὡσαύτως, εἴτ' οὖν συνωνύμως,
ἀλλ' ὁμωνύμως εἰλημμένον. Ἀλλ' ὡ πάντα πρό-
χειρεσὺ λέγειν ὅ,τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶτταν ἐπέλ-
θοι, εἰμὴ κοινὸς ὁ μέσος, εἶσαι πάντως κατὰ τὰ εἰρη-

μένα μοναδικός· μοναδικός δὲ ὢν, ἐν τι καὶ μόνον αὐτὸ
σημαῖνον ἔσαι τὸ ὄν τὸ ὑπέρτατον, τὸ πάντων ὑπερι-
δρυμένον τῶν ἐνδεχομένων, ὡς ἀναγκαῖον τὴν ὑπαρ-
ξιν. Τὸ αὐτὸ δὲ μόνον καὶ ἀπλέστατον σημαῖνον, πῶς
ὁμωνύμως ληφθήσεται; πῶς τῇ μὲν γὰρ ἐνυλον,
ὡς φησὶ, καὶ γὰρ κτιστὸν νοεῖν παρέξει, τῇ δὲ τὸ
ἄνυλον καὶ γὰρ ἀκτιστον; Οὐκ αἰσχύνῃ ταῦτα κατὰ Σὺ
αὐτῶ (ὃ γὰρ ἂν κατ' ἡμῶν ἔχοις, καὶ σφίδρα βέ-
λοιο) κατασοφισόμενος; Εἰ γὰρ μοναδικός, ἢ καὶ δέον
ἔστιν, ἐκληφθῇ ἡ πρότασις, τί ἄλλο ἐρεῖ, ἢ ὅτι ἐ-
κεῖνο, ὃ μόνον (παρὰ τὰ ἄλλα καὶ ὑπὲρ τὰ ἄλλα πάν-
τα) ἀναγκαῖον ἐστὶ, καὶ κατ' ἐσίαν, καὶ κατ' ὑπαρξιν,
τυτέστιν, ὥπερ ἔδεν ἐνδεχομένως πρόσσεστιν, ἔδὲ κατὰ
συμβεβηκός, ἐστὶν ἀναλλοίωτον; Ἐκεῖνο δὲ ἐκφέ-
ρσα, πῶς ἐνυλον, πῶς κτιστὸν τι ὅλως νοεῖν πα-
ρέξεται;

ΙΒ'. Ἡ δ' αὖ ὑπαρξις, φησὶν, ἐν μὲν γὰρ μεί-
ζονι γὰρ παρυφessάναι, εἴτ' οὖν ἐνυπάρχειν, ἐν
δὲ γὰρ ἐλάττωσι γὰρ προσεῖναι βέλλεται κτ. ὢν οὐ
γαυλὸν ἐκάλειρον δύναται. Ἀλλὰ γὰρ μὲν δηλοῖτο
ἐπιωδῶς, οἷα γὰρ γὰρ θεῶν προσόντα, γὰρ δὲ ἐπιω-
δῶς γὰρ ἐνυπάρχειν, οἷα γὰρ συμβεβηκότα. Πά-
λιν ἐνταῦθα ἀναιδῶς καταψεύδεται, καὶ πρὸς τὸ δο-
κεῖν συρράπτων τὰς ἀτοπίας, τῷ συλλογισμῷ ἐκείνῳ
προσαναπλάττει, ὃν ὡς δῆθεν ἡμέτερον ὄντα ἀσε-
βείας γράψασθαι ἐπεχείρησεν. Οὐ γὰρ δηλονότι,
εἰ ὡς ἐξ ἄλλου, ἡδεῖ φερόμενον, ἔτις ἀποτρόπαιον
ἡγήσατο, ἀλλὰ καὶ ἀσμένως ἂν ἀπεδέξατο, καὶ ὡς εὐ-

λογώτατον ἅμα ἐνέκρινε καὶ εὐσεβέσατον. Ψευδές
 οὖν ἐστὶν ὃ φησὶ τὴν ὑπαρξιν ἐν τῇ μείζονι τὸ παρυ-
 φεσᾶναι σημαίνειν, καὶ γὰρ ἐνυπάρχειν ἐπι-
 σιωδῶς κατὰ συμβεβηκότα. Εἴη γὰρ ἂν εἴπερ τὸ
 κατ' αὐτὴν ὑπάρχον ἐνδεχόμενον κατ' ὑπαρξιν καὶ ἐκ
 ἀναγκαῖον· ἐπεὶ καὶ πάντα τὰ ἐπισιωδῆ καὶ κατὰ συμ-
 βεβηκὸς ἐνδεχόμενα, καὶ ἐκ ἀναγκαῖα ἐστὶν. Ἀλλ'
 ἢ μείζων τὸ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον τίθησιν
 ἐπὶ λέξεως. Τὸ δ' ἀναγκαῖον ταύτῃ γε ἐνδεχόμενον
 εἶναι τῶν ἀδυνάτων. Ἀδύνατον ἄρα, ὃ φησὶ, τὴν ὑ-
 παρξιν ἐν τῇ μείζονι σημαίνειν τὸ ἐνυπάρχειν καὶ πα-
 ρυφεσᾶναι ἐπισιωδῶς κατὰ τὰ συμβεβηκότα. Ταῦ-
 τα γὰρ καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ συγγραμματι πρὸς ἀκρι-
 βειαν διώριζαι καὶ διασεσάφηται, ἐνθα (§. σβ') τὸ
 „κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον εἶναι φαμέν, ὅτῳ τῶν
 „πρὸς ἐστίαν ἀναγκαίων ἢ ὑπαρξίς, καὶ ἀδύνατος ἢ ἀ-
 „νυπαρξία, ἥτοι ὥς πρὸς ὑπαρξιν ἔδεν ἀναγκαῖον,
 „ἢ ὅπερ ἐξωτερικῶς ἔδενος ἄλλῃ ἐξήρτηται κατὰ
 „τὸ ὑπάρχειν. Τὸ δέτοι κατ' ὑπαρξιν ἐνδεχόμενον,
 „ἢ τῇ ἀναγκαίᾳ ἀντιδιέσθαι (§. σγ.) ὀριζόμεθα, ἢ
 „τὸναντίον ἀπλῶς δυνατόν, καὶ ἄλλως πᾶν ὅ,τι ἐξω-
 „τερικῶς ἄλλῃ ἐξήπται, εἴτε ὡς ὑποκειμένη, ὥπερ ἂν
 „μὴ ὡς μέρος, μηδ' ὡς τι τῶν πρὸς ἐστίαν ἀναγ-
 „καίων παρυποσαίη, εἴτε καὶ ὡς ὑφ' ἑ. Τέτων οὖν
 ἔτω διακρινομένων, τίνα ἔχει λόγον τὸ ἕτερον ἀντι-
 θατέρας ὑποτιθέναι; ἢ πῶς ἐκ ἄλογον, τῆς προτά-
 σεως γὰρ κατ' ὑπαρξιν ἀναγκαῖον ὑποτιθεμένης,
 αὐτὴν λέγειν ὑπεμφαίνειν τὸ κατ' ὑπαρξιν ἐνδε-

χομενον; ἢ ἔχι τῆτο ἐς τὸ λέγειν τὸ γλυκὺ πι-
κρὸν, καὶ τὸ πικρὸν γλυκὺ; Ἀλλ' ἔαι τοῖς λέγουσι.

ΙΓ'. Καὶ τῶν ἐφεξῆς δὲ παρασυναπτομένων ἔ-
δὲν ὑγιές. Πῶς ἀναγκαῖον ὅλως ἐς, φη-
σὶ, τὸ κατ' ὑπαρξιν; Ἀλλ' ἔ τῆτο φαμέν, ὡ
θαυμάσιε, ὅτι τὸ κατ' ὑπαρξιν ἐστὶν ἀναγκαῖον·
τί γάρ ἐστι τὸ κατ' ὑπαρξιν ὡς ἀντὶ ὑποκειμένου προτά-
σεως ληφθῆναι; Εἰ μήτις φαίη τὴν ὑπαρξιν αὐτὴν, ἣν
ἀπλῶς ἀναγκαίαν λέγειν ἐπὶ πάντων, οἷς ἂν παρῇ, τίς
ἂν τολμήσειεν; Ἀλλ' ὅτι ἐστὶ τι ὃν ἀναγκαῖον πε-
φυκὸς κατὰ τὴν ὑπαρξιν, τῆτέστιν ἔ περ ἢ ὑπαρ-
ξις ἐστὶν ἀναγκαία, καὶ οὐσιώδης, καὶ ἀναφαιρέτος, καὶ ἀεί-
ώσαύτως ἔχουσα, ἔ διολισθαίνουσα, ἔ διεκπίπτουσα,
ἔκ ἐν ῥοῇ καὶ ἀπορροῇ, ἔ δυνατὴ γενέσθαι καὶ ἀπογε-
νέσθαι, καὶ ἔ τινος ἀδύνατος ἢ ἀνυπαρξία, καὶ τοῦτο δὲ
τὸ ὃν τὸ οὕτως ἔχον ἐστὶν ἀναλλοίωτον. Καὶ πάλιν τὰ
παρ' αὐτὸ τὸ ὃν τὸ ἀναγκαῖον κατ' ὑπαρξιν, εἴστιν
ὄντα ἐνδεχόμενα κατὰ τὸ ὑπάρχειν, ὧν ἢ ὑπαρ-
ξις ἐνδεχομένη, ἐκσιώδης, ἀφαιρέσιμος, νῦν μὲν ἔτω,
νῦν δ' ἄλλως ἔχουσα, ὀλιωθηρὰ τε καὶ ῥᾶσα μεταβάλ-
λουσα, καὶ γίνεσθαι δυναμένη καὶ ἀπογίνεσθαι, ἃ καὶ δύνата,
ἀνυπαρκτῆσαι (ῥα §. σβ. σγ.)· καὶ ταῦτα δὲ ἔκ ἀ-
ναλλοιώτως ἔχοντα ἐστὶ. Καὶ ἐπὶ μὲν ἐκείνῃ τῇ ὄντος ἔκ
ἀφισώμεν τῆς ἐσίας τὴν ὑπαρξιν ὡς οὐσιώδη, ἐπὶ
δὲ τῆτων διακρίνομεν ὡς ἔξωθεν ἐπακτὴν καὶ ἐκσιώ-
δη. Διὸ καὶ ταύτην μὲν εἵπομεν ἂν περὶ τὴν οὐ-
σίαν εἶναι, ἅτε δὴ κατὰ συμβεβηκός, ἐκείνην
δ' ἔχι, ὡς αὐτῇ τῇ ἐσίᾳ ἐξ ἀνάγκης προσῆσαν τε καὶ

προσιδιάζουσιν. Σοὶ δὲ τί; οὐκ ἀποδεκτὰ ταῦτα ὡς ὀρθῶς λεγόμενα; Ἀλλ' οἶμαι μὲν δὴ, εἰ διαφορὰν τινα οἶδας κατὰ τὴν ὑπαρξιν τῷ αὐτοόντος καὶ ἀφ' ἐαυτοῦ ὄντος πρὸς τὰ ὑπ' αὐτῷ ἀμυδρᾶς τινος τῷ εἶναι μοίρας μετεilah-
χότα, καὶ εἰμὴ κατὰ τὰς παλαιὰς καὶ νεωτέρας τῶν Ἑπικυ-
ρείων ἀνδ' ἐνὸς τίθης τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα, συγ-
χέων ἀδιακρίτως τῇ κτιστῇ φύσει τὴν ἄκτιστον, καὶ
τὴν κτίσιν αὐτὴν θεοποιῶν, μηδὲ εἶναι ὅλως ὑπολαμ-
βάνων τὸν κτίσαντα. Εἰς ταύτας γὰρ πάντως περιε-
νεχθήσῃ τὰς ἀτοπίας, εἰ μὴ τὸ κατ' ὑπαρξιν ἀ-
ναγκαῖον τῷ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐνδεχομένῃ σὺν ἡμῖν
καὶ πᾶσι τοῖς ὑγιῶς περὶ θεῶν φρονοῦσι καὶ λέγουσιν εὖ τε
καὶ ἐπισαμένως διέλοις, νοήσας ἑκάτερον ὀρθῶς ἢ λέ-
γεται, μηδὲ τὰ μὲν ἀπερискέπτως, ὡς ἐπὶ συνίων, τὰ
δὲ καὶ ἐμπαθῶς, ὡς ἐπελοκακῶν, τῶν ἡμῖν εἰρημένων
εἰς ἀλλοκότους ἀφέλκειν ἐννοίας καταβιαζόμενος. Τὸ
γὰρ οὕτως ἀντιλέγειν ῥᾶδιον μὲν, ἐκ ἀσφαλὲς δέ.
Ἀλλὰ σὺ μὲν ποιεῖς τὸ παρισάμενον, ἐγὼ δὲ σοὶ τὸ τῷ
Εὐνὴν ἐπάσομαι.

Πολλοὶς ἀντιλέγειν μὲν ἔθος περὶ παντὸς ὁμοίως.

Ὄρθως δ' ἀντιλέγειν ἐκείνῃ τῷ ἐν ἔθει.

Καὶ πρὸς μὲν τέτῃς ἀρκεῖ λόγος ὡς ὁ παλαιός.

Σοὶ μὲν ταῦτα δοκῶντ' εἶναι, ἐμοὶ δὲ τὰδε.

Ὁρᾶς γελοντὶ τὸν ἡκριβωμένον αὐτῶν πε-
ρὶ θεῶν συλλογισμὸν. Ὁ μὲν ἐν συλλογισμῷ ἔ-
τος τὸν λιθάζοντα διέφυγεν, ἀσινὴς τὸν διώκτην τὸν

αὐτῆ ἀορασίᾳ πατάξας, εἰαυτὸν δὲ παντὶ τῷ βλέπον-
 τι ἄρτιόν τε καὶ ἀνεπίληπτον ἰδεῖν ἐπιδείξας. Ὡφθη
 γὰρ οἷος ἦν, δηλονότι ἀκριβής τε καὶ τέλειος συλλο-
 γισμὸς ἐκθετικὸς, ἐν ἀληθείᾳ λήμμασι, κατὰ σχῆ-
 μα τὸ πρῶτον, ὁρῶς συμπεραίνων διὰ τῆς ἐσιώδους
 ὑπάρξεως, ὡς διὰ μέσης, κατὰ τῆς θεῆς τὸ ἀναλλοίω-
 τον. Παραπλησίως δέ τις ἂν εὖροι (εἰ μόνον σὺν
 τῷ τοῖς βιβλίοις ἐγκύπτει) περὶ θεῆς συλλογισμὸς
 μυρίως παρὰ τοῖς πατράσιν, ἐξ ὧν τινὰς δείγματος
 χάριν ἐνταυθὶ παραθήσομαι, ὡς ἂν καὶ ὁ εἰσποιηθεὶς
 ἡμῖν ἔτος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς διαπρέπων, τὸν κατ'
 αὐτῆ ὀπλιωθέντα καταιδέσῃ γέν καὶ δυσωπήσῃται.
 Θεόφιλος τοίνυν ὁ Ἀντιοχείας ἐν τοῖς πρὸς Αὐτόλυ-
 κον βιβλ. β'. τὸ κατὰ τῆς Πλατωνικῆς ἀγέννητον
 τῆς ὕλης ἀνασκευάζειν ἐπιχειρῶν, τοιέτοις τισὶν ἐ-
 ,χρήσατο λήμμασι. Τὸ ἀγέννητον (φησὶν) ἄτρεπ-
 ,τον καὶ ἀναλλοίωτον ἐστίν· ὁ δὲ θεὸς ἀγέννητος ὢν, καὶ
 ,ἀναλλοίωτος ἐστίν. Ἐνθα σημειωτέον ὅτι τὸ ἀγέν-
 νητον ἴσον τῷ ὑπὸ μηδενὶς ἔχειν τὸ εἶναι ἐστὶ, τῷτο
 δ' ἂν εἴη τὸ ἀφ' εἰαυτῆς ὄν, καὶ ἀναγκαστον ἐπομένως
 κατ' ὑπαρξιν. Σημειωτέον δὲ καὶ τῶν λημμάτων τὸ
 δεύτερον, ὅτι ἐνθυμηματικὸν ὄν, διαλυθῆναι ἔχει εἰς
 προτάσεις δύο, τὴν μὲν ἡγεμένην, τὴν δ' ἐπορένην.
 Ὁθεν ὁ συλλογισμὸς σαφής, ἐδὲν διαφέρων τῆς δια-
 βεβλημένῃ ἐκείνῃ, ἀλλὰ ἐκεῖνος αὐτὸς, ὁ δῆλον ἐκ
 τῆς παραθέσεως.

„Τὸ ἀγέννητον ἄτρεπ. Τὸ καὶ καθ' ὑπαρξιν ἀναγκασ-
τον καὶ ἀναλλοίωτον. καὶ ἀναλλοίωτον.

„Α' Μ. ὁ Θεὸς ἀγέννητος. Α' Μ. τὸ Θεῖον καὶ καθ' ὑ-
παρξιν ἀναγκαστον

„Α' ρα ὁ Θεὸς ἀναλλοίωτος. Α' ρα τὸ Θεῖον ἀναλλοίωτον

Οἱ ῥᾶς ἰσχυροὶ τὸν ἡκριβωμένον τῷ Ἀντιο-
χείας (τὰ γὰρ καθ' ἡμῶν κατ' αὐτῶν τῶ πατρὸς λεγέ-
ω) Θεοφίλῃ συλλογισμὸν, ὡς ἔλε ἀποδεικ-
τικὸς ἐστίν, . . . ἔλε διαλεκτικὸς . . . οὐτε
σοφιστικὸς, ἀσυλλογίστως δὲ συνάγων, καὶ ἁρ-
ρήτος, καὶ ἀδιανόητος, καὶ τὰ λοιπὰ αὐτὸς πληρώ-
σεις, ὅσα σε τὸ ἀντιρρήτικόν κατὰ τῶ συλλογισμῶ
ὡς δῆθεν ἡμετέρῃ ἐνεανιεύσατο. Εἶεν.

Ἐκ τῆς αὐτῆς σχεδὸν ἀρχῆς καὶ ὁ Θεσπέσιος
Δαμασκηνὸς τῷ Θεῷ κατασκευάζει τὸ ἄτρεπτον, εἴτις
τὰς φωνὰς μεταλάβοι εἰς τὰς ἴσας τὴν δύναμιν. Κα-
θάπερ γὰρ ἡμεῖς ἐκ τῶ ὑφεικέναι τὰ καθ' ὑπαρ-
ξιν ἐνδεχόμενα εἶναι τι πάντως συνήγομεν τὸ καθ' ὑ-
παρξιν ἀναγκαστον, καὶ τῷτο εἶναι τὸ αἰώνιον καὶ ἄτρε-
πτον (ὄρα ἐν τοῖς Θεωρ. ἀνωτ.), ἔτω τοι καὶ ὁ Θεὸς πα-
τὴρ τιθεὶς τὸ ἄκτιστον καὶ αὐτὸς τὸ καθ' ὑπαρξιν ἀ-
ναγκαστον καὶ τὸ κτιστὸν ἀντὶ τῶ ἐνδεχομένως ὑπάρ-
χοντος, ὃ τῷ ποιητικῷ ἐξηρτήσθαι καὶ ἡμεῖς διωρισά-
μεθα (οὐγ.), ὥδε τὰ τῆςδείξεως ἐφωδευκῶς ἐπέρα-
νεν. Εἰ ἄκτισα (τὰ ὄντα), κατὰ τὸν τῆς ἀκολουθίας
„λόγον πάντως καὶ ἄτρεπτα. Τρεπτὰ δὲ (ὡς ἐξῆς
„κατασκευάζει). Α' ρα κτιστά . . . Δεῖ δὲ τὸν δημι-

ἡργὸν ἄκτιστον εἶναι. Εἰ γὰρ καὶ κεῖνος ἐκτίσθη, πάν-
 τως ὑπότινος ἐκτίσθη, ἕως ἂν ἔλθωμεν εἰς τι ἄκτι-
 σον. Ἀκτίσις ἔν ᾧ ὁ δημιουργός, πάντως καὶ ἄτρεπτος
 ἐστὶ (Δαμ. περὶ ὁρθοδ. πίς. Βιβλ. Α'. Κεφ. Γ').
 Ληφθήτω δὲ καὶ πὶ τέτων ἐκ μὲν τῆ Α'. λήμματος
 (εἰ ἄκλις γὰρ ὄντα, κατὰ τὸν τῆς ἀκολυθίας λό-
 γον πάντως καὶ ἄτρεπτα), τῆς ὑποθετικῆς προ-
 τάσεως εἰς κατηγορικὴν τραπείσης (ὡς οἱ διαλεκτι-
 κοὶ ἐπιτρέπουσιν ὅροι καὶ νόμοι), ἢ μείζων· ἐκ δὲ τῆς
 ἐσχάτης ἐνθυμηματικῆς προτάσεως (ἄκλις οὖν
 ὧν ὁ δημιουργός, πάντως καὶ ἄτρεπτος ἐστὶν)
 ἢ τε ἐλάσσων καὶ τὸ συμπέρασμα, καὶ συλλογισμὸς
 ἀνακύψει ὁ διαβληθεὶς ἐκεῖνος αὐτόχρημα.

„Τὸ ἄκτιστον πάντως καὶ
 ἄτρεπτον.

Τὸ κατὰ τὴν ὑπαρξιν
 ἀναγκαῖον ἀναλλοίωτον.

„Ἀλλὰ μὲν ὁ Θεὸς ἄκ-
 τιστος.

Ἀλλὰ μὲν τὸ θεῖον καθ'
 ὑπαρξιν ἀναγκαῖον.

„Ἀρὰ ὁ Θεὸς ἄτρεπ-
 τος.

Ἀρὰ τὸ θεῖον ἀναλ-
 λοίωτον.

Ὁ ρῆς καὶ τῷ τὸν ἡκριβωμένον τῷ Δα-
 ματκηνῷ συλλογισμὸν, τὸν ἐδ' ἀποδεικτικόν,
 ἐδὲ ἐνδοξόν, ἐδὲ σοφιστικόν, τὸν ἀσύστατον, τὸν ἀ-
 συλλόγιστον, τὸν ἐκτ. κτ. τὰ γὰρ λοιπὰ αὐτὸς πάλιν
 προδήσει.

Ὁ δ' αὐτὸς θεὸς πατὴρ (ἐν Κεφ. Δ'.) κατα-
 σκευάζων ὑπὲρ πάντα τὰ ὄντα τὸ θεῖον εἶναι συλ-
 λογιστικῶς ὡς προείσι, λαβὼν εἰς μείζονα.

„Τὸ ὑπὲρ γνῶσιν πάντως καὶ ὑπὲρ ἔσιν ἐσαι,
 „καὶ τὸ ἀνάπαλιν τὸ ὑπὲρ ἔσιν καὶ γνῶσιν ἐσαι.

„Τ' πὲρ γνῶσιν δέ. Τ' πὲρ τὰ ἔντα ἄρα τὸ θεῖον.
 Ἐνθα δείκνυται καὶ διὰ τῆ ἐν τῇ μείζονι ἀνάπαλιν
 τὸ ἀνωτέρω περὶ τῶν ἀντισρεφουσῶν προτάσεων ἡ-
 μῖν εἰρημένον (ἐν ἀριθμῷ Ε'), ὡς ἐ καθόλου, μονα-
 δικαὶ δὲ προτάσεις εἰσὶν αἱ ἐπὶ θεῷ συνισάμεναι αὐ-
 ται, δυνάμει ἐγκείμενον τὸ μόνον ἔχουσαι. Καὶ ἔτω
 μὲν οἱ πατέρες περὶ θεῷ συλλογιζόμενοι φέρονται
 ὁμοίως ἡμῖν, ἢ κρεῖττον εἰπεῖν ἔτως ἡμεῖς ὁμοίως αὐ-
 τοῖς ὡς μαθηταὶ τῆς διδασκαλίας μιμούμενοι. Ταύτη
 τοι καὶ τὸ μέρος τῶν ἐλέγχων μεταχεῖν δίκαιον καὶ ἐ-
 κείνης τό γε πλεῖον, εἴγε καὶ πλεον εἰσὶν ἐνεχόμενοι,
 ὡς ἄρα αὐτοῖτε ἐχ' ὁσίως μετελθόντες τῆς περὶ τῆ
 θεῷ (ἢ τῷ γραμματικῷ δοκεῖ) λόγος, καὶ ἡμῖν τοῖς
 μετ' αὐτὲς ἐκ εὐσεβῆς γενόμενοι ἐδ' εὐλόγως θεολο-
 γίας ἀρχέτυπα.

Τὶ δαὶ καὶ περὶ τῆ νεωτέρου Κορεσσίου ἐρεῖμεν, ὅς
 ἐν τοῖς θεολογικοῖς ἐκτόπως σχολαστικομανῶν, ἐδὲ
 βραχὺ γὰρ ἔξω τῆ κατὰ τὴν διαλεκτικὴν τὴν πε-
 ρὶ θεῷ γράφειν ἀνέχεται;

„Τὸ πρῶτισον (φησὶν) ἀναρχον.

„Ὁ θεός ἐστιν ὁ πρῶτιστος.

„Ἀρα ὁ θεός ἐστιν ἀναρχος.

Καὶ πάλιν.

„Τὸ ὃν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναρχον.

„Ὁ θεός ἐστιν ἀφ' ἑαυτοῦ.

„Ἀρα κτλ.

Καὶ ἔτι

„Τὸ τελειότατον ἀναρχον.

„Ἀλλὰ μὴν

„Ἄρα κτλ.

Καὶ πάλιν

„Τὸ τελειότατον ἀπερίγραφτον.

„Ἀλλὰ μὴν ὁ Θεὸς τελειότατος.

„Ἄρα κτλ.

Τ' πὲρ ἀριθμὸν ἂν εὖροις συλλογισμὸς τοιούτος ὑπὸ τῆς Χίε συνισαμένους καὶ κατὰ τὸ ἀκόλουθον τῶν ἐννοιῶν περὶ τῆς Θεῆς ὁρθῶς λεγόμενα κατασκευάζοντας. Τὶ ἔν καὶ τέτοις ἐκ ἐπιτιμᾶς ὁ γενναῖος ὡς καὶ ἡμῖν; Τὶ μὴ καὶ τέτοις ἀσεβείας γράφεις, ἵν' ἐν τέτῳ γέν ὁφθῇς δίκαιος τῷ μὴ θαυμάζειν πρόσωπον ἐν κρίσει, τὴν κρίσιν δὴπερ τῆς Θεῆς εὐλαβέμενος; Ἀλλὰ γὰρ τέτοις μὲν καὶ θαυμάζεις πάντας, καὶ πλείους τῆς λόγους ποιεῖς καλῶς ποιῶν, ὡς ὑπὸ μηδενὸς μὲν πάθους ἐν τῷ κρίνειν ἀγόμενος, αὐτὴν δ' ἀτρεκίην καθαρῷ νοὸς ὁμματι λεύσων· πρὸς ἡμᾶς δὲ καὶ τὰ ἡμέτερα τὸν ὁφθαλμὸν τὸν πονηρὸν ἐπαφείς, ἐδὲν ἐν αὐτοῖς ὅτι μὴ πυρὸς ἄξιον ἰδεῖν ἐδυνήθης. Ταύτη τοι καὶ δι' ὅλης μένσε τῆς βίβλου συνεχῶς ἐδιέλιπες ἡμῶν κατασοχαζόμενος, πρὸς αὐτῷ δὲ τῷ τέλει χρυσὴν οἶον τῆς ἔργου τὴν κορωνίδα ἐπιτιθέμενος, ὅλην σε τὴν φαρέτραν τῶν λόγων καθ' ἡμῶν ἐξεκένωσας. Καὶ ἔπω τέτοιο ἡμῖν δεινὸν, καίπερ ὃν δεινὸν, εἰ τὰς δόξας ἡμᾶς ἐν τῷ φιλοσοφεῖν ἀποδείξαι σφαλλομένους ἡ-

γώνισαι προθυμώτατα. Εἴδαδες γὰρ αὐτοὶ τῶν τοιού-
 των ὄντες ἀγώνων, τοῖς ἐμπίπτουσιν ἔδυχεραίνομεν,
 ἡδίστα δὲ (εἰ μὴ φορτικὸν εἶπέν) ἀπαντῶμεν λόγον
 αἰεὶ ὑπέχειν ἐτοίμως ἔχοντες τοῖς λαβεῖν ἐθέλουσιν.
 Ὁ δὲ μέσης αὐτῆς ἡμῶν καθήψατο τῆς ψυχῆς, ἐ-
 κείνο ἐστίν, ὅτι καὶ ὁπαδοὺς εἶναι κρίνεις ἀνδρῶν ἑτερο-
 δόξων, Μαλεβραγχιῆς τινὰς καὶ Καρτεσίους, ὀνόμα-
 τα οἷα εἰκὸς παρ' ἡμῖν διαβεβλημένα καθυποβάλ-
 λων καὶ κακῶς ἀκούοντα, ἵν' ἐντεῦθεν σοι γένηται καὶ
 λαμπρότερον ἡμῶν ζηλιτεῦσαι τὰ περὶ τὴν πίσιν, ὥς
 αἶψα, πλημμελὲς καὶ διάστροφον τῶν ἄλλως γεν-
 ναίως (εἰ χρὴ καὶ κυυχίσασθαι) κατὰ τῶν νεωτε-
 ριστῶν ἐκείνων ἀγωνισαμένων, καὶ πολλοῖς ἐλέγχοις
 πολλαχρὸς τῶν ἡμετέρων συγγραμμάτων ἐκείνων κα-
 ταβεβληκότων φρονήματα. Πῶς γὰρ ἔδεικνόν, εἰ ἐπ'
 ἐκείνοις αὐτοῖς ἐγκαλέμεθα, ἐφ' οἷς καὶ ἐπαινεῖσθαι ἂν
 ἡμεν ἄξιοι; Δι' ὅλων γὰρ τῶν φιλοσοφικῶν ἡμῶν
 λόγων, ἕστε ἀπὸ σήματος τοῖς ὅσοι ποτὲ ἀκροᾶ-
 σθαι ἡμῶν ἀξιῶσιν ὑποτιθέμεθα, καὶ ἕς συγγραφῇ
 παρεδώκαμεν, οὐδένα τῶν πάντων ἀγῶνα μετὰ
 πλείονος τῆς προθυμίας καὶ ζήλου ἐνεσησάμεθα, ἢ ὅτε
 τέττις δὴ τὸς νεωτέρους ἀπελέγχειν ἡμῖν ἐγένετο, καὶ
 τέττων τὰς δοξασίας τῆλε μάλ' ἤχι βύθισον ὑπὸ
 χθονὸς ἐστὶ βέρεθρον ἐλαύνειν, ἐν οἷς ἂν δόξειαν ἀ-
 λογεῖν τὰ ἀληθεσέρας φρονήματος. Τίνες γὰρ ἡμῶν
 οἱ φανητιῶντες; τίνες οἱ τὸν ἐγκέφαλον ἐξεπτύκα-
 ντες; τίνες οἱ εὐήθεις; τίνες οἱ δραστεῖς, οἱ δυσώθυμοι,
 οἱ ἀκανθώθυμοι, οἱ θεοσυγεῖς, οἱ βλάσφημοι, καὶ τὰ

ἄλλα ἀκρόντες, οἷς συνεχῶς τὰ ἡμέτερα συγγράμ-
 ματα κατεχράναμεν; τίνες δὲ οἱ ἐλεγχόμενοι, οἱ
 ἀνασκειυαζόμενοι, οἱ εἰς ἀντιφάσεις, δὸς ἔτω λέγειν,
 φορμοραφόμενοι, οἱ παιζόμενοι καὶ σκωπτόμενοι, οἱ ψε-
 γόμενοι καὶ προπηλακιζόμενοι, ἀλλ' ἢ ἔτοι ἐκεῖνοι, ὅς
 αὐτὸς αἰδεσίμῃς καὶ ἡδέωθις ἡμῖν ἐπιγράφειν, ἐδὲ
 τῷ θεῷ πατρὶ ἐπιτίμῃ. Μὴ γὰρ τῷ οἷς νίκην,
 ἱερὲ Σώπατρε, τὸ εἰς θρησκείαν ἢ δόξαν ὑβρίσαι μὴ
 ἀγαθὴν φαινομένην· οὐδὲ γὰρ οὐδ' εἰ κεκριμένως
 αὐτὴν ἐξελέγξεις, ἡδὴ τὰ Σωπάτρε καλὰ. Οὕτω δὲ
 ποιήσεις ἐμοὶ πειθόμενος, ἀφ᾽ ἧς μὲν τῷ κατ' ἐτέρων
 λέγειν, ὑπὲρ ἀληθείας δὲ ἔτως ἐρεῖς, ὥς πάντῃ εἶ-
 ναι ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα (Ἐπισ. 5. Σωπ.), ἐν
 οἷς καὶ τῷ μετρίῳ ἔξω βαίνειν δοκῇμεν πολλάκις, ἰτα-
 μώτερον τῶν ἀνθρώπων καταφερόμενοι καὶ δριμύτε-
 ρον κατὰπτόμενοι. Δέον γὰρ τὸ μὴ ὀρθὸν τῆς δό-
 ξης περὶ ἐκάστου δεικνύντας λοιδוריῶν ἀπέχεσθαι καὶ
 ὑβρεων τῶν πρὸς τὴν δόξαν, αὐτοὶ καὶ εἰς τῷ
 καὶ προσηκόντως ἐξεκυλίωθιμεν, τὸ μὲν ὑπὸ ζήλου δι-
 καῖς παρασυρέντες, τὸ δὲ καὶ προφυλακὴν τινα τοῖς
 μετιῶσι τὰ ἡμέτερα ἐντεῦθεν μηχανησάμενοι, ὥς ἂν
 μὴ ἐπὶ σοφίᾳ κατ' ἡμᾶς τὴν ἀνδρῶν θαυμαζομένης
 ἀκρόντες, καὶ πολλὰ ἄλλως καὶ λόγῳ ἄξια ὑπ' ἐκείνων
 πεφιλοσοφημένα μανθάνοντες, πάντῃ πρὸς αὐτοὺς
 θαυμασικῶς ἔχωσι, καὶ ὑπ' αὐτῶν ἀγεσθαι, ὅποι ἂν
 ἐθέλωσιν, ἑαυτὸς παρέχονται. Φιλεῖ γὰρ ἡ τῶν
 νεωτέρων ψυχὴ ὑπερθαυμάζειν μὲν ὑφ' ὧν ἂν τι δι-
 δάσκηται, ἀπρίξ δ' ἔχεισθαι ὧν ἂν θαυμάσειε, καὶ μο-

νοῦν ἀναμαρτήτως περὶ πάντα ἡγεῖσθαι, ἕς ἂν ἴ-
 δοι περίτινα ἐπιτυχικὲς, εἰ μή τις αὐτῶν τὸ τῆς προ-
 λήψεως αὐτῶν τέτο φθάνοι προὔποτέμνων. Καὶ τέτο
 μὲν εἰ καλῶς, εἰ μὴ, ἡμῖν μεμεθόδευται, ἄλλοι κρι-
 νόντων. Αὐτὸς δὲ ταῖς καθ' ἡμῶν διαβολαῖς ἀπλή-
 ρως ἄχρι τέλους ἐπεντροφῶν, Μαλεβραγχιτάς σχε-
 δὸν καὶ Καρτεσιανίτας ἡμᾶς ἐναπέδειξας, καὶ τῶν παρὰ
 Λατίνοις ἐνδόξων ὁπαδὲς τοὺς κατὰ Μαλεβραγ-
 χίς καὶ Καρτεσίου καὶ κατὰ τῶν Λατινικῶν τό γε
 ἐφ' ἡμῖν νεανικώτατα ἡγωνισμένους, καὶ πολλὰ μὲν εἶ-
 πόντας, πολλὰ δὲ γράψαντας, καὶ μονονεχὶ τις ὁ
 μηδὲν μηδέποτε πρὸς Λατίνους αὐτὰς ἐδ' εἰπὼν, ἕτε
 φροντίσας. Ἀλλὰ γὰρ ἐδὲν θαυμαστόν. Ἐκ τέτων ἡ
 νῦν εὐδοκιμεῖ σοφία. Αὕτη νῦν ἡ Μῆσα ἀνθεῖ. Ἐν-
 τεῦθεν οἱ πολλοὶ τὸ ἀρισεῖον ἔχειν πρὸ τῶν ἄλλων ἐν
 λόγοις ἐλπίζουσιν, εἰ μόνον ἑτεροδιδασκαλίας καὶ κα-
 κοδοξίας τὰς ἄλλας γράφοντες, θαυματοίτινες τὴν
 σοφίαν αὐτοὶ ὡς ἄρα καὶ τῷ λόγῳ ζηλωταὶ αὐτοὶ εἶναι
 δόξουσιν. Ἄλλοις ταῦτα, Νεόφυτε, μὴ ἔμοιγε, δαφνί-
 νην γὰρ φορῶ βακτηρίαν, ἐμοὶ μὲν ἀλεξίκακον ἔσαν,
 τοῖς δὲ ἀδίκως τε καὶ συκοφαντικῶς προσιῆσι σὺν αὐτῇ
 κεφαλῇ τῇ τύφῃ κατακλῶσαν τὸ φύσημα.

Τέλος.

Kausokalybitēs, Neophytos,

Neophytu tōn eis to tetarton tēs grammatikēs Theōdoru tu Gazē Kritikai
epistaseis

en Biennē 1806

A.gr.b. 1585

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10236026-6